Foucault's disciplineringstheorie onder vuur

Maatschappelijke discipline versus militaire discipline

Titel masterthesis:	Foucault's disciplineringstheorie onder vuur Maatschappelijke discipline versus militaire discipline
Auteur:	Wessel van Nimwegen (324455)
Faculteit:	Wijsbegeerte
Leerstoel:	Wijsgerige Antropologie
Aantal studiepunten:	18 ECTS
Datum:	Juni 2017
Begeleider:	Prof. Dr. M. (Marli) Huijer
Adviseur:	Dr. G. (Gijs) van Oenen
Aantal woorden:	40.730

Inhoudsopgave

Abstract p. 4

1
Inleidend p. 5-7
§1.1 Opzet van de scriptie p. 6

2
Ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers p. 8-16
§2. 1 Driehonderdvijftig jaar Korps Mariniers p. 9
§2. 2 Van Ghentkazerne: Opleidingscentrum van het Korps Mariniers p. 11
§2. 2. 1 Inrichting van de opleiding p. 12
§2. 3 Veranderingen binnen de krijgsmacht p. 14
§2. 4 Vooruit marcheren p. 16

3
Foucaults theorie over disciplinering p. 17-28
§3. 1 Verandering in de vorm van straffen p. 17
§3. 2 Verandering in machtsvormen p. 18
§3. 3 Het leger als archetype van discipline p. 20
§3. 4 Foucaults conclusie; Dressuur = hiërarchisch toezicht + normaliserende sancties + examen p. 25

4
Het proces van dedisciplinering van de samenleving p. 29-51
§4. 1 Weerstand tegen disciplinering p. 29
§4. 2 Meer vrijheid tegenover minder gezag p. 31
§4. 3 Het verlies van autoriteit p. 38
§4. 4 Dedisciplinering p. 45
§4.5 Resumerend p. 50

5
Methodiek; Een theoretisch kader p. 52-61
§5. 1 Empirische filosofie p. 54
§5. 2 Het onderzoeksvoorstel p. 58
§5. 3 Onderzoeksmethode; Kwalitatieve diepte-interviews p. 58
§5. 4 Voorbereiding van het empirisch onderzoek p. 59
§5. 5 Dataverzameling p. 60

6
Analyse interviews en resultaten p. 62-78
§6. 1 Coderen p. 62
§6. 2 Van open coderen naar axiaal coderen p. 64

§6. 2. 1 Weerzin tegen disciplinering p. 65
§6. 2. 2 Discipline als motivatie p. 66
§6. 2. 3 Discipline als doorzettingsvermogen p. 69
§6. 2. 4 Verantwoordelijkheid p. 71
§6. 3 Van axiaal coderen naar selectief coderen p. 74
§6. 3. 1 Vergelijken en resultaten p. 75

7
Conclusie; Ontmoeting tussen theorie en praktijk p. 79-86
§7. 1 Retrospectief op theorie p. 79
§7. 1. 1 Militaire discipline p. 79
§7. 1. 2 Maatschappelijke discipline p. 80
§7. 1. 3 Praktijk ontmoet theorie p. 82
§7. 2 Concluderend en adviserend p. 83

Literatuurlijst p. 87

Bijlagen p. 88-120

Appendix (alleen in de digitale versie) p. 121-398
Eerste Interview Moment (week 1 van de opleiding) p. 121
Tweede Interview Moment (week 4 van de opleiding) p. 235
Derde Interview Moment (week 10 van de opleiding) p. 325
Vierde Interview Moment (eind van de opleiding) p. 374

Abstract

Uitvalpercentages tijdens de opleiding van het Korps Mariniers stijgen. Middels filosofische analyse wordt dit probleem belicht in termen van twee contexten van discipline. Op basis van Foucaults disciplineringstheorie is militaire discipline verticaal, centraal en zichtbaar. Vanuit de these dat de maatschappij een proces van dedisciplinering doormaakt is de tegenhanger maatschappelijke discipline horizontaal, decentraal en onzichtbaar. Kwalitatieve diepte-interviews met aspirant-mariniers verruimen het inzicht in de contexten van discipline: maatschappelijke discipline is motivatie en kortdurend, militaire discipline is doorzettingsvermogen en langdurend. Deze contexten van discipline botsen tijdens de opleiding. De mogelijke oplossing ligt in de laatste term waarmee aspirant-mariniers discipline associëren: verantwoordelijkheid.

1. Inleidend

Deze masterscriptie beschrijft twee verschillende contexten van discipline: militaire discipline en maatschappelijke discipline. Vanuit filosofisch perspectief worden de verschillen tussen deze twee vormen van discipline blootgelegd op basis van literatuur onderzoek én empirisch onderzoek. Het verschil in discipline kan in contexten waar discipline een vereiste is tot problemen leiden. Een voorbeeld daarvan zien we binnen de muren van het Korps Mariniers optreden.

Het opleidingsinstituut van het Korps Mariniers heeft te maken met een probleem dat elk jaar groter wordt. Elk jaar neemt het uitvalspercentage van mariniers in opleiding toe:

> 'De uitvalspercentages fluctueerden per opleidingsblok, maar vertoonden ten opzichte van de jaren negentig een opwaartse trend. […] Ondanks de stapel interne onderzoeken was een eenduidig antwoord moeilijk te geven.'

Maar duidelijk is dat de meeste uitval plaatsvindt in de eerste weken van de vierentwintig weken durende opleiding:

> 'Heimwee en gebrek aan mentale weerbaarheid. Voor sommigen was de overgang naar de harde wereld binnen de muren van de kazerne te groot.'[1]

Bij het Mariniers Opleidingscentrum (MOC) leeft de gedacht dat het mentale aspect een evidente rol speelt in de problematiek van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers. In deze masterscriptie is het uitgangspunt dit mentale aspect. Een filosofische vertaalslag zal hierin gemaakt worden door middel van het verschil tussen militaire en maatschappelijke discipline.

De scriptie maakt een filosofische inbedding van het 'mentale aspect' aan de hand van een filosofische analyse van het begrip 'discipline'. De gespannen verhouding tussen militaire discipline en maatschappelijke discipline wordt hierin belicht. De militaire context van discipline wordt aan de hand van de filosofie van Michel Foucault uiteengezet. Deze filosofie wordt kritisch benaderd door de bespreking van het proces van dedisciplinering dat kenmerkend is voor de huidige samenleving. Hieruit wordt de maatschappelijke context van discipline gesitueerd aan de hand van hedendaagse auteurs uit verschillende academische stromingen.

Het doel van deze scriptie is te laten zien dat de problematiek van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers samenhangt met de verschillende contexten waarin discipline vorm gegeven wordt. De manier waarop dit betoogt wordt en de thematiek van deze scriptie valt daarmee als volgt te omschrijven:

> Een kritische verhouding tot Foucaults theorie over disciplinering met als illustratie de uitvals-problematiek binnen het Korps Mariniers, waarin een buiten-perspectief (theoretisch literatuur onderzoek) en een binnen-perspectief (praktisch empirisch onderzoek) inzicht geven in de militaire en de maatschappelijke context van discipline.

Door middel van deze wijze wordt er een ruimte gecreëerd waarin theorie en praktijk elkaar

[1] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 41.

ontmoeten. Theorie in de zin van militaire historie en filosofische analyse; praktijk aan de hand van empirische filosofie middels observaties en interviews binnen het Korps Mariniers. Ondanks de 'stapel interne onderzoeken' is er weinig extern onderzoek gedaan naar de problematiek van uitval. Deze studie is om die reden exploratief en hoopt een stimulans te geven voor verder onderzoek. De probleemstelling dat aan dit onderzoek ten grondslag ligt is:

> De toename van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers en deze kwestie filosofisch analyseren.

De vraagstelling die hieruit volgt is:

> Valt de toename van uitval te verklaren aan de hand van de twee verschillende contexten van discipline?

Deze thesis zal in deze scriptie verdedigd worden. Gepoogd wordt om nieuwe mogelijkheidsvoorwaarden aan te kunnen bieden aan het Korps Mariniers, zodat zij zich beter kunnen verhouden tot maatschappelijke discipline (die wezenlijk anders is dan militaire discipline).

§1.1 Opzet van de scriptie

In hoofdstuk 2 wordt de militaire historie van het Korps Mariniers besproken. Wat is de ontstaansgeschiedenis van het Korps? Wat zijn de specifieke kenmerken? Welke ontwikkelingen hebben er binnen het Korps Mariniers plaatsgevonden? Specifieke aandacht gaat uit naar de Van Ghentkazerne en de manier waarop de opleiding gestructureerd is. Bovendien wordt beschreven welke ontwikkelingen in het algemeen binnen de krijgsmacht hebben plaatsgevonden.

Hoofdstuk 3 gaat in op de filosofische analyse van Michel Foucault. Hierin wordt een theorie van disciplinering, die wezenlijk militair van aard is, beschreven. Voortbouwend op het militaire hoofdstuk wordt de context van militaire discipline uiteengezet. Wat maakt disciplinering wezenlijk militair? Hoe werkt disciplinering? En op welke manier kunnen we discipline kennen?

Hoofdstuk 4 bevat een kritische verhouding tot militaire discipline. Uitgaande van de stelling dat de huidige maatschappij gekenmerkt wordt door een andere vorm van discipline, namelijk maatschappelijke discipline, wordt aan de hand van drie hedendaagse auteurs (Christien Brinkgreve, Paul Verhaeghe en Marli Huijer) het proces van dedisciplinering beschreven. Welke ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag? Wat zijn de kenmerken van maatschappelijke discipline? Hieruit zal blijken dat de disciplinering op gespannen voet staat met de toename van vrijheid en gelijkheid sinds de jaren zestig en zeventig.

In Hoofdstuk 5 komt de methodiek aan de orde. De praktische benadering van deze masterscriptie wordt hier beschreven. Dit onderzoek sluit zich aan bij de empirische filosofie. Na een beschrijving van wat empirische filosofie is, volgt een verantwoording van de gebruikte methodiek. Empirisch onderzoek is gedaan door middel van kwalitatieve diepte-interviews die plaatsvonden in de eerste tien weken van de opleiding van het Korps Mariniers.

Hoofdstuk 6 is een analyse van deze kwalitatieve diepte-interviews die zijn afgenomen bij de mariniers in het opleidingsblok 2014-2015. De analyse beoogt het verhaal van de marinier in opleiding te vertellen. Door verschillende verhalen uit verschillende interviewmomenten met elkaar te vergelijken komt een gemeenschappelijk verhaal tot stand. Wat zijn de problemen van de mariniers in opleiding? Om welke reden vallen ze uit? En wat is het verschil tussen diegene die uitvalt

en diegene die wel met succes de opleiding weet af te ronden?

Het onderzoek wordt afgesloten door theorie en praktijk aan elkaar te koppelen. Er wordt een omschrijving gegeven van de verhouding tussen de militaire discipline en de maatschappelijke discipline; disciplinering ten opzichte van dedisciplinering. Tot slot wordt de vraag beantwoord welke mogelijkheden er voor het Korps Mariniers zijn om zich tot deze inzichten te verhouden.

2. Ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers

> ‘De wereld werd onoverzichtelijker, missies complexer. Dat stond in contrast met de aanwas van jongens die in welvaart met spelcomputers opgroeiden en die in hun jeugd bij wijze van spreken de bank niet afkwamen. Kortom, de kloof tussen Nintendo’s en noodrantsoenen groeide.’[2]

Dit citaat komt uit het werk *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur* dat geschreven is naar aanleiding van het driehonderdvijftig jarig bestaan van het Korps Mariniers.[3] Het boek is tot stand gekomen door het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, onder redactie van militaire historicus Arthur ten Cate. Het richt zich voornamelijk op de missies na 1989 (de val van de Berlijnse Muur/IJzeren Gordijn en daarmee het einde van de Koude Oorlog). Dit is een interessante tijd voor de krijgsmacht, omdat er niet langer sprake was van directe militaire dreiging. Het militaire takenpakket veranderde, toegespitst op ander soortige missies. De nadruk kwam te liggen op mondiale crisisbeheersing: ‘De hele krijgsmacht begint zich voor te bereiden op een toekomstige rol in crisisbeheersing’, […] maar ‘het korps mariniers voert die taken al jaren uit en heeft daar een grote expertise in opgebouwd.’[4] Wat voor andere militaire eenheden een breuk betekende bleek voor het Korps Mariniers niet van toepassing.

Naast een grondige uiteenzetting van elke missie waar het Korps Mariniers betrokken bij was, gaat *Over grenzen* ook in op de ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers. Daarnaast beschrijft het jubileumboek een probleem waar de huidige opleiding van het Korps Mariniers mee te maken heeft. De uitvalspercentages binnen de opleiding zijn aan het toenemen: ‘Opvallend was dat de uitval na de Koude Oorlog sterk toenam. In 1991 viel 6% van de cursisten af, in 1995 steeg dit naar 18%, en sinds de laatste opkomst dienstplichtigen (1996) steeg dat percentage alleen maar verder.’[5] Ten Cate zegt hetzelfde in een artikel in de Volkskrant naar aanleiding van het jubileumjaar:

> ‘Momenteel valt ongeveer de helft van de mariniers-in-opleiding af – met uitschieters naar 70 procent. […] De vraag is momenteel vooral hoelang het Korps Mariniers nog de kwaliteit van zijn manschappen kan waarborgen, zegt Ten Cate. Aan gegadigden is vooralsnog geen gebrek. Wel aan mensen die zich tijdens de selectie en de daarop volgende opleiding kunnen handhaven.’

Dit probleem wordt ook geïllustreerd in de documentaire *De uitverkorenen* (2012) van Geertjan Lassche. Het Korps wil een hoog niveau mariniers opleiden, maar vandaag de dag moeten ze genoegen nemen met zesjes in plaats van negens. De leus die centraal staat in de documentaire is:

---

[2] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 67.

[3] Het jubileumjaar werd op 12 december 2015 gevierd in de binnenstad van Rotterdam.

[4] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 16. Geciteerd uit het tijdschrift *Qua Patet Orbis*, Korpscommandant generaal-majoor der mariniers Willem van Breukelen over de toekomst van het Korps Mariniers eind 1990.

[5] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 41.

> ‘Velen voelen zich geroepen, slechts weinigen zijn uitverkoren’.[6]

Velen melden zich aan, maar slechts enkelen komen de strenge en zware selectie door. En van diegenen die de selectie wel zijn doorgekomen kan niet iedereen zich handhaven (in de documentaire van Lassche halen vijfentwintig van de achtenzeventig rekruten het einde van de opleiding). Later in het artikel stelt Ten Cate:

> ‘Je kunt je afvragen of de samenleving zich mentaal niet te ver van het Korps Mariniers heeft verwijderd. […] Veel jongeren hebben het moeilijk met een bepaalde manier van doen en denken. Het ontbreekt velen eenvoudigweg aan doorzettingsvermogen en aan de bereidheid zich naar regels te voegen.’[7]

In dit hoofdstuk wordt niet alleen de genealogie van het Korps Mariniers beschreven, maar ook wordt het vertrekpunt beschreven van de problematiek waartoe deze masterscriptie zich richt. Namelijk de problematiek van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers.

Om deze problematiek verder in te kaderen wordt dit hoofdstuk afgesloten door te kijken naar de cultuurverandering binnen de Nederlandse krijgsmacht in het algemeen.

§2. 1 Driehonderdvijftig jaar Korps Mariniers

De geboorte van het Korps Mariniers komt voort uit de Nederlandse Opstand tegen de Spaanse Kroon (Filips II in de periode 1568-1648, ook wel de Tachtigjarige Oorlog). De watergeuzen hadden daarin een belangrijke bijdrage geleverd. Hun tactiek was amfibisch van aard: enteren van schepen en aanvallen op Friese, Hollandse, Zeeuwse en Vlaamse kusten. De nieuwe Republiek der Verenigde Nederlanden stelde op aanraden van luitenant-admiraal Michiel de Ruyter (gesteund door Johan de Witt) op 10 december 1665 het Regiment de Marine aan. Een geregeld verband van negentien compagnieën marinierseenheden was een feit.

> ‘Onder leiding van zijn eerste commandant, kolonel Willem Joseph baron van Ghent, was het Hollandse regiment zeesoldaten in de eerste jaren van zijn bestaan betrokken bij de maritieme en amfibische oorlogsvoering in het Noordzeegebied tegen de Engelsen. […] Het optreden had ook een expeditionair karakter, met gewaagde aanvallen op de Engelse en Schotse kusten, waarvan de succesvolle ‘Tocht naar Chatham’ in juni 1667 de bekendst was.’[8]

Amfibische oorlogsvoering en expeditionair zijn elementen die de basis zijn voor de identiteit van het Korps Mariniers.[9]

---

[6] Zie ook Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 41: “Velen voelen zich geroepen, slechts weinigen zijn uitverkoren’, luidde het uit de Bijbel overgenomen motto van de mariniersopleiding.’ Zie hiervoor: *Mattheüs* 22:14

[7] Sander van Walsum, *Is er nog wel iemand geschikt voor het Korps?*, de Volkskrant, 11 december 2015, p. 15.

[8] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 17.

[9] Andere zeelslagen die aan de basis stonden van het amfibische en expeditionaire karakter van het Korps waren de zeelslagen bij Solebay (1672), Schooneveld en Kijkduin (beiden 1673).

Qua patet orbis (zo wijd de wereld strekt), het is al eeuwen lang de lijfspreuk van het Korps Mariniers. Het motto was oorspronkelijk van de legeraanvoerder en veldmaarschalk Johan Maurits van Nassau tijdens de onbesliste slag bij Seneffe (1674). In deze slag vochten zeesoldaten gezamenlijk met landsoldaten. De amfibische oorlogsvoering verplaatste zich naar het binnenland. 'Zo wijd de wereld strekt' verwijst daarmee naar de multi-inzetbaarheid van mariniers. Zij moeten op elke mogelijke plek ter wereld inzetbaar zijn: water, land en onder alle klimatologische omstandigheden en voor elke willekeurige opdracht.

Naast amfibische oorlogsvoering, het expeditionair karakter en de multi-inzetbaarheid wordt het Korps Mariniers gekenmerkt door het element verbondenheid. Samenwerken is van groot belang om successen te boeken. Niet alleen binnen het Korps, maar ook daarbuiten. Het Korps Mariniers heeft sterke bondgenootschappen met de *Royal Marines* (Engeland) en met het *United States Marine Corps* (Verenigde Staten). Het bondgenootschap met Engeland kent zijn oorsprong in de Negenjarige Oorlog (1688-1697). De Republiek veroverde Engeland en Stadhouder Willem III eiste de Engelse kroon op:

> 'De koning-stadhouder smeedde […] een Engels-Nederlandse militaire samenwerking die jaren zou standhouden.'[10]

Deze verbondenheid werd zichtbaar in de gezamenlijk strijd in de Spaanse Successieoorlog (1702-1713). In de eerste helft van de achttiende eeuw raakte de machtspositie op zee van de Republiek in verval. Mariniers werden ingezet om koloniale ondernemingen en handelsposten te verdedigen tegen interne en externe bedreigingen. Na de onafhankelijkheid van Frankrijk (Nederland viel in 1810-1813 onder het Franse Keizerrijk van Napoleon) herstelde koning Willem I de Nederlandse krijgsmacht.

> 'Op 2 december 1817 onderging de Nederlandse mariniersorganisatie een belangrijke herziening. Het bataljon werd uitgebreid en kreeg de naam Korps Mariniers. Het ging bestaan uit een staf, vier 'divisies' en een opleidingsdepot. De totale omvang zou meer dan 2400 officieren, onderofficieren en manschappen gaan bedragen.'[11]

Maar zeegevechten bleven uit:

> 'Enkele decennia inzet als poortwachters, objectbewakers en internationale crisisbeheersers in ver van het vaderland gelegen gebieden gaf weliswaar blijk van de expeditionaire traditie der mariniers, maar droeg ook bij aan het beeld van een eenheid die sinds eind 19de eeuw verweesd was geraakt, zonder heldere taakstelling of gevoeld amfibisch bestaansrecht.'[12]

Missies in de Molukken (1817-1818), Sumatra (1819-1824), Celebes (1824-1825), Antwerpen (Belgische opstand, 1830-1831), Bali (1846-1849), Atjeh (1873-1874), China (Bokseropstand, 1900-1910), en het Caribisch gebied (begin twintigste eeuw) waren geen wapenfeiten van amfibische oorlogvoering. Het nut van een amfibische eenheid als het Korps Mariniers kwam ter discussie.

[10] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 20.
[11] Idem., p. 24.
[12] Idem., p. 29

Decennia lang zonder amfibische oorlogsvoering zorgde voor het bijna opheffen van het Korps Mariniers, maar door ingrijpen van het parlement werd dat voorkomen. Het Korps kreeg een nieuwe impuls met de opkomst van het Duits nationaalsocialisme. Ondanks investeringen en uitbreidingen tegen de dreiging waren de verliezen groot in de Tweede Wereldoorlog:

> 'Net als de overige restanten van de Nederlandse krijgsmacht moest het Korps Mariniers zich gedurende de wereldoorlog daarom onder geallieerde hoede heroprichten. Dat gebeurde in de Verenigde Staten.'[13]

Dit werd de basis voor een nauw samenwerkingsverband met Amerika.

§2. 2 Van Ghentkazerne: Opleidingscentrum van het Korps Mariniers

Tijdens de wederopbouw keerden de mariniers in 1949 terug naar Rotterdam:

> 'In een nieuw gebouwde kazerne die de naam van 'oercommandant' Van Ghent kreeg, en die de locatie werd van het primaire opleidingstraject voor alle beroepsrekruten.'

Ook de andere kazernes van het Korps ontstonden in diezelfde periode:

> 'In Doorn verrees een ander opleidingscentrum. […] Het groeide uit tot de Van Braam Houckgeestkazerne (naamgeving 1955) en werd naast school voor vervolgopleidingen ook de standplaats van de operationele eenheden van het Korps. Op Texel namen de mariniers in 1949 een Amfibisch Opleidingskamp in gebruik, de latere Joost Dourleinkazerne. In 1951, tot slot, werd op de Antillen het Commando Mariniers Antillen opgericht, met als vaste posten de marinierskazernes Suffisant en Savaneta.'[14]

Het Korps Mariniers moest zich herstellen en opnieuw hergroeperen. Het karakter van een amfibisch en expeditionair elitekorps werd in ere hersteld. Maar:

> 'Met het einde van de Koude Oorlog kwam dit hervonden bestaansrecht weer op losse schroeven te staan. […] De nieuwe toekomst kwam plotsklaps te liggen bij crisisbeheersingsinzet, militaire expedities en interventies in andermans oorlogen.'[15]

Echter kon het Korps Mariniers zijn waarde opnieuw bewijzen in deze nieuwe situatie. Dat bevestigt de Defensienota van 1991:

> ''Marinierseenheden zijn zeer mobiel, hebben een betrekkelijk lichte uitrusting, zijn veelzijdig geoefend en hebben een hoge staat van paraatheid. […] Een en ander draagt ertoe bij dat deze eenheden snel overal ter wereld kunnen worden ingezet. Het Korps (…) past

[13] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 31.
[14] Idem., p. 31.
[15] Idem., p. 33.

daarom goed in de krijgsmacht van de toekomst'.'[16]

Na de val van de Muur bleef het Korps stabiel. Bezuinigingen dreigden, maar telkens werd dat opgeschort en de personeelssterkte (drieduizend manschappen) bleef constant. Het Korps Mariniers moest wel in 2005 fuseren met de marine. Hieruit ontstond het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK):

> 'Hun opdracht: 'Het leveren van veiligheid op en vanuit zee'. De vier afgeleide taken waren daarbij amfibische operaties, maritieme speciale operaties, contraterreur, en stabilisatie- en crisisbeheersingsoperaties. Een marinier diende deze taken in vier uiteenlopende rollen te kunnen vervullen: als lid van een gevechtseenheid, als hulpverlener, als opleider/trainer en als ordehandhaver. Twee aspecten waren opvallend in dit pakket: de veelzijdigheid van de individuele marinier en de nadruk op het amfibische karakter van het Korps.'[17]

Maar ondanks de grote ervaring en expertise in amfibische operaties werden er geen korps mariniers ingezet voor amfibische operaties. Het Korps Mariniers is de laatste jaren betrokken geweest in Irak (1990-1991), Cambodja (1992-1993), Afrika (1991-2015) en Afghanistan (2005-2013). Met meer nadruk op amfibisch specialisme binnen de opleiding en met de antipiraterijoperaties in Somalië (2002-2015) tracht het Korps Mariniers terug te keren naar zijn *core business*.

§2. 2. 1 Inrichting van de opleiding

> 'In de mariniersopleiding voerde het amfibische aspect jarenlang niet de boventoon. Van de 24 weken die de initiële opleiding duurde, bestonden er in recente tijden 12 uit bivakken. Daarvan was één week ingeruimd voor een basisopleiding amfibische vaardigheden. […] In 2014 veranderde de opzet van de initiële opleiding om het amfibische specialisme weer te versterken. Voortaan brachten cursisten drie amfibische weken door op Texel. Ook de FINEX kreeg een meer amfibische karakter.'[18]

De Van Ghentkazerne leidt mariniers op die specialisten zijn op zowel water als land. De basis van amfibische infanterie wordt in vierentwintig weken aangeleerd. Ook de andere aspecten van het Korps Mariniers (expeditionaire karakter, multi-inzetbaarheid en verbondenheid) staan centraal in de opleiding.

> 'Twee van de aangeleerde waarden bij aspirant-mariniers waren sinds jaar en dag de onvoorwaardelijke discipline en het vooropstellen van het belang van de groep.'[19]

Korporaals en sergeanten controleren of de aangeleerde competenties en de strikte ochtendroutine worden nageleefd. Wanneer bij één iemand dit niet het geval is, dan krijgt de hele groep een

[16] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 58. Geciteerd uit de Defensienota van Minister van Defensie Relus ter Beek, *Herstructurering en verkleining*, 1991. Zie ook De Ruiter, R.M., *Defensienota 1991;Het belang van een visie*, in Militaire Spectator, nummer 2, 2011, p. 64-76.
[17] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 63.
[18] Idem., p. 64.
[19] Idem., p. 37.

strafopdracht. In dit soort vormen van straffen worden groepsverbanden gesmeed, maar het idee achter groepsstraffen is dat de groep het individu gaat controleren en disciplineren. De groep wilt uiteindelijk niet opdraaien voor de fouten van één individu en daarom moet het zwakke individu geholpen worden door de groep om fouten te voorkomen. De mariniers in opleiding moeten zich verantwoordelijk voelen voor de groep; voor je 'buddies'. In eerste instantie wordt vanuit eigenbelang gehandeld, om de collectieve straf te voorkomen, later moet dit een automatisme zijn waar iedereen zorgt draagt voor de groep.

De eerste helft van de opleiding van het Korps Mariniers is gericht op het creëren van deze verbondenheid:

> 'Om de basis te leggen voor saamhorigheid en militaire cohesie moest allereerst (tijdelijk) afscheid worden genomen van wat een mens tot individu maakt.'[20]

Iedereen die met de opleiding begint krijgt een gemillimeterd kapsel, iedereen draagt hetzelfde uniform, de aanspreektitel is de achternaam en niemand mag sieraden dragen. Ieder individu wordt ondergeschikt gemaakt aan de groep:

> 'De opleidingsdirectieven schreven voor: 'Deze fase is de fase waarin de grootste slag qua vorming geslagen wordt. Er is geen 'mentale ontsnapping' mogelijk en om deze fase te kunnen 'overleven' zal de cursist in zijn hoofd mee moeten gaan met dat wat het Korps Mariniers van hem verlangt ten aanzien van zijn gedrag'.'[21]

In de tweede helft van de opleiding keert het individu terug. Geen collectieve straffen meer, maar individuele straffen worden opgelegd wanneer dat nodig is en de mariniers krijgen steeds meer vrijheden en daarmee eigen verantwoordelijkheid. Mariniers kunnen in deze fase hun eigen keuzes maken. De regels van het Korps Mariniers moeten dusdanig verinnerlijkt zijn in deze fase dat het automatisch moet gaan. Dat het individu niet volledig verdwijnt is belangrijk, omdat elke marinier autonoom moet kunnen handelen tijdens zijn werk in een missie. De opleiding wordt afgesloten met de FINEX (*Final Exercise*):

> 'In vijf dagen passeerden alle elementen uit de opleiding de revue: afdalingen, amfibische verplaatsingen, een aanval op een fort en natuurlijk de onvermijdelijke lange afstandsmarsen. Tijdens de FINEX legden de cursisten meer dan 120 kilometer af, vaak met volle bepakking.'[22]

Wanneer deze laatste proeve van bekwaamheid met succes is afgerond lopen de mariniers door de poorten van de Van Ghentkazerne zoals alle mariniers aan het einde van hun opleiding. De cursisten-petten mogen af en de baret van het Korps Mariniers mag op.

Het Korps Mariniers representeert drie kernwaarden: verbondenheid, kracht en toewijding. Dit zijn de waarden van de zogenoemde Korpsgeest: de *esprit de corps*. Deze Korpsgeest is ontstaan door een rijke ervaring van amfibische oorlogsvoering, expeditionaire missies, ervaringen in multi-

[20] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 38.
[21] Idem., p. 39.
[22] Idem., p. 41.

inzetbaarheid en samenwerkingsverbanden.

Maar het Korps heeft te maken met een veranderde maatschappij. De uiterst gedisciplineerde opleiding van het Korps Mariniers kan behoorlijk confronterend zijn voor mensen uit de burgermaatschappij. Ten Cate et al. beschrijven deze confrontatie als volgt:

> 'Keuzevrijheid, nadruk op het individu, het najagen van het eigen geluk en welzijn en een kritische verhouding tegenover autoriteiten waren de waarden die zelfbewuste ouders (zelf volwassen geworden in de 'vrije' jaren zestig en zeventig) hun kinderen meegaven: waarden die botsen met de onvoorwaardelijke toewijding en discipline die het Korps van mariniers verwachtte. […] De afstand tussen de maatschappij van de 'spijkerbroek' en de wereld van de marinier leek met de jaren alleen maar groter te worden.'[23]

§2. 3 Veranderingen binnen de krijgsmacht

Het Korps moest zich gaan verhouden tot een maatschappij waarin disciplinering wordt ondergewaardeerd ten behoeve van meer vrijheid.[24] In 2009 werd in een intern discussiestuk de volgende vraag gesteld:

> 'Gaan Korpsgeest en tijdsgeest nog wel samen? Eigenlijk niet, leek het antwoord: 'De kloof tussen de korpscultuur en de burgermaatschappij is de laatste jaren alleen maar groter geworden. De hedendaagse jongere die niet gewend is zijn behoefte uit te stellen, die gebruik maakt van allerlei mogelijke communicatiemiddelen, een uitpuilende agenda heeft en denkt altijd alles beter te weten, deze jongere komt in een opleiding waar zijn mening er niet meer toe doet, waar iets simpelweg moet omdat de korporaal het zegt, waar alles draait om het collectief en waar veel van hem geëist wordt'.'[25]

Na 1989 werd naar aanleiding van een veranderde maatschappij het takenpakket van de marinier groter en complexer:

> 'De dreiging van Russische divisies maakte plaats voor al dan niet gewelddadige, irreguliere, vaak onzichtbare en altijd onvoorspelbare tegenstanders.'

De lat moest hoger komen te liggen binnen de opleiding om zich op deze complexe missies voorbereid te zijn:

> 'Werken bij de mariniers vereiste vanaf begin jaren negentig dus extra doorzettings- en aanpassingsvermogen om het hoofd te kunnen bieden aan een keur aan verschillende uitdagingen en tegenstanders.'[26]

Het Korps moest de opleiding zwaarder en meer gedisciplineerd maken om voorbereid te zijn op de

[23] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 43.

[24] Deze maatschappelijke verandering binnen de samenleving zal later beschreven worden als 'het proces van dedisciplinering van de samenleving'.

[25] Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 44-45.

[26] Idem., p. 67.

nieuwe ontwikkelingen na de Koude Oorlog. Daar tegenover stond dus de ontwikkeling van een fundamenteel vrije (in ieder geval minder gedisciplineerde) samenleving. Dit heeft impact gehad op de militaire cultuur, niet alleen binnen het Korps Mariniers, maar de gehele Nederlandse krijgsmacht.

Jeffrey Kiers heeft onderzoek gedaan naar de veranderingen binnen de Nederlandse krijgsmacht in de periode 1970-2000 in zijn masterscriptie *De militaire cultuur van de Nederlandse krijgsmacht tussen 1970 en 2000*. Om te begrijpen wat de militaire cultuur is neemt hij van Allan D. English[27] een functionalistische deling over: discipline, professionele ethos en cohesie/*esprit de corps*. Deze drie elementen maken het mogelijk om een specifieke militaire cultuur te beschrijven. Hij tracht aan de hand van artikelen uit de *Militaire Spectator* in de periode tussen 1970 en 200 de Nederlandse militaire cultuur te beschrijven door specifiek te kijken naar deze drie elementen en hoe die zich hebben ontwikkeld. Hij concludeert:

> 'De militaire cultuur van Nederland in de periode 1970 tot 2000 kan het beste gekarakteriseerd worden als een constante worsteling tussen eigenheid en vernieuwing. […] In de jaren zeventig was dit het vermaatschappelijkingdebat en in de jaren negentig de discussie betreffende de professionalisering van de krijgsmacht. De jaren tachtig vormde hierin een transitieperiode.'[28]

Wanneer Kiers de Nederlandse (militaire) professionele ethos vergelijkt met andere landen concludeert hij dat het gelijk is gebleven in de periode 1970 en 2000. Professionele ethos heeft betrekking op de baanopvatting bij een krijgsmachtonderdeel. Hij zet twee verschillende baanopvattingen tegenover elkaar: de institutionele en de *occupational* baanopvatting. In de institutionele opvatting is een baan bij de krijgsmacht een roeping. Mensen beschouwen een baan bij de krijgsmacht als een wezenlijk andere baan dan andere banen in de burgermaatschappij. In de *occupational* opvatting wordt de militaire loopbaan gelijkgetrokken met een reguliere baan in de burgermaatschappij. In deze opvatting voelt iemand zich niet primair geroepen om bij defensie te werken (vanuit idealen), maar zijn baanperspectief, carrière mogelijkheden en financiële compensatie doorslaggevend. In andere militaire culturen kunnen we een verschuiving waarnemen van een institutionele naar een *occupational* baanopvatting, maar binnen de Nederlandse militaire cultuur blijft de roeping van de institutionele baanopvatting dominant, aldus Kiers.

De andere elementen, discipline en cohesie/*esprit de corps*, zijn volgens Kiers weldegelijk veranderd in de periode 1970-2000. Vanaf de jaren zeventig ontstond binnen defensie een vermaatschappelijkingdebat. De vraag was of de krijgsmacht met zijn tijd mee moest gaan en de (vrije en individuele) idealen van de jaren zestig en zeventig in het leger moest incorporeren. Voorstanders waren voor verandering van defensie, omdat de dynamiek van de samenleving was veranderd (meer vrijheid en weerzin tegen autoriteit en gezag). Discipline moest versoepeld worden en de klassieke (hiërarchische) bureaucratie moest worden losgelaten. Tegenstanders beriepen zich op de fundamentele eigenheid van de krijgsmacht. Verandering zou in strijd zijn met deze eigenheid. In de jaren tachtig bleef de oude militaire structuur onveranderd en het vermaatschappelijkingdebat nam af.

> 'Wel waren er in een paar deelgebieden veranderingen zichtbaar. Het belang van de kleinere

[27] English, A. D., *Understanding military culture; A Canadian perspective*, McGill-Queen's University Press, Montreal, 2004.
[28] Kiers, J., *De militaire cultuur van de Nederlandse krijgsmacht tussen 1970 en 2000*, p. 56.

> eenheden en hun officieren namen toe door het veranderde gevechtsveld. Daarmee groeide hun verantwoordelijkheid en vrijheid. […] In de jaren negentig zou dit verder toenemen. […] Vanwege technische vernieuwingen nam de slagkracht, reikwijdte en mobiliteit van kleinere eenheden exponentieel toe. Daarnaast werd de krijgsmacht kleiner.'[29]

De houding ten opzichte van discipline en *esprit de corps* verschoof wezenlijk in de jaren negentig (na de Koude Oorlog) naar:

> 'Een meer faciliterende bureaucratie en een lossere handhaving van de discipline. Daarnaast moest de cohesie en korpsgeest op een meer sociale manier tot stand komen.'[30]

Dit betekent een verschuiving van een verticaal hiërarchische structuur naar horizontale groepsbinding. De klassieke (hiërarchische) bureaucratie maakte in de jaren negentig plaats voor een faciliterende bureaucratie die een lossere vorm van discipline hanteerde. De veranderingen in de samenleving, vooral aan het einde van de Koude Oorlog, hebben ervoor gezorgd dat het belang van kleinere eenheden en individuele militairen groter is geworden. Dit belang vinden we ook terug in het werk *Over grenzen*. Om de verbondenheid tussen meerdere eenheden te kunnen waarborgen moest de bureaucratie binnen defensie meegroeien naar een meer faciliterende instantie. In die zin tracht de krijgsmacht tegemoet te komen aan een geïndividualiseerde samenleving.

§2. 4 Vooruit marcheren

In dit hoofdstuk is een achtergrond beschreven van de oorsprong van het Korps Mariniers en zijn huidige opleiding. De opleiding van het Korps Mariniers heeft te maken met een wezenlijk probleem. De uitvalspercentages zijn hoog en daarvoor wordt een mogelijke oplossing gezocht. Het probleem lijkt te worden veroorzaakt door een verandering in de samenleving. Het verschil met een uiterst gedisciplineerde opleiding als het Korps Mariniers en een samenleving die meer vrijheden heeft verworven na de jaren zeventig staan lijnrecht tegenover elkaar. Dit maakt het moeilijk om de brug te slaan tussen samenleving en Korps Mariniers. In de bespreking van Kiers kunnen we zien dat de krijgsmacht wel is veranderd om aansluiting te vinden bij deze veranderde maatschappij. Desondanks blijft de problematiek van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers bestaan.

In de volgende hoofdstukken wordt het filosofisch kader van deze masterscriptie beschreven. Nu de problematiek beschreven is wordt de filosofische achtergrond uiteengezet om de these van dit stuk op te stellen. Het vertrekpunt is het concept 'discipline'. Een filosofische omschrijving van dit brede concept maakt het mogelijk om de problematiek te verdiepen en te verhelderen. We kunnen nu beweren, met Kiers, dat de militaire context van discipline weldegelijk veranderd is. Maar desondanks blijven de uitvalspercentages toenemen, zie Ten Cate et al.. Hieruit kunnen we concluderen dat het verschil met de maatschappelijke context van discipline nog steeds groot is en nauwelijks genivelleerd. Door middel van Michel Foucault (1926-1984) wordt gepoogd een omschrijving te geven van de militaire context van discipline. In het opvolgende hoofdstuk wordt de maatschappelijke context van discipline weergegeven aan de hand van meerdere hedendaagse auteurs/denkers (Christien Brinkgreve, Paul Verhaeghe en Marli Huijer). Hierdoor krijgen we meer inzicht in de twee verschillende contexten van discipline en hierdoor kunnen we het beter onderscheiden.

---

[29] Kiers, J., *De militaire cultuur van de Nederlandse krijgsmacht tussen 1970 en 2000*, p. 57.
[30] Idem., p. 58.

3. Foucaults theorie over disciplinering

Op wat voor manier wordt het concept discipline beschreven in de filosofie? En kan deze omschrijving aansluiten bij de militaire context van discipline? Eén van de belangrijkste denkers over discipline is de Franse filosoof Michel Foucault (1926-1984). In dit hoofdstuk wordt de filosofische analyse over het begrip 'discipline' beschreven aan de hand van zijn theorie over disciplinering in zijn werk *Discipline, Toezicht en Straf*. Hij schrijft dit werk in de jaren zeventig. Zijn denken wordt in die periode getypeerd als de 'genealogie van de macht'. Hij zoekt naar de historische voorwaarden waaruit macht zijn kracht ontleent. Foucault laat in zijn werk zien dat er een verandering heeft plaatsgevonden in de vorm van straffen in de achttiende eeuw. Dit is veroorzaakt door een verandering in de macht. In de moderne tijd kunnen we, volgens Foucault, een disciplinerende macht waarnemen. Betoogd wordt dat deze disciplinerende macht wezenlijk militair van aard is en zich heeft verspreid over vele instituten binnen de samenleving. De illustratie die Foucault daarvoor geeft is de geboorte van de gevangenis. Foucaults theorie wordt dus gebruikt als aangrijpingspunt om niet alleen discipline te beschrijven vanuit filosofisch oogpunt, maar tevens ook de militaire aard van discipline aan te tonen. Dit hoofdstuk zal antwoord geven wat discipline volgens Foucault is, hoe deze werkt en wat de consequenties ervan zijn.

Voortbouwend op het vorige hoofdstuk kunnen we hierin de militaire discipline lezen. De filosofische analyse van Foucault zal daarbij helpen om een heldere beschrijving te geven van deze context van discipline. Het is de militaire discipline waarvan de disciplinerende macht gebruik maakt om volgzame en bruikbare lichamen te maken. Deze militaire context van discipline zal uiteindelijk tegenover maatschappelijke discipline gesitueerd worden.

§3. 1 Verandering in de vorm van straffen

In *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis* begint Michel Foucault met een illustratie van twee verschillende vormen van straffen. In 1757 wordt in Parijs de koningsmoordenaar Damiens veroordeeld tot een openbare ter dood stelling. In 1838 wordt het dagrooster van Léon Faucher ingevoerd in het tehuis van jeugdige gedetineerden te Parijs. In minder dan een eeuw tijd 'voltrok zich in de Verenigde Staten en in Europa een totale herverdeling in de economie van de bestraffing.'[31] Lijfstraffen verdwijnen als vergeldingsmaatregel. Het schouwspel dat inherent verbonden was met een lijfstraf verdwijnt, het straffen verplaatst zich van de publieke ruimte naar een ruimte buiten de burgerlijke waarneming. De eventuele brandhaard die kan ontstaan tijdens een gewelddadige publieke terechtstelling wordt hierdoor vermeden. Daarnaast noemt Foucault nog een wezenlijke verandering die is ontstaan door het verdwijnen van lijfstraffen. De straf dient niet langer het primaire doel tot vergelding, maar tot verbetering, correctie of zelfs genezing. Het object van straffen verandert:

> 'Men bestraft mishandeling, maar tegelijk agressiviteit. Men bestraft verkrachting, maar tevens perversiteit. Men bestraft moord, en daarmee ook driften en verlangens.'[32]

Het kwaad dat zich achter de strafbare feiten afspeelt moet in de bestraffing worden gecontroleerd en geneutraliseerd. Menswetenschappen als psychologie, psychiatrie en pedagogiek haken in op

[31] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 16.
[32] Idem., p. 29.

deze ontwikkeling en treden in binnen het strafproces.

Foucault gaat in zijn werk ervanuit dat de verandering in de vorm van straffen samenhangt met maatschappelijke veranderingen, met name een verandering van een politieke tactiek. Veel rechtshistorici beweren dat het verdwijnen van de lijfstraffen te maken heeft met een humanisering van het strafrecht. De hervormers van de achttiende eeuw wilden na de Verlichting af van de lijfstraffen, omdat ze niet humaan waren, niet menselijk en niet rationeel. De menselijke maat in het straffen zou gewaarborgd moeten worden. Maar volgens Foucault heeft de verdwijning van lijfstraffen andere redenen. Straffen kent een complexe maatschappelijke functie van positieve en productieve effecten. Daarnaast valt de ontwikkeling van menswetenschappen samen met deze juridische ontwikkeling. En bovendien wil Foucault laten zien hoe het lichaam wordt ingekapseld door middel van machtsbetrekkingen.

Het kernbegrip dat alle hierboven genoemde onderzoeksgebieden omvat, (1) maatschappelijke en politieke verandering, (2) productieve effecten, (3) opkomst van menswetenschappen en (4) inkapseling van het lichaam, is disciplinering.

§3. 2 Verandering in machtsvormen

De lijfstraf was een belangrijke kracht van de soevereine macht. Wanneer een lijfstraf in de publieke ruimte werd tentoongesteld was dit niet alleen een vergeldingsmaatregel, maar ook een reactivering van de macht van de soeverein.[33] Wanneer een misdaad werd begaan, werd ook indirect de soeverein onrecht aangedaan en dat moest recht gezet worden. In het schouwspel van de lijfstraf werd niet alleen de waarheid van de misdaad kenbaar gemaakt, maar het was tevens een procedure waarin de soeverein zijn macht liet gelden.[34] De soevereine macht kon alleen werken wanneer er sprake was van één belangrijke factor, namelijk de aanwezigheid van het volk. Het volk moest aanwezig zijn bij het schouwspel van de lijfstraf, om de reactivatie van hun soeverein te zien voltrekken. In plaats van huivering en angst voor de soeverein had het schouwspel een ander effect op het volk. Door de gewelddadigheid van het schouwspel kon de agressie van het volk aangewakkerd worden door de soevereine macht:

> 'Zij kunnen met geweld het strafmechanisme binnendringen en de effecten ervan herverdelen, het geweld van de strafrituelen kunnen zij overnemen en een andere richting geven.'[35]

Het schouwspel zorgde voor permanente onrust en schiep haarden van illegalisme. Bovendien was er vaak sprake van solidariteit jegens de misdadiger die op heroïsche wijze de soevereine macht trotseerde.[36] De misdaad werd in zeker zin geësthetiseerd.

Een andere vorm van straffen werd noodzakelijk en de directe confrontatie tussen soeverein en misdadiger moest opgeheven worden volgens de hervormers van de achttiende eeuw. De lijfstraf en zijn schouwspel waren het snijpunt waar de ongelimiteerde macht van de soeverein en het illegalisme van het volk samen kwamen. De soevereine macht verraadde zijn eigen tirannie door de uitoefening van de lijfstraffen in de publieke ruimte. En het wakkerde niet alleen het geweld van de

[33] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 71: 'De lijfstraf herstelde niet het recht, ze reactiveerde de macht.'
[34] Idem., p. 80-81: 'Ze is tegelijk demonstratie van de waarheid en vertoon van de macht.'
[35] Idem., p. 88.
[36] Idem., p. 89-91.

soeverein aan, maar ook die van het volk.[37] Milder straffen en illegalisme tegengaan waren het uitgangspunt. Het verdwijnen van de lijfstraf was daarvoor een belangrijk begin, maar er moest nog steeds misdaad bestraft worden. De hervormers van de achttiende eeuw stelden een nieuwe strategie op voor het uitoefenen van de straffende macht. De straffende macht werd volledig geïntegreerd binnen de maatschappij. Een betere verdeling van de straffende macht werd daarmee gewaarborgd. Met als doel, betere regulatie en haar effecten productiever maken. Kortom:

> 'Achter de nieuwe juridische theorie van het straffen gaat in feite een nieuwe 'politieke economie' van de straffende macht schuil.'[38]

Dit wilden de hervormers bereiken door een oude gedachte opnieuw in te voeren: een straf moest zich richten op de toekomst en verdere misdaden voorkomen. Voor een beter werkende straffende macht was een precieze economie van straffen noodzakelijk die inhaakte op het voorstellingsvermogen van het individu. De nieuwe straffende macht maakte daarom geen gebruik van merktekens, zoals de soevereine macht, maar van obstakel-tekens[39] die tot het arsenaal van het nieuwe straffen behoorden. Een straf moest een voldoende afschrikwekkende functie hebben.

Een technologie van subtiele, effectieve en efficiënte machten verving de soevereine macht. Maar er ontstond een breekpunt in het nieuwe straffen: de gevangenis. Hoewel veel hervormers geen voorstanders waren van de gevangenis als bestraffingsinstituut, was de gevangenis uitgegroeid tot een succes. Kenmerkend voor deze bestraffingsmachine is dat het straffen gericht is op de toekomst. Nadat de delinquent zijn straf in de gevangenis heeft ondergaan moet hij een betere burger zijn geworden dan hij was voor de tijd dat hij de gevangenispoort binnen liep. Het verhinderen van recidive was daarnaast ook een belangrijk uitgangspunt van het gevangeniswezen. Bovendien wist de gevangenis straffen te individualiseren, voor elke delinquent kan een straf op maat gecreëerd worden. Al deze kenmerken van de gevangenis hebben bijgedragen aan het succes van dit nieuwe strafmechanisme. Maar er is één kenmerk dat, volgens Foucault, het meest heeft bijgedragen aan het succes. De gevangenis was zo succesvol, omdat het lichaam volledig werd ingekapseld. En deze inkapseling van het lichaam staat haaks op de obstakel-tekens van de hervormers:

> 'Het aangrijpingspunt van de straf is niet de voorstelling, maar het lichaam, de tijd, de dagelijkse handelingen en activiteiten. […] Niet langer het spel van voorstellingen die worden verbreid en bestendigd, maar allerlei vormen van dwang en plichtenschema's die worden opgelegd en voortdurend herhaald. Geen tekens meer, maar oefeningen.'[40]

Niet het voorstellingsvermogen van de hervormers van de achttiende eeuw, maar vormen van

[37] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p.102.
[38] Idem., p. 113.
[39] Foucault geeft geen duidelijke en exacte beschrijving van de term 'obstakel-teken'. Hij maakt dit helder door een differentie te maken tussen merkteken en obstakel-teken. De soevereine macht 'merkt' het lichaam van de misdadiger door middel van het publieke en fysiek gewelddadige schouwspel. Dit is een zichtbaar proces van disciplinering. De disciplinerende macht richt zich meer op het voorstellingsvermogen van de burger zodat een misdaad wordt voorkomen. 'Obstakel' suggereert hierbij een preventieve werking. Voorkomen is het doel en niet vergelding. En daarvoor dienen de obstakel-tekens in het voorstellingsvermogen. Dit is een onzichtbaar proces van disciplinering. Zie pagina's 145-159 in Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis* voor een uitgebreide analyse van de voorwaarden van obstakel-tekens.
[40] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 181.

dwang en roosters die opgelegd werden binnen de muren van de gevangenis. Wat de hervormers wilden bereiken was een straffende stad[41] die bestond uit vele straffende machten die zich over de gehele samenleving verspreidden. In plaats daarvan de geboorte van de gevangenis, een compact functionerende straffende macht binnen afgeschermde muren.[42]

Er heeft dus een verandering in de macht plaatsgevonden en een verandering in de vorm van straffen. Van soevereine macht, naar de idealen van de hervormers, naar de disciplinerende macht van de gevangenis. Foucault beschrijft die verandering als volgt:

> 'Het soevereine gezag, het maatschappelijke organisme, het bestuursapparaat. Het merkteken, het teken, het spoor. De ceremonie, de voorstelling, de oefening. De overwonnen vijand, het rechtssubject dat opnieuw wordt gekwalificeerd, en het individu dat aan een directe dwang is onderworpen. Het lichaam dat wordt gefolterd, de geest waarvan de voorstellingen worden gemanipuleerd, het lichaam dat wordt gedresseerd. Drie reeksen van elementen die de drie concurrerende systemen in de tweede helft van de achttiende eeuw karakteriseren.'[43]

Het derde systeem, de gevangenis als strafinstituut, is het succesvolle strafmechanisme van de moderne westerse samenleving geworden.

§3. 3 Het leger als archetype van discipline

De gevangenis is een illustratie van een disciplinair instituut. Het succes van de gevangenis heeft zich verder verspreid over verschillende instituten binnen de samenleving, denk hier aan arbeidsplaatsen, ziekenhuizen en scholen. Maar discipline is geen nieuw fenomeen. Discipline komt oorspronkelijk uit het legerapparaat.

Dit was het beeld van de ideale soldaat in de zestiende eeuw.

> 'Voor alles is hij iemand die op grote afstand te herkennen is; hij is de drager van tekens, de natuurlijke tekens van zijn kracht en zijn moed, die tevens de tekens van zijn trots zijn; zijn lichaam is het blazoen van wilskracht en onverschrokkenheid; hij moet zich uiteraard bekwamen in het hanteren van wapens – met name door strijd te voeren – maar de exercities en houdingen (het marcheren, de stand van het hoofd) maken daarenboven deel uit van een lichamelijke retorica van de eer.'[44]

In de Ordonnantie van 20 maart 1764 werd een heel ander beeld van de ideale soldaat beschreven:

> 'Uit een ongevormde massa, uit een ongeschikt lichaam wordt de gewenste machine vervaardigd; stap voor stap worden de lichaamshoudingen gecorrigeerd; langzaam

[41] Zie Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 428: 'De droom die de hervormers […] koesterden: de straffende stad, met haar duizend-en-één kleine theaters die onafgebroken de kleurrijke voorstellingen van de justitie opvoeren, met haar zorgvuldig geënsceneerde bestraffingen op versierde schavotten die een permanente kermis van de wet vormen.'

[42] Waar de hervormers pleitte voor meer transparantie in het straffen, ontstaat met de geboorte van de gevangenis een niet-transparante instelling waar het straffen plaatsvindt buiten bereik, in zekere zin, van de samenleving. Zo zien we het thema 'zichtbaarheid' en 'onzichtbaarheid' terugkeren in de analyse van Foucault.

[43] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 184.

[44] Idem., p. 188.

> doordringt een afgemeten dwang ieder lichaamsdeel en maakt zich er meester van; het hele lichaam wordt gedresseerd en permanent beschikbaar gemaakt; en de dwang zet zich ongemerkt voort in het automatisme van de gewoonten; kortom, men heeft 'de boer uitgebannen' en hem 'het aanzien van een soldaat gegeven'.'[45]

Vanaf het midden van de achttiende eeuw wordt het lichaam ontdekt als doelwit van de macht. Het lichaam is een instrument dat manipuleerbaar is. In die zin kunnen soldaten worden gefabriceerd. Nieuw was dat de macht in de achttiende eeuw het lichaam niet langer opvatte in zijn totaliteit. Elk lichaamsdeel kon onafhankelijk gemanipuleerd en bewerkt worden. De achttiende-eeuwse machtstechnieken streefden naar een goede economie van het lichaam, maximalisatie van het nut (krachten) dat het lichaam heeft. Bovendien is de modaliteit van de controle anders, namelijk een ononderbroken, constante dwang.

> 'Deze methoden, die de verrichtingen van het lichaam aan een minutieuze controle onderwerpen, en die een constante beheersing waarborgen van zijn krachten door ze gehoorzaam en bruikbaar te maken – deze methoden kunnen we 'disciplinering' noemen. Een groot aantal disciplinerende methoden bestond al veel langer: in de kloosters, in de legers, en ook in veel werkplaatsen. Maar in de loop van de zeventiende en achttiende eeuw is de 'discipline' de algemene formule voor overheersing geworden. […] Het historische moment voor de disciplinering is de geboorte van een kunst van het menselijke lichaam, die zich niet enkel richt op de toename van vaardigheden, noch op de bekrachtiging van de onderworpenheid, maar op het scheppen van een betrekking die met één mechanisme het lichaam bruikbaarder maakt door het gehoorzamer te maken - en omgekeerd.'[46]

Foucault laat hier zien dat discipline gehoorzame en bruikbare lichamen fabriceert. Met de ontdekking van het lichaam als aangrijpingspunt van de disciplinerende macht produceert discipline lichamen die gedrild zijn en onderdanig. Dat maakt Foucault even later duidelijk:

> 'Discipline doet de krachten van het lichaam toenemen (in termen van economisch nut), en deze zelfde krachten afnemen (in termen van politieke gehoorzaamheid). Kortom, ze splitst de macht van het lichaam in tweeën; ze maakt er aan de ene kant een 'bekwaamheid' van, een 'capaciteit' die ze tracht te vergroten; anderzijds wordt de energie, de kracht die hieruit kan voortkomen geïnverteerd en omgezet in een betrekking van strikte onderworpenheid.'[47]

Disciplinering richt zich op de kleine dingen, op het detail. Een *close reading* van Foucault laat vier methoden zien waar de discipline gebruik van maakt.[48]

1) De eerste methode is de kunst van het indelen. Foucault noemt deze methode van disciplinering cellulair. Individuen worden binnen een bepaalde ruimte ingedeeld. Dit kan een afgesloten ruimte zijn, een clausuur. In de Ordonnantie van 25 september 1719 werd een einde gemaakt aan de rondzwervende leger hordes. Enkele honderden kazernes moesten er gebouwd worden om de Zuid-

[45] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 188-189.
[46] Idem., p. 191.
[47] Idem., p. 192.
[48] Foucault ontleent zijn voorbeelden aan militaire, medische, industriële, religieuze en onderwijsinstellingen. De voorbeelden die Foucault beschrijft van militaire instellingen zullen ook hier beschreven worden.

Franse legers een vaste plaats te bieden. Daarbij werd er een strenge opsluiting nagestreefd:

> 'Het geheel dient te worden omsloten door een tien voet hoge stenen ommuring, die op dertig voet de vernoemde barakken volledig omringt' - dit om 'orde en discipline' onder de troepen te handhaven en 'de commandant in staat te stellen deze te waarborgen'.'[49]

Binnen deze kazerne, afgesloten van de burgermaatschappij, kan de discipline ongestoord inwerken op alle individuen binnen de clausuur. De kunst van het indelen kent naast de clausuur de techniek van parcellering. Dit houdt een verder indeling in van de afgesloten ruimte. De ruimte wordt elementair begrensd waarbij ieder individu, ieder lichaam, zijn eigen plaats (ofwel segment) heeft. Dit maakt een analytische ruimte voor de discipline mogelijk. Clausuur zorgt voor meer toezicht en parcellering voorkomt gevaarlijke contacten. Functiegebonden locaties creëren nuttige ruimtes. Wanneer ruimtes in verschillende segmenten worden onderscheiden kan het ene segment zich profileren op één bepaalde taak en het andere segment kan zich onderscheiden in een andere taak. Men loopt elkaar niet in de weg en efficiëntie is evident. De laatste techniek die Foucault noemt is de instelling van rangen:

> 'De discipline is een kunst van het rangschikken en een techniek om de rangschikking te transformeren. Ze individualiseert de lichamen niet door ze op één plaats vast te pinnen, maar door ze binnen een netwerk van betrekkingen te verdelen en te laten circuleren.'[50]

Enerzijds fixeert disciplinering een bepaald individu en anderzijds laat zij circulatie van individuen toe. Discipline ordent op architectonische, functionele en hiërarchische wijze een veelheid van cellen, plaatsen en rangen. Het zijn verschillende tabellen, *tableaux vivants*, die ervoor zorgen dat de veelheid te overzien is.

> ''Verblind door de onmetelijke verscheidenheid, verdoofd door de massa; de talloze combinaties die voortvloeien uit de veelheid van objecten eisen al zijn aandacht op en gaan zijn krachten te boven. Als de moderne krijgskunde meer in overeenstemming zou zijn met de ware principes en geperfectioneerd zou worden, was ze eenvoudiger en overzichtelijker'; de legers 'zouden gemakkelijker verplaatst en geleid kunnen worden, met simpele, analoge tactieken die moeiteloos aan alle bewegingen aan te passen zijn'.'[51]

De legeraanvoerder kan alleen door disciplinering de veelheid bewerken en rangschikken om zoveel mogelijk nut mogelijk te maken.

2) De tweede methode voor disciplinering is de controle over de activiteiten. Ook zij berust op meerdere technieken die zij toepast om disciplinering mogelijk te maken. Ten eerste het dagrooster: 'Het aanbrengen van regelmaat, het opleggen van vastomlijnde bezigheden en het organiseren van cycli.'[52] De discipline kan hierop makkelijk inhaken. Het gaat hierbij om de regulatie van de tijd, elk uur, kwartier en minuut wordt berekend en ingedeeld. Het instellen van een dagrooster is afkomstig

[49] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 197.
[50] Idem., p. 203.
[51] Idem., p. 206-207. Geciteerd uit Guilbert, J.A.H., *Essai général de tactique, précédé d'un Discours sur l'état actuel de la politique et de la science militaire en Europe*, Londen, 1772, *I Discours préliminaire*, p. xxxvi.
[52] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 207-208.

uit de kloostergemeenschap, maar later wordt deze methode overgenomen binnen het leger. Prins Maurits van Oranje en koning Gustaaf II namen het dagrooster van het klooster over en implementeerden het in hun protestantse legers. De Boussanelle stelde zelfs 'dat het leger zekere 'volmaaktheden van het klooster' diende te bezitten.'[53]

De tweede tactiek voor de methode om controle over de activiteiten te waarborgen is de temporele constructie van de handeling. In de tactiek wordt met grote nauwkeurigheid elke handeling en elke beweging ontleend. Hierboven is al beschreven dat het lichaam niet langer gezien werd als totaliteit, maar het lichaam kent meerdere onafhankelijke delen die bewerkt en gedisciplineerd kunnen worden. Dit wordt niet door middel van een rooster verwezenlijkt, maar het is een programma dat van binnenuit dirigeert hoe de delen moeten werken en in welke volgorde.

Ten derde worden het lichaam en de handeling op elkaar afgestemd. Alleen dan kan het optimale effect bereikt worden, een gedisciplineerd lichaam zorgt voor het meeste nut en daarbij kan geen enkel deel van het lichaam onbenut worden gelaten.

Ten vierde de koppeling van het lichaam en voorwerp. Net als in de voorgaande tactiek worden er strenge en dwingende voorschriften opgesteld hoe de afzonderlijke delen van het lichaam moeten handelen, in deze tactiek wordt dat uitgebreid naar het voorwerp, bijvoorbeeld het wapen van een soldaat.

Ten slotte is er de techniek van maximale exploitatie. Wanneer de tijd is opgedeeld in een dagrooster wordt dit meer in detail doorgevoerd voor elke handeling binnen momenten in de tijd.

> 'Naarmate de onderverdeling uitgebreid en de tijd steeds verder ontbonden wordt, kan men een verrichting bespoedigen of althans doen verlopen met een maximale snelheid. Dit verklaart de reglementering van de tijd van de handeling, die in het leger zo belangrijk was en het zou worden in de gehele technologie van de menselijke activiteiten.'[54]

Foucault definieert deze disciplinerende methode als organisch, zij haakt in op het organische lichaam die zij op verschillende manieren weet te organiseren.

3) De derde methode duidt Foucault als evolutief: de organisatie van ontwikkelingen. Het is een methode om greep te krijgen op de tijd van elk individu. Tijd is lineair, momenten sluiten op elkaar aan en zijn gericht op een einddoel. Dit is evolutief, omdat vooruitgang en ontwikkeling centrale begrippen zijn van deze disciplinerende methode. Foucault noemt vier technieken voor de organisatie van ontwikkelingen. De eerste techniek van de organisatie van ontwikkelingen is een verdeling van de tijdsduur. Een lange periode wordt opgedeeld in verschillende temporele segmenten die uiteindelijk op elkaar aansluiten. Ten tweede worden deze temporele segmenten geordend. Naar mate er meer stadia zijn voltooid zal de complexiteit van elk opvolgend stadium toenemen. Elk stadium zal, als derde, met een proef worden afgesloten. Hiermee wordt aangegeven dat het individu een bepaald niveau heeft bereikt, het is een garantie dat het individu zijn bepaalde opleidingstijd heeft gehad en tevens differentieert het de kwaliteiten van elk individu.[55] Ten slotte start bij elke afgesloten reeks weer een nieuwe reeks. Dit benadrukt het evolutieve karakter van de organisatie van ontwikkelingen van de disciplinerende macht.

4) De laatste methode om disciplinering mogelijk te maken is de compositie van de krachten. De

[53] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 208. Geciteerd uit Boussanelle, L. de, *Le Bon Militaire*, Parijs, 1770, p. 2.
[54] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 214.
[55] Idem, p. 220.

voorgaande methoden richten zich op het individuele lichaam. Deze methode richt zich op het collectieve lichaam, op het geheel en tracht daarbij het probleem van de ongedisciplineerde massa te affirmeren. Daarnaast moet de productiviteit maximaal worden uitgebuit. Discipline 'moet een machine construeren waarvan het effect is gemaximaliseerd door een strak gearrangeerde koppeling van de elementaire delen.'[56] Disciplinering door een compositie van de krachten vereist, volgens Foucault, ten eerste dat het individuele lichaam een element binnen een raster is dat geplaatst, verplaatst en gekoppeld kan worden aan andere elementen: 'Als onderdeel van een troep is de soldaat voor alles een beweeglijk fragment van de ruimte; moed en eer komen op de tweede plaats.'[57] Daarnaast moet een samengestelde tijd gecreëerd worden. Dit vereist een juiste afstemming van individuen en hun tijdsduur/ontwikkeling. De maximale krachten kunnen optimaal benut worden wanneer hiervan sprake is. Afsluitend vereist de combinatie van krachten een systeem van bevelen. De gedisciplineerde soldaat herkent signalen en handelt direct daarnaar:

> 'De gedisciplineerde soldaat 'gehoorzaamt terstond en blindelings ieder willekeurig bevel; de schijn van ongehoorzaamheid, de geringste aarzeling zou al een misdaad zijn'.'[58]

Deze methode van disciplinering wordt combinatorisch genoemd, omdat zij onafhankelijke lichamen tot één geheel weet te smeden.

Discipline produceert in zijn disciplinering vier eigenschappen aan individualiteit: cellulair, organisch, evolutief en combinatorisch. Daarbij maakt zij gebruikt van vier basistechnieken die hierboven uitgebreid in elk element uiteen zijn gezet: constructie van tabellen, bepaling van manoeuvres, opleggen van oefeningen en ontwerpen van tactieken. Foucault betoogt dat de vierde basistechniek, het ontwerpen van tactiek, de meest geperfectioneerde vorm van discipline is:

> 'De tactische kennis werd in de achttiende eeuw door de theoretici beschouwd als het algemene fundament van de militaire praktijk, van het controleren en het exerceren van de individuele lichamen tot het exploiteren van de specifieke krachten van zeer complexe veelheden.'

Even later citeert hij Guibert over tactiek:

> ''Zij leert ons de troepen te formeren, te ordenneren, te verplaatsen en strijd te laten leveren; alleen zij is opgewassen tegen de macht van het getal en in staat om een massa te mennen; en zij omvat de kennis van mensen, wapens, spanningen en omstandigheden'.'[59]

Wat het leger tot archetype maakt voor de disciplinering is dat de militaire tactiek, de belangrijkste basistechniek van disciplinering aldus Foucault, moeiteloos is overgenomen door de politiek. Het militaire model van discipline werd/wordt gebruikt door de politiek om binnenlandse vrede en orde te handhaven:

---

[56] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 228.
[57] Idem., p. 229.
[58] Idem., p. 231-232. Geciteerd uit Boussanelle, L. de, *Le Bon Militaire*, Parijs, 1770, p. 2.
[59] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 234. Geciteerd uit Guilbert, J.A.H., *Essai général de tactique, précédé d'un Discours sur l'état actuel de la politique et de la science militaire en Europe*, Londen, 1772, *I Discours préliminaire*, p. 4.

> ‘In de achttiende eeuw waarborgt het leger de burgerlijke vrede in grote staten, niet alleen omdat het een reële kracht is, […] maar ook omdat de schema’s van zijn technieken en kennis op het maatschappelijk organisme kunnen worden geprojecteerd. Er loopt dus een lijn van de politiek via de strategie naar de oorlog, maar ook een lijn van het leger via de tactiek naar de politiek. […] De ideeëngeschiedenis is geneigd het ideaal van een volmaakte samenleving toe te schrijven aan de filosofen en juristen van de achttiende eeuw; maar er bestond ook een militaire droom van de samenleving, en die had niet de natuurstaat als fundamenteel uitgangspunt, maar de zorgvuldig geschikte raderen van een machine; niet het oorspronkelijke verdrag, maar de permanente dwang; niet de fundamentele rechten, maar een oneindig voortschrijdende dressuur; niet de algemene wil, maar de automatische gehoorzaamheid.’

De successen die het leger boekte met de invoering van subtiele, effectieve en efficiënte disciplinering is dus niet onopgemerkt gebleven door de politiek. Filosofen en juristen zijn dus niet de ontwerpers van de moderne discipline, maar in plaats daarvan ‘werkten de militairen samen met de technici van de discipline de procedures uit om individuele en collectieve dwang op lichamen uit te oefenen.’[60]

§3. 4 Foucaults conclusie; Dressuur = hiërarchisch toezicht + normaliserende sancties + examen

Het leger en zijn methoden hebben dus als archetype gediend voor disciplinering. De disciplinerende macht eist dressuur van elk lichaam om een chaotische massa om te smeden tot een bruikbaar apparaat. Op meerdere instituten binnen de samenleving (onderwijs, ziekenzorg, fabrieken en detentie) is het voorbeeld van het leger toegepast. Maar in welke vorm heeft dat gestalte gekregen? En van welke technieken maakt zij gebruik? De disciplinerende macht maakt gebruik van drie middelen om tot een goede dressuur te komen: (1) hiërarchisch toezicht, (2) normaliserende sancties en (3) het examen.

De lichamen die gedresseerd moeten worden moeten, ten eerste, zichtbaar worden voor de disciplinerende macht. De ruimte moet een observatorium zijn. Foucault maakt direct duidelijk dat de verspreiding van de discipline over meerdere instituten binnen de samenleving trouw blijft aan het leger: ‘Een bijna ideaal model voor dit observatorium was de legerplaats.’ De architectuur van de kazerne kent vele vaststaande regels en lijnen voor het waarborgen van intensiviteit, effectiviteit, discretie en preventie:

> ‘In de perfecte legerplaats wordt alle macht uitgeoefend door een systeem van minutieus toezicht, en iedere blik is onderdeel van het totale functioneren van de macht. […] In de stedenbouw, bij de bouw van arbeidswijken, hospitalen, gestichten, gevangenissen en internaten blijft het model, of althans het onderliggende principe van de legerplaats lange tijd doorwerken: de ruimtelijke en hiërarchische aaneenschakeling van toezicht.’[61]

De architectuur binnen het gebouw is gericht op het zichtbaar maken van individuen zodat ze ontvankelijk kunnen zijn voor de hiërarchische blik. Observeren, registreren en dresseren zijn de kerntaken van de nieuwe architectonische gebouwen in de achttiende eeuw.

[60] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 234-236.
[61] Idem., p. 238-239.

In de tweede helft van de achttiende eeuw werd de architectuur steeds meer getypeerd door cirkelvormige gebouwen. Dit was het perfecte discipline apparaat, omdat alles in één blik te overzien was. Één centraal middelpunt waaruit de hiërarchische blik de gehele ruimte kon waarnemen en waarop alle blikken van de lichamen zich richten. Dit idee ontleent Foucault van Jeremy Bentham die het panopticum heeft uitgedacht voor het gevangeniswezen. Het belangrijkste element van het panopticum is de continue zichtbaarheid van de subjecten, waardoor snelle interventie mogelijk is. We zien het idee van het panopticum en de architectuur van cirkelvormige gebouwen niet alleen terug bij gevangenissen, ook op arbeidsplekken[62] en op lager onderwijsscholen[63]. De disciplinerende macht weet zich te integreren door middel van de hiërarchische blik via de architectuur. Het kent een permanente structuur van dressuur, waarin elk lichaam zichtbaar is en de blik dwingend. Daarom betoogt Foucault:

> 'De uitoefening van de discipline veronderstelt een systeem dat de blik een dwingende kracht verleent: een apparaat waarin de observatietechnieken machtseffecten bewerkstelligen, en waarin omgekeerd de dwangmiddelen degenen op wie ze worden toegepast duidelijk zichtbaar maken.'[64]

De hiërarchische blik is de basis van een goede dressuur, overgenomen van de legerplaats en toegepast op meerdere instituten binnen de samenleving.

Het tweede middel voor een goede dressuur is de normaliserende sanctie. Binnen elk disciplinerend mechanisme is een strafmechanisme noodzakelijk. De straf wordt actief wanneer er sprake is van gedrag dat niet aan de norm beantwoordt. De disciplinerende macht maakt daarbij gebruik van subtiele onderwerpingen. Dit kan betrekking hebben op de tijd, activiteit, conversatie en het lichaam. Afwijken van de regel activeert het strafmechanisme van de disciplinerende instantie. Het doel van de straf is correctie. Afwijkingen moeten gecorrigeerd en beperkt worden. De functie van de straf heeft daarom niet te maken met boetedoening, maar eerder met verbetering. Hierdoor kunnen differenties gekwantificeerd worden: 'goede' en 'slechte' subjecten, gedisciplineerde subjecten en nog ongedisciplineerde subjecten. Het strafmechanisme maakt het mogelijk om orde te scheppen. Orde in de zin van orde houden, vrees voor straf, maar ook in de zin van rangschikken. De straf kan zorgen dat een subject degradeert in rang. Gedisciplineerde subjecten zullen eerder beloond worden en stijgen in rang. Kortom: 'Het vergelijkt, differentieert, ordent hiërarchisch, homogeniseert, of sluit uit. In één woord: het *normaliseert*.'[65] De disciplinerende instituten fabriceren subjecten die conform de norm zijn.

Het derde middel van de disciplinerende macht combineert het hiërarchisch toezicht en de normaliserende sanctie: 'Het is een normatieve blik, een vorm van toezicht die kwalificeert, klasseert en straft.'[66] Het kenmerk 'zichtbaarheid' uit het hiërarchische toezicht en het kenmerk 'ordening' uit de normaliserende sanctie zijn hierbij van belang. Het is het disciplinerende middel van het examen dat volgens Foucault de koppeling van macht en kennis maakt. Eerder is beschreven dat het hiërarchische toezicht een observatorium is, waarin kennis over de subjecten tot stand komt doordat

[62] Foucault laat dit zien aan de hand van Cournol, G., *Considérations d'intérêt public sur le droit d'exploiter les mines en France*, Parijs 1790.
[63] Hiervoor gebruikt Foucault Batencourt, E. J. F., *Journal historique et anecdotique des forçats libérés*, Parijs, 1669. En Demia, Ch., *Règlements pour les écoles de la ville et diocèse de Lyon*, Lyon, 1716.
[64] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 238.
[65] Idem., p. 254.
[66] Idem., p. 256.

ze zichtbaar zijn voor de disciplinerende blik. In de normaliserende sanctie wordt een ordening van subjecten ontwikkeld, de straf geeft daarbij kennis over het niveau van het subject. In het examen wordt de koppeling tussen machtsuitoefening en kennisvorming gefixeerd waar het gebruik maakt van zichtbaarheid en ordening. Foucault noemt drie vormen waarin dat duidelijk wordt.

Ten eerste keert het examen de economie van de zichtbaarheid in de machtsuitoefening om. Voordat de disciplinerende macht op het toneel kwam was de machtsbeoefenaar zichtbaar. De soeverein was aanwezig in het schouwspel of de beul was de plaatsvervangende machtsbeoefenaar. En het subject van de macht was enigszins onzichtbaar. Buiten het zicht werd een bekentenis afgelegd, vaak onder druk van marteling. Slechts tijdens het schouwspel was het subject zichtbaar. Maar 'de disciplinerende macht daarentegen is in haar uitoefening onzichtbaar en verplicht degenen die ze onderwerpt tot zichtbaarheid.'[67] Niemand heeft dé macht, macht werkt overal. Het is een netwerk van machtsbetrekkingen die onzichtbaar doorwerken in het uiterst zichtbare subject die een objectief examen heeft afgeleverd. Met het examen dient het subject een objectiverende inspectie te ondergaan en de uitkomst maakt kennis mogelijk voor de disciplinerende macht.

Ten tweede betrekt het examen ook de individualiteit in het documentatie domein. Onderworpen aan continue examinering krijgt elk subject een plaats in ruimte (ordening) en tijd (ontwikkeling). Het examen breekt het individu op in een reeks codes: 'Een fysieke code van het signalement, een medische code van symptomen, een militaire of schoolse code van gedragingen en prestaties.'[68] Individuele kenmerken kunnen door documentatie vergeleken worden met anderen. Zo kan er ook een norm vastgesteld worden, een gemiddelde en diegenen die daarvan afwijken (boven of beneden het gemiddelde). Dit maakt classificatie en analyse mogelijk en het heeft, volgens Foucault, de doorbraak van de menswetenschappen betekent.

Ten derde maken deze documentatietechnieken van ieder individu een 'geval'. Een bekend thema in de filosofie van Foucault is het empirisch-transcendentaal dubbelwezen[69]. De mens is zowel subject als object van de wetenschap. De mens bedrijft wetenschap (als subject), maar tegelijkertijd is de mens ook het object van de wetenschap geworden. De mens is zowel de beoefenaar van kennis en tegelijkertijd de kennisbron. In deze koppeling van macht en kennis in het examen speelt dit thema van Foucault. Doordat het examen het individu tot een 'geval' maakt is het een object van bepaalde kennisvormen geworden (denk hierbij aan psychiatrie, psychologie, pedagogiek, criminologie), maar ook een zichtbaar subject geworden dat als aangrijpingspunt kan fungeren van de disciplinerende macht.

Kennis en macht, zichtbaarheid en ordening, het zijn belangrijke elementen binnen de disciplinerende macht die met elkaar verweven zijn. Het examen waarborgt door haar combinatie van hiërarchisch toezicht en normaliserende sancties de belangrijkste disciplinerende functies die hiervoor zijn beschreven:

> 'Indeling en klassement, maximale exploitatie van krachten en tijd, evolutieve accumulatie en optimale compositie van bekwaamheden. Die functies dus, die een cellulaire, organische, evolutieve en combinatorische individualiteit produceren.'[70]

---

[67] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 260.
[68] Idem., p. 263.
[69] Zie Foucault, M., *De Woorden en de Dingen; Een archeologie van menswetenschappen*, Uitgeverij Boom, Amsterdam, 2006. (Vertaling van *Les Mots et les choses; Une archéologie des sciences humaines*, Gallimard, 1966). Vooral hoofdstuk 9-10.
[70] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 266-267.

De methoden waarvan de disciplinerende macht gebruik maakte in het leger zijn verder toegepast in andere instituten binnen de samenleving. Door middel van hiërarchisch toezicht, normaliserende sancties en het examen kan een goede dressuur ontwikkeld worden. En hoe zichtbaarder een individu is, des te beter kan de disciplinering erop inhaken. Volgzame lichamen zijn na deze analyse van Foucault niet enkel toebedeeld aan het legerapparaat, maar aan meerdere maatschappelijke instituties binnen de samenleving, zoals onderwijs, zorg en arbeid.

Bovendien betoogt Foucault dat we moeten ophouden de effecten van macht in negatieve termen te vatten. Macht, disciplinerende macht, is in werkelijkheid productief:

> 'Ze produceert realiteit, ze produceert objectgebieden en waarheidsritualen. Het individu en de kennis daarover zijn het resultaat van deze produktie.'[71]

De disciplinerende macht heeft ervoor gezorgd dat er individuen geconstrueerd werden. Individuen waren nodig om als subject ontvankelijk te zijn voor dressuur en individuen zijn een ware bron van kennis. Kennis die bruikbaar is voor verdere disciplinering. En kennis die overal geworven kon worden:

> 'In het algemeen hebben alle instellingen van de individuele controle, zoals de psychiatrische inrichting, het tuchthuis, het huis van correctie, het opvoedingsgesticht, en deels de hospitalen, een dubbele functie: het scheiden in twee groepen en het voorzien van een merkteken (gek-niet gek; gevaarlijk-ongevaarlijk; normaal-abnormaal); en daarnaast de differentiële indeling en gedwongen toewijzing (wie is hij; wat is zijn plaats; waardoor wordt hij gekarakteriseerd en hoe kan hij herkend worden; hoe kan hij individueel aan een permanent toezicht onderworpen worden, enz.).'[72]

[71] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 269.
[72] Idem., p. 275.

4. Het proces van dedisciplinering van de samenleving

§4. 1 Weerstand tegen disciplinering

Het panopticum kent een belangrijke plaats in Foucaults uiteenzetting van disciplinering. Via het panopticum laat Foucault zien dat disciplinering geïnternaliseerd wordt. Discipline wordt eigen gemaakt. Dit is het sluitstuk van de disciplinerende macht. Discipline is geslaagd, wanneer de discipline niet langer opgelegd moet worden, maar vanuit het individu zelf verwezenlijkt wordt. Het panopticum zorgt voor bewustwording van de continue zichtbaarheid. Dit kan discontinu zijn. Een flitspaal hoeft niet te werken, enkel en alleen het aanzicht van een naderende flitspaal kan het effect hebben van minder hard rijden.

> 'De macht dient zo volmaakt te zijn dat haar feitelijke uitoefening overbodig wordt. […] Zichtbaar – onophoudelijk ziet de gedetineerde het silhouet voor zich van de hoge centrale toren van waaruit hij wordt bespied. Ondoorzichtig – de gedetineerde mag nooit weten of er daadwerkelijk naar hem gekeken wordt, maar moet ervan doordrongen zijn dat dit te allen tijde mogelijk is.'

Disciplinering gebeurt dan automatisch.

> 'Degene die onderworpen is aan de zichtbaarheid en zich hiervan bewust is, neemt als spontaan de dwang van de macht over en past deze op zichzelf toe; hij verinnerlijkt de machtsbetrekking.'[73]

En ook het panopticum richt zich niet alleen op het gevangeniswezen, het is verspreid over de gehele maatschappij:

> 'Tijdens de klassieke periode[74] voltrekt zich de algemene verbreiding van de discipline, waarvoor Benthams fysica van de macht de geschreven grondslag vormde. Hiervan getuigt de vermenigvuldiging van het aantal disciplinerende instellingen.'[75]

Er ontstaan meer disciplinerende instellingen en bestaande instituties worden gedisciplineerd. Daarbij worden gesloten instellingen open gebroken zodat de disciplinering vrij kan worden toegepast. Iedere burger kan en wordt gedisciplineerd.

Foucaults analyse heeft uitgewezen dat disciplinering effectief is en zichzelf heeft verspreid over de gehele samenleving. Individuen worden geproduceerd die tot volgzame en bruikbare lichamen worden gefabriceerd. Foucault heeft een beschrijving gegeven van een disciplinerende macht die de mogelijkheid heeft om ieder lichaam te disciplineren.

De mogelijkheid dat discipline overal functioneert en iedereen weet in te kapselen heeft een tegenpositie opgeroepen. Vandaag de dag lijkt de disciplineringstheorie van Foucault steeds meer onder vuur te liggen. Disciplinering vanuit een militaire context is niet langer toepasbaar in een sterk

[73] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 277-280.
[74] Voor Foucault is dit de periode, of beter gezegd epistèmè, 1650-1800. Zie hiervoor Foucault, M., *De Woorden en de Dingen; Een archeologie van menswetenschappen*, Uitgeverij Boom, Amsterdam, 2006. (Vertaling van *Les Mots et les choses; Une archéologie des sciences humaines*, Gallimard, 1966).
[75] Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 289.

veranderde samenleving. Christien Brinkgreve betoogt dat verticale vormen van discipline in onze huidige samenleving verdwenen zijn. Dat hangt samen met een algemene weerstand en weerzin tegenover totalitaire disciplineringsmechanismen. Meer vrijheid is een belangrijk thema geworden in de twintigste eeuw en hiervoor moet discipline opgeheven worden, althans de verticale (autoritaire) vorm van discipline. Paul Verhaeghe en Marli Huijer verdedigen vanuit hun eigen vakgebied dezelfde these. Niet alleen heeft gezag zijn kracht/macht verloren (Brinkgreve), maar na een lezing van Verhaeghe kunnen we concluderen dat ook autoriteit in zijn klassieke hiërarchische vorm is verdwenen. De vraag is dan: wanneer verticale vormen van disciplinering zijn verdwenen, wat is daarvoor in de plaats gekomen? Of is het een lege ruimte die opnieuw gevormd moet worden?

Foucault was ervan bewust dat de militaire discipline, zoals hij het beschreven heeft in *Discipline, Toezicht en Straf*, transformeerde. De eerste aanwijzing voor dit bewustzijn is in zijn collegereeks *Society must be defended*:

> '*In the seventeenth and eighteenth centuries, we saw the emergence of techniques of power that were essentially centered on the body, on the individual body. […] Now I think we see something new emerging in the second half of the eighteenth century: a new technology of power, but this time it is not disciplinary*.'[76]

De disciplinerende macht richt zich niet langer meer op het individuele lichaam, maar op het 'collectieve' lichaam; de mens als soort (de populatie). Dit vereiste een verandering van de disciplinerende technieken die vorm hebben gekregen door middel van de biopolitieke macht. Discipline ontwikkelde zich tot controle:

> '*The disciplines underwent a crisis to the benefit of new forces that were gradually instituted and which accelerated after World War II. […] These are* the societies of control*, which are in the process of replacing disciplinary societies*.'[77]

En verder in het artikel beschrijft Gilles Deleuze hoe die controle is vorm gegeven:

> '*Control is short-term and of rapid rates of turnover, but also continouus and without limit, while discipline was of longer duration, infinite and discontinuous*.'[78]

Van disciplinerende macht die gericht is op individuele gehoorzame lichamen te produceren naar biomacht die controle inzet om de gehele populatie inzichtelijk te maken zodat de staat met die inzichten macht/controle kan uitoefenen.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de disciplineringstheorie van Foucault niet langer direct toepasbaar is op onze huidige maatschappij. Disciplinerende instanties zijn verdwenen of maken nu gebruik van een andere vorm van disciplinering, een vorm die we controle kunnen noemen. Er heeft zich een proces van dedisciplinering (minder disciplinering) ontwikkeld in de samenleving. Een verandering in de vorm van discipline die gevolgen heeft voor de manier waarop de samenleving is

[76] Foucault, M., *Society must be defended, Lectures at the Collège de France (1975-1976)*, Picador, New York, 2003, p. 241-242.
[77] Deleuze, G., *Society of Control*, L'Autre journal, No. I, May 1990, I Historical. Zie: http://www.nadir.org/nadir/archiv/netzkritik/societyofcontrol.html
[78] Idem., II Logic.

opgebouwd en ook uitwerking heeft in de vormgeving van instituties, zoals bijvoorbeeld het leger.

Voortbouwend op Brinkgreve en Verhaeghe krijgt Huijer een plaats in het betoog, omdat zij specifiek schrijft over dedisciplinering. Maar welke ontwikkelingen hebben gezorgd voor weerzin tegenover disciplineringssystemen? En in welke situaties is dedisciplinering problematisch? Om hierop antwoord te krijgen worden drie verschillende werken uit drie verschillende vakgebieden in dit hoofdstuk uiteengezet.

Ten eerste Brinkgreve en haar werk *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*. Als socioloog onderzoekt zij de verhouding tussen meer vrijheid en minder gezag. Brinkgreve zal betogen dat de samenleving aan de ene kant gezag heeft verloren, omdat we aan de andere kant meer vrijheden hebben gewonnen. Inherent is dat gezag en vrijheid elkaar problematiseren. Zij gaat op zoek naar de mogelijkheidsvoorwaarden van gezag, zonder verlies aan vrijheid, in de relationele sferen van het gezin, school en arbeid. Zij zal een pleidooi houden dat structuur/houvast/gezag juist vrijheid kan waarborgen. Beoogd wordt het proces van dedisciplinering zichtbaar te maken door een beschrijving te geven van een spanning die in de gehele samenleving voelbaar is.

Verhaeghe bevraagt als een ware psychoanalyticus in zijn werk *Autoriteit* naar de fundamenten van autoriteit en waarom er tegenwoordig weinig waarde wordt gehecht aan autoriteit. Van de samenleving als geheel verschuift de aandacht meer naar persoonlijke veranderingen door het proces van dedisciplinering. Hij gaat uitgebreid in op de val van de patriarch. Het is deze val van de hiërarchische piramide structuur die heeft geleid tot het verlies aan autoriteit. Waar Brinkgreve uitgebreid ingaat op de publieke spanning tussen gezag en vrijheid en het verlies van verticale disciplinering, zal Verhaeghe nadrukkelijker ingaan op de persoonlijke consequenties van een verlies aan (verticale/hiërarchische) autoriteit. Getracht wordt om autoriteit opnieuw te funderen, niet verticaal, maar horizontaal.

Dit hoofdstuk sluit af met filosoof Huijer en haar werk *Discipline; Overleven in overvloed*. Zij maakt een analyse over de verhouding tussen vrijheid en discipline. Ook Huijer ziet de spanning tussen discipline en vrijheid. In de jaren zestig en zeventig heeft er een culturele omslag plaatsgevonden naar meer vrijheid en minder discipline, oftewel een proces van dedisciplinering. Door Huijer te behandelen kan de slag gemaakt worden naar een filosofische opvatting van het concept discipline en de consequenties voor discipline in tijden van dediscipline. We leven in een tijd van overvloed (door de verworven vrijheden) en Huijer tracht discipline te herwaarderen (discipline moeten we uitbesteden) om op een goede manier onszelf te verhouden tot deze overvloed.

§4. 2 Meer vrijheid tegenover minder gezag

Wat is gezag? In de sociologie is dit een van oudsher evident begrip. Om het begrip beter te begrijpen wordt het onderscheiden van macht:

> ‘Gezag betekent als legitiem erkende macht, […] het moet verdiend worden, toegekend, maar op basis waarvan? Traditie is onvoldoende grond, en ook expertise wordt vaak wantrouwend bezien.’[79]

Met deze vraag begint Christien Brinkgreve haar zoektocht naar gezag. Gezag heeft een negatieve connotatie. Brinkgreve tracht het begrip ‘gezag’ in positieve termen te omschrijven. We zijn het

[79] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 9-10.

station van bevoogding en paternalisme sinds de jaren zeventig voorbij (Brinkgreve geeft het voorbeeld van Mei'68, de studenten - en arbeidersopstand in de straten van Parijs, de aanleiding voor meerdere protesten over de gehele westerse samenleving). Een terugkeer naar oude hiërarchische gezagsverhoudingen is niet mogelijk en ook niet wenselijk. Maar zij bespeurt in de samenleving van vandaag een wezenlijke behoefte aan gezag. De vraag is dus hoe gezag vandaag de dag vorm kan krijgen in een cultuur waarin vrijheid en gelijkheid belangrijke waarden zijn en waarmee gezag op gespannen voet staat. Haar onderzoeksgebied richt zich op de relationele sferen van gezin, school en werk. Persoonlijke verhoudingen staan aan de basis van gezag, stelt zij. Uiteindelijk wilt Brinkgreve toe werken naar een verbreding van persoonlijke relaties naar het collectieve, de samenleving in het algemeen.

Verlies aan gezag bevordert meer vrijheid. Dit heeft aan het einde van de twintigste eeuw in het teken gestaan van meer democratisering, emancipatie en individualisering.

> 'Maar de manier waarop vrijheid vorm heeft gekregen heeft een aantal onbedoelde gevolgen. […] Denk aan onhandelbare kinderen thuis en op school, hufterige mensen op straat of in de tram, kwetsende taal, en het molesteren van ambulancepersoneel.'[80]

De roep om meer vrijheid wordt steeds vaker overstemd door de behoefte aan strengere straffen en het herstel van gezag.

> 'De crisis in gezag, lijkt overal te spelen, waar je ook kijkt: tussen ouders en kinderen, leraren en leerlingen, politici en burgers, professionals en cliënten. En ook binnen organisaties. […] Gezag heeft zijn vanzelfsprekendheid verloren, maar of en hoe zich nieuwe vormen ontwikkelen is nog onduidelijk. Het enige wat vaststaat is dat de verhoudingen veranderd zijn, dat er gezocht wordt naar nieuwe manieren van sturing, en dat mensen anders aangesproken moeten worden dan met richtlijnen of bevel.'[81]

De verkregen vrijheid heeft gezag geproblematiseerd. Een tegenbeweging lijkt nu in de samenleving op te komen. Er heerst een verlangen naar structuur en restrictie. De grenzen van de grenzeloze vrijheid moeten opnieuw vormgegeven worden, want grenzeloosheid leidt tot chaos en stuurloosheid. Orde, controle en gezag is noodzakelijk om niet ontregeld te raken. Voor Brinkgreve staat het verlies van gezag gelijk aan een verlies van houvast, structuur, orde. Haar doel in dit werk is 'het zoeken naar een goede structuur, en de behoefte aan vrijheid en ruimte'[82] te waarborgen. Vrijheid en gezag staan op gespannen voet, het één problematiseert het ander. De vraag naar meer structuur is na de jaren zeventig, de jaren waarin steeds meer vrijheden zijn verworven, alleen maar groter geworden. Brinkgreve tracht de mogelijkheidsvoorwaarden te beschrijven van gezag zonder de verkregen vrijheden in te perken. Zij begint in de relationele sfeer van het gezin en de opvoeding.

Het Verlangen naar Gezag is zeer persoonlijk geschreven. Brinkgreve kijkt naar haar eigen opvoeding en de opvoeding die zij aan haar eigen kinderen geeft. Brinkgreve ziet een verlies aan gezag in de opvoeding. Zelf heeft zij een christelijke opvoeding gekregen. Ook na de jaren zeventig heeft deze autoriteitsvorm aan gezag ingeleverd. Ontzuiling is het gevolg geweest van een toenemende welvaart waarin individualiteit belangrijker is geworden dan het horen bij een

[80] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 14.
[81] Idem., p. 18.
[82] Idem., p. 40.

godsdienstige groep. Er ontstond in de twintigste eeuw een secularisering van de maatschappij. Niet langer werd God gebruikt als gezagsdrager van het moraal, de mens moest het zelf gaan uitvinden. Het pedagogische krachtsargument 'omdat ik het zeg' is nergens meer op gebaseerd en daarom niet langer meer werkbaar in huidige gezinnen. Het gezag van ouders wordt steeds minder, stelt Brinkgreve. Daarbij schrijft ze dat zijzelf grote moeite heeft om haar kinderen iets te weigeren. Dit heeft te maken met het ideaal van vrijheid, niks mag in de weg staan om vrijheid te verwezenlijken. De gespannen verhouding tussen vrijheid en gezag zien we in deze relationele sfeer terug. Haar opvoeding en de moeilijkheden waar zij tegenaan loopt ziet zij terug in de algemene pedagogische problematiek binnen de maatschappij:

> 'Het wegvallen van allerlei restricties en de ruimte die dat geeft, de verkleining van de afstand tussen ouders en kinderen, en het verminderen van het ouderlijk gezag.'

De oorzaak hiervan wordt toegeschreven aan het wegvallen van de patriarchaat:

> 'Een val die ruimte gaf, niet alleen aan kinderen maar ook aan vrouwen.[83] […] Het gaat hierbij niet zozeer over reëel bestaande vaders en hun doen en laten, maar over de oerfiguur van de vader, de orde die hij vertegenwoordigt, de symbolische orde in de taal van de psychoanalytici, de orde van de rede en van de buitenwereld.' [84]

Brinkgreve spreekt over een 'vaderloze samenleving'. Het gaat hierbij om de gezagsposities van de vader binnen het gezin en de maatschappelijke gezagsdrager binnen de samenleving die zijn weggevallen.[85] Dit heeft een leegte gecreëerd en de positie van de patriarch is niet opgevuld. In deze leegte is niet langer een rolmodel aanwezig. Dit heeft ruimte geschept voor meer vrijheden, maar was structuurloos.

Een autoritaire opvoeding is niet langer aan de orde. Bij het wegvallen van een sterke gezagsdrager, de symbolische gezag dragende vader, binnen het gezin heeft er een ontwikkeling plaatsgevonden van een autoritaire naar een antiautoritaire opvoeding[86] tot een autoritatieve opvoedingsstijl. Via uitleg en overleg tussen ouders en kinderen worden regels vastgesteld. Onderhandelingen over de regels gaan nu eerder in samenspraak met de kinderen. Dit was het pedagogisch ideaal van de jaren negentig, waarin vrijheid en gelijkheid gewaarborgd werden binnen de opvoeding. Echter, losbandigheid ligt op de loer, wanneer kinderen te veel vrijheid krijgen, terwijl zij de consequenties van hun handelen nog niet kunnen overzien. Vrijheid brengt eigen verantwoordelijkheid met zich mee, maar is een kind dan volledig verantwoordelijk voor zijn eigen daden of dragen de ouders daar ook verantwoordelijkheid voor? In de rechtspraak zijn de ouders volledig aansprakelijk voor het handelen van hun kinderen tot veertien jaar. Daarna neemt de aansprakelijkheid van ouders van minderjarige kinderen af. De vraag naar gezag binnen het gezin is na de introductie van de autoritatieve opvoeding in de jaren negentig toegenomen. Maar 'ouders kunnen niet meer

[83] Dit is een verwijzing naar de vrouwenemancipatie, ook dit vindt plaats in de tweede helft van de twintigste eeuw.
[84] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 56-57.
[85] Over 'de val van de patriarch' zal uitgebreider gesproken worden in de bespreken van Paul Verhaeghe's werk A*utoriteit*. Brinkgreve wijst zelf ook op Verhaeghe en zijn werk *Liefde in Tijden van Eenzaamheid; Over drift en verlangen*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2011.
[86] Dit zal later in de bespreking over Marli Huijers werk *Discipline; Overleven in overvloed* verder uitgewerkt worden.

terugvallen op hun gezag of op vaste regels. God noch gebod wil hen in hun vaak netelige pedagogische parket bijstaan.'[87] De eisen voor goed ouderschap zijn in deze tijd uiterst complex en 'de pedagogische eisen zijn zwaarder geworden'. De gezinsrelatie heeft behoefte aan een nieuwe gezagsverhouding, maar het kan niet teruggrijpen op de oude gezagspositie van de patriarch, waarin er onvrijheid heerst. Het gezin is daarmee een illustratie van de spanning tussen vrijheid en gezag.

> 'Kinderen moeten zich optimaal ontwikkelen, maar het liefst in een ontspannen sfeer. […] De weg van de disciplinering is veranderd in die van de motivering: kinderen moeten het nu zelf willen. […] Bevelen en gehoorzamen zijn vervangen door overtuigen en afspreken, maar dat is veel gevraagd van alle betrokkenen. Het vraagt om een subtielere sturing en afstemming dan vaste regels en het regime van opdracht en gehoorzaamheid.'[88]

Motivering is daarbij zeer belangrijk, maar niet alleen de ouders hebben hierin een rol, ook de school. De school heeft naast zijn primaire taak 'onderwijzen' er een tweede taak bij gekregen, namelijk opvoeden. Omdat de ouders vaak geen raad weten met de problematische verhouding van vrijheid en gezag wordt er steeds meer gevraagd van leraren om dat gemis op te vullen. De opvoedstijl is drastisch veranderd:

> 'Van dwang van buiten naar dwang van binnen, de angstvalligheid om gezag uit te oefenen, de hogere eisen aan zelfregulering die dat voor kinderen met zich meebrengt. […] Deze verschuiving heeft zich stil voltrokken maar is ingrijpend geweest: van strikte discipline van schoolbank en tijdsregime, de orde in de rij en het wakende oog van de meester naar het aanleren van een grotere mate van zelfcontrole. […] Waarden als discipline, orde, netheid en gehoorzaamheid maakten plaats voor zelfontplooiing, zelfwerkzaamheid, zelfreflectie deugden of vermogens die passen bij het huidige ideaal van zelfsturing. […] De vaste schoolbanken werden vervangen door losse tafels en stoelen die individueler gerangschikt kunnen worden en meer bewegingsvrijheid geven. Er wordt minder collectief lesgegeven en meer in kleinere groepen, en er geldt een minder strikt en collectief tijdsregime. Vergroten van ruimte en vrijheid, minder strakke sturing van buiten, meer sturing gevraagd van binnen.'[89]

Deze beschrijving laat zien dat de door Foucault beschreven analyse van institutionele disciplinering ter discussie komt te staan. De machtstechniek om cellen op te stellen, rijen die orde brengen en een strikt rooster die evolutief zijn werking doet heeft als doel bij Foucault dressuur; produceren van volgzame lichamen. De ultieme stap van disciplinering is de internalisering van de discipline. Het lijkt erop dat verinnerlijking nog steeds zeer evident is, maar bij Foucault zijn daar een aantal voorwaarden aan verbonden (de formule voor een goede dressuur = hiërarchisch toezicht + normaliserende sancties + het examen). Deze voorwaarden zijn verticaal en centraal georganiseerd. In de huidige tijd lijken die voorwaarden er niet meer te zijn. Discipline moet wel vanuit het zelf komen, maar hoe? Niet langer meer wordt op directe of indirecte wijze dressuur opgelegd. Er is niet langer sprake van een verticale hiërarchische macht of gezag die centraal gefundeerd is. Terwijl er juist nu een grote vraag is naar meer sturing en structuur.

[87] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 66.
[88] Idem., p. 68.
[89] Idem., p. 83-84.

Brinkgreve zoekt naar een mogelijkheidsvoorwaarde van gezag in de interactie. Gezag is inherent relationeel. Daarom zegt ze: 'Wat de essentie vormt van een goede gezagsverhouding: het maken van contact.'[90] Niet langer is gezag gestoeld op de functie: ouderschap, leraarschap en leiderschap. Gezag ontstaat in de interactie en dat wordt mogelijk gemaakt door een inbedding van een structuur, 'waarin mensen een plaats hebben, er ordening bestaat, en een opbouwende sfeer.'[91]

Brinkgreve betoogt dat het begrip 'gezag' een wezenlijk sociologisch begrip is, maar dat het uit de sociologische literatuur is verdwenen sinds de jaren zeventig. Het is een vies woord geworden in een tijd waarin de idealen van vrijheid en gelijkheid het toonaangevende paradigma zijn gaan voeren. Gezag en macht zijn op de achtergrond geraakt, maar blijven nog wel werken op de achtergrond, waardoor ze minder (be)grijpbaar zijn geworden. Brinkgreve lijkt hier een evidente vinding te hebben, maar vanuit kritisch perspectief kunnen we ook hieruit Foucault's analyse teruglezen. Foucault wijst naar het onzichtbaar worden van disciplinering door middel van subtiele machtstechnieken, waardoor we niet direct de activiteit van de disciplinerende macht ervaren. Juist het feit dat disciplinering verder op de achtergrond raakt (onzichtbaar wordt), maakt disciplinering succesvol. De structuren waarin gezag (ofwel discipline zoals bij Foucault) vorm krijgt zijn niet helder en daarom heeft niemand het daadwerkelijke gezag in handen. Tevens veranderen structuren continu. De gezagsstructuur van het gezin is anders dan de gezagsstructuur van de school en weer anders is de gezagsstructuur op de werkvloer. Op persoonlijk gebied verandert de plaats binnen de gezagsstructuur per context. Er is geen vastheid, geen houvast. Vooral in het werk is die vloeibaarheid van structuren zichtbaar: 'Structuren veranderen, organisaties fuseren, werkverbanden worden flexibeler.'[92]

De toename van flex-werkers, zzp'ers, tijdelijke contracten, meerdere parttimebanen, het zijn gevolgen van minder houvast. Dit bevordert de binding met een organisatie niet. Binding ontstaat juist op persoonlijk vlak, op kleine schaal; tussen mensen onderling. Grote organisaties staan daarom voor een grote uitdaging om veel personeel te managen zonder een typische *top-down* gezagsstructuur. Paul Verhaeghe, wiens werk *Autoriteit* in de volgende paragraaf besproken zal worden, geeft het voorbeeld van het Braziliaanse bedrijf Semco en het horizontale management.[93] Brinkgreve geeft het voorbeeld van de Nederlandse divisie Waterbeheer van het wereldbedrijf Arcadis, waar zij een aantal dagen onderzoek heeft gedaan naar de bedrijfsstructuur. Een kleine groep mensen heeft de leiding over een bepaald project binnen het bedrijf. Er is geen sprake van een hiërarchische gezagsverhouding, maar iedere werknemer heeft evenveel inbreng. Dat vergt meer aandacht voor relaties en communicatie en vraagt om een ander soort leidinggevende. De persoonlijkheid van de leidinggevende moet niet langer gericht zijn op zijn eigen positie, maar open en relationeel zijn. En bovendien richting geven in plaats van leiding geven: 'Medewerkers vragen twee dingen: begrijp ons in wat we willen en waar we last van hebben, en geef ons richting.'[94] De nieuwe leider is een raadgever, één die sturing geeft en niet delegeert. Er blijft vraag naar gezag, niet hiërarchisch, maar wel naar gezag dat een bepaalde richting aangeeft en daarop aanstuurt waarmee iedereen zich kan identificeren en waaraan zichzelf ieder kan vasthouden. Dat is nodig in een tijd waarin structuren steeds opnieuw vormgegeven moeten worden.

[90] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 90.
[91] Idem., p. 92.
[92] Idem., p. 100.
[93] Zie: Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 181-189.
[94] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 121.

> ‘In de gesprekken die ik gevoerd heb met mensen in professionele organisaties komt een aantal woorden telkens terug: openheid, luisteren, communicatie, empathie, emoties, verantwoordelijkheid, diversiteit, afstemming, verbinding. […] Als geheel vormen ze een ander discours dan dat van hiërarchie, regelgeving, opdracht, sancties en controle.’[95]

De oorsprong van deze reeks woorden van dit andere discours vindt Brinkgreve in een aantal ontwikkelingen in de jaren zeventig. Eerder is al de val van de patriarch genoemd, de ontzuiling, individualisering en de vrouwenemancipatie. Maar ook de ontwikkeling van de psychoanalyse is van belang. Voor het eerst weet de psychoanalyse zichzelf te ontwikkelen van een micro-onderneming naar een psychotherapeutisch bedrijf van formaat dat voor iedereen toegankelijk is. Het weet de problemen van mensen in hun dagelijks leven te vertalen naar behandelbare problemen. Iets soortgelijks is de huidige opkomst van organisatiedeskundigen die antwoord kunnen geven, aan bedrijven, op een nieuwe fundering voor het weggevallen gezag. Door bindingswerk, emotiewerk en afstemmingswerk wordt getracht gezag te funderen binnen een egalitaire samenleving.[96] Het doorbreken van de oude gezagsverhouding gaat gepaard met het aanspreken van ondergrondse gevoelens en emoties en het scheppen van ruimte voor het persoonlijke. De kracht van het geheel wordt gemaximaliseerd wanneer alle personen worden verbonden met een gemeenschappelijk doel.

Volgens Brinkgreve kan het verhaal werken als bindingsmiddel. Een verhaal geeft betekenis aan het geheel en een goed verhaal biedt perspectief en houvast:

> ‘De grote gezaghebbende verhalen – religie, socialisme, liberalisme – hebben voor menigeen hun zeggingskracht verloren, maar er kunnen nieuwe verhalen ontwikkeld worden.’[97]

Verhalen kunnen een lijn geven voor ongesorteerde ervaringen van het persoonlijke. Dat geeft perspectief, orde, structuur en houvast. Tevens zorgen verhalen voor binding met mensen die hetzelfde verhaal delen. Dat zorgt voor contact en relaties.

Ruimte nemen en in contact blijven. In de geborgenheid van structuur kan vrijheid existeren. Zo ziet Brinkgreve in onze huidige tijd de mogelijkheid van twee schijnbaar tegengestelde verlangen, naar vrijheid en naar houvast, co-existeren. Houvast maakt vrijheid mogelijk, betoogt Brinkgreve. ‘In onze tijd en cultuur is de nadruk sterk op vrijheid en autonomie komen te liggen.’[98] Echter, dit is stuurloos, richtingloos en hopeloos. Structuur is noodzakelijk om aan die vrijheid richting te geven en binnen die geborgenheid van die structuur, die fundamenteel relationeel is, ontstaat een gevoel van houvast, een gevoel dat we in onze tijd zijn kwijtgeraakt door de nadruk op vrijheid. Met vrijheid komt verantwoordelijkheid mee. Als je een keuze maakt, ben jij verantwoordelijk voor je eigen keuze en niemand anders. Zo is je eigen falen door een verkeerde keuze aan jezelf te wijten en daarvoor ben jijzelf verantwoordelijk. Niet iedereen kan met het idee van ‘de ondernemer van het zelf’ omgaan. Daarom houdt Brinkgreve een pleidooi voor meer aandacht voor structuur. Dat is niet makkelijk:

> ‘Door de hedendaagse nadruk op vrijheid en zelfbepaling raakt het besef van aanhankelijkheid en afhankelijkheid soms uit het zicht, alsof mensen autonoom kiezende en

[95] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*., p. 128.
[96] Idem., p. 130.
[97] Idem., p. 140.
[98] Idem., p. 179.

> zelfbepalende wezens zijn, en niet voor hun voortbestaan en de verwezenlijking van hun behoeften op anderen aangewezen. Autonomie is vaak het probleem niet meer, binding en intimiteit des te meer. […] Bevrijding van regels blijkt voor menigeen niet alleen bevrijding te geven maar ook verwarring en onzekerheid. Mensen hebben zélf behoefte aan regulering.'[99]

Daarnaast is het samenlevingsideaal egalitair, iedereen is/moet/kan gelijk zijn. Gezag wordt ook door het gelijkheidsideaal naar de achtergrond van het debat gedrongen.

Het zijn de idealen van de Franse Revolutie die weerklinken in Brinkgreve's analyse van de huidige samenleving:

> 'Het is een tijd lang gegaan over vrijheid en gelijkheid, over autonomie en individualiteit. Nu is het tijd om het besef van aanhankelijkheid en afhankelijkheid weer meer plaats te bieden. Naast vrijheid en gelijkheid kende de Franse Revolutie nog een derde ideaal dat er de laatste decennia bekaaid van af is gekomen, en dat is broederschap. Broederschap, solidariteit, de verbindende kracht tussen mensen, kan een beschermende werking hebben tegen ongeremde vrijheid en houvastloze gelijkheid.'[100]

Broederschap weet nieuwe verhalen te vertellen die de verhouding tussen vrijheid, gelijkheid en structuur meer in evenwicht brengt:

> 'In de nieuwe verhalen die zich ontwikkelen komen andere begrippen sterker op de voorgrond, zoals afhankelijkheid en aanhankelijkheid, en beginnen andere woorden te resoneren, zoals contact, vertrouwen, respect, verantwoordelijkheid, participatie, betrokkenheid, verbinding of verbondenheid, afstemming, inspiratie, hoop, richting, perspectief.'[101]

Structuur en gezagsverhouding is na de jaren zeventig verdwenen, ten behoeve van vrijheid en gelijkheid. Gezagsfiguren kunnen niet terugvallen op traditie en expertise. Maar 'gezag is geen eigenschap maar een relatie.'[102] Gezag hoeft niet gefundeerd te worden door traditie of expertise, het gaat juist om de verhouding tussen mensen die in relatie tot elkaar staan. Gezag en daarmee structuur kan bestaan in de intermenselijke relaties (ouderschap, school en werk) als het nodig is. Dit biedt houvast aan de ongestructureerde gelijkheid en geeft sturing in de ongeremde vrijheid. 'Deze tijd vraagt om andere vormen van gezag.' Iedereen is een medespeler binnenin de nieuwe gezagsverhouding die wordt gekenmerkt door verbondenheid: 'Verhalen kunnen hierbij een rol spelen.' Zij zorgen niet alleen voor samenhang, maar ook richting. Brinkgreve laat zien dat vrijheid en structuur geen tegengestelde begrippen zijn, ze zijn combinatorisch:

> 'De kunst van het balanceren en afstemmen wordt belangrijk: tussen liberaliseren (ruimte creëren voor eigen ontwikkeling) en disciplineren (het leren van de benodigde vaardigheden).'[103]

---

[99] Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag; Over vrijheid, gelijkheid en verlies aan houvast*, p. 197-200.
[100] Idem., p. 211.
[101] Idem., p. 209.
[102] Idem., p. 212.
[103] Idem., p. 214-215.

Gezag gaat over inspireren, niet disciplineren. Gezag is daarom geen negatief begrip, maar gezag is positief. Gezag moet omarmd worden.

§4. 3 Het verlies van autoriteit

Paul Verhaeghe begint zijn werk *Autoriteit* met een korte terugblik op zijn werk *Identiteit*.[104] Identiteit wordt telkens opnieuw geconstrueerd door twee processen: identificatie en separatie. Identificatie is het spiegelen van anderen en de omgeving, separatie is eigen keuzes willen maken. De één gaat over conformiteit en de ander over autonomie. Autoriteit is een verhouding die tot stand komt in de constructie van identiteit:

> 'Er is in ons een dwingende kracht aan het werk die ons voorhoudt wie wij móéten zijn en wie we niet mógen zijn, als man of vrouw, als gelijke, als lichaam.'[105]

Dit is een kracht die wij aangeleerd hebben gekregen, we hebben geboden en verboden geïnternaliseerd. De oorsprong van die regels ligt buiten ons, maar we hebben het ons eigen gemaakt, het is een deel van de identiteit geworden.[106]

Verhaeghe hanteert gezag en autoriteit 'zo ongeveer als synoniemen, waarbij gezag vooral wijst op de manier waarop autoriteit bij het individu verschijnt.'[107] Net zoals Brinkgreve ziet Verhaeghe een proces van antiautoriteit ontwikkelen aan het einde van de twintigste eeuw. Ook begint hij bij de studentenprotesten in Parijs van mei 1968.[108] Dit wordt gezien als aanleiding voor vele opstanden binnen Europa tegen het hiërarchisch gezag, waaronder:

> 'De seksuele revolutie ('*Make love, not war*'), antiautoritaire opvoeding ('Leren in vrijheid'), de bevrijdingstheologie (Jezus als Che Guevara), de dolle mina's ('Baas in eigen buik'), de antipsychiatrie ('Praten in plaats van pillen). […] De essentie ervan ligt besloten in één eis die al die protestbewegingen gemeenschappelijk hebben: een verlangen naar autonomie, weg van het 'vader weet het beter'-model.'[109]

Deze bewegingen hebben we eerder gelezen bij Brinkgreve en beiden betogen dat deze bewegingen ons hebben gevormd tot wie wij nu zijn. Daarmee staan we permanent op gespannen voet met gezag/autoriteit.

Verhaeghe is klinische psycholoog en psychoanalyticus. Maar hij begint zijn analyse met het stellen van de filosofische vraag naar de grond van autoriteit. Hij voert Hannah Arendt aan en haar essay *What is Authority?*.[110] Ondanks de toevoeging van de filosofische (conceptuele) analyse door Verhaeghe is het enerzijds een merkwaardige zet, omdat zij deze tekst in 1954 geschreven. Dit essay

---

[104] Verhaeghe, P., *Identiteit*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2012.
[105] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 17.
[106] Zie hier dat internalisering wederom een evident aspect is.
[107] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 19.
[108] Verhaeghe maakt hier een belangrijke kanttekening: 'Historisch beschouwd is 'mei'68' niet veel meer dan een uitroepteken in een verhaal dat veel meer terreinen beslaat dan slechts de universiteit, en dat veel vroeger begint, met de radicale vrijdenkers van de verlichting.' Zie: Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 31.
[109] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 32.
[110] Arendt, H., *What is Authority?*, 1954. Zie: http://la.utexas.edu/users/hcleaver/330T/350kPEEArendtWhatIsAuthorityTable.pdf.

is dus afkomstig buiten de periodisering die Verhaeghe tracht te omschrijven. Arendt stelt in haar essay dat autoriteit is verdwenen uit de moderne westerse samenleving, omdat tradities sinds de Verlichting per definitie verdacht zijn gemaakt. Dit bemoeilijkt een mogelijke definitie te geven van wat autoriteit precies is. Arendt maakt een historische analyse van het begrip 'autoriteit' en begint autoriteit eerst te onderscheiden van het begrip 'macht'. Ook Brinkgreve maakte deze beweging en nu zien we Verhaeghe aan de hand van Arendt hetzelfde doen. Autoriteit berust op een soort vrijwillige onderwerping zonder gebruik te maken van enige vormen van geweld. Het draagt daarom vanzelfsprekendheid met zich mee: 'Niet vanwege de persoon als zodanig, want dat zou weer pure macht zijn. […] Autoriteit wordt gedragen door iemand die haar mag verwoorden.' Dat de grond van autoriteit buiten de persoon zelf ligt is het belangrijkste verschil met macht:

> 'Macht is een tweeledige structuur en behelst bijvoorbeeld twee personen van wie de een sterker is dan de ander, waardoor de sterkste zijn wil kan opleggen. Macht is altijd uitgesteld geweld. Autoriteit daarentegen bezit een drieledige structuur. Iemand bezit autoriteit over anderen op basis van een derde factor, en wel een externe bron waarin ze samen geloven. Op basis daarvan ontstaat die min of meer vrijwillige onderwerping. Autoriteit is altijd innerlijke dwang.'[111]

Maar wat is die externe bron? Voor de Verlichting was dat God, na de Verlichting werd dat de rede. Maar zo stelt Verhaeghe aan de hand van Arendt: 'In het Westen heeft autoriteit een drieledige oorsprong, waarvan de overtuigingskracht ondertussen zo goed als verdwenen is.'[112] Dat komt doordat de externe, of transcendentale, instantie een hiërarchische structuur met zich mee brengt. De paus staat dichter bij God en daarom heeft hij de meeste autoriteit, daarna is het een glijdende schaal naar beneden: kardinaal, aartsbisschop, bisschop, priester. Dezelfde piramidale structuur zien we ook terug bij Plato en de rede. In de rede kan de eeuwige waarheid gevonden worden van de idee. Een filosoof, aldus Plato, kan daar meer dichterbij komen dan iemand die de rede niet gebruikt. Autoriteit gaat fundamenteel over ongelijkheid, omdat het gebaseerd is op een hiërarchische structuur. De vrijwillige onderwerping aan die autoriteit, een cruciaal element in autoriteit, is gebaseerd op een extern gegeven waarin de meerderheid gelooft. De autoriteit die wij kennen is dus gebaseerd op een gedeeld geloof in een externe bron. Het geloof is een norm die verinnerlijkt is. Arendt beschrijft in haar essay dat het geloof in autoriteit, zoals wij dat kennen aan het verdwijnen is. Verhaeghe voegt daaraan toe dat het geloof in de patriarch aan het verdwijnen is.

> 'De redenen voor de verdwijning van religie en traditie zijn bekend: een betere toegang tot opleiding en kennis voor steeds meer mensen, in combinatie met pragmatische antwoorden die vanuit de wetenschap kwamen.'[113]

Met het verdwijnen van de autoriteit zoals het was wordt een mogelijkheid geschept om opnieuw invulling te geven aan autoriteit. Zolang de externe bron (3) buiten de individuen ligt en waarin ze beiden geloven, iemand die autoriteit bezit (1) over iemand (2),[114] is autoriteit mogelijk. Als autoriteit niet langer meer door een 'hogere' (God) instantie of 'oudere' (traditie) wordt gegrond, dan kan de

[111] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 35-36.
[112] Idem., p. 54.
[113] Idem., p. 59.
[114] De drieledige structuur van autoriteit.

externe bron ergens anders op gegrond worden. Verhaeghe zal die externe bron gaan zoeken in de relationele sfeer.

'In je eentje kun je geen autoriteit hebben. […] Autoriteit wordt verleend aan iemand, door derden, op basis van het geloof in het onderliggende systeem.'[115] Het geloof in de patriarch is verdwenen en de maatschappij heeft zich getracht te bevrijden van de betutteling. In de drieledige structuur van autoriteit is diegene die autoriteit uitoefent verantwoording schuldig aan de derde partij, de externe bron, in dit geval de patriarch en zijn piramidale structuur. Het patriarchaat is te allen tijde verdacht en het heeft geen vaste grond meer waarop het zijn autoriteit kan bevestigen. Het geloof is weg en daarom zegt Verhaeghe: 'We staan momenteel aan het begin van een heel belangrijke verschuiving naar een horizontaal gebaseerde autoriteit.'[116] Twee antwoorden zijn sterk merkbaar in onze huidige samenleving:

> 'Het eerste antwoord is een wanhopige poging om terug te keren naar de vroegere autoriteit. Dit mislukt omdat haar grond verdwenen is. […] Het tweede antwoord belooft een nieuwe autoriteit. 'Nieuw' staat voor een andere grond en functioneringswijze in vergelijking met het patriarchaat.'[117]

Het eerste vraagt naar een terugkeer naar een strengere en hardere maatschappij, het tweede zoekt zijn fundering in groepen. Relaties, netwerken, rasters, het zijn de nieuwe gronden waarop autoriteit gefundeerd kan worden. 'Horizontale autoriteit' noemt hij dat.

Bij Brinkgreve hebben we gelezen dat meer vrijheid en gelijk heeft geleid tot het verlies aan gezag. Verhaeghe voegt hieraan nog een interessant voorbeeld toe:

> 'Bij gebrek aan autoriteit ontstaat er een overvloed aan regels en controlesystemen, die op hun beurt de basis leggen voor weer nieuwe regels.'[118]

De oorsprong vindt Verhaeghe in het Amerikaanse *command-and-control*-systeem, waarbij alles centraal beslist en gedirigeerd werd. Dit systeem is de structuur van bedrijfsvoering in een neoliberale samenleving. Alles is vermarkt (van overheid, tot zorg, tot onderwijs) en iedereen is een 'ondernemer van het zelf'.[119] Verhaeghe spreekt over nog een oorzaak die ertoe heeft geleid dat de hiërarchische, paternalistische autoriteit zijn kracht heeft verloren (niet besproken bij Brinkgreve):

> 'Iedereen is voortdurend in beweging. […] De verticale piramide heeft plaats moeten maken voor een horizontaal netwerk. […] Oppervlak in plaats van diepte of hoogte, verschuiven in plaats van graven of klimmen, knooppunten in plaats van topposities, voortdurende beweging in plaats van stilstand, open in plaats van gesloten, transparant in plaats van ondoorzichtigheid. Hannah Arendt heeft gelijk als ze stelt dat (patriarchale) autoriteit

[115] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 63.
[116] Idem., p. 85.
[117] Idem., p. 86.
[118] Idem., P. 99.
[119] Eerder betoogt Brinkgreve in *Het verlangen naar Gezag* dat Verhaeghe 'de neoliberale meritocratie die aansprakelijk wordt gesteld voor veel van het hedendaagse onbehagen.' Zie pagina 191. In zijn werk *Autoriteit* is zijn kritische houding tegenover het neoliberalisme onveranderd. Het doet denken aan *The Birth of Biopolitics* (2008) van Michel Foucault, waarin hij een analyse maakt van deze moderne politieke – en – economische ontwikkeling.

> verdwijnt wanneer haar gronden wegvallen. Wat zij niet kon voorzien, was dat het wegvallen ook een technologische oorzaak kon hebben. Het digitale netwerk is zonder meer de doodsteek voor elke piramidale organisatie.'[120]

Met de enorme ontwikkeling van de technologie van de afgelopen decennia, de Digitale Revolutie, is kennis enorm verspreid en horizontaliteit geïnstalleerd in de westerse samenleving.

De hierboven genoemde processen hebben we nog niet eerder behandeld, maar emancipatie wel. Net als Brinkgreve, benadrukt Verhaeghe het belang van de vrouwenemancipatie, maar hij voegt een aantal interessante zaken toe. De vrouwenemancipatie is niet een *top-down* beweging, maar een *bottum-up*. Het kwam van onderaf en vanuit een bepaalde groep, een horizontaal collectief. Als klinisch psycholoog geeft Verhaeghe meer aandacht aan de maatschappelijke consequenties op individueel niveau van deze beweging. Er zijn nu meer meisjes dan jongens in het hoger onderwijs, meisjes zijn beter op school (meisjes hebben minder stoornissen, meer aandacht en zijn meer gemotiveerd dan jongens) en meisjes maken de stap naar volwassenheid sneller. De man had eerst de bevoorrechte positie in het patriarch systeem. Nu zoekt hij naar een nieuwe invulling daarvan en krijgt hij te maken met angst door dit verlies en de leegte die er is ontstaan. Ook wordt er steeds meer getwijfeld over de biologische gronden van mannen en vrouwen, typische mannelijke (competitief, agressief, doelgericht) en vrouwelijke (zacht, verzoenend, moederlijk) eigenschappen gaan op de schop. En steeds vaker vervagen gender-verschillen (hetero, homo, bi of trans). Er is niet langer sprake van een patriarchaat met sturende verwachtingen.

Hetzelfde geldt voor de opvoeding. Ook dit thema hebben we gelezen bij Brinkgreve, maar ook hier weet Verhaeghe een aantal waardevolle elementen toe te voegen. De opvoeding dient als basis voor gezag en tracht het kind zo op te voeden dat hij/zij de vrijwillige onderwerping van de autoriteit voldoende geïnternaliseerd heeft zodat hij/zij kan omgaan met de sociale omgangsvormen in de maatschappij. Autoriteit veronderstelt inherent verantwoordelijkheid, de ouders zijn verantwoordelijk voor de juiste opvoeding, voor het verinnerlijken van de vrijwillige onderwerping aan autoriteiten binnen de samenleving. Dit brengt een grote druk mee voor ouders, want zij zijn de verantwoordelijke instantie voor het slagen of falen van deze internalisering. Welnu, de maatschappij is wezenlijk veranderd sinds de Tweede Wereldoorlog. Autoriteit heeft als begrip een negatieve connotatie gekregen. Met die beweging ontstond de antiautoritaire opvoeding, maar opvoeding heeft autoriteit nodig:

> 'Het besef dat autoriteit in opvoeding en onderwijs zonder meer noodzakelijk is, was nog niet doorgedrongen. […] Waarmee we bij een probleem van onze tijd belanden: de groeiende groep onhandelbare kinderen, thuis en op school. Het heikele punt is discipline, of liever het gebrek eraan.'[121]

Verhaeghe voert Frank Furedi[122] aan om te betogen dat 'een crisis van de opvoeding vaak het symptoom is van een maatschappij in crisis.'[123] Als we het opvoedingsprobleem willen aanpakken,

[120] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 118.
[121] Idem., p. 151-152. In de bespreking van Huijer en haar werk *Discipline; Overleven in overvloed* zal uitgebreid dit specifieke probleem over het verlies van discipline behandeld worden.
[122] Zie Furedi, F., *De Terugkeer van het Gezag; Waarom kinderen niks meer leren*, Meulenhoff, Amsterdam, 2011. Vertaald uit *Wasted; Why education isn't educating*, 2010.
[123] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 153.

moeten we daarom de oplossing zoeken in het maatschappelijke. Furedi betoogt dat er in het onderwijs een *therapeutic turn* heeft plaats gevonden.[124] 'Nog nooit zijn er zoveel kinderen geweest met een diagnostisch label als op dit moment. [125] Dit stopt de discussie voor een maatschappelijk debat, want het label legt het probleem bij het kind en soms in het verlengde bij de ouders. Herstel van autoriteit is noodzakelijk om het debat weer maatschappelijk te maken. Niet teruggrijpen op de oude patriarchale autoriteit, maar een nieuwe vorm, namelijk de eerder genoemde horizontale autoriteit.

In de tweede helft van het boek *Autoriteit* gaat Verhaeghe op zoek naar mogelijkheidsvoorwaarden voor horizontale autoriteit. We kunnen hier raakvlakken waarnemen met het project van Brinkgreve. Het gaat om relaties, interactie, verbindingen maken en contact. Het gaat om een collectief, een groep mensen die geloof en vertrouwen hebben in de externe bron waarop autoriteit gebaseerd is. Die externe bron is het netwerk. Dit kan bijzonder goed werken in de opvoeding en in het onderwijs. Geïnspireerd door het werk van Haim Omer[126] schrijft Verhaeghe: 'De nieuwe autoriteit bij opvoeding en onderwijs ligt bij een collectief rond het kind, en is vooral nieuw omdat ze geen poging doet om de oude versie te herstellen.'[127] Van de patriarchale autoriteit naar een collectieve (horizontale) autoriteit:

> 'De autoriteit die daarbij hoort, komt niet vanuit een superouder of superleerkracht, maar is verspreid over verschillende mensen. De dwang die ervan uitgaat, heeft alles te maken met sociale druk en sociale controle.'[128]

Er worden vier voorwaarden besproken van die nieuwe horizontale autoriteit. Ten eerste aanwezigheid door afstand en verschil. Om autoriteit te kunnen verinnerlijken wordt een aanwezigheid verondersteld die bepaalde verwachtingen heeft. Tegenwoordig hebben ouders steeds minder tijd voor hun kinderen, steeds meer ouders werken allebei en geen van de ouders heeft een uitgesproken autoriteitspositie. Autoriteit berust tevens ook op verschil en de zekere afstand die daarbij inherent is. Ouders moeten geen *Best Friends Forever* van hun kinderen zijn, er moet afstand zijn, maar wel openheid voor toenadering. Hetzelfde geldt voor de leerkracht. Als collectief moeten ze dus hetzelfde principe van aanwezigheid door afstand en verschil nastreven. Pas dan zijn ze een actief lid van het collectief. Ten tweede, noemt Omer, waakzame zorg in plaats van controle.[129] Controle is iets onpersoonlijk, het veronderstelt onmiddellijkheid en totaliteit. Waakzame zorg gaat juist uit van duurzaamheid, van ouders, naar leerkracht, naar vrienden en klasgenoten, naar de coach van het voetbalteam en naar de werkgever van de bijbaan. Al blijven de ouders de belangrijkste personen binnen het netwerk, niemand bezit dé autoriteitspositie. Iedereen heeft evenveel zeggingskracht en 'een opvallend kenmerk van Omers benadering is dat we een beroep doen op mensen die naast ons staan. […] De nieuwe autoriteit berust op een netwerk wat meteen ook meer

[124] Zie hiervoor noot 76 uit Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 255.
[125] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 154.
[126] Omer, H., *Nieuwe Autoriteit; Samen werken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis, op school en in de samenleving*, Hogrefe Uitgevers/MoleMann Mental Health, Amsterdam, 2013. Vertaald uit *The New Authority; home, school and community*, 2010.
[127] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 157.
[128] Idem., p. 160.
[129] Het begrip 'controle' doet denken aan *Security, Territory, Population* (2007) van Michel Foucault. In dit werk geeft hij een kritische reflectie op zijn eerdere werk *Discipline, Toezicht en Straf*. Zie ook Deleuze, G., *Postscript on the Societies of Control*, 1992. Discipline heeft plaats gemaakt voor controle.

mogelijkheden biedt om de noodzakelijke aanwezigheid te garanderen.'[130]

Dat brengt ons tot de derde voorwaarde van de horizontale autoriteit, namelijk transparantie. Geen enkel lid van een collectief wordt afgestraft als hij faalt, het lid in een collectief is een partner binnen het netwerk. Daarvoor is openheid van zaken nodig. Iemand de schuld geven sluit deuren en een collectief denkt in mogelijkheden. Ten slotte moet er afstand worden gedaan van macht. In een horizontaal gedragen autoriteit door velen is er geen sprake van loyale onderdanen, volledige gehoorzaamheid en concurrentie. Autoriteit laat meer ruimte toe voor autonomie (zoals bij Brinkgreve: ruimte creëren voor autonomie binnen een netwerk in plaats van ongeremde vrijheid).

Opvoeden in de hedendaagse tijd wordt steeds meer geconfronteerd met een grotere groep die zich om het kind heen bevindt. Dit gegeven moeten worden aangegrepen om horizontale autoriteit te funderen. Een individu kan dit niet in zijn eentje doen, het moet gedragen worden door alle leden die zich in een collectief hebben aangeknoopt. De ouders zijn het begin en wanneer zij zorgen voor transparantie en niet gebruik maken van machtstechnieken dan kan dit volgens Verhaeghe een succes worden. Het verlies van autoriteit is daarmee opgelost. Een collectief (een netwerk) is de drager van autoriteit, de externe bron van autoriteit is daarom gelegen in een groep die hetzelfde geloof/vertrouwen heeft in een bepaald autoriteitsprincipe.

Om de kracht van horizontale autoriteit verder te illustreren voert Verhaeghe het Braziliaanse bedrijf Semco op. Ricardo Semler heeft zijn vaders bedrijf geherstructureerd, de figuurlijke piramide binnen het klassieke Amerikaanse zakenmodel is de kern van het probleem en dat moest verdwijnen. Semler laat in zijn boek *Semco-stijl*[131] zien hoe hij zijn bedrijf radicaal heeft veranderd ten opzichte van andere grote bedrijven. De meest belangrijke verandering is het verdwijnen van de klassieke bedrijfshiërarchie. Dit gaat ten koste van banen. Niet van banen onderop, vaak de uitkomst van andere bedrijven die herstructureren, maar juist de managementposities. Van twaalf managementniveaus is Semco teruggegaan naar drie. Omdat juist die posities op de tocht staan zullen managers niet staan te springen om deze Semco-stijl in te voeren in hun eigen bedrijf. Maar Semco bewijst een groeiend bedrijf te zijn en op alle mogelijke vlakken succes te hebben. Semler geeft geen blauwdruk voor de juiste herstructurering. Het gaat om een mentaliteit die gebaseerd is op een aantal principes. En deze mentaliteit verschilt telkens per toepassing. Wel blijft het idee van horizontaliteit altijd aanwezig. De principes waarop Semco's mentaliteit gebaseerd is zijn: vertrouwen (sociale controle), transparantie (alle informatie is voor iedereen beschikbaar), zelforganisatie (eigenaar van eigen taken en daarvoor verantwoordelijkheid dragen), productiecellen (taakwisselingen), overleg (constant interactie waaruit beslissingen worden genomen) en deel en groei (een kleine organisatie werkt veel efficiënter en zuiniger). Daarnaast:

> 'Het bedrijf hanteert meer onorthodoxe regels. Zo hebben de productieteams beslissingsrecht bij nieuw personeel, ook als het om leidinggevenden gaat. Evaluaties gebeuren wederzijds en kunnen verregaande effecten hebben, ontslagen niet uitgezonderd. De werknemers mogen zelf beslissen welk aandeel van de reële winst naar het personeel gaat en hoe ze dat verdelen. Thuiswerk wordt aangemoedigd. Nog even herhalen dat het bedrijf winst maakt en dat het, afgaande op zaken zoals ziekteverzuim, stakingen en het aantal sollicitanten bij vacatures, een bijzonder aangename plek is om te werken.'[132]

[130] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 163-164.
[131] Semler, R., *Semco-stijl; Het inspirerende verhaal van de meest opzienbarende werkplek ter wereld*, De Boekerij bv., Amsterdam, 2013.
[132] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 185-186.

Het idee van spontane zelforganisatie van een collectief gaat niet op. Voorwaarden zijn noodzakelijk om zo'n organisatie tot stand te laten komen.

> 'Die krijtlijnen hoeven we niet zelf uit te vinden. Ze bestaan al vrij lang en gaan terug op de zogenaamde commons (meent of gemeentegoed), een economische praktijk die met de opkomst van internet een nieuwe adem en nieuwe invullingen krijgt.'[133]

De technologische ontwikkeling heeft bijgedragen aan het verlies van autoriteit, maar het biedt tevens een mogelijkheid tot een nieuwe vorm van autoriteit, de mogelijkheid van een collectief. Het is interessante hieraan is dat 'wanneer mensen in de context van het gemeenschappelijke belang over hun individuele welzijn kunnen en mogen beslissen, kiezen zij systematisch voor oplossingen op langere termijn, in functie van het algemeen welzijn.'[134] Dit geldt voor opvoeding, onderwijs en dus ook in het bedrijfsleven. En zo tekenen zich de mogelijkheidsvoorwaarden van de horizontale autoriteit zich af:

> 'De gemeenschap staat voorop, reële interacties zijn noodzakelijk, informatie wordt zo veel mogelijk gedeeld, er zijn controle - en sanctioneringsmogelijkheden, mensen kunnen zelf beslissingen nemen, zelforganisaties en overleg staan centraal. De basis voor deze collectieve autoriteit is sociaal vertrouwen en de bijbehorende sociale controle. Op grond daarvan ontstaat de vrijwillige onderwerping die zo typisch is voor autoriteit, in combinatie met een bijna automatisch optredende strengheid tegenover valsspelers. De straf daarvoor is al eeuwenlang dezelfde: uitsluiting.'[135]

De laatste stap in Verhaeghe's analyse is de politieke arena. Ook de politiek heeft zijn autoriteit verloren en kan niet langer werken volgens een patriarchaat. Er heerst in de maatschappij 'wantrouwen, machteloosheid, onzekerheid, moordende concurrentie, structurele werkeloosheid, chronisch gebrek aan tijd, burn-out, eenzaamheid, zinverlies.' De politiek tracht dit op te lossen, maar heeft haar autoriteit verloren. En ook hier is de oplossing, volgens Verhaeghe, een collectief gedragen autoriteit: 'Waar mensen meer dan ooit behoefte aan hebben, zijn vertrouwen, verbondenheid, zelfdeterminatie, samenwerking en zinvolheid.'[136] Hij pleit voor een deliberatieve democratie.[137] Deliberatief in de zin van overleg. Dit kan mogelijke een remedie bieden tegen het verloren vertrouwen in de politiek: 'Geef mensen voldoende informatie, laat hen daarover onderling overleggen, overtuig hen ervan dat hun mening er werkelijk toe doet en een reële impact op het beleid zal hebben.'[138] Ook als er op deze manier beslissingen worden genomen verdwijnen de individuele belangen en gaan mensen uit van duurzaamheid voor de gehele groep waar ze onderdeel van zijn. Politiek gaat inherent over de verhouding tussen alle mensen in een samenleving. Een

---

[133] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 187. Even later wordt op dezelfde pagina uitgelegd wat commons betekent: ''Commons', waarbij een groep mensen gebruik maakt van een gemeenschappelijk goed.'
[134] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 189.
[135] Idem., p. 192.
[136] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 224-225.
[137] Zie voor het succes van deliberatieve democratie Fishkin, J. S., *The Nation in a Room; turning public opinion into policy*, in *Boston Review*, 1 maart 2006. http://bostonreview.net/james-fishkin-nation-in-a-room-turning-public-opinion-into-policy.
[138] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, p. 215.

collectieve autoriteit zal altijd tot een uitkomst komen die voordelig is voor de gehele groep. Dit benadrukt Verhaeghe: 'Toch zijn wij in eerste instantie sociale dieren, gericht op de ander. […] Prosociaal gedrag (anderen helpen) gebeurt spontaan, antisociaal gedrag moet aangeleerd worden.'[139]

§4. 4 Dedisciplinering

In de voorgaande paragraven zijn gezag en autoriteit behandeld. Aan de hand van Brinkgreve en Verhaeghe is aangetoond dat we kunnen spreken van een verlies aan gezag en een verlies aan autoriteit. In deze paragraaf zal dieper ingegaan worden op het begrip 'discipline'. Want als we spreken over een proces van dedisciplinering binnen de huidige samenleving dan is er eerst een beter begrip nodig van de term 'discipline'. Etymologisch is de term afkomstig van het klassieke-Latijnse *disciplīna* wat neerkomt op kennis, wetenschap, leer, opvoeding, en tucht betekent. Het is afgeleid van *discipulus*: leerling.[140] Discipline kent dus meerdere betekenissen, ook in onze huidige tijd. Marli Huijer schetst in haar werk *Discipline* vier vormen van discipline. Ten eerste verwijst discipline naar opvoeding, het leren te leren. Ten tweede kan discipline als vorm verschijnen van zelfbeheersing door middel van tucht, een werken aan zichzelf noemt zij dit. Discipline duidt ten derde op ordening en hiërarchie en ten slotte op normaliserend toezicht. De eerste twee vormen van discipline zijn persoonlijk van aard, ze komen vanuit het subject zelf naar boven. De twee laatste vormen zijn typisch institutioneel van aard en worden expliciet of impliciet opgelegd aan het subject. Maar een scherp onderscheid kan niet gemaakt worden, want de 'zelfdiscipline' (vanuit het zelf) wordt vaak aangeleerd van buitenaf (ouders, leraren, werkgevers en overheidsinstellingen). Huijer noemt dit geïnternaliseerde discipline. We zien hierin nadrukkelijk de terminologie van Foucault terugkeren.

Net zoals Brinkgreve een spanning voelt tussen gezag en vrijheid, zo ziet Huijer een soortgelijke spanning tussen discipline en vrijheid: 'Nu er vrede en overvloed heersten, kreeg die discipline iets overbodigs. De overvloed prikkelde de drang tot vrijheid.'[141] Daarom is de thesis in haar werk 'hoe we voor onze tijd een goede verhouding tussen vrijheid en discipline kunnen vinden.'[142] Dit wordt aan de hand van filosofische literatuur uiteengezet. Huijer komt tot vier filosofische thema's, vier ontwikkelingen die in de jaren zestig en zeventig hebben gezorgd voor een culturele omslag van meer vrijheid en vermindering van discipline.[143]

'De eerste stap die werd gezet in het kader van dedisciplinering was het streven naar persoonlijke vrijheid.'[144] 'De mens is gedoemd tot vrijheid', zei Jean-Paul Sartre in zijn werk *L'être et le néant*[145] in 1943. Niet geheel vreemd dat dit werk in 1943 wordt gepubliceerd. De kiemen van dedisciplinering

---

[139] Verhaeghe, P., *Autoriteit*, 226.

[140] Zie hiervoor Philippa, M., Debrabandere, F., en Quak, A. (red.), *Etymologisch Woordenboek van het Nederlands*, Amsterdam University Press, Amsterdam 2003, p. 583.

[141] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 11.

[142] Idem., p. 19.

[143] Dit begrip van discipline grijpt terug op de disciplinerende macht van Foucault, waarin disciplinering zorgt voor volgzame lichamen. Let wel, het gaat hier om een machtsuitoefening. Foucault is zich wel bewust van de weerzin die heerst tegen discipline. *Discipline, Toezicht en Straf* is gepubliceerd in 1975 in (post)modern Frankrijk. Hij schrijft dit werk dus in de tijd van deze culturele ontwikkeling van discipline/gezag/autoriteit naar meer vrijheid. Daarnaast heeft hij bewust de protesten van mei '68 ervaren wat impliciet doorwerkt in zijn denken. Door deze factoren beschrijft hij discipline niet als iets negatiefs, maar als een positieve kracht die volgzame lichamen weet te produceren.

[144] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 26

[145] Sartre, J.P., *Het Zijn en het Niets*, Lemniscaat, Rotterdam, 2010. Vertaling van F. de Haan.

liggen namelijk in de Tweede Wereldoorlog. Het moest anders. De filosofische ideologie van het existentialisme heeft het bewustzijn gecreëerd dat de mens zelf verantwoordelijk is voor zijn handelen, geen God, natuur of andere omstandigheden (om die reden is de mens gedoemd tot vrijheid, eigen verantwoordelijkheid kan soms zwaar zijn). De mens wordt teruggeworpen op zichzelf. Een soortgelijke beschrijving hebben we bij Brinkgreve gezien en haar betoog over individualisering en bij Verhaeghe waar het verlies van autoriteit wordt gekoppeld aan het verlies van de externe bron. Zelfverwerkelijking was het nieuwe idioom na de oorlog.

De tweede ontwikkeling van de dedisciplinering is de antiautoritaire opvoeding met het filosofisch ijkpunt de *Frankfurter Schule*[146]*.* Deze 'stelde zichzelf de taak om verborgen vormen van repressie aan het licht te brengen.'[147] Emancipatie van de mens was hun taak en de antiautoritaire opvoeding was het middel tegen een autoritaire maatschappij. De basis hiervoor ligt in opvoeding en in het onderwijs. Deze gebieden zijn eerder in dit hoofdstuk beschreven door de andere auteurs.

De jaren zestig en zeventig kunnen niet gedacht worden zonder hippies. De derde ontwikkeling die Huijer presenteert is daarom de lossere moraal ten aanzien van seks, drugs en alcohol. Non-conformisme was het ideaal van deze roerige jaren zestig, waarin alles moest kunnen en alles moest mogen. Een pleidooi voor experimenteren met geestverruimende middelen en een vrijere seksualiteit.

De vierde ontwikkeling is die van antimaterialisme. Opstand tegen het kapitalisme die gericht is op consumptie waarvan we ons moesten bevrijden: 'Consumptie werd als een 'onechte' behoefte gezien, een behoefte die moest worden beheerst ten gunste van de 'echte' behoefte, die bijdroeg aan de verbetering van het menselijk leven.'[148] Dit veronderstelt een begrenzing. Er is discipline nodig om afstand te kunnen doen en niet toe te geven aan de onmiddellijke consumptiedrang.

Discipline is dus niet weg uit de maatschappij. Wel sterk verminderd na de Tweede Wereldoorlog, want deze oorlog heeft ons bewust gemaakt van de gruwelijkheden die kunnen gebeuren wanneer een autoritair regime gehoorzaamheid eist. 'Zowel progressief als conservatief Nederland raakten ervan overtuigd dat de politiek, de kerk, het onderwijs en het leger hervormd en 'gedemocratiseerd' moesten worden.'[149] Institutionele vormen van discipline moesten afgebroken worden, ook het leger:

> 'Het proces van dedisciplinering, dat in de naoorlogse periode begon en in de jaren zestig en zeventig in westerse samenlevingen tot bloei kwam, heeft uiteindelijk grote invloed gehad op de discipline in het leger. Uiterlijke vormen van discipline worden nu minder streng gehandhaafd, en de organisaties van de krijgsmacht is flexibeler en minder hiërarchisch geworden. […] De verhouding tussen leger en maatschappij blijkt zich wat discipline betreft te hebben omgekeerd. De militaire discipline voegt zich nu naar de maatschappelijke discipline, of beter gezegd de weerzin daartegen, in plaats van andersom. […] Die minder strikte handhaving van de militaire discipline zien we weerspiegeld in alle andere disciplinerende instituties: ook op scholen en in werkplaatsen, ziekenhuizen en

[146] Een groep van neomarxistische sociologen en filosofen, opgericht in 1930. Viel tijdens de oorlog uiteen, maar kwamen weer bij elkaar na de Tweede Wereldoorlog en hebben na die tijd vele publicatie geproduceerd. Max Horkheimer, Theodor Adorno, Herbert Marcuse en Erich Fromm behoorden tot deze kritische school.
[147] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 32.
[148] Idem., p. 43.
[149] Idem., p. 49.

gevangenissen is de handhaving van de uiterlijke discipline minder strikt geworden.'[150]

Het leger moest zich aanpassen aan de samenleving en het dedisciplineringsproces. Bij Foucault hebben we gelezen dat het leger het voorbeeld-model was voor andere instituten binnen de samenleving voor goede disciplinering. Nu zien we dat de samenleving vraagt om dedisciplinering waaraan defensie ook beantwoordt. En als het leger, het discipline-instituut bij uitstek, minder disciplinering vraagt, zien we dat ook terug in andere instanties in de samenleving. Dit moeten we echter wel genuanceerd opvatten, want uit het onderzoek van Kiers hebben we kunnen lezen dat de krijgsmacht wel is veranderd, maar zeker niet gedisciplineerd. Het is een faciliterende instantie geworden, deze verandering is wel afkomstig uit het vermaatschappelijkingsdebat, maar de verandering is tot stand gekomen van binnenuit de krijgsmacht. Niet omdat de samenleving dat vroeg.

De hedendaagse samenleving is vrijer en onbegrensder dan ooit. We leven in een overvloed van materialiteit, tijd, liefde en mensen: toegenomen welvaart, technologische ontwikkelingen waardoor bereikbaarheid is vergroot, vrouwenemancipatie en de opkomst van de anticonceptiemiddelen en de grotere wereldbevolking met de opkomst van de massa. Het zijn ontwikkelingen van de jaren zestig en zeventig die ervoor hebben gezorgd dat vrijheid en discipline een gespannen verhouding tot elkaar hebben. Meer vrijheid vraagt om minder disciplinering. Maar door deze ongeremdheid is er overvloed ontstaan. Om weerstand te bieden tegen deze overvloed is discipline noodzakelijk. Echter, disciplinerende instanties zijn verdwenen. Waar komt de discipline dan vandaan? Vanuit het subject zelf:

> 'De vooronderstelling achter de maatschappelijke dedisciplinering is dat het individu de disciplinerende krachten zozeer heeft geïnternaliseerd dat het zelf de verleidingen […] kan weerstaan.'[151]

Opvoeding en onderwijs zijn daarbij van groot belang. Maar we hebben bij Brinkgreve en Verhaeghe gelezen dat dit uiterst problematisch is. Ouders en leraren hebben hun gezag en autoriteit verloren. Dit is problematisch voor de disciplinering, met als gevolg dat discipline niet meer geïnternaliseerd wordt.

Daarom onderzoekt Huijer nieuwe vormen van discipline. Ze begint bij de voorstanders van meer persoonlijke vrijheid, maar die wel kritisch zijn op de manier waarop deze persoonlijke vrijheid in de jaren zeventig gestalte heeft gekregen.[152] Wat hun denken verbindt is hun kritiek op het neoliberalisme (hedendaags vrijemarktkapitalisme)[153]. Het neoliberalisme kent twee belangrijke consequenties:

---

[150] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 61-62. Zie ook Stuurgroep Maatschappelijke Invloeden in de Krijgsmacht, *Krijgsmacht in Verandering; Situatieschets, beleidscontouren en aanbevelingen*, Ministerie van Defensie, Den-Haag, 1976.

[151] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 151.

[152] Daartoe rekent Huijer hedendaagse denkers als Hans Achterhuis, Trudy Dehue, Harry Kunneman en ook Paul Verhaeghe. Zie hiervoor Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 167.

[153] De inspiratiebron voor de critici van het neoliberalisme is Michel Foucault en zijn collegereeks *The Birth of Biopolitic*s aan het *Collège de France* in 1978-1979. Het neoliberalisme heeft het idee van de *homo oeconomicus* gefundeerd in elk subject (in en buiten de markt om): investeren in zichzelf zodat de kansen op de vrijemarkt vergroot worden.

> ‘Ten eerste veranderde het vrijemarktkapitalisme onze vrijheid om toe te geven aan gewone, menselijke verlangens in een vrijheid om toe te geven aan bovenmatige begeerten en bovenmatige competitie. Ten tweede heeft het neoliberalisme, onder het mom van vrijheid en gelijkheid, burgers onderworpen aan nieuwe, minder zichtbare vormen van discipline, die hen stimuleren om nog meer hun eigenbelang na te jagen en hen dwingen om zich aan de vele impliciete regels van de ‘vrije’ markt en ‘vrije’ competitie te houden.’[154]

Persoonlijke vrijheid is daarmee ontaard in egoïsme en moordende concurrentie. Bovendien beweren de critici van het neoliberalisme dat de afbraak van disciplinerende instanties in de jaren zestig en zeventig niet geleid heeft tot minder disciplinering. Het tegendeel is waar, de vermarkting van de samenleving heeft ervoor gezorgd dat iedereen onderhevig is aan het marktideaal (winst). In plaats van nieuwe vormen van disciplinering is er met het neoliberalisme een alles omvattende vrijemarkt disciplinering ontstaan. Huijer voegt toe dat het proces van dedisciplinering geen nieuwe vormen van discipline heeft opgesteld. Zonder begrenzing heeft de vrijemarkt alle ruimte gehad om zijn neoliberalistische disciplinering te introduceren.

Cultuurcritici[155] laten een meer cynisch geluid horen in hun kritieken op de dediscipline. De doorgeslagen individuele vrijheid roept uiteindelijk om meer structuur en meer orde, tucht en discipline. Cultuurpessimisme gaat gepaard met een verlangen naar vroeger. Maar niet naar de jaren zestig en zeventig. Deze generatie van de roerige jaren worden door cultuurcritici bestempeld als naïef, omdat ze dachten dat de mens intrinsiek goed is en door zelfontplooiing tot goedheid zou komen. Bovendien heeft het wantrouwen van het gezag en de autoriteit tot ondermijning van elke gezagsverhouding geleid. ‘Instituties die cruciaal zijn voor de culturele vorming, zoals het gezin, het onderwijs, het recht of de politie, zijn door hun kritiek machteloos geworden.’[156] Het is daarom tijd voor een ommekeer. Die ommekeer betekent een omkering van de idealen van deze roerige dedisciplineringsjaren. De cultuurcritici betogen: ‘De persoonlijke vrijheid moet worden ingeperkt, de antiautoritaire opvoeding moet worden teruggedraaid en seks, alcohol en drugs moeten weer met strengere normen en waarden worden omkleed.’[157] Dit is volgens Huijer niet de juiste oplossing. Niet alleen vindt zij de diagnose van de cultuurcritici te simpel, ze hebben te weinig oog voor andere factoren en ontwikkelingen in de maatschappij. Bovendien betekent een herinvoering van tucht en orde een herstel van institutionele discipline. Mensen worden door tucht gedrild tot geïnternaliseerde institutionele discipline en niet tot zelfdiscipline. Volgens Huijer is er juist nu een dringende behoefte aan zelfdiscipline, om weerstand te kunnen bieden tegenover een samenleving vol van overvloedige verleidingen.

Een cultuurcriticus die een andere mogelijkheid ziet is, volgens Huijer, Peter Sloterdijk[158]:

> ‘Hij zoekt de oplossing niet in een hernieuwde tucht, maar in een bevel aan het individu (aan ‘jou’) om ‘je leven te veranderen’. Die verandering is een beweging naar een hoger niveau, en die beweging komt tot stand in de oefening.’[159]

---

[154] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 169.
[155] Huijer voert hier Ad Verbrugge en Theodore Dalrymple aan.
[156] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 193. Kritiek van de cultuurcritici op de dedisciplineringsgeneratie.
[157] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 196.
[158] Zie Sloterdijk, P., *Je moet je leven veranderen; Over antropotechniek*, Boom, Amsterdam, 2011. Vertaling H. Driessen van *Du musst dein Leben ändern: über Antropotechnik*, 2009.
[159] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 204.

Door oefening, training en herhaling kunnen we hoger op komen. Dit 'hoger' wordt belichaamd door attractoren, voorbeeldfiguren, waarnaar we in verticale lijnen kunnen streven. Hierbij is het van belang dat het individu zelf wordt aangesproken, alleen het individu heeft de kracht en de mogelijkheid om zichzelf te veranderen door middel van oefening. Daarnaast omvat het alle gebieden van het leven (oefenen kan zowel op het fysieke gericht zijn, maar ook het mentale, morele en sociale). Inherent aan deze vorm van filosofie (oefenfilosofie) is de idee van de mens als onvolkomen wezen. Dit gaat in tegen de ideeën van dedisciplinering dat de mens intrinsiek goed is. De mens is wezenlijk gebrekkig en dat maakt de mens ontvankelijk voor oefening, het kan namelijk altijd beter. De discipline komt in die zin vanuit het zelf, 'je moet het zelf willen'. Daarbij kan je geholpen worden door een coach, 'die wil dat jij wilt'. Er is echter één groot probleem. Niet iedereen heeft beschikking over een leermeester, coach of ouders die bijstaan bij het 'willen willen'. Dus niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden.

Antineoliberalisme (nieuwe horizontale begrenzing van de markt), cultuurcritici (herinvoering van tucht) en oefenfilosofen (verticale strevingen) trachten nieuwe mogelijkheidsvoorwaarden te geven voor de spanning tussen vrijheid en discipline. Huijer geeft aan dat er iets anders nodig is, namelijk een nieuwe mogelijke vorm van zelfdiscipline. Zij komt met de theorie om de zelfdiscipline, die we nodig hebben in de strijd tegen overvloed en dedisciplinering, uit te besteden.

Een belangrijke voorwaarde om discipline te kunnen uitbesteden is een bewustzijn van de omgeving en hoe die omgeving inwerkt op het individuele handelen. Het gaat om een juiste verhouding te vinden tot 'de krachten die vanuit de omgeving op ons inwerken.' Als we die grond hebben gevonden, dan kunnen we discipline 'uitbesteden aan dingen of andere mensen.'[160]

> 'Tegenover een *app* hoeven we ons niet te verantwoorden waarom we de discipline niet zelf kunnen opbrengen. Niet gedisciplineerd zijn is dan geen gebrek meer, maar een menselijke ontvankelijkheid voor verleiding waar we niet tegen bestand zijn.'[161]

Apparaten hebben niet de taak ons te disciplineren. Ze veranderen enkel de omgeving die meer gedisciplineerd is. De mens maakt in dat geval zelf de keuze om akkoord te gaan met deze disciplinerende omgeving. Daarnaast is het uitbesteden van discipline voordelig, omdat het verlies van gezag en autoriteit opgevuld kan worden aan de hand van disciplinerende apparaten. Oom agent hoeft ons niet langer meer te zeggen dat we onze gordel om moeten doen, dat zegt onze auto. Mens en techniek zijn verweven. Dit maakt het mogelijk om discipline uit te besteden aan apparaten. Belangrijk voor Huijer is dat er geen verschil meer heerst in mensen met en mensen zonder discipline. Iedereen heeft de mogelijkheid om discipline uit te besteden en discipline is een keuze geworden.

Een andere mogelijkheid om discipline uit te besteden is aan mensen. In de relationele filosofie[162] is de mens een onderdeel van een netwerk. De mens als subject staat continu in verbinding via intermenselijke relaties. Door relaties krijgt de mens inhoud (identiteit) en regulering. Die regulering wordt geïllustreerd door Hannah Arendt in haar werk *De menselijke conditie* aan de hand van de belofte. Een belofte kan je niet aan jezelf maken, daarvoor heb je iemand anders nodig die je aan je belofte houdt. Mocht je je niet aan je belofte houden, dan is er de mogelijkheid tot vergeving door

[160] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 224.
[161] Idem., p. 232.
[162] Denkers als Hannah Arendt, Norbert Elias, Johan Goudsblom en Henk Oosterling.

de ander. Dit is wezenlijk relationeel:

> 'Beide vermogen zijn dus gebonden aan pluraliteit, aan de aanwezigheid en het handelen van de anderen, want niemand kan zichzelf vergeving schenken, en niemand kan zich verplicht voelen een belofte te houden die hij slechts aan zichzelf heeft gedaan.'[163]

Huijer schrijft: 'Het zich met anderen verbinden vergt daarom altijd discipline. […] Overal waar mensen zich met elkaar verbinden, ontstaan ordeningen waar de leden van de groep elkaar aan houden.'[164] Iets soortgelijks hebben we eerder gelezen bij Verhaeghe en zijn beschrijving van horizontale autoriteit. De uitbesteding aan mensen in plaats van uitbesteding aan dingen heeft als grootste voordeel dat relaties wederkerig zijn, daarmee wordt bedoeld dat beide partijen (diegene die een belofte doet en diegene die de ander daaraan houdt) een verplichting aangaan. Bij een uitbesteding aan apparaten is die wederkerigheid minder aanwezig. Een mens is toch dwingender dan een apparaat. Bovendien is onttrekking uit de verbintenis niet mogelijk. Een apparaat kan je desgewenst uitzetten, een relationeel netwerk niet.

§4.5 Resumerend

In de voorgaande twee hoofdstukken is een filosofische theorie over discipline beschreven. Beschreven is de ontwikkeling van Foucaults disciplineringstheorie naar een proces van dedisciplinering in de samenleving. Foucaults analyse heeft betrekking op de verandering in de vorm van straffen. Van lijfstraffen naar gevangenisstraffen. Dit heeft te maken gehad met een verandering in machtsvormen. Van soevereine macht naar een disciplinerende macht. Deze disciplinerende macht kent zijn oorsprong in het leger. Het leger heeft de basis gelegd voor een subtiele disciplinering die gehoorzame en bruikbare lichamen weet te produceren. In de achttiende eeuw is de militaire discipline over meerdere instanties in de samenleving geïmplementeerd. Door middel van hiërarchisch toezicht, normaliserende sancties en examens streeft de disciplinerende macht naar dressuur. De ultieme disciplinering is geslaagd wanneer de discipline geïnternaliseerd is.

In de theorie van Foucault is disciplinering verticaal en centraal geordend. Hiërarchisch toezicht werkt *top-down*. Het kenmerkt zich door de piramidestructuur. Zichtbaarheid speelt hierin een belangrijke disciplinerende rol. Hoe zichtbaarder het subject voor de disciplinerende macht is, des te makkelijker kan de discipline inwerken op het subject. En om discipline te internaliseren moet het subject bewust zijn van de mogelijke aanblik van disciplinerend toezicht, daarom moet de disciplinerende macht in zekere mate zichtbaar zijn voor het subject, maar de disciplinerende macht is ondoorzichtig/discontinu[165]. De flitspaal hoeft niet te werken, enkel het aanzicht van de flitspaal kan voor het gewenste gedrag zorgen. Het gaat erom dat het subject doordrongen is van het bewustzijn dat het zichtbaar is voor de disciplinerende macht. De illustratie voor deze machtswerking is het panopticum; zowel het subject als het hiërarchisch toezicht zijn hierin zichtbaar door de verticale en centraal gelegen disciplineringstoren die een ondoorzichtige machtuitwerking heeft.

Echter, na de Tweede Wereldoorlog heeft zich een proces van dedisciplinering afgetekend in de

---

[163] Arendt, H., *De menselijke conditie*, Boom, Amsterdam, 2011, p. 219. Vertaling C. Houwaard, *The Human Condition*, 1958.
[164] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 245.
[165] Zie hiervoor paragraaf *4.1 Weerstand tegen disciplinering*: 'Ondoorzichtig – de gedetineerde mag nooit weten of er daadwerkelijk naar hem gekeken wordt, maar moet ervan doordrongen zijn dat dit te allen tijde mogelijk is.' Geciteerd uit Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, p. 278.

maatschappij. De disciplinerende instituten die Foucault heeft beschreven werden gededisciplineerd. We kunnen niet langer spreken van verticale lijnen die zichtbaar en ondoorzichtig hiërarchisch geordend zijn. In onze huidige samenleving is discipline eerder horizontaal en decentraal aanwezig. Daarmee is discipline meer onzichtbaar geworden. De maatschappelijke discipline moet eerder vanuit het zelf komen dat gesitueerd is in horizontale netwerken en relaties.

Het proces van dedisciplinering heeft vorm gekregen aan de hand van meerdere ontwikkelingen die zijn ontstaan in de jaren zestig en zeventig. Ontzuiling, individualisering, vrouwenemancipatie, ontwikkeling van de psychoanalyse, de val van de patriarch, neoliberalisme, de Digitale Revolutie, opkomst van het existentialisme, antiautoritaire opvoeding, non-conformisme en antimaterialisme. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de militaire discipline veranderde in een maatschappelijke vorm van discipline die gekenmerkt wordt door onzichtbaarheid (discipline is decentraal) en horizontaliteit. Onder het adagium van meer vrijheid en gelijkheid zijn gezag, autoriteit en discipline in het nauw gedreven. Brinkgreve heeft laten zien dat vrijheid een gespannen verhouding heeft met gezag. Dezelfde spanning hebben we teruggezien in Verhaeghe ten opzichte van autoriteit en in Huijer over discipline. Meer vrijheid betekent minder gezag, autoriteit en discipline.

Vandaag de dag staan we op een keerpunt. Vrijheid en gelijkheid zijn doorgeslagen en de vraag naar meer gezag, autoriteit en discipline speelt weer. De drie auteurs hebben laten zien dat de spanning tussen vrijheid en disciplinering waarneembaar is in de opvoeding en later op school, werk en in maatschappelijke betrekkingen.

Wanneer er geen disciplinerende instanties in de maatschappij zijn die verticaal discipline opleggen, zal de discipline vanuit het zelf moeten komen. Dit is lastig, want discipline is wezenlijk relationeel van aard. Gezag, autoriteit en discipline vereisen altijd twee partijen, één die disciplineert en één die gedisciplineerd wordt. Juist in die relationele sfeer vinden de drie auteurs nieuwe grond voor discipline. De nieuwe horizontaliteit biedt kansen om discipline relationeel vorm te geven. In het netwerk van relaties komt de maatschappelijke discipline tot stand. Bewustzijn van deze relationele aard kan discipline opnieuw existeren in een gededisciplineerde samenleving.

Kortom, aan de hand van twee filosofische analyses zijn de twee contexten van discipline beschreven. Met Foucault heeft de context van militaire discipline vorm gekregen. Met het proces van dedisciplinering is de context van maatschappelijke discipline geschreven. In de opleiding van het Korps Mariniers ontmoeten deze twee contexten elkaar. Het proces van dedisciplinering heeft een spanning bloot gelegd tussen vrijheid en discipline. Vinden we deze spanning terug bij het Korps Mariniers? Hoe verhouden militaire en maatschappelijke discipline zich tot elkaar? En kan deze spanning een oorzaak zijn voor de grote uitval binnen de opleiding? In het volgende deel van het onderzoek zal hierop dieper ingegaan worden. We maken nu de stap van literatuuronderzoek naar het empirisch onderzoek van deze masterscriptie. Door onderzoek in de praktijk te doen zal de volgende stelling impliciet bewezen worden: het leger berust zich op een panoptische vorm van disciplinering die verticaal, centraal en autoritair van aard is, deze vorm van disciplinering staat echter haaks op een gededisciplineerde samenleving.

5. Methodiek;
Een theoretisch kader

De Van Ghentkazerne is het onderwijsinstituut van het Korps Mariniers. Het Korps is een elite-eenheid binnen de Nederlandse krijgsmacht die hoge eisen stelt aan zijn mariniers. Mariniers moeten namelijk overal en voor elke situatie in de wereld inzetbaar zijn. Daarom luidt het motto van het Korps Mariniers: *Qua patet orbis*: Zo wijdt de wereld strekt. Er is echter een probleem, zo laat majoor Stefan Mastenbroek, hoofd van het opleidingsinstituut, weten. Ongeveer de helft van de mariniers die zich aanmeldt voor de opleiding stopt voortijdig. Natuurlijk zijn er onvermijdelijke factoren zoals blessures en privéomstandigheden die hierbij een rol spelen. Echter de grootste groep die stopt met de opleiding doet dat om een andere redenen. Om een beter begrip te krijgen van die andere reden heeft hij contact gezocht met Marli Huijer.

Op 28 april 2014 werden Huijer en ik, als beoogd uitvoerder van het onderzoek, uitgenodigd voor een gesprek met Mastenbroek op de Van Ghentkazerne. In dat gesprek kwam nadrukkelijk naar voren dat een grote groep mariniers, die voortijdig met de opleiding stoppen, last heeft van motivatieproblemen. Mastenbroek vermoedde dat er een oorzakelijk verband is met een algemeen gebrek aan discipline. De vraag ontstond om vanuit filosofisch perspectief deze problematiek te benaderen, een ander inzicht te krijgen in het probleem en waar mogelijk suggesties vanuit filosofisch opzicht te geven. De onderzoeksresultaten zouden gepubliceerd kunnen worden in de *Militaire Spectator*[166].

In het vorige hoofdstuk is beschreven dat er een algemeen proces van dedisciplinering in de samenleving is opgetreden. Dedisciplinering houdt in dat de burgers van de samenleving niet langer gedisciplineerd worden door instanties (omdat zij hun gezag/autoriteit/verticale vorm van disciplinering hebben verloren). Voor het Korps Mariniers betekent dit dat zij te maken hebben met mariniers die zijn opgegroeid in een samenleving die niet veel waarde hecht aan autoriteit en disciplinering. Dit zou mogelijk een belangrijke reden kunnen zijn waarom mariniers de opleiding niet met succes weten af te ronden. Door het proces van dedisciplinering heerst er een weerzin tegen gezag en autoriteit en bovendien een algemeen gebrek aan discipline. De vraag die in deze masterthesis wordt gesteld is in hoeverre een gebrek aan discipline de uitval binnen het Korps Mariniers verklaart. Het doel is om meer inzicht te krijgen in de verschillende contexten van discipline, zowel militaire discipline als maatschappelijke discipline en hoe beide zich tot elkaar verhouden. Daarnaast wordt gezocht naar mogelijke nieuwe manieren hoe het Korps Mariniers daarmee om kan gaan.

Het soort onderzoek dat in deze masterscriptie wordt uitgevoerd is een exploratief onderzoek. Literatuur over de huidige opleiding van het Korps Mariniers is schaars en het is nog niet eerder in verband gebracht met de verhouding tussen militaire en maatschappelijke discipline. We spreken van exploratief onderzoek wanneer er sprake is van een onderzoek binnen een veld waar weinig kennis over is. Dit sluit aan bij de manier waarop Hennie Boeije exploratief onderzoek definieert:

> ‘Wanneer er nog veel kennis ontbreekt om een kennisprobleem op te lossen en er geen

[166] Wetenschappelijk vakblad voor de krijgsmacht: ‘De *Militaire Spectator* is sinds 1832 hét militair-wetenschappelijke tijdschrift voor de Nederlandse krijgsmacht. Het maakt relevante kennis, wetenschappelijke inzichten, ontwikkelingen en operationele ervaringen toegankelijk en slaat zo een brug tussen theorie en praktijk.’ Zie: www.militairespectator.nl.

goede en volledige theorie bestaat, wordt het een explorerend onderzoek.'

Kwalitatief onderzoek is daarvoor een zeer geschikte onderzoeksstrategie, want zo betoogt Boeije:

> 'Het biedt de mogelijkheid om relevante verschijnselen in een onderzoeksveld vast te stellen en te benoemen (beschrijven) en om regelmatigheden en patronen te opperen (begrijpen).'[167]

Het probleem is uitval binnen de opleiding. Er is nog onvoldoende kennis om dit probleem aan te kunnen pakken en daarom is er gekozen om kwalitatief onderzoek te doen binnen de Van Ghentkazerne, omdat uit de literatuur blijkt dat het een geschikte strategie is om meer inzichten te verwerven in een onbekend onderzoeksveld. Het onderzoeksveld is de opleiding van het Korps Mariniers. Dit gebied kunnen we zien als een tussengebied; van samenleving naar defensie.

De meest representatieve respondenten ten opzichte van het onderzoek zijn de zogenaamde 'spijkerbroeken'[168]. Zij kunnen vertellen hoe de overgang is van een gedisciplineerde samenleving naar een streng gedisciplineerd instituut. Om voldoende informatie te kunnen krijgen uit de kwalitatieve diepte-interviews is ervoor gekozen om tien mariniers in opleiding te interviewen die direct vanuit de burgermaatschappij beginnen met de opleiding. In het kader van kwalitatief onderzoek geeft Boeije de volgende definitie:

> 'Kwalitatieve onderzoeksmethoden zijn strategieën voor de systematische verzameling, organisatie, en interpretatie van tekstueel materiaal dat is verkregen door gesprekken of observaties met het doel concepten te ontwikkelen die ons helpen om sociale verschijnselen in hun natuurlijke context te begrijpen met nadruk op betekenissen, ervaringen, en gezichtspunten van alle betrokkenen.'[169]

Kwalitatief onderzoek ontleent zijn representativiteit niet aan het aantal respondenten, zoals kwantitatief onderzoek, maar aan de mogelijkheid tot interpretatie. Daarom zijn de kenmerken van kwalitatief onderzoek zeer geschikt voor exploratieve studies.[170] En om die reden maakt deze exploratieve (masterthesis) studie gebruik van kwalitatief onderzoek. Het gaat primair in dit kwalitatief onderzoek om een beeld te krijgen van de belevingswereld van mariniers in opleiding. Om daarvan een beeld te krijgen (een contextueel verhaal te kunnen beschrijven) zijn diepte-interviews noodzakelijk. Doordat er tien representatieve respondenten (namelijk 'spijkerbroeken) in het onderzoek zijn geïncludeerd is er voldoende informatie om inzichten te verkrijgen (beschrijven) en kunnen er verbanden/patronen gelegd worden (begrijpen).

Het gaat dus niet om toetsend onderzoek, maar om explorerend onderzoek. Dit onderzoek zal aansluiten bij een specifieke stroming binnen de filosofie, namelijk de empirische filosofie. Context is in deze vorm van filosofie bedrijven van zeer groot belang. Daarom leent het zich uitstekend voor deze studie. Dit onderzoek is expliciet explorerend en is gericht op een specifieke context/situatie (het gebied tussen samenleving en defensie). Het doel is meer inzicht te krijgen van deze context en

[167] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 50.
[168] Militaire jargon voor aspirant-mariniers die direct vanuit de burgermaatschappij beginnen met een militaire opleiding. Zij hebben weinig tot geen ervaring met defensie.
[169] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 22.
[170] Zie Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 33.

mogelijkheidsvoorwaarden en verbanden te lokaliseren binnen deze context. Het wilt een ruimte scheppen waarin de twee contexten van discipline (militaire context en maatschappelijke context) vorm krijgen. Daarmee wordt getracht een bijdrage te leveren aan verdere studies in de toekomst.

De methodologie van het empirisch onderzoek zal in dit hoofdstuk stap voor stap beschreven worden, waarin de werkwijze wordt verduidelijkt. Eerst zal de aandacht worden gericht op empirische filosofie: Wat houdt het in? Van welke methode maakt het gebruik? Welke verhouding heeft het binnen het algemene spectrum van de filosofie? In welk opzicht sluit dit onderzoek aan bij de empirische filosofie? Na een analyse van empirische filosofie zal het onderzoeksvoorstel opgesteld worden, waarna de beschrijving van de methode uiteen zal worden gezet. Daarna wordt de voorbereiding beschreven van de interviews en de manier waarop de data verzameld werden. In het volgende hoofdstuk zullen de afgenomen interviews beschreven worden en de analyse daarvan.

§5. 1 Empirische filosofie

Om antwoord te kunnen geven op het probleem van uitval binnen het Korps Mariniers wordt, naast literatuuronderzoek, gebruik gemaakt van een methodologisch filosofisch onderzoek dat aansluit bij de empirische filosofie. Dit is een relatief jong en nieuw veld waarin filosofisch onderzoek wordt gedaan door filosofen:

> 'Die ervan uitgaan dat filosofisch onderzoek (a) begint bij een bestudering van kwesties zoals die zich in de praktijk voordoen en/of (b) zich toelegt op het onthullen van impliciete referenties naar praktijksituaties in bestaande filosofische theorieën.'[171]

In het artikel *Empirische Filosofie* van Lynsey Dubbeld wordt onderzoek gedaan naar de vraag wat empirische filosofie precies inhoudt. Een interessante ontwikkeling die in dit artikel wordt genoemd is de fusie tussen de filosofisch academische vakbladen *Krisis* en *Kennis & Methode* in het jaar 2000. Sindsdien draagt het Nederlandse vakblad voor actuele filosofie de titel '*Tijdschrift voor empirische filosofie*'. Dit zorgt voor een kweekvijver waarin een steeds grotere groep empirische filosofen hun stem kunnen laten horen. Haar onderzoeksgebied richt zich op de meest recente publicaties in *Krisis; Tijdschrift voor empirische filosofie.*

Dubbeld komt tot de ontdekking dat er geen inherente onderzoeksonderwerpen verbonden zijn aan empirische filosofie. Empirische filosofie verwijst eerder 'naar een bepaald methodisch-theoretisch uitgangspunt.'[172] Empirische filosofie legt zich toe 'op een specifieke benadering van filosofische vragen, waarbij een onthulling van (het belang van) dagelijkse praktijken of exemplarische situaties centraal staat.'[173] De traditionele grote woorden in de filosofie zoals 'waarheid' en 'rechtvaardigheid' zijn nog steeds de evidente thema's binnen empirische filosofie, maar hun werkzaamheid wordt gezocht in de dagelijkse praktijk op basis van een kenmerkende methodiek: 'hardcore' empirisch onderzoek.[174] Het aangrijpingspunt is dus hoe begrippen gevormd worden en werkbaar zijn in de dagelijkse praktijk. Niet langer de traditionele conceptuele analyse, maar empirisch onderzoek in alledaagse praktijken.

---

[171] Dubbeld, L., *Empirische Filosofie*, p. 91.
[172] Idem., p. 92.
[173] Idem., p. 94.
[174] Zie Dubbeld, L., *Empirische Filosofie*, p. 92. Onder 'hardcore' empirisch onderzoek verstaat Dubbeld dat de werkkamer wordt verlaten en dat de onderzoekende filosoof zich begeeft in de dagelijkse praktijk om interviews en observaties te doen.

De filosofische variant van empirisch onderzoek verschilt met regulier wetenschappelijk empirisch onderzoek. Één van de belangrijkste personen binnen de empirische filosofie[175], Annemarie Mol, maakt dat duidelijk in haar artikel *Dit is geen programma* in het eerste nummer van *Krisis* jaargang 2000 met het thema 'empirische filosofie':

> 'De onderdelen van de empirische wetenschappen die vertrekken vanuit vaste coördinaten, kunnen weliswaar empirisch interessant zijn, maar filosofisch zijn ze dat niet. […] Empirisch onderzoek dat filosofisch veelbelovend is, zet veel van het gangbare weten echter juist tussen haakjes. Het laat gegeven coördinaten los en vraagt zich de meest basale dingen af. […] Het belangrijkste resultaat van filosofisch geïnspireerd empirisch onderzoek is immers niet de beschrijving van de werkelijkheid, maar het vormgeven van de mogelijkheidsvoorwaarden voor die beschrijving.'[176]

De empirische filosofie produceert geen feiten zoals regulier empirisch onderzoek dat doet. Het gaat juist om het scheppen van nieuwe mogelijkheidsvoorwaarden van kennis. De empirische filosoof schept ruimte waarin verhalen uit de dagelijkse praktijk geconstrueerd kunnen worden. Die verhalen zijn de mogelijkheidsvoorwaarden voor het beschrijven van een werkelijkheid[177] waar het in de empirische filosofie om te doen is. Mol betoogt vervolgens: 'Daarmee is filosofie niet langer transcendent. Ze is immanent geworden.'[178] Hiermee bedoelt ze dat filosofie in de empirische filosofie geen metafysische bezigheid is. De praktijk krijgt betekenis van binnenuit de praktijk zelf, niet aan iets dat de waarneembare werkelijkheid te boven gaat. Empirische filosofie gaat over de dagelijkse praktijk en zonder universele pretenties. Want elke praktijksituatie is anders. De empirische filosofie is daarom wezenlijk gesitueerd. Elke situatie creëert zijn eigen mogelijkheidsvoorwaarden waardoor betekenissen, ervaringen en gezichtspunten vorm krijgen. Empirische filosofie gaat daarom uit van het verschil (diversiteit) en het weerhoudt zich van onmiddellijke oordelen. Het bekritiseert niet en argumenteert niet, 'maar probeert ruimte te scheppen. Moge er ruimte zijn.'[179] Ruimte voor verhalen en ervaringen uit de dagelijkse praktijk.

Mol laat zien dat gesitueerdheid een belangrijk onderdeel is van empirische filosofie. Deze vorm van filosofische activiteit moet ruimte scheppen voor nog niet eerder vertelde verhalen en ervaringen zodat nieuwe mogelijkheidsvoorwaarden ontstaan. Zij is zich ervan bewust dat er geen universeel groot verhaal verteld kan worden, omdat elke situatie verschillen met zich mee brengt: 'Gesitueerdheid serieus nemen, […] alles *op zijn plaats*. Afgestemd op wat er op die plaats nog meer gebeurt en op de mogelijkheden en de grenzen van wat er kan worden gezegd en gedaan.'[180] Daarom geeft Mol geen blauwprint van goed empirisch filosofisch onderzoek, of in haar woorden: een programma. Telkens is er verschil en daarom wil empirische filosofie geen programma zijn.

Even later in hetzelfde nummer van *Krisis* onderschrijft René Gabriëls dat empirische filosofen contextgevoelig zijn: 'Door steeds opnieuw te wijzen op het gegeven dat kennis gesitueerd is, distantiëren zij zich van het overhaast transcendentalisme van veel andere wijsgeren.' En daarom

---

[175] Zie Gabriëls, R., *Simsalabimbambasaladusaladim; Over grote woorden*, p. 94. Hij rekent Bruno Latour, Lolle Nauta en Annemarie Mol tot de drie belangrijkste empirische filosofen die de contouren van de hedendaagse empirische filosofie hebben geschetst.
[176] Mol, A., *Dit is geen programma; Over empirische filosofie*, p. 11-12.
[177] Bewust wordt hier gekozen voor 'een werkelijkheid' en niet 'dé werkelijkheid'.
[178] Mol, A., *Dit is geen programma; Over empirische filosofie*, p. 14.
[179] Idem., p.21.
[180] Idem., p. 20.

'hebben empirische filosofen een belangrijke bijdrage geleverd aan de detranscendentalisering van de filosofie.'[181] Naast gesitueerdheid kent de empirische filosofie namelijk een ander belangrijk onderdeel; de kritische verhouding tot het transcendentalisme.[182]

Echter, Gabriels verdedigt de stelling dat de empirische filosofie te ver is doorgeschoten in de detranscendentalisering van de filosofie. Gabriëls begint zijn artikel met een inbedding van empirische filosofie. Empirische filosofie zet zich af van de filosofologie:

> 'Filosofologen zijn filosofen die vrijwel uitsluitend schrijven over wat hun collega's hebben geschreven. […] Zij koesteren de hoop dat door hun tekstanalyse aan het licht komt wat vergeten, gemarginaliseerd en verdrongen is.'[183]

Zij houden zich bezig met het maken van theorieën aan de hand van deconstructie van filosofische teksten. De kritiek van de empirische filosofie op de filosofologie is dat hun tekstuele werkelijkheid ver weg staat van de praktische (niet-tekstuele) werkelijkheid. De empirische filosofen streven naar een evenwichtige relatie met de werkelijkheid en doen daarom afstand van tekst en filosofische theorie (zolang zij niet empirisch gefundeerd is). Zij bevinden zich midden in de praktijk die zij willen beschrijven, omdat enkel daarin de werkelijkheid vorm krijgt volgens de empiristische filosofie. De methode waarvan zij gebruik maken wordt daarom de *thick description* methode genoemd: 'Hierbij gaat het om het zo gedetailleerd mogelijk beschrijven van praktijken.'[184] Alles wat buiten de praktijk valt is niet relevant, want de praktijk is fundamenteel immanent en waarheid gevend.

Gabriëls laat zien dat deze radicale immanentie een groot probleem is in de empirische filosofie: 'Elke mogelijkheid om van 'buiten' een stukje werkelijkheid te beschrijven of daarover een oordeel te vellen, wordt afgezworen.'[185] Elke vorm van transcendentie wordt afgewezen in de empirische filosofie. Hiermee worden de grote woorden als 'waarheid' en 'rechtvaardigheid' in de ban gedaan, waardoor een theorievorming over de grote woorden niet mogelijk zijn in de empirische filosofie. In die zin is de detranscendentalisering doorgeslagen volgens Gabriëls en zet de empirische filosofie zichzelf buiten de filosofische discussie. En niet alleen wordt er onder filosofische collega's gediscussieerd over de grote woorden, ook daarbuiten:

> 'Filosofen kunnen in politiek opzicht alleen zoden aan de dijk zetten wanneer zij in de esoterische kring sleutelen aan grote woorden als waarheid en rechtvaardigheid en ze op een geraffineerde wijze mobiliseren in de openbaarheid. Wie, zoals empirische filosofen, het gebruik van grote woorden schuwt, vindt nauwelijks gehoor.'[186]

Dit is een belangrijke kritiek die Gabriëls toevoegt in de discussie over empirische filosofie. Wil de empirische filosoof een bijdrage leveren aan het maatschappelijke debat (de exoterische kring) dan zullen zij enige vorm van transcendentie nodig moeten hebben. De grote woorden uit de traditionele filosofie (esoterische kring) moeten onderwerp van discussie zijn binnen de empirische filosofie om hun kritische functie als filosoof te kunnen vervullen.

---

[181] Gabriëls, R., *Simsalabimbambasaladusaladim; Over grote woorden*, p. 90.
[182] Transcendent betekent datgene wat boven/buiten de waarneembare werkelijkheid is en alleen kenbaar is op een intuïtieve manier.
[183] Gabriëls, R., *Simsalabimbambasaladusaladim; Over grote woorden*, p. 91.
[184] Idem., p. 93.
[185] Idem., p. 95.
[186] Idem., p. 106.

Een interessante manier om dit op te lossen wordt beschreven in het artikel van René Boomkens in hetzelfde nummer van *Krisis*. Hij benadrukt het gegeven dat empirische filosofie over de ervaring gaat, de ervaring binnen een bepaalde praktijksituatie. Boomkens houdt een pleidooi om aan te haken bij de stijl van Foucault en het schrijven van een ontologie van het heden.[187] In deze stijl wordt de vraag naar de actualiteit gesteld:

> 'De filosofie als 'ontologie van het heden', kortom als een poging onze hedendaagse waarheden en onze omgang daarmee kritisch te onderzoeken. […] Een ontologie van het heden. Dat is wat ik een vorm van empirische filosofie zou willen noemen.'[188]

De vraag naar het heden zou de kerntaak van de filosofie moeten zijn en die vraag gaat expliciet over de ervaring. Ervaring moeten we hier dubbelzinnig opvatten. Ervaring kent namelijk twee betekenissen: het ervaren en dat wat iemand ervaren heeft.[189] Een ontologie van het heden gaat dus over de actualiteit (het ervaren), maar ook over de geschiedenis (dat wat iemand ervaren heeft). Zo zijn praktijk/politiek als transcendentie/geschiedenis verweven in deze vorm van filosofie. Daarom pleit Boomkens voor een empirische filosofie die een ontologie van het heden is. Niet alleen omdat de ervaring fundamenteel het object van het filosofische onderzoek is, maar ook omdat het transcendentie niet uitsluit en daarmee de radicale immanentie omzeilt.

Aan de hand van verschillenden artikelen uit *Krisis* is nu een achtergrond geschetst van empirische filosofie waarmee dit onderzoek zichzelf verhoudt. Dubbeld heeft betoogd dat er geen expliciete onderzoeksonderwerpen toevallen aan deze vertakking van filosofie. Het is daarom mogelijk om empirisch filosofisch onderzoek te doen binnen het Korps Mariniers over de verschillende contexten van discipline. Mol heeft de gesitueerdheid van empirische filosofie benadrukt. Dit wordt beoogd in het onderzoek aan de hand van observaties en de kwalitatieve diepte-interviews binnen het Korps Mariniers. Bovendien heeft Mol betoogd dat alles binnen de empirische filosofie immanent is geworden. Gabriëls heeft aangetoond dat deze radicale immanentie gevaarlijk is, omdat de empirische filosofie zichzelf buiten het debat over de grote woorden zet. Dit onderzoek tracht zich niet buitenspel te zetten en wil zich blijven verhouden tot militaire en filosofische historie. Daarom wordt Boomkens aangegrepen. De empirische filosofie in deze masterthesis krijgt de vorm van een ontologie van het heden, waarin de specifieke gesitueerdheid van mariniers in opleiding beschreven wordt aan de hand van observaties en interviews uit de praktijk (methode van *thick description*) zodat de mogelijkheidsvoorwaarden van militaire en maatschappelijke discipline zich destilleren, zonder in de verleiding te vallen van radicale immanentie door transcendentie in te brengen aan de hand van literatuur (militair historisch en filosofisch). Ervaringen uit de praktijk worden belicht, waardoor er een werkelijkheid wordt geschapen, maar zij sluit zich niet af van de ervaring van de filosofische traditie. De filosofie van Foucault wordt opnieuw geherwaardeerd. De empirische filosofie in dit onderzoek moet een ontologie van het heden zijn.

---

[187] Foucault fundeert datgene wat hij ontologie van het heden noemt op Immanuel Kant: 'De kleine essays van Kant over de Franse Revolutie en de Verlichting om aan te tonen dat zich daar voor het eerst een nieuw soort filosofische vraagstelling aftekende: de vraag naar het heden of de actualiteit als filosofische vraag.' Zie hiervoor Boomkens, R., *Empirische filosofie als ontologie van de moderne ervaring; Een pleidooi voor een andersoortige filosofie*, p. 45.

[188] Boomkens, R., *Empirische filosofie als ontologie van de moderne ervaring; Een pleidooi voor een andersoortige filosofie*, p. 45. Geciteerd uit Foucault, M., *Kant, de Revolutie, de Verlichting*, Krisis nummer 24, 1986.

[189] Zie Van Dale woordenboek: http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=ervaring&lang=nn#.V2lfIPmLSUk.

§**5. 2** ***Het onderzoeksvoorstel***

De probleemstelling voor het gehele onderzoek is als volgt: Het Korps Mariniers heeft veel uitval binnen de opleiding. In gesprekken met leidinggevenden van de Van Ghentkazerne is duidelijk geworden dat er veel uitvallers ontstaan wegens motivatieproblemen. Dit wordt geplaatst in een filosofisch perspectief door het begrip 'motivatie' te relateren aan het bredere begrip 'discipline'. De hypothese in dit onderzoek is dat uitval samenhangt met gebrek aan discipline. Het doel van het onderzoek is het inzichtelijk maken van de twee contexten van discipline (militaire discipline en maatschappelijk discipline) en hoe zij zich tot elkaar verhouden.

Binnen de masterscriptie is er sprake van een kritische verhouding tot Foucaults theorie over disciplinering en de hoofdvraag die hierbij wordt gesteld is of zijn theorie nog wel werkbaar is. Om hierop antwoord te kunnen geven wordt gebruik gemaakt van de problematiek binnen het Korps Mariniers. Het zal dienen als illustratie van de hoofdvraag. Zowel een buiten (theoretisch)-perspectief (literatuuronderzoek) als een binnen (praktisch)-perspectief (empirisch onderzoek) zal meer inzicht geven in de militaire en de maatschappelijke context van discipline. De doelen zijn meer inzicht te krijgen in de twee verschillende contexten van discipline, antwoord te kunnen geven op hoe zij (militaire en maatschappelijk discipline) zich tot elkaar verhouden en te kijken naar nieuwe mogelijke manieren voor het Korps Mariniers om hiermee om te kunnen gaan.

Het leger draait op discipline. Dat het leger een instituut is van discipline is niet alleen benadrukt in het militair historisch hoofdstuk, maar ook in het hoofdstuk over Foucaults theorie van disciplinering. Echter, na het hoofdstuk over dedisciplinering moeten we de vraag stellen hoe het Korps Mariniers zichzelf verhoudt tot een samenleving waarin discipline steeds minder wordt en de weerzin tegen gezag en autoriteit groter. Het verschil tussen het leger en de maatschappij is groot wat betreft discipline en dit verschil kan een evidente oorzaak zijn van het feit dat veel mariniers met de opleiding stoppen. De doelstelling van het empirisch onderzoek is daarin meer inzicht te krijgen. Hierdoor wilt deze masterscriptie een illustratie zijn voor verder onderzoek omtrent de werking van discipline in het leger en de mogelijke verschillen tussen leger en maatschappij.

Inzicht in deze verschillen en aanzet voor verder onderzoek zijn niet de enige doelen. Er wordt bovendien gestreefd naar het vinden van mogelijke manieren voor het Korps Mariniers om zich te kunnen verhouden tot het verschil in discipline. Een onderzoek naar een mogelijke overbrugging is waardevol, omdat het kan bijdragen aan het verminderen van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers. Om de genoemde doelen te bereiken is er, naast literatuuronderzoek, gekozen voor een onderzoeksmethode die een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het behalen van de doelen, namelijk kwalitatieve onderzoek in de vorm van interviews.

§5. 3 Onderzoeksmethode; Kwalitatieve diepte-interviews

Bij het schrijven van deze masterscriptie is gebruik gemaakt van literatuur. Literatuuronderzoek heeft bijgedragen om een helder beeld te kunnen beschrijven van de Nederlandse militaire historie, met nadruk op het Korps Mariniers. Er is aangetoond op wat voor manier discipline een evidente rol heeft gespeeld binnen het leger. Daarna is aan de hand van filosofische literatuur onderzocht hoe de term 'discipline' zich door de jaren heen heeft ontwikkeld. Daarbij wordt, aan de hand van literatuur, betoogd dat de maatschappij steeds minder gedisciplineerd is. De samenleving heeft een proces van dedisciplinering doorgemaakt.

Door middel van het bestuderen van literatuur (militair historisch en filosofisch) zijn er twee contexten zichtbaar geworden waarin discipline een rol speelt. Een fundamenteel gedisciplineerd

instituut als de krijgsmacht maakt een context van militaire discipline mogelijk. Dit is in het militaire historisch hoofdstuk beschreven en vond aansluiting bij Foucault en zijn theorie over disciplinering. In het daarop volgende kritisch filosofische hoofdstuk is de ontwikkeling van een gededisciplineerde samenleving beschreven. Onder de noemer 'maatschappelijke discipline' is de tweede context van discipline in dat hoofdstuk geschetst. Literatuuronderzoek kan echter alleen een beschrijving geven van buitenaf. Het zijn externe beschrijvingen die een buiten-perspectief mogelijk maken.

Om meer inzicht te kunnen krijgen in de verschillen tussen de militaire en de maatschappelijke context van discipline zijn interne beschrijvingen nodig. Beschrijvingen en gegevens van binnenuit het instituut geven een evidente aanvulling op het literatuuronderzoek. Daarom is er voor gekozen kwalitatieve diepte-interviews te doen naast literatuuronderzoek. De interviews vinden plaats op het snijvlak van de twee contexten van discipline, namelijk tijdens de opleidingsperiode. De respondenten zijn mariniers in opleiding die van spijkerbroeken (iemand die vanuit de burgermaatschappij aan een opleiding tot militair begint) worden opgeleid tot PAXen (*Personnel Assigned to Excersise*). Het gaat om jonge mannen tussen de achttien en zesentwintig jaar. Alle respondenten zijn dus spijkerbroeken en beginnen als burger met de opleiding. Het gaat in het onderzoek specifiek om beginnende mariniers binnen de opleiding, omdat zij juist op de grens staan van aan de ene kant het ultragedisciplineerde Korps Mariniers en aan de andere kant de gededisciplineerde burgermaatschappij. De verhalen en ervaringen van deze groep, hun belevingswereld, kunnen inzicht geven en een perspectief van binnenuit openen. Dit binnen-perspectief uit de kwalitatieve diepte-interviews geeft een evidente toevoeging aan de externe informatie uit het literatuuronderzoek. De belevingswereld van militairen in opleiding die een context van maatschappelijke discipline kennen en geconfronteerd worden met een context van militaire discipline wordt door middel van kwalitatieve interviews geïllustreerd. Het buiten-perspectief van het literatuuronderzoek wordt aangevuld met het binnen-perspectief van de interviews. Het zal een ontmoeting zijn tussen theorie en praktijk.

§5. 4 Voorbereiding van het empirisch onderzoek

De werving van respondenten is relatief eenvoudig verlopen. In een gesprek met het hoofd van de opleiding Stefan Mastenbroek op 28 augustus 2014 is er een lijst met namen overhandigd van de jonge mannen die medio september 2014 die zouden gaan starten met de opleiding. Op die lijst van éénenvijftig namen stonden de gegevens van de nieuwe mariniers in opleiding voor het eerste opleidingsblok 2014-2015, dat tot dusver bekend was bij het Korps Mariniers. Dit hield in: naam, adres en leeftijd. Dit waren de enige gegevens waarop een selectie gedaan kon worden.

Mastenbroek maakte duidelijk dat er zorg gedragen moest worden dat er vertrouwelijk met deze lijst werd omgegaan. Tevens adviseerde hij dat een ruimere selectie noodzakelijk was, gezien de mogelijkheid dat een aantal personen niet aanwezig konden of wilden zijn bij de eerste opkomstdag op 15 september 2014. Aan het einde van het gesprek heeft Mastenbroek mij voorgesteld aan de twee sergeant-majoors die verantwoordelijk waren voor het komende opleidingsblok; dhr. Kramer en dhr. Romijn. Het contact ging voor de rest van de periode via hen.

Op basis van de lijst en het advies van Mastenbroek is er vooraf een selectie gemaakt van vijftien potentiële respondenten. Bij het opstellen van de selectie zijn de volgende overwegingen gemaakt. Ten eerste is er gezocht naar een balans binnen de interview groep. In het maken van een selectie van vijftien respondenten is er eerst geselecteerd op leeftijd. De groep oudere mariniers in opleiding heeft de leeftijdscategorie van twintig jaar en ouder (tot zesentwintig) en de kwantiteit was acht respondenten. De groep jonge mariniers in opleiding bestond uit zeven mogelijke respondenten en

zij vielen onder de leeftijdscategorie van zeventien jaar tot negentien jaar. Daarna is er een tweede onderscheid gemaakt, namelijk op woonplaats. Er is onderscheid gemaakt tussen stad en dorp. Opmerkelijk was dat bij de selectie van de oudere mariniers in opleiding allen, op één respondent na, uit een stad afkomstig waren. Zeven van de acht in de leeftijdscategorie oudere mariniers in opleiding vielen onder de omgevingscategorie stad en om een goede balans te creëren werd de selectie compleet gemaakt door jongere mariniers in opleiding te includeren die woonachtig waren in een dorp.

De selectie van de respondenten werd definitief tijdens de eerste opkomstdag van het opleidingsblok op 15 september 2014. Op deze dag is geobserveerd en is de selectie van vijftien teruggebracht naar tien respondenten. Slechts één persoon van de vooraf gemaakte selectie was niet aanwezig. Opvallend was dat het merendeel van de mariniers in opleiding blank was. In het maken van de definitieve selectie van tien respondenten is getracht ook een balans te vinden in etniciteit. In tabel 1 wordt de verdeling van respondenten met betrekking tot leeftijd, leefomgeving en etniciteit weergegeven. Dit schema, waarin verschillende categorieën worden onderscheiden, zal later in de analyse van de interviews een belangrijke plaats innemen en terugkeren.

	Respondenten
Leeftijdscategorie	
Jong (17-19 jaar)	M2, M3, M4, M7, M8
Oud (20-26 jaar)	M1, M5, M6, M9, M10
Omgevingscategorie	
Stad	M1, M5, M6, M9, M10
Dorp	M2, M3, M4, M7, M8
Etnische categorie	
Monocultureel	M2, M3, M4, M5, M7, M8
Multicultureel	M1, M6, M9, M10

Tabel 1. Verdeling respondenten met betrekking tot leeftijd, leefomgeving en etniciteit.

Mastenbroek vertelde in ons gesprek dat de mariniers in opleiding normaliter precies doen wat van hun wordt gevraagd. Als via de leidinggevende gevraagd zou worden of ze willen participeren aan het interviewtraject, dan zou dat naar alle waarschijnlijkheid geen enkel probleem zijn. Dit was inderdaad het geval. Door middel van een informatiebrief (zie bijlage 1) zijn de mariniers in opleiding uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. De informatiebrieven zijn aan de nieuwe contactpersoon, sergeant-majoor Marcel Romijn, overhandigd en hij heeft ervoor gezorgd dat de informatiebrieven bij de juiste personen terecht kwamen door ze te geven aan hun leidinggevende korporaal. Direct is er een rooster gemaakt samen met Romijn voor het afnemen van de interviews. Die vonden plaats wanneer de respondenten klaar waren met hun dagrooster, meestal in de avonduren en in het weekend.

§5. 5 Dataverzameling

Voorbereidend aan de afname van de interviews heeft de interviewer een korte interviewcursus gehad van mevr. Huijer. In deze cursus hebben we een medestudent bereid gevonden om vrijwillig de rol van beginnende militair te spelen. Het interview dat is afgenomen is het werkelijke eerste interview dat afgenomen zou worden bij de mariniers in opleiding (zie bijlage 2). Er zijn kritische

punten in de cursus besproken: in toom houden van enthousiasme; meer neutrale en afstandelijke respons inbrengen; vaker stiltes laten vallen na antwoorden van de respondent en geen subjectieve invulling daaraan geven. De vooraf opgestelde vragen zijn overdacht en met supervisie gecorrigeerd. Er werden open vragen in het interview opgenomen en de vragen waren minimaal sturend. Voor elk nieuw interviewmoment zijn er nieuwe vragen opgesteld die aansluiten bij de huidige ontwikkeling van de marinier tijdens de opleiding.

In beginsel zijn er drie interviewmomenten ingepland. Het eerste interviewmoment is in de eerste week van de opleiding. Tijdens dit interview werd getracht een band te creëren met de respondenten en meer achtergrondinformatie over hen te krijgen. De interviews zijn in een aparte kamer op de Van Ghentkazerne afgenomen. Voordat de respondent arriveerde werd de kamer ingedeeld voor het interview: twee stoelen staan tegenover elkaar, geen tafel ertussenin en het audioapparaat ligt op een tafel die in de buurt staat van de respondent. In het eerste interviewmoment werd een korte introductie gegeven over de achtergrond, interesse en de persoonlijke band met het Korps Mariniers. De respondenten werden op de hoogte gebracht van hun rechten; ze mochten met het interviewtraject stoppen als zij dat wilden en al hun gegevens worden geanonimiseerd. Tevens namen de respondenten kennis van het audioapparaat dat werd gebruikt voor het opnemen van alle interviews, zodat alle interviews teruggeluisterd en in een later stadium van het onderzoek letterlijk getranscribeerd konden worden. In het eerste interviewmoment werd primair gezocht naar voorbeelden van discipline van de respondenten: Hoe staan zij tegenover op tijd zijn? Vroeg opstaan? Kunnen ze aan zichzelf grenzen stellen? Hoe is de omgang met drank, drugs en geld? Hoe werken ze een project af, zoals huiswerk of huishoudelijke taken? Daarnaast werd er naar meer achtergrondgegevens van de persoon gevraagd, zoals gezinssituatie, opvoeding en opleiding.

Het tweede interviewmoment vond plaats nadat de mariniers in opleiding een intensieve training hebben gehad op Texel. Mastenbroek heeft zelf aangegeven dat in deze week het kaf van het koren wordt gescheiden. Een kleine schifting is dan waarneembaar van potentiële mariniers en mogelijke afvallers. Daarom werd het tweede interviewmoment in de vierde week van de opleiding gepland. Het doel van dit interview is te onderzoeken of er moeilijkheden zijn in het aanpassen aan de nieuwe disciplinerende omgeving (zie bijlage 3).

Het derde interviewmoment werd afgenomen na tien weken opleiding. Over het algemeen wordt er door het Korps Mariniers aangenomen dat de mariniers in opleiding die op dat moment nog met de opleiding bezig zijn het einde van de opleiding halen zolang er geen blessures of andere onvoorziene omstandigheden ontstaan. In dit interview ligt de nadruk op reflectie en hoe de respondenten zichzelf verhouden tot andere mariniers in opleiding die eerder zijn gestopt. Er wordt ook gezocht naar mogelijke definities van discipline (zie bijlage 4).

Na het derde interviewmoment is ervoor gekozen om nog eenmaal de respondenten te spreken die hun opleiding met succes hebben afgerond. Het laatste interviewmoment is eind mei 2015 afgenomen, de week nadat zij hun baret hebben gekregen. We blikken terug op de opleiding en we spraken over hun toekomstplannen (zie bijlage 5).

Nadat alle interviews waren afgenomen en opgenomen kon het proces van transcriberen beginnen. Er werd een letterlijke stijl van transcriberen aangehouden, waarbij gebruik is gemaakt van het programma *transcribe.wreally.com* (zie *Appendix*).

6. Analyse interviews en resultaten

Aansluitend op de methodiek wordt in dit hoofdstuk de analyse van de interviews beschreven. Deze analyse sluit aan bij het kwalitatief (empirisch) onderzoek van deze scriptie. De belangrijkste elementen van analyse in kwalitatief onderzoek zijn:

> '1. Nadruk op betekenissen, ervaringen, en gezichtspunten van alle betrokkenen;
> 2. Systematische verzameling, organisatie, en interpretatie van tekstueel materiaal;
> 3. Ontwikkeling van concepten die helpen sociale verschijnselen te begrijpen in hun natuurlijke context.'[190]

De eerste twee elementen zijn in het voorgaande hoofdstuk uiteengezet. Betekenissen, ervaringen en gezichtspunten van de mariniers in opleiding worden gewaarborgd door de vragen in de interviews (zie *Bijlage* 2-5). Tijdens elk interviewmoment worden dezelfde vragen gesteld zodat ieder individu/sprekend subject de kans krijgt om zijn eigen persoonlijke verhaal/context te beschrijven. Verder wordt ieder interviewmoment gekenmerkt door een specifiek doel (wordt beschreven in de *Bijlage* per interview) afhankelijk van het moment dat het interview werd afgenomen. De methodiek heeft tevens ook een beschrijving gegeven van de manier waarop de data is verzameld, hoe de relatie met het Korps Mariniers was en hoe de interviews zijn getranscribeerd *(§5. 4* en *§5. 5*). Dit is de basis voor transparantie van het empirisch onderzoek.

Het derde element van kwalitatief onderzoek wordt in dit hoofdstuk uitgebreid besproken door middel van analyse (die daarna verder uitgewerkt wordt in de conclusie). De analyse is opgebouwd uit een specifieke methode voor analyseren in kwalitatief onderzoek, namelijk coderen. Coderen maakt het mogelijk om een getranscribeerde tekst te reduceren tot codes die gerelateerd zijn aan bepaalde fragmenten uit het interview. Door codering kan een persoonlijk verhaal gereconstrueerd worden en door meerdere persoonlijke verhalen met elkaar te vergelijken kan een gemeenschappelijk verhaal beschreven worden. Deze beschrijvingen kunnen op hun beurt een bijdrage leveren aan het vergroten van het inzicht in de twee verschillende contexten van discipline (militaire en maatschappelijke).

§6. 1 Coderen

De eerste stap in de analyse is het uiteenrafelen en ordenen van de gegevens. Om orde aan te brengen in de transcripties en deze te reduceren tot relevante fragmenten voor het onderzoek wordt de methode 'coderen' gebruikt. In elk interview komen bepaalde thema's aanbod: discipline, doorzetten, elite, zwaar, motivatie, steun thuis, groepsverband, straffen en vele andere thema's. Elk thema dat vaak wordt besproken of een belangrijke plaats heeft binnen het gesprek krijgt een code. Elke code onthult een bepaald fragment in een interview waarvan het onderwerp overeenkomt met de naam van de code: 'Codes zijn een samenvattende notatie voor een fragment uit de onderzoeksgegevens – tekst, visueel materiaal, documenten, enzovoort – waarin de betekenis van dat fragment wordt uitgedrukt.'[191] Op deze manier wordt de getranscribeerde tekst gedeconstrueerd

[190] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 27.
[191] Idem., p. 113.

tot een veelheid aan codes. Deze eerste fase van coderen wordt 'open coderen' genoemd.[192]

Tijdens de tweede stap van de methodologische analyse worden de codes gecategoriseerd. Deze fase van coderen wordt 'axiaal coderen' genoemd. Overeenkomstige codes worden samengevoegd (bijvoorbeeld: codes als 'ritme', 'routine', 'automatisch' en 'structuur' hebben een enigszins gemeenschappelijke betekenis en kunnen daarom samengevoegd worden) en codes die weinig betekenis hebben voor het onderzoek verdwijnen. Ook codes die een minimale bijdrage hebben, omdat het fragment te klein is om betekenisvol te zijn verdwijnen in deze fase van de analyse. Hierdoor wordt de veelheid van codes en data drastisch gereduceerd, waardoor het mogelijk wordt om de meest evidente onderwerpen van het persoonlijke verhaal waar te nemen. Bovendien, door de afname van codes en samenvoeging van resterende codes, ontstaan bepaalde thema's/categorieën die in ieder interview en bij iedere respondent terugkeren. Door de ontwikkeling van een categorie is het mogelijk om de respondenten met elkaar te vergelijken.

Voordat we dieper ingaan op de categorieën van de codes dient zich onherroepelijk een scheiding van respondenten aan, namelijk een categorie 'afvallers' en een categorie 'fixers'[193]. Er zijn aspirant-mariniers die vroegtijdig zijn gestopt met de opleiding en mariniers die de opleiding met succes hebben afgerond. Deze twee categorieën van respondenten vallen uiteen in twee subcategorieën: De categorie 'afvallers' bestaat uit de subcategorie 'afvallers die snel zijn gestopt' (na het eerste interviewmoment) en de categorie 'afvallers die minder snel zijn gestopt' (na het tweede interviewmoment). De categorie 'fixers' bestaat uit de subcategorie mariniers die hun baret hebben gehaald en de subcategorie mariniers die de opleiding gehaald zouden hebben, maar zijn gestopt wegens overmacht (persoonlijke omstandigheden of blessure). Deze categorieën zijn in een overzicht geplaats in tabel 2.

	Respondenten	Aantal interviews per respondent	Totaal aantal interviews
Afvallers			
Snel	M6, M7, M8	1	3
Minder snel	M4, M9, M10	2	6
Fixers			
Bijna gehaald	M1, M3	3	6
Gehaald	M2, M5	4	8

Tabel 2. Categorisering van respondenten.

Deze primaire categorieën van respondenten zijn ontstaan na de fase van open coderen. Deze categorisering maakt het mogelijk om een gezamenlijk verhaal te vertellen per categorie. Uiteindelijk zorgt deze differentie ervoor dat overeenkomsten en verschillen herkend kunnen worden. Door te beginnen met het persoonlijke verhaal van elke respondent zal het gezamenlijke verhaal gereconstrueerd worden tijdens de beschrijving van het axiaal coderen.

De laatste stap van de analyse is het zoeken naar patronen tussen de verschillende categorieën. Dit is de laatste fase van coderen: 'selectief coderen'. Naast het persoonlijke verhaal wordt ook het gezamenlijke verhaal per categorie beschreven. De gezamenlijke context per categorie biedt de

[192] Zie *Bijlage* 6 voor alle codes van het open coderen van alle respondenten tijdens de verschillende interviewmomenten.

[193] 'Fixen' werd vaak genoemd in de interviews. Het betekent 'het doel of opdracht halen/afmaken'.

mogelijkheid om bepaalde patronen binnen de categorie zichtbaar te maken. Patronen zijn onzichtbaar in de grote massa aan data en daarom is het noodzakelijk om het coderen in verschillende fases te doen, zodat kleine essentiële stukjes data zichtbaar worden. Van open, naar axiaal en daarna selectief coderen. In dit hoofdstuk wordt de aanzet gegeven om in het volgende hoofdstuk door middel van selectieve codering de verschillende categorieën met elkaar te vergelijken. In deze vergelijking worden patronen zichtbaar die meer inzicht geven in afvallers en fixers. Dat inzicht wordt daarna gekoppeld aan de militair historische en filosofisch theoretische achtergronden die ten grondslag liggen aan dit onderzoek. Dan kunnen we spreken van een ontmoeting tussen (dagelijkse) praktijk en (filosofische) theorie. Daarmee sluit dit onderzoek aan bij de (recente) traditie van de empirische filosofie, waarbij het niet gaat om verklaren, maar om het beschrijven en begrijpen van een bepaalde hedendaagse praktijk.

§6. 2 Van open coderen naar axiaal coderen

Voor het proces van coderen is gebruikgemaakt van het computerprogramma *Atlas ti*; een *Computer-Assisted Qualitative Data Analysis Software* (CAQDAS). Het programma ondersteunt het coderen en maakt het mogelijk om fragmenten aan een code te koppelen (*code-and-retrieve*). Het programma kan echter de analyse niet overnemen, maar enkel assisteren. Dat gebeurt voornamelijk tijdens het open coderen: '*Breaking down, examining, comparing, conceptualizing and categorizing data*.'[194] In deze stap worden fragmenten uit elk interview voorzien van een code die de onderzoeker zelf heeft bepaald. Nadat een interview voorzien is van codes zorgt *Atlas ti* ervoor dat alle codes geordend worden (zie *Bijlage* 6). Achter elke code schuilt ten minste één fragment/citaat uit het interview.[195] Kortom, *Altlas ti* heeft het mogelijk gemaakt dat alle codes overzichtelijk geordend werden en het maakte de koppeling mogelijk tussen code en fragment in de transcriptie.

Na het open coderen brak de fase van axiaal coderen aan. In het open coderen werd tijdens het lezen van de transcripties een code gegeven aan een bepaald fragment. Deze code is een omschrijving van het centrale onderwerp uit het fragment. In het axiaal coderen worden deze codes herlezen en wordt er beslist of het fragment de juiste code(naam) heeft gekregen. Waar voorheen de volledige transcriptie het uitgangspunt was zijn nu de codes het uitgangspunt. Een verdere reductie van codes is hiervan het gevolg: '*A set of procedures whereby data are put back together in new ways after open coding, by making connections between categories*.'[196] Bij de herstructurering van de axiaal gecodeerde codes kan *Atlas ti* niet langer meer assisteren. Eigenhandig worden codes geherstructureerd om een nieuw ordening van axiale codes te verwezenlijken. Door een creatieve denksprong te maken worden gemeenschappelijke codes in een cluster samengebracht, waardoor er een ordening ontstaat van hoofdcodes en sub-codes.[197] Een hoofdcode is de overkoepelende naam voor een categorie die uit gemeenschappelijke sub-codes bestaat. Deze herstructurering van axiale codes is de leidraad om de persoonlijke context te kunnen beschrijven van elke marinier in opleiding die in de volgende paragraven worden beschreven.[198] Wanneer de persoonlijke context geschetst is

---

[194] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 112. Geciteerd uit Straus, A.L., & Corbijn, J., *Basics of Qualitative research; Techniques and procedures for developing grounded theory*, Londen, 2007, p. 61.

[195] Zie *Bijlage 7* voor een voorbeeld van een interview na open coderen met *Atlas ti*.

[196] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 125. Geciteerd uit Straus, A.L., & Corbijn, J., *Basics of Qualitative research; Techniques and procedures for developing grounded theory*, Londen, 2007, p. 97.

[197] Zie *Bijlage 6*.

[198] Zie *Bijlage 8* voor een voorbeeld van een interview na axiaal coderen.

wordt getracht een gezamenlijke context te construeren per categorie respondenten. Deze gezamenlijke context biedt de mogelijkheid om de verschillende categorieën van respondenten met elkaar te vergelijken en patronen zichtbaar te maken. Een eerste aanzet wordt in dit hoofdstuk gegeven en wordt verder uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.

§*6. 2. 1 Weerzin tegen disciplinering:*

De groep snelle afvallers (M6, M7, M8)

Omdat er slechts één interview in deze categorie is afgenomen per respondent is de data relatief beperkt. Desalniettemin wordt er gepoogd een gezamenlijke context van deze categorie respondenten te beschrijven. De aspirant-mariniers vertellen allemaal dat ze aangetrokken worden tot deze opleiding vanwege de uitdaging, ze willen het beste uit zichzelf halen en zichzelf bewijzen. Ze noemen het Korps Mariniers het hoogst haalbare binnen de krijgsmacht en daarom wordt ook de term 'elite' vaak genoemd. Het is een zware opleiding voor mannen die fysieke uitdagingen niet uit de weg gaan. Vooral het fysieke aspect vond M6 aantrekkelijk na twee maal vroegtijdig gestopt te zijn met een universitaire studie. Hij beschrijft zichzelf als een doener die weet wat hij wil:

> 'Aan mijn kop zal het niet liggen, […] ik weet dat ik er alles aan zou doen.' (M6)

Toch kan zijn motivatie geen doorgang vinden, omdat hij snel afgevallen is.

Ook bij M7 spelen motivatieproblemen een rol. Zo vertelt hij dat hij weinig motivatie had om naar school te gaan, ook tijdens zijn vervolgopleiding, 'omdat ik hier naar toe wilde.' Echter, sergeant-majoor Romijn vertelde dat beide aspirant-mariniers zijn gestopt met de opleiding, omdat zij een verkeerde keuze hebben gemaakt. Dit contrasteert met wat zij in de interviews vertelden. Zij definiëren discipline als iets doen waar zij zin in hebben. Zo vertelt M6:

> 'Als ik iets graag wil dan heb ik daar zeker discipline in. […] Ik ben dus wel gedisciplineerd […] als ik iets heel graag wil.' (M6)

En M7 vertelt discipline te hebben tijdens het sporten, omdat hij dat leuk vindt. Maar hij heeft een gebrek aan discipline wanneer hij minder leuke zaken moet doen. Motivatie is volgens beiden een belangrijke voorwaarde om discipline te kunnen waarborgen.

Opmerkelijk is dat ook M8 iets soortgelijks zegt. Wanneer hij spreekt over zijn havo-schooltijd vertelt M8 dat hij slecht gemotiveerd was. Hij kon zich moeilijk ertoe zetten zijn huiswerk te maken. Het raakvlak met M6 en M7 zit in de uitspraak die hij daarover doet:

> 'Als ik het niet leuk vind, dan vind ik het moeilijk om het op te brengen.' (M8)

Wanneer er wordt gesteld dat M8 zelf voor het Korps Mariniers heeft gekozen, antwoordt hij:

> 'Zeker, maar dit valt gewoon tegen.' (M8)

Het gesprek met M8 krijgt een andere wending in vergelijking met de gesprekken van M6 en M7. Hij maakt namelijk tijdens het interview duidelijk dat hij met de opleiding wil stoppen.[199] Dit geeft

[199] Dezelfde onvoorziene situatie komt ook voor in het tweede interviewmoment met M4.

waardevolle inzichten in zijn motieven om vroegtijdig te stoppen, die niet aanwezig zijn bij M6 en M7. M8 zegt dat hij de discipline niet wil opbrengen, omdat hij het niet wil. Vaak spreekt hij over het gemis aan vrijheid:

> 'Eigen baan trekken en dat kan hier natuurlijk niet.' (M8)

Door de groepsdynamiek gaat de groep één kant op en moet je als individu mee met de stroming en daar heeft hij veel moeite mee. Hij is tegen deze vorm van groepsdruk en hij wil geen onderdeel zijn van deze dynamiek. Bovendien voelt hij zich snel opgesloten en wat hem opvalt is de omheining van de Van Ghentkazerne:

> 'Het hek om de Van Ghentkazerne is naar de binnenkant afgeschermd, met prikkeldraad. […] Dat schuine stukje met dat prikkeldraad, dat staat naar de binnenkant.' (M8)

In plaats van mensen buiten te houden, is de architectuur van de kazerne erop gericht om mensen binnen te houden. De subtiele disciplinering van de architectuur waarover Foucault heeft geschreven in *Discipline, Toezicht en Straf* zien we hier in de praktijk terug. M8 verzet zich tegen deze vorm van disciplinering. Hij is tegen geslotenheid en hecht veel waarde aan zijn persoonlijke vrijheid: autonomie, keuze vrijheid en zelfstandigheid zijn daarbij inherente waarden.

Uit het interview met M8 blijkt dat het Korps Mariniers tracht de uitval tot een minimum te beperken. Wanneer er twijfel ontstaat bij een aspirant-marinier wordt zijn uittreden niet direct geaccepteerd:

> 'Andere mensen hebben ook al aangegeven dat ze willen stoppen. Sommige verzoeken zijn gewoon afgewezen net als bij mij. […] Hun zien het als ontwenning en hun gaan ervan uit dat het wel over gaat.' (M8)

Als het Korps Mariniers elk verzoek tot uittreden zou accepteren, dan zou er volgens het Korps Mariniers geen marinier meer overblijven in de opleiding.

§6. 2. 2 Discipline als motivatie:

Minder snelle afvallers (M4, M9, M10)

Deze groep van respondenten zijn niet na één week opleiding gestopt/afgevallen. Zij waren na drie weken opleiding nog steeds aanwezig. Desondanks zijn zij ook gestopt, sommige uit eigen bewegen, anderen moesten stoppen.

Eenzelfde wending van het gesprek, zoals bij M8, vindt plaats in het tweede interview met M4. Ook hij wil stoppen en ook zijn vraag om uit te treden is in eerste instantie niet geaccepteerd door het kader. Net als M8 mist M4 zijn burgerleven, het gaat echter bij M4 niet om het gemis aan vrijheid, maar:

> 'Het is gewoon niks meer voor mij. […] Dit leven dat is niks voor mij. Ik heb een rustiger leven nodig. […] Ik ben meer een mens voor thuis, blijkt nu.' (M4)

M4 betoogt dat het burgerleven meer structuur en een vast ritme biedt en dat mist hij in de opleiding. We zouden vanuit de theorie van Foucault verwachten dat de militaire cultuur meer

gestructureerd zou zijn dan de hedendaagse (gedediscipline erde) samenleving. Maar M4 verklaart behoefte te hebben aan een ontspannen setting. Hij vertelt veel moeite te hebben met de tijdsdruk die inherent verbonden is aan de eisen van de opleiding:

> 'Als er spanning op mij staat, tijdsdruk bijvoorbeeld, ja dan ga ik wel iets minder presteren, dat merk ik nou ook wel.' (M4)

Tevens gebruikt hij de term 'spichtig', in het militaire jargon duidt dit op 'voor-angst' voor het onbekende programma/rooster. Ook deze omstandigheid van geen kennis hebben over het toekomstige programma heeft M4 doen beslissen te stoppen met de opleiding. Daarnaast ligt hij niet goed in de groep vertelt hij. Maar de belangrijkste reden om te stoppen is dat hij geblesseerd is. Zijn knie is overbelast. Daardoor hoefde hij niet mee te doen met alle anderen voor een bepaalde periode, zodat zijn knie voldoende rust kreeg om te herstellen. Door de blessure heeft hij veel van de opleiding moeten missen en hierdoor was M4 zijn motivatie kwijtgeraakt om de opleiding door te zetten.

Hij zegt over zichzelf dat hij een gebrek aan discipline heeft:

> 'Nou dat had ik niet echt, voordat ik de opleiding begon, […] de dingen waar je discipline nodig hebt dat het daar wel moeilijk is.' (M4)

Hij zegt mentaal niet sterk genoeg te zijn voor deze opleiding en:

> 'Als je hoofd niet meewerkt, dan werkt je lichaam ook niet mee.' (M4)

Wat deze categorie interessant maakt is dat ook zij last hebben van een gebrek aan discipline (dat omschreven wordt als motivatie).

Ook M9 vertelt dat hij een gebrek heeft aan discipline. Hij heeft juist daarom voor deze opleiding gekozen, want hij wilde gedisciplineerd worden. Hij wilde dat deze opleiding van hem een man maakte. Hoewel hij niets weet over de filosofische insteek van dit onderzoek, spreekt M9 over het probleem van een gedediscipline erde samenleving:

> 'Ik wil gedisciplineerd worden, in deze tijd. Tegenwoordig met de jeugd, zijn we niet gedisciplineerd en niet gedreven om door te zetten en ik wil dat juist in mijzelf veranderen.' (M9)

De samenleving heeft, volgens hem, een nonchalante houding ten opzichte van discipline. Dat de dienstplicht is opgeheven ziet M9 als een gemis:

> 'In mijn ogen, hoe ik het zie, gaat het een beetje achteruit. Ze hebben niet leren doorzetten […] en de discipline zit er ook niet meer in.' (M9)

Anders dan de andere afvallers moest M9 stoppen van het kader. Hij had te veel 'bijzonderheden'[200] en daarom was er een plan van aanpak voor hem opgesteld. Desondanks heeft hij niet voldoende

[200] Militair jargon voor 'geregistreerde fouten'.

verbetering laten zien. In het eerste interview vertelt M9 dat hij niet altijd zijn afspraken nakomt, dat hij chaotisch is met zijn spullen op orde brengen, dat hij snel geld uitgeeft en vaak te laat kwam op zijn werk. De 'bijzonderheden' van M9 werden veroorzaakt door het niet op orde hebben van zijn spullen, met name in de ochtendroutine. In de ochtend moeten de mariniers in opleiding netjes en verzorgd aantreden. Uniform, schoenen en wapen moeten schoon zijn, gezicht geschoren en de voorbereiding van de dag moet op orde zijn. In de interviews werd vaak gesproken over het 'optoppen van de veldfles'. Elke ochtend moet er hete thee in de veldfles aanwezig zijn voor de gehele dag. De veldfles moet tot de top gevuld zijn. Is dat niet het geval, dan volgen er represailles. Hier had M9 veel moeite mee. Hij zegt dat het deels aan hemzelf lag, want hij had eerder op kunnen staan om thee te zetten. Maar deels lag het buiten zijn eigen verantwoordelijkheid beweert M9. Er was maar één gasbrander voor meerdere personen aanwezig en wanneer iemand anders bezig was met water koken was er geen plaats voor hem op dat moment. Sommige zaken binnen de opleiding noemt M9 daarom onlogisch.

Het lijkt zo te zijn dat beide mariniers in opleiding een probleem aangeven wat ertoe heeft geleid dat ze stoppen met de opleiding. Zowel M4 als M9 betogen onvoldoende gedisciplineerd te zijn. M4 vertelt moeite te hebben met tijdsdruk en hij bezit weinig discipline en M9 ervaart een gebrek aan discipline en heeft moeite met afspraken, op tijd zijn en orde. M4 wilde zelf stoppen en M9 moest stoppen.

In de interviews met M10 was er geen sprake van stoppen. Hij is afgehaakt in de periode tussen het tweede en derde interviewmoment. Net als M9 moest M10 uiteindelijk stoppen van het kader wegens te veel 'bijzonderheden'. Echter, in de interviews werd er niet gesproken over 'bijzonderheden', daarmee is hij een uitzondering binnen deze categorie. Helaas is er geen interview van M10 afgenomen nadat hij moest stoppen. Dat was een toevoeging geweest voor een beter begrip van deze categorie. Desalniettemin maken de interviews van M4 en M9 zichtbaar dat er een discipline gerelateerde problematiek heerst, waardoor zij zijn afgehaakt met de opleiding. In zekere zin is er sprake van een vorm van verzet tegen disciplinering in de zin van gehoorzaamheid, orde en regel. Deze categorie bouwt verder op de voorgaande categorie door discipline te omschrijven als motivatie. Daarmee wordt niet getracht aan te duiden dat deze respondenten géén discipline hebben. Zij hebben weldegelijk discipline in de vorm van motivatie dat samenvalt met zaken/taken die zij leuk vinden om te doen. Echter, deze vorm van discipline verschilt van de militaire discipline van het Korps Mariniers. De respondenten komen vanuit een gedisciplineerde samenleving met een maatschappelijke vorm van discipline die op basis van de geïnterviewde mariniers wordt omschreven als motivatie. De waarden en normen die voor de samenleving belangrijk zijn (denk aan vrijheid en autonomie)[201] verschillen wezenlijk van de militaire waarden en normen (orde, tucht en discipline). Als de verwachtingen van de respondenten van het Korps Mariniers onjuist blijken of wanneer zij niet langer gemotiveerd zijn voor de opleiding, kiezen zij voor de maatschappelijke discipline.

In de volgende categorieën gaan we in op respondenten die zich wel een houding weten te geven ten opzichte van de militaire discipline. Ook zij zijn spijkerbroeken die rechtstreeks vanuit de burgermaatschappij afkomstig zijn, dus hoe kan het dat zij wel succes hebben in de opleiding? Waarom kunnen zij met succes de militaire discipline internaliseren? En op wat voor manier speelt de omschrijving van discipline een rol?

[201] Op basis van het literatuuronderzoek hebben we gelezen dat vrijheid op gespannen voet staat met discipline en dat sinds de jaren zestig en zeventig vrijheid boven discipline komt te staan. Zie hiervoor de uiteenzetting van Brinkgreve en Huijer.

§6. 2. 3 Discipline als doorzettingsvermogen

Bijna gehaald (M1, M3)

Deze categorie van afvallers moest stoppen wegens overmacht. M3 moest noodgedwongen stoppen met de opleiding vanwege een blessure. M1 is wegens persoonlijke omstandigheden gestopt met de opleiding. Zonder deze onvoorziene gebeurtenissen was het zeer aannemelijk dat M1 en M3 de opleiding zouden halen. Want, de kans dat mariniers de opleiding afmaken, wanneer ze na tien weken nog steeds in opleiding zijn, is zeer groot. Majoor Mastenbroek maakt duidelijk dat er weinig afvallers zijn na de tiende week van de opleiding.

In het derde interview met M3 is het onderwerp van gesprek zijn blessure. Hij moest noodgedwongen rust houden en daarom was hij in de OV-klas geplaats. Dit is een klas met mariniers in opleiding die revalideren van een blessure en in afwachting zijn om de opleiding te hervatten in het volgende opleidingsblok. In de OV-klas wordt de kennis en de fysieke conditie op peil gehouden. M3 zegt dat hij er beter uit wil komen dan dat hij was aan het begin van zijn opleidingsperiode.

In de eerste twee interviews spreekt M3 over de bekende aantrekkingskrachten van het Korps Mariniers: het Korps is een elite eenheid, waarin hij zijn grenzen wil leren verleggen; ook het groepsverband spreekt hem aan. Na de middelbare school heeft hij de mbo-opleiding Veiligheid en Vakmanschap (VeVa) gevolgd. Dit is een vooropleiding van defensie. Theorielessen van (ex)militairen worden afgewisseld met echte bivakken. Door deze vooropleiding heeft hij veel (militaire) ervaring opgedaan en:

> ‘Door mijn (*voor*)opleiding, daar leer je ook al discipline.’ (M3)

Discipline betekent voor M3 dat zijn spullen op orde zijn en dat je iets heel graag wilt. Discipline speelt een belangrijke rol in vroeg opstaan om alles in orde te hebben voordat het kader komt inspecteren. Daarnaast speelt discipline voor hem ook een rol in de wil om te willen:

> ‘Als je het echt heel graag wilt worden, dan doe je er ook alles aan om het te willen worden.’ (M3)

Belangrijk daarbij is doorzettingsvermogen. Hoewel je iets niet leuk vindt, moet je het vermogen hebben om het toch te doen.

Zijn omschrijving van discipline is gerelateerd aan de wil om te willen en discipline betekent de minder leuke opdrachten uitvoeren. Je moet het willen willen, ook wanneer het tegen zit of minder leuk is. Doorzettingsvermogen is daarin noodzakelijk om het uiteindelijke einddoel te kunnen bereiken. Discipline wordt dus niet langer expliciet verbonden met motivatie, maar met doorzettingsvermogen. Het einddoel willen behalen is inherent en dit betekent tegelijkertijd een opschorting van korte termijn verlangens en gevoelens van onbehagen. De ‘knop omzetten’ is een beeldspraak die hierbij vaak gebruikt wordt door de respondenten. Gebrek aan doorzettingsvermogen, heimwee, weinig steun van thuis, niet willen en een verkeerde keuze – dat zijn de verschillende oorzaken waarom de afvallers stoppen volgens M3.

Naast deze persoonlijke eigenschap van discipline, omschreven als doorzettingsvermogen, is de groepsvorming een belangrijk element om de opleiding met succes af te ronden. De groep moet sterker zijn dan de som der delen en mariniers moeten op elkaar kunnen vertrouwen wanneer zij functioneren in de groep. Elkaar helpen, motiveren en corrigeren (*buddy check*) zijn de middelen om

dat te bereiken. Aspirant-mariniers worden hierop getraind tijdens de opleiding. Als individu deze opleiding halen is onmogelijk; aspirant-mariniers zullen het samen moeten doen.

Aan de hand van de interviews met M1 wordt een illustratie gegeven van de werking van de groep. Hij beschrijft zichzelf als een persoon die van nature graag anderen helpt. Hij is de oudste binnen dit opleidingsblok en hij heeft twee kinderen. Dat hij anderen graag helpt komt door zijn gezinssituatie:

> 'Ik ben altijd met anderen bezig, zo ben ik, dat is mijn aard. […] Eerst die kleine eten en dan jijzelf. Eerst hij naar school en dan ga jij je dingen doen. […] Misschien is dat waarom ik zo ben.' (M1)

Maar anderen helpen kent ook een keerzijde:

> 'Dan probeer ik dingen voor anderen goed te trekken en dan komt dat in het geding met mijn eigen dingen.' (M1)

M1 kent hierdoor meerdere persoonlijke bijzonderheden. Hij tracht in het vervolg van de opleiding meer op zichzelf te letten, want wanneer hij iemand anders helpt, komt hijzelf in tijdsnood om alles op orde te hebben. Want anderen helpen:

> 'Daar is eigenlijk niks mis mee, alleen hier wel.' (M1)

M1 is ouder dan de gemiddelde marinier in opleiding en hij ervaart daardoor soms problemen. Hij vertelt dat hij zich moet aanpassen aan een groep die hij soms bestempeld als 'kinderachtig'. Doordat het grootste deel van de groep in een andere levensfase zit dan hijzelf, is het voor hem lastig zichzelf te positioneren in de groep. Ook de autoritaire disciplinering valt hem zwaar. Bovendien spreekt M1 veel over het gemis van zijn gezin en dat hij moeite heeft om zijn thuis achter te laten:

> 'Natuurlijk, ik zit gewoon met mijn hoofd af en toe daar en dan focus ik mij niet.' (M1)

Een gebrek aan focus heeft 'bijzonderheden' tot gevolg. Deze problemen zorgen voor veel twijfel bij M1, maar desondanks heeft hij week tien van de opleiding gehaald en was het aannemelijk dat hij de opleiding zou gaan halen. Het is een 'mentaal spelletje', zegt M1, dat hij met zichzelf speelt. Ondanks het gemis van thuis kan het ook zorgen voor meer doorzettingsvermogen. Hij draagt verantwoordelijkheid voor zijn gezin en dat nam hij ook met zich mee toen hij met de opleiding begon:

> 'Het is niet alleen de last van de opleiding die ik op mijn schouders neem, maar ook de last van thuis. Er wordt van mij verwacht dat ik gewoon het thuisfront goed achterlaat. […] Dus die last neem ik ook mee, ik moet het ook voor hen doen, niet alleen voor mijzelf.' (M1)

Later nuanceert hij deze last:

> 'Het is geen last, maar het is wel iets wat je meeneemt. […] Ik bedoel als je het niet voor jezelf doet, doe het in ieder geval voor je kinderen en je vrouw.' (M1)

Zowel M1 als M3 spreken over een keuze maken en wanneer die keuze is gemaakt, moet je er zorg voor dragen dat het einddoel van die keuze wordt gehaald. Doorzettingsvermogen is daarbij van groot belang en ook volgens M1 hangt dat samen met discipline. Discipline is volgens hem een vermogen om iets te doen waar je geen zin in hebt:

> 'Om tegen jezelf te zeggen, nu ga ik dit doen en dat je je daar ook dan aan houdt.' (M1)

Hij weet dat dat niet de weg van de minste weerstand is:

> 'Of ik ga hier kruipend door de modder heen of ik zit vanavond lekker op de bank met een zak chips. Ik weet wel waar de meesten voor kiezen.' (M1)

Dit verschilt fundamenteel met de definitie van de categorie 'snelle afvallers'. Deze laatsten brengen discipline in verband met iets doen waarvoor zijzelf gekozen hebben, omdat zij het leuk vinden en zij koppelen discipline niet aan taken die ze niet willen doen en niet leuk vinden. In de categorie 'bijna gehaald' gaat discipline juist wel over de minder leuke taken uitvoeren. Wanneer de keuze is gemaakt om marinier te worden, moet je vasthouden aan die keuze en de consequenties die daaraan verbonden zijn accepteren. Dat dit niet altijd makkelijk is en veel weerstand en weerzin oproept, vraagt om doorzettingsvermogen en een omschakeling van de (mentale) knop waardoor je jezelf over de zware momenten – in de opleiding – heen kan zetten. Wie marinier wilt worden moet de wil om marinier te worden willen. Dat zijn de voorwaarden voor doorzettingsvermogen en discipline.

§6. 2. 4 Verantwoordelijkheid

Gehaald (M2, M5)

Dezelfde definitie en voorwaarden van discipline sluiten aan bij deze categorie. M5 beschrijft discipline op meerdere manieren: spullen op orde, accepteren, gewoon doen, straffen, zelfverantwoordelijkheid en vooruit denken. Maar discipline is ook:

> 'Dingen doen, zelfs als je er geen zin in hebt.' (M5)

M5 is in het bezit van een hbo-diploma. In zijn jeugd is hij begonnen met trommelen en hij kwam op jonge leeftijd in aanraking met de muzikale tak van het Korps Mariniers: Tamboers en Pijpers. Dit is een bijzondere eenheid, omdat deze orkestgroep bestaat uit dienstplichtige mariniers die ook operationeel zijn (dit verschilt met de andere Nederlandse militaire orkesten). Door zijn connecties met Tamboers en Pijpers werd hij enthousiast gemaakt voor deze opleiding. Zijn ouders hebben er echter wel op aangestuurd dat M5 eerst een diploma zou halen voordat hij met de opleiding begon. Evenals M1 behoort M5 tot de oudsten in de opleiding. Hij zegt daar zelf over dat het kan helpen in de opleiding, omdat hij meer ervaring en stabiliteit heeft. Bovendien vertelt hij:

> 'Veel makkelijker dingen aan de kant te zetten (*relativeren*), […] natuurlijk neem ik het serieus, maar niet te serieus.' (M5)

Normen en waarden, beleefdheden en doorzetten zijn eigenschappen die hij van thuis uit heeft meegekregen:

> ‘Want dan was repetitie-avond, dat je niet zo’n zin had om te gaan repeteren. Maar ja, als je dat dan zei thuis, dan zeiden ze: Dat is dan maar pech, want club is club, dus je gaat gewoon.’ (M5)

In zijn jeugd heeft M5 meegekregen dat sommige taken minder leuk zijn, maar dat ze toch uitgevoerd moeten worden. Hij (h)erkent de waarde hiervan en het geeft hem een voorsprong qua discipline:

> ‘De afwas doen, dat is niet leuk, maar dat hoort er nou eenmaal bij en misschien wordt de jeugd wat vertroeteld en moeten ze niet heel veel. Dus die discipline […] dat wordt dan niet zo heel goed meer aangeleerd.’ (M5)

Ook zegt M5 dat met de komst van de afwasmachine het moeilijker is geworden om (zelf)discipline aan te leren.[202] We kunnen namelijk dit soort taken uitbesteden aan apparaten, waardoor wijzelf niet langer meer die minder leuke taken hoeven uit te voeren. Dit maakt het leven makkelijker en meer comfortabel. De overgang van burgermaatschappij naar Korps Mariniers is daarmee echter groter geworden. De spijkerbroek wordt teruggeworpen uit zijn *comfortzone*. Hoewel sommige mariniers in opleiding te veel zijn verwend, kan elke marinier de opleiding kan afmaken, volgens M5, als de motivatie aanwezig is:

> ‘Als je dit wilt, dan kan je gewoon. Uitgezonderd blessures natuurlijk.’ (M5)

Toch was het ook voor M5 wennen. Hij heeft veel getwijfeld, zware momenten ervaren en ook hij mist zijn thuissituatie. Maar waarom heeft hij de opleiding wel met succes afgerond en anderen niet? Volgens M5 is motivatie alles en hij benoemt de eigenschap om ‘verder te denken’ als evident. Het bredere beeld waarvoor is gekozen is van groot belang, want alleen dan kan de wil-om-te-blijven-willen existeren. Dit is de basis voor het mentale vermogen om door te zetten en taken, ook de minder leuke taken, te volbrengen. Ook het groepsgevoel speelt een rol:

> ‘Het werk moet gewoon gedaan worden, dus als jij iets laat liggen moeten zij harder werken.’ (M5)

Je moet voor elkaar willen werken. Bovendien moet je bereid zijn (welwillend zijn) je aan te passen aan de nieuwe vorm van discipline:

> ‘Operante conditionering, […] straffen en belonen, ja vooral het straffen natuurlijk komt heel duidelijk in beeld en ja dat kom je nergens anders tegen in de burgermaatschappij.’ (M5)

Met die straffen wordt een ruimte gecreëerd voor disciplinering die uiteindelijk geïnternaliseerd moet worden zodat we kunnen spreken van zelfdiscipline:

> ‘In het begin wordt het natuurlijk heel erg gepusht door het kader. Er worden grenzen gesteld en er worden consequenties aan gehangen. Ik denk op dit moment dat het al veel

[202] De komst van dit soort technologieën speelt ook een belangrijke factor in het proces van dedisciplinering.

meer uit mijzelf komt en dat je minder aansturing daarvoor nodig hebt.' (M5)

M2 heeft ook een verleden met het Korps Mariniers. Zijn vader heeft acht jaar voor het Korps Mariniers gediend en dat heeft M2 geprikkeld om zichzelf aan te melden bij defensie. Net als M3 heeft M2 de vooropleiding VeVa gedaan. Hij heeft de richting autotechniek gekozen, omdat hij graag mag sleutelen. M2 kan dit specialisme verder uitbreiden bij het Korps. Zijn ouders zijn gescheiden en hij groeit op in een éénoudergezin waarin hij van jong af aan verantwoordelijkheden moet dragen en zelfstandig moest zijn. M2 was bijvoorbeeld verantwoordelijk om zijn jongere zus naar school te brengen op de fiets.

In het eerste interview vertelt M2 het moeilijk te hebben. Hij heeft last van heimwee en zegt veel na te denken over thuis op momenten dat hij niet actief is. Hoewel het eerste interview in het teken staat van het gemis van thuis, zijn de volgende interviews van M2 aanzienlijk positiever. Hij vertelt de knop gevonden te hebben:

> 'Ik ben bang geweest bij het begin van de opleiding van ga ik dat vinden dat knopje. […] Nou, ik heb het wel, tenminste dat heb ik gevonden en dat voelt wel goed, […] ik voel mij echt super, ik voel mij positief.' (M2)

Hij is de opleiding 'leuk gaan vinden', ook tijdens de zware momenten van bijvoorbeeld speedmarsen en groepsstraffen.

> 'Bij het begin heb ik die knop eigenlijk ook niet, was bij mij heel zwaar en ik heb die knop gevonden en dan is het gewoon doorgaan, gewoon eigenlijk opvolgen wat ze zeggen, niet bij nadenken, gewoon doen, […] het is niet onmenselijk, het is gewoon doen.' (M2)

Uiteraard speelt het fysieke element een evidente rol in het slagen van de opleiding, maar het belangrijkste is toch mentaal volgens M2:

> 'Elke nuchtere boer kan dit. Als je bovenin maar slim bent. Of slim, mentaal doorzettingsvermogen hebben.' (M2)

Doorzettingsvermogen koppelt ook hij aan de wil om te willen. Elke marinier moet bij zichzelf een zelfonderzoek doen tijdens de zware momenten binnen de opleiding of hij het wel echt wil. Wanneer je het echt wilt, dan moet je doorzetten, ook al is het zwaar:

> 'Die knop omzetten en dan ga je tegen jezelf praten, waarom je dit wilt en jij wilt dit, dan moet je dit erbij doen.' (M2)

Het doel van de wil maakt daarbij de minder leuke zaken ondergeschikt:

> 'Ik wil marinier worden, moet ik dit ook erbij nemen.' (M2)

Zo zien we de ideeën van M5 aansluiten bij M2. Discipline heeft volgens deze respondenten raakvlakken met doorzettingsvermogen. In die zin ligt deze categorie in het verlengde van de voorgaande categorie. Tijdens de zware momenten moet er doorgezet worden. De 'knop' moet op

dat moment omgezet worden, omdat ze het langere termijn doel willen bereiken. Dit betekent een opschorting van korte termijn verlangens en ongenoegens, een belangrijk struikelblok voor de afvallers uit de eerste twee categorieën. De mentale weerbaarheid is daarbij van groot belang. Dit hebben de respondenten in deze categorie meegekregen van huis uit blijkt uit de interviews. Daarnaast zijn andere eigenschappen ook van doorslaggevend belang volgens M2. Eigenschappen als zelfstandigheid én verantwoordelijkheid zorgen ervoor dat doorzettingsvermogen eerder vorm gegeven kan worden.

Uit deze categorie kunnen we de meest interessante conclusie trekken. Zij hebben de opleiding gehaald en van hen kunnen we leren hoe de brug gemaakt kan worden van een gedediscipline erde samenleving naar het gedisciplineerde Korps Mariniers. Zij kunnen ons vertellen waarom zij de opleiding wel halen en anderen niet. Deze groep van respondenten blijken namelijk in staat te zijn om militaire discipline te ontwikkelen, terwijl zij uit een gedediscipline erde samenleving komen. Wat maakt het verschil?

In het voorgaande hebben we expliciet drie omschrijvingen gelezen van het concept discipline: 1) discipline als motivatie, 2) discipline als doorzettingsvermogen en 3) discipline als verantwoordelijkheid. We kunnen hier een gradatie zien: de basis voor discipline zit in motivatie, maar wat minimaal noodzakelijk is om de opleiding van het Korps Mariniers te kunnen halen is doorzettingsvermogen. De finale stap is naar verantwoordelijkheid. Dit concept van discipline als verantwoordelijkheid blijkt het scharnierpunt te zijn om de overbrugging te maken van een gedediscipline erde samenleving naar een gedisciplineerd Korps. In ander woorden: de overbrugging tussen maatschappelijke discipline en militaire discipline.

Wat de interviews met de laatste twee categorieën hebben uitgewezen is dat verantwoordelijkheid op verschillende manieren tot stand komt. Ondanks dat de categorie 'bijna gehaald' expliciet discipline vat onder doorzettingsvermogen, kunnen we hierin de eerste tekenen van verantwoordelijkheid vinden. Verantwoordelijkheid kan ontstaan in het hier en nu, door middel van de groep of huidige gezinssituatie. M1 voelt zich verantwoordelijk voor zijn gezin en dat maakt het mogelijk dat hij doorzet op de moeilijke momenten. Hij doet het, in die zin, niet zozeer voor zichzelf, maar voor anderen. In de laatste categorie worden beschrijvingen gegeven van verantwoordelijkheid die in de opvoeding is aangeleerd. Zij hebben het van thuis uit meegekregen om verantwoordelijkheid te dragen (M2 voor zijn jongere zus en M5 voor zijn club).

§6. 3 Van axiaal coderen naar selectief coderen

De analyse maakt zijn derde en finale stap door inhoudelijke categorieën op te stellen die afgeleid zijn uit de axiale codering en door die met elkaar te vergelijken: 'In de fase van de selectieve codering ligt de nadruk op de integratie van de bevindingen door verbanden te leggen tussen categorieën die in de fase van het axiaal coderen zijn beschreven.'[203] Boeije citeert hier wederom Strauss & Corbin om de fase van coderen te beschrijven: '*Selecting the core category, systematically relating it to other categories, and filling in categories that need further refinement and development*.'[204]

De hoeveelheid data is per vorm van codering gereduceerd, waardoor het onderzoek steeds specifieker wordt. Van transcripties van de interviews, naar open codes die verwijzen naar fragmenten in de interviews. Deze codes werden verder gereduceerd tot axiale codes, waardoor de belangrijkste fragmenten van het gesprek in het onderzoek werden opgenomen. De meest evidente

[203] Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, p. 133.
[204] Idem, p. 133. Geciteerd uit Straus, A.L., & Corbijn, J., *Basics of Qualitative research; Techniques and procedures for developing grounded theory*, Londen, 2007, p. 116.

onderwerpen over discipline zijn na de axiale codering gevat onder categorieën. Deze categorieën zijn het aangrijpingspunt in de fase van selectieve codering. Hierin worden de belangrijkste inhoudelijke categorieën/thema's per respondent in het licht van het onderzoek beschreven en gekoppeld aan de theoretische achtergrond van dit onderzoek.

Getracht wordt om vanuit de praktijk een inhoudelijke en filosofisch relevante theorie te vormen. Wat rest in deze fase van het onderzoek zijn de belangrijkste bevindingen uiteen te zetten, deze bevindingen vergelijken en daaruit de conclusie en de theorievorming te beschrijven. Het doel van deze fase is patronen tussen de thema's zichtbaar te maken in het licht van het onderzoeksprobleem: hebben afvallers een wezenlijk probleem met (militaire) discipline? Is er een verschil in discipline van afvallers en fixers? Deze vragen zijn een eerste aanzet om antwoord te kunnen geven op de volgende filosofische vragen: welke subjectiviteit creëren de disciplinerende technieken in het Korps Mariniers? Wisselt dat per type discipline? En welk type gedisciplineerd subject past in de huidige vorm van het Korps Mariniers? Om antwoord te kunnen krijgen op deze vragen zullen de verbanden tussen de verschillende categorieën respondenten hulp bieden. De onzichtbare patronen die door de veelheid aan data nog verscholen waren zullen in deze fase van de analyse zichtbaar worden. Meer zichtbaarheid kan ertoe leiden dat een antwoord geformuleerd wordt op de probleemstelling waaraan dit onderzoek gefundeerd is: hoe kan het Korps Mariniers discipline meegeven aan mensen die uit een gedisciplineerde samenleving komen? De basis van het antwoord moet gaan over verantwoordelijkheid.

§6. 3. 1 Vergelijken en resultaten

Wanneer de verschillende categorieën van respondenten worden losgelaten kunnen we spreken over de inhoudelijke categorieën die de classificering overstijgen. Het zijn inhoudelijke categorieën die voor elke respondent, binnen elk interview, van belang is. Door de reductie van data en door theoretische gevoeligheid worden bepaalde thema's die in de interviews zijn besproken relevant. Hiertoe zijn de volgende thema's/inhoudelijke categorieën door middel van selectieve codering opgesteld: Verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, opvoeding, motivatie, doorzettingsvermogen, groepsdynamiek, discipline als concept en gebrek aan discipline. De vraag die heeft gediend als uitgangspunt voor deze inhoudelijke categorieën is: wat verstaan de respondenten onder discipline?

Op basis van deze vraag kunnen we een belangrijke schifting maken in de interviews. Discipline wordt ofwel gekoppeld aan motivatie, ofwel aan doorzettingsvermogen. Discipline wordt dus op twee verschillende manieren omschreven. Discipline is van toepassing op zaken/taken die zij als plezierig ervaren. Of discipline is van toepassing wanneer zij minder leuke zaken/taken moeten doen.

De reductie van de data en de theoretische gevoeligheid vanuit het onderzoek hebben ertoe geleid dat deze definitie van discipline zichtbaar is geworden in de kwalitatieve analyse. Zodoende is deze tweezijdige beschrijving van het concept discipline het vertrekpunt geworden voor de andere inhoudelijke categorieën. Het concept van discipline valt uiteen in drie verschillende vormen: motivatie, doorzettingsvermogen en verantwoordelijkheid. Op basis van deze schifting is teruggegrepen op de analyse en worden de andere inhoudelijke categorieën (verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, groepsdynamiek, opvoeding en gebrek aan discipline) hieraan getoetst.

De eerste categorie wordt inhoudelijk beschreven als 'weerzin tegen disciplinering'. Hierin wordt de eerste aanzet gemaakt voor een omschrijving van discipline als motivatie (wel discipline in de leuke zaken/taken). In deze groep van respondenten kunnen we een gebrek aan motivatie herkennen. Dit hangt samen met de disciplinerende elementen die nadrukkelijk zichtbaar zijn geworden aan de hand van de interviews en weerzin veroorzaken: groepsdruk en opsluiting/afzondering. Bovendien is

er een sterke drang naar autonomie (ook wel zelfstandigheid) en vrijheid. Discipline en vrijheid hebben een gespannen verhouding. Dit is een conclusie die op basis van het literatuuronderzoek gefundeerd is. In de praktijk zien we deze weerzin tegen disciplinering dus terugkeren in de eerste weken van de opleiding van het Korps Mariniers.

De tweede categorie gaat verder en dieper in op de omschrijving van discipline als motivatie. Tevens wordt weerzin tegen disciplinering een vorm van verzet tegen gehoorzaamheid, ordening, regels en andere vormen van hiërarchische discipline. Een ontwikkeling van weerzin naar verzet. Dit verzet uit zich door discipline te omschrijven als motivatie voor leuke zaken. De gedisciplineerde samenleving heeft subjecten geproduceerd die zelfstandig zijn en vele vrijheden bezitten. Daarvoor dragen zij eigen verantwoordelijkheid, zij willen hun eigen keuzes maken en kiezen daarom voor zaken waar zij gemotiveerd voor zijn (die zij leuk vinden om te doen). Echter, wanneer een subject alleen gemotiveerd kan zijn voor de leuke taken dan is hun verwachting van het Korps Mariniers onjuist. Het Korps is een disciplinerende instantie/apparaat dat gedisciplineerde subjecten produceert door middel van disciplinerende technieken. Niet alleen hoort daar ontindividualisering bij (uniformiteit), maar ook groepsdynamiek, straffen, afzondering, tijdsdruk; disciplineringstechnieken die weerzin en verzet opwekken bij gedisciplineerde subjecten.

Subjecten die uit een gedisciplineerde samenleving afkomstig zijn kennen een maatschappelijke vorm van discipline die gekoppeld is aan motivatie. Deze individuen zijn opgegroeid met waarden als vrijheid, zelfstandigheid, individualisering en eigen verantwoordelijkheid. Deze waarden die samenhangen met de maatschappelijke vorm van discipline botst met de militaire context van discipline. Dit betekent dus niet dat zij geen discipline hebben, maar zij beschikken over een andere vorm van discipline dan dat het Korps Mariniers van hen vraagt.

De inhoudelijke categorie ‘gebrek aan discipline’ keert vaak terug in de interviews waarin discipline omschreven wordt als motivatie. Niet gedreven zijn om door te zetten is in deze gesprekken een duiding van gebrek aan discipline. Over zelfstandigheid zeggen de respondenten eenduidig dat zij het belangrijk vinden om hun eigen keuzes te maken. Dit hangt samen met motivatie, omdat zij keuzes maken die zijzelf belangrijk of leuk vinden om te doen. Wanneer iets leuk is en zij hebben er zelf voor gekozen, dan spreken zij over discipline. Zelfstandigheid wordt daarnaast ook in verband gebracht met vrijheid. Kenmerkend voor de inhoudelijke categorie ‘opvoeding’ is dat het merendeel van de respondenten spreekt over een strenge opvoeding. Zij hebben geleerd om te doen wat hun ouders van hen vragen en mee te helpen in, bijvoorbeeld, huishouden. Over verantwoordelijkheid en groepsdynamiek wordt weinig gesproken door deze groep van respondenten. Echter, er wordt wel een eerste aanzet gegeven tot verantwoordelijkheid, maar deze wordt slechts in termen van persoonlijke verantwoordelijkheid beschreven. Bovendien is het opvallend dat de groepsdynamiek door sommigen als iets negatiefs wordt ervaren. De groep staat daarin lijn recht tegenover zelfstandigheid.

Met de derde categorie van respondenten zien we voor het eerst een sterk contrast ontstaan in de omschrijving van discipline. Discipline wordt niet langer omschreven als motivatie, maar als doorzettingsvermogen. Vanaf de derde categorie gaat het onderzoek in op de fixers; aspirant-mariniers die het gehaald hebben of gehaald konden hebben. De vraag die hierbij gesteld moet worden is welke factoren spelen mee in het succes van deze respondenten in de opleiding? De eerste aanzet voor een antwoord is de omschrijving van discipline als doorzettingsvermogen. Het is eenvoudig om gemotiveerd te zijn voor taken die leuk zijn, maar moeilijker voor taken die niet leuk

zijn. Om die minder leuke taken toch te kunnen doen is doorzettingsvermogen noodzakelijk. In deze categorie van respondenten wordt gesproken over de wil om te willen.[205] Zij hebben een langer-termijn-doel voor ogen dat zij willen bereiken en om dat doel te bereiken is het soms noodzakelijk om de korte-termijn-verlangens en ongenoegens op te schorten. Zij betogen dat sommige momenten zwaar zijn binnen de opleiding en/of niet leuk zijn. Maar omdat zij een langer-termijn-doel voor zichzelf hebben gesteld zijn ze bereid door te zetten op dat soort momenten. Zij willen datgene wat zij willen ten koste van hun korte termijn behoeften.

Discipline als doorzettingsvermogen op basis van de wil om te willen wordt verder besproken in de vierde en laatste categorie van respondenten die de opleiding hebben afgemaakt.

> 'Dingen doen, zelfs als je er geen zin in hebt.' (M5)

> 'Die knop omzetten en dan ga je tegen jezelf praten, waarom je dit wilt en jij wilt dit, dan moet je dit erbij doen.' (M2)

Doorzettingsvermogen tijdens de minder leuke momenten betekent een 'knop omzetten'. Het langer-termijn-doel is relevant, niet de korte-termijn-ongenoegens. Hiervoor is mentale weerbaarheid belangrijk. Deze eigenschap is niet langer vanzelfsprekend in een gedisciplineerde samenleving, want waarom zouden we mentale weerbaarheid nodig hebben als we alles mogen kiezen en doen waar we gemotiveerd voor zijn. Deze mentale weerbaarheid hebben zij van huis uit meegekregen. Dus naast hun beschrijving van discipline als doorzettingsvermogen beschrijven ze factoren die meespelen bij de ontwikkeling van doorzettingsvermogen. Hun achtergrond blijkt de basis te zijn die nodig is om doorzettingsvermogen te ontwikkelen en uiteindelijk te kunnen slagen bij het Korps Mariniers. VeVa is een goede opleiding geweest om een basis te leggen voor een vorm van militaire discipline die doorzettingsvermogen van subjecten eist. Ook kan de gezinssituatie of de opvoeding een rol spelen om doorzettingsvermogen te kunnen ontwikkelen. Echter, de inhoudelijke categorie 'verantwoordelijkheid' is de schakel tussen maatschappelijke discipline naar militaire discipline. Deze inhoudelijke categorie is de belangrijkste factor in de ontwikkeling van discipline als doorzettingsvermogen.[206] Zij dragen niet alleen verantwoordelijkheid voor zichzelf, maar zij betrekken verantwoordelijkheid ook binnen de groep.[207]

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid zijn evidente eigenschappen voor hen die noodzakelijk zijn om doorzettingsvermogen te bezitten en daarmee discipline. Hun achtergrond speelt daarin dus een belangrijke rol. Sommige respondenten zijn al ouder dan de gemiddelde marinier in opleiding. Dit kan meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid meebrengen. Maar de andere, jongere, respondenten zeggen vanuit de opvoeding deze eigenschappen verkregen te hebben. Ze hebben van thuis uit meegekregen dat zij verantwoordelijkheid met zich meedragen om bepaalde taken, die niet altijd even plezierig zijn, in huis te doen. In tegenstelling tot de respondenten die discipline koppelen aan motivatie hebben de respondenten die discipline koppelen aan doorzettingsvermogen geen uiterst strenge (autoritaire) opvoeding gehad. De verantwoordelijkheid om bepaalde taken te doen

[205] Dit is gerelateerd aan de filosofie van Peter Sloterdijk. Dit is eerder besproken in paragraaf 4. 4.

[206] Al deze factoren zijn ook terug te vinden in de voorgaande categorie waar de eerste beschrijvingen van de inhoudelijke categorieën 'achtergrond/opvoeding', 'groepsdynamiek' en 'verantwoordelijkheid' gegeven worden.

[207] Dit heeft binnen de verschillende persoonlijke contexten betrekking op de huidige gezinssituatie, gezinssituaties in het verleden, clubverband en huidige groepsdynamieken binnen de opleiding van het Korps Mariniers.

lag bij henzelf en werd hun niet continu opgedragen. Op die manier is er een mate van zelfstandigheid ontwikkeld en het lijkt erop dat de respondenten die zijn afgevallen nu die zelfstandigheid aan het ontwikkelen zijn. De respondenten erkennen dat de maatschappij gededisciplineerd is, maar zij weten zich daartoe te verhouden door zelfstandig en (zelf)verantwoordelijk te zijn. Gebrek aan discipline is daarom wel onderwerp van de gesprekken, maar in plaats van dat iemand hen moet disciplineren (het Korps Mariniers), trachten zij dit zelf te doen. Wanneer dat niet lukt, richten zij zich op de groepsdynamiek. In tegenstelling tot de vorige groep respondenten, typeert deze groep van respondenten de groepsdynamiek als waardevol. Wanneer de respondenten het moeilijk hebben vallen zij terug op de groep. Verantwoordelijkheid en groepsdynamiek zijn met elkaar verweven. Iemand kan makkelijker verantwoordelijkheid dragen voor de groep, wanneer het belang van de groep voorop staat, in plaats van het eigen belang. Dat lijkt ook mis te gaan bij de respondenten die discipline omschrijven als motivatie, zij vertellen eerst op zichzelf te richten en pas daarna op de groep.

7. Conclusie; Ontmoeting tussen theorie en praktijk

§7. 1 Retrospectief op theorie

Door middel van het selectief coderen zijn twee verschillende omschrijvingen van discipline zichtbaar en kenbaar geworden. Discipline wordt, op de eerste plaats, door respondenten gekoppeld aan het begrip 'motivatie' dat een korte-termijn-visie kent. Respondenten willen zelf hun eigen (zelfstandige) keuzes maken en kunnen gedisciplineerd werken aan taken die zij leuk vinden. Respondenten herkennen een discipline-problematiek in de burgermaatschappij en trachten daarvan verholpen te worden door middel van een autoritaire gezagsvorm die gebruik maakt van disciplinerende technieken. Op de tweede plaats wordt discipline omschreven als 'doorzettingsvermogen'. Deze eigenschap is noodzakelijk om de minder leuke taken uit te voeren. Hierbij is een langer-termijn-visie evident aanwezig.

Discipline is niet problematisch om te activeren tijdens de leuke taken, maar wel bij de minder leuke taken. Tevens wordt er tijdens de interviews een verschil in korte-termijn en langer-termijn-visie gesuggereerd. Dit zijn de belangrijkste patronen die zijn afgeleid uit het empirisch onderzoek en hieraan zijn meerdere inhoudelijke categorieën verbonden. Door middel van de methodiek en de analyse is getracht het kwalitatief onderzoek op een academisch verantwoordelijke manier te beschrijven, waardoor resultaten op een juiste manier gewaarborgd zijn. Hiermee is het binnen-perspectief (praktijk) beschreven waardoor er meer inzicht is verkregen in de verschillende contexten waarin discipline vorm krijgt, namelijk binnen een militaire context en een maatschappelijke context. Deze praktische beschrijving van discipline wordt verruimd door het buiten-perspectief (theorie) daaraan toe te voegen. Aan het einde van dit hoofdstuk zal getracht worden vanuit de praktijk theorievorming te verwezenlijken. Hierdoor ontstaat de ontmoeting tussen praktijk en theorie.

Op basis van het literatuur onderzoek valt een onderscheid te maken tussen de militaire context van discipline en de maatschappelijke context van discipline. De militaire discipline valt te lezen uit het militair historisch hoofdstuk en de filosofische theorie van Foucault over disciplinering. Een beschrijving van de maatschappelijke discipline wordt zichtbaar in het hoofdstuk over de dedisciplinering van de samenleving.

§7. 1. 1 Militaire discipline

In de *Ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers* zijn vier karakteristieken van het Korps Mariniers beschreven: amfibische oorlogsvoering, expeditionair karakter, multi-inzetbaarheid en verbondenheid. Alle elementen kennen hun oorsprong in de rijke geschiedenis van het Korps Mariniers en werken door in de huidige korpsgeest die gekenmerkt wordt door de waarden verbondenheid, kracht en toewijding. We hebben gelezen dat de Van Ghentkazerne na de Tweede Wereldoorlog is opgebouwd in Rotterdam en de thuisbasis is voor de initiële opleidingen van het Korps Mariniers. Tevens wordt in het hoofdstuk het probleem van de toegenomen uitvalspercentages, waarop in de *Inleiding* gewezen wordt en het startpunt was voor dit onderzoek, verder ingekaderd. Na een beschrijving van de opleiding is gewezen op de maatschappelijke veranderingen waartoe het Korps Mariniers zich moet verhouden. Met het einde van de Koude Oorlog is de opponent waartegen de krijgsmacht zich verzet irregulier, onzichtbaar en onvoorspelbaar geworden. Dit stelt hogere eisen aan de mariniers. Tegelijkertijd vindt er sinds de jaren zeventig een proces van dedisciplinering in de samenleving plaats. De afstand tussen de krijgsmacht en de burgermaatschappij lijkt daarmee groter te worden door twee tegenovergestelde

bewegingen. Door middel van Kiers is gepoogd deze tweestrijd te illustreren aan de hand van zijn onderzoek naar veranderingen in de Nederlandse militaire cultuur vanaf de jaren zeventig. Hij concludeert dat er een constante worsteling binnen de krijgsmacht heeft plaats gevonden in de periode 1970-2000 tussen vernieuwing en het behouden van de eigenheid. Kiers laat zien dat in de jaren zeventig een vermaatschappelijkingsdebat binnen defensie ontstaat, naar aanleiding van (radicale) veranderingen in de samenleving. Dit heeft ertoe geleid dat de militaire cultuur ten opzichte van discipline losser is geworden en de hiërarchische structuur van de krijgsmacht plaats heeft gemaakt voor een faciliterende bureaucratie die in het teken staat van professionalisering van krijgsmachtonderdelen.

In het hoofdstuk *Foucaults theorie over disciplinering* is betoogd dat de disciplineringstheorie van Foucault fundamenteel militair van aard is. Discipline kent zijn oorsprong in het leger. Foucault laat dit zien aan de hand van de verandering in de vorm van straffen (van lijfstraffen naar gevangenisstraffen) en volgens hem heeft dit ook een verband met de verandering in de vorm van macht (van soevereine macht naar disciplinerende macht). Foucault betoogt dat de disciplinerende macht de discipline van het leger heeft gebruikt als archetype. Het lichaam is het doel van de macht en de discipline deelt het lichaam op in eigenschappen die te disciplineren zijn: cellulair, organisch, evolutief en combinatorisch. Het succes van discipline is te verklaren, omdat discipline gehoorzame en bruikbare lichamen weet te produceren (het is daarmee een productieve kracht). Door middel van dressuur kan dit tot stand komen en hierbij zijn hiërarchisch toezicht, normaliserende sancties en examens noodzakelijk.

De ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers en Foucaults beschrijving van de disciplinerende macht liggen in elkaars verlengde. De eigenschappen die onder het Regiment de Marine (1665) zijn ontwikkeld zijn gecontinueerd in het Korps Marinier (1817) en vandaag de dag nog steeds aanwezig. Parallel met deze professionalisering en uitbreiding van het Korps Mariniers zien we op de achtergrond Foucaults waarneming van de ontwikkeling van de disciplinerende macht die zijn oorsprong kent in de disciplinering van het leger. Wanneer we Foucault volgen in zijn redenering kunnen we militaire discipline als volgt beschrijven: een productie van volgzame en gehoorzame lichamen, waarin de disciplinerende macht inwerkt op het (deelbare) lichaam (in cellulair, organisch, evolutief en combinatorisch), door middel van hiërarchisch toezicht, normaliserende sancties en examens. Deze vorm van discipline zien we ook in het huidige opleiding van het Korps Mariniers. Hiërarchische structuur, straffen en examens zijn immanente middelen binnen de opleiding om discipline aan te leren en aspirant-mariniers zijn pas geslaagd wanneer zij alle regels van het hiërarchisch toezicht naleven, elkaar kunnen corrigeren zodat straffen van het kader niet nodig zijn en alle examens (theorie en praktijk) hebben gehaald. Met andere woorden, er wordt nadrukkelijk getraind om de discipline te internaliseren (verinnerlijken). Wanneer de discipline geïnternaliseerd is, kunnen we, volgens Foucault, spreken van de ultieme militaire (zelf)discipline.

§7. 1. 2 Maatschappelijke discipline

Door middel van drie verschillende auteurs is in het hoofdstuk *Het proces van dedisciplinering van de samenleving* een illustratie gegeven van de gedisciplineerde samenleving die een beschrijving geeft van onze huidige samenleving en hoe wij onszelf verhouden tot (militaire) discipline.

Brinkgreve betoogt dat in onze samenleving een spanning bestaat tussen vrijheid en gelijkheid aan de ene kant en gezag en discipline aan de andere kant. Na de jaren zeventig zijn er steeds meer vrijheden gefundeerd en dat problematiseerde de verhouding tot gezag. Meer vrijheid betekende minder gezag. Ontwikkelingen die zij noemt die hieraan hebben bijgedragen zijn de ontzuiling,

toename van de welvaart, individualisering, de val van de patriarch, vrouwenemancipatie en de opkomst van de psychoanalyse. Al deze ontwikkelingen zijn ontstaan na de roerige jaren zestig en zeventig. Dit zijn geen slechte ontwikkelingen, maar zij hebben er wel toe geleid dat gezag in het nauw is gedrukt ten gunste van meer vrijheid. Vandaag de dag zijn er geluiden hoorbaar in de maatschappij voor een herstel van gezag. Brinkgreve tracht de mogelijkheidsvoorwaarden van gezag opnieuw te funderen zonder een verlies aan vrijheid. Doordat gezag een fundamenteel relationeel begrip is, zoekt Brinkgreve de mogelijkheidsvoorwaarden in verschillende relationele sferen (intermenselijke relaties). Haar beschrijvingen van de verschillende relationele sferen illustreren de gespannen verhouding tussen vrijheid en gezag. Een verlies aan houvast is ontstaan, want eerst was er structuur door middel van hiërarchische relaties, maar door de eerder genoemde ontwikkelingen is de patriarch met zijn hiërarchische verhoudingen, die het symboliseert, onttroond. Broederschap kan een nieuwe basis zijn voor gezag/structuur/houvast en dat begrip kan naast vrijheid en gelijkheid bestaan.

Verhaeghe gaat dieper in op het verlies van de patriarch. Ook hij vertrekt uit de jaren zeventig door de gevolgen van Mei'68 te benoemen: seksuele revolutie, antiautoritaire opvoeding, bevrijdingstheologie, feminisme en antipsychiatrie. Maar ook staat hij stil bij het neoliberalisme en de digitale revolutie. Al deze ontwikkelingen laten zien dat er een algemeen verlangen naar autonomie ontstaat na 1970. Dit heeft ertoe geleid dat autoriteit zijn waarde heeft verloren in onze huidige samenleving. Verhaeghe laat via de filosofie van Arendt zien dat autoriteit gedefinieerd wordt als een vrijwillige onderwerping zonder geweld doordat beide partijen vertrouwen op een externe (transcendentale) bron. Deze externe bron is wezenlijk hiërarchisch. Maar door de val van de patriarch en het verdwijnen van het transcendentale geloof in deze hiërarchische piramide structuur, raken mensen aangewezen op horizontale verhoudingen. In deze horizontale relaties kan een nieuwe vorm van autoriteit ontstaan, niet langer verticaal, maar een horizontale autoriteit dat gedragen wordt door het gehele netwerk/groep dat deelneemt.

Huijer spreekt als enige specifiek over het proces van dedisciplinering, omdat zij dieper ingaat op het begrip 'discipline'. Ook zij herkent de gespannen verhouding tussen vrijheid en discipline en de vraag is dan hoe we tot een goede verhouding kunnen komen. Want discipline is noodzakelijk in een tijd waarin we weerstand moeten kunnen bieden tegen de overvloed die is ontstaan door de toegenomen vrijheid. De kiemen voor dedisciplinering signaleert Huijer eind Tweede Wereldoorlog. Dit leidde tot een roep naar meer vrijheid (belang van het zelf) en wordt geïllustreerd door de opkomst van het existentialisme. Daarnaast poogde de *Frankfurter Schule* een antiautoritair antwoord te geven op de praktijken die konden ontstaan in de beschaafde Westerse wereld ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Twee andere culturele omwentelingen die zij noemt zijn non-conformisme (lossere moraal) en antimaterialisme (opstand tegen het kapitalisme). Deze culturele ontwikkelingen hebben geleid tot de dedisciplinering van maatschappelijke instituten, waaronder de krijgsmacht. Als er geen instituten zijn die ons kunnen/willen disciplineren, dan moet de discipline vanuit het zelf komen. Dit kan door tijdens de opvoeding discipline te internaliseren, maar Brinkgreve en Verhaeghe hebben laten zien dat opvoeden problematisch is wanneer gezag en autoriteit zijn weggevallen. Van de critici op het neoliberalisme, cultuurcritici en de oefenfilosofie van Sloterdijk, komt Huijer ertoe om discipline uit te besteden. Dat kan aan apparaten of aan mensen. Ook hierin zien we de begrippen 'broederschap' van Brinkgreve en 'horizontaliteit' van Verhaeghe op impliciete wijze terug. De mogelijkheidsvoorwaarden voor discipline liggen in de relationele filosofie. Want ook discipline, net zoals gezag en autoriteit, is fundamenteel relationeel.

Militaire discipline is wezenlijk hiërarchisch en werkt op verticale en centrale wijze. Ondanks dat

disciplinering vaak op subtiele wijze wordt uitgevoerd is het zichtbaar. De auteurs over het proces van dedisciplinering hebben het mogelijk gemaakt om een beschrijving van maatschappelijke discipline te geven die tegenover militaire discipline staat. Maatschappelijke discipline laat zich beschrijven als horizontaal, decentraal en meer onzichtbaar.

§7. 1. 3 Praktijk ontmoet theorie

Door de retrospectieve blik op de eerder beschreven theorie kan het op dit moment gekoppeld worden aan de praktijk uit het empirisch onderzoek. Het meest evidente patroon dat zichtbaar is geworden in het empirisch onderzoek is dat het concept van discipline twee verschillende invullingen krijgt. De ene groep van respondenten vertellen discipline te hebben wanneer zij leuke taken doen waarvoor zijzelf gekozen hebben en de andere groep respondenten zeggen discipline te hebben wanneer zij minder leuke taken moeten doen. Aan de ene kant wordt discipline gekoppeld aan motivatie en aan de andere kant aan doorzettingsvermogen. Tevens hangt daarbij een verschil in perspectief samen; motivatie heeft betrekking op korte termijn en doorzettingsvermogen op langer termijn.

Op basis van deze verschillende omschrijvingen van het concept discipline zijn de andere inhoudelijke concepten getoetst. De respondenten die discipline koppelen aan motivatie hechten veel waarde aan autonomie; zelfstandigheid. De meeste respondenten die zijn gestopt wilde uit eigen overweging stoppen. Ze vonden het niet leuk meer (geen motivatie meer), hadden andere verwachtingen van het Korps Mariniers of hechte meer aan hun vrijheid en autonomie dan ze vooraf hadden gedacht. In de bespreking over het dedisciplineringsproces is gebleken dat vrijheid op een gespannen voet staat met gezag, autoriteit en discipline. Deze spanning wordt bevestigd door deze respondenten, omdat zij veel spreken over de waarde van zelfstandigheid. Daarnaast herkennen zij dat maatschappelijke discipline gradueel anders is dan militaire discipline. De militaire (verticale) discipline gaat tegen hun maatschappelijke (horizontale) discipline in. Geen strak centraal georganiseerde hiërarchische regels, maar horizontaal en decentraal is hun verlangen die samenhangt met het dedisciplineringsproces. Hierdoor ontstaat er weerzin tegen de disciplinering van het Korps Mariniers. Wanneer discipline gekoppeld wordt aan motivatie heeft het direct raakvlakken met de toename van vrijheid en de toename van keuzes. Autonomie is daarbij evident en het individu moet te allen tijde daarover kunnen beschikken. De respondenten lijken de keuze te maken vóór autonomie en zelfbeschikking in plaats van een tijdelijke opschorting hiervan. Daarom zien we in het empirisch onderzoek een ontwikkeling van weerzin (eerste categorie respondenten) naar verzet tegen disciplinering (tweede categorie van respondenten). Het concept van discipline dat betrekking heeft op motivatie voor de leuke taken past niet onder de noemer van militaire discipline. Deze respondenten beschikken over een maatschappelijke discipline.

Door het empirisch onderzoek kan maatschappelijke discipline begrepen worden op een bredere manier. Maatschappelijke discipline is niet alleen horizontaal en decentraal (uitkomst van het literatuur onderzoek), maar bovendien betekent maatschappelijke discipline keuzevrijheid en zelfbeschikking (uitkomst van het empirisch onderzoek), waarin discipline onzichtbaar is.

Naast deze uiteenzetting van discipline staat de omschrijving van discipline die gekoppeld wordt aan doorzettingsvermogen. De respondenten die deze notie van het concept van discipline hebben, brengen het in verband met taken die niet altijd leuk zijn om te doen. Het einddoel wordt door de respondenten als fundamenteel ervaren en daarvoor moet de autonomie tijdelijk opgeschort worden. Het gaat om de wil om het einddoel te willen. Als die wil aanwezig is, dan kan doorzettingsvermogen ontstaan en dan kan een respondent gemotiveerd blijven.

De ontwikkeling van discipline als doorzettingsvermogen gaat verder in de laatste categorie van respondenten. Respondenten die discipline koppelen aan doorzettingsvermogen spreken minder vaak over zelfstandigheid, maar meer over verantwoordelijkheid. Dit blijkt een evident onderdeel te zijn voor discipline. Zij hebben verantwoordelijkheid meegekregen uit de opvoeding of huidige gezinssituatie (ook speelt de vooropleiding van de VeVa een belangrijke rol in de ontwikkeling van verantwoordelijkheid en discipline als doorzettingsvermogen) en zij hebben hierdoor mentale weerbaarheid ontwikkeld. Bovendien beredeneren zij vanuit het grotere geheel (de groep). Voor deze respondenten is de groepsdynamiek een belangrijk onderwerp in de gesprekken, terwijl bij de andere groep respondenten dit onderwerp nauwelijks in een positief licht staat. Verantwoordelijk impliceert dat de discipline, omschreven als doorzettingsvermogen, geïnternaliseerd is door het subject; hij is de drager van verantwoordelijkheid en hij moet doorzetten. Het subject kan dan vanuit zichzelf de discipline voortzetten, of in andere woorden, doorzetten.

§7. 2 Concluderend en adviserend

Het empirisch onderzoek heeft ertoe bijgedragen dat het begrip van de militaire context van discipline en de maatschappelijke context van discipline is verruimd. Vanuit het empirisch onderzoek zijn raakvlakken zichtbaar geworden met de verschillende contexten van discipline. We kunnen de maatschappelijke discipline bij alle respondenten terug vinden en van daaruit beweren dat zij vanuit een gedisciplineerde samenleving komen.

Via Foucault hebben we gezien dat het leger het archetype instituut van discipline is. Het Korps Mariniers is een expliciet voorbeeld van een disciplinerend instituut. Het tracht gedisciplineerde subjecten te produceren aan de hand van disciplinerende technieken. Zij trachten de militaire discipline te internaliseren in hun subjecten. Doordat hun subjecten vanuit een gedisciplineerde samenleving komen is dat niet eenvoudig. Daarom moet het Korps Mariniers zich gaan verhouden tot deze gedisciplineerde subjecten. Dit wil echter niet zeggen dat gedisciplineerde subjecten geen discipline beschikken. Het empirisch onderzoek heeft uitgewezen dat er drie verschillende vormen van discipline omschreven kunnen worden: motivatie, doorzettingsvermogen en verantwoordelijkheid.

De basis is motivatie, van daaruit start de ontwikkeling van discipline. In het empirisch onderzoek is deze ontwikkeling zichtbaar geworden. De omschrijving van discipline als motivatie kunnen we beschouwen als maatschappelijke discipline. Maatschappelijke discipline is horizontaal, decentraal, onzichtbaar en wordt in de praktijk toegerekend aan motivatie voor de leuke taken waarvoor autonoom gekozen is en gericht is op korte-termijn-bevrediging. De ontwikkeling gaat verder door toevoeging van doorzettingsvermogen. Deze omschrijving van discipline past beter bij de omschrijving van militaire discipline. Militaire discipline is verticaal, centraal, zichtbaar en wordt in de praktijk toegerekend aan doorzettingsvermogen bij de minder leuke taken, waarbij zelfbeschikking tijdelijk wordt opgeschort ten behoeve van het langere-termijn-doel. Maar de meest belangrijke factor voor aspirant-mariniers die slagen blijkt verantwoordelijkheid te zijn. Niet voor zichzelf, maar voor anderen.

Het Korps Mariniers richt zijn disciplinering op de aspirant-mariniers die beschikken over doorzettingsvermogen. Maar hoe kunnen zij de aspirant-mariniers die discipline omschrijven als motivatie bij zich betrekken en (militaire) discipline aanleren? Dit brengt het onderzoek naar de probleemstelling waarmee deze masterscriptie is begonnen:

> De toename van uitval binnen de opleiding van het Korps Mariniers en deze kwestie

filosofisch analyseren.

Door middel van literatuur onderzoek is een beschrijving gegeven van zowel militaire als maatschappelijke discipline. Deze definitie is aangevuld op basis van de patronen die zichtbaar zijn geworden in het empirisch onderzoek. Daarmee heeft het empirisch onderzoek een essentiële bijdrage geleverd tot meer inzicht in de verschillende contexten van discipline. Foucaults theorie over disciplinering haakt in op de militaire historie en zijn beschrijving van de disciplinerende macht loopt parallel met de ontstaansgeschiedenis van het Korps Mariniers. Deze theorie en beschrijving van de militaire discipline is op basis van recente literatuur uit verschillende vakgebieden bekritiseerd. In plaats van disciplinering kunnen we een proces van dedisciplinering waarnemen in de huidige samenleving. Deze problematiek, het wegvallen van discipline in de huidige samenleving, is merkbaar in de opleiding van het Korps Mariniers, waarin de uitvalspercentages elk jaar toenemen.[208]

Meer inzicht in het concept discipline, of een gebrek aan discipline, kan hulp bieden in het voorkomen van meer uitval tijdens de opleiding. Mogelijke nieuwe vormen voor het herstel van discipline zijn in de literatuur te lezen. Brinkgreve betoogt dat broederschap een mogelijkheid biedt om in de vrijgekomen (individuele) ruimte die is ontstaan door de toename van vrijheid een herstel van houvast te herstructureren. De aanhankelijkheid die inherent verbonden is met broederschap kan gezag opnieuw funderen naast vrijheid en gelijkheid. De mogelijkheid van intermenselijke relaties is ook een thema bij Verhaeghe. De nieuwe grond voor autoriteit kunnen we vinden in de relationele sfeer. Wanneer verticale vormen van disciplinering zijn weggevallen moeten we zoeken naar fundaties voor horizontale autoriteit. Huijer betoogt mogelijkheidsvoorwaarden te herkennen in het uitbesteden van discipline. Wanneer het moeilijk is om (zelf)discipline te internaliseren, omdat er geen disciplinerende instituten zijn in de maatschappij, moeten we de discipline baseren op apparaten en mensen in onze omgeving.

Deze inzichten uit het binnen-perspectief wijzen erop dat de groep van essentieel belang is. Gezag, autoriteit en discipline kan gedragen worden door de groep waar het individu onderdeel van is. Het Korps Mariniers als militaire eenheid erkent het belang voor de groep en het individu wordt zelf ondergeschikt gemaakt aan de groep. In het begin van de opleiding wordt de grootste slag qua vorming gemaakt, het individu wordt opgeschort en als het individu een fout maakt krijgt de gehele groep een straf. Aspirant-mariniers moeten elkaar helpen en corrigeren waar dat nodig is. Dit moet voldoende geïnternaliseerd en geautomatiseerd zijn na tien weken opleiding, want dan krijgen de mariniers in opleiding meer eigen verantwoordelijkheid. Het belang van de groep, uniformiteit (horizontaliteit) en een beroep op elkaar doen spelen dus een belangrijke rol in de huidige opleiding.

Naast de literatuur biedt het empirisch onderzoek meer praktische inzichten. Het patroon dat zichtbaar is geworden laat een duidelijk verschil zien in de beschrijving van discipline. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat afvallers een beschrijving geven van maatschappelijke discipline (motivatie, leuke taken en korte termijn) en dat fixers een beschrijving geven van militaire discipline (doorzettingsvermogen, minder leuke taken en langer termijn). Deze beschrijving wordt niet aangeleerd tijdens de opleiding, het is een beschrijving die een aspirant-marinier met zich meeneemt vanuit de burgermaatschappij.

Een belangrijk onderdeel is verantwoordelijkheid. De fixers beschikken over verantwoordelijkheid en afvallers hechten meer waarde aan zelfstandigheid. Het Korps Mariniers kan verantwoordelijkheid stimuleren bij aspirant-mariniers die deze eigenschap (nog) niet beschikken. Hierin ligt de

[208] Zie Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015*, p. 41.

mogelijkheidsvoorwaarde voor het Korps Mariniers om meer aspirant-mariniers succesvol op te leiden.

Meer onderzoek naar de problematiek van uitval binnen het Korps Mariniers blijft noodzakelijk. Dit onderzoek heeft beschreven dat er sprake is van een gedediscipline erde samenleving. Vanuit deze these is er een academisch verantwoorde filosofische analyse op basis van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek uitgevoerd. Vanuit de literatuur zijn er twee verschillende contexten van discipline beschreven: militaire en maatschappelijke discipline. Verticaal versus horizontaal. Centraal versus decentraal. Zichtbaar versus onzichtbaar. De theorie zorgt voor de juiste theoretische gevoeligheid in de analyse van de diepte-interviews, zodat de kwalitatieve analyse van de interviews een verrijking zijn voor het literatuuronderzoek. De twee verschillende contexten van discipline kunnen geïmplementeerd worden in de dagelijkse praktijk van de opleiding van het Korps Mariniers. Daarmee kan de vraagstelling van dit onderzoek positief beantwoord worden:

> Valt de toename van uitval te verklaren aan de hand van de twee verschillende contexten van discipline?

De militaire en maatschappelijke discipline worden aangevuld door patronen die in het empirisch onderzoek zichtbaar zijn geworden: Doorzettingsvermogen versus motivatie. Discipline voor de minder leuke taken versus discipline voor de leuke taken. Langer-termijn-doel versus korte-termijn-bevrediging.

Het scharnierpunt ligt in het concept van verantwoordelijkheid. Dit concept blijkt door middel van het empirisch onderzoek een evident punt te zijn in het slagen van de opleiding. Meer onderzoek naar dit begrip kan de inzichten van dit onderzoek verder uitbouwen naar praktisch implementaties, met andere woorden; van filosofische analyse naar praktische relevantie. De vraag is: Hoe kan het Korps Mariniers meer verantwoordelijkheid aanleren bij hun subjecten? Als dat gebeurt kan het Korps Mariniers de militaire discipline behouden zonder te dedisciplineren. Uit de literatuur is het belang van de groep beschreven en het empirisch onderzoek heeft in de ontwikkeling van discipline dit belang eveneens zichtbaar gemaakt. De groep moet verantwoordelijkheid dragen voor het subject dat geen doorzettingsvermogen beschikt. Wanneer dit subject verantwoordelijkheid aangeleerd krijgt kan hij doorzettingsvermogen ontwikkelen en de wil om te willen.

Dit onderzoek kan de volgende adviespunten meegeven aan het Korps Mariniers. Door de verschillende omschrijvingen van discipline kan een onderscheid gemaakt worden in subjecten. In de selectieprocedure kan kennis over het subject worden opgedaan en bepaald worden welke omschrijving van discipline het subject geeft: motivatie, doorzettingsvermogen of verantwoordelijkheid. Hierdoor ontstaat er kennis over wie het subject precies is. Dit is een eerste aanzet om een dialoog op te starten.

Wanneer een subject verantwoordelijkheid uit de opvoeding heeft meegekregen, dan zal het subject weinig moeite hebben om de overbrugging te maken van maatschappelijke discipline naar militaire discipline. Bij doorzettingsvermogen zal er enige aanpassing nodig moeten zijn, maar dat lijkt op de huidige manier haalbaar. Subjecten van verantwoordelijkheid en doorzettingsvermogen passen daarom goed bij de huidige vorm van het Korps Mariniers. Echter, de grootste slag is te slaan om aspirant-mariniers in de opleiding te houden die discipline omschrijven in termen van motivatie. Deze slagen niet binnen de huidige vorm van het Korps Mariniers. Vanuit filosofisch perspectief kan er nu geconcludeerd worden dat zij de overstap van maatschappelijke discipline naar militaire discipline niet kunnen maken. Desondanks komen zij wel de strenge selectie van het Korps mariniers

door. Zij zouden in potentie een succesvolle marinier kunnen zijn. Opvoeding en huidige gezinssituatie zijn belangrijke elementen voor het ontstaan van verantwoordelijkheid. Afvallers lijken in hun opvoeding minder nadruk te hebben gehad van verantwoordelijkheid. Wanneer de kennis aanwezig is met welk subject het Korps precies te maken heeft, dan kan het Korps in gesprek treden met de subjecten die discipline omschrijven als motivatie. Het moet een dialoog zijn, geen autoritaire verticale spanning, maar een horizontaal en wederkerig gesprek. In dit gesprek kan de reflectie van het subject op gang gebracht worden. Het Korps moet als een faciliterende instantie sturing geven aan het subject om verantwoordelijk te worden. Een mogelijkheid hiervoor is om het subject mede-verantwoordelijk te maken voor het proces van disciplinering. Kortom, meer aandacht voor relationele discipline, een vorm van discipline die horizontaal wordt ingebed. Deze relationele discipline haakt in op de maatschappelijke discipline en is bovendien:

> 'Veel minder afhankelijk van de opvoeding. […] De uitbesteding van discipline aan mensen of dingen kan op het moment zelf tot stand komen en kan zowel door mensen met als zonder zelfdiscipline worden gerealiseerd.'[209]

De opleiding van het Korps Mariniers moet een eigen netwerk van relaties zijn die deze relationele discipline kan faciliteren.

Uit de interviews is gebleken dat verantwoordelijkheid een sleutelbegrip is voor het slagen van de opleiding. Dit begrip moet het Korps Mariniers gebruiken als aangrijpingspunt om het slagingspercentage te verhogen. Subjecten met doorzettingsvermogen en verantwoordelijkheid kunnen prima mee met de huidige vorm van de opleiding. Maar de panoptische vorm van militaire discipline stuit op weerstand bij sommige subjecten die discipline expliciet omschrijven als motivatie. Zij beschikken over maatschappelijke discipline en zij zullen daarom eerder weerstand bieden tegenover militaire discipline, omdat zij meer de nadruk leggen op autonomie dan op verantwoordelijkheid. Wanneer de kennis aanwezig is met welk subject het Korps te maken heeft, dan kan er een dialoog plaats vinden waarin beide partijen op elkaar reflecteren. Het Korps moet in dit soort gesprekken het subject mede-verantwoordelijk maken voor het proces van (militaire) discipline. Discipline is niet volledig verdwenen uit een gedisciplineerde samenleving, maar het heeft een andere vorm gekregen, namelijk horizontaal, ofwel in termen van relationele discipline. Verantwoordelijkheid past daarbij.

Tot slot heeft dit onderzoek het nut van empirische filosofie onderschreven. De filosofische theorie naar de dagelijkse praktijk brengen benadrukt niet alleen de toepasbaarheid van de filosofische theorie, maar het levert ook nieuwe inzichten op die een meerwaarde leveren aan de theorie. Falsifieerbaarheid en meer inzicht is winst voor de academische filosofie. Daarnaast kan het helpen om de afstand tussen academie en praktijk te verkleinen. De empirische filosoof staat met beide benen in de maatschappij en kan helpen bij maatschappelijke problemen. Dit soort filosofen zijn nodig. Dit onderzoek heeft gediend als illustratie van een empirische filosofie, een discipline binnen de filosofie die een rijke toekomst voor zich heeft, omdat het een vruchtbare bodem is voor meer kennis, zichtbaarheid en relaties binnen een horizontaal ingerichte maatschappij.

[209] Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, p. 258.

Literatuurlijst

Boeije, H., *Analyseren in Kwalitatief Onderzoek; Denken en Doen*, Boom Lemma Uitgevers, 2014.

Boomkens, R., *Empirische filosofie als ontologie van de moderne ervaring; Een pleidooi voor een andersoortige filosofie*, Krisis nummer 1, 2000.

Brinkgreve, C., *Het Verlangen naar Gezag, Over vrijheid, gelijkheid en verlies van houvast*, Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen, 2012.

Ten Cate, A., Maaskant, S., Müller, J. en Van der Vegt, Q., *Over grenzen; Het Korps Mariniers na de val van de muur, 1989-2015,* Boom, Amsterdam, 2015.

Dubbeld, L., *Empirische Filosofie*, in: Krisis nummer 4, 2005.

Foucault, M., *Discipline, Toezicht en Straf; De geboorte van de gevangenis*, Historische Uitgeverij, Groningen, 2010. (Vertaling van *Surveiller et Punir; Naissance de la prison*, Gallimard, 1975).

Gabriëls, R., *Simsalabimbambasaladusaladim; Over grote woorden*, Krisis nummer 1, 2000.

Huijer, M., *Discipline; Overleven in overvloed*, Uitgeverij Boom, Amsterdam, 2013.

Kiers, J., *De militaire cultuur van de Nederlandse krijgsmacht tussen 1970 en 2000,* Universiteit Utrecht, 2012.

Mol, A., *Dit is geen programma; Over empirische filosofie*, in: Krisis nummer 1, 2000.

Verhaeghe, P., *Autoriteit*, De Bezige Bij, Amsterdam/Antwerpen, 2015.

Bijlagen

Bijlage 1:
Informatiebrief die alle uitgenodigde respondenten hebben gekregen op hun eerste dag van de opleiding.

Informatiebrief interviews

Onderzoek naar discipline binnen de krijgsmacht

15 september 2014

Geachte heer,

Het is vanzelfsprekend dat de krijgsmacht een groot belang hecht aan discipline. Toewijding en doorzettingsvermogen zijn eigenschappen die het Korps Mariniers vereisen om succesvol de opleiding te kunnen voltooien. In de burgermaatschappij zijn dit eigenschappen die niet vanzelfsprekend zijn. Dit kan problemen opleveren en vergt aanpassing.
In deze brief krijgt u informatie over het onderzoek dat wordt gehouden binnen het Korps Mariniers in samenwerking met de Erasmus Universiteit. Om uitval te voorkomen wordt er gezocht naar een mogelijke oplossing voor de botsing tussen de discipline van de krijgsmacht en de houding van de burgermaatschappij. Het onderzoek zal gaan over dit conflict en hoe de discipline van de krijgsmacht beter zou kunnen werken binnen dit probleem.

De opzet van het onderzoek:
Er zullen meerdere interviews gehouden worden op verschillende momenten.
Het eerste interview zal plaats vinden na de eerste opkomst dag.
Later zal er nog een tweede en een derde interview plaats vinden.
Elk interview duurt ongeveer één uur. Tijdens het interview zullen er aantekeningen gemaakt worden en het gesprek zal middels een voice-recorder worden opgenomen. In de interviews zal gevraagd worden naar uw ervaringen binnen de opleiding en naar uw achtergrond. Vragen zullen betrekking hebben op discipline.

Privacy:
Al uw gegevens zullen anoniem blijven en alles wat er wordt verteld tijdens de interviews zal volledig vertrouwelijk worden behandeld. Alles wat opgeschreven wordt zal dus geanonimiseerd worden. Hierdoor zal er strikte geheimhouding zijn.
Alles wat wordt gezegd tijdens de interviews zal binnen het onderzoek van de Erasmus Universiteit blijven. Dat betekent dat het Korps Mariniers niets van het materiaal overhandigd krijgt.
Bovendien mag u zich ten alle tijdens terug trekken van het onderzoek of er vanaf zien.

Doel van het onderzoek:
Het onderzoek zal dienen voor het publiceren van een master scriptie filosofie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Bovendien zal de data ertoe bijdragen een artikel te verwezenlijken in de Militaire Spectator. De gegevens die verzameld worden door de interviews zullen een bijdrage

leveren aan het Korps Mariniers om inzicht te krijgen in het slagen of uitvallen van mariniers in opleiding en een mogelijke oplossing daarvoor aan te dienen.

Interviewer: Wessel van Nimwegen, student Master Filosofie

Bijlage 2:
Document van het eerste interview inclusief interview I.

Eerste interviewmoment

Er zullen in totaal drie interview momenten plaats vinden waarin tien mariniers in opleiding bevraagd worden naar discipline. Het eerste interview zal in het teken staan van hun achtergrond en zal plaats vinden in het begin van de opleiding bij de Van Ghentkazerne. In het tweede interview zal de aanpassing aan de militaire discipline centraal staan. En in het laatste interview zullen er conclusies getrokken worden bij het succes van de internalisering van de militaire discipline.
Eerste interview moment:
In de eerste interviews zal er nadrukkelijk gekeken worden naar de achtergrond van de mariniers in opleiding. Hoe is de gezinssituatie? Hoe was de opvoeding? Welke opleiding is er afgerond? De vragen die worden gesteld zullen betrekking hebben op de burgermaatschappij en de mate waarin discipline een rol speelt in hun leven. Zo zou je kunnen stellen dat iemand met een hogere opleiding een hogere mate van discipline in zich heeft. Een strenge opvoeding zou ook kunnen wijzen op een hogere vorm van discipline bij het individu. En een gebroken gezin zou aanleiding kunnen geven tot ongedisciplineerd gedrag, omdat het individu dat minder van huis uit mee krijgt. Deze vragen zijn nog puur hypothetisch, pas nadat ik alle interviews heb afgenomen en heb kunnen analyseren met behulp van het computerprogramma Atlas-ti kan ik werkelijke uitspraken maken. Verdere interessante vragen die aanbod komen in het eerste interview zijn: Wat zijn de beweegredenen voor het kiezen voor het Korps Mariniers? Hoe was de voorbereiding? Heb je veel gesport? En welke rol hebben vrienden en familie?
Houding en manier van interviewen:
In de interview training is gebleken dat ik vaak te enthousiast reageer. Bovendien zeg ik vaak ‘ja’ en ‘oke’ wanneer de persoon zijn antwoord geeft. Ik zal daarom vaker stil moeten blijven of ‘hmm-en’ tijdens de antwoorden. Bovendien zal ik na elk antwoord rustig moeten reageren.
Ik zal vaker na een antwoord een korte stilte laten vallen, waarna ik datgene wat is gezegd parafraseer en afwacht of de persoon verder ingaat om datgene wat hij heeft gezegd. Als er geen verdere uitwerking komt dan vraag ik naar hoe de persoon dat precies bedoelt als hij daarvoor iets interessants heeft genoemd.
Ik tracht om zoveel als mogelijk open vragen te stellen. Ik zal geen invulling geven op antwoorden en ik zal geen sturende (gesloten) vragen stellen.
Doordat ik meer stiltes laat vallen en niet ga ‘ja-en’ en ‘oke-en’ laat ik merken dat ik aandachtig luister en erover nadenk wat de persoon precies heeft gezegd. Datgene wat ik opschrijf zullen woorden en momenten zijn die interessant zijn om over door te vragen. Als de persoon zijn antwoord heeft gegeven probeer ik aan de hand van mijn aantekeningen een aanhaakpunt te creëren zodat ik meer te weten kom over datgene wat ik wil weten.
In het eerste interview zal de nadruk en de interesse liggen in de zelfdiscipline die de persoon heeft en of hij dit van thuis uit heeft meegekregen.

Interview I

Aller eerst de geïnterviewde persoon op zijn gemak stellen. Vragen naar hoe het met hem gaat en hoe de opleiding tot nu toe bevalt. Misschien nog wat te drinken aanbieden.

Controle van de setting: Zitten we goed tegenover elkaar en loopt het audiobandje.
Voordat we aan het interview beginnen zal ik mij kort voorstellen. Ik ben Wessel, ik ben masterstudent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ik ben bezig met een afstudeeronderzoek waarin de militaire discipline centraal staat.
Het Korps Mariniers heeft de Erasmus Universiteit benaderd om mee te denken over het probleem van uitval binnen de opleiding. Ze willen graag vanuit een ander vakgebied dit probleem belichten en kijken of er andere ideeën over zijn om de uitval van de mariniers in opleiding te verkleinen. Omdat ik mijn onderzoek wilde doen over militaire discipline zijn we uiteindelijk met elkaar in contact gekomen.
Toen ik werd benaderd vond ik dat ontzettend leuk om te doen. In mijn middelbare schooltijd heb ik ook gesolliciteerd bij het Korps Mariniers. Ik heb het Korps Mariniers altijd zeer interessant gevonden en zeer uitdagend. Ik ben helaas niet aangenomen omdat ik niet door de medische keuring kwam. Eén oor van mij is grotendeels doof, waardoor ik niet verder mocht. Maar op deze manier kan ik toch nog iets voor het Korps Mariniers betekenen.
Als het goed is heb je de informatiebrief gelezen. Is daarover alles duidelijk of heb je daar nog vragen over?
Als alles duidelijk is dan zal ik beginnen met het interview.

Vragen Interview I

1) Vragen naar uw achtergrond.
Waarom hebt u voor het Korps Mariniers gekozen?
Wanneer wist u dat u bij defensie wilde werken?
En wat is uw afweging geweest om voor de marine te kiezen en niet voor landmacht of luchtmacht?

2)
Hoe is uw gezinssituatie?
Zijn uw ouders bij elkaar?
Heeft u broers of zussen?
Wat vinden uw ouders ervan dat u zich heeft aangemeld bij het Korps Mariniers?
Hebben je vrienden of familie een rol gespeeld bij je besluit om voor de marine te kiezen?

3)
Hoe was uw jeugd?
En hoe was uw opvoeding?
Bent u streng, neutraal of juist vrij opgevoed?

4)
Hoe is de houding thuis ten opzichte van bijvoorbeeld optijd komen?
Afspraken?
Nachtrust?
Houding ten opzichte van alcohol en drugs?
Agressie?
Kunt u zich een limiet stellen aan geld uitgaven?
Hoe staat u in relaties?

5)
Heeft u veel vrienden gehad in uw jeugd?
Hoe kunt u uw relaties het beste omschrijven?

6)
Welke opleiding heeft uw gedaan voor het Korps Mariniers?
Hoe waren uw schoolprestaties?
Kunt u een verklaring geven voor uw schoolprestaties?

7)
Heeft u veel aan sport gedaan in uw jeugd?
Heeft u veel geleerd om in teamverband ergens aan te werken of te trainen?

8) Om terug te keren naar de rol van je ouders
Hebben uw ouders u veel gesteund met uw keuzes?
Schooltijd?
Sport?
En hoe wordt u gestimuleerd in uw keuze voor het Korps Mariniers?

9)
Denkt u dat u goed bent voorbereid voor de opleiding?
Waaraan kan dat liggen?
Vindt u van uzelf dat u discipline hebt?
Waar uit zich dat?

10)
Kunt u voorbeelden geven waarin blijkt dat u even geen controle had over uzelf, dat u geen discipline had?
En kunt u voorbeelden geven waaruit blijkt dat u wel discipline hebt?

Bijlage 3:
Document van het tweede interview inclusief interview II.

Tweede Interviewmoment

In het tweede interviewmoment (week 42, 13 oktober-17 oktober) hebben de mariniers in opleiding al vier weken achter de rug. De eerste week hebben de paxen doorgebracht op de Van Ghentkazerne. Ze hebben de beginselen van een goede marinier onderwezen gekregen. De tweede en derde week hebben ze een intensieve training gehad op Texel. De relatie tussen de mariniers onderling wordt in deze weken hechter. De groep moet nu meer kunnen bereiken dan elk individu op zich. De vierde week hebben de mariniers doorgebracht in de bossen. Survival skills worden aangeleerd. Het tweede interviewmoment zal dus na deze weken plaats vinden, waarin ze wederom één week op de kazerne zullen zijn.

In het eerste interviewmoment lag de nadruk op de achtergrondsituatie van de mariniers in opleiding. Ik heb nu per individu een beeld van hun gezinssituatie, in hoeverre ze zelfdiscipline hebben mee gekregen vanuit hun thuissituatie, de hoogst genoten opleiding is, of ze van zichzelf vinden dat ze goed zijn voorbereid voor de opleiding en of ze van zichzelf vinden dat ze discipline hebben.

In het tweede interviewmoment zal de nadruk van het interview liggen op de confrontatie met het Korps Mariniers. De mariniers in opleiding worden vanuit de burgermaatschappij geconfronteerd met een totaal andere wereld, de wereld van de krijgsmacht. Dit kan conflicten veroorzaken. Hebben de mariniers in opleiding zich veel moeten aanpassen aan de discipline van de krijgsmacht? Is het zoals ze hadden verwacht? Of is het beeld wat ze van het Korps Mariniers hadden toch anders dan dat het in werkelijkheid is? Denken ze nog steeds dat ze goed zijn voorbereid op de opleiding?

In het vorige interviewmoment heb ik geprobeerd op een vertrouwelijk band met de paxen op te bouwen. In dit interviewmoment hoop ik daarvan de vruchten te plukken. In dit interviewmoment tracht ik kritischere vragen te stellen en soms hardere vervolgvragen te kunnen stellen op de antwoorden die ik krijg. Wat denken ze dat tot nu toe goed gaat? En wat zou nog beter kunnen met betrekking tot discipline?

Er zijn van de eerste interviewgroep al een aantal afvallers. Waaraan zou het kunnen liggen dat diegenen die er nog wel zijn de opleiding tot nu toe wel halen? En wat zou de rol kunnen zijn van hun achtergrondsituatie?

Het zal niet langer nodig zijn om mijzelf te introduceren. Ze weten inmiddels wie ik ben en waartoe de interviews dienen. Hopelijk is het voor de mariniers in opleiding een goed weerzien. Ik zal ze wederom op hun gemak stellen en vragen naar hoe het met ze gaat. Ik zal zeggen dat ik zeer blij voor ze ben dat ze nog met de opleiding bezig zijn en dat ik blij ben dat ze weer een interview willen doen.

Interview II

1)
Hoe heeft u de afgelopen weken ervaren?
Viel het mee? Of viel het juist tegen?
Waardoor komt het dat het mee of tegen viel?

2)

Wat zijn momenten waar u het naar uw zin had?
Van die goede momenten die u heeft ervaren, waren dat momenten die u vooraf had ingeschat dat ze zouden plaats vinden binnen de opleiding?

3)
Welke momenten waren zwaar?
Waardoor kwam dat? Fysiek, mentaal of andere redenen?
Was u hierop goed voorbereid?

4)
Kent u momenten binnen de opleiding dat u zich ergens moeilijk toe kunt aanzetten?
Kunt u zich daar makkelijk overeen zetten?
Heeft dat te maken met discipline?

5)
Heeft u straffen gehad voor bepaald gedrag of nagelaten gedrag? Of heeft u een straf moeten ondervinden samen met de gehele groep?
Wat vindt u van de straffen? Is het rechtvaardig? En zijn het eerlijke straffen?

6)
Was uw verwachting van de opleiding van het Korps Mariniers juist?
Van welke punten had u verwacht dat ze tot de opleiding zouden horen? En welke punten van de opleiding hebben u weten te verrassen?

7)
Op welke momenten van de opleiding heeft u discipline nodig gehad?

8)
Voelt u zich meer gedisciplineerd dan u was voordat u aan de opleiding bent begonnen?
Waardoor komt dat?
Voelde u een conflict tussen de discipline die u gewend was in de burgermaatschappij en de discipline die het Korps Mariniers van u verwacht?
Heeft u zich goed weten aan te passen?

9)
Er zijn nu al aantal afvallers binnen de opleiding.
Waardoor denkt u dat sommige met de opleiding stoppen waar u doorgaat?
Heeft discipline daarmee te maken?

10)
Zou uw achtergrond ermee te maken kunnen hebben dat het verloop van de opleiding bij u goed gaat?
Heeft de rol van uw gezinssituatie ermee te maken?
Opleiding?
De zelfdiscipline die u van huis uit heeft meegnomen naar de opleiding?

11)
Welke rol spelen uw mede mariniers in opleiding in het al dan niet opbrengen van discipline waar dat nodig is?

12)
Waar gaat het tot nu toe goed met betrekking tot de opleiding?
En wat kunnen verbeterpunten zijn?

13)
Een vraag die ik in het vorige interview heb gesteld wil ik graag weer vragen. Namelijk:
Denkt u dat u goed was voorbereid voor de opleiding van het Korps Mariniers?

Bijlage 4:
Document van het derde interview inclusief interview III.

Derde Interviewmoment

Het laatste interviewmoment (week 28, 24 november-28 november) vindt plaats in de tiende week van de opleiding. Volgens het Korps Mariniers geldt dat de mariniers in opleiding die in week tien nog steeds erbij zijn de opleiding met succes gaan afronden, zolang ze blessure vrij blijven. Van mijn interviewgroep zijn er in het derde interviewmoment slechts drie over.

In het tweede interviewmoment heb ik een beeld gekregen hoe de mariniers zich hebben weten aan te passen aan de strenge vormen van discipline bij de krijgsmacht. Was de overgang van burgermaatschappij naar krijgsmacht groot? Was hun verwachting van de opleiding juist? Hebben ze zich voldoende kunnen voorbereiden?

In het derde interviewmoment zal de nadruk liggen op hun geslaagdheid tot dusver. Ook in het vorige interview heb ik gevraagd naar hun kijk waarom andere afvallen waar zij doorgaan. In dit interviewmoment zal daar veel meer belangstelling naar zijn, omdat er inmiddels meer mariniers met de opleiding zijn gestopt. Niet langer gaat het om jongens die uiteindelijk een verkeerde keuze hebben gemaakt, qua studie/loopbaan. Maar eerder om jongens die het niet trekken, of die wegens motivatieproblemen de opleiding niet weten te fixen. Hoe gaan ze daarmee om? Waar het in het vorige interview ging over de overbrugging, zal het nu meer gaan over de succesvolle adaptatie van de militaire discipline. Zijn ze meer gedisciplineerd dan eerst? Heeft dat uitwerking in de burgermaatschappij? En hoe voelen ze zich daaronder, beter dan voor de opleiding?

Er zullen een aantal vragen gesteld worden die in vorige interviews zijn gesteld. Worden er verschillende antwoorden gegeven op verschillende momenten? Valt er verschil waar te nemen? Bovendien zal dit laatste interview meer op de toekomst gericht zijn dan de vorige interviews. Denken zij de opleiding met succes af te kunnen ronden? Zijn er verbeterpunten waar aan gewerkt moet worden? Op welke vlakken moet er nog ontwikkeling plaats vinden? Hoe zien zij zichzelf over één jaar, in een oorlogssituatie en over vijf jaar?

Daarbij ben ik ook zeer benieuwd welke factoren in hun optiek mee spelen bij het succesvol afronden van de opleiding. Speelt discipline daarin een belangrijke rol? Is het fysieke wel zo belangrijk of gaat het toch meer over het mentale vlak? Speelt hun achtergrond een belangrijke rol daarin? Of de stads of dorpscultuur waarin ze wonen? Leeftijd?

Aan het einde van dit interview zal ik ruimte vrij laten om vragen van de respondenten te kunnen beantwoorden. Ik kan nu enige openheid van zaken geven wat betreft de afgenomen interviews. Misschien zijn ze benieuwd naar de vraag waarom ik bepaalde vragen heb gesteld. Of over het verdere verloop van mijn onderzoek. En misschien willen ze op de hoogte gehouden worden van mijn masterscriptie. Eén afvaller heeft kenbaar gemaakt dat hij op de hoogte gehouden wilt worden van het stuk wat ik ga schrijven. Ik heb toegegeven dat te doen en als de scriptie klaar is hem een mailtje te sturen en ik zal daarbij aangeven welke quotes van hem afkomstig zijn. Ik zal enkel antwoorden geven die betrekking hebben op de desbetreffende respondent. Informatie over andere deelnemers mag ik niet kenbaar maken. En wellicht vloeien er nog persoonlijke contacten uit, maar dat laat ik volledig aan hun over. Ik kan wel zeggen dat ik me persoonlijk verbonden voel met diegene die ik heb geïnterviewd. Ik zal ze bedanken en ze het beste en veel succes wens met het verdere verloop van de opleiding. De interviews hebben een goede inkijk kunnen geven in de opleiding van het Korps Mariniers en de persoonlijke valkuilen, problemen en moeilijkheden, maar ook de

zegevieringen, trots en geluk dat de mariniers in opleiding ervaren.

Interview III

1)
Een bekende leus uit de documentaire *De Uitverkorene* is: “Velen zijn geroepen, slechts weinigen zijn uitverkoren.”
Voelt u zich als één van de uitverkorenen? En waardoor komt dat?
Wat zijn factoren die meespelen bij dat gevoel?

2)
Inmiddels zijn er een aantal mariniers met de opleiding gestopt, om verschillende redenen.
Welke factoren en eigenschappen spelen voor u een rol waarom u nog niet gestopt bent met de opleiding?
Wat is de rol van discipline daarin?
Fysiek bent u zeer goed voorbereid, maar dat waren anderen mariniers ook. Is dan de doorslag toch het mentaal vlak?
Is de rol van je achtergrond situatie belangrijk? Stabiele gezinssituatie? Van huis uit gekregen normen en waarden?
Zou het een rol kunnen spelen dat u in een stad/dorp bent opgegroeid?
Uw leeftijd?

3)
We hebben zojuist wat factoren en eigenschappen besproken die hebben meegewerkt tijdens u opleiding.
Denkt u dat u de opleiding met succes gaat afronden?
Welke factoren en eigenschappen zijn volgens u van groot belang bij het slagen van deze opleiding?

4)
Bent u meer gedisciplineerd dan voor de opleiding?
Bent u meer gedisciplineerd dan de laatste keer dat we elkaar spraken?
Vindt u dat u nu voldoende militaire discipline heeft? Of valt er nog meer bij te leren?
Als u meer gedisciplineerd bent dan u was voor deze opleiding tot Korps Marinier, waaruit uit zich dat in de burgermaatschappij?
Bent u strikter geworden in bepaalde zaken, binnen en buiten het Korps Mariniers? En zat dat al in u, of heeft u alles van begin af aan moeten bijleren?

5)
Bent u te vrede met uw voortgang op dit moment?
Bent u gelukkig op dit moment?
Voelt u zich beter, in wat voor opzicht dan ook, dan u was voordat u aan de opleiding begon?
En heeft u geen spijt van uw keuze voor het Korps Mariniers?

6)
Is de groep, uw buddies, een geschenk waar u veel aan hebt of kan het soms ook een last zijn?

Hebt u ooit het gevoel gehad dat uw buddies u in de steek hebben gelaten? Momenten waar u uw buddie hard nodig had, maar dat ze er niet waren?

7)
Omdat dit het laatste interview is wil ik toch een klein beetje vooruit kijken met u en vragen naar hoe u denkt over de toekomst.
Heeft u ideeën over wat verbeterpunten voor u kunnen zijn?
Hoe denkt u die te kunnen verbeteren? Op wat voor manier wil u bepaalde zaken veranderen?

8)
Hoe ziet u zichzelf over één jaar?
Hoe ziet u zichzelf over vijf jaar?
Hoe ziet u zichzelf in een oorlogssituatie?
Denkt u dat u een beter mens bent geworden na deze opleiding?

9)
Een slotvraag, een vraag waar ik benieuwd naar ben hoe u daar tegenover staat.
Wat is discipline voor u? Wat betekent het?
Denkt u dat discipline een groot goed is dat we moeten koesteren?
Of moeten we discipline niet overschatten? Niet veel belang aan hechten? Welke andere waarden zijn dan belangrijk?

Bijlage 5:
Document van het slot interview inclusief interview IV.

Laatste interview

Achtentwintig mariniers hebben met succes de opleiding van het Korps Mariniers afgerond. Ik ben in september begonnen met het volgen van tien mariniers. Al snel vielen er een aantal af. De eerste die zijn gestopt met de opleiding hadden voornamelijk last van een verkeerde keuze. Ze waren niet gemotiveerd genoeg om door te gaan met de opleiding. Ze merkten al snel dat ze niet op hun plek waren. Ze wilde allemaal iets totaal anders gaan doen, dan werken bij defensie. In het tweede interviewmoment zijn er nog een aantal afgevallen. De afvallers ondervinden problemen met het strenge regime. Ze kunnen het tempo niet bijhouden en het gezag moeilijk accepteren. Later in het derde interviewmoment zijn er nog meer afgevallen wegens blessure en niet succesvol uitgevoerde plannen van aanpak. Ik heb nu nog drie van mijn originele interviewgroep over. Vlak voor de Finex, de laatste week voordat de mariniers in opleiding hun baret krijgen, zijn er nog maar twee over. De laatste is afgevallen wegens privé omstandigheden. Samen met nog één persoon mag hij, mits hij fit is, in het volgende opleidingscluster beginnen.

Ik wil de twee mariniers die ik dus het gehele opleidingstraject heb gevolgd en geïnterviewd nog eenmaal spreken. Ze zijn nu marinier, maar hoe nu verder? Ik ben benieuwd naar hun toekomst plannen. Tevens ben ik ook zeer benieuwd hoe ze de Finex hebben ervaren. Is het inderdaad de zwaarste week van de hele opleiding?

Centraal in dit interview zal zijn het terugblikken op hun opleiding. Welke elementen hebben ervoor gezorgd dat ze de opleiding met succes hebben weten af te ronden? Welke vormen van discipline zijn daarbij van belang? Op welke punten binnen de opleiding heeft u het zwaar gehad en wat heeft ervoor gezorgd dat u zich heeft weten door te zetten?

Dit interview wil ik meer open en informeel houden. De mannen kennen mij nu redelijk en weten precies waarmee ik bezig ben. Bovendien hebben ze in het vorige interview kenbaar gemaakt dat ze graag op de hoogte willen blijven van de verdere gang van zaken wat betreft het onderzoek en de conclusie. Ik zal ze aan het begin van het interview feliciteren en bedanken dat ze mij nog willen spreken. Aan het einde zal ik ze nogmaals kenbaar maken dat ze het onderzoek toegestuurd krijgen wanneer het klaar is en welke M# ze zijn om hun eigen bijdragen te kunnen lezen.

Interview IV

1)
Hoe was de Finex?
Voelde het als een ultieme proef van bekwaamheid?
Vindt u deze week zwaarder dan alle andere weken in de opleiding?

2)
Zou u een aantal momenten kunnen noemen die u als zeer zwaar kunt bestempelen?
Had iedereen in de groep het moeilijk op die momenten?
Zijn er ook momenten in de opleiding waar u het gevoel had dat u het zwaarder had dan de rest?
En zijn er momenten waarbij u het juist iets makkelijker had dan de rest van de groep?

3)
Op wat voor manier heeft u zich weten door te zetten op die moeilijke momenten?
Ligt de nadruk op fysieke doorzettingskracht of meer mentale doorzettingskracht?

4)
Welke elementen zijn volgens u van groot belang om deze opleiding te kunnen halen?
Wat voor eigenschappen denkt u in uzelf te hebben wat heeft geholpen bij het halen van deze opleiding?
Kan iedereen deze opleiding halen of heb je bepaalde eigenschappen nodig die u zo net noemde?

5)
Welke rol heeft discipline volgens u binnen de opleiding?
Op welke manier merkt u van uzelf dat u discipline heeft?
Zou u momenten kunnen omschrijven waarin u alsware discipline uitbesteed?
Is discipline iets dat u van nature heeft, of kan dat ook aangeleerd worden?
Is discipline van groot belang om de opleiding te halen?

6)
U bent nu volwaardig marinier. En hoe nu verder? Wat gaat u nu doen?
Denkt u uw hele carrière bij defensie te blijven?

Bijlage 6

Codebomen van de verschillende categorieën respondenten.

	M6	M7	M8
Interview 1	Andere banen Discipline Discipline (wanneer ik het wil) Doener Geen discipline Geen motivatie Geen steun thuis Geen vader Gemotiveerd Grenzen stellen Groepsverband Informeren Je best doen Op tijd Redenen stoppen Stabiel thuis Steun thuis Streng Van klein af aan Van thuis uit mee gekregen Wennen Willen willen Zelf kiezen Zelf niet streng Zelfstandig Zwaar	Andere banen Discipline (regelmaat) Discipline uitbesteden Documentaire Elite Geen discipline Geen routine Grenzen stellen Impulsief Informeren Mentaal voorbereid Routine Spontaan Spontane actie Sportief Stabiel Steun thuis Streng Vader VeVa Wennen Zelf doen	Autoriteit Avontuur Breder beeld Documentaire Doorzetten Elite Geen discipline Geen discipline (niet willen) Geen motivatie Geen nut Geen voorlichting Gemotiveerd Gevangen Grenzen stellen Groepsstraffen Groepsverband Hiërarchie Krijgstucht Lang wachten Meer vrijheid Mentaal Moeders wil Motivatie Niet door anderen Niet gemotiveerd Niet kunnen opbrengen Niets voor mij Redenen stoppen Religieuze opvoeding Respect Spijt Stoppen Streng Uittreden niet accepteren Vrijheid Vrijheidsbeperking Wennen Zelf doen Zelf kiezen Zelf verantwoordelijk Zelfdiscipline (doorzetten)

Tabel 1. Codeboom van categorie ‘snelle afvallers’

	M4	M9	M10
Interview 1	Andere banen	Andere banen	Accepteren
	Autoriteit	Andere discipline	Andere banen
	Avontuur	Dienstplicht	Discipline (aanzetten)
	Consequenties	Discipline	Discipline (op tijd)
	Discipline	Doener	Discipline (straffen)
	Discipline (druk)	Doorzetten	Elite
	Discipline uitbesteden	Elite	Harde werker
	Droom	Elkaar helpen	Informeren
	Gepest	Gedisciplineerd worden	Kritiek
	Gewoon doen	Geen discipline	Routine
	Goed voorbereid	Geen grenzen stellen	Spontaan
	Grenzen verleggen	Groepsverband	Sportief
	Hiërarchie	Laatste moment	Steun thuis
	Informeren	Man worden	Straffen
	Jeugd Zorg	Mentaal	Streng
	Meer zelfvertrouwen	Niet aan afspraken houden	Vader
	Mentaal	Niet doorzetten	Van thuis uit
	Niet serieus nemen	Niet voor te bereiden	Zwaar
	Niet stoppen	Sportief	
	Sinds kort	Steun thuis	
	Spanning	Strenge regels	
	Sparen	Team	
	Speciaal	Vader	
	Steun thuis	Van klein af aan	
	Streng	Van thuis uit	
	Tijdsdruk	Zwaar	
	Twijfel		
	Uitdaging		
	Uitstel		
	Vader		
	Van thuis uit		
	Zelf doen		
	Zwaar		
	M4	**M9**	**M10**
Interview 2	Andere setting	Aangeleerde discipline	Aanleren
	Andere verwachtingen	Andere discipline	Aanpassen
	Bijzonderheden	Andere verwachtingen	Automatisch
	Blessure	Beter voorbereiden	Discipline
	Discipline	Bijzonderheden	Discipline (goed doen)
	Discipline (motivatie/doorzetten)	Discipline	Disciplineren
	Doorzetten	Doorzetten	Documentaire
	Elkaar helpen	Elkaar helpen	Doorzetten
	Falen	Falen	Elkaar corrigeren
	Geen motivatie	Gedisciplineerd worden	Elkaar helpen
	Geestelijk verzorger	Geen discipline	Geen bijzonderheden
	Gewoon doen	Groepsverband	Geestelijk verzorger
	Groepsstraffen	Individueel (eerst zelf)	Gewoon doen
	Groepsverband	Interesse onderzoek	Groepsstraffen
	Jeugd Zorg	Kritiek	Groepsverband
	Jonger	Lang wachten	Informeren

Mentaal	Leerzaam	Knop omzetten
Mentaal zwak	Mentaal	Leerzaam
Negatieve spiraal	Niet op orde	Mentaal
Niet helpen	Onaangepast	Routine
Op orde	Plan van aanpak	Snel leren
Plannen	Stoppen	Straffen
Routine	Zwaar	Tijdsdruk
Spanning		Van thuis uit
Spichtig		Wennen
Steun buddies		Zelf verantwoordelijk
Stoppen		Zoals het hoort
Streng		Zwaar
Structuur		
Te hoog		
Tijdsdruk		
Twijfel		
Uittreden niet geaccepteerd		
Verkeerde keuze		
Wennen		
Zwaar		

Tabel 2. Codeboom van categorie ‘minder snelle afvallers’

	M1	M3
Interview 1	Aangeleerd	Amfibisch
	Aangeleerde discipline	Discipline
	Afspraken nakomen	Discipline (op orde)
	Agressie	Documentaire
	Andere banen	Doener
	Anderen helpen	Elite
	Baan perspectief	Engels
	Buddies	Gewoon doen
	Discipline	Grenzen stellen
	Discipline (ergens toe zetten)	Grenzen verleggen
	Doorzetten	Groepsverband
	Elite	Huishouden
	Er voor gaan	Informeren
	Geld	Internationaal
	Gewoon doen	Onvolwassen
	Gezinssituatie	Regels
	Goed voorbeeld zijn	Routine
	Grenzen stellen	Samen doen
	Informeren	Soepeler
	Lang gewacht	Sparen
	Losser	Sportief
	Mentaal	Steun thuis
	Motivatie	Strikt
	Niet alleen voor mijzelf	Vader
	Nooit goed voorbereid	Van klein af aan
	Onwetend	VeVa
	Op tijd	Volwassener
	Ouder	Wennen
	Over de grens gaan	Zelf verantwoordelijk
	Ritme	
	Sparen	
	Spijt	
	Sportief	
	Steun thuis	
	Straffen	
	Structuur	
	Toekomst	
	Uit het zelf	
	Uitdaging	
	Vader	
	Van klein af aan	
	Van thuis uit	
	Verantwoordelijk	
	Vertrouwen	
	Wel moeten	
	Wereld veiliger maken	
	Willen willen	
	Zelf willen doen	
	Zelfstandig	
	Zwaar	

	M1	M3
Interview 2	Aanpassen	Aanpassen
	Andere banen	Blessure
	Andere verwachting	Discipline
	Anderen helpen	Discipline (op orde/kritisch zijn)
	Discipline	Doorzetten
	Discipline (doorzetten)	Elkaar controleren
	Doorzetten	Elkaar helpen
	Eigen fouten	Geen doorzettingsvermogen
	Elkaar corrigeren	Gemis thuis
	Er in groeien	Gewoon doen
	Fouten van anderen	Goed voorbereid
	Geen steun thuis	Goede keuze gemaakt
	Geen thuis	Groepsstraffen
	Gemis thuis	Groepsverband
	Gewoon doen	Hogere verwachting
	Gezinssituatie	Leerzaam
	Groepsverband	Samen doen
	Individueel	Steun buddies
	Ingroeien	Straffen
	Knop omzetten	Strikt
	Lang wachten	Vader
	Leerzaam	Verkeerde keuze
	Mentaal	Voor jezelf
	Moeilijk begin	Willen willen
	Niet kunnen delen	Wordt niet moeilijk over gedaan
	Niet voor te bereiden	Zelf gekozen
	Onbegrip	Zelf verantwoordelijk
	Op orde	Zelfdiscipline
	Ouder	Zwaar
	Respect	
	Steun	
	Steun buddies	
	Steun thuis	
	Straffen	
	Streng	
	Toekomst	
	Twijfel	
	Uitval	
	Vader	
	Verantwoordelijk	
	Verschillen in de groep	
	Wennen	
	Zelf kiezen	
	Zwaar	
	M1	**M3**
Interview 3	Aanpassen	Anders
	Adviezen voor Korps Mariniers	Blessure
	Andere banen	Discipline (gemotiveerd blijven)
	Anderen helpen	Discipline (willen willen)
	Bijzonderheden	Discipline (zelf doen)

	Dienstplicht	Discipline is goed
	Discipline	Doorzetten
	Discipline (doorzetten)	Gewoonte geworden
	Discipline (gewoon doen)	Interesse onderzoek
	Doorzetten	Lang wachten
	Er nog niet zijn	Meer vrijheid
	Fouten erkennen	Niet willen willen
	Gebrek aan discipline in maatschappij	Serieuzer
	Gebrek aan focus	Soepeler
	Geen steun buddies	Stabiel
	Gelijkwaardig	Steun thuis
	Gemis thuis	Verkeerde keuze
	Groepsstraffen	Wennen
	Individueel	Zwaar
	Inslikken	
	Interesse onderzoek	
	Kader heeft de pik op mij	
	Meer en echter	
	Meer focus	
	Meer vrijheid	
	Mentaal	
	Niet stoppen	
	Onbegrip	
	Ouder	
	Spichtig	
	Steun buddies	
	Steun thuis	
	Streng	
	Twijfel	
	Vader	
	Veranderen	
	Verandering kader	
	Voorbeeld zijn	
	Waarom ik	
	Zelf verantwoordelijk	

Tabel 3. Codeboom van categorie ‘bijna gehaald’

	M2	M5
Interview 1	Andere banen	Andere banen
	Andere manieren van handelen	Anderen helpen
	Anderen helpen	Doorzetten
	Discipline	Gebrek vrijheid
	Discipline (aan de regels houden)	Gewoon doen
	Discipline (ook tijdens vervelende zaken)	Groepsstraffen
	Doorzetten	Groepsverband
	Geen blessures	Impulsief
	Gemis thuis	Motivatie
	Gewoon doen	Niet voor te bereiden
	Gezinssituatie	Onvergelijkbaar
	Grenzen stellen	Over de grens gaan
	Grenzen verleggen	Plannen
	Groepsverband	Regels stellen
	Informeren	Speciaal
	Jeugdzorg	Sportief
	Man in huis	Steun thuis
	Mentaal	Straffen
	Mentaal zwak	Streng
	Motiveren	Tamboers en Pijpers
	Plannen	Tijdsdruk
	Sportief	Van klein af aan
	Steun thuis	Van thuis uit
	Structuur	Verbondenheid
	Te veel nadenken	Wennen
	Vader	Willen willen
	Van thuis uit	Zelfstandig
	Verantwoordelijk	
	VeVa	
	Voorbeeld zijn	
	Zwaar	
	M2	**M5**
Interview 2	Andere banen	Aanpassen
	Andere setting	Andere verwachting
	Anderen helpen	Andere vormen van discipline
	Anders denken	Blessure
	Automatisch	Discipline (gewoon doen)
	Bezig zijn	Discipline (mentaal spelletje)
	Bijzonderheden	Discipline (straffen)
	Dezelfde setting	Discipline (wacht houden)
	Discipline	Elkaar helpen
	Discipline (doorzetten)	Gemis thuis
	Discipline (op orde)	Gewoon doen
	Doel halen	Groepsstraffen
	Doorzetten	Groepsverband
	Een plek geven	Interesse onderzoek
	Elkaar bekritiseren	Kader zoekt naar fouten
	Elkaar corrigeren	Kritiek op anderen
	Geestelijk verzorger	Leiding nemen
	Gemis thuis	Motivatie

	Gewoon doen	Motiveren
	Gewoonte	Niet voor te bereiden
	Goed zijn	Praten
	Grenzen stellen	Routine
	Grenzen verleggen	Speciaal
	Groepsstraffen	Structuur
	Groepsverband	Twijfel
	Hard werken	Van thuis uit
	Knop vinden	Veel nadenken
	Leiding nemen	Wennen
	Meer structuur	
	Mentaal	
	Mentaal zwaar	
	Mentaal zwak	
	Motiveren	
	Ontwikkelen	
	Op orde	
	Overheen zetten	
	Praten met buddies	
	Regels	
	Routine	
	Serieus nemen	
	Sterker worden	
	Steun buddies	
	Straffen	
	Thuissituatie	
	Toekomst	
	Twijfel	
	Van thuis uit	
	Veel nadenken	
	Verantwoordelijk Vertrouwen	
	VeVa	
	Zwaar	
	M2	**M5**
Interview 3	Anderen helpen	Ambitieus
	Beter worden	Andere vormen van discipline
	Bijzonderheden	Automatisch
	Blessure	Discipline
	Blessure veinzen	Discipline (accepteren)
	Bredere visie	Discipline (dingen doen die vervelend zijn)
	Discipline	Discipline (vooruit denken)
	Discipline (doorzetten)	Doorzetten
	Discipline (gewoon doen)	Ergens op terug kunnen vallen
	Discipline (omschakelen)	Geestelijk verzorger
	Doorzetten	Gelijkwaardig
	Eigen fouten inzien	Gemakzucht
	Elkaar helpen	Gewoon doen
	Er nog niet zijn	Groepsverband
	Ergens tegen kunnen	Interesse onderzoek
	Ergens wat voor over hebben	Motivatie
	Geen zin hebben	Negatieve spiraal

	Gelijkwaardig	Nuchter
	Gewoon doen	Orders opvolgen
	Grenzen stellen	Ouder
	Grenzen verleggen	Respect
	Groepsverband	Snel leren
	Interesse onderzoek	Stabiliteit
	Kader heeft de pik op mij	Tamboers en Pijpers
	Knop vinden	Van thuis uit
	Leiding nemen	Zelfverzekerd
	Meer rekening houden	
	Meer vrijheid	
	Mentaal	
	Multi inzetbaar	
	Netheid	
	Niet stoppen	
	Niet twijfelen	
	Ontwikkelen	
	Op orde	
	Praten	
	Routine	
	Serieus nemen	
	Spichtig	
	Steun buddies	
	Steun thuis	
	Stoppen	
	Straffen	
	Thuissituatie	
	Vader	
	Veel nadenken	
	VeVa	
	Willen willen	
	Zelfstandig	
	Zwaar	
	M2	**M5**
Interview 4	Aangeleerd	Aangeleerd
	Ambitieus	Aanpassen
	Bijzonderheden	Accepteren
	Blessure veinzen	Ambitieus
	Discipline	Anderen helpen
	Discipline (aan regels houden)	Automatisch
	Doorzetten	Discipline
	Droom	Discipline (op orde)
	Elkaar helpen	Discipline (verantwoordelijk)
	Examen	Discipline uitbesteden
	Geestelijk verzorger	Doorzetten
	Geld	Er nog niet zijn
	Grenzen stellen	Gewoon doen
	Grenzen verleggen	Groepsverband
	Knop vinden	Knop vinden
	Mentaal	Leiding nemen
	Negatieve spiraal	Mentaal

Op orde	Negatieve spiraal
Praten	Plannen
Regels	Praten
Routine	Routine
Serieus nemen	Snel leren
Spichtig	Speciaal
Steun buddies	Spichtig
Straffen	Steun thuis
Uitstaan	Tamboers en Pijpers
Vader	Trouw zweren
VeVa	Twijfel
Volwassener	Van thuis uit
Zelfstandig	Verandering discipline
Zwaar	Verantwoordelijk
	Voor iedereen goed
	Vooruit denken
	Willen willen
	Zelfverantwoordelijk
	Zwaar

Tabel 4. Codeboom van categorie ‘gehaald’

Bijlage 7
Voorbeeld van een codeboom met citaten (M9 tijdens het eerste interview)

Code: Andere banen {1-0}

(39:39)
M9: Uh ik heb , even kijken, voertuigtechniek gedaan, op het VMBO, na de middelbare school, heb ik afgerond, en ik heb in de horeca gewerkt, ik heb een horeca diploma.

_____

Code: Andere discipline {1-0}

(125:125)
Als je discipline kent en je komt hier dan krijg je toch weer een discipline te leren dan dat je leert in de burgermaatschappij om het zo te zeggen.

_____

Code: Dienstplicht {1-0}

(117:117)
M9: Het zou kunnen veranderen, ja in ieder geval uh, bij jongens om het zo te zeggen, in ieder geval ik weet vroeger, toen was het volgens mij in elk land zo dan had je dienstplicht en dan werd je hier naar toe gestuurd om gedisciplineerd, om een man te worden en tegenwoordig is dat allemaal niet meer zo.

_____

Code: Discipline {4-0}

(25:27)
M9: Ja, ik miste het wel in mijn leven, een vaderfiguur geeft natuurlijk wel discipline, als jonge, als jonge zijnde, en natuurlijk moet je wel hoe noem je dat, gedreven worden door iemand, om het zo te zeggen.
I: Zou je kunnen zeggen dat je moeder je niet heel erg heeft gedisciplineerd?
M9: Jawel mijn moeder heeft me ook gedisciplineerd heel erg, ze heeft me ook goed opgevoed, ik heb niets te klagen over de opvoeding, maar ja het is, in het leven is het, je hebt een vader en een moeder nodig natuurlijk, om het een beetje in evenwicht te houden.

(87:87)
M9: Uh, das een goeie, ja, ik heb wel discipline maar ik vind wel dat ik uh, wat gedisciplineerder moet worden. Bij het Korps Mariniers kan ik dat heel erg goed vinden.

(90:90)
M9: Uh, even kijken. Ja discipline is bijvoorbeeld altijd op tijd naar mijn sport, altijd me spullen klaar hebben voor me sport, en meestal afspraken nakomen. Ja dat is voor mij de discipline. Maar af en toe ben ik chaotisch met spullen, spullen in orde en noem maar op.

(106:106)

En uh, toen dacht ik van spullen in orde, maar meestal heb je te nonchalante gedoe eigenlijk in de burgermaatschappij, en uh ja, hier wordt het eruit gekickt om het zo te zeggen.

_____

Code: Doener {1-0}

(99:99)
M9: Uh nou, op het VMBO, dus op mijn middelbare school, zat ik eerst op kade, je hebt bbl en je hebt kade, en mijn teamleider van me school die zei van als je wil mag je mavo doen, weet je wel, om nog een stapje omhoog, maar ik wou dat niet, want dat was meer leren uit boeken en ik ben meer bezig met me handen, eigenlijk, om het zo te zeggen.

_____

Code: Doorzetten {1-0}

(127:127)
Als je genoeg doorzettingsvermogen hebt en je weet dat je het kan, maar het is natuurlijk je bent je eigen vijand van jezelf, als je denkt ik kan dit niet ik kan dit niet, en je blijft dat herhalen, dan ga je het ook niet redden en als je denkt van, ik kan dit wel, en gewoon die knop uitzet, en gewoon doorgaan.

_____

Code: Elite {1-0}

(14:14)
M9: Ja kijk, uh, het sprak me meer aan omdat het Korps Mariniers is een elite team, landmacht en luchtmacht ja, daar kan ik mezelf niet zo snel vinden daartussen.

_____

Code: Elkaar helpen {1-0}

(17:19)
Het is heel hecht bij ons thuis, doen ook altijd alles samen, zijn altijd bij elkaar.
I: Oke. Ja jullie helpen ook echt, uh, je moeder met het huishouden enzo.
M9: Ja, alles.

_____

Code: Gedisciplineerd worden {1-0}

(8:8)
M9: Waarom ik gekozen heb voor het Korps Mariniers, is omdat ik, uh, wil laten zien aan mensen dat ik iets kan, ik wil gedisciplineerd worden, in deze tijd, tegenwoordig, om het zo te zeggen met de jeugd, zijn we niet gedisciplineerd en niet gedreven om door te zetten, en ik wil dat juist in mijzelf gewoon veranderen. En uh, ik ben gaan solliciteren bij het Korps Mariniers, omdat een beetje zo te zeggen, om van mezelf een man te maken.

_____

Code: Geen discipline {1-0}

(119:121)
M9: Ja vrouwen zijn eigenlijk wel beter geregeld dan mannen om het zo te zeggen, eigenlijk in mijn

ogen zie ik dat zo. Maar, dat is ook niet, het hele plaatje, om ook de vrouwen meisjes van tegenwoordig, die gaan ook een beetje achteruit, om het zo te zeggen, van als je kijkt naar vroeger, vroeger konden vrouwen koken, nu, als je een jongedame tegenkomt van 22 jaar, ja dan vraag ik of zei kan koken, dan is het een beetje ja ik kan net een eitje bakken, ja. Het is dat stukje inzet wat ze dan thuis niet willen tonen, van ga is een keer bij je moeder staan om even te kijken hoe zij dat doet met koken, het is meer, van lekker appen, van lekker met mijn vriendinnen naar buiten en noem maar op
I: Dus jij zegt eigenlijk dat ligt aan het doorzettingsvermogen, zeg maar.
M9: Ja het is nu de cultuur wat de jongeren nu hebben, dus uh, discipline ja, als ze bij hun ouders zouden kunnen staan, bijvoorbeeld bij hun moeder, leren schoonmaken, leren koken, dan zou het een heel andere wereld zijn denk ik, nu, en uh, voor de mannen ook en jongemannen ook. Ja, anders gaan ze op straat, anders gaan ze veel drinken, of drugs gebruiken of iets dergelijks en dat is niet meer van hard werken voor je geld.

Code: Geen grenzen stellen {3-0}

(58:58)
M9: Ja uh, om eerlijk te zijn, ja afspraken je moet ze meestal wel nakomen, want het is een woord, en een woord is een woord en je moet je wel aan je beloften houden, maar af en toe hou ik me niet aan de afspraak, maar ik denk dat het wel menselijk is.

(66:66)
M9: Nou, ja bij mij, als ik eerlijk ben gaat het geld al snel, maar misschien komt het omdat ik jong ben, dus, ik heb nu wel verantwoording natuurlijk dat ik dingen moet betalen, maar met het geld dat overblijft gaat het af en toe wel een beetje te snel, het gaat snel op, maar er zijn ook tijden dat ik denk nou even geld besparen, en uh, wachten tot het volgende salaris, zo kan ik dan weer een stukje uitgeven.

(106:106)
M9: Uh, ja ik werkte vroeger bij een restaurant en ik kwam daar af en toe regelmatig iets te laat, dus dat vond ik echt niet gedisciplineerd en het koste me ook bijna mijn baan als ik het zo mag zeggen, dus daar zag ik ook de fout in.

Code: Groepsverband {1-0}

(14:14)
Ja uh, het is bij de landelijke KCT's, Korps Commando Troepen, maar ja dat zijn meer mensen die individueel goed werken kunnen, en met Korps Mariniers ben je echt wel bezig met het team en in teamverband, ja dat wou ik ook heel erg gaan doen.

Code: Laatste moment {1-0}

(54:54)
M9: Nou, als ik eerlijk ben, dan ben ik af en toe wel een beetje chaotisch met de tijd, dan kom ik wel eens te laat om het zo te zeggen, ik probeer wel altijd om op tijd te komen, maar ik uh, doe altijd dingen op het laatste moment, slechte eigenschap zal ik maar zeggen.

_____

Code: Man worden {1-0}

(8:8)
Want ik ben opgegroeid zonder vader, met alleen mijn moeder en mijn broertje, dus ik wil eigenlijk een beetje, een mannelijk figuur tonen voor mijzelf en mijn broertje, omdat ik veel om hen geef ook.

_____

Code: Mentaal {1-0}

(127:127)
M9: Ja ik heb me meer voorbereid op deze opleiding op mentaal, het is meer een mentaal spelletje dan fysiek, dus uh, ja lichamelijk zou je het nog wel gewoon kunnen redden als je genoeg doorzettingsvermogen hebt.

_____

Code: Niet aan afspraken houden {1-0}

(58:58)
M9: Ja uh, om eerlijk te zijn, ja afspraken je moet ze meestal wel nakomen, want het is een woord, en een woord is een woord en je moet je wel aan je beloften houden, maar af en toe hou ik me niet aan de afspraak, maar ik denk dat het wel menselijk is.

_____

Code: Niet doorzetten {1-0}

(115:115)
M9: Ja, het gaat achteruit , in ieder geval in mijn ogen hoe ik het zie gaat het een beetje achteruit, ze hebben niet leren doorzetten, alles, wat ik ken, dus die kinderen die nu opgegroeid worden, ja die krijgen een beetje van alles, worden een beetje verwend, alles is geregeld thuis, en het is niet meer doorzetten eigenlijk, en de discipline zit er ook niet meer in, regelmatig ook te laat komen of die kinderen om het zo te zeggen.

_____

Code: Niet voor te bereiden {1-0}

(125:125)
M9: Ja ik zeg over deze opleiding van goed voorbereiden voor deze opleiding is moeilijk want je weet nooit hoe het hier loopt eigenlijk.

_____

Code: Sportief {1-0}

(72:72)
M9: Nou, vroeger uh, was ik wel een beetje agressieve jonge, om het zo te zeggen, maar daardoor heeft mijn moeder me op een sport gezet, dat was eerst voetbal, dus als ik boos was dan moest ik gewoon me energie kwijt natuurlijk, en dat voetbal was, iets, en het ging goed met voetbal, ik kwam

ook heel hoog, maar op een gegeven moment, was dat ook niks voor mij, ik vond daar mijn aard niet om het zo te zeggen, dus op een gegeven moment ben ik gestopt en op boksen gegaan, en toen voelde ik me echt uh, ja mezelf daar om het zo te zeggen, ik vond dat echt goed. En vanaf daar ben ik doorgegaan van boksen naar kickboksen en uiteindelijk ja, mixed martial arts.

_____

Code: Steun thuis {1-0}

(23:23)
M9: Ja mijn moeder steunt me ook in dit, ja heel erg in dit.

_____

Code: Strenge regels {1-0}

(76:76)
En het ging goed met voetbal, ik werd ook geselecteerd, door de KNVB en uh, Poema en AZ. En op een gegeven moment dacht ik van ja, wil ik dit is niks voor mij, ik hield echt gewoon van voetballen zelf en niet dat strenge regels van op de bank zitten en je mag maar drie keer wisselen en noem maar op. Was niks voor mij, en uiteindelijk was ik op boksen gegaan, en dat vond ik helemaal te gek, mooie wereld.

_____

Code: Team {1-0}

(14:14)
Ja uh, het is bij de landelijke KCT's, Korps Commando Troepen, maar ja dat zijn meer mensen die individueel goed werken kunnen, en met Korps Mariniers ben je echt wel bezig met het team en in teamverband, ja dat wou ik ook heel erg gaan doen.

_____

Code: Vader {3-0}

(8:8)
Want ik ben opgegroeid zonder vader, met alleen mijn moeder en mijn broertje, dus ik wil eigenlijk een beetje, een mannelijk figuur tonen voor mijzelf en mijn broertje, omdat ik veel om hen geef ook.

(23:23)
En me broertje ja, ik wil voor me broertje een voorbeeld zijn, een beetje vaderlijk figuur, want hij kijkt natuurlijk tegen me op. En dat wil ik natuurlijk wel kunnen bewijzen natuurlijk. Dus vandaar allemaal.

(27:27)
Een alleenstaande moeder hebben is ook niet verkeerd, maar ik mis wel een vader figuur er ook bij.

_____

Code: Van klein af aan {2-0}

(12:12)
M9: Nou vroeger was ik al een beetje van films, keek ik wel eens, van commando's en al die andere

troepen uit Amerika, en uh, dat inspireerde mij altijd. Toen ik klein was had ik altijd mijn kamer vol met camouflage, behangcamoeflage, dat is echt iets, sinds ik tien ben, dat ik iets in die richting wil worden.

(45:45)
En ik uh, had vroeger al met defensie iets wou doen, was ik spontaan op internet gaan kijken, wat zou er misschien open staan en op een gegeven moment zag ik het Korps Mariniers, en op ik zei tegen mijn leraar ja ik denk dat ik een hele grote stap ga maken, van horeca naar defensie, en uh, sinds toen heb ik gesolliciteerd.

Code: Van thuis uit {1-0}

(123:123)
M9: Ja, mijn moeder was daar altijd van, ik moest ook altijd bij mijn moeder staan als ze ging koken, en ook altijd helpen met opruimen, dus dat heeft ze eigenlijk wel goed gedaan.

Code: Zwaar {1-0}

(32:34)
We hadden natuurlijk geen vader figuur, dus zij moest de vader en de moeder spelen, vandaar.
I: Viel dat haar soms zwaar of viel dat reuze mee?
M9: In mijn ogen viel dat soms voor haar wel zwaar, kom je helemaal uit een ander land, moet je hier een leven opbouwen, en dan uh, heeft ze natuurlijk geen man die haar kan steunen in alles, en dan heeft ze natuurlijk twee kinderen. En dan is haar man overleden, ja dat is nog best wel zwaar om doorheen te komen.

Bijlage 8
Voorbeeld van een axiaal gecodeerd interview

M7 Axiaal gecodeerd

Aantrekkingskracht tot het Korps Mariniers
Elite

Achtergrond / Karkater
Andere banen / Studie
Impulsief / Spontaan
Sportief
Vader
Opvoeding

Discipline
Discipline (routine)
Discipline uitbesteden
Geen discipline / Geen Routine

Tegenstrijdige informatie
Steun thuis

Verschil met Burgermaatschappij
Wennen

Aantrekkingskracht tot het Korps Mariniers

Elite
M7: Nou ja, Korps Mariniers staat heel hoog aangeschreven, als je zegt van, ja ik bedoel, als iemand zegt ik zit bij het pantserinfanterie of bij de mariniers dan zit er wel een stukje verschil in, dus toen dacht ik van nou ja, dan wil ik mij wel meten bij één van de beteren, zeg maar.
I: Oke. Hoe komt dat zo dat je dan echt bij de betere, zeg maar, daar die opleiding eigenlijk wilt doen?
M7: Ja, het is wel een stukje bewijzen voor jezelf, want je denkt van, zit je erbij, dan is het echt van he, dan heb je het wel geflikt.

Achtergrond / Karkater

Andere banen / Studie
M7: Ik heb in een bierbrouwerij gewerkt en uh, ja, gewoon allemaal dingetjes, klusjes, zoals schilderen of uh dingen weg tillen of pakketten maken of uh bier afvullen of flesjes afvullen en in een krat zetten, etiketteren en uh. Daar zit ook een tuin bij, dus ook tuinieren, ja, een beetje klusjes

achtige dingen
I: En deed je dat vaker in de week?
M7: Uh, vier keer, vier werkdagen.
I: Oke, dat is best veel. Volle werkdagen van acht uur, zeg maar?
M7: Uh, nee. Ik was altijd rond twaalf uur klaar en dan soms uitschieters maar meestal was twaalf uur de tijd dat ik klaar was.
[…]
M7: Ja, VMBO-tl, theoretische leerweg en daarna dus gedeeltelijk, ongeveer bijna een jaar, SCWHTV politie.
[…]
M7: Ik heb nog uh, uniformberoep, dat heet, moet ik het even goed uitspreken, SCWHTV. Politie, ja dat is een combi opleiding. Die heb ik gevolgd tot dat ik achttien werd, dan ben je niet leerplichtig. Toen heb ik de opleiding opgezegd, ik ben er van af gegaan en toen uh, ja, was eigenlijk het enig idee om hier dan naar toe te gaan. Dat leek mij leuk enzo, leuker dan om op school te zitten.
[…]
M7: Het een soort van uh, dat je gaat proeven aan het leven van defensie. Zeg maar, dat je ook op bivak gaat, maar dan zit je nog op school. En dat is bij de politie eigenlijk hetzelfde, maar dan bij de politie.

Impulsief / Spontaan
M7: Nee daar ben ik niet naar toe geweest. Ik ben gewoon nergens naar toe geweest, ik heb mij eigenlijk gelijk aangemeld voor de keuring. Toen ben ik naar die keuring gegaan en dat heb ik gehaald, toen ben ik in dat proces gekomen. Dus uh, dan moet je op een gegeven moment fietsen en dat soort keuringen en dan voor de ogen. En ja, op een gegeven moment, ja de tijd gaat sneller dan je denkt en dan sta je op een gegeven moment hier als ware.
I: Oke. Voelt het niet voor jou, he, nu je dat zo zegt, dat het zo snel is gegaan eigenlijk, is het misschien een spontane actie, zou je dat zo kunnen zeggen of is daar niet echt sprake van?
M7: Hoe bedoelt u?
I: Nou dat je, he, wat je zei, van de conciërge die zei van nou ga eens kijken en het beviel je wel eigenlijk, dus heb je je meteen inderdaad aangemeld eigenlijk, gesolliciteerd.
M7: Ja, zo, ja, het is wel spontaan ja, oke dan meld ik mij aan. En ja, ik had ook gehoord dat je je altijd nog kan afmelden, maar dan stond altijd die keuze nog open als het ware.
I: Ja, in het sollicitatie gesprek bedoel je dan?
M7: Ja. Dus toen dacht van ja ik meld mij aan. En als ik me dan later bedenk, maar dat heb ik in de tussentijd niet gedaan, dan kan ik nog altijd terug. Maar dat is niet het geval. Dus ja, zo ben ik er een beetje ingerold.
[…]
M7: Dat viel wel mee. Het was meer dat ze even moest wennen dat ik dat ging doen.
I: Hoezo moest ze daar aan wennen?
M7: Nou, ik kwam op een gegeven moment op een dag mee thuis, tijdens het eten van, nou ik heb al gesolliciteerd voor dit en dat en zus en zo. Toen zag je ze ook van oke en nou ja, dan uh, ga je wel eens praten en toen kwam dat, zeg maar, naar boven dat ze het wel, uh, een shock is misschien wat overdreven, maar uh, dat ze wel even dacht van, oh oke, mijn zoon wil naar het leger, naar defensie.
[…]
M7: Nee, dat is niet zo. Je leeft in je eigen zooi, zeg ik dan maar. Dus je moet het wel een beetje opruimen. Dus dat was het wel. Als het erg zou worden, dan ging ik ook opruimen en niet dat ik elke woensdag alles schoon ging maken en opruimen.

Sportief
M7: Ja, het was gewoon uh, voor de conditie voor het voetbal, bij voetbal ren je en sprint je ook regelmatig, dus met een goede conditie kan je beter presteren. Dus vandaar, dan ga ik wel één of twee keer per week een rondje hardlopen.

I: Oke. En dat kwam eigenlijk helemaal vanuit jezelf zeg je dan? Maar ook omdat je dus, conditioneel fit wilde zijn voor het voetballen?
M7: Ja, klopt.
I: Maar je hoefde niet echt door iemand gepushed te worden ofzo om te gaan hardlopen?
M7: Nee, ik deed het altijd zo.
[…]
M7: Uh ja. Ten eerste ik vind sport leuk, dus dat is al he. Ja dat scheelt. Ja misschien is het ook stress verminderend zeg maar, he, als jij bijvoorbeeld, laat ik zeggen, een rot of kut dag hebt gehad op school en je kunt jezelf helemaal uitleven op een sprintbaan of je kunt je uitleven op een gewicht ofzo, je moet iets trekken of optillen, dat je dan een soort van uh, ja hoe zal ik dat noemen, dat het weer in balans komt als ware, dat je de stress eruit sport.
I: Dat is heel mooi. Dus je zegt uh, ja een soort van rustpunt eigenlijk zou je kunnen zeggen.
M7: Uh, ja, eigenlijk wel.
I: Terwijl sport toch best wel fysieke bezigheid is.
M7: Ja klopt, maar ja je bent dan met je gedachten ergens anders, want je bent dan daarmee bezig en dan ben je in ieder geval niet bezig met huiswerk of dat soort dingen.

Vader
I: Hoe ben je tot dat baantje gekomen?
M7: Nou, het bedrijf is van mijn vader.
[…]
Nou dus uh, we hebben twee supermarkten in ons dorp, het is heel klein. En uh, dus mijn vader zei, nou weet je wat als jij geen baan hebt, dan kan je gewoon volgende week maandag gelijk bij mij beginnen. En toen dacht ik van nou ja, dan maar dat, dan heb ik tenminste zekerheid.

Opvoeding
M7: Uh. In het begin weet ik van mijzelf dat het wel heel streng ben opgevoed, maar toen ik eenmaal op de middelbare school kwam, ja, toen heeft het, zeg maar, dat zeggen mijn ouders altijd, je kunt niet je hele leven mensen op laten voeden en ze zeiden, soms moet je fouten maken, he, in plaats dan te voorkomen, want dan leer je er beter van. Maar uh, vroeger ben ik heel streng opgevoed, netjes eten en dat soort dingen allemaal, maar op de middelbare school is dat minder geworden, ook omdat je vaker weg bent van huis, want je hebt een andere roosters op school.

Discipline

Discipline (routine)
M7: Uh. Ja. Vooral in het gebied van sporten heb ik dat wel, met huiswerk maken, omdat ik dat minder leuk vind, minder. Maar sporten was ik al regelmaat van nou ja, ik eet gezond, daar hou ik mij ook aan. Nou af en toe frituren enzo, dat gebeurt ook wel af en toe, maar ik eet gezond, ik probeer goed te drinken, goed te leven. Ja, dat was het ja.
I: Ja, en dat komt ook echt met dat sporten mee.
M7: Ja met sporten had ik echt de discipline om uh, ja hoe zal ik het zeggen, mijn ding voor elkaar te hebben, zeg maar.

Discipline uitbesteden
M7: Ja, ik denk dat dat wel makkelijker is, want dan, ja uh, jezelf, vind ik tenminste, je kan jezelf moeilijk teleur stellen, maar als je met een ander persoon een afspraak maakt dan stel je hem teleur. En ja, als je eenmaal iemand aardig vind, dan wil je niet iemand teleurstellen neem ik aan, dus. Ik denk dat ik uh, als ik bijvoorbeeld een afspraak zou na moeten komen met mijzelf om mijn kamer op te ruimen of om uh, mijn vriendin ergens naar toe te gaan of om dan er op tijd te zijn, zou ik het makkelijker vinden om de afspraak met mijn vriendin na te komen in plaats van dat van mijn kamer

op te ruimen.

Geen discipline / Geen Routine
M7: Uh. Ja even kijken. Uh, uh. Met mijn kamer bijvoorbeeld schoonmaken, dan uh, zeg ik tegen mijzelf, nou dan ben ik vanavond vrij of vanmiddag vrij en dan ga ik dat doen, maar dan denk ik van ja, nou ja, een ander keertje kan ook. Dan ben ik een beetje laks achtig. Dat je als ware niet doet, ja die afspraak met jezelf die je hebt gemaakt nakomt, zeg maar.
[…]
M7: Nee, dat is niet zo. Je leeft in je eigen zooi, zeg ik dan maar. Dus je moet het wel een beetje opruimen. Dus dat was het wel. Als het erg zou worden, dan ging ik ook opruimen en niet dat ik elke woensdag alles schoon ging maken en opruimen.
[…]
I: Elke avond, elke dag?
M7: Nee, dat niet. Het was een beetje onregelmatig, beetje kijken hoe het weer is en uh, of ik het druk heb met school.

Tegenstrijdige informatie

Steun thuis
M7: Nou, ze zeiden wel van uh, we weten dat je weg gaat, we weten dat je er geen zin in hebt, maar ga wel je best doen, ga niet uh, gooi er niet met de pet naar. Dus ze snapte wel dat ik het daar niet zag zitten, in eerste instantie. Omdat ik hier naar toe wou. Daarin hebben ze me gesteund, maar ze hebben wel gezegd dat ik niet moest verslappen, niet dat ik dan met allemaal drietjes en viertjes aan kwam.

Verschil met Burgermaatschappij

Wennen
M7: Ja, het is wel wennen. Want uh, ik ben nog nooit eigenlijk zo lang weg geweest zonder familie of vrienden te zien, dus uh, allemaal nieuwe mensen, allemaal nieuwe omgeving, ik kom ook nooit in zo'n grote stad eigenlijk, dus uh, ja moeilijk is misschien een groot woord, maar het is wel inderdaad wennen ja.

Appendix

Eerste Interview Moment (week 1 van de opleiding)

Legenda: I = Interviewer (Wessel van Nimwegen)
R = Respondent (M1, M2, M3, etc.)
Dik gedrukt = Vragen van interviewer corresponderend met vooropgestelde vragen
Cursief = Bijgevoegde tekst

M1
Maandag 15 september 2014, 20:00 uur

De mariniers in opleiding die ik heb verkozen om te volgen zijn op de hoogte gesteld door het kader (begeleiders van het Korps Mariniers) door middel van de informatiebrief die ik heb opgesteld. Bij elk interview vraag ik voordat er met het interview wordt gestart of zij nog vragen hebben die niet zijn beantwoord zijn in de informatiebrief. Bijna niemand had vragen en de informatiebrief was duidelijk over de gang van zaken. Daarnaast stel ik mijzelf aan het begin van elk nieuw interview eerst voor. Bij elk interview herhaal ik ongeveer hetzelfde. Ik zal daarom alleen in dit interview hiernaar verwijzen. Bovendien zal ik alleen beschrijven wanneer er daadwerkelijk vragen zijn gesteld naar aanleiding van de informatiebrief. In alle andere gevallen is dit weggelaten.

I: Nou goed, om eventjes kort voor te stellen, ik ben dus Wessel. Ik ben masterstudent aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam hier. En daarin doe ik mijn afstudeeronderzoek en dat doe ik naar militaire discipline. Vandaar dat ik hier ben. De Van Ghentkazerne heeft mij, uhm ja, eigenlijk, uh de Erasmus Universiteit benaderd om toch, ja, te kijken vanuit een andere hoek naar het probleem van uitval, van, van uh, jonge militaire. Zo zijn we eigenlijk met elkaar in aanraking gekomen, omdat ik zo mijn onderzoek naar militaire discipline doe. Dus vandaar. En het voelt eigenlijk voor mij als een, uh, ja, een uh, goede vriend, een oude bekende eigenlijk, want ik heb ook in mijn middelbare schooltijd gesolliciteerd bij het Korps Mariniers. Ik heb toen ook de sollicitatieronde gedaan en de conditie training en de fysieke training en de mentale oefening. Ik ben alleen toen der tijd niet door de keuring heen gekomen, omdat ik aan één kant van oor, zo goed als doof ben. En toen kon ik helaas niet door, helaas. *In alle andere introducties vertel ik hierna dat ik via deze manier toch nog iets kan betekenen voor het Korps Mariniers.*

Wordt aan de deur geklopt. De twee mariniers in opleiding die ik op deze avond zal gaan interviewen kwamen eerst met elkaar tegelijkertijd aan op het kantoor waarvan ik gebruik maak. Ik heb ze toen gezegd dat ik ze niet tegelijkertijd kan interviewen en dat ik nu dus eerst één doe en rond negen uur de ander. Er is hun verteld dat ze niet alleen over het terrein mochten lopen en hij heeft daarom eerst aan het kader gevraagd wat hij nu precies mocht doen. Hij vertelt dat hij alleen terug mag naar de slaapvertrekken en dat hij tien voor negen weer voor het kantoor zal staan.

I: Uh, ja, maar goed. Waarvoor ik hier ben is mijn afstudeeronderzoek, dus vandaar eigenlijk dat ik hier ben. Goed om nog even op de informatiebrief terug te komen. Je hebt natuurlijk, uh, behoorlijk wat rechten. Daarom verwijs ik je meteen even door naar het kopje privacy, onder het midden zeg

maar. Vanaf dit moment loopt er een audiobandje mee, een voicerecorder. Uh, alle gegevens die op die recorder worden opgeslagen op dat bandje zullen geanonimiseerd worden. Dat betekent als ik, uh, het stuk ga schrijven, mijn afstudeeronderzoek ga schrijven, dat jouw naam of jouw gegevens er niet in verwerkt worden. Maar bijvoorbeeld wel als je bijvoorbeeld als ik een mooie quote heb gehoord of iets in die trend, dat ik dat wel dan schrijf, maar niet onder jouw naam of onder jouw gegevens die traceerbaar zijn tot jou. Ook wat belangrijk is, is dat alles wat binnen deze vier muren wordt gezegd, uh, wordt niet overhandigd aan het Korps Mariniers. Dus alles blijft strikt onder ons en volledig vertrouwelijk wat dat betreft. Dus ik hoop daarmee een sfeer te creëren dat, uh, ja, open en eerlijk kan zijn in het interview. En voor de rest, als je verder nog vragen hebt.
R: ok.
I: Als alles duidelijk is dan zouden we kunnen starten.

De informatiebrief wordt nu gelezen dat M1.

R: Yes, ja.
I: Ja? Helemaal goed. Helemaal top. Dan straten we zo, uh, starten we het interview.

I: **Om, uh, leuk te beginnen ben ik zeer benieuwd eigenlijk waarom je voor het Korps Mariniers eigenlijk hebt gekozen?**
R: Ja, uh, het is eigenlijk vanaf kleins af aan, was het al aan een beetje het kriebelen. Je wilt wel solliciteren bij de krijgsmacht, maar dan niet bij een eenheid waar veel bij kunnen komen, omdat toch wel een beetje de elite. Dus dat wilde ik toen, maar dat mocht toen niet toen ik zestien zeventien jaar was mocht dat niet van mijn ouders, tenminste van mijn moeder niet, mijn moeder was daar heel erg angstig voor. Uh, mijn moeder heeft natuurlijk veel verhalen van haar vader gehoord die ook in de Tweede Wereldoorlog gelopen hebt en meegemaakt. En van haar opa natuurlijk ook weer. Dus die was daar een beetje angstig voor. Ik ben toen destijds, heb ik toen, ja, mijn school afgemaakt. Ik ben verder gegaan bij een andere werkgever, ook bij de overheid, bij Justitie en bij Binnenlandse Zaken. Daarmee ben ik verder gegaan. Ik zat daar goed, ik had het naar mijn zin, uh, ik verdiende goed. Maar ik zat er toch nog wel mee, in mijn achterhoofd, dat ik dit toch wel altijd wilde. Tot, uh, twee jaar geleden, toen, uh ja, mijn contract werd toen niet verlengd, omdat ze bezig waren met het bezuinigen. En toen ben ik voor mezelf begonnen. En toen ging dat steeds meer spelen, van ja, het zou wel kunnen. Toen ben ik me een beetje gaan oriënteren toen las ik dat je tot zesentwintig nog kan solliciteren. En uh, ja ik ben nu zesentwintig, ik ben de oudste hier, dus uh, ja. Ik heb het toen met mijn vriendin erover gehad. Die zij ook, van ja als je het altijd gewild hebt en als je het nog steeds wilt, dan waarom ga je dan niet gewoon de keuring proberen te doen. Maar als ik het dan probeer dan wil ik het ook, ja, er gewoon voor gaan. Zegt ze, nou waarom ga nu niet even naar een info-avond. Nou dan haal je de informatie, je kijkt op internet en je kijkt filmpjes, je gaat kijken waarvoor ze staan, ja, en als ze staan voor rommelschoppen en weet ik veel wat, nou, dan wil je er niet bijhoren, daar sta ikzelf ook niet voor. Dus toen ben ik gaan kijken waarvoor ze allemaal staan en wat ze allemaal doen en toen ja, het klikte eigenlijke op alle fronten. Zo al waar ze voor staan, als, uh, ja, als ook het fysieke gedeelte. Ik sport veel, ik ben bezig met mezelf qua sport. En ja, dan kan je dat mooi combineren dacht ik. En ja, toen heb ik gesolliciteerd en mocht ik komen. Heb ik ook de keuring en eigenlijk was ik, ik vond van mezelf, ik zag andere gasten lopen en ik dacht zo die zien er fysiek zien die er gewoon veel sterker uit. Ik had gedacht, weet je als het niet zo is dan jammer, je hebt het in ieder geval geprobeerd, dan kan je in ieder niet over tien jaar zeggen van, nou

ja, zonde. Ik had het graag gewild, maar ik heb het niet gedaan en dan kan ik mezelf voor me kop slaan. Nou ja, dus gaan hardlopen en hardlopen ging hartstikke goed. Krachttraining ging ook hartstikke goed. En fietsen ging ook hartstikke goed, ik doe ook zelf veel fietsen in mijn vrije tijd. En uh ja, eigenlijk ging het allemaal super goed. En toen kregen we een medische keuring, ja, dat is ook een lang verhaal. Ze waren het apparaat aan het ijken en dat ging toen verkeerd. Toen moest ik naar het centraal medisch hospitaal, of uh, militair hospitaal om dan mijn ogen nog een keer te laten keuren. Bleek dus allemaal goed te zijn. Toen werd ik goedgekeurd om aan mariniers opleiding te doen.
I: Kijk is aan.
R: Toen was het ineens van oh ja, je mag het gaan doen.
I: Precies, precies.
R: Ja, dus toen heb ik het thuis nog een keer. Nou uh ja, ik woon al sinds mijn zeventiende op mezelf. Ik woon samen nu met mijn vriendin en twee kinderen. En uh, ja thuis nog een keer over gehad. Je bent veel weg van huis. Meer als dat ze gewend was. Ik werkte de laatste tijden vooral thuis, ik werkte vanuit huis. Je bent veel weg. Je gaat erover praten, ja gaat dingen kort sluiten. En ja, op een gegeven moment merk je toch wel, hoe verder je komt in zo'n gesprek, dat zij toch wel achter je staat. En dat ook al gaat ze je iets minder zien en al is ze emotioneel, ook door de zwangerschap voelt ze zich wat rottiger. Toch blijft ze achter je staan.
I: Dat is heel positief.
R: Ja, daar kan je alleen maar blij mee zijn en dat geeft toch alleen maar weer aan hoeveel iemand dan ook van je houdt. En dat geeft ook wel wat meer vertrouwen om iets te gaan doen. In ieder geval, in dit geval dan door te zetten.
I: En, uh, je hebt dus, uh, wanneer heb je ongeveer gesolliciteerd? Moet ik dan denken aan een half jaar geleden?
R: Anderhalf jaar geleden, of een jaar geleden.
I: Oke, toen al?
R: Ja, het blok van twee december daar zou ik dan inkomen, maar door die medische test aan mijn ogen liep het een stukje uit. Toen zat het vol en kwam ik op de reservelijst. Twee weken later, heb je al te veel gemist of drie weken later. Toen zeiden ze van joh je kunt beter in een nieuw blok beginnen. Dus dat is volgend jaar. Ik heb heel lang gewacht, heel lang erover nagedacht. Toch besloten van, ja, ik ga het toch doen. Ja, ik weet gewoon, eenmaal uit die opleiding, het is misschien een hele zware opleiding, maar eenmaal uit die opleiding denk ik ook gewoon dat je een super mooie carrière en super mooie baan er aan overhoudt. En het is nu misschien even afzeiken en afsnauwen en weet ik veel wat allemaal, maar uh.
I: Je weet waar je het voor doet.
R: Je weet zeker waar je het voor doet en zeker niet alleen voor het thuisfront, maar ik denk ook voor een stukje veiligheid in de wereld zelf. Want ik heb nu kinderen en ik wil ook dat mijn kinderen net als mij gaan reizen naar weet ik waar ik ben geweest. En ik zou het ook leuk vinden als zij die ervaring ook mee krijgen. Als dat, ja, als ik daar een stukje veiliger kan maken, ja, waarom dan niet.
I: Zo is het maar net. En uh, je zei ook daarnet dat je eigenlijk al van kleins af aan speelt met het idee om bij de krijgsmacht te gaan.
R: Mijn vader heeft altijd bij de politie gezeten, hij is altijd politieagent geweest. Hij heeft ook, uh, meerdere dingen binnen de politie gedaan. Dan groei je eigenlijk al een beetje op met, uh, papa zit bij de politie. Dus je vader is politieman, ja, zo stoer. En dan mocht ik mee in de politieauto, nou daar groei je in weet je en dat is leuk als klein kind, dat is dan tof. En dan voel je je groot en dan voel je je

machtig bij je klasgenoten, natuurlijk, dat zou elk kind wil dat wel. Een beetje aan die zwaailichten zitten. Ja, dan ben je het mannetje in de klas. Daar groei je in denk ik. Ik denk dat dat echt een kwestie van erin groeien is. En dan als je dan mee krijgt van hem waarvoor hij het doet, dan uh ja. Uiteindelijk ga je daarover nadenken. En misschien begrijp je het in het begin nog niet hoe dingen zijn en waarom hij dat doet, waarom hij die beslissingen neemt. Maar naar mate je ouder wordt dacht ik wel van ja, oh ja, natuurlijk. Hij was ook drie weken weg van huis en hij was ook een langere tijd weg van huis binnen de opleiding en dat vond ik rot. Dat vond ik klote, dat mag je eerlijk weten. Maar als kind vind je het al snel rot als iemand weggaat. Maar na twee dagen zijn ze er alweer overheen. Ja, daarom toch de keuze en ik denk dat het nu het zwaarste is nu voor haar.
I: Voor je vriendin?
R: Voor mijn vriendin ja, ik denk voor haar is het nu het zwaarst. Natuurlijk, ik vind het ook wel moeilijk. Maar, uh, ik denk dat we daarvan sterker van worden. Ik spring van de hak op de tak.

Wordt samen gelachen

I: Positieve reacties in ieder geval. Dat geeft inderdaad vertrouwen wat je al zei. Dat is alleen maar goed. **En uh, waarom heb je specifiek voor de marine gekozen? Want je zegt van, uh, mijn vader was politieagent, was het niet een voor de hand liggende keuze om bij de politie te gaan, of een afweging van landmacht of luchtmacht. Maar dan toch de marine. Wat je zei, wat je eerder zei, ja het is toch wel elite.**
R: Ja, echt elite eenheid.
I: Dat was echt een overweging?
R: Ik wil toch het uiterst uit jezelf halen. En ik ben wel iemand die de grenzen opzoekt. En ik ben wel iemand die, als ik een muurtje over moet springen van een meter hoog of een muurtje van twee meter hoog, dan probeer ik toch eerst dat muurtje van twee meter hoog. Als dat niet lukt, dan probeer ik dat andere muurtje. Maar ik wil het wel gewoon proberen en doen. Dus ik ga niet voor de makkelijke weg. Ik kies er wel gewoon voor iets wat, waar een uitdaging ligt zeg maar.

I: **En hoe is het met, uh, hoe is je thuissituatie? Je hebt net al gezegd inderdaad dat je al een tijdje op jezelf woont en nu dus samenwonen met je vriendin en je twee kinderen. Maar hoe was het bij je ouders thuis?**
R: Ik mag eigenlijk niet klagen.
I: **Geen slechte jeugd gehad of wat dan ook?**
R: Nee, ik ben toen op mezelf gegaan, omdat, ja, mijn ouders hadden het op een gegeven moment ook zwaar en omstandigheden, vier kinderen. En ik dacht van, ja, om het een beetje te verlichten, dan ga je gewoon op jezelf. Ik had de kans om op mezelf te gaan, ik had een goede, tenminste ik zat nog op school, maar ik had een goede bijbaan. Ik had die kans om op mezelf te gaan, dus waarom niet, als je dat kan, je gaat dan toch voor een stukje zelfstandigheid.
I: Precies, precies. **En je hebt dus drie broers of zussen?**
R: Ja, ik heb nog een broer, die is anderhalf jaar ouder en ik heb een zus die is vier jaar ouder en een zusje die is twee jaar.
I: Oke, gezellige boel dus thuis.
R: We waren met z'n velen en dat was nooit vervelend.
I: **En, hoe staan je ouders eigenlijk erin, dat je bij de marine bent gegaan, op dit moment?** Je hebt al gezegd van joh, mijn moeder had het er best wel even moeite mee.

R: Toen ik zo jong was had ze er echt wel moeite mee, maar op een gegeven moment zijn we erover gaan praten. Dan ga je uitleggen wat we doen, ik laat filmpjes zien. En natuurlijk kom je in crisissituaties, maar ik denk dat je opleiding zodanig goed is en dat je zo goed wordt begeleid en opgeleid. Dat daar, ja, natuurlijk het kan gebeuren, een bermbom dat kan verstopt liggen en daar doe je niets tegen en boem dan ben je weg. Maar ja, je kunt hier ook naar buiten lopen en voor een bus terecht komen, of een auto die uitwijkt en die schept mij en ik ben dood. Ja, ik geloof erin als je tijd gekomen is, dan ga je toch wel. Als dat iets is waarbij je iets doet, waar je heel erg je zin in hebt en waarvoor je ook echt staat, dat vind ik dan niet eens zo erg, dat vind ik alleen maar mooi.
I: Precies, je gaat liever eigenlijk. Stel je zou moeten kiezen, hoe wil je sterven in een crisissituatie waar je inderdaad je best voor doet en je staat op een bermbom of je wordt hier geschept door een auto dan kies je toch eigenlijk voor het eerste.
R: Nee, ik kies liever voor geen.
I: Nee, precies.
R: Stel dat het gebeurt, dan klinkt het lulliger dan voor een bus geschept te worden, dan voor, daar. Je staat ergens voor en je levert je bijdragen en dat is toch wel iets. Het geeft iets gerustender gevoel, dan door een bus geschept te worden, veilig thuis, waar geen oorlog is.
I: Ja, en dat heb je ook aan je moeder gezegd.
R: Ja dat heb ik ook gezegd en mijn vader is ook zo, die zegt ook zo van ja, je kunt hier ook naar buiten lopen en uitglijden en met je hoofd op de stoeprand komen, dan is het ook afgelopen. Hoe je aan je einde komt niemand weet het.
I: Een nuchtere Rotterdammer.
R: Ja, mijn moeder staat er nu wel positief in. Ze is nu op vakantie, maar ze belde me gisteren, ze zei, ja, ik wil je toch nog even heel veel succes wensen en zet hem op, want je kan het. Je krijgt een mooie toekomst en ik denk dat ze zichzelf ook erin hebben verdiept en het is niet alleen oorlog voeren en dit en dat. Dus ik denk dat ze nu wel beseft, het is toch wel iets. Iets dat super mooi is.
I: Dat schept ook veel vertrouwen, steun van je ouders.
R: Zeker, zeker, en mijn vader die zegt ook van je kan het gewoon, dus je moet gewoon doorzetten.

I: Dat is goed om te horen. **En hoe was je jeugd zal ik maar zeggen, om een situatie te schetsen, hoe zou jezelf je opvoeding kunnen typeren. Waren je ouders best wel streng, of vrij neutraal of zou je kunnen zeggen van, joh, ze lieten je best wel vrij in je jeugd?**
R: Nee, ze lieten me niet vrij. Ik mocht bepaalde dingen mocht ik wel, maar bepaalde dingen mocht ik ook niet. Dus er waren wel grenzen, als ik een raam in gooi, dan had ik straf. Maar als ik, ja ik weet niet, als je kattekwaad uithaalt of wat dan ook. Dan ga ik nu gelijk naar kattekwaad toe, maar nee, ja, ik had eigenlijk best wel een leuke jeugd. Veel buiten spelen, veel met mijn broers en zussen spelen. Veel vechtpartijtjes, maar als je klein bent dan hoort dat er een beetje bij.
I: Maar kattekwaad was zeg maar geoorloofd?
R: Ja, onze kattekwaad was meer uh.
I: Belletjelellen misschien.
R: Ja dat en met zo'n een pijltje die ramen heen schieten met zo'n blaaspijp, dat soort dingen. Maar we gingen geen winkels roven of wat dan ook. Nee joh. Ja, hoe ben ik opgevoed.
I: Kan je misschien nog een voorbeeld geven waarin je misschien is een keertje op je donder heb gekregen, van ja, toen ben je echt, ja, een grens te ver gegaan zeg maar? Of de regels zijn misschien, was misschien vroeger bij jou thuis heel erg duidelijk, van tot hier en niet verder en jullie gingen ook niet verder?

R: Ja, het was gewoon als er geen politie, geen brandweer, geen ambulance aan te pas moet komen, dan is het merendeels oke. Dus als die drie gewoon buiten blijven, dan ja, als je dan een raam inschopt dan komt de politie. Dat weet je gewoon. Maar een voorbeeld geven, ja, ik kan me herinneren er lag ooit een schaar op de bank en ik was op de bank aan het springen en ik trap op die schaar. Mijn moeder komt binnen en ziet zo die schaar in die bank hangen. Ik dacht dat ze dacht dat ik het er expres in had gepord, of dat ik kon kijken hoe ver het ging. Maar dat was niet zo, ik had het niet gedaan, tenminste ik had het wel gedaan, maar niet expres. En ja, toen werd ze wel boos, toen stuurde ze me naar mijn kamer. En mijn vader kwam thuis, nou, boos, dure bank, leren bank natuurlijk. Ja, vroeger was dat veel geld, dus uh ja, had ik straf. En dan naar bed. Dus ja, wel mooi, ik kan er nu om lachen.
I: Maar, ja, bleef het dan ook inderdaad alleen bij vroeger naar je bed gaan? Of kreeg je nog andere straffen? Zonder eten naar bed? Of uh, iets in die trend.
R: Dat heb ik nog nooit gehad. Mijn ouders zijn wel zo, eten is belangrijk, ik ga die jongen niet zijn eten ontnemen. Maar klappen, ja, ik heb wel eens een tik gehad, corrigerend. Ik ben niet de tering ingeslagen om het op z'n Rotterdams te zeggen, dat niet. Maar, ja, ik kreeg wel eens een tik op mijn hand, als ze zeggen niet pakken en je pakt het, dan tik. Ja, nee, daar bleef het ook wel bij en naar je kamer. Dat vond ik al erg zat, want al het speelgoed stond beneden. Je wilt spelen natuurlijk.

Wordt gelachen

I: Precies, dat is zonde van de tijd.
R: Dan dacht je er wel twee keer over na.
I: Maar je ging daarna, ook niet echt verder zeg maar, je had bijvoorbeeld maar één tik op je handen nodig en dan wist nou, dit is de grens, hier ga ik niet meer over heen de volgende keer.
R: Ik was een rebbeltje vroeger.
I: Ja dat toch nog wel.
R: Jawel, ik had wel vaker moesten ze het zeggen, maar ik wist wel ook hoever ik kon gaan zeg maar. Dus op een gegeven moment, en nu is het klaar, en dan was het ook echt klaar.
I: En had je dan alleen dat je rebel was thuis of ook op school, of of straat?
R: Ik was wel een beetje een bengel. Ik kon wel merken aan mij dat ik wel iemand was die wist hoever die kon gaan bij de juffrouw en bij de leraar. Ik vond het wel leuk om ze te pesten af en toe. Ja, dat was wel lachen. Je bent een beetje de grappenmaker in de klas. Ja, dan klieder je een heel antwoordenboekje van de juffrouw vol. Dat soort dingen. Ga maar een boek overschrijven, dat was dan de straf vroeger. Dat soort dingen. Maar ik was nooit echt, nee.
I: Door je vader, door de politie, of de brandweer of de ambulance bij is gekomen, dus dat is nog binnen de normen zullen we maar zeggen.
R: Ja, dat mocht niet.

I: **En, uh, hoe is je houding zeg maar thuis, met bijvoorbeeld, uh, afspraken?** Houdt je vriendin je aan je afspraken of je vader en moeder? Of je kinderen, dat kan natuurlijk misschien ook? Afspraak is afspraak of?
R: Ik denk als je eenmaal kinderen hebt dat je daar ook in groeit. Je verwacht van hun dat ze het zo doen dus dan, jij bent hun voorbeeld, dus jij moet ook zo zijn. Kijk, als jij niet zo bent, dan is het voor hun makkelijk om te zeggen, ja, maar jij doet het ook niet. Een heel goed voorbeeld, laatst zei die kleine van mij, die zei op een gegeven moment, kun je nagaan hoe slim kinderen zijn en hoe ze er nu

op in spelen. We hebben allemaal telefoontjes, we zitten allemaal wel eens even een mailtje of een berichtje te appen naar iemand. En hij had geen zin om acht uur naar bed te gaan, hij moest de volgende dag naar school en daar had hij geen zin in. En hij zegt op een gegeven moment van ja ik heb honger. En dat vraagt hij dan op het laatste moment wanneer hij naar bed moet. Ik ga geen eten voor je maken, je hebt goed gegeten en hij krijgt voldoende eten. Ik zeg tegen hem, heb je echt honger, of heb je geen zin om naar bed te gaan. Ja ik heb honger, want ik heb het aan mama gevraagd, maar mama zat op de telefoon, dus ze heeft me niet gehoord. Ja, eigenlijk hij is nog zo klein, dat ik kan zeggen, van ja, als we in je ogen kijken dan weten we of je liegt of niet. Dus ik kijk hem aan en ik zeg nou misschien heeft hij het echt gevraagd, maar dat weet je niet. Nou, dan mag je nu eerlijk gaan zeggen hoe het nou echt zit. Ja, ik weet het niet, ik heb gewoon honger en ik wil niet naar bed. Ja, zo zie je maar hoe slim kinderen zijn, zo ben ik dan met die kinderen nu en afspraak, ja we maken afspraken met die kleine.
I: Acht uur is acht uur.
R: Ja, acht uur is acht uur. Hij probeert het wel, maar als we twee keer zeggen van nu ga je naar je bed en nou is het klaar, dan weet hij ook wel van. En als ik iets heb, als ik bijvoorbeeld ook als ik mij hier moet melden, dan ziet hij ook om dat ik 's ochtends vroeg dan hoort hij mij opstaan en dan ben ik me aan het klaar maken en dan ja, waar ga je naar toe. Ja, ik moet vooropkomst. Ja, mooi, ik ben me aan het klaar maken, ja ik mag niet te laat komen, dat mag niet, er is maar één tijd en dat is op tijd. En hij heeft dat ook heel erg hoor. Als hij 's ochtend naar school moet, ja, ik moet nu gaan anders kom ik te laat. Te laat komen vindt hij heel erg. Dus dat heeft hij mooi overgekregen.
I: Dus dat heeft hij ook een beetje van jou dus meegekregen.
R: Zeker, als ik ook bijvoorbeeld als ik uh, bij mijn andere werk bij justitie, ja als ik dan weg moest, dan was het van ja, nee ik heb nog vijf minuten en dan moet ik gaan. Ja ik wil nog dit vertellen en dan was hij het aan het vertellen, maar sorry ik moet nu gaan, anders kom ik te laat. Dus dat weet hij wel dat afspraken na komen dat is belangrijk.
I: Ja, en op tijd komen vindt jij ook punctueel, daar ben jij ook strikt in wat dat betreft?
R: Ja, ook al hij naar huis moet komen, hij heeft een horloge van me gekregen, dan is het van uh, als de grote wijzer op de elf is, dan moet je alvast vaart gaan maken, want dan moet je al bijna thuis zijn. Als hij nog niet thuis is, dan gaat hij lopen rennen en dan komt hij helemaal bezweet komt hij net op tijd thuis. Ja, want anders kom ik te laat. Nou hij had ook rustig kunnen lopen en denken van misschien lukt het wel.
I: Dat is goed. **Hoe zit het dan met je eigen nachtrust. Ben je daar ook vrij punctueel in zal ik maar zeggen.** Van joh, elf uur half twaalf of weet ik veel hoelaat, dat is mijn tijd om naar bed te gaan en uh, de volgende ochtend sta ik weer om uh, zeven uur naast mijn bedje.
R: Ja, ik moet wel he. Ik moet wel, er staat een kind anderhalf staat dan te schreeuwen, die schreeuwt heel de beurt bij elkaar. En uh, ik sta elke dag half zes of zes uur, soms slaap ik een keer uit om zeven uur. Maar meestal staan wij om zeven uur staan we op, als dat kan. Dan staan wij standaard om zeven uur op en dan gaan we rond elf uur naar bed. Dus, uh.
I: Was dat ook al zo voordat je kinderen kreeg? Dat je daar vrij punctueel in was?
R: Nou ja, er is een tijd geweest, daar ben je wel wat jonger, weet je, dan tien uur zit je op de playstation en dan drink je nog een paar biertjes en dan doe je dit weer en dan doe je dat weer. En ja, ga je ook naar die club toe, ja weet je wat, is goed ja laten we gaan. Dat kan als je jonger bent. Maar dat doe je niet meer. Ik ga af en toe nog wel eens een keer uit, dan drink ik een paar biertjes en dan kom ik half twee thuis en dan sta ik om zeven uur weer op.
I: Dat toch wel.

R: Ja, mijn ritme, dat zit er wel in.
I: Ook tijdens de schooltijd had je er niet echt veel moeite mee om op tijd uit je bed te komen?
R: Toen ik op school zat? Nee, eigenlijk niet nee. Eenmaal wakker, natuurlijk, dan wordt je wakker, dan voel je je een beetje rot. Maar eenmaal wakker is wel eenmaal wakker. En dan gewoon gaan, op start en go.
I: En zou je kunnen zeggen dat die, uh drive, zal ik maar zeggen, om op tijd uit je bed te komen op tijd ergens te zijn uit jezelf komt? Of zou je kunnen zeggen dat het meer, ja, omdat je afspraken met iemand anders hebt, dus dat schept ook verplichtingen naar jou toe? Of dat je vriendin, of je ouders je daarin stimuleren? Kom op tijd en doe je afspraken.
R: Ik denk dat je daar gewoon in groeit. Want als jij als kinds af aan mee krijgt dat je, uh, jij moet acht uur op school zijn en je slaapt tot zeven uur. Ja, kijk maar als jij om kwart voor acht wakker wilt worden. Nou ja, zolang je maar acht uur op school bent, nou ja ik denk dat je dat dan niet gaat halen en één of twee keer te laat dan krijg je op je donder en drie of vier keer te laat wordt het een routine en vijf of zes keer te laat, die meester weet toch wel dat je laat komt dus die kijkt er niet meer naar om. Dus ik denk dat op een gegeven moment, als je vaker te laat komt, en je wordt daarin een beetje laks in, dat je daarin groeit. Ik denk dat je dat ook mee neemt naar, ja, naar alles eigenlijk. Dat je dat ook wel doorgeeft aan je kinderen. Mocht je later kinderen hebben en mocht je dat nog steeds zo doen. Denk het wel.
I: **En hoe zit het uh, kun jij jezelf een limiet stellen? Dan heb ik het bijvoorbeeld over alcohol en drugs, van joh, vanavond drink ik zes biertjes of weet ik veel wat, dan ben ik vrij bezat, zeg maar. Kan je het daar ook bij laten of kan je ook echt helemaal laten gaan op een gegeven moment?**
R: Drugs gebruik is sowieso niet. Ik heb ooit vroeger een keer, nou ja uh, politieagent verhalen, he, dat heb ik niet. Die uh, dat uh, ben ik gauw van genezen, dat vond ik ook helemaal niets. Maar alcohol wel en ik had gisteren of eer gisteren hadden we ook een afscheid en dan was het van, uh, ik kan me lam gaan zuipen, maar ik ook twee of drie biertjes nemen en dan is het oke. En dan uh, ik heb ook een verantwoordelijkheid, je kunt niet dronken thuis komen bij je kinderen die lopen te spelen, van ja, wat is er met papa aan de hand, want die loopt te waggelen naar bed toe. Ja, dat kan je niet maken. Op een gegeven moment is het afgelopen. En dan doe je het alleen nog als de kinderen een keer bij opa en oma gaan slapen en als je een keer weggaat dan kan je het misschien nog een keer doen, maar, nee.
I: Dat zie je jezelf ook niet zo snel doen?
R: Nee, echt niet.
I: Zelfs niet als die situatie zich aanbied?
R: Ja, nee, dan doe ik het niet. Nou ja, wel, stel dat de mogelijkheid er is om lekker uit te gaan en lekker te gaan feesten en chillen en weet ik veel wat allemaal, dan uh. Ik weet als ik acht of negen bier heb dan ga ik me al een beetje licht voelen en dan weet ik ook wel van oke, nou ga ik over op water, ik drink sowieso heel weinig sterke dranken, want dan gaat het heel snel. Maar ik weet wel van, dit is mijn grens en als ik verder ga dan is het afgelopen. Zeg niet dat ik nooit over die grens heen ben gegaan, dat ben ik wel gegaan. Ik zou liegen als ik zeg, zou zeggen dat is niet zo. Maar ja, nu zie ik mezelf dat niet meer zo snel doen. Misschien als ik de opleiding gehaald heb dan wel een keertje goed feest gaan vieren.

Wordt gelachen

I: Ja, dat uh, daar is dan alle reden toe lijkt mij, toch. En ben je misschien wat vaker over je grens

heen gegaan toen je misschien nog, uh, bij je ouders woonde, he, toen was je nog zestien, toen kon je nog bier bestellen tegenwoordig, he. Was je toen wat vaker dronken dan dat je nu bent, nu heb je inderdaad je verplichtingen, je vriendin, je kinderen, je thuissituatie.
R: Ik werkte toen ook als manager in een bar. Dus, dan is het al sowieso wat makkelijker om een biertje te pakken of een sterke drank, dus ik denk het wel. Ik was toen wel wat vaker, meer dagen in het jaar was ik dronken dan dat ik nu ben. Ik kan het nu op één hand tellen, ik heb drie dagen in dit jaar heb ik goed gedronken. En dan spreek ik over acht of negen biertjes op een dag. Achterelkaar. Maar, er zijn ook dagen geweest dat twee of drie biertjes erin en dan is er niks aan de hand. Maar toen destijds was het wel, uh, ja elke week een dagje raak. Niet dat je lam bent, maar wel vijf zes bier naar achter klapt en dan voel je je al een beetje, he, je bent wat jonger je kan wat minder aan, je begint net. Dus, ja vroeger heb ik wel wat vaker gedronken dan dat ik nu doe.
I: **En kan je ook zeggen dat je toen wat agressiever was of speelt dat helemaal niet, zeg maar?**
R: Ja, nee, onwetend. Ik weet niet of dat uh.
I: Wat bedoel je daar precies mee?
R: Ik ben wel ooit een keer, dat mag je ook weten, ik ben ooit een keer veroordeeld geweest. Dat was noodweerexces. Dat betekent dat je jezelf verdedigd, maar uh. Dat was, iemand viel mee aan met een weerhaak, ik ben daaruit gekomen, ik heb een stok gepakt en hem een paar keer op zijn hoofd getikt. Na de eerste keer ging hij al liggen en toen heb ik hem nog twee tikken gegeven. Nu zou ik dat anders doen, waarom, nu heb ik de kennis en nu weet ik hoe ik dat zou moeten aanpakken. En toen had ik dat niet. Is dat meer agressief? Ik denk het niet, ik denk dat het meer onwetende is.
I: Hoe oud was je toen?
R: Ook zo iets, zeventien jaar.
I: Oke, en tijdens het uitgaansleven?
R: Nee, helemaal niet. We kwamen van een film thuis kijken bij een vriend en we liepen naar huis toe en we pakte de metro en in de metro kwam die vent naar me toe en begint op me te spugen. Dus, ja eerste wat ik dacht is huh, je spuugt op me, dus pets, ik gaf hem een klap en ja hij trok die wapen tevoorschijn. Ja, dan was het van, wacht maar, hij loopt achter je aan en dan zie je een bezemstok en dan geef je hem een paar tikken en hij gaat liggen. En dan geef je hem nog een paar tikken. Dat zou ik nu niet zo doen, dat kan ik nu ook niet maken.
I: Nee, oke, maar je kan, uh, je gaat jezelf niet laten verwonden door zo'n mafkees.
R: Nee, zeker niet. Kijk jezelf verdedigen en iemand een paar tikken extra geven zijn twee verschillende dingen. Dus, als ik hem nu een klap zou geven en hij zou neervallen, dan zou ik het wapen afpakken en de politie bellen. En dat heb ik toen niet gedaan. Stom. Want ik dacht dat ik hem nog een keer op zag staan, maar dat was niet zo. Maar goed, je bent jong en dom, en ja, je weet niet hoe je moet reageren op die dingen. Maar vroeger agressief, ik was vroeger nooit agressief en zeker al niet als ik alcohol drink. Als ik alcohol drink dan word ik zo iemand die anderen gaat knuffelen en wangetje ga knijpen. Dus uh, een kwaaie dronk dat heb ik sowieso nooit gehad ook, dat kan ik me niet herinneren. Of ik ben zo dronken geweest dat ik het niet meer. Maar dat is gewoon, lijkt mij onwaarschijnlijk
I: Hoelang heb je al een relatie met je vriendin?
R: Die kleine van mij die is nu tien, dus bijna tien jaar.
I: Ja, dus ook bijna tien jaar inderdaad dat jullie elkaar hebben ontmoet?
R: Ja, het is gebeurt en, uh, je kiest toch je verantwoording. Die heb ik ook goed meegekregen van thuis. Verantwoordelijk zijn. Dus, uh, ja, op een gegeven moment ga je steeds meer van elkaar houden en het is eigenlijk heel gek gelopen, maar het is eigenlijk een beetje de omgekeerde wereld,

maar je krijgt een kind samen en dan op een gegeven moment ga je steeds meer van elkaar houden. En, ja, ik zou het nu voor geen goud willen missen. Zeker niet, hij is zo wijs en zo, zo,zo, wijs in zijn denken ook. Ja, maar je gaat drie weken weg, helemaal kapot janken. Dat is toch zuur, dan merk je toch wel dat zo'n ventje super veel van je houdt en super veel op je gesteld is als hij zo reageert. Dus uh, ja. Ik had het niet willen missen.
I: Dat is alleen maar goed toch.
R: Alles heeft zijn redenen hoe iets gebeurt en hoe het loopt.

I: Precies, precies, dat is goed om te horen. **En hoe, uh, je hebt ook al gesproken dat je in een bar heb gewerkt en een baantje bij Justitie hoorde ik. Wat is je baan, uh, je school achtergrond en daarna in baantje die je hebt gehad?**
R: Ik heb toen VMBO gedaan, daarin ben ik geslaagd. Daarna ben ik naar de HAVO gegaan. Toen ben ik na de HAVO ben ik, uh, heb ik een baan aangeboden gekregen bij Justitie. Dat vond ik super tof. Na de HAVO, het verdiende goed, ik was eenentwintig en ik verdiende goed. Nee ik was jonger, ik was twintig en ik verdiende goed. Ik verdiende meer dan de meeste vrienden van mij. En uh, ik kon leuke dingetjes kopen en ik woonde toen al een tijd. Ik heb het toen wel zwaar gehad met school en huishouden en dat soort dingen, maar goed het lukte altijd wel. Uh, ja, op een gegeven moment ga je werken en je kunt leuke dingetjes kopen, een mooie tv aan de muur hangen, iedereen wilt wel een leuk tv'tje, iedereen wilt een ipadje, iedereen wilt dit en een leuk telefoontje. Maar ik kon dat allemaal betalen, dus ik vond allemaal wel prima. Op een gegeven moment ging ik over naar Binnenlandse Zaken en, uh, ja, daarvoor werkte ik, toen ik nog thuis woonde, werkte ik dan bij die bar. Daar werd ik op een gegeven moment, ik begon als glazenhaler en na drie weken, ik rende als een gek heen en weer en ik zag dingen dus ik gaf mijn manager de tip, van ja, misschien kan je beter dat doen, zus en zo. Dat werkte goed en dat pakte goed uit. En op een gegeven moment was het van, ja, de manager is ontslagen, jij moet het van hem overnemen.
I: Na drie weken?
R: Na drie weken. Van glazenhaler naar top. Nou ja, ik schrok een beetje, ik denk huh, waar is hij mee bezig weet je, nou ja, cool. Nou ja, ik dus manager zijn en dat heb ik best wel een tijdje gedaan. Eigenlijk van mijn zeventiende achttiende tot einde HAVO. Tot mijn twintigste.
I: Dat hoor je niet veel, dat jongens nog op de middelbare school zitten, of het nou VMBO is, HAVO of VWO whatever, dat ze inderdaad al een grote baan hebben in de horeca. Volgens mij ben je wel echt een doordouwer, zal ik maar zeggen?
R: Ja, ik ben wel zo. Ik ben wel iemand die als ik weet wat ik wil dan wil ik wel. Kijk, ik weet niet hoe ik het hier ga doen. Ik zeg gewoon tegen mezelf, weet je, als ik tegen mezelf praat dan denk ik van fuck ik ga die opleiding gewoon halen, al moet ik linksom rechtsom, dan ga ik er alsnog doorheen. Maar ik ga die opleiding ga ik halen. Het is niet alleen de last van de opleiding die ik op mijn schouders neem, maar ook de last van thuis. Er wordt van mijzelf verwacht dat ik gewoon het thuisfront goed achterlaat. En dat ik ook voor ze kan zorgen. Nou, ik gun het ze van harte om een leuk huisje en leuke vakanties te geven en weet ik veel wat allemaal. Dus die last neem ik ook met me mee, ik moet het ook voor hun doen, niet alleen voor mijzelf.
I: Voel je het ook echt als een last?
R: Nee, het is geen last, ik zeg het wel, als ik neem het als last mee, maar het zou echt een last zijn om eruit te stappen en de opleiding niet af te maken. Dat zou dan wel een last zijn, die neem ik dan wel mee. Maar dit is meer het spreekwoordelijke een last meedragen, maar het is echt, voor mij meer, ik doe het niet alleen voor mijzelf. Natuurlijk doe ik het voor mezelf, maar het is eigenlijk een

jongensdroom die uitkomt, ik ben er nu, weet je. En dan ook nog op zo laat tijdstip, ik heb veel ervaring qua werk mee mogen maken, ik heb op kantoor gezeten en ik weet nu een beetje waar ik het moet zoeken. Dus, ja, het is geen last, maar het is wel iets wat je meeneemt. Iets wat je ook in je achterhoofd houdt, van ja, als je het een beetje zwaar hebt dan ga je denken van, shit, het is wel moeilijk. Maar, ja, ik kan nu niet stoppen, ik bedoel als je het niet voor jezelf doet, doe het in ieder geval voor je kids en je vrouw.
I: Ja, het geeft extra verantwoordelijkheid.
R: Zeker, zeker, maar het geeft ook een stukje motivatie. Ik denk dat dat ook de positieve kant ervan is. Ik hou ervan om het altijd positief te bekijken, weet je, dit is een zware opleiding en het wordt af en toe wel kut, maar het mooie ervan is dat na de opleiding kan ik een huisje kopen en, uh, lekker in de tuin genieten en weet ik veel wat allemaal.
I: Ja, dan krijg je er ook veel meer voor terug.
R: Je krijgt er super veel voor terug.
I: Meer dan misschien een jongen die misschien nog bij zijn moeder woont, niet eens een vriendin heeft.
R: Zeker weten. Ik laat iemand achter, ja, nou ja weet je, er zijn hier genoeg mannen die ook uitgezonden worden en die laten ook het thuisfront achter, dus ik denk dat dat eigenlijk gewoon een manier van leven is. En als je daarvoor kiest, ja, dan moet je er ook echt achter staan, ongeacht of het moeilijk is of niet.

I: **Heb je ook veel aan sport gedaan?** He, je hebt al wat genoemd inderdaad, je hebt veel gefietst.
R: Ja, ik ben vooral zelf begonnen als zwemmer, wedstrijdzwemmer. Ik heb elf diploma's.
I: Op de basisschool al?
R: Uh, ja, ik zat in groep zeven en toen ging ik voor mijn zwembrevet, ff kijken, nee ik ging toen voor mijn eerste insigne. En dat is dan al, zwemdiploma negen als ik het goed heb. Ja, negen. Dan heb je de eerste, tweede, en derde insigne en ik heb er elf, dus ik heb ze alle drie. Dus, ongeveer een beetje hoe ik ja. Zwemmen dat ging dus, ja, altijd wel goed. Dat heb ik tien jaar gedaan. Ben ik ook heel lang door blijven gaan, ook zelf recreatief zwemmen. Morgen gaan we zwemmen met de baas, dus dat wordt ook leuk. Maar uh, toen ben ik er eigenlijk, uh, erbij gaan vechten, thaiboksen. En taekwondo erbij. Dat was eigenlijk in één zaal, was eerst had je een uurtje thaiboksen en daarna was er een uurtje taekwondo. En soms andersom. Dus daar deed ik allebei aan mee, dat vond ik leuk. En dat werd toen ook door school betaald. Dus dat wat één of ander, weet ik veel hoe dat werd geregeld, één of andere regeling en dat werd door school betaald. En uh, ja dat deed ik toen en toen begon ik ook, met achttien jaar, begon ik een beetje met hardlopen. Ja, daar heb ik echt een bloedhekel aan, aan hardlopen. Maar ja, om conditie op te bouwen, dat moet en je wilt een beetje fit blijven, dus dan moet je conditie opbouwen.
I: Want je was toen al gestopt met zwemmen?
R: Met zwemmen was ik ja, dat heb ik maar een tijdje gedaan. En toen ben ik vooral doorgegaan met recreatief zwemmen, voor mezelf. En toen heb ik gethaibokst en een beetje taekwondo tot mijn zeventiende achttiende. En daarna ben ik gewoon gaan hardlopen en een beetje gaan fitnessen. Ik heb wel tussendoor heb ik een jaar niks gedaan. Waarom niet? Ja, het werk liet het gewoon niet toe. Je wordt een beetje laks, je bent laat thuis en, uh, moe. Je eet en gaat naar bed. Nou, dan dij je ook een beetje uit he, op een gegeven moment kijk je in de spiegel en dan denk ik van nou, toch weer een keer gaan beginnen. Dan ben je begonnen en dan val je ineens twintig kilo af, super mooi. Nog meer motivatie en dan denk je doorzetten. Ik denk dat het alleen maar mooi is geweest en dat het

mij ook heeft geholpen om hier te komen.
I: Zeker. Kwam ook die motivatie van jou om te gaan hardlopen meer vanuit jezelf, of meer misschien van je vriendin die jou een schop onder je reet heeft gegeven, van joh?
R: Ze heeft nog nooit tegen mij gezegd van ja, je moet nu echt gaan sporten. Ze heeft altijd tegen mij gezegd van ja, als jij wilt gaan sporten dan moet je dat gewoon doen. En ik denk dat dat, en dat heb ik misschien wel een beetje van haar geleerd, van dat je mensen niet moet gaan vertellen wat ze moeten doen, maar je kunt ze vertellen wat ze willen doen. Ja, als jij een interview wil geven, nou dan moet je dat doen. Als je dat graag wilt en als je de mariniers opleiding wilt gaan doen, dan moet je dat doen als je dat heel graag wilt. En dan moet je het gewoon doen. Weet je, je kunt zeggen ik wil het, nou als je het zo graag wilt, dan moet je het ook doen. Als je dat tien keer tegen jezelf zegt, dan klinkt het gek, maar ineens, klinkt het heel logisch.
I: Je kan best wel goed zeggen dat je wel vrij goeie, ja, zelfdiscipline hebt wat betreft sport. Je kunt goed tegen jezelf zeggen van vandaag ga ik gewoon tien kilometer hardlopen.
R: Ja makkelijk. Ik rende eigenlijke elke dag wel. Vijf dagen in de week, tien kilometer op een gegeven moment. En, uh.
I: Ook na je werk?
R: Ja ook na mijn werk, ja. Zeker. Meestal begon ik dan eigenlijk 's ochtends vroeg met hardlopen, voor mijn werk. Dat is nog lekkerder. De eerste drie weken dan voel je jezelf echt bagger, dan voel je je echt, uh, maar op een gegeven moment dan wordt het echt een, uh, ja je staat op en je denkt gelijk ja ik ga hardlopen. Oh nee, vandaag was me rust dag, dan moet je jezelf echt intoom gaan houden. Wordt echt een beetje een drugs. Dat is dan je drugs. Dat je jezelf intoom moet houden dan. Gek is dat he. Als ik er dan zou over na denk dan denk ik van ja, ben ik dan zo raar.

I: Zeker niet, nee, zeker niet, als je al een paar weken achter elkaar hebt gedaan, zeker als je gaat hardlopen, dat brengt een een stofje endorfine brengt dat in je hersenen naar boven. Dat heeft inderdaad dat lekkere gevoel, waardoor het eigenlijk heel fijn wordt om eigenlijk te sporten. Wat alleen maar positief is eigenlijk. **En hebben je ouder je veel gesteund toen je ben gaan zwemmen? Kreeg je veel steun van je ouders daarin?**
R: Ja altijd, mijn moeder was er altijd bij. Mijn vader was meestal wel werken, maar mijn moeder was er altijd bij. En ik zie mezelf nog steeds de vlinderslag doen, een jaar of acht negen, ja, dat ziet er niet uit als je dat ziet een jongen van acht of negen die de vlinderslag doet en ik hoor mijn moeder als ik boven kom, dan hoor ik mijn moeder nog steeds schreeuwen, kom op zet hem op hier heb je hem. Dat zijn gewoon momenten die vergeet je niet. En dat hoor ik mijn moeder nog steeds schreeuwen op de achtergrond, kom op. En dan kom ik onder en dan hoor je weer, kom op. Ja, super mooi. En dat was wedstrijd zwemmen, toen ben ik eerste geworden. Dat zijn die momenten die je dan niet vergeet.
I: Je hebt dan op best wel een hoog niveau gezwommen denk ik, he, met elf diploma's.
R: Ikzelf, ik ben één keer eerste provinciaal. En mijn zus die was nog iets verder, mijn zus die is wel Nederlands, van haar leeftijdscategorie, Nederlands kampioen geworden. Dus van alle twaalf provincies die, uh, heeft ze allemaal eruit gezwommen.
I: Hoe is je relatie met je broers en zussen?
R: Ja, goed. Mijn broer is nu op vakantie. Dan zie je hem minder. En mijn zus was er eergisteren nog, bij mij thuis. Zij heeft ook anderhalf jaar bij mij gewoond, die heeft dit jaar ook bij het Erasmus MC, tenminste ik weet niet of jij bij het Erasmus MC zit?
I: Bij de Universiteit.

R: Bij de universiteit. Nou die is arts, dus die heeft daar ook gezeten. Zij heeft als arts een jaar in Australië gezeten. Nadat jaar dacht ik, ja ik heb je te lang niet gezien, kom gewoon een jaar bij mij wonen. Of uh, een paar maanden en dan kijk je maar verder wat je vindt, nou van een paar maanden werd het anderhalf jaar. Dus, ja, dat vind ik ook niet erg.
I: Ja, dat is leuk om te horen inderdaad, wat je zei van he, het gezin vroeger was echt wel een warm bad. Net zoals nu eigenlijk nu je gezin zoals nu is.
R: Je hebt wel momenten dat je elkaar niet kan uitstaan, maar dan vecht je wel eens, broers en zussen die vechten met elkaar. Maar we zaten ook gewoon met z'n vieren de Lion King te kijken, 's ochtends vroeg. De videoband erin en de Lion King stond op. Dus ja, dat deden we ook, het is niet uh, natuurlijk ik denk dat een gezonde broer en zus relatie dat je af en toe echt wel ruzie hebt.

I: Ja, ja, dat houdt elkaar ook een beetje scherp zullen we maar zeggen. Mooi. **En denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding?**
R: Je bent nooit goed voorbereid volgens mij. Nee, nou en vriend van mij is oud marinier en ik zeg tegen hem kan je niet een schemaatje opstellen zodat ik me goed kan voorbereiden. Hij zegt geloof, je bent nooit goed voorbereid. Nee, je kunt nog zo snel en zo hard rennen en zo fit zijn. Maar hij zegt hier moet het goed zitten, tussen je oren moet het goed zitten. Hij zegt als je daar knapt, dan fix je de opleiding niet. Dus uh, ja.
I: Maar je zou kunnen zeggen dat je dat wel, misschien, enigszins zou kunnen trainen, of dat je vanuit jezelf zou kunnen hebben.
R: Dat zeker wel, zeker. Ik denk dat het fysieke dat wel, dat je dat wel kan trainen, maar ik denk het mentale, als je honderd keer tegen jezelf zegt ik kan het, dan ga je er ook in geloven en dan kan je het ook wel. Ik denk dat je het vooral daarvan moet hebben en ook al denk je van, shit, het doet pijn, ik kan nu stoppen, ik moet nu stoppen, toch even die drive doorzetten, van, nu moet ik even doorzetten. Ik denk dat ik dat wel kan.
I: En komt die drive , dat mentale van he, de knop omzetten, ik ga er nu echt voor, komt dat vanuit jezelf of heb, of zou het je misschien ook kunnen helpen dat anderen daar een rol in spelen.
R: Ik denk dat het enigszins vanuit jezelf moet komen. Ik denk dat je zeker, dat het een groot deel van jezelf moet komen, maar ik denk dat het ook een stukje van je buddies kan komen. Ik denk dat als je buddy zegt van, jawel M1 kom op, je kan het en als je stopt dan is dat zo zonde, dat zet je toch wel even aan het denken en ik denk dat dat, uh, een bijdrage levert aan het doorzettingsvermogen. Denk het wel.

I: **En vindt je van jezelf dat je genoeg discipline hebt?**
R: Denk van wel. Kan altijd nog meer, maar ik vind wel dat ik genoeg ervan heb.
I: Waarin uit zich dat? Kan je een voorbeeld geven?
R: Ja, zoals ik al zei, het trainen, het toch 's ochtends vroeg opstaan en toch gaan hardlopen en zaken gedaan krijgen. Als ik zeg, van nou, morgen gas ik een brief tikken, want teken bezwaar tegen een boete die ik heb gehad of wat dan ook. Of ik besluit van, noem eens wat, teken ik bezwaar aan nou dan doe ik dat ook en dan ga ik de volgende dag zitten en dan tik ik een brief. Dus ik denk wel dat ik uh, mezelf ertoe kan zetten. Ik heb ook wel eens gehad dat ik denk van weet je wat, zo belangrijk is het toch niet dus laat maar he. Denk van ik ga boven nog een keer opruimen, maar weet je wat, ik doe het wel volgende week dan heb ik iets meer rust, laat maar zitten, ik doe het volgende week wel. Maar dan doe ik het de week erop, dan doe ik het dan ook wel. Dus, ja. Heb ik discipline? Vind ik van mezelf, ja, het kan altijd meer, maar. Ik vind van wel.

I: Dat heb je ook wel een beetje gevonden als je je hiervoor aanmeld eigenlijk?
R: Zeker, ja. Ik denk dat het zonder discipline kom je hier ook niet.
I: Nee, is discipline alleen in, uh, in inderdaad van 's ochtends vroeg je bed uit komen, dat kom je goed na. Dan inderdaad nog hardlopen en dat kom je dan na. Of houdt het daar ook bij op of is het ook die stiptheid? Zijn er nog meer voorbeelden waarop je zou komen waarin discipline van jou zich in uit?
R: Dan bedoel je in als in vorm van eten om zes uur?
I: Bijvoorbeeld dat inderdaad, of bepaalde afspraken die echt heilig zijn voor jou, of van dan en dan ben ik er voor mijn kinderen. Of dan en dan ga ik aan de sport? Iets in die trend.
R: Ja, het weekend is voor mijn kind. En af en toe kan het wel zou zijn dat ik denk van weet je wat, nou, ik ga met vrienden stappen. Ja, natuurlijk je wilt je kinderen zoveel mogelijk aandacht geven en het is niet leuk dat als je kinderen straks groot zijn, ja je hebt me nooit aandacht gegeven. Dat is één van de ergste dingen die je kunt doen. Een kind geen aandacht geven. Dus, ja. Ik weet het niet.
I: Nou ja, dat vergt toch ook wel een vorm van discipline eigenlijk, omdat dan wel te doen zeg maar. Inderdaad, je niet laten verleiden door met je maten een biertje te gaan doen.
R: Ik denk dat dat meer, weet je, met kinderen is meer, daar groei je naar, weet je. Het is, ja hoe moet je dat uitleggen joh. Dat doe je gewoon. Net als een moeder die zorgt voor haar kind, natuurlijk heb je moeders die dat ook niet doen, die denken van nou ja, ik hoef geen kind, dus ik sta hem ter adoptie af of wat dan ook. Maar, ja, ik denk dat dat er gewoon in zit. Ik denk dat het ook een stukje opvoeding is.
I: Ja, dat je van huis uit het meegekregen hebt, van je ouders, van zo doe je dat. En als je inderdaad kinderen krijgt dan groei je daarin, dat je ze discipline mee geeft en door zelf ook het goede voorbeeld te zijn, wat je al zei.
R: Ik denk het wel, ja.
I: **En kan je ook voorbeelden bedenken waarin je misschien minder gedisciplineerd bent?**
R: Uh, ja dat is een goeie. Dingen waarvan ik denk, nou ja, laat maar.
I: Nou het zou zo kunnen zijn dat je is een keertje, uh, misschien een keertje te los bent gegaan met alcohol, maar goed dat is dan in de jeugd, dat kan ik me voorstellen. Je hebt dus een keertje twee tikken aan een mafkees gegeven die op de grond lag. Maar is het ook met, uh, bijvoorbeeld je schoolprestaties had je zoiets van joh, als ik een zes heb ik vind het helemaal prima, of was je meer van nee ik wil liever een acht of een negen hebben.
R: Hangt er vanaf hoe ik ervoor stond. Dat is dan misschien gek, dat ik dat zeg, maar, ik had mijn schooltijd, ik werkte, in een week werkte ik dan twintig uur. Dat combineren met school, was zwaar. Best heavy. En ik heb wel eens gehad, dat ik dacht van weet je wat ik sta daar gemiddeld een acht voor als ik nu een zes haal dan sta ik zeven komma zes als uiteindelijk en dan wordt het uiteindelijk toch een acht. Ja, dat heb ik wel eens gedaan ja. En ja, dat is dan meer, omdat ik, ja, je hebt je eigen huishouden en dan, ik ben niet iemand die vraagt, oh pap mag ik vijfhonderd euro lenen, want ik kom er niet uit. Of van oh mam kan je een pannetje soep brengen. Ik ben wel iemand als ik ergens voor kies dan ga ik er ook voor. Ik verwacht zo min mogelijk van anderen, ik vind het echt super om anderen te helpen, dat doe ik ook heel graag. En mensen weten ook van me als ze iets van mij nodig hebben dat ze me gewoon kunnen vragen, alleen, ja, ik doe dat niet zo gauw bij anderen.
I: Hoe bedoel je?
R: Uh, ik zoek toch altijd eerst een manier om het zelf op te lossen dan dat ik een ander om hulp vraag. En natuurlijk er zijn dingen die je gewoon niet alleen kan en als je bijvoorbeeld laminaat gaat leggen en ik bel me broer van jo, kan je helpen ik ga laminaat leggen, ja prima. Het gaat sneller.

Maar, bijvoorbeeld, noem eens wat, je kiest ervoor om op jezelf te gaan wonen. Ja, dan zorg je dat je een baan hebt en dan zorg je dat je geld verdiend, dan zorg je dat je de huur kan betalen. Gas en licht en je eten, ja.
I: Ja, je geldzaken wat dat betreft, volgens mij, heb je ook best wel goed op orde, daar had je ook een goed beeld bij, je zou ook kunnen zeggen van jezelf van joh, ik ben eens te ver gegaan met te veel uitgaven, dat je eens een keer in het rood kwam of uh in de problemen voor een paar maanden.
R: Nee, ik heb nooit in het rood gestaan. Ik heb nooit krediet aangevraagd of wat dan ook. Uh, ik zorgt eerst, altijd en dat heb ik ook meegekregen vanuit thuis, ik zorgde altijd dat mijn rekeningen betaald werden. En zodra mijn rekeningen betaald werden, keek ik wat ik over houd en dan ging ik een plan maken van, nou oke, ik heb week één tot week vier, nou dan heb ik vierhonderd euro, dus honderd euro per week en dan doe ik de eerste week vet veel boodschappen, tweede week heb ik nog een beetje over, nou, dan heb je vijftig euro over, nou daar kan je je lekker uitgaan, voor vijftig euro. En dan heb je volgende week heb je weer honderd euro voor de hele week en dan houdt je misschien weer wat over, nou, dan kan je misschien die week erop kan je nog een keer weer uitgaan. Dus ik was wel zeg maar, met geld zaken, was ik altijd wel. Ik ben goed met geld en centjes, ik zorg gewoon dat betaald moet worden wat betaald wordt en daarna gaan we kijken wat kunnen we doen om lol te maken. In dit geval ja, is dat meer vakanties en leuke dingen, pretparken en ja, vroeger was dat misschien een biertje drinken of uh, ook een keer naar een pretpark toe.
I: Maar dat doe je dan ook echt alleen met het geld wat je echt over hebt. Niet met geld wat je eigenlijk nog niet hebt?
R: Nee, dat doe je niet, dat kan ook niet, want wat je niet hebt kan je ook niet uitgeven.
I: Zo is het maar net.
R: Het was niet altijd feest, was ook af en toe even gewoon een beetje opzij zetten, want stel dat de wasmachine kapot gaat, daar moet je ook aan denken.
I: Zeker, zeker dat zijn belangrijke uitgaven als dat stuk gaat. Helemaal goed. Ik hou het hierbij, voor dit interview. Ik vond het hartstikke fijn gesprek.
R: Ja ik ook wel.
I: Ik vond het leuk.
R: Alles weer een keer ophalen en dan is ook alles eruit. Is ook wel eens leuk toch. En nu, in het vervolg krijg we nog twee keer een uh.
I: Ja, nog twee keer zouden we dan een interview moeten doen. Data zijn, uh, tussen 13 oktober en 17 oktober, tijdstippen hoor je dan wel weer, daar regel ik wel wat voor. En dan het laatste moment zou dan, uh, 24 november tot en met 28 november zijn. Dat is nog wel even ver weg, dus.
R: Ik ben de 21 jarig in oktober, dus he. Misschien uhh, nee joh. Een grapje. Leuk ik ben benieuwd, maar we krijgen er verder niks over te horen of?
I: In principe ben ik, uh, bereid om in het laatste interview gewoon, uh, te zeggen van uh, wat ik speciaal met het materiaal ga doen. Waarvoor het dient eigenlijk en waarom ik bepaalde vragen heb gesteld of als jullie daarover nog vragen hebben dan, uh, in dat laatste interview ben ik daar open voor.
R: En kunnen wij dat ook ergens terug lezen of wordt dit echt je scriptie?
I: Dit wordt mijn masterscriptie inderdaad, mijn afstudeeronderzoek. En waarschijnlijk zal je ook wel op korte termijn te horen krijgen over de Militaire Spectator en hopelijk ga ik ook mijn stuk samen met iemand hier van de Van Ghentkazerne en met mijn supervisor van de universiteit, gaan we een artikel publiceren in de Militaire Spectator.
R: Oke, ik ben benieuwd.

I: Over dus militaire discipline. Nou hartstikke bedankt en heel erg bedankt voor je tijd, ik vond het heel fijn.
R: Zeker, ik denk dat die ander jongen al uh.
I: Kijk is aan, helemaal super. Fijne avond nog.

Algemene indruk van dit interview is vrij positief. Een stabiele thuissituatie met een vaste relatie. Hij Is jong vader geworden en relatief hoog opgeleid. Hij draagt zijn verantwoordelijkheid (ook door de verantwoordelijke banen die hij in het verleden heeft gehad) en hij komt zeer gemotiveerd over. Hij is de oudste marinier in opleiding van de groep. Daarom is hij verder in zijn ontwikkeling dan de andere mariniers in opleiding. Hij was een spraakwaterval, hij vertelde makkelijk en hij was zeer open en eerlijk. Op persoonlijk vlak klikt het erg goed met M1 en ik kan mij makkelijk inleven in datgene wat hij vertelt.

M2
Maandag 15 september 2014, 21:00 uur

Na het doornemen van de informatiebrief wordt door M2 gevraagd of het klopt dat er meerdere interviews gepland staan. Ik vertel hem dat er twee vervolg interviews zullen zijn, één in midden oktober en de ander eind november. Hij zegt dat hij dan zal kunnen, want dan komen ze net weer terug uit het veld van bivak. De interview momenten (eerste week opleiding, vierde week opleiding en tiende week opleiding) zijn zorgvuldig gekozen in overleg met dhr. Mastenbroek en Romijn. De meest interessante tijdstippen binnen de opleiding en de praktische mogelijkheid voor interview afnamen zijn de punten waarop deze interview momenten zijn uitgekozen.
Verder is alles duidelijk wat betreft privacy en opzet/doel van het onderzoek

I: **Dan wil beginnen met het interview en om goed er mee te beginnen is dat ik zeer geïnteresseerd ben naar hoe jij bij het Korps Mariniers bent gekomen?**
R: Ik ben bij het Korps Mariniers gekomen, uh, eigenlijk een beetje door mijn vader. Mijn vader heeft acht jaar gediend bij mariniers en daarna overgestapt naar de marine. Uh, het sprak mij altijd al een beetje aan en ik wou altijd bedrijfsautotechniek gaan doen, monteur. En ik mag ook graag sporten, ik hou van bewegen. En toen ben ik via VeVa, ben ik bij de VeVa gekomen bij bedrijfsautotechniek en defensie, nou dat heb ik afgerond en daar bij liep ik stage bij de mariniers, dat stond mij wel aan, dat prikkelde mij wel. Daar heb ik twee jaar eigenlijk gelopen, als stage bij VeVa, en uh, zo doorgelopen door de keuringen en nu bij het Korps Mariniers de EVO, zeg maar, aan het lopen.
I: Kijk is aan. Maar zat dat al, uh dus eigenlijk zeg je van huis uit heb ik het al een beetje meegekregen. Beetje aangewakkerd werd je.
R: Ja, mijn vader had het vaak erover, hij was er ook trots op. En ja, sommige momenten gaat het gewoon prikkelen dat kittelt even, van nou dat lijkt mij ook wel wat. En dan ga je erin verdiepen en als je erin verdiept, ja dan kom je achter veel meer dingen en de mogelijkheden binnen het Korps. Ja dan uh, moet je er ook wat voor over hebben natuurlijk, dan moet je er voor gaan.
I: Precies. **En wanneer zou je kunnen zeggen dat je echt de knoop hebt doorgehakt om voor het Korps Mariniers te gaan?**
R: Ik heb de knoop doorgehakt, dat ik toen de eerste twee stages van mijn VeVa opleiding ben ik naar het luchtmobiel geweest. Daar werd je behandeld als een hond gewoon, letterlijk als figuurlijk als tuig. En daar hebben we ook een aanklacht over in gediend, via school, want we werden gewoon geslagen.
I: Zo. In de opleiding?
R: Toen waren we nog VeVa, dus dan mogen ze eigenlijk niks. In je onderbroek naar buiten 's nachts, op het asfalt liggen, allemaal zulk soort dingen. Dat mocht niet, dat is gewoon verboden, dat mocht niet, als VeVa leerling. Kijk als aspirant militaire is het misschien dat de regels wat grover zijn dat het wel mag, maar wij waren nog gewoon VeVa leerlingen van mbo, dat mocht nog niet. Maar ja, en uh, dat was luchtmobiel en toen ben ik één keer naar Havelte, naar het drieënveertigste herstel , gewoon uh, dat is landmacht en dat was weer gewoon van he, die lappen heel veel aan hun laarsje, je doet wat je wil en als je je boekje maar afwerkt als ware. En daarbij kreeg je zoveel ruimte waar de discipline van mij weg valt. Nou ja dan heb ik toch liever dat ik wel geprikkeld wordt op een fatsoenlijke manier waarbij het bij de regeltje blijft, maar wel, uh, zwaar is. Dat je een fysieke zware prikkel hebt. En de discipline oplicht, dat is zeker belangrijk, want de discipline is hier is gewoon heel hoog, dat is gewoon duidelijk.

I: Ja en dat lag minder hoog dan bij de landmacht?
R: Ja, ja, daarom heb ik de knoop door gehakt, omdat ik dus eigenlijk, eigenlijk heb ik er wat van geproefd, ik heb bij de luchtmobiel wat geproefd, dat is dan ook landmacht en ik ben één keer bij de landmacht geweest, nou en dan had ik eigenlijk, tenminste het onderdeel krijgsmacht landmacht dan, had ik al het gevoel, had ik eigenlijk luchtmobiel gehad en de landmacht, nou dat past gewoon niet, een gigantisch verschil, maar dat luchtmobiel dat sprak mij aan, maar ik vond luchtmobiel hoe er met me omging vond ik niks en daarbij, ja, ben ik toen via mijn vader bij het Korps en dat sprak mij direct aan en toen heb ik de knoop doorgehakt, ik ga niet naar landmacht, ik ga niet naar luchtmacht, niet naar marine, maar wel naar de mariniers. Marine is daar wel een onderdeel van de mariniers, tenminste, de mariniers is een onderdeel van de marine. Maar uh, ik hoef niet veel op zee, ik vind mariniers dat spreekt mij aan. Vooral de discipline enzo.
I: Oke, ja. Die discipline heeft echt een aantrekkingskracht op jou.
R: Ja, nou ja, dat het gewoon wel moet zoals het, uh ja, dat het wel gewoon moet via de regeltjes en dat ik mij daaraan moet houden en daar wordt jij ook alleen maar beter van, je gaat er echt niet op achteruit. Alleen je moet pluspunten pakken, maar je hebt ook de minpunten ervan. Tenminste, nu in opleiding.
I: Hoe bedoel je dat?
R: Dat je nu dus de discipline moet gaan opbrengen dat je bijvoorbeeld, uh, geen contact hebt met huis of uh, geen ja, geen social media hebt je nu, op mijn telefoon dan bijvoorbeeld, ja dat je eigenlijk die discipline moet opbrengen om de negatieve punten ook mee om te gaan, die discipline moet je gaan opbouwen, om met zulke dingen om te gaan. Ja daar heb ik het dan nu toevallig heel zwaar mee, maar dat is dus een punt waarbij ik wel kan zeggen, nou daar moet ik discipline voor opbouwen, om zulke dingen af te bouwen, eigenlijk, om te verwerken. Nou ja, dat is eigenlijk het mooie aan het Korps Mariniers.
I: Dat is de uitdaging eigenlijk ook echt. Maar is de uitdaging alleen om, alleen meer discipline te ontwikkelen of heb je ook andere dingen die jou heel erg aantrekken bij specifiek het Korps Mariniers?
R: Uh nou ja, het handelen van het Korps Mariniers. Ze gaan anders te werk dan andere en uh, zoals we, dat zei je sergeant majoor dan, van uh, we moeten stil komen, maar als we er zijn dan moeten ze ons horen. Op het moment dat, we komen aan en ze horen ons niet en dan als we er zijn, dan kunnen we handelen en dan zijn ze gewoon de pineut als ware, als vijand gezien. En ik vind het gewoon mooi om, ja, hoe hun handelen, in het bos ook dat vind ik geweldig. Ja, andere manier van handelen.

I: Precies, precies. Kijk is aan. Nou ja goed, je hebt dus al wat over je vader verteld, he, je vader heeft gediend bij de marine. **Hoe is de thuissituatie voor jou? Woon je nog bij je ouders?**
R: Mijn vader en moeder zijn sinds, uh, 2006 gescheiden. En mijn vader woont in Enkhuizen met zijn nieuwe vrouw en hun tweeling, stiefzusjes van mij. En mijn moeder woont in Klazienaveen in Drente. En uh, daar woon ik met mijn zus van twintig en een zusje van dertien en mijn moeder dan. Ja, wij uh, ik doe eigenlijk gewoon mijn ding, ik heb mijn opleiding dan gedaan en ik ga nu mijn opleiding doen. Het contact is wel goed.
I: Contact tussen je vader?
R: Tussen mijn vader is goed. Alleen, uh, het wordt vaak wat verzwakt door het negatieve van mijn stiefmoeder zeg maar, want ik kan niet zo heel goed, ja ik ga wel goed, ik kan goed met haar opschieten, alleen op momenten dat ik er dan iets te lang bij haar ben dan gaat ze dus moedertje

spelen over mij en dat heb ik haar verteld dat moet ze niet doen. Want het is geen moeder voor mij, zo wil ik het niet zien, dus dan wil ik het ook gewoon echt houden zoals het is. Maar als ik er dan iets langer ben dan gaat ze dus denken dat zij, dat ze mij naar binnen kan trekken, bij het huishouden als ware, van nou jij bent nu even voor mij mijn zoon of tenminste in haar opzicht, dan mag ik ook dingen over jou gaan, nee dat mag ze niet, over mij. Dat is voor mij, geen dingen over mij gaan bepalen. Ik wil haar helpen, ze kan mij helpen, maar uh, als dat maar gewoon zo blijft, dat het geen aantrekkingskracht krijgt ofzo, ik heb het liever dat het op afstand blijft. Ik kan ook super leuke dingen met haar doen, zeker super leuke dingen, ik kan leuk met hun omgaan, weg gaan op vakantie met z'n allen helemaal geen probleem, alleen ja uh, op het moment als ik dus een vinger geef, dat we leuk met elkaar omgaan, dan moet ze niet heel mijn hand pakken dat ze alles erbij in betrekt. Dat ze direct, zou ja, dan begint ze eigenlijk ook als ware direct van nou kom bij ons wonen en zulk soort dingen en dat vind ik wel heel gauw gaan, dan heb ik het over misschien twee drie weken dat ze het dan al zo ontwikkeld. Dan geef ik maar één vinger en ze neemt dan, als ware, mijn hele hand.
I: Oke. En drukt dat ook niet op de relatie tussen jou en je vader, zeg maar? Of valt het nog wel mee?
R: Het drukt er wel op. Maar waarbij mijn vader af en toe gewoon schijt aan heeft en dan gewoon daaruit laat blijken, van ho, hij is hier nu wel, want ik kom niet heel vaak, dat is een pokken eind reizen van Klazienaveen naar Enkhuizen. Dan is het gewoon zo, hij zegt van nou, dan is het gewoon heel makkelijk jij bent hier nu en dan neemt hij wel tijd voor me, dan gaan we even de hond uitlaten of zoiets. Of we moeten een rondje, we gaan een rondje rijden even dat we wel met z'n tweeën zijn en dat wilt hij ook zichzelf voor inzetten dat we met z'n tweeën gaan vissen of zulk soort dingen of hardlopen of, ja, mountainbiken doen we, of redelijk als ik er ben. Nou dat spreekt dan wel aan.
I: Ja, hij maakt wel echt tijd voor je.
R: Ja, hij vraagt ook wel of er dingen soms als hij even moet van huis, hij werkt nu bij de marinebrandweer , en uh ja, dan is hij vierentwintig uur op die dag af, daarbij doet hij nog wat werk voor uh, hoe heet het, brandbeveiliging en de vrijwillige brandweer. Ja hij is dan ook wel redelijk druk, maar dan doet hij af en toe dingen sommige dingen doen we samen, dat helpt, ik help hem hij helpt mij. Ik mag graag sleutelen dus elk onderhoud aan auto enzo, er is altijd wel wat te doen. Of voor mijn opa of voor oma bedoel ik, die is ook altijd wel wat stuk aan dus. Ja dan breng ik mij tijd daar wel door. Bij mijn moeder is eigenlijk ook gewoon thuissituatie wel redelijk, het is niet altijd op z'n best. Vandaag moest ik ook vragen invullen voor het Korps dan, of ik uh, hoe mijn thuissituatie is, nou thuissituatie is goed alleen af en toe gewoon minpunten, want mijn zus die is twintig jaar en die uh, is eigenlijk heel veel op haar zelf sinds zij een vriend heeft. En uh ja, die zijn heel veel weg, ze slaapt heel vaak bij hem. Als ze dan thuis is dan komt ze even thuis eten en dan gaat ze weer weg, een beetje gebruik maken van het huishouden van een douche, huis een beetje onderkomen als ze niks heeft, zo komt dat een beetje over. Nou ja en dan escaleerde wel eens.
I: Oke, dan zegt je moeder er wel wat van?
R: Nou mijn moeder is juist een softie zij zegt er eigenlijk helemaal niks van en zij durft, mijn zus loopt over mijn moeder heen. Nou en dan laat ik mij niet, mijn moeder uh, ik laat niet over mijn moeder heen lopen.
I: Nee, jij neemt het eigenlijk voor je moeder op.
R: Nou eigenlijk wel, want ik woon wel met mijn moeder in huis woon en ik doe al de dingen voor haar en ik laat ook wel zien dat ik gewoon er ben. Niet dat ik even kom eten en ik ga weer weg. Dat komt wel eens voor, maar dat doe ik niet, dat wil ik niet. Nou ja, dan kom ik ook wel eens voor mijn moeder op, op momenten, want zij durft het niet, omdat ze weet dat mijn zus erover heen loopt, nou ja dan laat ik wel zien dat ik van ho ho, uh, mevrouw ik ben er ook in huis en dat gebeurt niet. Ja,

het is meestal dus om het eten zulke dingen, dus dat zij dan thuis komt en dan moet zij op die stoel zitten en daar wilt ze eten en ze eet en ze eet en ze wilt direct weer weg. En ze wilt direct weer weg, nou ja, dan is het gewoon, vraagt mijn moeder van nou, doe even rustig lekker blijven zitten even gezellig eten en even wachten tot dat iedereen klaar is, toetje en dan mag je weg. Maar dan moet ze al weg en dan wilt ze geen toetje meer, nou ja dan, gaat zij dus eigenlijk al zenuwpezen, dus een beetje onrustig doen en dat wij het irritant gaan vinden dat wij haar eigenlijk wegsturen. Dan vraag ik fatsoenlijk om ermee op te houden en ja, dan escaleert het wel eens, dan gaat ze mij benadrukken van waar bemoei jij je mee, dus ja, daar heeft ze wel gelijk in waarmee je je mee bemoeit, ik ben natuurlijk een broertje voor haar, ik ben twee jaar jonger als haar, maar ja, zij luistert niet naar mijn moeder en dan zeg ik haar ook van ja, waarom luister je niet naar haar dan, zij is zoveel jaar ouder als jou. Nou ja dan heeft ze niks te zeggen, want dan wordt zij, met haar van wat ze tegen mij zegt wordt ze zelf mee neer getrapt. Want zij zegt tegen mij ja jij bent jonger, maar ik zeg als jij niet naar mij luistert, waarom luister je dan niet naar je moeder. Daar zit zesentwintig jaar verschil in tussen mijn moeder en haar, nou ja, dan is het ook alweer gauw van uh, wat moet je dan weer als weerwoord geven. Ja, dat durft mijn moeder niet te zeggen, want ja, dan help ik daar wel bij, ja dan is het meestal dat zij dus uh, gevlogen is, naar boven gaat en uh, met de deuren klappen en zulk soort dingen, dat zint mij niet en ze schreeuwt heel snel, mijn zus. Ja, dat vind ik niet leuk, dus de thuissituatie nou dat is dan uh. Vorige week ook dan heb ik haar helemaal niet gezien en dan komt ze weer even thuis, dan eet je wat, of het gaat goed of het gaat niet goed en daarna ineens ga ik weg en ik zie jou niet meer. Ja, wat moet ik dan denken.
I: Ja. Zou je kunnen zeggen dat de relatie tussen je moeder en je zus en tussen jezelf best wel verstoord is eigenlijk ook. Is dat al een tijdje?
R: Nou, we hebben jeugdzorg in huis gehad een tijdje dan.
I: Toen ze nog jonger was?
R: Ja, toen was ik, ik ben nu achttien dan, toen was ik een jaar of vijftien ofzo. Toen ging ik er echt zo op in dat we daadwerkelijk elkaar de haren vlogen, zeg maar, maar niet zo zeer, maar we pakte elkaar wel even ja. We gingen stoeien als ware en uh, ja toen hebben we jeugdzorg in huis gehad, dat we bij uh, heb ik wel dus uh, nou ja, wel van geleerd dat ik niet meer uh, ik vlieg niet meer, ik vlieg haar niet meer aan. Of zij moet mij pakken dan doe ik, wil ik haar geen zin zeer doen, maar dan leg ik haar wel even neer op een moment van nou, moet je je even luisteren ik ben sterker jij gaat nu liggen, ik doe en wil haar geen zeer doen maar ik laat wel even zien dat ik er ben. Dat is wel altijd uh, ik wil haar geen pijn doen of wat dan ook, dat vind ik altijd niks. Waarom die ruzie ik kan nu wel mijn met mijn mondje blijven praten, maar dan wilt zij uh, zij schreeuwt direct en daar kan ik heel slecht tegen. Dus uh, niet tegen het schreeuwen op het moment dat de sergeant tegen mij schreeuwt kan ik wel verdragen, want hij heeft toch niks met mij, maar mijn zus op een ruzie zoekende manier mij uitscheld of zulke dingen dan kan het mij prikkelen en dan pak ik haar even en dan leg ik haar even neer of wat dan ook en dan zeg ik van nou, je moet even goed luisteren ik wil het niet, jij begint, je moet stoppen nu. Nou ja dan is het meestal wel goed.
I: En gebeurt dat wel vaker, he, één keer dat je jeugdzorg dan over de vloer komt?
R: Nou nee, we hebben jeugdzorg dan een paar keer in huis gehad, zeg maar. Om nou, om te praten dan. En mijn zus heeft het met de scheiding zeg maar, zog steeds moeilijk. Zij komt nooit bij mijn vader, zij uh, ze heeft liever dat ze af en toe aan hem moet denken, maar dat ze er niet komt, dat ze hem niet ziet. Want zodra ze er weer een keer geweest is, dan heeft ze een half jaar tot een jaar last van. Dat ze, dan moet ze alleen maar malen over die scheiding, omdat zij was twaalf jaar, ik was tien en zij was twaalf dus zij heeft het precies in nou, basisschool naar VMBO, die tijd had zij en ze moest

een heel eind weg en ze was altijd helemaal gek op mijn vader. Ze was helemaal van, ze was nog gekker op mijn vader dan mij dan. Dus ja, dat liep ineens zo stuk en ja, ze kan het niet haar vader niet vergeven, mijn vader is een slechte prater op dat vlak ook qua emoties, dat durft hij eigenlijk niet te zeggen, dan wordt hij eerder boos, dan dat hij een emotie vrij wilt laten, terwijl hij eigenlijk het liefst wel wilt doen, maar dat durft hij niet, dus dan wordt hij boos. Dat is ja mijn vader.
I: Ja daar verander je ook niet zo veel aan denk ik.
R: Nee, nee. En dan proberen we het wel, meestal via via. Dus dan dat ik een keer met hem praat en dan op één of andere manier vraag en dan ja, als het eruit moet komen, maar anders is er bijna niks uit te komen. Daar heeft mijn zus nog steeds moeilijk mee en daarom denk ik ook, daarom hebben we jeugdzorg gehad, daarom denk ik dan ook dat zij zo snel geprikkeld is. Één of andere manier, omdat zij zegt ook altijd, als wij dus wel een keer wat doen gezellig of leuk, als ik dan reacties heb of gewoon grappige reacties of en ik doe wat of, dan zegt me zus die is dan de eerste die het zegt van, oh je bent net je vader. Normaal zegt een moeder dat soort dingen of een vader of opa of oma zegt van nou, goh het is net je vader. Dat zegt eigenlijk mijn zus altijd, dus op zulke momenten als ze mij ziet, dan denkt ze, tenminste dat laat ze ook blijken, dat ze heel veel aan mijn vader denkt op het moment dat ze bij mij is. Tenminste dat laat ze aan mij blijken, dat kan ook een oorzaak zijn, natuurlijk dat ze daarom zo snel gefokt is, of ja, opgefokt is. Ja.
I: **Uh, wordt je gesteund door jou ouders in jouw keuze voor de mariniers?** Ik kan mij voorstellen voor je vader bijvoorbeeld die vindt het wel echt te gek dat zijn zoon in de marine zit.
R: Mijn vader die heeft mij eigenlijk al gesteund vanaf het moment dat ik zei ik ga die vooropleiding doen. Toen heeft hij mij, ik woonde bij hem toen, ik heb twee jaar bij mijn vader gewoond.
I: Toen ze al gescheiden waren natuurlijk.
R: Ja, want ik heb, ja heel lastig, ik heb in Friesland gewoond, daar heb ik tien jaar gewoond. Toen zijn mijn vader en moeder uit elkaar gegaan, moeder is terug gegaan naar Drente, waar zij oorspronkelijk vandaan kwam. En mijn vader is bij mijn stiefmoeder gaan wonen. En uh, mijn vader, uh, mijn moeder daar heb ik toen twee jaar bij ingewoond, heb ik toen een meubelsmaakopleiding gedaan, twee jaar.
I: Oke, na je VMBO?
R: Ja, VMBO. Toen ben ik naar mijn vader gegaan, toen wou ik al monteur gaan worden, maar dat was een school waar ik toen op kwam zat vol, dus toen moest ik weer de bouw in. Toen heb ik een jaar timmeren gedaan en een jaar metselen. Maar toen ben ik uh, heb ik metselen heb ik mijn diploma ook in gehaald. Ik ben nog vierde van Nederland geworden met de metselkampioen schappen.
I: Zo, gefeliciteerd, klinkt goed.
R: En uh, toen was ik dus opzoek naar een nieuwe opleiding en ik wou en moest bedrijfsautotechniek gaan doen. En uh, zoeken wat ik zoeken kon en toen kwam ik dus vanaf Den Helder naar Amsterdam reizen voor die opleiding of van mijn moeder naar Groningen, vanaf Klazienaveen naar Groningen. Nou dat was dus voordeliger om met de bus te gaan en in plaats van met de trein en overstappen, was dus veel simpeler om bij mijn moeder te gaan wonen om heen en weer te gaan reizen, via Klazienaveen naar Groningen, dat scheelde veel meer en daarom heb ik de keuze gemaakt om twee jaar bij mijn moeder te gaan wonen.
I: Dus meer eigenlijk, veel meer om praktische redenen.
R: Voor die opleiding. Nou ja, toen kwam dus het idee ook van he, nou ja ik wil wel de marinier erbij doen dus. Toen van ja praten met mijn vader, we waren alleen maar meer inzetbaar als ware, ja, je kan veel meer doen. En uh, hij kocht ook, of tenminste, we hebben allebei de helft gedaan, nieuw

schoeisel aangeschaft van die Lowa's, dat is veel hoger kwaliteit schoen. En die heb ik toen ook speciaal aangeschaft dat wou hij ook in meebetalen en hij wou, ja, vaak sporten en ja, hij wil gewoon zien dat ik het wel kan halen en uh. Ja mijn moeder die kwam qua steun het mentaal een beetje opbrengen bij mij, zeg maar, dat ze mij steunt. En uh ja, voor de rest. Ja, ze wilt het wel, ze wilt mij erbij helpen om mij zo rustig mogelijk er naar heen te laten gaan, zeg maar. En daarbij dus, als ik terug kom een soort vertroetelen. Dat ze me wel de rust brengt en dat ze, nou ja, wat ze dan op die korte termijn in het weekend wat ze met me kan doen, dat ze dat wel voor me doet. Dat is haar steun eigenlijk aan mijn kant. En het verwerken van zware momenten ofzo, als ik weer van nou het ging echt niet, nou dan wilt ze er wel over praten. Dat is haar punt eigenlijk, mijn vader is eigenlijk meer van nou, we gaan sporten en we gaan doen en af en toe ook wel wat dingen op momenten zegt van nou, als je dit tegenkomt dan moet je dat gaan doen en als zulk iets tegenkomt dan moet je dat gaan doen. Voor de psychologische keuring had ik een boek van hem gekregen, had hij voor me gekocht, over allemaal psychologische dingen. Dat heb ik helemaal door gebladerd, twee keer, dat was ook van die testjes zijn dat enzo. Nou dat boek heeft hij voor mij gekocht toen, hij zegt van nou dat moet je doorlezen, doe maar twee keer, dan kom je de keuring wel door. Ik ben niet van het leren eigenlijk en dat heb ik toch gedaan, en ja, zulke dingen doet hij dan ook wel en uh, nou ja hij heeft toen ook geregeld uh, ik zou met de trein gaan naar de keuring toen, nou ik vond het wel spannend zo'n keuring en toen regelde hij even vervoer dat hij via via jij gaat met hem mee en hij brengt jou naar Amsterdam naar de keuring en uh, hij haalt de druk eraf. Dat doet mijn vader ook en mijn moeder is twee keer voor mij heen en weer terug gereden.
I: Oke, dat is best goed om te horen.
R: Ja, die steunt, ze steunen mij allebei eigenlijk wel, ja.
I: Ja, want vaak hoor je, ik zou het me kunnen voorstellen dat de vader er heel positief over is, maar dat de moeder een beetje huiverig is natuurlijk, he, vaak situaties moet je dat nou allemaal wel gaan opzoeken.
R: Dat is dus, die medische keuring gehad, eerste keuring, medische keuring, ja. Toen had ik dus, toen was ik zeventien, dus toen moest mijn moeder tekenen, zeg maar. Ik was nog geen achttien, dus ik mocht zelf nog niet tekenen. Nou toen kreeg ik, dus dan begint eigenlijk al een beetje in die routine, als het begint te lopen binnen defensie natuurlijk, die gaan alles voor me regelen en briefjes komen binnen en papieren en honderd zoveel vragen en vierhonderd zoveel vragen voor die inschrijvingen. Ja en dan komt er dus ook te staan uh, je bent nog zeventien dan moeten je ouders tekenen dat je wel uh, recht hebt op uitzending en dit en dat. Ja, toen kreeg mijn moeder wel even een brok in haar keel van uhm, daar moest ze wel even over nadenken, zeg maar. Omdat ze mij als ware, kijk nu heb ikzelf getekend dat ik achttien ben, maar toen moest zij tekenen voor mij. En dat vond zij heel erg moeilijk.
I: Dat kan ik me goed voorstellen. Maar nu steunt ze je eigenlijk wel volwaardig.
R: En nu steunt ze me, want kijk, nu heb ik uh, zelf moeten tekenen, dat zegt zij ook wel, ja je hebt zelf nu getekend, nu is het je eigen keuze, zij voelde zich toen een beetje belaagd dat het haar keuze was. Dat zij dus voor, dat ze mij eigenlijk weg tekenende. Ze gaf mij eigenlijk weg aan defensie. Dat gevoel had zij. Kijk nu is dat anders, nu voelt ze dat ook anders, omdat ik nu zelf de boel heb rond getekend als ware, dat ze nu weet dat het echt mijn eigen keuze is. Ja, en wat ik zei, de mentale punten waar ze mij in kan steunen.

I: Dat is fijn. **Hoe zou je je jeugd kunnen omschrijven, heb je zeg maar, een goede jeugd gehad? Heb je een strenge opvoeding gehad of vrij neutraal? Of ben je juist heel erg vrij opgevoed?**

R: Uh, nou zoals ik al vaker zei, mijn ouders zijn gescheiden. En uh, mijn vader is twee drie jaar niet thuis geweest.
I: Voor of na de scheiding?
R: Voor de scheiding. Want toen had hij dus al een andere vriendin, zonder dat wij dat wisten. En uh, ja daarvoor hadden wij eigenlijk, ik had een, ik heb daar mag ik echt niet over klagen, ik heb een super jeugd gehad eigenlijk in Friesland dan. Ik had super goede vrienden ik had één hele goede vriend daar ging ik elke dinsdag at hij bij mij en ik eet elke donderdag bij hem, tussen de middag op de basisschool. En na tijds gingen we spelen en voortijdig gingen we spelen toen nog. Uh, ik had twee knutsel vrienden daarmee ging ik altijd lassen, slijpen en we wonen in een boerendorp. We hadden crossmotortjes die slepen we uit elkaar en dan bouwde weer wat anders van. En dat ging eigenlijk het hele jaar door. In de winter zochten we weer wat op en 's zomer hadden we ook de dikste lol. We hadden altijd wat te toen, ik had altijd lol. Ik had altijd lol.
I: Ondanks dat je vader er twee jaar niet was?
R: Ja, ja, eigenlijk wel, ik had wel altijd lol. En af en toe dan zat het mij wel heel hoog inderdaad, dus bijvoorbeeld in weekenden dan was het zo van, ik mag graag op zondag wegwezen eigenlijk, ik moest toen naar de kerk, maar ik was eigenlijk zondag het liefst gevlogen naar mijn vrienden om te sleutelen en gekke dingen te doen natuurlijk. Nou ja, dan op een zondag moet je ook een keer een rustdag nemen natuurlijk, zei mijn moeder altijd en uh, ja, dan ga je dus zitten miepen en dan zit je zo van nou, ma wanneer gaan we een keertje wandelen in het bos, want ik ging graag naar het bos toe, dat was dan nou, vanaf twintig kilometer rijden, en daarna gingen we altijd pannenkoeken eten, meestal zondags deden we dat. Ja, mijn vader was nooit op zondag thuis, dus elke keer vraag ik zo van ma, wanneer gaan we nou weer pannenkoeken eten. Dat ging eigenlijk nooit door. Nou ja mijn zus die heel de dag achter de televisie eigenlijk en mijn zusje die was vier toen, nou ja heel mijn jeugd goed gegaan. Af en toe mijn vader dan is het later inderdaad, ja een beetje, dan ga je erover nadenken eigenlijk. Nou ja en dan uh, ga je hem af en toe bellen, toen belde ik hem ook zondags en toen flipte ik hem, dan werd ik helemaal gek en dan belde ik hem op en dan zei hij dat hij woonde in Den Briel en bla en bla. Dan schold ik hem eigenlijk vol door de telefoon. En dan stond hij er ineens binnen tien minuten, of tenminste, hij kon in een uur kon hij er wezen uiteraard, en dan stond hij er ook. Als ik boos op hem was geworden, dan letterlijk en figuurlijk, dan maakte ik hem voor van alles uit. En dan stond hij er ineens weer binnen een uur. Maar hij zei altijd dat hij moest overwerken, hij moest altijd overwerken en hij moest die vervangen en moest altijd wat doen. Hij moest altijd werken. En ja, toen kon het opeens wel, als ik hem, dan had hem belachelijk gemaakt en dan voelde hij zich, dan stijgt dat en dan kon hij ineens wel met ons het bos in. Dan zei hij ik ben net vrij, ik zeg nou heel toevallig, toen was ik nog maar tien jaar, of tien, ik was nog geen eens tien, negen of acht en een half en ik had dan, toen drong dat wel een beetje tot mee door, toen was het al dat ik zulke dingen zei. Mijn moeder die liet het eigenlijk allemaal belopen. Dus hij heeft als excuus gemaakt dat het is gekomen doordat opa overleden is, zijn vader. Dat was dus eigenlijk de druppel dat hij het niet meer zag zitten en hij kon zijn ei niet kwijt bij mijn moeder. Maar dat is dus het mooie, hij wou nooit praten. Als wij vroegen wat er is, dan wou hij nooit praten, met mijn moeder niet, met mij niet, met mijn oma wilde hij niet praten, hij wou niks. En dan als excuus dat hij wel zijn ei kwijt kon bij die andere vrouw. Maar daar heeft hij nu alleen maar ruzie mee, dus ja.
I: Heb jij er zelf ook, uh, ben je misschien boos geweest op je vader of had je zoiets van nou ja weet je zoek het uit?
R: Ja, ik ben heel vaak boos geweest en welke vragen ik eigenlijk heel vaak nog heb hoor, is van waarom eigenlijk, uh, heb je de keuze gemaakt om bij mijn moeder weg te gaan en, tenminste, nog

geen eens bij mijn moeder weg en toch een andere vrouw. Wat is daar de reden van en die tijd zolang ons voorliegen. Dat heb ik hem wel, ik heb het hem al een keer gevraagd, maar daar wou hij dus ook niet op antwoorden wat ik al aangehaald had, dat hij heel snel dus zijn emoties niet durft te tonen, dus daarom maar chagrijnig of boze reacties geeft. Dat heb ik hem een paar keer gevraagd en ik heb het ook een keer gevraagd op een moment dat we eigenlijk gewoon we waren lekker in gesprek enzo, nou gewoon ik weet niet, volgens mij waren we aan het vissen ook, heel relaxed aan het praten met z'n tweeën van nou, hoe is het eigenlijk, een tijdje niet gezien en uh, toen vroeg ik ook van, pa ik zit eigenlijk nog ergens mee, ja zegt hij zeg het maar dan kunnen we het afsluiten en toen vroeg ik het hem, toen werd hij stil. En toen begon hij weer over iets anders, ik zeg nu moeten je even goed luisteren ik zeg we hadden het ergens over. En dan gaat hij boos worden, ja, dan gaat hij op een andere manier gaat hij gelijk, ja, daar heb ik geen tijd voor ik ga zo weg. Dan gaat hij als ware gaat hij dus niet alleen afkappen met de theorie, maar dan kapt hij direct met de praktijk kapt hij dat af, daarbij heeft hij een excuus om er niet over te praten.
I: Precies, heb jij het daar persoonlijk wat moeilijk mee? Ik snap best goed dat je dan boos op je vader kan worden, maar lig je dan bijvoorbeeld 's nachts in je bed en zit je er nog over na te denken?
R: Niet bepaald, niet vaak, nee, niet heel vaak.
I: Het beïnvloed niet de rest van je leven zal ik maar zeggen?
R: Nee, nee, ik loop er niet meer rond zeg maar, nee. Ik heb wel af en toe dat ik dus een keertje op mezelf zit, even lekker een muziekje luister of ik zit in de trein of zulke dingen, dat ik even tot mezelf kom en als ware een beetje ga dagdromen of een beetje ga denken wat ben ik aan het doen vandaag. Of uh, ja, dan komt er wel eens zoiets voorbij van of als ik met mijn vader ga dan komt het wel eens voorbij dat ik dan denk van ja, waarom nou en daar heb ik eigenlijk nooit antwoord op gehad. En ik heb het aan mijn oma gevraagd, ik heb het aan mijn moeder gevraagd, ik heb het aan mijn stiefmoeder gevraagd. Maar hij weet het, hij is het brein erachter als ware en, maar hij wilt er niks over zeggen. Dus dat is uh, ja, eigenlijk het jammere eraan, maar voor de rest loop ik daar eigenlijk niet mee.
I: Nee oke, af en toe komt dan op he, ja, het is toch nog een onafgesloten hoofdstuk inderdaad.
R: Ja eigenlijk wel, het is nog niet afgesloten voor mij niet. Kijk, mijn zus, soms, misschien is dit wel hetzelfde voor mijn zus, maar mijn zus zit er dagelijks mee mee om, of wekelijk zeg maar. Dat zij dus meerdere malen erover nadenkt, ja want ik heb het nog wel eens over mijn vader, natuurlijk zij weet ook dat mijn vader marinier is geweest en op momenten dat ik er druk mee bezig ben dan gaat ze er misschien ook wel mee in haar hoofd, ja, rond malen van ja. Misschien blijft het daardoor het wel heel vers, zeg maar, heel fris. Zo komt eigenlijk alles, het verhaal, een beetje bij elkaar in. Ja.

I: Uh. **Hoe zit het bijvoorbeeld thuis, hoe heb je van huis uit meegekregen om bijvoorbeeld, om maar een voorbeeld te geven om op tijd te komen? Ben je daar heel punctueel in of is dat meer?**
R: Op tijd te komen heb ik eigenlijk een beetje geleerd door mijn moeder. Dat zeker. En door de scheiding dan wel, wij zijn verhuisd naar Drenthe. Mijn zus ging al naar de hogere school, ik moest nog naar groep acht en mijn zusje die was vijf jaar en ik moest haar naar de basisschool brengen. Maar we moesten een drukke weg over, dus ik moest, mijn moeder moest werken, want ja je moet wel rondkomen, mijn zus moest naar Emmen toe en ik moest gaan eten tussen de middag en 's morgens met haar naar school toe, mijn moeder moest voor zeven uur werken, voor acht uur. Ze hielp me zusje wat mee en ze hielp mij wat mee, maar daarna moest zij weg en dan moest ik dus rond acht uur moesten wij die kant op fietsen. Ja, dat was eigenlijk wel stip op tijd en ik had altijd ging mijn klok in de woonkamer, had ik de klok altijd vijf minuten van te voren. Dan zette ik altijd vijf

minuten, uh, als de tijd vijf uur is, dan zette ik de klok vijf voor vijf. Als ik dan iets later ben, dan ben ik altijd op tijd. Daarom kwam ik eigenlijk nooit te laat.
I: Dus je hebt dan van jongs af aan heb je eigenlijk de verantwoordelijk gekregen over je zusje.
R: Over mijn zusje eigenlijk al. En ik heb, uh, ik heb een horloge toen gekregen van mijn opa en hij zei van nou, doe goed je best en kom op tijd he. Ik waste op zaterdag de auto bij mijn opa en mijn oma, dan moest ik er altijd om twaalf uur er wezen, dan gingen we eten en dan was ik er altijd stipt twaalf uur was ik daar. Eigenlijk altijd iets ervoor, altijd op tijd. Ik had het altijd druk, ik heb het nog steeds altijd druk, ben altijd als ik dus 's avonds wat leuks wil doen dat ik met mijn vrienden weg ga, ik moet nog naar die vrienden en ik dan naar die vrienden en dan moet ik altijd alles afspelen als ware en ik moet overal op tijd komen, want dan spreek je drie uur af en het is nu kwart voor drie, hup dan is het snel afronden hier, dan is het zoveel minuten fietsen en dan ben ik er vijf voor drie. Ja, eigenlijk, tijd ben ik heel goed mee bezig.
I: Kijk, dat is alleen maar goed nieuwe, zeker ook voor in de opleiding lijkt mij.
R: Ja, dat ook zeker, nou ja, dat ik dan ook nog meegekregen bij die vooropleiding. Ja, vanuit huis uit eigenlijk is het eigenlijk een beetje door mijn zusje, ja, ik kom niet alleen te laat als ik te laat kom, maar mijn zusje komt ook te laat. Het is natuurlijk op tijd wakker worden en uh, ja je moet je tijden halen, je moet je tijden halen, want als jij je tijd hebt gehaald dan moet je je zusje nog helpen om ook haar tijd te gaan halen. En dan moet je de tijd gaan halen om op school te komen.
I: Precies, precies. **Dus je was ook vrij punctueel, lijkt mij, met je nachtrust, je was vrij van he, ik ga op tijd naar bed**, want ik moet de volgende ochtend.
R: Ik ging altijd wel op tijd naar bed ja. Altijd, ik wilde altijd wel tien uur op bed liggen. Als ik dus, nou ik heb dan ook vanaf mei heb mijn examen gehad, heb ik ook bij een landwerker gewerkt. En toen was het ook gewoon zus uur, half zes, dat ik moest komen daar, ja, dan was het ook zeker half negen, negen uur, dat ik wil liggen. Kijk, af en toe nog een appje sturen of wat dan ook, als ik pas negen uur pas weg ben, ja dan is het wel, uh, dat ik acht uur nachtrust heb eigenlijk altijd. Ja, eigenlijk voor mij reken ik altijd acht uur geloof ik, acht uur zeven uur, minimaal zeven uur nachtrust. Maar eigenlijk acht negen, dat vond ik eigenlijk ook belangrijk, want je moet toch je best doen op school dan en uh, ja. Ik vond het redelijk fysiek wat ik eigenlijk dagelijks moest doen met mijn zusje dan, want ze moest tussen de middag moest ze naar huis en moest ze eten en dan moeten we daarna weer terug. En nou, dan om drie uur, of ze wou nog naar een vriendinnetje, dus dan moest ik even meefietsen en dan fiets ikzelf naar huis, of dan wou ikzelf ook nog naar een vriend of vriendin. Ja, dan moest ik wel mijn moeder op de hoogte stellen, nou zij is bij die en die vriendinnetje en om zo laat moeten we eten, dus dan moet om vijf uur om ik ze ophalen, ging mijn moeder eten koken en ik haalde haar weer op. Of dat mijn zus zei, van nou ik kom nu daar langs fietsen, ik zeg nou dan kan je haar dan meenemen. Toen was de band tussen mijn zus stukke beter. Dus uh, ja.
I: En hoe ging dat dan bijvoorbeeld toen je naar de middelbare school ging? Dan kan ik mij voorstellen dan heb je misschien andere tijden, andere tijden dan op de basisschool, moest je dan ook nog steeds op tijd naar bed en 's ochtends vroeg en je zusje naar school brengen?
R: Ik bleef eigenlijk dezelfde routine houden, maar ik had het wel vaker eens een keertje dat ik dan op de middelbare school de eerste twee uur vrij. Dan ging ik er gewoon uit, dan ging ik mijn zusje helpen en dan uh, fietsen ik of een gedeelte met haar mee, dus als zij die weg maar over was, dan vond ik het al, dan was het al goed. Ze wordt ook naar mate wat ouder, ze had meer vriendinnetjes, ze had vriendinnetje bij mij, of bij ons, in de buurt gekregen, twee blokje verder. Dus die kwam 's morgens langs huis nou dan fiets ik een stukje met die meiden mee en dan had ze tenminste wel, uh, ze was sowieso niet alleen zeg maar, dat ze over moest steken, toen hebben we ook een ander, toen

is er ook een straat bijgekomen, waarbij een oversteekplek is gekomen. Dat was toen der tijd in de zomervakantie is het aangelegd. Dus dat was voor mij stukke beter, dan hoefde ik eigenlijk niet meer mee. Er was een oversteekplaats, maar even goed, voor de veiligheid ging ik toch mee. En als ik dus gewoon 's morgens om dezelfde tijd moest beginnen als ware, dan was ik ook altijd, hup dezelfde tijd eruit en dan, hier was mijn school en nou, haar school was misschien driehonderd verder, nou dan fiets ik echt wel even driehonderd meter door, dan moest ik dus met mijn fiets achter het plein langs en dan kon ik via de achteringang, dus het maakte mij eigenlijk niets uit. Dan fietste ik gewoon met haar mee.
I: Kijk is aan. En dat heb je eigenlijk een lange tijd volgehouden lijkt mij.
R: Dat heb ik toen nog twee jaar volgehouden, tot dat ik ben gestopt daar op school. Toen uh, ben ik bij mijn vader gaan wonen dan, na twee jaar middelbare school. En uh, toen was zij eigenlijk weer negen, dus toen heeft zij ook wel weer gezegd van, nou mijn moeder heeft gezegd van nou, nu fiets je toch met die vriendinnetjes mee, oversteekplek, nu moet je het zelf kunnen. En toen hebben we wel gezegd van tussen de middag ga niet meer naar huis, tussen de middag blijft ze op de broodschool. Dan doen we 's morgens extra brood smeren en dan kon ze op broodschool kon ze dat, nou dat koste een euro per dag geloof ik, tussen de middag bleef ze over, op school. En om drie uur dan ging ze of met een vriendinnetje mee naar huis, of ze fietsen wel alleen naar huis, of mijn moeder haalde haar op dan. Dat is ja, ik weet niet, op de één of andere manier is mijn zusje eigenlijk best wel een beetje heilig bij ons thuis. Ja, alleen ja, toch van jongs af aan doe je dat en je gaat erin mee, dus ja. En je kan het wel weigeren, maar uh, als zij wel een keertje wat krijgt of wat dan ook dan voel je je wel schuldig. Ja en dat wou ik niet natuurlijk.
I: Nee, je hebt het geen één keer overgeslagen.
R: Nee, eigenlijk niet.
I: Top. **En hoe zit het met uh, kan jij jezelf een limiet stellen qua drank of drugs?**
R: Nou, drugs heb ik nog nooit gebruikt.
I: En met drank dan? Met drank kan ik mij voorstellen he, eens een keertje een avond lekker stappen lekker los gaan.
R: Nee, ik drink helemaal geen bier hoor. Bier, ja ik lust het wel, ik mag wel eens een keertje een biertje drinken, maar dat is één keer in de zoveel tijd is het een genotsbiertje voor mij, maar voor de rest als ik drie of vier biertjes, uh, dat vind ik echt niks. Ik denk dat ik na zes bier al dronken ben. Dat is een ding dat zeker is, ja.
I: En nooit dronken geweest eigenlijk?
R: Ik ben wel een keer dronken geweest, maar dan heb ik liever dus een keertje een likeurtje ofzo, een amaretto cola ofzo. Dan is het wel voor mij zo, ik weet mijn grens wel, dus op het moment dat ik, uh, vier vijf colaatjes amaretto op heb en dat slaat bij mij veel minder aan als cola, of als bier, dus dan heb ik wel van nou, ik heb mijn genot gehad, ik hoef niet te zuipen ik wil niet dat ik dus, net als die anderen die gaan er vol aan. Want van het weekend, een heel mooi voorbeeld, ik zat aan de cola, ik zat gewoon, iedereen zat aan het bier, ja moet je een biertje nemen lekker koud, nee ik hoef geen bier. Ik doe lekker mijn colaatje drinken, ik had geen eens amaretto bij mij ofzo, normaal neem ik overal bij die jongens amaretto mee, want zij hebben alleen bier. Nou dan vind ik het goed, dat ik gewoon lekker een colaatje krijg, ik wil cola, nou ja, ik heb mij net zoveel vermaakt, geloof ik, als hun, alleen hun waren eigenlijk net iets verder heen. Ik heb mij gewoon vermaakt, kijk ik was ook zo, ik ga om één uur naar huis en hun moesten tot vijf uur de volgende dag, uh, dat het laatste slokje erin ging als ware, dat heb ik niet nodig.
I: Dat heb je ook nooit gehad dan.

R: Ik heb, volgens mij, één of twee keer heb ik het gehad, toen was het carnaval, in Drenthe wordt er heel veel carnaval gevierd. En daar hebben wij gigantisch voor elkaar en een gezelligheid overdag natuurlijk ook met elkaar, drinken en drankjes, nou dan kom dus 's avonds ga je dan naar zo'n discotheek of kroeg en dan komen er shotjes bij, nou dat kan dan, dat doet je wel de das om. Maar voor de rest nee, ik mag niet graag echt dat ik me katje lam zuip ofzo, echt niet.
I: Nee, is het dan ook echt voor jezelf, dat je echt zo iets hebt van, voor mij hoeft het niet.
R: Ik heb eerder wel dat ik dus wel, toen dronk ik wel bier en dan dronk ik wel daar dan ook amaretto en dat ik dan wel een beetje het grensje opzocht, dat heb ik wel eerst gehad dat ik denk van nou, nu ga ik wel, ik ben niet meer helemaal honderd, je gaat wel vernemen dat ik anders wordt en weet je dan was het klaar, dan stop ik wel. Maar toen heb ik dus een paar gezegd van nou, ik neem één of twee en dan stop ik met drinken en dan ga ik lekker aan de cola en dan vind ik het allemaal prima. En uh, dat heb ik toen één of twee keer gedaan en dat beviel me veel meer dan dat ik dus dat grensje opzocht. Ik zat daar eigenlijk veel meer te genieten van mijn avond, ik deed net zoveel leuke dingen, ik doe net zo gek met dansen, ik doe net zo gek net zo leuk, alleen ik heb geen drank in mijn pens. Dat was mijn idee. Dat doet mij wel happy maken als ware, want de volgende dag kan je die andere lui gaan uitleggen wat er aan de hand was. Dan denk ik dan, dan ben je niet goed, echt dan ben je niet goed. Die gingen zo ver, dat ze bijna niet meer konden lopen en dan ze nog even door. Ja, dat zint mij niet. Nee, ik heb de grens toen een paar keer opgezocht tenminste, dat grensje dat je het dus gaat vernemen dat je dus uh, dat je dronken gaat worden, dat gevoel bedoel ik dan, dat je dan het zit een beetje hoog nu, nu moet ik een colaatje gaan drinken zeg maar. Dat gevoel en dan stop ik dan gewoon, dat hoef ik eigenlijk ook niet te hebben, dat gevoel, dat grensje hoef ik niet op te zoeken. Gewoon één of twee neem en daarna aan de cola of aan de sinas, of spa blauw of rood.
I: Kijk is aan. **En hoe zit het met agressie bijvoorbeeld? Heb je misschien een kort lontje of valt dat reuze mee?** Kan je je best goed in toom houden zelf?
R: Uh, ik kan mij wel redelijk in toom houden, maar op het moment dat ze het mij, uh, zeer doen, of dat ze mij pakken, ja dan moeten ze mij in één keer afmaken anders zijn ze wel van mij. Dat wel, ik vind uh, je kan normaal met mij praten en normaal met elkaar omgaan, je kunt normaal dingen met elkaar uitpraten. Kijk, en als ik nu echt zeg van, ik doe echt wat verkeerd en dat ze mij daarop aanvliegen, dan ook agressief reageer, maar op momenten dus dat ik uh, er gebeurt wat in een kroeg bijvoorbeeld, je stoot elkaars glaasje een keer om en uh, die iemand wordt direct agressief tegen mij, waar ik eigenlijk niks aan kan doen, ja, dan ben je wel van mij, dat vind ik onzin. Als zij direct agressief gaan doen, ja dan kan je mij krijgen ja. Dan wel. Maar zoals ik zei, met mijn zus ook, ik probeer het eigenlijk altijd met mijn mondje op te lossen, dat ik rustig blijf en ik mag ook wel graag dat het bij ons in de groep hebben we af en toe is een keertje stuwing, ze hebben eigenlijk altijd één pispaaltje bij ons in de groep en daar kom ik eigenlijk altijd voor op. Dat vind ik eigenlijk een beetje zielig. Van het weekend ook, want dan dagen ze mij eigenlijk uit, elke keer deden ze stiekem iemands glas achter zijn stoel neerzetten en op het moment dat ik een keer ging zitten dat het glas van de stoel viel. Gingen ze gewoon opzoeken zeg maar, ja dan boven het glas valt, kijk dat had ik al door en toen liet ik het gaan en toen zag ik dus de tekst van, ja hij ging zitten op zijn stoel en het glas viel, dus pats, werden ze boos op hem. En toen zag ik dus van, moet je goed luisteren, ik heb de hele avond staan opletten, ik zag jullie wat uitflikken en toen ineens zagen hun dus dat ik het heb gezien, dat ik hun spel door had en toen wisten ze allemaal niks te zeggen. Want ze waren natuurlijk alleen maar aan het foeteren op die jongen. En toen kwam er een jongen bij mij staan en toen zei ik tegen die andere lui, dit is geen grapje, dit zijn streken, dit is niet leuk, gewoon eerst iemand uitlokken om iets verkeerds te doen en dan nog keihard in het pak komen, ik zeg hoe kun je dan iemand in de grond in

trappen. Dan kan ik me wel opwinden van he, nu even. Dan zijn er dus ook nog een paar die dan iets te veel hebben en die gaan er dan op mij op in he, dan heb ik het gedaan. Omdat ik hun de waarheid vertel, want ik heb hun eigenlijk op heterdaad betrapt. Dan is het wel dat ik vind dat he, als ze me slaan, dan sla ik terug.
I: Ja precies, maar je bent niet eerste die misschien de eerste klap uitdeelt.
R: Nee, als er wat gebeurt, laat maar komen, dan moeten ze eerst mij maar eens proberen te pakken en dan uh, ja, dan pak ik ze later wel. Mijn vrienden hebben me daar wel heel veel in gesteund dat het dus af en toe met een feestje of een marathon, hardloop marathon, hebben daarna altijd wel een feestje ofzo en dan uh, gaan we daarna met z'n alle zitten en dat het dus inderdaad een dronken aap die zoekt het op en dan komt hij bij jou en dan uh, trokken ze mij eigenlijk altijd wel weg en dan gingen mijn vrienden vol van, nou pak eerst mij maar even anders komen we bij hem. In verband met van justitie, politie en zulke dingen, aangiften, want zij zagen wel dat ik wou, naar het Korps Mariniers, dat ze wel zagen dat van nou hij moet geen problemen krijgen met politie, want anders dan kan hij niet daar komen. Dus als het is een keertje zulk soort dingen escaleren dat ze mij, uh, ik moet mij eigenlijk altijd inhouden voor die jongens, ja, dat is wel zo. En ik probeer me ook in toom te houden, ik probeer het met mijn mondje, nou ja als hij echt niet wil, dan moet het soms op een andere manier. Ook al wil ik het niet.

I: **Hoe zit het met de sport, heb je veel aan sport gedaan in je jeugd?**
R: Uh, ik heb in mijn jeugd, toen ik in Friesland woonde, heb ik turnen gedaan. Daar heb ik uh, even kijken, vanaf een jaartje of vier begonnen met gym, ik zat net op de peuterspeelzaal en toen ging ik op gym. Dat was in het dorp eigenlijk altijd een beetje. Nou dat was woensdags, toen ben ik een beetje daarmee opgegroeid, toen werd ik uh, toen ik acht was, nee zes, toen op mijn zesde ben ik gaan turnen, kinderturnen zeg maar. Ben ik opgeroeid tot mijn achtste. En toen ben ik eigenlijk van kinderturnen naar het hogere turnen gegaan, toen kreeg ik niveau, bij turnen loopt het niveau van acht tot één en dan is de één het hoogst. Dus turnde ikzelf als achtjarige op niveau twee al. En ja, ik deed altijd mijn best en toen ben ik naar de Fries kampioenschappen geweest, ben ik eerste geworden en toen ben ik daarna nog eens, hoe heet het, van de gemeentes in Friesland ben ik ook eerste geworden. En toen moest ik eruit, ben ik gestopt.
I: Wanneer ben je gestopt?
R: Toen we gingen verhuizen toen ben ik gestopt. Nou, de laatste wedstrijd dat ik zou spelen met die gemeente wedstrijden, toen ben ik eerste geworden, ben je kampioen en toen ben ik gestopt. Nee, ik moest wel, sowieso, ik moest verhuizen, ik wou wel doorgaan in Drenthe, maar dat was zo grote verandering dat was zo anders, nee, dat stond mij niet zo aan daar. Dat was mijn clubje, ik was redelijk klein en ja, dan kom je in zo gigantisch iets, ja dat was voor mij geen doen. Je moet er helemaal opnieuw inkomen rollen, kijk en als jij zegt, wat heb jij gedaan, ik ben Fries kampioen, zo kwamen ze wel direct over van nou ja jij zal het wel even gaan doen, maar dat deed je natuurlijk goed en dan staan ze met open mond te kijken. En dan moet ik me eigenlijk moet ik me dus dubbel opnieuw gaan bewijzen, want hun gaan natuurlijk laten zien wat hun kunnen en dan moet ik mij gaan bewijzen bij je eigen club. Nou dat vind ik niet leuk, ik heb liever dat ze mij aannemen, van nou jij kan goed turnen en dat neem ik je van je aan en we gaan met z'n allen er wat leuks van maken, maar dat was bij mijn oude club, tenminste bij mijn nieuwe club deden ze dat niet. Dus dat is niks. En ik heb uh, altijd gekaatst.
I: Gekaard?
R: Gekaatst, een Friese sport.

I: Oke, is dat fysiek of dat meer mentaal zeg maar, een denkspelletje?
R: Nee, het is wel fysiek en is wel sporten, zeg maar. Maar het is niet, uh, dat je heel de dag maar aan het rennen bent, aan het vliegen bent. Het is uh, een bal moet je opslaan, het is een leren balletje met geperst paardenhaard erin. Die moet je met je blote hand opslaan, ongeveer van negentien meter, die sla je in een perk van twee bij zeven. Er staan twee personen in en die hebben een leren handschoen aan, helemaal verhard, gezet in eigen hand dan en er zit een nap in aan de binnenkant, een soort polyester nap in die loopt een beetje rond en je hand staat rond, hol zeg maar. Op het moment dat ik die bal opsla, moet ik die bal proberen tussen twee, in het perk, dat heet een perk, van twee meter dat zijn lijnen, met lijnen afgezet, van twee meter bij zeven meter, staan twee personen in en dat heet een perk, waar ze in staan. Je moet proberen het in het perk te krijgen, je moet het erin slaan. Onderhands, balletje loslaten en gewoon erin slaan, zeg maar. Nou en dan moeten hun proberen, die in het perk staan, dat is het andere team, dus de tegenpartij, hun proberen dat balletje, met die handschoenen dus, als ware een rol effect te geven, tenminste dat is de kunst, dat ik de bal onderin de nap komt en dan rolt het er als ware de gang uit. Gewoon tegenaan slaan, huppatee, dat is kaatsen. Het is een Friese sport en uh, ja dan moet ik proberen weer, omdat ik net opgeslagen heb, staat mijn buddie, je bent altijd met twee, tenminste met drie dan, en die moet proberen die bal te keren, dus tegen te houden en je mag hem maar één keer stuiteren nog terug slaan, regelrecht mag je hem terugslaan of keren. Als het alleen voorkomt bij keren, dan komt er een kaats. Dan komt er een bokje bij te liggen, nou pak je het balletje weg en dan heb je kaats één. Dan gaat mijn andere buddie opslaan, die slaat ook op en dan komt er weer een kaats en dan is het kaats twee. Heb we twee kaatsen, dan gaan we wisselen. We zijn met drie man en de jongen die heet meeste opslaat zeg maar, zo noemen we dat dan, die buiten het perk staan, en de twee die het minste opslaan en die eigenlijk geen uh, functie heeft buiten het perk, die gaat dus in het perk voorin. En die moeten, de andere partij, proberen om die bal binnen her perk te houden en dat wij het balletje niet voorbij hun kaatser slaan, hun moeten eigenlijk proberen, of die bal in het perk te houden of dat die voor de kaatser blijft, dus aan de kant van het perk. Maar wij moeten juist proberen om voorbij hun kaatser te slaan, dus of hun moeten proberen dat het er niet komt en wij moeten proberen dat die er voorbij gaat. Dat is een, ja heel dubbel spel. En dan heb je ook vier perken naast elkaar, dus vier partijen die door elkaar spelen en, ja, je moet het eigenlijk een keer zien om het te begrijpen, want de puntentelling is nog veel moeilijker, ja veel moeilijker, ik snap het, maar het is redelijk lastig om uit te leggen. Je moet het maar op Youtube opzoeken.
I: Ga ik eens doen, ik heb het opgeschreven, kaatsen. Ik ben zeer benieuwd naar de Friese sport.
R: Ja dat is uh, leuke sport. Dat doe ik nog steeds. Maar het is af en toe, is een keer in het weekend ofzo dat ik naar Friesland ga en dan naar mijn oude geboorteplaats natuurlijk als ik daar heen ga, naar vrienden en vriendinnen, even kaatsen en dan zondags weer terug.
I: Want je hebt ook best wel veel discipline nodig denk ik ook, zeker ook om eerste te worden met turnen bijvoorbeeld, dat vergt volgens mij veel training en zeker met dat kaatsen veel oefen lijkt mij.
R: Ik deed eerst alleen woensdags trainen, met turnen toen. En toen kon ik naar een hoger niveau en toen ben ik maandagavond gaan turnen en woensdag 's middags van drie tot vier, vijf uur eten en dan van zes tot tien uur ging ik springen. En dan deed ik vrijdag deed ik ook van drie tot zeven deed ik ook turnen. En het liefst dat ik zaterdag nog vrij kon sporten, dat ik vrij uh, even op de turnbaan of uh, even de rekstok, nou en mijn favoriet was de ringen, daar was ik helemaal gek van, dat ik nog even de ringen nog kon doen. Ja, dat was eigenlijk wel ook het plannen. Plannen, plannen, wanneer je je tijd had en dan deed ik altijd wel met mijn vrienden spelen, maar ik kon dinsdags en donderdags kon ik niet, want dan ging ik altijd naar die vriend natuurlijk, die vriend van mij die altijd bij mij eet en

dan eet ik ook bij hem. Dat ja, dat was al vol gepland als ware.
I: En dat werd dan ook niet verbroken ofzo.
R: Nee, nee. Zijn broer, die beste vriend van mij dan, zijn broer zat ook op turnen, daar deed ik mee samen turnen en ik heb hem toen de eerste prijs afgepakt, want hij was tweede en ik eerste. En toen heb ik dat met de gemeentelijke kampioenschappen net zo gedaan, toen was hij ook tweede en ik eerste. Dus uh ja, we waren eigenlijk, ik was beste vrienden met die vriend van mij, maar zijn broer en ik waren eigenlijk water en vuur. Thuis niet, maar zodra we dus een keertje aan het turnen gingen met z'n tweeën, dan was het zo van ja, jij hebt toch twee keer een prijs afgepakt.

I: Precies, leuk. Om af te ronden zo nog. **Denk je dat je goed bent voorbereid voor de opleiding tot het Korps Mariniers?**
R: Uh. Fysiek wel, uh, ik heb er mentaal heel veel over na gedacht, heel veel. Ik probeer elke keer alles een plekje te geven. En dan moet ik eerlijk zeggen, in dit gesprek, het gaat mij aardig goed af. Waarbij ik uh, over mijn moeder praat dan krijg ik het wat zwaarder, vind ikzelf, dan dat ik over andere dingen praat. En uh, dat is mijn mentale, dat ik wel een zwakte punt heb, voel ikzelf.
I: En waaruit, uh, hoe bedoel je dat dan, mentaal? Dat je moeilijk tot uh, gevoelens kan komen?
R: Eigenlijk te ver vooruit wilt kijken en daarbij te veel gaat nadenken. Want ik denk nu, nu heb ik het gevoel van deze dag is alweer voorbij. En ik heb liever dat je heel de dag bezig bent, dan dat ik stil kom zitten, want zodra ik stil kom te zitten ga ik nadenken. En dan ga ik nadenken van ja, over zoveel weken zie ik mijn moeder pas. Als ik thuis ben of als ik dan een keer een week weg ga, denk ik eigenlijk helemaal niet aan mijn moeder, ja ik denk wel af en toe, maar omdat mijn moeder eigenlijk de enige is waar zij mij mentaal mee steunt, krijg ik het nu heel zwaar, met denken enzo.
I: Ja, denk je dat je echt veel afgeleid zal gaan worden of denk je dat je eigenlijk veel bezig zal zijn.
R: Ik was net heel veel met mijn kast inpakken dan en dan was ik dus, soms heb je heel goed contact, ik slaap met twee man op een kamer, dus ik heb geen drukte om me heen ofzo, ik heb niemand om me heen, nou ja eentje, maar die is, heeft al bijna een keer alles uitgelopen, hij is de laatste twee weken uitgevallen, dus ja, hij is eigenlijk heel veel op zichzelf al. En dan probeer ik een gesprek te hebben, met praten, van hoe doe jij de kast zelf, dat ik gewoon met hem rond kan, een beetje met hem aan de praat kan, dan dacht ik dus niet aan andere dingen en dan was het ook gewoon rustig met mijn kastje bezig, dat ik dus gewoon contact had tijdens mijn kast aan het inbouwen. Maar ja, dat kon ik niet krijgen, dus ik kreeg het echt heel erg zwaar, ik had echt tranen in mijn ogen terwijl ik in mijn kamer stond, ja. Het is de eerste dag. Ja, maar dat is gewoon, ik wil me er juist doorzetten, het mentale, het gemis als ware, dat ik dat kan overstijgen, dat ik dat eigenlijk wel, uh, dat ik dat heb gehad.
I: Ja, wat je ook eerder hebt gezegd, die uitdaging wat het Korps Mariniers biedt dat is vele vlakken.
R: Ja en het zit me nu gewoon even dwars eigenlijk, dat ik wel dat zware punt heb, dat ik dat mentaal, wat ik nu heb, echt heel erg voel hoor. Ja, mijn moeder, het klinkt heel erg raar, als een klein kind, maar zo komt het nu bij mij.

Emotioneel punt waarbij de ogen van M2 natter worden.

I: Nee, maar dat is he, een belangrijk persoon in je leven, ja toch. Nee maar ik bedoel, dat is helemaal niet erg, dat hoort er ook bij natuurlijk. Dit is inderdaad ook iets, waar je overheen kan komen.
R: Ja, dat is mijn doel eigenlijk om als ik daar overheen ben en ik ben heel veel gaan nadenken, hoe ga ik er overheen komen, dus van uh, zal in het verloop van tijd dus zomenteen, morgen en

overmorgen, dan hoop ik dat ik het wat drukker krijg hier op de kazerne, dat we meer gaan bewegen en dingen doen, dat het daarbij misschien wel, uh, iets meer vergeet, want misschien dat ik het daarbij iets zwaarder krijg, omdat ik het dan, uh, op dat soort momenten te veel over na denk. Ik wil het eigenlijk een beetje vergeten, het klinkt heel raar, maar dat ik het een beetje verwateren kan, he, dat lukt mij niet helemaal, zeg maar.
I: Precies. Maar fysiek ben je heel erg goed voorbereid, vertelde je. Heb je ook veel gesport voordat aan de opleiding zou gaan beginnen?
R: Heel veel hardlopen en wandelen heel veel, fitnessen wel en lopen met bepakking. Dat jijzelf eigenlijk je kast een beetje traint om te gaan lopen, want die eind mars enzo en die Finex dat zijn wel bepaalde dingen waar je dus echt met je tas loopt. Als je een kut week heb gehad dan is het anders geweest en je loopt met een tas van normaal vijfendertig kilo zoiets, dan is het wel vijf kilo zwaarder, omdat alles nat en klam is, ja, dan moet je wel op getraind wezen. En wie weet, je krijgt een blessure, dan kan zomaar gebeurt wezen, daar wil ik wel echt uit blijven. Ik heb de laatste twee weken heb ik wel rustig aan gedaan, ik heb dan alleen het voor opkomen en opkomen dan, heb ik heel rustig aan gedaan, een beetje sporten enzo, maar alles op een hele relaxte manier, beetje zwemmen enzo, dat ik wel een beetje mijn conditie hou, wel op een kalme manier, niet dat ik ging knallen ofzo, van nou nu moet ik die tijden gaan halen, nee gewoon lekker op mezelf lopen en uh, ik wou eigenlijk niks forceren. Daar was ik wel bang voor. Ik heb wel een partij gekaatst en toen heb ik dus wel last van mijn schouder gekregen. Ik voelde er nu niks van, dus ik hoop dat het zo blijft, dus uh ja, ik had het wel echt uh, ik heb een avond gezeten dat ik me arm bijna niet meer op kon krijgen. Nee, ik heb er nu geen last van, dus ik hoop dat het nu zo blijft.

I: Gelukkig maar. **Zou je zelf nog voorbeelden kunnen geven waarvan je zegt van joh, hieruit blijkt dat ik echt wel gedisciplineerd ben.**
R: Uh, ja mijn tijden halen. Uh, niet alleen op leuke momenten, uh, dingen doen. Ook op momenten als het niet uitkomt.
I: Ja, dat je het dan ook doet.
R: Ja, want dan heb ik wel voorbeelden van dat ik dus op dat landwerk bedrijf werkte en uh, ook op momenten dat ik dacht van nou, dat ik vrij was, dat ik gewoon vakantie had, dat hij mij op belde van, kan je komen en nou dan deed ik er alles aan. Hij zorgt voor mij voor werk en hij heeft het nu heel druk en heeft hij mij nodig, dan vind ik dan moet ik hem ook, dan stond ik er ook voor hem. Dan was ik er ook binnen een uur was ik bij hem. Hoe ik het moest doen, ik doe het. Dan was ik er wel voor hem.
I: Dus echt het op tijd komen, inderdaad, uh, dienst is ook een beetje een wederdienst dat zijn voorbeelden van discipline, zou je ook op andere voorbeelden kunnen komen? **Vind je van jezelf dat je heel erg gedisciplineerd bent, dat je discipline hebt?**
R: Wel het uh, het eer betoon eraan als ware, dat ik wel uh, mijzelf neer zet, dat ik denk van nou, ik laat wel zien dat ik gedisciplineerd ben tegenover andere. Wat het verschil is tussen mij en iemand anders en dat mag ik wel laten blijken zeg maar, dat heb ik wel uh, daarbij laat staan, eentje dus die eigenlijk alles zijn laarsje lapt en dan zou ik het op een fatsoenlijk manier brengen dat wel laat zien dat ik het wel kan en dat ik dus wel gedisciplineerd ben. Vergeleken met anderen.
I: Dus echt die drang tot bewijzen eigenlijk.
R: Ja, ik mag ook wel bewijzen ja.
I: En is dat echt naar je vrienden toe, of naar je ouders toe misschien?
R: Nou uh, naar mijn ouders sowieso, vrienden dan ook wel. Maar ik heb ook één goede vriend,

waarbij ik zeg van, die heeft geen discipline, waarbij ik aan zijn ouders laat zien dat ik wel discipline heb en dat hun er misschien van kunnen leren om dat aan te leren, om hem wat aan te leren, om ook een beetje discipline op te doen. En om veel met hem om te gaan dat hij misschien ook een keertje bij zichzelf gaat nadenken, dat hijzelf ook een keertje opheldert van, nou laat zien wat discipline is en laat zien wie je bent.
I: **En wat zijn nou voorbeelden waaruit blijkt dat er geen discipline is?**
R: Nou bij hem geen discipline, hij vraagt zijn moeder om zijn brood te smeren en dan zegt ze moeder, nee dat doe ik niet voor je dat doe je maar lekker zelf en dat doe hij gewoon niet en dan gaat hij naar de snackbar. Dan zeg ik tegen hem, waar ben je nou mee bezig, laat nou zien dat je 's morgens je brood gaat smeren, laat nou zien dat je 's morgens ook zelf je nest uit kunt komen. Dat je gewoon je eigen, dat je zelf wat zelfstandiger wordt. En breng eerst de discipline eens op om wat te gaan doen, want zijn moeder doet zijn wekker en hij is tweeëntwintig jaar en zijn moeder moet hem wakker maken en zijn moeder doet brood smeren. Hij heeft gewoon de discipline niet. En vooral, hij wilt met zijn autorijbewijs beginnen, dat heeft hij niet, en dan wilt hij ermee beginnen en dat heb ik hem ook gezegd, nou, hier heb je dat boek en begin eraan. Dan legt hij het boekje in de hoek en dan gaat hij niks doen, dan gaat hij met het scootertje rond rijden, scooterrijbewijs heeft hij wel, dan gaat hij in de rondte zo. Ja en dan, push ik hem van nou, breng het even op, ga even zitten. Het zal mij een worst wezen dat jij een uur later komt, omdat we hadden afgesproken of wat dan ook, ik wacht wel hoor. Ik vind het leuker als jij een uur leert, dat jij zomenteen je rijbewijs hebt, dan dat het andersom is, dat je dus een uur langer bij mij hebt gezeten en dat je nog niks hebt.
I: Inderdaad ja, dus dan voel je eigenlijk ook een beetje verantwoordelijk voor je maatje eigenlijk.
R: Nou eigenlijk wel ja en daar heb ik er niet veel van, ik heb er maar één gehad, tenminste één goede vriend, ja, dat uh, en die ouders van hem zie ik ook als ouders voor mijzelf. Ja, dus dan mag ik hem ook graag even helpen, hun helpen mij ook wel eens, dan mag ik hem ook graag even helpen.
I: Te gek. Denk je ook dat je verantwoordelijkheidsgevoel eigenlijk, dat merk ik ook heel erg bij jou, dat je heel erg verantwoordelijk voelt voor thuissituatie om voor haar op te komen, voor je maten, je zusje.
R: Mijn zusje sowieso, dat is een ding dat zeker is.
I: Gaat die verantwoordelijkheid heel erg ook jou helpen in de opleiding wellicht, denk je dat?
R: Nou, wat ik eigenlijk ook over na heb gedacht dan, dat ik dus graag verantwoordelijk wil geven, wil doen zeg maar, voor mijn zusje ook waar ik verantwoordelijk voor wil wezen, dat ik dus zomenteen misschien datzelfde taakje wil gaan doen, dat ik dus iemand anders, uh, te veel verantwoordelijk wil zeg maar, ook mijn buddie of iemand die het heel zwaar heeft, dat ik daar verantwoordelijk voor doe en ja, dat ik dan zelf over mijn kop ga. Daarbij dat niet aan mezelf denk.
I: Ja, maar goed, als je inderdaad verantwoordelijk voor iemand anders wilt opdragen, dan heb je vaak, dan moet jij eerst zelf sterk in je schoenen staan om dat te kunnen doen, want als je dat niet hebt, dan kan je die verantwoordelijkheid niet geven, dus als je dat doet, dan moet je wel sterk in je schoenen staan lijkt mij?
R: Ja en daarom ben ik juist bang, dat bedoel ik eigenlijk te zeggen, dat ik dan zelf op mijn kop ga, omdat ik niet meer op mijzelf let. Ik sta sterk in mijn schoenen en nou dat heb ik aangegeven mentaal niet helemaal nu, tenminste daar heb ik het nu moeilijk mee. En dat ik dus, uh, op sommige momenten inzak op mezelf, dat ik dus mijzelf niet in de gaten heb, omdat ik me te veel verantwoordelijk voel voor iemand anders. Of tenminste, dat ik hem, ja, te veel ga benadrukken zeg maar, van nou ga nou en je kan het wel, maar dat ik niet bij mijzelf nadenk dat ik daar zelf misschien fysiek iets op achteruit moet gaan, dat ik dus fysiek wat moe wordt en daarbij mentaal een klap krijg,

dat speelt dan allemaal met elkaar en je zit in het veld of je doet een speedmars, waarbij jijzelf kan uitvallen, of omdat je hem pushed en eigenlijk voor hem opkomt en ja, dan moet je dus eigenlijk iemand hebben die dus jou zo iets ziet doen en jou eigenlijk ook weer meetrekt. Dan krijg je inderdaad als dat rond gaat, krijg je een groepsverband. Dat is eigenlijk het doel, dat moeten we halen. Maar dat gebeurt niet altijd, er zijn altijd een paar die lopen en die gaan mooi vooraan lopen en dan moet ik daar achteraan en degene die dus wel willen de rest pushen, dat zie je heel vaak, in de Uitverkorenen ook zo, dat zie je ook dat een paar komen nooit in het midden, die lopen altijd voorop. Want die doen het eigenlijk een beetje in hun eigen clubje en de rest doet alles rond lopen ze maar. Waarom zou je dat doen, want zo werkt het niet.
I: Zeker, nou dat is een mooi eindcitaat zou ik zeggen. Dan hou ik het hier op, het is al tijd. Ik vond het een heel fijn gesprek, ik hoop jij ook?
R: Ja, dank je wel, ik vind het toch wel even fijn. Wat ik zeg, ik heb het dan net een beetje moeilijk gehad met dat mentale ook, dus ja, dat ik daarover nu even kan praten doet mij wel goed.
I: Ja, zo is het maar net. Op de dertiende oktober dan weer uh, dan ga ik weer een week, uh, dan ben ik hier weer een week en dan uh, hopelijk kan je dan weer spreken.
R: Ik hoop het ook ja, ik ga mijn best ervoor doen.
I: Kijk is aan. Nou fijne avond nog en graag tot ziens.

Wederom een spraakwaterval. Hij spreekt zeer open, makkelijk, eerlijk en hij wilt graag mij van alles vertellen. Hij lijkt wel last te hebben van heimwee. Hij vertelt namelijk erg veel over zijn thuissituatie, ook wanneer de vraag niet direct aanleiding daartoe geeft. Ik ben zeer benieuwd hoe dat zich verder gaat ontwikkelen. Omdat hij veel bleef hangen op zijn thuissituatie kwam ik er halverwege het interview achter dat de tijd erg snel ging. Daarom heb ik een aantal vragen overgeslagen en heb ik halverwege het interview iets meer tempo erin gebracht. M2 kent veel verantwoordelijkheidsgevoel en hij legt de lat erg hoog voor zichzelf. Dit lijkt mij een goede karakter eigenschap die nodig is om met succes deze opleiding van het Korps Mariniers af te kunnen ronden. Ook met M2 klikt het erg goed. Soms vind ik hem wel iets arrogant overkomen, hopelijk gaat hij niette veel naast zijn schoenen lopen.

M3
Donderdag 18 september 2014, 19:00 uur

De afspraken met M8 en M9 die gepland stonden op dinsdag avond 17 september zijn eerder deze week niet doorgegaan. Het was niet goed gecommuniceerd naar de respondenten toe, waardoor ze niet op de hoogte waren dat ze moesten komen voor een interview. Ik heb hierover gemaild met dhr. Romijn en hij verzekerde mij dat het nu wel goed is doorgegeven en dat het niet meer zal gebeuren. Ik zal M8 en M9 zaterdag middag interviewen.
Voor M3 die nu, zoals gepland, tegenover mij zit is alles wat de informatiebrief betreft duidelijk.

I: **Dan is mijn eerste vraag eigenlijk al, een hele mooie natuurlijk, hoe ben jij eigenlijk tot het Korps Mariniers terecht gekomen?**
R: Nou, vroeger toen ik klein wou ik altijd al het leger in. En uh, ja het Korps Mariniers is een elite eenheid, het is een kleine groep. Ze hebben ook, het zijn ook niet heel veel militairen als je het vergelijkt met de landmacht bijvoorbeeld of de marine. En ja, als je haalt dan is het gewoon echt een eer, want eens een mariniers is ook altijd marinier, dus. Dat is gewoon iets om trots op te zijn vind ikzelf, dus daarom heb ik voor het Korps ook gekozen.
I: Oke, dus eens mariniers is altijd marinier, wat bedoel je daar precies onder?
R: Nou als je eenmaal marinier bent geworden, dan blijf je het altijd, zeg maar.
I: Ja. En dan bedoel je dat je altijd dit beroep blijft houden?
R: Nee dat niet, het is gewoon, uh hoe zeg je dat, uh, het is eigenlijk gewoon een familie zeg maar, want als je eenmaal hebt gehaald, dan zal je altijd onder blijven vallen ook al ben je bijvoorbeeld van je achttiende tot je dertigste ben je marinier, ik zeg maar wat, dan zou je over tien jaar zal je nog, ja, hoe leg je dat uit, dat noemen ze dan zo, eens marinier altijd marinier. Op het Korps verjaardag, dat is 10 december, dan gaan dan ook heel veel mensen heen die het dan niet meer zijn weet je wel.
I: Oke. En dat heb je niet echt bij de landmacht en de luchtmacht bijvoorbeeld, dat soort?
R: Uh, nee. Als het goed is niet.
I: Oke, **en wanneer ben jij tot het besluit gekomen om eigenlijk voor het Korps Mariniers te kiezen?** Om hiervoor te gaan, zeg maar.
R: Uh, tien ik zestien zestien en een half zoiets.
I: Oke, toen al. Hoe kwam dat zo?
R: Deels door mijn vooropleiding.
I: Welke voor opleiding heb je gedaan dan?
R: VeVa.
I: En dat is?
R: Veiligheid en Vakmanschap twee. Dat is zeg maar uh, dan heb je, die duurt, ja niveau drie duurt twee en een half jaar en dan moet je, zeg maar, ik wordt als ik dit zou halen, dan zou ik marinier tweede klas worden en dan zal dadelijk iemand van de VeVa niveau drie die kan meteen solliciteren voor de functie korporaal, die gaan dan meteen korporaals opleiding in. Dus die is dan al meteen twee rangen hoger zeg maar, en die opleiding van mij die duurde dan anderhalf jaar en dan had je zestien bivakken, dan had je zeg maar, drie weken school, kreeg je praktijk en theorie en dan had je, uh, de laatste week van de maand zeg maar, dan had je ook bivak, dan was je gewoon een week op de kazerne. Dan ging je bijvoorbeeld al één of twee nachtjes in het bos slapen, ging je echt al een beetje leven. Kreeg je ook een pak aan enzo en ging je ook bliketen en in het bos slapen en wachtlopen, echt al die basis dingen een beetje.

I: Oke, dus dat heb je eigenlijk al voordat je hier kwam heb je eigenlijk al een soort van uh ja, toch kortstondige ervaring gehad met het Korps of eigenlijk met de marine zeg maar?
R: Ik deed het zeg maar, bij de landmacht, dus ik heb niet uh, bij het Korps is ook alles in het Engels, dus het is voor mij eigenlijk ook allemaal nieuwe.
I: Alles is hier in het Engels, zeg jij.
R: Ja.
I: Oke, de studie.
R: Nee, zoals benamingen enzo, die moeten steeds meer in het Engels bij het Korps. Landmacht heeft nog heel veel in het Nederlands. Die benamingen zijn voor mij zeg maar, gewoon nieuw.
I: Is het dan ook zo dat het Korps Mariniers veel meer internationaal gericht is?
R: Ja.
I: En de landmacht wat meer op Nederland gericht is?
R: Nou die zijn ook wel internationaal, maar die hebben gewoon allemaal Nederlandse benamingen, bij Korps is gewoon alles in het Engels, dat hebben anderen bijvoorbeeld ook, dus dat is veel makkelijker ook met elkaar om te communiceren.
I: Oke. **En wat trok je het meeste aan, eigenlijk aan het Korps Mariniers, in plaats van dat je bijvoorbeeld hebt gekozen om bij de landmacht of luchtmacht te gaan?** Je noemde er net al dat dit wel de absolute elite is, maar heb je nog meer, uh, beweegreden waarvoor je voor het Korps Mariniers hebt gekozen?
R: Ja, het is ook amfibisch, ze gaan van water aan land, ik vind het ook niet erg om nat te worden ofzo, dat uh.
I: Oke. Is dat echt alleen maar dat uh, dat je van de zee zeg maar, op land komt? Is dat echt wat jou aantrekt?
R: Uh, ja dat ook gewoon deels. Ze hebben ook nog, je hebt ook nog heel veel ander keuzes die je zeg maar kan doen. Maar ik weet het nog niet allemaal wat je allemaal uh, als je de opleiding hebt gehaald welke kant je allemaal op zou kunnen. Ik weet er wel een paar, maar wat je allemaal zou kunnen doen daar heb ik nog geen uh, dat weet ik nog niet zo.
I: Precies. Maar je bent wel goed op de hoogte, lijkt me, van, uh, sinds je hier aan de slag bent gegaan zeg maar, wat jou te wachten stond?
R: Uh, ja, je hebt ook een film over uh, nou een documentaire over de opleiding, de Uitverkorenen, dus ja, daar zie je ook wel wat je te wachten staat enzo en dat sprak mij ook aan. Het is gewoon ook echt de groep, als je dat ook ziet zo allemaal met elkaar en dat vind ik ook gewoon heel mooi. Stel eentje die heeft het zwaar, die trekt het zeg maar niet, dan helpt de groep je bovenop en dan loop je toch door. Ja, en hier verleg je ook je grenzen enzo.
I: Oke, dat is wel echt die aantrekkingskracht die je voelde om bij het Korps Mariniers te komen, zeg maar, die he, dat samen met de groep iets grensverleggend doen dat is wel echt wat je.
R: Ja, dat lijkt mij heel mooi om te doen ja. Met je eigen groep.

I: Ja. **En hoe zit het uh, hoe is je thuissituatie? Zijn je ouders nog bij elkaar? En heb je broertjes en zusjes?**
R: Mijn ouders zijn bij elkaar. Ik heb nog één broer. Dus het gaat gewoon goed thuis. En mijn die kan het ook gewoon goed vinden met mijn ouders. Mijn vader en mijn broer werken ook samen.
I: Oke, wat doet je vader en broer?
R: Mijn vader heeft gewoon zijn eigen bedrijf van uh, schilderen. En uh, mijn broer is zeg maar, vorig jaar 1 mei, zijn ze samen VOF geworden, zeg maar dat je met z'n tweeën in bedrijf, dus die zijn nu

samen bezig.
I: Oke, leuk. **En steunen je ouders jou erin dat je bijvoorbeeld niet bij hun in het verfbedrijf gaat, zeg maar, maar dat je voor het Korps hebt gekozen?**
R: Ja, daar stonden ze gewoon compleet achter. Ja, dat vonden ze ook niet erg of iets.
I: Oke, heb je het ook goed uitgelegd waarom je hebt gekozen of uh, hoe het in elkaar steekt zeg maar?
R: Ja ik heb het er wel een paar keer goed met ze over gehad, ze zeiden gewoon van nou, als dit is echt wat je wilt en je wilt het gewoon echt leuk, dan moet je er gewoon voor gaan en we zullen je altijd steunen. Dus ze staan gewoon uh, volledig achter mij, gelukkig.

I: Kijk is aan. **En heb je ook uh, klinkt misschien een beetje cliché hoor, een goede opvoeding gehad of een leuke jeugd gehad?**
R: Uh ja zeker.
I: Gewoon een goede thuissituatie dat.
R: Ja, ik heb eigenlijk nooit echt uh, problemen met mijn ouders gehad of iets. Of vroeger, ja, vroeger was ik wel wat drukker dan nu, maar ja.
I: Hoe bedoel je drukker?
R: Nou vroeger was ik gewoon nog wat jonger en kleiner en wat onvolwassen zeg maar, dus dan ben je nog gewoon meer, uh ja, hoe leg je, ja, onvolwassener.
I: Ja, je bedoelt dat je misschien nog, uh, dat je nog wel eens kattenkwaad ofzo iets hebt uitgehaald, weet je wel, maar goed dat doen we allemaal toch?
R: Ja, dat soort dingen bedoel ik.
I: **En uh, kan je ook zeggen dat je een strenge opvoeding hebt gehad of zou je het meer typeren als meer neutraal of juist heel erg vrij?** Jij en je broer.
R: Nou ja je hebt natuurlijk gewoon regels in huis, maar als ik bijvoorbeeld in het weekend ofzo wou doen, dan waren mijn ouders daar gewoon vrij soepel daarin. Ze zeiden nooit zo van, je moet bijvoorbeeld om elf uur thuis zijn ofzo, dat uh.
I: Ook niet toen je zes jaar was ofzo?
R: Nou nee, toen wel, toen had je wel gewoon uh, regels en dan ging je gewoon altijd vijf uur half zes eten en dan ging je dan toch om acht uur in je bed liggen of half acht zoiets. Volgens mij was ik toen zes of acht zoiets, dus toen je nog op de basisschool zat.
I: En waren je ouders daar heel erg strikt in? Van echt wel acht uur negen uur is bedtijd gewoon.
R: Ja, meestal vaak wel ja. En later werd het gewoon soepeler toen ik wat ouder was, toen ik bijvoorbeeld negen of tien was toen mocht je gewoon steeds later en in het weekend mocht je wat langer opblijven.

I: Oke. **En hoe ben jijzelf eigenlijk met bijvoorbeeld afspraken?** Zijn afspraken echt voor jou van, afspraak is afspraak die komen we met z'n tweeën na zeg maar, of heb je zoiets van nou, bij sommige mensen, afspraak mhah.
R: Ja, afspraak is afspraak. Natuurlijk zal je het wel eens een enkele keer kunnen vergeten of dat je iets vergeet mee te nemen ofzo, maar daar leer je ook weer van.
I: Oke, ben je ook wel eens afspraken dan niet nagekomen zeg maar, dat je inderdaad wat bent vergeten of.
R: Binnen deze opleiding of uh?
I: Nee, meer in uh, bijvoorbeeld je schooltijd of thuis nog toen je een kleine jongen was zeg maar.

R: Ja schooltijd wel eens dat je je boek vergeet mee te nemen naar school of dat je je huiswerk een keertje was vergeten of dat je bijvoorbeeld een toets had en dat je dan was vergeten op te schrijven in je agenda bijvoorbeeld, dat soort dingen heb ik wel eens gehad vroeger ja.
I: Ja. **En hoe ben je dan met bijvoorbeeld op tijd komen?**
R: Ik vind tijd is tijd. Ja, je bent er ook nog wat van tevoren, te zijn, dat je bijvoorbeeld zeven uur aankomt, als je zeven uur gesprek heb dat je één minuut voor zeven aankomt of uh, dertig seconden voor zeven, dan kan je beter er vijf minuutjes eerder staan. Vind ik zelf persoonlijk, dan weet je zeker dat je op tijd bent.
I: Zeker, en heb je dat altijd al gehad? Bijvoorbeeld ook op school dat je gewoon ook altijd vijf minuten van tevoren minimaal voor de les aanwezig was? Of had je toen meer uh, misschien puberale.
R: Ja, toen was het nog wel minder hoor.
I: Oke, gebeurde dat wel vaker?
R: Nou, nu niet meer, maar vroeger wel gewoon.
I: Hoe ben jij daar dan, uh eigenlijk, dat je nu zo heel erg punctueel bent zeg maar, met op tijd komen? Hoe is dat proces, zeg maar, gegaan denk jijzelf?
R: Je wordt volwassener. Ja, je gaat er meer bij nadenken ook zelf, je kan niet iemand zo lang laten wachten, als zij een afspraak hebben dat is ook eigenlijk gewoon een beetje asociaal, kom je ook niet echt netje over vind ik. En ook door mijn opleiding, daar leer je ook al discipline zeg maar.
I: Oke, bij de VeVo bedoel je dan?
R: Nee, VeVa.
I: VeVa.
R: Veva, dat is Veiligheid en Vakmanschap. Daar staat het voor.
I: Veiligheid en Vakmanschap. Dat heb je na je VMBO gedaan?
R: Ja, mbo niveau twee opleiding is dat. Dat is wel ideaal, want dan kan je ook meteen vanuit die opleiding kan je meteen solliciteren bij defensie. En daar krijg je ook gewoon les van militairen. Ze hadden bijvoorbeeld de majoor ook van de mariniers, we hadden een sergeant majoor van de landmacht, we hadden een wachtmeester van de landmacht, we hadden twee sergeanten van de marine, zij liepen dan op school rond. En ook ex-militairen, dus dat is wel ideaal. Nou ideaal, dan leer je ook al, ze leren je ook al discipline aan enzo en dat soort dingen.
I: He, dat je bij het Korps Mariniers bent gekomen is eigenlijk dan, is misschien wel gegroeid toen je in die opleiding hebt gedaan. Hoe ben je tot die opleiding gekomen?
R: Nou ik had uh, toen ik zestien was, zeg maar, dat was in mijn examenjaar, toen wou ik eigenlijk gewoon defensie in. En toen had je die opleiding zeg maar, dus toen had je ook nog een open dag, toen ben ik daar naar toe gegaan, toen had je ook een introductie bivak. Dat trok mij wel, ik dacht zo van nou, dat past wel bij mij. Daar kan ik mij wel in vinden, dus toen ben ik zo uh.
I: Daar had je echt een klik mee, zeg maar.
R: Ja, het voelde wel goed zeg maar.
I: Oke. En heb je ook andere keuzes misschien overwogen om uh, iets in het bedrijfsleven te doen of uh, meer bijvoorbeeld timmerman of iets met je handen werken weet je wel, of was het echt vanaf het begin al duidelijk van ja, hier heb ik gewoon een klik mee en dit is het voor mij.
R: Ja, vroeger had je ook natuurlijk op de tv, dan zie je ook films, als er dan een oorlogsfilm was bijvoorbeeld ofzo, of zie je zoiets, ja dat is als je klein bent is het gewoon heel gaaf om dat te zien. Ik zat er wel altijd al mee in mijn achterhoofd, maar echt toen ik vijftien zestien was toen dacht ik wel echt bij mijzelf van ja, ik wil wel echt defensie in.

I: **En hoe ben je bijvoorbeeld, uh, kan jij jezelf ook een limiet stellen en dan bedoel ik bijvoorbeeld bij drank of drugs?** Kan je bijvoorbeeld in jezelf dan zeggen van, vandaag hou ik het bij één of kan je ook echt helemaal los gaan zeg maar.
R: Uh. Ja, hoe leg je dat uit. Drugs dat hoef ik sowieso niet, daar heb ik gewoon helemaal niks mee. Ja, ik ook wel eens zelfs gewoon naar een feestje en dan neem ik gewoon een biertje, maar dan ga ik niet helemaal uh. Natuurlijk ben ik wel eens dat je wat te ver bent gegaan, maar uh, ik bedoel je moet jezelf toch wel redelijk onder controle houden altijd.
I: Ja, dat toch wel.
R: Af en toe ga je wel eens, dat je wat te veel neemt, dat heb je altijd wel eens. Maar uh ja, nu wordt het ook minder.
I: Hoe bedoel je?
R: Nou door de opleiding. Als je maandag, bijvoorbeeld, op bivak moet en je gaat zaterdag helemaal los, dan zal je het zondag helemaal voelen als je weg moet. Dus dat kan je er niet echt bij hebben dan he, in de opleiding.
I: Nee precies. Maar kon je dat bijvoorbeeld wel erbij hebben toen je nog uh, in de vorige opleiding zat?
R: Ja, toen wel, toen kon je ook gewoon uh, dan had je ook bijvoorbeeld gewoon uh, acht uur slapen zeven uur slapen per nacht en nou is het ook gewoon minder.
I: Wat bedoel je dan?
R: Nou, als je dan bijvoorbeeld zaterdag uitgaat, dan ben je gewoon meer uitgerust zeg maar, als je een paar dagen van de week hebt doorstaan. Nu slaap je gewoon minder dan eerst. Dus dan ben je ook minder uitgerust zeg maar, dan voel je je bijvoorbeeld goor of brak of en toen kon je wat meer uitslapen en uitrusten en nou is dat minder.
I: Toen gebeurde dat misschien ook wel vaker dan dat je toch nog wel eens lekker ging stappen met maten of.
R: Ja, toen ging ik wel vaker uit. Maar ik zit nu ook dus vier dagen in opleiding. Ik ben nu niet echt uit geweest of zoiets.
I: Nee precies, nee het is een drukke bedoeling lijkt mij deze weken. Ja. **En hoe ben je bijvoorbeeld dan zelf met je eigen nachtrust?** Kijk nu wordt het bijvoorbeeld uh, echt aan he, van dan en dan is gewoon slaaptijd, maar kon je dat thuis ook al zeg maar, voor jezelf bepalen, wanneer het slaaptijd voor jou was zeg maar.
R: Ja hoor, ik ging meestal door de weeks ging ik een uurtje of elf naar bed. Af en toe ging je nog wel eens tv kijken, soms ging je gewoon slapen, dan moest ik altijd er kwart voor zes uit, zes uur. Dan nam ik kwart voor zeven de bus naar Den Helder en daar was mijn opleiding zeg maar.
I: Oke. En kon je ook makkelijk uit uh, gewoon wakker worden zeg maar, dat je echt gewoon netjes op tijd kon op staan?
R: Ja, nou ja, de eerste week was het wel even lastig zeg maar, want normaal ging je er bijvoorbeeld zeven half acht dan uit en nou echt veel eerder. Maar tot slot went het wel.
I: En hoeveel eerder hebben we het dan over?
R: Ja bijvoorbeeld op mijn mbo school begon je om half negen, toen ging je bijvoorbeeld er zeven uur eruit en ging je half acht fietsen of kwart voor acht. Dat scheelt nog al.
I: Want hoelaat moet je nou opstaan dan?
R: Ja we hebben altijd uh, zes uur of tien over zes zeg maar, appèl dan moet je buiten aantreden, opgesteld staan, dus meestal zet ik de wekker kwart voor vijf vijf uur. Elke ochtend gewoon nog even schoonmaken even poetsen even gewoon de laatste dingetjes de laatste puntjes op de i zetten van je

kamer, dan krijg je controle, als het niet goed is dan hoor je het en als het wel goed is dan uh ja. Dan zeggen ze gewoon het is goed zo, dan kan je buiten uh, ga je buiten bij de groep staan, dan ga je je opstellen.
I: Ja. **En hoe ben je met bijvoorbeeld geld uitgeven?** Kan jezelf daar ook een limiet aanstellen net zoals met he, drank, dat je zegt tot hier en niet verder, ik heb me onder controle.
R: Ja wat ik verdien, zeg maar, per maand zet ik altijd gewoon de helft op mijn spaarrekening en de helft heb ik gewoon te besteden in die maand. En de ene keer is het iets sneller op dan de andere keer.
I: Datgene wat je kan uitbesteden bedoel je dan. Sinds wanneer heb je dat dan gedaan dat je echt bijna de helft van je salaris zeg maar, overmaakt aan je spaarrekening?
R: Ik denk ongeveer een half jaartje geleden zoiets.
I: Oke, niet altijd gedaan?
R: Nee, af en toe wel als je gewoon vier jarig bent, dus vroeger kreeg je al dat geld enzo, nu krijg je tegenwoordig ook cadeautjes, dan zette je ook wel wat op je spaarrekening en dan kocht je meestal wel wat leuks van dat geld wat je altijd kreeg.
I: En uh, dus uh, voor dat half jaar geleden dat je nog niet de spaarrekening had toen deed je dat nog niet, sparen.
R: Nou af en toe zette je wat weg, maar niet echt dat ik per maand vaste bedragen op mijn spaarrekening zette, dat deed ik nog niet nee.
I: Hoe komt dat dan zo dat je toen hebt besloten van joh, nu ga ik echt de helft van mijn salaris naar mijn spaarrekening?
R: Ook gewoon door middel van mijn broer en uh, ook gewoon door je ouders.
I: Doordat ze daar opmerkingen over maken of hoe moet ik mij dat voorstellen?
R: Ja ook wel een beetje. Zeiden ze bijvoorbeeld zoiets van uh, vindt je het niet zonde om al je geld uit te geven ofzo en uh, zorg dat je nu gaat sparen dan kan je later ook bijvoorbeeld gewoon dan je hebt een huis uh, kan je meubels halen enzo weet je wel. Dus dat is gewoon slim als je hoe eerder je begint met sparen zeg maar, kijk ik geniet ook wel gewoon van mijn jeugd en van mijn weekenden om het zo maar te zeggen, maar je moet ook gewoon wel een beetje weten hoe je met geld om moet gaan. Je kan wel alles over de toonbank gooien, maar dan heb je ook over tien jaar niks.
I: Precies, precies. **En hoe zit het met bijvoorbeeld agressie, heb je een beetje kort lontje of valt dat reuze mee?**
R: Dat valt reuze mee.
I: Ben je ook wel eens uitgedaagd zeg maar, door iemand anders ofzo van, die jou echt zat te tarten waarvan je denk van, ik zal je en dat je toch zoiets had van nee, ik hou mij nou in toom.
R: Ja, dat heb ik wel eens gehad ja.
I: En wat voor situatie was dat dan?
R: In het uitgaan. Dat ze je uitdagen in je rug gaan douwen enzo steeds harder en dan uh, ja, dan willen ze eigenlijk dat je onderuit haalt.
I: Maar toen niet eraan toegegeven dus.
R: Nee, toen heb ik het gewoon links laten liggen.

I: Kijk. **Hoe kan je zelf zeggen hoe je school prestaties waren? Was dat goed, was dat bovengemiddeld of gewoon netjes weet je wel?**
R: Gewoon normaal. Ik had op mijn VMBO had ik volgens mij, even kijken, drie of vier zevens en uh, twee zessen en één vijf, voor mijn examens zeg maar. Of drie zevens en twee zessen en één vijf, één

van die twee, dus gewoon normaal, gewoon niet hoogstaand, maar ook niet echt heel slecht.
I: Maar heb je ook gewoon, nou ja, naar je eigen kunnen zeg maar, gewoon gedaan, of heb je af en toe de pet ernaar gegooid bijvoorbeeld met die vijf of was dat gewoon echt een moeilijk vak voor jou?
R: Ja dat was wel een rot vak, wiskunde was dat, daar ben ik niet echt heel goed in. Maar ik ben niet iemand die heel slim is, niet zoiets qua studiebol, ik ben meer een doener zeg maar.
I: Nou ja, dan ben je hier op je plek lijkt mij.
R: Ja, daarom ook heb ik ook hier namelijk voor gekozen.

I: Oke. **En heb je veel aan sport gedaan in je jeugd? En welke sporten heb je beoefend?**
R: Ja. Ik heb vroeger gewoon zwemles gehad om het zo maar te zeggen, ik heb op voetbal gezeten, op tennis, op zaalvoetbal. Ik heb een paar keer fitboksen gedaan.
I: Fitboksen?
R: Ja, het is eigenlijk een soort van kickboksen, maar je mag niet op het hoofd. Een vriend van mij zijn vader die heeft een eigen fitness en die heeft daar ook samba bijvoorbeeld in, judo en fitboksen. En fitness, die sport heb ik beoefend.
I: Oke, dat is best veel. En wat voor sporten heb je zeg maar, of doe je, uh, hebt je echt nog tot kort geleden gedaan?
R: Voetbal.
I: Echt heel de tijd gevoetbald?
R: Uh ja.
I: Oke, op hoog niveau of gewoon een leuk niveau weet je wel?
R: Nou, gewoon in het dorpje. Dat is vijfde klasse, dat is de één na laagste zeg maar, ja, vroeger zat je altijd dat te kijken zeg maar, en nou sport je samen met ze, dus dat is wel uh, ook wel gaaf.
I: Oke. Dat heb je dan heel je leven gedaan dan en echt heel de tijd ook volgehouden, voetbal.
R: Ja, dat heb ik heel lang gedaan ja.
I: Hoe komt dat zo dat je er zoveel lol in had zeg maar.
R: Ja gewoon een hoop vrienden uit het dorp en ik vind het gewoon een hele leuke sport om te beoefenen en te doen.

I: Oke, uh, **hoe even terug te keren op de rol bijvoorbeeld van je ouders, hebben je ouders je ook veel gesteund in je uh, bijvoorbeeld het voetbal?** Gingen ze veel mee naar wedstrijden?
R: Ja, vroeger wel in de D'tjes in de C'tjes en in de B'tjes en A'tjes wordt het wat minder, dan ga gewoon er zelf heen. Af en toe kwamen ze nog wel eens kijken, maar niet elke wedstrijd meer.
I: Nee precies, gewoon ook omdat je ouder bent geworden zeg maar, of.
R: Ja dat is ook zo ja.
I: Ja, ja goed dan kan je ook steeds meer op eigen benen staan lijkt mij. En hoe waren ze bijvoorbeeld in je schooltijd, waren ze daar ook heel erg begripvol in en steunden ze je, maakte ze eens een keertje huiswerk met je of iets in die trend?
R: Ja mijn vader heeft wel eens bijles gegeven in wiskunde bijvoorbeeld. Mijn moeder uh, als ik dan bijvoorbeeld toen ik de eerste zat dan had je bijvoorbeeld een toets, moest je dan leren voor Engels ofzo dan zei ze woordjes en dan moest ik zeggen wat het betekent.
I: Overhoring.
R: Ja.
I: Is je moeder ook positief dat je bij het Korps Mariniers uh, bent gekomen, zeg maar. Ik kan mij best

wel voorstellen dat moeders daar misschien best wel problemen mee hebben, dat ze dat best wel eng vinden, zeg maar, dat hun naar het Korps gaat.
R: Ja, ze heeft natuurlijk ook de Uitverkorenen gezien en dan zag je ook dat die jongens, bijvoorbeeld helemaal tot het gaatje gingen zeg maar, en uh, dat vond ze dan ook wel spannend enzo, maar ja, ze staat er wel gewoon achter tenminste dat is wat ze zegt.
I: Precies, gewoon ook omdat je ook een weloverwogen besluit hebt genomen om tot het Korps Mariniers te komen. Het is niet luk raak uit de hemel komen vallen, zeg maar.
R: Nee, dat niet.

I: **Denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding?**
R: Ja.
I: Waaraan denk je dat dat goed is?
R: Nou ik ben uh, gewoon fit, ik heb gewoon veel gehardloopt, veel gefitnest, ik heb mijn kisten ingelopen. Dus uh, gewoon goed voorbereid zeg maar, gewoon conditioneel.
I: En je hebt ook wel, echt wel zeg maar, op mentaal vlak noem ik het dan maar eventjes, dat je echt wel goed weet waaraan je begint zeg maar.
R: Uh ja.
I: Heb je ook meer materiaal misschien bekeken, meer dan alleen de Uitverkorenen?
R: Ja, gewoon op internet wel eens filmpjes. Gewoon op Youtube dat je dan intikt en dan zie je filmpjes.
I: En wat voor filmpje zie je dan?
R: Nou bijvoorbeeld als een groep het had gehaald, als er bijvoorbeeld dan uh, dan vieren ze het dat een groep binnenkomt en dat ze dan beëdigd worden. Dat uh, heb ik bijvoorbeeld gezien. En soms wel eens uh, ik heb ook een Amerikaanse filmpje ook gezien over mariniers, ik weet alleen niet meer hoe die heet, en dan zie ik dat ze beschoten zijn enzo en eentje overleeft het ook maar.
I: **En denk je dat je van jezelf discipline hebt?**
R: Ja, denk het wel.

I: En waarom heb jij discipline? **Kan je een voorbeeld geven waaruit blijkt dat je discipline hebt?**
R: Nou bijvoorbeeld je gaat wat eerder je bed uit om je bed om te maken, je maakt je kamer schoon, poets nog eventjes na dat alles nog goed is. Dan ga je je buiten opstellen. Dan toon je wel discipline vind ik
I: Oke. En had je dat ook al echt thuis, zeg maar, dat je echt bijvoorbeeld bij je ouder nog gewoon je bed opmaakte na het opstaan?
R: Uh, nee, dat deed ik thuis niet echt.
I: Dus het komt meer, omdat uh, dat het nu zeg maar, moet en hoefde dat thuis niet dan ofzo?
R: Nee, dat deed mijn moeder bijvoorbeeld gewoon, als ze de was deed, maar ik deed wel bijvoorbeeld gewoon dat de tafel vrij moet, gewoon de hond uitlaten, gewoon je borden in vaatwasser zetten of soms de vaatwasser uitladen. Soms stofzuigen bijvoorbeeld.
I: Ja. En moest dat ook tegen je gezegd worden of had je zoiets van, nou je kan het twee keer tegen me zeggen en nu weet ik het wel, nu doe ik het ook uit mijzelf zeg maar, de hond uitlaten, de vaatwasser uitladen.
R: Ja, gewoon na het eten een rondje met de hond. En uh, bijvoorbeeld, ja, als iedereen klaar is met eten pak je gewoon de borden op en dat zet je op het aanrecht en dan stop je het in de vaatwasser.
I: En dat is dan meer routine dan.

R: Nou ook wel een beetje ja, is ook wel een beetje routine denk ik.
I: **En kan je ook voorbeelden geven dat je momenten hebt gehad waaruit blijkt dat je niet echt discipline had?**

Langere stilte dan gebruikelijk

R: Uh, nou een keertje met een voetbalwedstrijd, toen had ik zeg maar, ook een feestje en toen was ik gewoon echt te ver gegaan, dat ik gewoon wat te veel op zeg maar, toen had ik me ook verslapen en uh, ja, dat vond ik niet echt netjes.
I: Verslapen waarvoor?
R: Voor de wedstrijd, dus dat vond ik niet echt netjes. Was ik te laat.
I: Oke, maar dat is misschien één keer voorgekomen?
R: Ja.
I: En zeiden je teamgenoten daar wat van.
R: Nou ze moesten gewoon lachen.
I: Oke, die konden het wel hebben zeg maar. En kan je nog meer voorbeelden geven dat je misschien eens uh, thuis bij je ouders ofzo dat je eens een keertje straf hebt gekregen of iets in die trend. Dat je ergens te ver bent gegaan.
R: Niet echt eigenlijk. Thuis is het gewoon echt goed om het zo maar te zeggen, ik heb nooit echt problemen met mijn ouders, ja ik heb wel eens ruzie met mijn broer ofzo, maar, nu ook niet echt, maar vroeger wel gewoon, weet je wel, maar dat hoort er ook gewoon een beetje bij.
I: Ja, dat kan ik me goed voorstellen, he, broers onder elkaar, ja toch. Beetje elkaar stengen en jennen.
R: Vechten.
I: Ja precies. Oke, volgens mij uh, ik hou het hierbij denk ik.
R: Ja? dat is wel goed.
I: Ja. Vooralsnog is uh, hou ik het hier op. Ja zeker. En uh, nou je kan het briefje gewoon weer meenemen als je dat wilt, je kan het ook weggooien dadelijk. Want er komen dan nog twee interviews zeg maar, op later periode. Dat gaat dan om midden oktober, exacte data weet ik even niet meer, maar dat krijg je allemaal weer te horen gewoon.
R: Is het dan ook gewoon in deze kamer?
I: Ja, waarschijnlijk wel. Tenminste ja, deze week is het onbezet, ik weet niet hoe dat in oktober is, maar in ieder geval dit gebouw weer, maar goed dat krijg je ook weer te horen en eind november.
R: Ja dat is goed.
I: Wat vond jij ervan?
R: Ja, gewoon goed, ja. Niet erg ofzo.
I: Oke, dat is alleen maar fijn toch.
R: Ja, ik hoop dat je slaagt voor je eindproef.
I: Ja, ik hoop jij ook. Ja, we zitten allebei in opleiding toch.
R: Ja dat is waar.
I: Helemaal goed. Dan wil je ik hartstikke bedanken en dan hoop ik je snel weer te zien.
R: Ja dat is goed.
I: En dan laat ik je nog eventjes uit. En dan zou ik zeggen nog een hele fijne avond.
R: Ja, hetzelfde.

Het was een moeilijk interview om af te nemen. M3 was zeer kort van stof. Vergeleken met de eerdere twee interviews moest ik veel meer mijn best doen om antwoorden en beschrijvingen te krijgen. Ik weet niet zeker of het hier aan mij ligt of meer aan de persoon M3. Ik kreeg ook de indruk dat hij wat sceptisch tegenover mij was en niet geheel open. M3 wekt op mij de indruk dat hij een simpele jongen is en dat hij gewoon doet wat van hem gevraagd wordt. Ikzelf heb het idee dat ik niet het maximale eruit heb gehaald wat er in zat, ik denk dat ik betere vervolg vragen had kunnen stellen.

M4
Donderdag 18 september 2014, 20:00

Er zijn geen vragen naar aanleiding van de informatiebrief.

I: Nou ja, wat mij betreft kunnen we dan beginnen met het interview zal ik dan maar zeggen. **Ja, waar ik zeer naar benieuwd ben eigenlijk, is naar jou verhaal hoe je bij het Korps Mariniers eigenlijk terecht bent gekomen?**
R: Ja, dat is uh, merendeel via internet, uiteraard. Ik heb verder geen contact met andere mariniers. Maar uh, gewoon op internet een keer tegen gekomen in een reclame of wat dan ook. En ja, dat was precies in een periode dat ik een beetje voor school uh, laatste twee jaar een beetje begon met zoeken wat ik daarna wou gaan doen. Nou toen kwam dat langs. En ja, ik had nooit zin om verder veel te leren ofzo, ik was geen persoon om lang achter een bureau te zitten. Ik ben graag buiten en graag bezig, dus ik dacht, ja, waarom dat niet, dan ben je heel veel bezig. En hoe meer onderzoek ik deed hoe leuker het leek of het begon te worden. Zo doende.
I: Oke. En je zegt inderdaad van he, ik ben geen type om achter een bureau te gaan zitten, dat kan ik me helemaal goed voorstellen eigenlijk. Maar waarom ben je bijvoorbeeld niet timmerman ofzo gaan worden weet je wel, waarom specifiek voor het Korps Mariniers?
R: Omdat je bij het Korps Mariniers ook heel veel uitdaging vind, ik wil graag heel veel uitdaging waar ik naar toe kan werken. En dan ben je hier aan het juiste adres. En als timmerman kom je niet aan de andere kant van de wereld.
I: Daar heb je een heel goed punt ja.
R: Tenzij je een heel goede timmerman bent. Maar dat zal je niet snel worden.
I: Niet snel nee. Dus je bent ook echt opzoek naar iets, ja, je grenzen verleggen zeg maar, niet alleen op mentaal vlak en fysiek vlak, maar ook gewoon ook letterlijk, zeg maar, echt de wijde wereld in.
R: Ja, letterlijk en figuurlijk.
I: Oke. **En ja goed, en hoe komt het dan dat je voor het Korps Mariniers hebt gekozen en niet specifiek voor bijvoorbeeld landmacht of luchtmacht?**
R: Nou omdat landmacht, ja daar heb ik ook wel naar gekeken, maar ja, een beetje plat gezegd ze doen er niet echt toe. Ze gaan niet heel snel op uitzending en uh, je zit veel op kazernes en dergelijken. Er zijn er zoveel van dat is gewoon, je hoort bij een grote groep en dat is het. Korps Mariniers dat uh, die worden heel snel uitgezonden. Zij hebben en NAVO verdrag dat ze binnen achtenveertig uur wereldwijd inzetbaar zijn, dus dat uh, ja, hoe zeg je dat, je komt veel sneller op uitzending of uh, ergens in de wereld. En uh, wat wil ik nog meer zeggen, je kunt hier ook alle kanten op, je hebt hier zo heel verschrikkelijk veel soorten specialisaties, legt eraan welke training je hebt gehad, ik heb bijvoorbeeld gesolliciteerd op de Tamboers en Pijpers, dus de muzikale mariniers. En dan krijg je weer, omdat er zo weinig zijn, krijg je als cadeautje krijg je weer een Para opleiding erbij, dus dan ben je parachutist, nou dat zijn er ook niet veel binnen het Korps Mariniers, dus dat is ook wel leuk, heb je weer een specialisatie erbij. Je kunt heel veel kanten op, dat maakt het gewoon heel uitdagend en uh, leuk. Nooit geen enkele dag is hetzelfde.
I: Precies, ja dat is wel een prettige werkvloer zeg maar, dat het niet zo eentonig werk is zullen we maar zeggen. **En wanneer heb je toen echt het besluit genomen, de knop zeg maar hebt doorgehakt, dat je echt voor het Korps Mariniers bent gegaan?**
R: Vorig jaar maart, of dit jaar maart, dus vorig cursus jaar.
I: Oh, dat is nog geen eens zolang geleden.

R: Nee, ik heb heel veel getwijfeld of ik uh, eerst een hbo opleiding ging doen of eerst dit ging doen. Dat vond ik nogal lastig, want ja, ik heb HAVO gedaan, HAVO afgerond. Sommige zeiden ja, eigenlijk is het wel zonde wat je wilt gaan doen, want je verlaagd in niveau misschien een beetje, omdat het een mbo niveau opleiding is. En ja, je krijgt er niet een diploma van ofzo, of dat je daarna uh, gelijk uh, hoe zeg je dat.
I: Profijt van ziet zeg maar, of.
R: Ja je hebt er profijt van, maar het is een uh.
I: Ja het is niet een papiertje wat je verder inzetbaar kan, wil je nog iets anders doen in de burgermaatschappij bijvoorbeeld.
R: Ja het schijnt dat je als je bij het leger komt, dat je gewoon niet aan het werk niet echt aan het werk komt. Daar heb ik ook weer verder naar gezocht, Korps Mariniers dan ben je marinier, dan sta je bekent om veel discipline, altijd doorwerken en weet ik het allemaal, dus dat schijnt weer wel veel aan de bak te komen.
I: Dat staat toch mooi op je cv.
R: Ja en ik vond het toch wel een beetje mijn droom. En misschien dacht ik later dat ik eerst een hbo opleiding doen, nu wordt het nog gefinancierd, dan doe ik eerst een hbo opleiding, maar daarna dacht ik ja, stel je voor dat je over vier jaar een vriendin hebt ofzo, die wil het niet, zij vindt het niet leuk dat je weg gaat voor zo lange periode, dan ja, heb ik het niet gedaan. Dus ik denk ik doe nou, dan kan vier jaar dienen en als ik in die tijd een vriendin krijg, dan kan ik altijd nog na vier jaar opstappen. Dan heb ik toch mijn droom een beetje gedaan.
I: Oke, precies. Dus het is echt ook wel een droom van je, echt specifiek de krijgsmacht lijkt mij dan. En hoe komt dat dan zo?
R: Geen idee.
I: Heb je misschien films of iets in die trend.
R: Ja natuurlijk, maar dat moet ik niet vergelijken met films, het is altijd anders, die stellen de wereld mooier voor dan dat het is. Maar ja, het is gewoon gaaf, als je een wapen in je handen krijg of uh, ja alles. Een nachtje in je tent slapen buiten, daar hou ik van, dat vind ik gewoon leuk. Dat vind ik niet vervelend.
I: Ja, oke. Precies. Dus je denk wel echt dat je goed op je plek bent zeg maar.
R: Ja, tot nu toe wel ja.
I: Bevalt het ook deze week?
R: Jazeker, tot nu toe bevalt het heel goed. We hebben een paar foutjes in de groep gehad, maar ja, dat gebeurt natuurlijk altijd in het begin, omdat je het nog niet helemaal weet. Ik ben ook nog niet zo snel met sommige dingen. Maar dat uh, komt allemaal vanzelf. En ja dan uh, zolang je eigen insteek goed blijft, dan kan je die opleiding gewoon voltooien, omdat je medisch ook goed gekeurd ben, zeggen ze dus. Ik verwacht toch dat ik uh, voorlopig er doorheen kom. Ik ben niet van plan om te stoppen.
I: Kijk, dat is goed om te horen. Je zegt ook dat je eigen insteek, zeg maar, goed is, wat bedoel je daar precies mee?
R: Nou ja, als je gaat denken van, ja ik haal het niet en het lukt niet en het is zwaar en je zit heel de tijd aan thuis te denken, dan ga je vanzelf dan haakt je af. Hoe moet ik dat zeggen, als je hoofd niet mee werkt, dan werkt je lichaam ook niet mee.

I: Oke op die manier. **En hoe is exact je thuissituatie? Zijn je ouders nog bij elkaar? Heb je broertjes of zusjes?**

R: Nou ik heb een goed thuissituatie, allebei mijn ouders zijn nog bij elkaar en ik heb één broer, twee broertjes en één zusje.
I: Oh, dat is een grote familie.
R: Ja, we zijn met zeven personen. Gezellig.
I: Dat geloof ik.
R: Er is niks aan de hand, een goed situatie.
I: Nee, ook goede relaties met je broertjes en zusjes.
R: Ja hoor.
I: Dat is alleen maar goed om te horen lijkt mij. **En hoe staan je ouder er eigenlijk in dat je bij het Korps Mariniers uh, bent gekomen?**
R: Ja die zijn eerst een beetje, uh, nieuwsgierig of uh, verbaasd waren. Ze hadden het niet echt van mij verwacht dat ik dat gelijk ging doen. Maar uiteindelijk ben ik met mijn ouders naar een voorlichting geweest en dergelijken, nou staan ze er toch achter, ze vinden het toch leuk dat ik het doe. Zijn ze toch wel een beetje trots op me, hebben ze gezegd.
I: Dat motiveert ook wel denk ik. Oke. Ze zochten het niet echt achter je, omdat je nog nooit echt erover hebt gesproken ofzo, wat je zei, begin dit jaar de knoop echt doorgehakt.
R: Ja, ik spreek er wel al twee jaar over ofzo, maar dat uh, was zomaar een verspreking of ze namen het niet echt serieus.
I: Dus je speelde er eigenlijk al best wel lang mee van he, het leger misschien toch wel, het trekt me toch wel.
R: Afgelopen twee jaar ongeveer.
I: Ja, oke. Waren ze misschien ook verbaasd, omdat je toen geen hbo opleiding bent gaan doen?
R: Ja dat ook wel een beetje. Mijn vader die hamerde er vooral op dat ik uh, een studie ging doen. dat je geleerd was, of wat meer geleerd. Dat je beter aan de bak kunt komen, zeker in deze tijd. Ja, die voorlichting en dergelijken heb ik ook gezien wat voor opties je hier hebt, wat ze je hier te bieden hebben. Dat je hier ook gewoon tot je vijftigste kan werken en nou dan vindt hij het toch goed, hij is het er toch wel mee eens. Hij staat er volledig achter.
I: Ja, wat je dus zegt, eerst waren mijn ouder best wel verbaasd, maar eigenlijk nu staan ze volwaardig achter je, zeg maar, in je keuze. En hoe vinden je broertjes en zusjes ervan dat je bij het Korps Mariniers bent?
R: Ja, die vinden het wel leuk geloof ik. Eigenlijk hoor ik er niet zoveel over. Mijn broer vind het ook wel gaaf en mijn zusje ook wel. Mijn jongste broertje zegt nog niet veel, hij heeft nog niet echt besef van, hij is nu twee jaar. En uh, ik heb nog een broertje die is gehandicapt, dus hij heeft er ook niet echt benul van. Maar voor de rest uh, ja, vinden ze het allemaal prima geloof ik, ja. Geen moeit mee ofzo, geen bijzonderheden.

I: Nee precies. **En hoe was je jeugd eigenlijk?**
R: Ja, ook goed. Of nou, in thuissituatie of op de basisschool ben ik wel gepest. Maar uh, ja dat was mijn broer zat een groep hoger als ik en ik had niet echt uh, vast vrienden ofzo uit mijn klas. Dus ging ik gewoon zitten in de pauze met mijn broer. En op een gegeven moment gingen ze me overloper noemen en weet ik het allemaal. Dat heeft geleid tot ruzies waar de klas van mijn broer het voor mij opnam tegen mijn klas. En toen moest ik na de pauze terug naar mijn klas, dus dat heeft wel aardig opgelopen. Dat was alleen de basisschool periode en zodra ik op het voorgezet onderwijs was er niks meer aan de hand. Degene die een grote mond had tegen me die heeft toen nog twee jaar bij me in de klas gezeten en die heeft nooit meer wat tegen me gezegd. Dus ja, toen ben ik gewoon groter

geworden enzo, mijn lengte zat toen ook mee. Ik was vrij snel lang, dus dat is wel makkelijk.
I: Een mooie groeispurt gemaakt. Oke, heb je ook jezelf he, toen je zo gepest werd, kan ik mij best voorstellen, dat je eens een keertje misschien ja, toch ruzie hebt gehad met iemand, of viel dat reuze mee eigenlijk?
R: Ja, ik heb best wel ruzie met iemand gehad. Ik heb nooit uh, ik ben niet zo agressief, ik was niet zo agressief, ja nu ook nog niet als het niet nodig is. Je hoeft niet bang te zijn. Ik heb nooit echt teruggeslagen ofzo of iets dergelijks, was niet nodig.
I: Maar je kon wel voor jezelf opkomen of uh.
R: In het begin vond ik dat wel moeilijk. Maar toen heb ik op een gegeven moment een uh, toen is jeugdzorg bij ons thuis geweest en daar hebben ze me een training aangeboden en die heb ik gedaan, rots en water training heette dat. En die heeft van alles, er zat vechttraining in en hoe je moest handelen in dat soort situaties, hoe je je op moet stellen en dat heeft toen geholpen.
I: Oke, dat je echt weerbaarheid kreeg.
R: Ja, ik kreeg meer zelfvertrouwen enzo, ja, dan trap je misschien ook wel van jezelf af als je dan uh, dat scheelt waarschijnlijk ook wel.

I: **En hoe was je, zeg maar, vroeger, dan denk ik ook een beetje aan bijvoorbeeld je jeugd of in de middelbare schooltijd, met bijvoorbeeld op tijd komen?**
R: Nooit problemen mee gehad.
I: Altijd netjes op tijd gekomen? Voor jou is tijd ook wel echt tijd?
R: Ja hoor, ja op de basisschool zeker. Kijk, als ik er nu over na denk ben ik stom geweest, want op de basisschool als je een kwartier te laat komt en ze vragen, en waarom ben je te laat, dan zeg je gewoon ja het is dat en dat, mijn ketting lag er af. Oke, ga maar zitten, nou dan had je nog een kwartier langer in bed kunnen liggen.
I: Dan was je eigenlijk te eerlijk.
R: Ja. Op het voortgezet onderwijs was dat minder makkelijk. Daar ben ik ook niet vaak te laat geweest, dus dat valt wel mee.
I: Oke, maar het kan wel eens voorkomen zeg maar, maar het is niet dat je elke keer uh van, nou het eerste vind ik vroeg zat, ik slaap wel even uit.
R: Nee, dat heb ik niet gehad, niet gespijbeld.
I: Kijk is aan. **En hoe zit het dan met je, met bijvoorbeeld, je nachtrust?** Ben je wel echt punctueel daarin dat je zegt, he mijn tijd is elf uur en de volgende sta ik weer gewoon om zeven uur op. Of verschilt dat?
R: Nou het verschilt, vroeger heb ik zeker vroeger, had ik heel erg mijn rust nodig. En uh, ja, de laatste tijd dan zat ik op school, dan lag ik er meestal tien uur in, omdat ik gewoon vaak hoofdpijn had van de inspanning op school enzo. En dan lag ik er echt vroeg in en ja, de volgende ochtend gewoon weer eruit, ik ben een ochtendmens, dus ik ga liever vroeg naar bed en dan dat ik er vroeg uit ga 's ochtends, dan andersom.
I: Oke, dus dat heb je eigenlijk wel heel je schooltijd, zeg maar, zo gevolgd.
R: Meestal rond tien uur ja. Half elf maximaal.
I: Ja. En hoe was het bijvoorbeeld toen je op de basisschool, kan ik me voorstellen, toen mocht je niet zelf bepalen hoelaat je naar bed ging. Hoe waren je ouders daarin?
R: Nou gewoon uh, dan en dan is het bedtijd en dan ga je naar bed, meer niet. Was volgens mij, zoals ik het mij kan herinneren, was dat negen uur. Weet ik niet zeker. Dan ging ik douchen en dan naar bed. En dan hoefde je niet meer naar beneden te komen, zeg maar.

I: En kon je dan ook makkelijk in de ochtend ook weer opstaan?
R: Ja, daar heb ik nooit moeite mee gehad. Nou ja, laatste tijd weleens, dat komt natuurlijk dat je een beetje ouder wordt, als ik naar mijn werk moest ofzo, dan doe je je wekker uit en dan draai je je weer om en dan vergeet je de wekker, of dan wordt je niet meer wakker of dan gaat de wekker niet meer af, zet je het per ongeluk uit ofzo, dat ook wel. Dat heb ik wel eens, dat heb ik vrij snel als ik me omdraai dat ik weer in slaap val. Gewoon niet doen en dan is er niks aan de hand.
I: Nee. En je zegt van, als ik naar mijn werk ga, heb je ook een bijbaantje gehad, tijdens de HAVO?
R: Vanaf groep zeven heb ik een bijbaan gehad. Eerst heb ik uh, even kijken, zes jaar lang de krant gedaan. Dat waren dertig veertig kranten, daar deed je drie kwartier of een uur over, elke dag, behalve zondag.
I: Ja, een ochtend krantenwijk?
R: Nee, in de middag, dagblad. En daarnaast heb ik een poosje in een kwekerij,
een plantenkwekerij gewerkt. Toen ben ik de groente en fruit in gegaan, daar heb ik vier jaar gewerkt, bij het bedrijf, ik weet niet of je het kent, Van Gelder Groente en Fruit Ridderkerk. Daar heb ik vier jaar lang gewerkt, daar ben ik net weg. En ik heb nog afgelopen jaar bij Kraaijeveld Groente en Fruit gewerkt.
I: Die ken ik niet. Is dat ook in diezelfde straat?
R: Ja, een transporteur van groente en fruit, vooral uit Duitsland en Denemarken. Ik heb afgelopen jaren altijd wel een bijbaantje gehad.
I: Ja, ook wel veel fysieke bijbaantjes, he, op de fiets en in de kwekerij, dat is volgens mij best wel fysiek zwaar werk wat je moet doen.
R: Ja, gewoon doorwerken. Ik bedoel, het viel op zich wel mee, net zoals op de kwekerij dan moet je veel bukken op treetjes op te pakken ofzo, dan kreeg je last van je rug, maar der rest heb ik er geen last van gehad.
I: Hoe ben je tot die baantjes eigenlijk gekomen?
R: Het eerste baantje krant, dat had mijn vader geregeld, want mijn vader die komt uit een gezin ja, die woont ook in Barendrecht, ik woon ik Barendrecht en die hebben die krantenwijk ook gedaan. En er stond een keer een advertentie in de krant, hij zei leuk, dat gaan jullie ook doen. Toen had ik nog een leeftijd van uh, als hij dat wilt dan doe je het, zeg maar, dus dat ging ik gewoon doen, ik had niet veel tegenspraak, want ik vond het toen ook gewoon leuk. En de tweede bij die kwekerij heeft ook mijn vader geregeld. Het werd tijd dat ik voor een echte bijbaan ging zoeken, nog erbij de zaterdagen. En uh, die daarna heeft mijn vader ook nog geregeld zelfs, hij kent die baas kent hij wel een beetje, daar heeft hij ooit een pandje van gehuurd. En die laatste heb ik echt zelf geregeld, maar dat komt eigenlijk ook door mijn vader. Dat hij daar aan het werk is gegaan. Hij heeft een baan gekregen, dus toen ben ik daar ook ongeveer mee meegegaan. Logistiek manager geworden, dus dat was makkelijk binnen komen, want hij ging over het personeel. Dat was gewoon uh, makkelijk, ik had wel bij iemand anders gesolliciteerd enzo. Vond ik wel een aantrekkelijk bedrijf, omdat het iets ander werk was weer, dat vond ik leuk na vier jaar hetzelfde werk. Dat heb ik de afgelopen zomer gedaan, heel veel vrij gehad natuurlijk, omdat ik mijn diploma heb uh, examens heb gedaan, dus ja.
I: Kijk is aan. **En hoe sta jij, zeg maar, tegenover drugs en alcohol bijvoorbeeld, kan jij jezelf een limiet stellen bedoel ik dan**, van he, zoveel biertjes en that's it.
R: Drugs helemaal niet, kom ik gewoon niet aan. En ik heb er nooit gelegenheid voor gehad, maar alcohol dat uh, ik heb niet echt een limiet, maar uh, ik heb de max is een keer negen op. En dan voel je je buik echt wel, dan krijg je echt zo'n waterbuik, dus meestal kom ik maar tot drie vier ofzo en dan vind ik het niet meer lekker. En als ik af en toe wel eens sterke drank erbij ofzo, maar nee, niet echt

een uh, ik heb wel uh, als ik een beetje gedronken heb dan wel zoiets van nou moet ik stoppen. Niet dat ik zeg doe drie biertjes en twee van iets anders en dan is het klaar, zo is het niet.
I: Je kan ook erg makkelijk tegen jezelf zeggen van, jongens ik stop hier bij drie biertje inderdaad, het is goed zo.
R: Ja, ik heb ook geen vriendengroep die achter elkaar door drinkt, dus dat schilt natuurlijk ook wel. Als de rest er allemaal dertig drinkt en jij zit op de vijf dan drink je natuurlijk makkelijker door, dan is de rest ook allemaal rond aan het dansen.
I: Oke. En kan jij jezelf ook een limiet stellen, bijvoorbeeld, met bijvoorbeeld gelduitgaven he, je hebt veel bijbaantjes gehad redelijk wat verdiend kan je dat ook makkelijk op zak houden voor andere doeleinden of ben jij zo lekker van he, ik heb het geld binnen en dan ga ik het ook besteden ook.
R: Ja, ik kreeg zakgeld, dat brandde nog wel eens in mijn zak. Maar wat ik verdiende met mijn werk dat ging naar mijn spaarrekening en daar kon ik niet aankomen. Tot mijn achttiende kan ik daar niet aankomen zeg maar, dat wordt door mijn ouders toezicht en daar kan ik niks vanaf halen, tenzij mijn ouders dat doen. En mijn vader is daar nogal streng in, die uh, moet eerst drie keer nadenken voordat ik iets mag kopen. En dat probeert hij ons ook aan te leren, dus voor de rest voor rekeningen en pinnen enzo, als ik iets gepind heb dan vraagt hij het gelijk na van, waarom heb je dit gedaan of had je dat nodig of dat soort dingen. Dus nee, dat gooi ik niet over de balk, dat gaat allemaal naar een spaarrekening, dat is nodig ook.
I: Oke. Maar dat is ook wel echt meer ook uh, dat je vader zeg maar, toezicht houdt op jouw uitgaven en dat je.
R: Ja, hij heeft hij ons ook altijd wel aangeleerd om het zo te doen. Om het in je zak te houden. Zeker voor de opleiding ofzo.

I: **En kan je ook zeggen misschien dat je uh, heb je een strenge opvoeding gehad of vrij neutraal of ben je vrij gelaten, zeg maar, in je opvoeding, hoe zat dat ongeveer?**
R: Ja, ik heb een vrij strenge opvoeding gehad. Was altijd uh ja, tijden stellen wanneer je thuis moest zijn en uh, als jij daaraan niet aan houdt dan volgde er wel wat op. Niet gelijk de eerste keer als je het uitlegt ofzo, maar als je het elke keer herhaalt dan wel. En qua geld ook wel streng, ja vrije strenge opvoeding gehad. Ik ben niet helemaal los gelaten dat ze zeggen, je zoekt het maar uit, ons huis is een hotel en voor de rest zoek je het zelf maar uit.
I: Nee precies, moest je ook echt klusjes doen in huis of uh.
R: Ja, meestal wel, maar ja, het schilt ook dat ik het graag doe, dus ze hoefde mij voor te dwingen, maar dat was meer, een beetje plankjes ophangen of lampen maken of gaatjes boren of de heg knippen of het gras maaien, dat soort dingen. Ik hoefde niet de vaat te doen of mijn bed op te maken, of kast of kleren weet ik het, of strijken dat soort dingen, huishoudelijke taken hoefde ik niet te doen.
I: Oke, het was echt meer klusjes, zeg maar, in huis en dat vond je ook leuk om te doen zeg jij ook.
R: Daar hou ik ook van, lekker bezig zijn.

I: Ja precies, dat merk ik ook wel aan je. Leuk. **Je zei al daarnet van, dat je niet echt agressief bent, je bent ook nooit echt over de streep geweest ofzo, dat je**.
R: Nee, nooit echt zover gekomen dat ik een gevecht uitgelokt heb ofzo. Als iemand boos op mij wordt of uh, mij uitscheld voor mongool bijvoorbeeld, want mijn broertje heeft down syndroom, daar kan ik daar echt niet tegen als je zoiets tegen mij zegt. Daar kan ik goed boos over worden en als diegene dan doorgaat dan kan ik wel echt kwaad worden.

I: Maar dat los je dan meer met woorden misschien op?
R: Ja, inderdaad en als diegene zelf gaat slaan dan ben ik wel bereid om een flinke klap terug te geven, maar dat heb ik nog nooit vanuit mezelf gedaan.
I: Nee, jij hebt nooit de eerste klap, zeg maar, uitgedeeld zullen we maar zeggen.
R: Nee nooit. Zelfverdediging ben ik wel toebereid, maar niet voor de eerste klap, dat doe ik niet zo snel, zeg maar, als het niet nodig is dan doe ik het niet.
I: Zou je ook zeggen van joh, dat zit meer in mij of daar heeft ook die cursus mee te maken, weet je wel, wat je zei van, aarde en water, of rots en water.
R: Dat zit meer in mij. Ja, dat heb ik altijd al gehad.

I: Uh, eventjes kijken. **Naar je schoolprestaties, hoe waren je schoolprestaties, waren die goed of gemiddeld?**
R: Voor het voortgezet onderwijs?
I: Ja. Of beiden.
R: Nou, best grappig, want dat liep van hoog naar laag. Ik had in de eerste, had ik allemaal achten en in de tweede allemaal zevens. In de derde allemaal zessen en in de vijfde allemaal of in de vierde allemaal vijven. Dus halverwege jaar stond ik op het punt dat ik gewoon echt niet met geen mogelijkheid over kon gaan. Dat heb ik allemaal op kunnen werken en aan het einde van het jaar moest ik een zeven komma acht voor wiskunde hebben om over te gaan. Dat heb ik toen gered, ik heb een acht komma drie gehaald en het laatste jaar is het een beetje, in het begin ging het ook iets naar beneden rond de vijf gezeten of een klein beetje minder dan het jaar ervoor en daarna is het altijd stabiel gebleven, beetje rond de zes zeven. Dus ja, het laatste jaar ging wel goed.
I: Oke. Hoe komt dat zo eigenlijk van he, het wordt steeds moeilijker dat snap ik wel, maar je hebt toch nog even doorgepakt zeg maar.
R: Ja, ik weet niet. In het laatste staat er iets meer spanning op met examen enzo, iets meer risico denk ik, dat je toch wat doet. Misschien dat het daaraan ligt.
I: Oke. Het komt niet omdat je toen bijles heb gevolgd of wat dan ook. Dan kwam wel echt vanuit jezelf. Kan je ook goed met spanning omgaan?
R: Ligt eraan wat voor spanning het is. Als het spanning is uh ja, voor huiswerk ofzo, ze kunnen tegen mij zeggen je hebt zoveel huiswerk en ik denk ik kan het niet in één avond doen dan doe ik het ook niet in een avond en dan ben ik ook echt niet gespannen ofzo als ze de volgende dag gaan controleren of overhoren, dan weet ik gewoon ik heb het niet geleerd of gemaakt, nou ja jammer dan, dat is pech ik had er geen tijd voor, je kan het zeggen en anders is het pech. En voor de rest spanning, ik heb geen last van uh, niet zoveel last van spanning als ik ergens niet wil heen gaan ofzo en uh, als de spanning op mij staat, tijdsdruk bijvoorbeeld, ja dan ga ik wel iets minder presteren, dat merk ik nou ook wel, dan zit ik een beetje krap, als ze zeggen van joh, je hebt drie minuten om dat en dat weg te leggen en dat aan te trekken en weer beneden te staan, dan ben ik meestal iets langzamer dan de rest, dus ik denk dat er wel uh, dat ik dat wel iets moeilijker vind. Om mij om te kleden of douchen bij de sporthal zeg maar, daar ben ik meestal ook wel een beetje iets minder snel dan de rest.
I: Oke. En dan denk je dat het komt doordat je wat moeilijker omgaat, zeg maar, met die tijdsdruk?
R: Ik weet het niet, ik doe wel gewoon mijn best, ik doe het altijd zo snel mogelijk, maar. Het kan een reden zijn, maar ik weet het niet.
I: En hoe zou jijzelf kunnen zeggen dat het komt, dat zeg maar, eerst had je, wat je zei, achten in het begin van je schooljaar en dat het steeds afnam en dat het daarna eigenlijk toch wel weer goed is

gegaan. **Hoe zou jijzelf dat kunnen verklaren denk je?**
R: Nou ja, afname dat is eigenlijk minder doen, je gaat steeds minder doen, je denkt van ja het zal wel, ik doe het morgen wel of dat soort dingen. Ik leer morgenochtend wel of uh, het begint steeds lager te gaan. Op een gegeven moment ook vijven, dan denk ik, ik moet toch wel wat gaan doen. En dan in één keer hoog, nou ja hoog, normaal, ja ik weet het niet. Toch die druk een beetje erop stond. En toch wel wat meer moest doen, ja.
I: En kwam dat dan ook, omdat bijvoorbeeld je ouders er iets van zeiden van joh, het zijn alleen maar vijven even een schop onder je reet of kwam het echt meer omdat jijzelf zoiets had van dit kan zo niet langer.
R: Nou, mijn ouders waren er ook wel achter, zij hebben ook wel aardig wat keren gezegd inderdaad.
I: Ook de school misschien, je leraren?
R: Ja, mijn mentor zei er ook verschillende keren wat van inderdaad, die riep mij ook verschillende keren op het matje. Misschien dat het ook geholpen heeft, dat zal wellicht bijgedragen hebben.

I: Oke. **En heb je veel gesport in je jeugd**, vraag ik mij eigenlijk af?
R: Ik heb redelijk wat gevoetbald, niet in een vereniging, maar gewoon met vrienden.
I: Gewoon op staat of een veldje?
R: Nou op een veldje, we hadden een voetbalveld, maar voor de rest niet. Ja, de laatste aantal jaren naar de sportschool, omdat ik deze opleiding wou doen. Zal ik toch wel een beetje wat meer gaan presteren en uh, hardlopen moest ik eigenlijk doen, maar dat heb ik nog niet zoveel gedaan. Dat was het enige wat ik aan sport gedaan, maar ik heb het wel altijd gewild. Ik had wel zoiets van ik wil dat doen en ik wil dat doen.
I: Ja, dat je wilde hardlopen en wilde fitnessen bedoel je of.
R: Ja zoiets, ik heb het altijd leuk gevonden sport, nooit een hekel aan gehad.
I: Nee, maar nooit echt bij een voetbalvereniging gegaan of iets in die trend.
R: Nee, ik heb wel op een volleybalvereniging gezeten, voor anderhalf twee jaar. Maar ja dat was precies in de vierde klas waar mijn cijfers laag waren, dus toen ben ik ermee gestopt omdat ik er niet zoveel tijd meer voor had. En ik had zaterdag een baantje waardoor ik de wedstrijden niet mee kon spelen. Dus ja, toen ben ik er maar mee gestopt.
I: Oke. En hoe kwam het zo dat je eigenlijk, dat pas eigenlijk in de vierde en daarna weer heel snel bent gestopt eigenlijk met sporten, dat je pas heel laat eigenlijk bij een vereniging, sportvereniging bent gegaan?
R: Weet ik niet, mijn ouders wimpelde dat altijd een beetje af, kost geld enzo. Ja, mijn vriend zat daarop, één van mijn vrienden. Ben ik een keer een lesje mee geweest en ja, ik vond het eigenlijk wel interessant, een paar proeflessen gedraaid en ik vond het wel leuk om er wat ermee te doen. Dus dat heb ik toen gedaan.
I: En stonden je ouders toen ook wel achter.
R: Ja hoor. Vonden ze wel goed.
I: Ja, want je zei ook net van ja, dat mijn ouder af en toe misschien af wimpelde van he, kost allemaal geld, waar is het goed voor, je kan ook inderdaad buiten op straat op een veldje gaan voetballen. Voelde dat ook zo voor jou dat het zoiets van he, mijn ouders willen het niet zo heel graag, dus misschien hoeft het voor mij niet.
R: Nee, dat had ik altijd al, als ik iets had dan wilde ik het wel heel graag. Begon misschien een beetje te zeuren of vaak zeggen ofzo. Dus uh nou, ik moet vaak ergens lang over na denken, dus dan ga ik snel vaak herhalen. Dan is het niet van, nou laat maar zitten dan ofzo. Ik ging er wel voor als ik het

wilde.

I: Ja. **En kreeg je ook steun, zeg maar, van je ouders toen je bijvoorbeeld ging volleyballen?**
R: Ja hoor. Ja, ze doen niet terughouden zeg maar, dat vind ik wel goed.
I: En kan je het makkelijk opbrengen om naar de fitness en te gaan hardlopen, dat te doen? Dat moet je toch allemaal individueel doen, weet je wel, vanuit jezelf komen.
R: Klopt, soms is het wel lastig. Als ik met vrienden ga, dan gaat het wel, dan gaat het eigenlijk wel makkelijk en als ik alleen ga dan denk ik van ja, is het wel nodig en ik ben dan geweest, misschien ga ik wel morgen. En een dag erna, ja, dan heb ik eigenlijk geen zin of ik heb hoofdpijn of, dan ga je niet. Niet als met hardlopen, ben ik vanavond lekker uit mijn werk en ja, dan heb ik eigenlijk geen zin meer, ja het hoeft toch niet en dan doe je het niet. Dat heb ik wel vaak gehad. Maar ik heb ook een tijd gehad dat ik voor mezelf had afgesproken maandagochtend, dinsdag, of uh woensdagochtend, maandagochtend woensdagochtend en vrijdagochtend ging. Dat heb ik met werk zo ingepland en nou dat heb ik ook wel een tijd volgehouden, dat ging dan wel ja.
I: Hoe komt dat dan zo denk je, dat het dan wel ging?
R: Misschien was het de nieuwigheid of ja, toen moest ik me fysiek wat opwerken, om goed hieraan te kunnen beginnen, misschien dat dat daar achter zat.
I: Had je toen al gesolliciteerd zeg maar, of nee, je mocht zeker gaan solliciteren bij het Korps Mariniers, toen der tijd.
R: Toen ik net gesolliciteerd had ben ik hier op de Van Ghentkzarne gaan solliciteren, op gesprek geweest bij een sergeant. Maar ja, toen zei hij ook ja, je moest echt heel veel gaan sporten en hardlopen om een goed niveau te bereiken dat je goed kan beginnen. Toen zei ik ook zoiets van ja, ik moet eigenlijk wel gaan. Toen met mijn ouders overlegd over de sportschool en dergelijken, want dat kost natuurlijk ook veel geld. Nou toen zeiden ze ja je mag naar de sportschool, absoluut. Ja ben ik naar de sportschool gegaan.
I: Oke. En dus toen ging dat zeg maar, een beetje in routine, zeg maar, dat je twee a drie keer per week naar de sportschool ging.
R: Ja, dan zeg ik gewoon even ja, ik ga naar de sportschool ik ben straks weer terug, nou dan is het oke, prima.
I: En hoelang was je dan op de sportschool?
R: Meestal een uur of vijf kwartier.

I: Oke. **Denk je dat je goed bent voorbereid eigenlijk voor deze opleiding voor het Korps Mariniers?**
R: Fysiek of mentaal?
I: Op beiden vlakken.
R: Fysiek had wel misschien wat beter gekund, maar ik denk dat dat goed genoeg is. Ik heb me aan de basiseisen, zeg maar, voldaan en sindsdien alleen maar opgewerkt. Heb ik een DCP defensie conditieproef, vorige week of twee weken geleden heb ik ook gewoon ruim uh, zat ik ruim over de dingen heen. Ik heb het natuurlijk af en toe wel zwaar, dat is logisch, maar dat is meer dan dat je, dat zeggen ze ook, je moet niet bang zijn dat je niet tachtig keer kan opdrukken ofzo, daar werken gewoon in de opleiding bij, het is niet voor niets een opleiding, dat komt vanzelf, dat trek je op. En mentaal, ja, bijvoorbeeld voor mij, ik heb geen dromen of gekke dingen of uh, ik heb geen ernstige situatie afgelopen meegemaakt, afgelopen jaren. Niet dat iets mentaal kan beïnvloeden zeg maar. Ik heb ook geen last van heimwee, dus dat schilt ook weer. Als je heimwee hebt, dan is het natuurlijk niet slim om drie weken weg te gaan. Dus ik denk dat ik ook wel goed voorbereid ben.

I: Oke, kijk is aan, dat is goed om te horen. **En denk je van jezelf discipline hebt?**
R: Van mezelf is de discipline niet zo heel groot.
I: Oke, hoezo niet?
R: Ik weet het niet. Met dat leren dan denk je van nou het komt wel of dat doe ik dan, of dan ga ik een planning maken, dan begin je er vol goede moed begin je eraan en dan na een week kijk je er niet meer naar zeg maar, net zoals met sporten, dan denk je laat maar zitten. Met studies, discipline niet zo hoog. Als ik iets moest doen en het moest echt af zijn of klaar zijn of iets dergelijks, dan ging het, dan had ik er wel de discipline ervoor, als er druk op stond dan deed ik het wel.
I: Oke, precies.
R: Als er consequenties op stonden of iets dergelijks.
I: Consequenties bedoel je dan straffen ofzo of lage cijfers?
R: Ja, nou lage cijfers daar dacht ik niet echt over na.
I: Waren het meer straffen van, dat je op je donder krijgt van je ouders misschien of van de leraar?
R: Ja, van de leraar niet, maar van mijn ouders soms, als je dat niet doet dan dat, zoiets.
I: Precies. Heeft ook misschien een beetje, omdat je zo streng bent opgevoed zeg maar, van he, dat werkt toch ook door. Werkte ook goed hier het systeem, zeg maar, van het Korps Mariniers voor jou?
R: Qua discipline?
I: Ja, qua strengheid, he, ze zijn ook best wel streng natuurlijk.
R: Ja, ze zijn goed streng hier inderdaad, wat dat betreft ben ik veel gewend thuis, dus ik heb er geen last van, ik doe gewoon wat ze zeggen en zo simpel is het, zo ben ik thuis opgevoed, doen wat de meerdere van je zegt. En uh, dat kan je wel tegenspreken, maar dat werkt niet, thuis kan je nog tegenspreken, maar hier hoef je dat niet te doen. Dat doe je één keer maar nooit meer, ik heb dat niet gedaan, maar dat, andere mensen zie je dat wel doen, soms en die worden gewoon flink afgestraft. Dus dan weet je gewoon dat je dat niet moet doen en dan doe je het niet. En volgens mij zit het systeem hier wel goed in elkaar, ze doen het allemaal, volgens mij, om jou een goede mariniers te maken en dat hebben ze er allemaal voor over.

I: Precies. **En kan je nog meer voorbeelden geven, waarin je uh, je misschien dan wel discipline hebt?** He, kan een voorbeeld zijn uit je jeugd, misschien nog wel middelbare school, misschien hier? Je hebt ook al eerder genoemd, van nou ja, ik kan best wel mezelf een limiet stellen, dat is in principe een voorbeeld kunnen zijn.

Lang stil bij het bedenken van voorbeelden

R: Ik doe me best, maar ik zou het echt niet weten.
I: Verder kom je niet zo snel op een voorbeeld waarin je. **Kan je wel voorbeelden geven waarin je bijvoorbeeld juist iets minder discipline hebt**, weet je wel, he, vooruit schuiven van huiswerk heb je al genoemd.
R: Ja, hardlopen en sportschool.
I: Eigenlijk moest ik wel denken van nou ja, volgens mij uh, jij was wel altijd punctueel natuurlijk met het naar bed gaan en op tijd wakker worden.
R: Ja, dat komt dat mijn ouders daarop stonden van het naar bed gaan en op tijd wakker, ja, dat is gewoon, ja, dat ging automatisch, omdat ik ochtendmens ben, dat schilt natuurlijk wel.
I: Ja, dat kan ik mij goed voorstellen. Maar dat is ook een vorm van discipline. Oke. Dan wou ik het hierbij laten eigenlijk, voor dit interview eigenlijk. Als je het ook goed hebt gelezen, er komen ook

nog twee interviews dan op later termijn uh, nog aan. Dan moet je denken aan ongeveer midden oktober en eind november.
R: Oke, zal het even opschrijven.
I: Sowieso, hoor je weer wat hoor.
R: Oke, dan weet ik het van te voren.
I: Ja, je moet denken, volgens mij, aan dertien tot en met zeventien oktober. Als het goed is dan zijn jullie naar Texel geweest en net weer uit de bossen, dus dan zijn jullie weer een week op de kazerne.
R: Ja, week, het is nu week 41 of week 40, dat is twee weken, het zal wel. Dus rond oktober?
I: Ja, midden oktober, dertien tot en met zeventien oktober. En het derde interview, het laatste interview zou dan, volgens mij, vierentwintig november tot en met achtentwintig november, iets in die trend. Maar nogmaals, daar hoor je wel weer contact ook over, daar zorg ik wel voor dat je dat ook weer te horen krijgt. En bij dezen wil ik je hartstikke bedanken, ik vond het een fijn gesprek.
R: Ja, ik ook
I: Daar ben ik blij om.
R: En ik hoop dat ik er in oktober nog ben, ik ga er wel vanuit uiteraard.
I: Precies ja, goed daar moet je voor werken toch. Goed zo, kijk is aan, dan wil ik je nogmaals bedanken.
R: Jij ook.
I: Graag gedaan en dan wens ik je nog een hele fijne avond.

M4 maakt een zeer timide indruk op mij. Misschien kan dat komen doordat hij nog jong is, hij is zeventien jaar en de jongste deelnemer aan de opleiding. Ondanks het feit dat hij een slankpostuur heeft, maakt hij wel een overtuigde en sterke indruk. Hij is wel de eerste die van zichzelf vindt dat hij geen discipline heeft. Dit lijkt mij erg lastig voor het behalen voor de opleiding, maar aan de andere kant heeft hij geen moeite met autoriteit. Kenmerkend voor M4 is dat hij een strenge opvoeding, hoogst waarschijnlijk christelijk, heeft gehad.

M5
Donderdag 18 september 2014, 21:00

M5 salueerde mij bij binnenkomst van het kantoor. Hij melde zich aan door het opzeggen van zijn achternaam en een bepaald nummer. Dit had ik nog niet eerder meegemaakt.
Er zijn geen vragen over de informatiebrief en alles is helder.

I: Dan zou ik zeggen dan zal ik maar gewoon beginnen. **En ja ik ben gewoon zeer benieuwd naar jouw verhaal en uh, wat ik graag zou willen weten hoe jij eigenlijk tot het Korps Mariniers terecht bent gekomen?**
R: Oke, uh. Dat is een beetje een lang verhaal. Op mijn achtste ben ik begonnen met trommelen, met muziek maken en mijn eerste docent is sergeant majoor Oostrom, hij is nu trommet van Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers. Dus dat was mijn eerste leraar en uh, daarna doorgeleerd toen kreeg ik les voor uh, die is nu korporaal Van der Velde, ook van de TenP en hij is ook een vriend van mij, dus zo via via toch in aanraking gekomen van oke, lijkt het je niks om bij het TenP te komen, komen trommelen. En uh ja, het Korps heeft altijd wel iets speciaal gehad, toch wel de uitstraling, de trots, de verbondenheid, gewoon echt het teamgevoel. En daarnaast ook gewoon de zelfverzekerdheid en uh er samen vol voor gaan.
I: Oke, dat had echt de aantrekkingskracht zeg maar, voor jou?
R: Dat laatste bedoelt u?
I: Ja.
R: Ja, zeker, zeker.
I: Oke. **En wanneer heb je echt de knoop doorgehakt, van, of wanneer wist jij eigenlijk dat je tot het Korps Mariniers wilde toetreden?**
R: Oktober 2013. Toen heb ik mijn auditie gehad, bij Tamboers en Pijper moet je eerst voorspelen om te laten zien dat het muzikale niveau hebt en vanaf toen is het balletje gaan rollen en ben ik gaan trainen en nu zitten we hier.
I: Kijk is aan, dus je bent eigenlijk begonnen als trommelaar zeg maar.
R: Ja dat is wel een beetje het voorzetje geweest.
I: Oke, en heb je toen der tijd, eigenlijk voordat je bent gaan trommelen, interesse gehad in bijvoorbeeld de krijgsmacht?
R: Toen was ik acht, dus dat zou ik niet meer weten. Op mijn achtste ben ik begonnen met trommelen, dus, ja daarvoor, ja natuurlijk het leger vindt elk jongetje leuk denk ik.
I: Ja, dus altijd die interesse is wel een beetje geweest.
R: Zeker. Maar, wel gericht uh, niet op de landmacht bijvoorbeeld, wel iets ja, iets speciaals, alle dingen die ik wil doen, wil ik wel dat het iets speciaals is en niet iets doorsnee.
I: Oke, dus de landmacht is meer doorsnee zeg maar.
R: Voor mijn gevoel wel inderdaad. Vlieger bij de luchtmacht lijk me ook bijvoorbeeld hartstikke gaaf, maar het Korps heeft mij gewoon altijd getrokken.
I: He, altijd iets speciaals zeg je dan, moet ik dat dan zien, is dat dan bijvoorbeeld ook met dat trommelen inderdaad, dat je toen ook al iets speciaals wilde?
R: Zeker, nee het trommelen heeft er uiteraard mee te maken. Maar uh ja, ik weet niet zo goed hoe ik het moet uitleggen, ik wist al heel snel te herkennen wat een marinier was bijvoorbeeld, ten aanzien van andere militairen.
I: Oke, dat je echt die rangen zeg maar, zag?

R: Nee, ja dat ik gewoon een baret met het rode vlakje en het ankertje of uh als je baretti aan hebt, de rode bies op de broek, ja dat wist ik al heel snel en het bleef toch altijd van, he daar is een marinier en dan lopen er heel veel militairen rond en dan denk je, he daar is weer een marinier.
I: Oke. En dat vond je eigenlijk vroeger al leuk ofzo om te herkennen. En hoe kwam het dan zo dat je dan dat je de marinier, zeg maar, eruit kon pikken tussen allen?
R: Toch weer via het trommelen denk ik. De Tamboers en Pijpers en de Mariniers Kapel zijn binnen de marsmuziek wereld waar ik dan uit kom, hele belangrijke orkesten en uh, spelen mee aan de top van de wereld, zeg maar, qua muzikaliteit. Dus ja, via daar zie ik de uniformen en ga je dat ook leren herkennen.

I: Oke. **En hoe is je thuissituatie?**
R: Goed. Moet ik er wat over vertellen?
I: Ja, graag.
R: Ja, ik heb twee ouders, natuurlijk mijn vader en moeder.
I: **Nog bij elkaar?**
R: Ja. Twee zussen, één zus is ergotherapeut, mijn andere zus is gehandicapt, zij heeft een verlaagd IQ en verzwakte beenspieren. En zij werkt ergens in de horeca ofzo, als uh, zeg maar, via sociale werkplaats is ze daar geplaatst en daar werkt ze nu.
I: Het contact ook tussen je zussen en tussen je ouders is ook gewoon prima, helemaal goed?
R: Zeker ja. We zijn natuurlijk allemaal uit huis gegaan, dus het verwaterd altijd wel een beetje, maar het is wel uh, allemaal uh, zit allemaal goed.
I: Oke, ook toen je nog thuis woonde, was het ook prima?
R: Je hebt er altijd ruzietjes natuurlijk, maar ja, maar dat heeft altijd wel goed gezeten.
I: Oke, ook tussen je ouders, dus uh, alles is goed gegaan. **Steunen je ouders jou ook in je keuze voor het Korps Mariniers?**
R: Jazeker. Wat zij wel heel belangrijk vonden en wat ik ook, ja, waarschijnlijk daardoor ook zelf heel belangrijk vind, is dat ik een opleiding had voordat ik dit wou nastreven. Dus daarvoor, voor mijn, als ik dat op mijn achtste had gedaan, dan waren ze waarschijnlijk niet zo heel enthousiast geweest, maar zeker, misschien mijn moeder iets meer als mijn vader, is wel gewoon van oke en nu we gaan er gewoon voor en we gaan gewoon knallen en je gaat het gewoon halen.

I: Te gek. **En wat voor opleiding heb je gedaan?**
R: Ik heb de ALO gedaan, academie lichamelijke opvoeding, dus dat is hbo, dus ik ben eigenlijk docent LO op dit moment.
I: Ja, oke. Dus dat is eigenlijk altijd al wel lichamelijk bezig zeg maar.
R: Ja, zeker.
I: Oke, ook van jongs af aan?
R: Ja, ik heb altijd wel veel gesport.

I: Oke. **Wat voor sporten heb je dan, heb je het dan over?**
R: Ik heb, ik ben vroeger natuurlijk net als bijna elke jongen begonnen met voetbal. Toen basketbal erbij, heb ik allebei tegelijk gedaan. Toen voetbal weer. En daarnaast gewoon zelf, hardlopen bijvoorbeeld. En toen natuurlijk op de academie heel veel sporten gedaan, alles eigenlijk. En uh ja en dan natuurlijk de afgelopen jaar heel veel aan het hardlopen geweest en aan de kracht training.
I: Oke. Ik kan mij goed voorstellen dat bijvoorbeeld bij voetbal he, dan is er een soort van programma

van he, dan dan speel je wedstrijdjes, maar bijvoorbeeld met hardlopen dan ja, dat is toch een beetje ja, dat moet jijzelf doen. Ging dat goed?
R: Bedoelt u, ja toen ik wat jonger was, was dat gewoon natuurlijk voor de lol erbij. Maar toen ik echt serieus begon te trainen voor dit heb ik wel een soort van trainingsschemaatje voor mezelf gemaakt. Ik daar natuurlijk vanuit mijn opleiding ervaring mee, dus dat heb ik wel uh, zo goed mogelijk ook proberen aan te houden. Natuurlijk was er een avond dat je in de kroeg was geweest en ik was brak, dan ga je niet hardlopen de volgende dag natuurlijk, het heeft wel zijn grenzen.

I: Precies, dat snap ik heel goed. **En hoe was jeugd? Beetje clichématig om dat zo te zeggen, maar ik bedoel meer van hoe was je opvoeding? Was het vrij streng of juist heel erg vrij of zou je kunnen zeggen dat je opvoeding neutraal was?**
R: Ik denk toch wel een neutrale. Ik heb toch uh ja, ik heb natuurlijk, mijn ouders waren, zijn wel een beetje van, je moet wel je eigen fouten leren maken, maar tot op een bepaalde hoogte. Dus ja.
I: Tot op een bepaalde hoogte, er zijn grenzen bedoel je.
R: Er zijn grenzen van oke, dus als je dat echt gaat doen dan waarschuw ik je wel en dan moet je dat niet doen. Maar als het gewoon kleine foutjes waren dan liet ze mij die gewoon begaan, waardoor ik vanzelf weer op het rechte pas kwam zeg maar.
I: Oke, zag je dat ook echt, begon je dat ook zelf in te zien, zeg maar, als je foutjes maakte.
R: Ja, dat wel ja, maar dat heb je natuurlijk pas later door, als je ouder wordt, dan kijk je daarop terug en dan zie je dat wel, dat het zo is geweest.
I: Ja ja. Maar dan komt dat inzicht meer vanuit jezelf bedoel je dan?
R: Ja.
I: Oke. En kan je ook zeggen dat je wel eens goed over de schreef bent gegaan, dat je echt gestraft moest worden door je ouders? Of waren het alleen maar kleine foutjes, die je misschien hebt begaan?
R: Ja, natuurlijk werd er wel eens van school naar huis gebeld, als ik wat had uitgevreten ofzo, maar nooit echt iets van uh, nee.
I: Waar denk je nou aan dan?
R: Ja ik denk terug of dat ooit is gebeurd. Natuurlijk ik heb wel eens een uh, klap op mijn reet gehad ofzo toen ik jong was, maar niks groots ofzo, denk het niet.
I: Nee, oke. En je zei daarnet he, dat er weer vanuit school naar huis werd gebeld, was je dan op school misschien wat, juist misschien wat rebelser zullen we maar zeggen?
R: Ja, ik heb wel mijn momenten gehad. Er is wel een momentje, er zijn wel momenten geweest. Dat is misschien ook wel deels door verveling, dat dat zo is ontstaan. Ik ben in de vierde ben ik blijven zitten eigenlijk onnodig, daardoor was het jaar daarop heel makkelijk, waardoor je misschien uit verveling dat dat gedrag meer oproept, wordt opgeroepen.
I: Ja precies. Dus je had meer problemen, zeg maar, op de middelbare school.
R: Nou ja, op de basisschool was er niks aan de hand nee, middelbare school ja.
I: Wat moet ik me daar bij voorstellen dan? Dat je ouders werden gebeld.
R: Uh ja. Nou ja ik ben één keer uh, ik weet nooit, ik wist nooit zo goed wanneer ik moest ophouden zeg maar, sommige mensen voelen aan van oke nu moet ik stoppen, want anders ga ik te ver en die drempel kon ik nooit zo heel goed vinden, dus ik ging er net iets te vaak overheen. Dus bijvoorbeeld bij de natuurkunde leraar, had ik de vorige keer uh, was mijn telefoon afgegaan in de les en dat was toen uh, was er iets geweest. En toen ging ik de week erop liet ik iemand de telefoon afgaan en ging ik met mijn rekenmachine net doen of ik aan, met mijn rekenmachine aan het bellen was enzo. Ja dat

soort dingen, echt heel kinderachtig. Meestal was dat niet zo vooruit gepland hoor, ik ben meer een impulsief type dat er niet bij nadenkt zeg maar. Van oke, dat moet ik nu doen, dus dat doe ik nu. Zo was ik toen zeker.

I: Oke en je zegt ook ja, soms was het moeilijk voor mij om de drempel te zien om die te voelen. **Hoe zit dat dan bijvoorbeeld met jezelf een grens stellen wat betreft alcohol of drugs ofzo?** Of kan jij daar dan ook soms misschien te ver in gaan?
R: Ja uiteraard, ik ben wel een keertje dronken geweest, maar uh, daar heb ik geen problemen mee.
I: Met dronken zijn bedoel je of met een drempel uh.
R: Nee met de drempel daarin vinden zeg maar. Natuurlijk ik heb wel een keer iets met drugs uitgeprobeerd, maar ik weet heel goed tot hoever ik kan gaan zeg maar, en ook met drank ook hetzelfde verhaal.
I: Precies. Dus het is niet zo van, nou als er een paar pilsjes in zitten dan is de grens volledig verdwenen en uh.
R: Nee, ik blijf wel naar mijn lichaam luisteren, zeker.
I: **Oke en hoe zit dat bijvoorbeeld met gelduitgaven?**
R: Ik ben wel redelijk impulsief in geld. Dus als ik zie dat mijn salaris is gestort, dan heb ik wel vaak dat er uh, binnen een paar dagen alweer een flink bedrag van af is zeg maar.
I: En hoe komt dan dat?
R: Nou omdat ik denk ik heb nu geld, dus nu moet ik daar iets mee doen. En ik kijk, kansen of krijg ik ideeën waar ik op dat moment echt van denk dat ik dat nodig heb.
I: Oke. **En kan je makkelijk met jezelf een afspraak maken?** Zeg maar van, om elf uur ga ik naar bed en om zeven sta ik op, zeg maar.
R: Ja.
I: Daar heb je niet zoveel moeite mee?
R: Nee, naar bed gaan vind ik sowieso wel lekker. Nou ja, ligt eraan als er echt iets op het programma staat, ik heb tegen mijzelf gezegd van oke, bijvoorbeeld als ik een verslag moest maken ofzo of ik moest gewoon iets doen en dan moest ik voor zeven uur opstaan, geen probleem dan doe ik dat. Maar als het bijvoorbeeld in zomer was en dat ik dacht van de avond van tevoren oke, het is misschien wel goed om een beetje weer mijn ritme aan te passen, aan het normale werkritme en niet alleen maar uitslapen heel de tijd. En dan zette ik mijn wekker en dan dacht ik wel eens nou, ik blijf nog wel eventjes liggen en dan was het weer twee uur later.
I: Oke, dus je kan niet zeggen dat je heel de tijd hetzelfde ritme hebt, je fluctueert zal ik maar zeggen, van af en toe heb je een periode dan kan je lekker uitslapen en dan doe je het ook gewoon.
R: Ja, in de vakantie wel ja, zeker.
I: Precies. En je zei ook van, met dat hardlopen had je niet zoveel problemen toch, om dat goed bij te houden.
R: Nee, als ik voor mijzelf gewoon iets heb vastgesteld, dus het heeft het echt in het schema gestaan en het staat zwart op wit, of ja in ieder geval in mijn hoofd, in mijn hoofd zeg maar, dan doe ik dat gewoon.
I: Oke, **en hoe zit het bijvoorbeeld met agressie, kan jij jezelf makkelijk in toom houden of heb je misschien een kort lontje?**
R: Nee. Ik heb nog nooit echt gevochten ofzo. Wel natuurlijk wel eens uit frustratie een keer uh, tegen iets aangeslagen ofzo, aangeslagen, maar nooit tegen personen.
I: Oke, dat is alleen maar goed.

R: Jazeker, gelukkig maar.

I: **En heb je, kan je zeggen dat je veel vrienden hebt gehad in je jeugd?**
R: Ja. Ik heb wel altijd zoiets gehad van ik wil iemand liever wat beter kennen, dan twintig man een beetje. Ja, dus ik had liever een groepje van drie of vier man waar je echt gewoon extreem goed mee om gaat, dan dat je elke keer bij iemand anders staat.
I: En heb je ook relaties gehad of misschien nu nog in een relatie?
R: Ja, ik heb een relatie.
I: En hoe sta je daarin?
R: Goed, zeker.
I: En hoelang heb je al een relatie?
R: Tweeënhalf jaar.
I: Tweeënhalf jaar. Kan je daarin ook stellen dat je soms misschien iets moet doen wat je liever niet wilt en dat dan toch kan opbrengen voor de ander.
R: Ja.
I: Kan je daarvan een voorbeeld geven? Waarin je dat dan heb laten zien zeg maar.
R: Uh, mijn vriendin is nogal van het uh, contact houden. Het werkt zeg maar zo, ik woon zelf in Vlissingen en zij woont in Berlikum dat is een dorp bij Den Bosch. En daardoor zagen we elkaar in de vakantie, omdat we allebei door de weeks werkten, zagen we elkaar alleen in het weekend. Dus zij wilde dan heel veel contact door de weeks via whatsapp. Terwijl ik daar zelf niet zo heel, niet zo erg van ben, ik vind het prima om een keer wat te sms'en, maar niet zoveel als zij dat wou zeg maar. Maar dat heb ik wel gedaan natuurlijk, je hebt daar een middenmoot in gevonden. Van wat ik prettig vond en wat zij prettig vond, dus dat ik me niet volledig aanpas aan haar, maar dat we aan elkaar aanpassen.
I: Precies, en is het misschien ook wel eens voorgekomen, wat ik me zou kunnen voorstellen in zo'n situatie, dat je bijvoorbeeld eens een keertje dacht van, nou ja nou laat ik het even een paar uur liggen, ik geef nog even geen antwoord. En is ze toen bijvoorbeeld boos geworden of valt dat reuze mee?
R: Nee zeker niet, nee daar wordt ze niet boos om, ze vindt het prettiger als ik dan gelijk zou reageren, maar ze wordt er niet boos om.

I: Ze begrijpt het ook. **Wordt je ook gesteund vanuit je relatie in je keuze?**
R: Ja.
I: Vindt ze het niet erg dat nu lange tijd ook weg bent?
R: Ja, heel erg ja.

I: Om nog eventjes uh, ik wil toch nog wel iets meer weten over wat je op school allemaal precies hebt gedaan. **Hoe waren je schoolprestaties zeg maar, bijvoorbeeld om mee te beginnen op de HAVO?**
R: Op de HAVO, redelijk. Bij mijn eindexamen heb ik uh, een heel goed examen, hoe zeg je dat, eindlijst gehad. Ik weet het nu nog steeds, één negen, twee achten en drie zevens. Nee, één acht, wat was het nou, één negen, twee achten, vier zevens en één zes. Dat waren mijn eindcijfers, dus daar was ik ook wel redelijk trots op. Uh ja en voor de rest. Ik wil heel graag goed kunnen presteren in dingen die ikzelf belangrijk vind. Ik vind het heel makkelijk om heel veel tijd in te steken in iets wat ik leuk vind, dus waardoor ik iets goed kan, dus ook leuk vind. En ik vind iets moeilijker om het

tegengestelde te doen, zeg maar, dus stel ik ben ergens wat minder goed in of uh, ik vind het iets minder leuk uh, iets minder motivatie om daar goede cijfers in te halen.
I: Oke en wat voor vakken.
R: Ik heb dyslectie, dus Nederlands en Engels waren nooit zo heel goed, dus die zes op mijn eindlijst was ook voor Nederlands. Maar net zoals wiskunde, scheikunde, natuurkunde, dat waren wel echt mijn vakken. En uh ja, dan vind ik het ook niet erg om nog een extra proeftoets te maken voor het eindexamen zeg maar. Dan steek ik daar graag wat extra tijd in.
I: Ja. Dus je kon je ook makkelijk verzetten, zeg maar, op dingen die je leuk vond, dan op de dingen ja, die wat moeilijker waren.
R: Ja, dat is altijd zo denk ik wel. Als je iets leuk vindt dan vindt je het ook leuk om te doen en uh ja, dan gaat automatisch denk ik.
I: Precies. En hoe was het dan op de Lichamelijke Opvoeding uh.
R: Qua cijfers bedoelt u of qua prestaties?
I: Ja.
R: Beetje hetzelfde verhaal. Bewegingsvaardigheden lag heel erg aan welke sport het was of ik uh ja, veel tijd in stak. Turnen was niet zo heel goed punt voor mij bijvoorbeeld, daar heb ik wel veel tijd in moeten steken om dat omhoog te krikken. Maar net zoals dansen, dat was wel een talent van mij, dus daar heb ik ook wel gewoon ook al gewoon met twee uurtjes een prima routine maken om een voldoende mee te halen, maar daarin wel veel tijd ingestoken. Om iets moois neer te zetten en daar goede cijfers voor te krijgen.
I: Echt omdat je het ook leuk vond. Juist. En hoe komt het zo dat je eigenlijk nog tot uh, dan na de Lichamelijk Opvoeding eigenlijk, die opleiding, toch nog tot het Korps Mariniers bent gekomen?
R: Uh, nou ik wilde eigenlijk eerst solliciteren bij de officiers van de Marechaussee.
I: Niet als docent?
R: Gewoon echt, ik wilde echt bij defensie. Ik wil heel graag, gymles geven vind ik heel leuk, maar niet voor heel mijn leven. Ik wou eigenlijk bij dingen, bij de Marechaussee solliciteren en toen kreeg ik opeens een smsje van sergeant Vogelaar, ja dat is ook van de TenP, dat is weer iemand anders. En hem ken ik ook en hij zegt ja, ik weet niet of je interesse hebt, maar je auditie staat dan en dan gepland. Terwijl ik nog geen aansprong had gegeven van oke, ik wil graag auditie komen doen ik had nog niet gesolliciteerd. Dus eigenlijk kwam het initiatief van het Korps, zeg maar. Tja, die heb ik gewoon met beiden handen aangepakt.
I: Ja, die kans kon je niet laten liggen, zullen we maar zeggen. Oke. En hoe komt het dan dat je dan wel nog de lerarenopleiding, zeg maar, hebt gedaan en niet meteen na de HAVO eigenlijk bij het Korps bent gegaan?
R: Nou ja, wat ik ook vertelde over mijn ouders dat zij er wel heel erg voor waren dat ik toch wel iets op zak had, dat ik niet als schoonmaker zou eindigen zeg maar. Trouwens niets over schoonmakers, die doen heel belangrijk werk.

I: Dat is het wel, natuurlijk. **En hebben je ouders ook veel gesteund in sport wat je hebt gedaan en in je schooltijd? Kon je altijd op ze rekenen?** Nooit problemen mee gehad?
R: Nee.
I: Klinkt als een goede jeugd, een fantastische jeugd eigenlijk.
R: Jazeker, heb ik ook gehad ja.

I: Ja. **Denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding?**

R: Uh, lichamelijk denk ik wel. En ja, mentaal, mentaal kan je je hier niet op voorbereiden denk ik. Nee dat denk ik niet.
I: Lichamelijk wel ook, omdat je natuurlijk veel heb gesport en uh, eigenlijk veel van sport ook af weet natuurlijk, veel van het lichaam af weet.
R: Natuurlijk ook nog misschien de krachttraining iets beter kunnen uitpakken, want conditioneel ben ik volgens mij wel redelijk op niveau. En de kracht zit daar misschien net iets onder. En ja, als ik nu terug denk, dan heb ik wel zoiets van oke, had ik misschien iets meer in moeten steken, maar uh, nee ik denk dat ik wel goed ben voorbereid.
I: Oke. En hoe komt het dan zo dat je zo stellig zegt dat je mentaal hier niet op kan voorbereiden?
R: Omdat je, hoe het hier gaat, met de structuur, uh ja, dat kan je thuis niet simuleren zeg maar, je kan je thuis niets voorstellen hoe je hier de eerste dag uh ja, wordt behandeld. Het is niet dat je slecht wordt behandeld natuurlijk, het is gewoon heel streng. Heel erg, moet ik even goed denken, het is gewoon heel erg operante conditionering, zoals je dat mooi zegt, gewoon heel erg straffen en belonen, ja vooral dat straffen natuurlijk komt heel duidelijk in beeld en ja, dat kom je nergens anders tegen in de burgermaatschappij.
I: Nee precies, is het ook iets wat je misschien wel wist voordat je hier zeg maar, kwam dat dat zou eraan toe ongeveer gaat.
R: Ja je weet wel dat het er streng aan toe gaat, maar dat is natuurlijk heel anders om dat te horen dan om het zelf mee te maken.
I: En dan ben je ook, wat je zegt, ook nog nergens echt tegengekomen in de burgermaatschappij. Is het ook iets wat je misschien aantrekt? Of is dat meer zoiets van het hoort erbij en ik heb een hoger doel.
R: Nee, ik snap de reden wel en ik probeer me erin goed te verplaatsen maar ja, het is wel wennen even de eerste paar dagen. En dat zal wel gewoon wennen blijven en natuurlijk automatiseer je dat na een tijdje, maar je moet op zoveel dingen tegelijk letten. En uh, tja die tijdsdruk dat is ook nog wel een puntje, alles draait hier om de minuut, om de seconde eigenlijk. Terwijl als je de klas binnen kwam, paar of een halve minuut later bijvoorbeeld, dan was het geen probleempje, maar als je hier een halve minuut later beneden staat dan uh, is de hele klas de lul.
I: Oke, dan wordt iedereen gestraft?
R: Ja, in ieder geval in het begin nog zo.
I: Ja precies. Oke. Dus de tijdsdruk ja, kan je daar nog een voorbeeld van geven van waar dat echt heerst, ja dat je er echt moeite mee hebt zeg maar, waar tijdsdruk echt zo iets hebt van, nou jongens voor mij hoeft het even niet.
R: Uh, nou ja je blijft heel de dag bezig, dat is het wel een beetje. Je hebt gewoon heel de dag, heel de dag staan er activiteiten voor je op het programma, van vijf uur 's morgens begin je met uh, sta je op, ga je schoonschippen en maak je je klaar om naar buiten te gaan, opstellen en tot en met elf uur 's avonds ben je bezig met allemaal activiteiten. En dan heb je wel eens af en toe tussendoor dat je denkt van nou, ik zou nu toch wel even een paar seconden willen uitpuffen.
I: Ja, dat is nog wel een puntje waarvan je zegt van joh, daar heb ik nog best wel een beetje moeite mee eigenlijk. Dat is toch anders.
R: Dat is wel even wennen ja. Gebrek aan vrijheid.
I: Ja.
R: Maar ja dat is misschien ook wel natuurlijk uh, ik heb natuurlijk gestudeerd ik heb op mijzelf gewoond, dan heb ik natuurlijk die extreme maat van vrijheid heb je natuurlijk al mogen beleven. Thuis is het natuurlijk nog een beetje, heb je regeltjes en daar moet je je aan houden. Natuurlijk als je

ouder wordt, wordt dat natuurlijk allemaal iets minder. Maar als je op jezelf gaat dan zijn er geen regels meer en dan kom je hier en dan is het opeens, pats poem.
I: Helemaal strak zeg maar.
R: Ja, dus dat is wel wennen.
I: Oke. Ja was het ook op de middelbare school en op het hbo ook niet echt geregisseerd dan?
R: Niks is zo te vergelijken, niks te vergelijken met hier.
I: Oke. **En kan je van jezelf zeggen dat je discipline hebt?**
R: Uh. Zoals ik dat op dit moment zie, zeg ik ja. Maar ik weet natuurlijk niet hoe ik uh, hoe het ervoor staat in het verloop van de opleiding.
I: Wat bedoel je daar precies mee?
R: Ja, bijvoorbeeld als de honger begint toe te slaan, of je hebt echt slaap tekort, of je dan nog steeds zo gedisciplineerd bent om datgene te doen wat je moet doen. Omdat je anders een bijzonderheid hebt.
I: Precies. En denk je van jezelf dat je dat toch zou kunnen opvangen zeg maar, als je inderdaad moe bent, kan je van jezelf dat voorstellen, een voorstelling maken.
R: Ik vind dat heel moeilijk om te zeggen, want ik zou echt niet, wat die maten hoe je dat hier gaat meemaken dat, is niks vergeleken met hoe je dat eerder hebt meegemaakt zeg maar. Gewoon zolang zonder slaap met zo weinig eten. Ik zou het echt niet weten hoe ik daarop ga reageren, maar ik denk toch wel, ik heb gestudeerd, ik heb mijzelf aan de gang moeten zetten, ik heb zelf mijn diploma moeten halen. En uh ja, niemand heeft gezegd dat ik dat moest doen, dat heb ikzelf gedaan zeg maar, dus ik ga ervan uit dat ik dat hier ook zou kunnen, maar dat is natuurlijk, studeren is over een lange lijn en hier, dit is gewoon kort van oke, je moet het nu doen en niet over vijf minuten, nu gewoon. Nu moet je je schoenen poetsen en klaar staan voor morgen en alles gelabeld hebben en bij je studie kon je nog wel eens zeggen van nou, dat doe ik volgende week wel. Ja, moet je hier maar eens zeggen, dan he, doe maar niet.

I: Nee, dat zullen we maar niet doen inderdaad. Ja dat vergt gewoon aanpassing. En kan je voorbeelden geven, want dat zei je al daarnet van he, ik heb mijn diploma heb ikzelf gehaald, **kan je nog meer voorbeelden geven waaruit blijkt dat je best wel discipline hebt eigenlijk.**
R: Uh, ik heb uh, lang een uh, ja het is nog steeds een vriendin van mij, een vriendin van mij heeft borderline, een persoonlijkheidsstoornis. En dus zij had heel veel zorg nodig, qua praten qua uh, proberen haar erachter te laten komen wat het probleem was, waarom ze zich kut voelde, even grof gezegd. En dat heeft heel veel energie gekost en daar had ik ook niet altijd tijd voor en zin in, maar daar heb ik wel, daarin ben ik haar wel in blijven steunen en energie in blijven steken. Dus dat is wel een puntje dat ik denk van ja, dit uh, heb ik wel doorgezet.
I: Daar kan je wel zeggen dat je discipline hebt inderdaad. **Kan je ook voorbeelden bedenken waaruit blijkt van joh, toen had ik inderdaad even geen discipline, toen had ik geen controle over mijzelf?**
R: Nou uh. Even een goed voorbeeld zoeken hoor. Uh, ja. Dat is eerst even goed nadenken. Ja, ik heb wel eens uh, momenten gehad dat ik uh, een fitness les op de ALO had en dat was op vrijdagochtend, dus na donderdagavond stappen, was het vrijdagochtend om negen uur. Dan had ik wel soms zoiets van ja, dat haal ik later nog wel een keer in. En dan denk je wel achteraf terug, ja zeker als je dan uh, want ik heb vijf jaar over mijn studie gedaan in plaats van vier jaar en toen dacht ik wel in dat vijfde jaar dat ik dacht van ja, had ik misschien beter toen gelijk kunnen doen, dan had ik dat nu al afgestreept.
I: Ja precies, die fitness cursus.

R: Ja, gewoon die lessen die je gewoon, waar je alleen maar bij aanwezig hoeft te zijn, dat je denkt van ja, daar had ik eigenlijk gewoon bij moeten zijn.
I: Oke, ja. En heb je nog andere voorbeelden waaruit bijvoorbeeld wel blijkt dat je wel echt uh, wat je discipline zou kunnen noemen? He, je hebt je school helemaal eigenhandig gedaan je hebt een vriendin geholpen die toch persoonlijkheidsproblemen had.
R: Wil je dat weer op een heel ander vlak hebben of?
I: Nou ja, ja. Wat in je hoofd op komt eigenlijk.
R: Uh.
I: Bijvoorbeeld ook als je he, toen je op jezelf bent gaan wonen, dat kan ik me ook best wel voorstellen, dat je misschien af en toe de boel de boel laat zeg maar, maar dat soms dat je toch even vanuit jezelf misschien, ja toch je bed op moet maken of even het huis grondig schrobben. Heb je daar moeite mee of valt dat reuze mee?
R: Nee, ik was wel zeker, dat de tijd vorderde ik heb vijf jaar op mezelf gewoond dan en zeker naar het einde toe, kwam dat er wel steeds meer in, ja natuurlijk, ik woonde in een huis met drie vrienden, dus dan ga je liever bij elkaar op de kamer zitten, dan dat je met z'n allen in de keuken gaat staan afwassen. Zeker naar het einde toe, toen we al redelijk duidelijke regels hadden over hoe het ging, hebben we ja, in ieder geval allemaal hebben we ons best wel goed aan gehouden en hebben we dat huis gewoon schoon gehouden. Maar ja dat is denk ik ook lastig om dat in je eentje te gaan doen als je met vier man samenwoont, om in je eentje heel gedisciplineerd te gaan schoonmaken als er vier man het vies maken.
I: Ja, zeker mannen onder elkaar.
R: Ja, precies.
I: Dat is lastig, daar weet ik ook alles van. Uh, ik wil het hierbij houden eigenlijk.
R: Dat is prima.
I: Ik heb weer stof tot nadenken.
R: Dat is prima. Is het een eenmalig gesprek of komt het een aantal keer voor?
I: Als het goed is mag ik nog twee interviews doen, nog twee interviewrondes met meerdere mannen, waaronder ook jij dan weer. Dus ik zal ervoor zorgen dat je weer op de hoogte wordt gehouden, dat gaat dan om midden oktober en eind november. Maar goed, daar wordt je weer op de hoogte van gehouden. Nou ja, ik hoop dat je het een prettig gesprek vond.
R: Zeker.
I: Ik vond het fijn in ieder geval. Ik ga je nog een hand geven en een hele fijne avond wensen.
R: Succes met het analyseren.
I: Ja, dank je wel, dat zal wel lukken. Fijne avond.

Ik kon duidelijk in het gesprek herkennen dat M5 een studie achtergrond heeft. Hij maakt een zeer intelligente indruk en hij denkt goed na over zijn antwoorden die hij goed wilt formuleren. Hierdoor vielen vaker iets meer stiltes tijdens het interview, omdat hij de tijd wilde nemen om antwoord te geven. Heel soms heb ik heb een voorzetje gegeven door mijn vragen anders te verwoorden of voorbeelden te geven. M5 maakt een zeer gemotiveerde indruk met een stabiele achtergrond. Bovendien is hij de eerste, althans voor mij, die is gevraagd door het Korps Mariniers om te komen solliciteren. Hij is er ingerold. Maar hij is ook één van de weinigen die op jonge leeftijd al via de muziek, in contact kwam met de mariniers. Samen met M2, doordat zijn vader marinier is geweest, zijn zij de enigen die al vroeger met de krijgsmacht in aanraking zijn gekomen.

M6
Vrijdag 19 september 2014, 19:00 uur

Naar aanleiding van mijn vraag of M6 de informatiebrief heeft gekregen vertelt hij dat een andere marinier in opleiding de informatiebrief in bezit had, een marinier in opleiding die ik ook geselecteerd had voor mijn interview groep, maar hij is vertrokken wegens familieomstandigheden. Ik ben hiervan eerder op de hoogte gesteld door dhr. Romijn. Ik zal proberen om morgen (zaterdag) dat gat op te vullen.
Ik ga uitgebreid met M6 in op de informatiebrief, maar hij heeft geen vragen of onduidelijkheden.

I: Helemaal goed, verder nog vragen over de informatiebrief?
R: Nee eigenlijk niet, nee. Het is duidelijk ja, ik weet wat jij gaat doen en het doel ja.
I: Precies, ja toch, helemaal goed. **Nou ja, dan stel ik voor dat ik met het interview ga beginnen en dan val ik meteen met de deur in huis, want ik ben zeer benieuwd eigenlijk hoe je bij het Korps Mariniers terecht bent gekomen?**
R: Ja, ik heb twee studies gedaan aan de universiteit, na het VWO, dat was civiele techniek en technische aardwetenschappen. Civiele techniek vond ik te massaal, dus dat trok mij gewoon niet, dat was veel te droge stof. Toen ben ik technische aardwetenschappen gaan doen, gewoon een veel kleinere studie. Maar ik merkte gewoon aan mezelf, hoe ik in de les zat, dat ik me gewoon op een gegeven moment verlies ik gewoon mijn aandacht en ik trekte het gewoon niet om zolang stil te zitten. Dus toen heb ik gewoon besloten van ik wil bij een krijgsmacht onderdeel. Ja, ik ben altijd wel een persoon die het beste uit zichzelf wilt halen, dus dan ga ik gelijk voor het zwaarste, zodoende de keuze voor het Korps Mariniers ook.
I: Oke, je zoekt wel echt de uitdaging, merk ik dan wel. Eerst dus twee WO studies eigenlijk. Heeft dat eigenlijk al van jongs af aan een beetje in jou gezeten zeg maar?
R: Ja, eigenlijk wel, weet je wel, als ik iets doe, dan probeer ik toch wel, weet je wel, probeer ik altijd wel voor het hoogst haalbare te gaan. En uh ja.
I: En zo zie je dat ook het Korps Mariniers als het hoogst haalbare binnen de krijgsmacht.
R: Ja ja, zeker wel ja. Het is gewoon echt, ja het is gewoon de zwaarste opleiding die je kan doen als je alle aspecten bekijkt binnen de krijgsmacht weet je wel. Op die manier wordt gewoon zoveel eisen gesteld aan discipline aan top fit zijn, alles erom. Dat heb je, dat komt gewoon niet terug bij bijvoorbeeld een landmacht of een luchtmacht. Ja dat is eigenlijk, dat zie je eigenlijk gewoon heel de opleiding, gewoon nu al.
I: Ja. En je zei ook daarnet dat je eigenlijk uh, toen je die universitaire opleiding deed, dat je toen eigenlijk erachter kwam van nee, ik wil liever bij de krijgsmacht. Speelde dat misschien al langer?
R: Uh, jazeker wel, vroeger wilde ik altijd heel graag bij de luchtmacht, ik wou heel graag apache piloot worden. Maar toen op een gegeven moment is uh, ik heb ook gesolliciteerd. Mij ingeschreven voor de keuring, maar ik ben uiteindelijk niet gegaan, omdat ik mezelf realiseerde van, ik wil wel graag in contact staan met mensen en met mensen werken. En als je in een F16 of een apache zit dan zit je daar in je eentje. Weet je wel, dat is heel geïsoleerd en ik wil juist met allemaal mensen werken. En dus ben ik naar andere onderdelen gaan kijken en kwam ik uit bij het Korps.
I: Echt die groepsdynamiek.
R: Ja, echt die groepsdynamiek, weet je, in je eentje ga je deze opleiding niet halen, weet je, je hebt gewoon de rest nodig die je af en toe op dingen wijzen en die je helpen of die je een keer meetrekken, want het is gewoon fysiek te zwaar om met gewoon, alleen te doen.

I: Oke. Ben je daarvan op de hoogte, omdat je je hebt geïnformeerd, zeg maar, of kom je daar eigenlijk sinds deze week achter?
R: Nee, ook wel omdat ik erover heb geïnformeerd hoor, dus dat uh. Ja je hebt mensen in de omgeving die dan de opleiding ook hebben gedaan ofzo weet je wel, die vertellen over bepaalde dingen. Dus dan weet je gewoon van en het staat ook eigenlijk overal, ook als je naar de Uitverkorenen kijkt weet je, je gaat die opleiding gewoon niet fixen in je eentje, je moet gewoon dat groepsgevoel hebben en je moet gewoon een band hebben met elkaar. Anders redt je het gewoon niet.
I: Nee. En zijn er nog uh, andere aanleidingen dat je bent gestopt met de universitaire studies zeg maar, he, je had gezegd van, dat je niet echt stil kon zitten zeg maar, je wilde toch liever aan de slag en kon je die uitdaging niet vinden op de universiteit?
R: Nee, het was voor mij te veel gewoon zitten in college, luisteren en schrijven en aantekeningen maken en dat was gewoon niet uh, ik moet bezig weet je, die hele groepsopdrachten vond ik fantastisch, practica vond ik heel leuk, maar gewoon in collegezaal zitten en naar het bord staren en dat dan een persoon voor de klas staat die dingen aan het vertellen dat jij eigenlijk alleen maar luistert en dat uh, daarvan viel ik heel snel van in slaap.

I: **En hoe is je gezinssituatie? Hoe zou je die kunnen beschrijven, ik bedoel zijn jouw ouders nog bij elkaar, heb je broertjes of zusjes?**
R: Ik heb twee broers, mijn moeder is weduwe, mijn vader is overleden toen ik twee jaar oud was. Ja, de relatie is gewoon goed. Ik heb een vriendin, daar ben ik al ruim twee jaar mee samen. We wonen ook een soort van samen, dus dat gaat allemaal prima, dus ik heb best wel stabiele thuissituatie.
I: Stabiele thuissituatie. Dus eigenlijk ben je opgegroeid ook uh, ja zonder vader eigenlijk, wat je zei, toen je twee jaar was overleed hij. En werkte je moeder?
R: Nee, toen niet, want ja, het was erg moeilijk voor haar om werk te vinden, omdat uh, weet je, ja de Nederlandse taal, ze spreekt wel goed Nederlands, maar voor sommige mensen, snap ik wel, dat het af en toe een beetje lastig te begrijpen is. Dus ze heeft heel lang gewoon een weduwe uitkering gehad en nu werkt ze alweer een aantal jaren in de thuiszorg, heeft ze dus uiteindelijk een baan kunnen vinden.
I: Oke. En jullie hebben het niet slecht gehad thuis?
R: Nee, nee ik ben nooit uh, nu zie ik in dat ik vroeger echt niks te kort ben gekomen. Weet je wel, voor als je als kind zijnde dan ben je altijd wel aan het zeuren over van alles en nog wat, maar nee, ik ben echt uh, ik heb het heel goed gehad.

I: Stabiele basis, zoals je al zei. **En hoe steunt je, is je moeder uh, steunt ze je daarin in je keuze voor het Korps Mariniers of heeft ze het er misschien een beetje moeilijk mee?**
R: In eerste instantie niet, omdat ze zoiets had van, je kan studeren, ik ben ook echt de enige en eerste persoon aan beiden kanten van de familie die, die mogelijkheid heeft en dan heeft ze zoiets ja maar, pak die kans dan gewoon weet je wel, gewoon lekker studeren, gewoon een goede baan en dan kijk je wel verder. Maar nu heeft ze zoiets van nou, ik zie gewoon dat je het heel graag wilt, dus ja natuurlijk steun ik je daarin weet je wel, ja we gaan ervoor.
I: Waaruit laat je dat dan blijken dat je het echt heel graag wilt?
R: Nou ja, ik ben ook er al een tijdje mee bezig, weet je wel, gewoon heel goed en lang over na gedacht en ja, gewoon opties afwegen en dan, is dit er uiteindelijk toch gewoon uit gekomen, kwam dit unieke weer naar boven.

I: Ja, je hebt een weloverwogen keuze kunnen maken, zeg maar. Heeft het er ook mee te maken, omdat je uh ja, toch wel hebt geproefd aan de universiteit en dat leven zeg maar.
R: Ik denk het wel, omdat ik gewoon wel inzag van, dit is niks voor mij, dit is gewoon niet mijn ding en dit moet ik dan ook, denk ik ook gewoon niet gaan proberen, want dat is gedoemd te falen.
I: Ja. Heb je ook baantjes gehad, bijbaantjes gehad tijdens je universiteit tijd, je middelbare schooltijd?
R: Ja, gewoon in de horeca en dan nadat ik gestopt was met studeren ook gewoon nog steeds in de horeca, dus uh, ja ik denk een jaartje of vier vijf in de horeca gewerkt voordat ik hier begon.
I: En hoe vaak deed jij dat dan?
R: Toen ik nog studeerde twee dagen in de week, toen ben ik naar vier a vijf dagen in de week gegaan.
I: Oke. En wat heb je precies in de horeca gedaan?
R: Gewoon bedieningswerk, in verschillende restaurants.
I: Leuk leuk. Was dat zwaar, zwaar werk?
R: Uh, bij mijn eerste baantje was het af en toe wel pittig, was in Hotel New York, dus als je op een drukke zaterdagavond daar staat dan uh, kan het nog wel eens goed aanpoten zijn, het zijn wel lange dagen. Maar ja, dat is een beetje horeca eigen en dat went op een gegeven moment ook wel.

I: Ik weet er alles van, ik werk ook in de horeca. **En hoe was je jeugd, klinkt misschien een beetje clichématig, maar ik bedoel meer van, hoe ben je opgevoed? Ben je heel erg streng opgevoed of zou je kunnen zeggen van nou ik ben best wel vrij opgevoed of zou je zeggen ik ben neutraal opgevoed?**
R: Nee, ik ben wel denk ik wel redelijk streng opgevoed, want ik mocht echt niks van uitgaan of een biertje drinken of wat dan ook, totdat ik zestien was en voordat ik zestien werd zei mijn moeder ook al, wanneer jij zestien bent ga je dat niet doen. Maar uh weet je, uiteindelijk mocht dat wel, maar ik denk dat ik in dat opzicht dat ik wel aan een kort lijntje ben gehouden, maar ik heb wel gewoon eigenlijk alles kunnen doen wat ik wou doen en weet je, ook wel lekker buiten spelen met mijn vriendjes en dat soort dingen.
I: Ja, dat mocht allemaal wel. En zijn er nog meer voorbeelden die je zou kunnen geven waaruit blijkt dat je best wel streng bent opgevoed?
R: Uh ja, bed tijden waren altijd heel strak, weet je, als mijn vriendjes dan bijvoorbeeld soms na het avondeten nog mochten buitenspelen, was mijn moeder van nee, we gaan om half zes eten, je bent om vijf uur thuis en daarna blijf je gewoon thuis en ga je om acht uur slapen. Uh ja weet je, een beetje dat soort dingetjes. Misschien net iets strenger dan alle andere ouders.

I: Dan vriendjes eigenlijk, oke. **En hoe zou je kunnen zeggen dat je he, van huis uit hebt meegekregen om inderdaad uh, op tijd naar bed te gaan**, heeft je moeder dat er echt ingeramd zodat je dat zelf ook hebt overgenomen eigenlijk als ware, toen je bijvoorbeeld zestien was en wat vrijer mocht bewegen zeg maar.
R: Nee, eigenlijk niet nee. Eigenlijk wel op een gegeven moment gewoon wel steeds laten slapen en dan lag ik altijd een uurtje of elf twaalf te slapen en dan, uh, dat was toen ook wel gewoon prima dat ze dat zei, je bent bijna volwassen dus dan kan jijzelf bepalen wat wel en niet goed is.
I: Precies, en kon je je daar ook goed aan houden, dat je zegt een afspraak met jezelf kon maken van, half twaalf twaalf uur lig ik in mijn bed en dan ga ik slapen, of verschilde dat nog wel eens?
R: Ja, het verschilde nog wel eens, weet je wel, dan ging ik dan in bed liggen en zette ik nog even de

tv aan en dan is het ineens half één weet je wel en dan wordt het wat later, dus ja, daar doe ik niet zo heel streng aan.
I: Nee. **En je zei ook daarnet dat je geen biertjes mocht drinken, dus heb je dat ook nooit echt ervaren dat je helemaal los kon gaan met bijvoorbeeld alcohol?**
R: Nee, ik heb ook nooit die drang gehad eigenlijk nog steeds niet om echt los te gaan met alcohol, ja natuurlijk ben ik wel eens dronken, maar het is niet dat ik uh, ik kan ook prima zeggen van nou weet je, ik drink twee biertjes dan pak ik een colaatje en dan ga ik lekker naar huis toe.
I: Dus je kan je makkelijk een limiet stellen?
R: Ja, ik kan mezelf heel goed een limiet stellen.
I: **En is dat bijvoorbeeld ook met gelduitgaven**, he, je salaris wordt gestort?
R: Ja, zo af en toe wel dat het soms heel rap op is, maar ja, het is wel ik heb tot voor kort nooit rood had gehad, nooit een lening of iets gehad, omdat ik gewoon, omdat mijn moeder dat wel altijd heeft gehad en altijd heeft gezegd, dat is gewoon vervelend, dat is niet je eigen geld en weet je, dan wordt het geld gestort, maar dan heb je toch eigenlijk geen geld, dus zorg gewoon dat je financiële zaakjes op orde zijn. Dus daar hou ik me ook gewoon wel altijd aan van, financieel wil ik gewoon altijd in het zwart staan, weet je, alles wat ik heb is gewoon van mij en dan hoef ik me daar ook geen zorgen over te maken.
I: Precies, precies. Heb je ook een spaarrekening ofzo, dat je daar dan elke maand uh?
R: Ja, maar daar staat niks op hoor. Horeca betaalt dan weer niet zo goed dat ik ook geld echt over heb om te sparen maar uh.
I: Nee precies. **En hoe ben jij met bijvoorbeeld afspraken?** Is voor jou een afspraak echt heilig die jij bijvoorbeeld met je moeder maakt of met een goede vriend of met je vriendin.
R: Uh, ja, als ik een afspraak maak dan zorg ik wel altijd dat ik gewoon uh, ik ben eigenlijk bijna nooit te laat, laat ik het zo zeggen. Ik zorg altijd dat ik gewoon van te voren aanwezig ben, weet je wel, of gewoon precies op tijd ben, maar afspraak is afspraak en ja, als ik zeg dat ik er om één uur ben dan zorg ik ook gewoon dat ik er om één uur ben. Als ik dan keihard moet fietsen of rennen dan doe ik dat, maar ik zorg wel dat ik op tijd ben.
I: Ja precies. Daar ben je altijd wel strikt in, punctueel in zal ik maar zeggen.
R: Jazeker.
I: Oke. **Hoe ben jij bijvoorbeeld met uh, met bijvoorbeeld agressie?** Heb je een beetje misschien een kort lontje of heb je jezelf wel redelijk onder controle?
R: Ik heb een hele hoge tolerantie, maar als de max is bereikt, dan ben ik er ook wel gelijk klaar mee zeg maar, dus het is wel, ik kan heel veel hebben, maar als het klaar is dan is het ook echt klaar.
I: Hoe bedoel je dat dan?
R: Ja dan zal ik je wel gewoon goed zeggen van oke, nu moet je gewoon je mond houden en wegwezen, want zo is het genoeg geweest zeg maar, maar ik zal nooit slaan of wat dan ook. De laatste keer dat ik gevochten heb was misschien op de basisschool toen ik vier jaar oud was, nou ja vechten tussen aanhalingstekens. Maar dat uh, daar heb ik nooit problemen mee gehad.
I: Nee precies, je kan je altijd best wel goed redden dus met woorden begrijp ik. Oke. Is er ook wel eens een situatie dan geweest dat je wel echt even voor jezelf moest opkomen?
R: Ja, was een keer uh, keer tijdens het uitgaan, stonden we met mijn vriendin en een groep mensen echt, het was heel druk en toen gaf iemand me een zet die achter mij stond, omdat ik bijna op zijn schoenen stond. Toen zei ik tegen hem, ja sorry het is druk en toen nam hij een agressieve houding aan en toen moest ik ook zeg maar, een beetje over hem heen, wat wil je nou precies ik zeg excuus, het is gewoon druk, doe niet zo moeilijk. Dat is eigenlijk de enige keer dat ik mij kan herinneren dat ik

echt een beetje soort van uh, agressief heb op moeten stellen.
I: Oke, dat is toen der tijd niet geëxplodeerd zal ik maar zeggen.
R: Nee, helemaal niet nee, er stonden gelijk allemaal mijn vrienden om me heen en toen was het gelijk oke. Het is opgelost.
I: Oke. En hoe sta je in je relatie, samen met je vriendin?
R: Ja heel goed, we zijn al ruim twee jaar samen dus dat uh, gaat uitstekend.
I: En je zei ook dat jullie al praktisch samen wonen, hoe moet ik dat dan zien?
R: Nou we wonen in een studentencomplex van Stadswonen, met vijf kamers en we hebben allebei een kamer in diezelfde unit zeg maar. Één kamer is de woonkamer, andere kamer is de slaapkamer, maar we hebben wel nog die huisgenoten.
I: Oke. En heb je, zijn er ook wel eens momenten in de relatie zeg maar, dat je misschien ja, toch iets meer moet geven dan dat je misschien lief hebt?
R: Nee, eigenlijk helemaal niet, ik ben echt heel tevreden over deze relatie.

I: Oke. **En wordt je ook gesteund door vriendin in je keuze voor het Korps Mariniers?** Want zij studeert?
R: Zij studeert aan de Hogeschool Rotterdam. Maar als ik dan keer geen zin had om te trainen dan was zij juist diegene die zei, oke nu ga je van je gat af en je wilt dit, dus je gaat maar trainen. Dus zij is altijd wel heel positief hierin geweest en zij heeft mij altijd wel willen stimuleren om hiervoor te gaan, omdat ik het echt wil.

I: Precies precies. **En heb je veel gesport in je jeugd?**
R: Ik ben begonnen met zwemmen toen ik heel klein was, gewoon zwemdiploma's. Toen ben ik gaan voetballen. Toen heb ik vroeger kung fu tegelijkertijd gedaan. Toen ben ik dat alleen gaan doen. Ja en toen ben ik eigenlijk gestopt met sporten en toen is het over gegaan met een beetje fitnessen en hardlopen en dat soort dingen.
I: En wanneer ben je toen gestopt? Na je middelbare schooltijd of?
R: Uh, nee al in mijn middelbare school. Ik was denk ik een jaar of veertien dat ik daar eigenlijk mee kapte.
I: Oke, en toen heb jijzelf tegen jezelf gezegd van, nu ga ik gewoon sporten wanneer ikzelf wil zeg maar.
R: Ja, wanneer ik de zin heb, ik heb een aantal jaren ook gewoon niet gesport uh, weet je, omdat de school was ruim een half uur fietsen, dus dan fiets elke vijf dagen per week ook gewoon een uurtje, dus ik was altijd wel gewoon, weet je wel, op één of andere wijze wel fysiek bezig, dus ik had er ook niet echt behoefte toen der tijd.
I: Om te sporten bedoel je.
R: Om echt te sporten en toen is dat met de leeftijd is dat weer een beetje gekomen van oke, ik wil wel lekker een beetje gaan fitnessen en een beetje aan mijzelf werken zeg maar.
I: Zou je misschien exacter kunnen vertellen van he, je zegt met de leeftijd komt het weer dat ik ben gaan sporten, is er een specifieke aanleiding voor of?
R: Nou ja, op een gegeven moment ga je gewoon meer bezig houden met je uiterlijk, weet je, denk je van nou, ik wil misschien wel bredere schouders hebben bijvoorbeeld of een vollere borst en uh ja weet je, dan kom je een beetje in de relatiesferen terecht, meisje versieren en dan, weet je wel, door trainen dan uiteindelijk ga je daar toch een stuk zelfverzekerder door voelen, omdat je weet je wel, je wordt gewoon wat fitter en dan ga je ook beter in je vel zitten je krijg er meer energie door, dat is

eigenlijk uiteindelijk het gevolg van weer gaan sporten zeg maar.

I: Precies. **Hoe zou jijzelf je schoolresultaten kunnen bestempelen zeg maar?** Dan heb ik het over de middelbare school en de WO.
R: Uh, eigenlijk wel redelijk slecht, in het eerste jaar uh, haalde ik hele hoge cijfers en toen merkte ik eigenlijk wel dat het leren mij heel makkelijk afging. En toen is dat vanaf het tweede jaar, is dat eigenlijk heel erg af gaan zwakken, omdat ik zoiets had van ja, ik doe, ik hoef eigenlijk helemaal geen moeite te doen en dan haal ik al mijn vakken. Dus ik maakte nooit huiswerk, alles op de laatste momenten, had ik zoiets van ja weet je, ik werd er heel lui van, maar ik dacht van ja, ik hoef er vrij weinig moeite in te steken om gewoon alle stof uit mijn kop te leren en toetsen te halen. Dat werd steeds erg en erger. Uiteindelijk ook een keer blijven zitten in de vijfde klas. En dan ja, uiteindelijk het jaar gehaald, omdat je het dan voor tweede keer doet en weet je, eigenlijk wel redelijk slecht vind ik.
I: Ook je examenjaar?
R: Uh, nou ja, ik heb een prima lijst. Een paar zesjes, meeste zevens en één of twee achten erop. Maar het had veel beter kunnen zijn als ik me gewoon normaal op tijd mijn huiswerk had gemaakt, op tijd was begonnen met leren en dat soort dingen. Dus voor mijn gevoel is het slecht, het had gewoon, ik weet als ik me ervoor goed voor in had gezet dat het veel beter had kunnen zijn.
I: Oke, dus je miste echt de inzet zeg je. En waar zou dat aan kunnen liggen dan?
R: Ja, omdat het mij zo gemakkelijk afging. Dat heb ik ook altijd wel een beetje gehad met sporten ook van, sporten pak ik altijd heel snel op, ik leer weet je wel, je legt het me één keer iets uit en ik neem het gelijk over. Uh maar ja, daar werd ik op een gegeven moment heel lui van, op een gegeven moment denk ik van ja, dit is geen uitdaging meer zeg maar.
I: Oke, precies. Die uitdaging hoop je hier in principe wel echt te vinden.
R: Ja, maar die heb ik ook al gevonden.
I: Ja al in de eerste week.
R: Ja, dat merk je dan wel weet je, het wordt steeds meer en meer, maar met alle, met de timing dat je heel snel je spullen moet pakken en dat soort dingen. Dat is wel pittig.
I: Ja. Maar kon je die uitdaging dan ook niet echt vinden bij de universiteit dan, ben je daar ook niet op intellectueel en metaal vlak uitgedaagd?
R: Ja dat wel, maar het is, bij civiele techniek was het heel erg van, die opleiding begon met 300 a 350 man en ik zat daar in die collegezaal op een gegeven moment en ik denk, ik vind het veel te massaal, je bent hier eigenlijk zo'n niemand, je kent eigenlijk twee mensen naast wie je zit, meer ken je eigenlijk niet weet je, je komt nooit met elkaar in contact. Het is gewoon, ja, je gaat, ik stapte in de trein naar Delft ging er naar toe en ik ging weer naar huis en meer eigenlijk niet. Ja middelbare school had je echt klasgenoten en dat waren je vrienden, daar werk je gewoon echt mee. Bij civiele techniek vond ik dat helemaal niet terug, dus dat uh, dat is de specifieke reden waarom ik daarmee gestopt ben. En dan bij technische aardwetenschappen, omdat ik toen aan mijzelf merkte gewoon, dit stil zitten ja, heel lang stil zitten is gewoon niks voor mij zeg maar, ik moet gewoon actief bezig zijn.
I: En had je moeder daar niet moeite mee, dat je inderdaad dan twee keer met de studie begint en elke keer weer bent gestopt? Of kon ze het ook wel, als je het uitlegde, ook wel weer heel goed begrijpen en misschien daarna ook snappen van ja, nee dit past inderdaad niet bij jou.
R: Ja ja, ze vond het uiteraard jammer dat ik ermee stopte, maar ze zegt van ja, weet je, als jij, zei is altijd zo geweest, als jij het niet wilt doen ja, je maakt je eigen keuze weet je, tenminste dan zegt ze wel van ja, probeer het maar, probeer het in ieder geval, maar ja ik zeg dit is gewoon niks voor mij ma, oke, nou als dat zo is.

I: En dan is het gewoon goed.
R: Ja, ik moet mijn eigen keuze maken en wat ik ook kies zij steunt mij daar ook gewoon onvoorwaardelijk in.
I: Inderdaad. En kan je het ook goed vinden met je broers kan jij daar ook goed met hun praten zeg maar?
R: Ik heb twee broers, de ene broer is eigenlijk een beetje een lastig verhaal. Hij is eigenlijk mijn oom, daar zit twintig verschil tussen hem en mijn moeder. Dus toen mijn moeder naar Nederland kwam heeft zij hem eigenlijk geadopteerd, dus dat is dan mijn ene broer. Hij is een beetje een draaideur crimineel, die heb ik eigenlijk al heel lang niet meer gesproken en hem zie ik eigenlijk ook nooit. En de andere broer daar heb ik wel gewoon goed contact mee, die woont in Soesterberg met zijn vriendin en zijn kindje, de hele riedel. Ja.

I: **En denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding?** Heb je voldoende voorbereiding getroffen.
R: Ik denk dat ik conditioneel nog wel wat beter had kunnen zijn, maar ja, het is misschien ook wel gewoon altijd, weet je wel, dat ik toch wat meer van mijzelf blijf verlangen. Maar dat ik wel conditioneel gewoon wat beter voorbereid had kunnen zijn, maar voor de rest denk ik wel dat ik uh, dat ik er goed voor sta.
I: Ja, je hebt goed ingelezen zal ik maar zeggen, en je hebt kennis van wat er ongeveer staat te gebeuren. Hoe komt het dan dat niet zo conditioneel dan, goed bent voorbereid?
R: Combinatie van heel veel moeten werken, gewoon weet je wel, om rond te kunnen komen en ook ben ik de afgelopen paar maanden best wel vaak ook ziek geweest, dus dan weet je wel, zit je met een hele verstopte neus of dicht geslipte keel, dan is het lastig om te gaan hardlopen als het je niet lukt om je ademhaling onder controle te houden zeg maar. Dat is eigenlijk de reden.
I: Oke. En kon je je wel goed aanzetten he, wanneer je dus bijvoorbeeld niet werkte en gewoon redelijk fit was om te gaan hardlopen, of moest je echt inderdaad dat die schop onder je reet van je vriendin dat je die moest krijgen?
R: Nee, maar ik vond het zelf ook wel altijd wel fijn om gewoon even lekker een stukje te hardlopen, dat is altijd, een rondje van dertig minuten van zeven kilometer. Over de Erasmusbrug en over de Willemsbrug en dat was altijd gewoon even relaxen met dat stukje, beetje muziekje op gewoon even lekker te lopen en even aan niks te denken zeg maar. Dus het was een beetje ontspannen beetje ook tegelijkertijd.
I: **En denk je dat van jezelf discipline hebt?**
R: Ja, als ik iets graag wil dan heb ik daar zeker discipline in, ik ben heel koppig. Als ik bijvoorbeeld een Ikea kastje in elkaar moet zetten en het lukt niet dan kan ik daar zo maar vijf uur mee bezig zijn totdat het gelukt is. Uh dus ja, ik ben wel gedisciplineerd als het maar wel, als ik iets heel graag wil.

I: Oke. Precies. **En kan je nog een voorbeeld geven waaruit blijkt dat je echt wel discipline hebt of toont?**
R: Uh. Ja als ik bijvoorbeeld uh, een nieuwe telefoon heb, dan zit ik gelijk op internet om echt van voor naar achter, alles over die telefoon te weten alles nu al precies in te stellen en dan kan ik dan ook zo een paar uurtje mee bezig zijn. Weet je, dat ik gewoon, daar moet ik dan alles van weten, weet je wel, dat vind ik dan leuk en dat zoek ik dan uit. Dan lees ik alles erover door en dan ga ik alles proberen en ja, dat is misschien wel een ander voorbeeld van, een bepaalde vorm van discipline zeg maar.

I: Ja, je zegt ook wel inderdaad van he, dat je een beetje koppige bent en dat je, als je echt iets wilt dan gebeurt het ook en dan zal het je lukken ook weet je wel, is dat ook een mentaliteit hoe je zo in deze opleiding zeg maar, staat?
R: Jazeker, ja.
I: En denk je ook dat het dan ook uh, dat dat genoeg is dat dat voldoende is?
R: Uh, nou dat weet ik niet zeker, weet je. Ik weet niet hoe zwaar het verloop van de opleiding gaat zijn, maar ja, ik weet wel dat ik er alles aan zou doen en weet je, mocht het op de één of andere manier niet lukken dan weet ik van mezelf dat ik er wel alles aan heb gedaan, dus dan denk ik ook wel dat ik daarmee redelijk vrede mee zou kunnen hebben, ja.
I: En wat zou een punt kunnen zijn dat het niet zou kunnen lukken? Dat je het fysiek niet trekt, bedoel je dat of.
R: Ja, fysiek niet, ja, aan mijn kop zal het niet liggen, ik denk dan zou het echt puur zijn dat ik het fysiek niet trek of dat ik een blessure oploop.
I: Ja precies, dat is onvermijdelijk in principe, daar kan je in principe niks aan doen. **En zijn er momenten of voorbeelden die je zou kunnen geven waaruit blijkt dat je eventjes geen discipline had of geen controle over jezelf had?**
R: Uh, dan moet ik even nadenken.
I: Dat is alleen maar goed eigenlijk.
R: Ja. Ja, daar kan zo, zou ik niet zo één twee drie iets kunnen verzinnen waaruit blijkt dat ik uh.
I: Heb je bijvoorbeeld in je jeugd ofzo, dat je wel eens straf van je moeder had gekregen, omdat je ergens te ver bent gegaan of?
R: Ja, vroeger ja. Uh, maar dat was dan inderdaad als ik dan gewoon heel druk en heel vervelend was, ik was altijd een heel druk kind en uh, als ik dan heel het huis bij elkaar stond te gillen dan had mijn moeder een paar keer gewaarschuwd, dan kreeg ik wel even een tikje en nou ophouden. Ja, dat is een voorbeeld.
I: Ja. En bijvoorbeeld in je middelbare schooltijd. Kwam je nooit te laat, heb je nooit gespijbeld? Dat zeker ook he, omdat je misschien uh he, het ging je makkelijk af.
R: Ja, ik heb wel eens gespijbeld ook, ja als je dat zo ziet, ik heb ook wel eens gespijbeld. En ja ik ben ook wel te laat geweest, ja.
I: En waar zou dat dan aan kunnen liggen ook meer omdat je het gewoon.
R: Enerzijds omdat het me wat minder boeide, gewoon niet de juiste discipline daartoe, dan ging wel mijn wekker, maar dan zet ik hem uit en dan sliep ik nog een half uur door en dan wat het ineens van, oh shit, ik moet naar school toe, en ja dan kom je te laat. Dus dan uh, was inderdaad een voorbeeld van geen discipline.
I: Precies. En dit boeit je gewoon genoeg?
R: Ja.
I: Heel goed om te horen. Nou in feite wil ik het hierbij laten eigenlijk. Ik ben door mijn vragen heen eigenlijk en ik wil je hartstikke bedanken voor je tijd. En ik vond het een heel fijn gesprek, ik hoop jij ook.
R: Ja. Succes met je scriptie was het he?
I: Ja, masterscriptie, ja klopt.
R: Ik zal gelijk die andere jongen, M7, hiernaartoe sturen als ik hem tegen kom.
I: Ja, is goed, dan hoeft hij niet lang te wachten. Top. Dank je wel, fijne avond.

M6 komt heel erg druk over, hij spreekt snel en hij springt soms van de hak op de tak. Hij is qua

intellect de hoogste in de groep. Uitdaging is voor hem belangrijk. Typerend voor M6 is dat hij tot twee keer toe is gestopt met iets waarmee hij was begonnen. De vraag is of hij steeds een verkeerde keuze maakt of dat hij in minder mate doorzettingsvermogen heeft.

M7
Vrijdag 19 september 2014, 20:00 uur

Geen vragen naar aanleiding van de informatiebrief

I: Helemaal prima, om maar meteen met deur in huis te vallen, **ben ik zeer benieuwd eigenlijk naar jouw verhaal hoe je bij het Korps Mariniers terecht bent gekomen?**
R: Nou, ik zat op de middelbare school, in de derde of vierde klas moest je een beetje gaan denken van wat wil je gaan worden of welke opleiding wil je na je diploma gaan. Ja, ik wist dat nog niet. Uh, er was dus een conciërge en zijn zoon zit bij de mariniers momenteel ook. En hij heeft vroeger ook bij de marine gezeten, hij zei zo van, ja kijk een beetje, ga het doen. Ja, het sprak me wel aan en ja er waren heel veel mensen nodig, nog steeds, dus toen dacht ik van ja dan meld ik mij aan. En toen ben ik een beetje uh.
I: Oke, dus echt, uh, als je zou kunnen zeggen, uh ja, wanneer je knoop eigenlijk hebt doorgehakt om hiervoor te kiezen dan is dat echt meer de middelbare schooltijd merk ik er dan uit. En hoe ben je dan in aanraking daadwerkelijk gekomen met het Korps Mariniers dan, dat je naar een informatieavond of weet ik veel wat?
R: Nee daar ben ik niet naar toe geweest. Ik ben gewoon nergens naar toe geweest, ik heb mij eigenlijk gelijk aangemeld voor de keuring. Toen ben ik naar die keuring gegaan en dat heb ik gehaald, toen ben ik in dat proces gekomen. Dus uh, dan moet je op een gegeven moment fietsen en dat soort keuringen en dan voor de ogen. En ja, op een gegeven moment, ja de tijd gaat sneller dan je denkt en dan sta je op een gegeven moment hier als ware.
I: Oke. Voelt het niet voor jou, he, nu je dat zo zegt, dat het zo snel is gegaan eigenlijk, is het misschien een spontane actie, zou je dat zo kunnen zeggen of is daar niet echt sprake van?
R: Hoe bedoelt u?
I: Nou dat je, he, wat je zei, van de conciërge die zei van nou ga eens kijken en het beviel je wel eigenlijk, dus heb je je meteen inderdaad aangemeld eigenlijk, gesolliciteerd.
R: Ja, zo, ja, het is wel spontaan ja, oke dan meld ik mij aan. En ja, ik had ook gehoord dat je je altijd nog kan afmelden, maar dan stond altijd die keuze nog open als het ware.
I: Ja, in het sollicitatie gesprek bedoel je dan?
R: Ja. Dus toen dacht van ja ik meld mij aan. En als ik me dan later bedenk, maar dat heb ik in de tussentijd niet gedaan, dan kan ik nog altijd terug. Maar dat is niet het geval. Dus ja, zo ben ik er een beetje ingerold.
I: En wanneer heb je die sollicitatie gedaan? Wanneer heeft dat plaats gevonden? Al een tijd terug?
R: Best al een tijd terug, volgens mij, vorig jaar uh, april, ja. Na mijn eindexamens heb ik dat gelijk gedaan.
I: Oke, dus je hebt eerst nog uh, na de middelbare school heb je nog uh, wat heb je toen dan nog gedaan?
R: Ik heb nog uh, uniformberoep, dat heet, moet ik het even goed uitspreken, SCWHTV. Politie, ja dat is een combi opleiding. Die heb ik gevolgd tot dat ik achttien werd, dan ben je niet leerplichtig. Toen heb ik de opleiding opgezegd, ik ben er van af gegaan en toen uh, ja, was eigenlijk het enig idee om hier dan naar toe te gaan. Dat leek mij leuk enzo, leuker dan om op school te zitten.
I: En ja de politie ja, wat moet ik me daar dan bij voorstellen bij die opleiding?
R: Ja het is een soort, uh, als ware, weet u wat VeVa is? Veiligheid en Vakmanschap, VeVa?
I: Ja, dat heb ik al eerder gehoord.

R: Het een soort van uh, dat je gaat proeven aan het leven van defensie. Zeg maar, dat je ook op bivak gaat, maar dan zit je nog op school. En dat is bij de politie eigenlijk hetzelfde, maar dan bij de politie.
I: Oke, Ja toch politie, ja veiligheid zeg maar, dat heeft je wel aangesproken zeg maar.
R: Ja, uniformberoepen trekken mij sowieso wel aan. Dus ja, vandaar eigenlijk.
I: **En wat heeft jou doen besluiten om toch dan voor het Korps Mariniers te gaan in plaats van, he, een ander onderdeel binnen de krijgsmacht zoals luchtmacht of landmacht?**
R: Nou ja, Korps Mariniers staat heel hoog aangeschreven, als je zegt van, ja ik bedoel, als iemand zegt ik zit bij het pantserinfanterie of bij de mariniers dan zit er wel een stukje verschil in, dus toen dacht ik van nou ja, dan wil ik mij wel meten bij één van de beteren, zeg maar.
I: Oke. Hoe komt dat zo dat je dan echt bij de betere, zeg maar, daar die opleiding eigenlijk wilt doen?
R: Ja, het is wel een stukje bewijzen voor jezelf, want je denkt van, zit je erbij, dan is het echt van he, dan heb je het wel geflikt.
I: Is het misschien ook een bewijs voor andere mensen, of speelt dat totaal niet in jouw keuze eigenlijk? Je wilt je meer voor jezelf bewijzen?
R: Nee, nou ja het was meer echt voor mijzelf. Ik doe het ook voor mezelf. Ja, heel veel mensen die ik ken die praten wel zo met mij, maar het is wel voornamelijk voor mijzelf. Echt voor mezelf van, uh, kan ik dit, vind ik dit leuk, dus ja. Dat idee.

I: Precies, precies. **En hoe is het, zeg maar, je thuissituatie? Zijn je ouders nog bij elkaar en heb je broertjes of zusjes?**
R: Ja. Ik heb één oudere broer. Dus. En mijn ouders zijn nog gewoon bij elkaar.
I: En dat bevalt goed? Een goede thuissituatie?
R: Ja, jawel.
I: **Krijg je ook steun van je ouders in je keuze voor het Korps Mariniers?**
R: Nou ja, mijn moeder vond het altijd wel moeilijk, maar dat zijn meestal moeders, dus dat is wel goed op zich. Maar ze zei van, als je dat wil, dan moet je dat gewoon doen en dan hou ik je daar niet toe tegen.
I: Heb je haar echt moeten overtuigen misschien of viel dat reuze mee?
R: Dat viel wel mee. Het was meer dat ze even moest wennen dat ik dat ging doen.
I: Hoezo moest ze daar aan wennen?
R: Nou, ik kwam op een gegeven moment op een dag mee thuis, tijdens het eten van, nou ik heb al gesolliciteerd voor dit en dat en zus en zo. Toen zag je ze ook van oke en nou ja, dan uh, ga je wel eens praten en toen kwam dat, zeg maar, naar boven dat ze het wel, uh, een shock is misschien wat overdreven, maar uh, dat ze wel even dacht van, oh oke, mijn zoon wil naar het leger, naar defensie.

I: **En hoe is je jeugd geweest? Ik bedoel meer je opvoeding, bijvoorbeeld, ben je best wel streng opgevoed of juist heel erg vrij?**
R: Uh. In het begin weet ik van mijzelf dat het wel heel streng ben opgevoed, maar toen ik eenmaal op de middelbare school kwam, ja, toen heeft het, zeg maar, dat zeggen mijn ouders altijd, je kunt niet je hele leven mensen op laten voeden en ze zeiden, soms moet je fouten maken, he, in plaats dan te voorkomen, want dan leer je er beter van. Maar uh, vroeger ben ik heel streng opgevoed, netjes eten en dat soort dingen allemaal, maar op de middelbare school is dat minder geworden, ook omdat je vaker weg bent van huis, want je hebt een andere roosters op school. Maar ja, dus uh, in

het begin wel of normaal slash redelijk streng opgevoed en daarna is het gewoon normaal gebleven. Ik moet me ook altijd gedragen, maar het is ook niet dat ik met eten ging gooien of wat dan ook, dat niet.
I: Nee, precies. En wat zijn dan voorbeelden dat je, zeg maar, vroeger in je basisschooltijd uh, dat je streng bent opgevoed dan?
R: Nou, we hadden bijvoorbeeld woensdag of een vrijdag, dan ben je meestal wat eerder uit als je nog jong bent. Dan moest ik altijd mijn kamer opruimen en dat soort dingen. En toen ik op de middelbare school kwam, uh, moest ikzelf beslissen wanneer dat was. Toen deed ik het elke week, één of twee keer, omdat het dan gevraagd werd. Maar op de middelbare school was het gewoon, je mag zelf bepalen. Dan doe ik het bijvoorbeeld twee weken niet en dan één keer wel, in plaats van dat ik de andere keer twee keer op een dag. Of uh twee keer in de week wel mijn kamer zou opruimen.
I: En koos je daar dan echt bewust zelf voor om in de middelbareschooltijd, hebben we het dan weer over, om bijvoorbeeld dan na twee weken wel je kamer dan weer op te ruimen of was het dan toch weer van, dat je moeder zei van jongen het wordt nu weer eens tijd om je kamer op te ruimen, zeg maar.
R: Nee, dat is niet zo. Je leeft in je eigen zooi, zeg ik dan maar. Dus je moet het wel een beetje opruimen. Dus dat was het wel. Als het erg zou worden, dan ging ik ook opruimen en niet dat ik elke woensdag alles schoon ging maken en opruimen.

I: Precies. **En hoe ben jij, bijvoorbeeld, vanuit jezelf, zeg maar, met bijvoorbeeld naar bed gaan? Ben jij daar vrij punctueel in of valt dat reuze mee?**
R: Ik probeer, niet zoals deze week, maar meestal normaal, probeer ik altijd wel rond half elf kwart over tien in bed te liggen. Tussenin. Dat ik dan ongeveer, ja elf uur in slaap val. En uh ja, dat probeer ik altijd wel hetzelfde ritme in te houden, zeg maar.
I: Oke, maar dat lukt niet altijd?
R: Oh dat lukt wel.
I: Oke. Dus hoelaat sta jij dan ook weer de volgende ochtend op dan?
R: Meestal rond zeven acht uur, dus.
I: Oke, hoe komt dat dan zo is dat meer omdat uh.
R: Ik moet meestal 's ochtends werken, dus ja, dan moet je vroeg opstaan.
I: Maar die routine zit er blijkbaar dus echt wel in bij jou.
R: Ja die zit er ook in. En ik het weekend stel, dan kan ik uitslapen, dan wordt ik toch om acht uur half negen wakker, omdat dat zit in mijn patroon.
I: En wat voor werk heb je gedaan?
R: Ik heb in een bierbrouwerij gewerkt en uh, ja, gewoon allemaal dingetjes, klusjes, zoals schilderen of uh dingen weg tillen of pakketten maken of uh bier afvullen of flesjes afvullen en in een krat zetten, etiketteren en uh. Daar zit ook een tuin bij, dus ook tuinieren, ja, een beetje klusjes achtige dingen
I: En deed je dat vaker in de week?
R: Uh, vier keer, vier werkdagen.
I: Oke, dat is best veel. Volle werkdagen van acht uur, zeg maar?
R: Uh, nee. Ik was altijd rond twaalf uur klaar en dan soms uitschieters maar meestal was twaalf uur de tijd dat ik klaar was.
I: Hoe ben je tot dat baantje gekomen?
R: Nou, het bedrijf is van mijn vader.

I: Ah, dan rol je er makkelijk in.
R: Ja, hij had mensen nodig zei hij, hij wist dat ik het wel een beetje normaal kon, een beetje, he, de tuin bijhouden. Dus hij zei van nou ja, prima als je ergens anders een baan vindt, voor je werkervaring, want ik werkte vroeger ook nog een tijd, zeg maar, gewoon bij, om te helpen. Maar ja, bij de supermarkten nemen ze tegenwoordig niet meer wat oudere mensen aan, omdat het te duur is. Nou dus uh, we hebben twee supermarkten in ons dorp, het is heel klein. En uh, dus mijn vader zei, nou weet je wat als jij geen baan hebt, dan kan je gewoon volgende week maandag gelijk bij mij beginnen. En toen dacht ik van nou ja, dan maar dat, dan heb ik tenminste zekerheid.
I: Oke. **En hoe ben jij bijvoorbeeld, uh, kan jij jezelf grenzen stellen? Ik bedoel met bijvoorbeeld met uh, als je eens een keer een avond gaat stappen, hoe ben jij bijvoorbeeld met alcohol en drugs? Kan je daarvan een grens stellen?**
R: Uh ja, dat kan ik wel. Maar dan moet ik meestal wel een reden hebben, stel ik ga de volgende dag een wedstrijd hardlopen, maar iemand is jarig en ik ga toch dan op stap, of he, ik blijf bij het feestje. Dan zeg ik wel niet meer dan twee of drie, want anders ben ik morgen wakker en uh ja, half brak ja. Dus ja, als het een reden heeft dan ja dan kan ik me een grens stellen. Ja, ik heb ook wel eens een avond dan zie ik wel, van ik kijk wel hoe ik me voel en dan als het er vier biertjes of zes of acht zijn dat zien we dan wel weer.
I: Oke, dus je hebt ook wel momenten waarvan je denk van joh, de boel de boel, dan kan je je ook wel laten gaan, zeg maar, daar heb je ook geen moeite mee. Maar inderdaad, op gezette tijden. Je moet de dag erna dus uh, iets anders te doen hebben zeg maar, op die manier. **En hoe ben jij bijvoorbeeld met agressie? Kan jij jezelf makkelijk in toom houden?**
R: Ja ik wel. Nee, ik ben niet snel agressief, nee.
I: Is er wel eens een moment geweest, bijvoorbeeld bij het uitgaan, dat je wel eventjes voor jezelf moest gaan staan, zeg maar, maar dat je niet hebt opgelost met agressie, maar met bijvoorbeeld een discussie?
R: Nou, meestal loop ik er van weg en ik zoek het ook niet op, dat scheelt denk ik wel heel veel. Maar uh, nee, ik heb nooit dat ik me echt, dat ik echt een woordenwisseling had of dat ik met iemand op de vuist ben gegaan, nee.
I: Dat is alleen maar goed toch, lijkt mij.
R: Vind ik. Nee ik ben een vrij rustige jongen heb ik gehoord, dus uh.
I: Oke, van wie heb je dat gehoord?
R: Mijn vrienden die zeggen dat ook, mijn vriendin zegt dat ook, mijn ouders zeggen dat ook. Mijn tantes zeggen dat, dus uh.
I: Nou ja, dat is positief om te horen. **En hoe ben jij bijvoorbeeld met geld uitgaven?** Kan jezelf dan ook een grens stellen of heb je zoiets van je salaris is binnen ik ga lekker.
R: Ik moet wel toegeven, als ik mijn salaris heb in het begin gaat het geld er wat sneller uit dan later op de maand als ware. Maar het is wel altijd dat ik bijvoorbeeld een x bedrag op de bankrekening wil hebben, dat ik dan een beetje een buffer heb. Stel ik uh, mijn fiets die gesloopt is op één of andere manier, dat ik dan ook kan zeggen, nou dat kan nog een fiets kopen. Dat is misschien een raar voorbeeld, maar als.
I: Ik snap wat je bedoelt ja. En hoe moet ik me die buffer voorstellen dan heb je een spaarrekening waar je elke maand iets naar toe.
R: Nee, dat heb ik niet. Ik pin het gewoon en dan kijk ik altijd af en toe, of een paar keer per dag kijk ik op mijn internetbankieren en als ik dat dan zie, dan denk ik van, nou ja, dit heb ik, nou ja, dan kan er nog tien euro of twintig euro van af, of uh ja, of ik stop nu, of uh ja, zo zit dat.

I: Precies, maar die buffer die houdt je altijd?
R: Ja, klopt.
I: Terwijl je bijvoorbeeld uh, stel je hebt honderd euro op je bankrekening en wil negentig euro dat is mijn buffer zeg maar, dan ga je niet twintig euro pinnen?
R: Nee. Soms kom ik er een heel klein beetje onder, maar ik ga niet extreem iedere keer uh.
I: Oke. En hoe sta je bijvoorbeeld in je relatie? Want je zei van he, je hebt een vriendin is je verhouding goed en hoelang hebben jullie al?
R: Hoelang hebben wij al? Uh. Drievierde van een jaar ongeveer, nou ja oke.

Telt wat lang op zijn hand

I: Ik ga niet boos worden hoor, als je het verkeerd hebt.
R: Nee, dat is gewoon stabiel. Ja ze moest wel even wennen dat ik ook weg ging, hier naar toe. Maar ja, het is wel stabiel, zeg maar, het is niet dat het uh, nou nu je daar naar toe gaat dan wil ik niet meer of uh.
I: Ze steunt je ook wel in je keuze?
R: Ja, ze steunt me.
I: En hoe uh, komt het ook wel eens vaak voor in, bijvoorbeeld, in je relatie dat je bijvoorbeeld iets meer moet geven dan dat je lief is, zeg maar?
R: Hoe bedoelt u?
I: Nou dat je bijvoorbeeld een belletje moet plegen, omdat zij dat fijn vindt of een smsje of een appje moet sturen, omdat zij dat fijn vindt, terwijl jij gewoon met je vrienden op stap bent en dat je daar eigenlijk geen zin in hebt.
R: Ja, meestal soms doe ik dat wel ja. Dat ik even van me laat horen.
I: Maar ik bedoel ik ook echt meer waarvan je eventjes niet wilt dat je even zo iets hebt van ja dit is mijn tijd. Of is echt de verhouding echt wel, ja goed, zeg maar, je hoeft je niet te beperken, zeg maar.
R: Nou ja, als ik geen zin heb of geen tijd heb, dan doe ik het niet, ik ga mij niet alleen maar focussen om haar een berichtje te sturen, maar als ik dat wel kan en ik ben er dus niet, dan doe ik dat wel. Maar het is niet uh, dat ik uh, ja hoe zal ik dat zeggen, dat ik het met tegenzin altijd doe, het is wel dat ik even van mij laat horen en ja, dat het goed gaat of niet goed gaat.
I: Ja en dat voelt ook goed voor jou, zeg maar, zoals je in de relatie staat.
R: Ja, dan weet ze nog dat ik leef als ware, ja, dus ja.
I: En is het ook moeilijk om je familie of om je vriendin, je vrienden nu te missen?
R: Ja, het is wel wennen. Want uh, ik ben nog nooit eigenlijk zo lang weg geweest zonder familie of vrienden te zien, dus uh, allemaal nieuwe mensen, allemaal nieuwe omgeving, ik kom ook nooit in zo'n grote stad eigenlijk, dus uh, ja moeilijk is misschien een groot woord, maar het is wel inderdaad wennen ja.

I: **En welke opleiding heb je precies gedaan?** Als ik het dan zo begrijp eerst VMBO en daarna dus die uh.
R: Ja, VMBO-tl, theoretische leerweg en daarna dus gedeeltelijk, ongeveer bijna een jaar, SCWHTV politie.
I: Ja, precies, wat je eerder had genoemd. **En waren je schoolresultaten, uh, hoe zou die willen benoemen? Waren die boven gemiddeld of gewoon goed, gemiddeld?**
R: Normaal. Gewoon normaal. Niet uitstijgende tien ofzo, maar gewoon zes zeven en dat is gewoon

normaal.
I: Precies. **En hoe zou je dat kunnen verklaren voor jezelf?**
R: Dat het zesjes en zevens waren?
I: Ja, heb je zoiets van he, een zes vond ik prima.
R: Ja, eigenlijk wel ja.
I: Of kon je ook echt beter, merkte je dat ook van jezelf?
R: Zeker, ik kon wel beter ja. Maar ja, hoe zal ik dat noemen, kijk, een zes is ook een voldoende en met een zes kan je ook slagen. Nu wil ik niet heel lullig zijn tegenover leerkrachten, maar dat was mijn instelling een beetje. Als ik een zes heb, dan kom ik er ook wel als het ware, dus ja dat was de instelling dus vandaar. Maar ik wist van mezelf wel, stel ik zou dan elke dag of om de zoveel dagen regelmatig in mijn boeken duiken, dan zou het wel beter kunnen.

I: **Ben je ook gesteund door je ouders tijdens je schooltijd?**
R: Ja, zeker.
I: Op wat voor manier?
R: Nou, ze zeiden wel van uh, we weten dat je weg gaat, we weten dat je er geen zin in hebt, maar ga wel je best doen, ga niet uh, gooi er niet met de pet naar. Dus ze snapte wel dat ik het daar niet zag zitten, in eerste instantie. Omdat ik hier naar toe wou. Daarin hebben ze me gesteund, maar ze hebben wel gezegd dat ik niet moest verslappen, niet dat ik dan met allemaal drietjes en viertjes aan kwam.
I: En wist je dus al vanaf je middelbare schooltijd al eigenlijk dat je bij de krijgsmacht wilde?
R: Ja, in mijn vierde jaar heb ik dus besloten om me echt aan te gaan melden en in het derde jaar gingen we naar de landmachtdagen en marinedagen, dus dan kom je er ook een beetje mee in aanraking. Maar dan zie je meer dan je eigenlijk echt ja, onthoudt. Ja, daar is het van ow, ow, ow, maar dan is het na drie dagen weer weg. Maar uh, ja.
I: Maar speelde dat, zeg maar, voor die tijd echt nog helemaal niet, toen hield je niet bezig van wat je later wilde worden?
R: Nou in de eerste en tweede klas totaal niet. Groep acht eigenlijk ook niet. En ja alleen uh, bij ons in het derde jaar moet je een keuzevak maken als ware, dan kan je kiezen uit techniek, zorg. Ik heb dan voor sport gekozen, dat is dan een gedeelte. Ja, met dat sport gingen we zo naar de marine en toen dacht van ja moet ik nou dit of dat, nou toen kwam ik dus met de conciërge in aanraking en die zei ga daar en daar eens kijken. En toen ging ik kijken en toen dacht van dat spreekt mij wel aan, dus het is eigenlijk echt ontstaan in het derde vierde jaar van de middelbare school.
I: Dus je had gekozen voor het sport, uh, traject, zeg maar van de school. Is sport belangrijk voor jou in je leven, zeg maar?
R: Ja, ja vind ik wel.

I: **En heb je ook veel gesport? En wat voor sporten?**
R: Ik heb heel veel verschillende sporten gedaan. Ik heb een tijdje gejudood, niet heel lang. Vrij lang getennist. Ik zat op voetbal, maar dit ging niet goed bij mij. Ik liep wel eens regelmatig hard, dat was vroeger dan.
I: En hoe kwam het dan dat je, uh, voetbal niet zo goed ging?
R: Nee, omdat uh, je bent heel blessure gevoelig, als je gaat voetballen en als je dan met een blessure hier naar toe komt.
I: Oh, op die manier bedoel je.

R: Ik ben dit jaar, zeg maar, vorige jaar voetbalde ik nog en dit jaar ben ik dus gestopt, omdat ik hier dus naar toe ging.
I: En wat heb je echt, uh, toen je een kleine jongen was zeg maar, met welke sport ben je toen begonnen?
R: Volgens mij tennis. Ja ik weet niet precies meer.
I: Maar judo heb je ook geen lange tijd gedaan?
R: Nee, judo heb ik dan niet zo heel lang gedaan, ja misschien iets langer dan voetbal.
I: En wat trok je heel erg aan in het tennissen?
R: Ja ik weet niet, op de één of ander manier had ik wel aanleg voor, dus uh. Ik was, uh, nou wil ik mijzelf niet in de hemel prijzen, maar uh, ietsjes beter dan andere met sommige dingen, ik won vaak, laat ik het zo zeggen. Dus ja, als je ook ergens goed in bent, dan ga je het ook leuk vinden. Dus ja vandaar.

I: **En werd je veel gesteund ook door je ouder met het sporten?** Gingen ze vaak met je mee?
R: Zelf tenniste ze ook regelmatig, meestal op zondag. Dus ja, dan mag je ook wel eens mee, dan deed je een partijtje samen met je grotere broer op dat moment en dan kan je tegen je vader en je moeder, dus ja.
I: Oke. Dat stimuleerde ook wel dat je met je vader en moeder.
R: Ja, dat was wel leuk, ja.
I: Hebben ze dat ook lang met jou gedaan?
R: Nou, op een gegeven moment ging ik op voetbal. En uh, mijn moeder moest heel veel avond diensten draaien en mijn vader heeft dus zijn eigen bedrijf en mijn broer ging dus van de, toen al van de middelbare school naar, nee, van de basisschool naar de middelbare school. Dus ja, iedereen doet dan een beetje ze eigen weg. En toen ging ik dus op voetbal en toen uh ja, toen tenniste ik niet meer, laat ik het zo zeggen. Omdat iedereen andere dingen ging doen, als het ware.
I: Precies. En je zei ook dat je hebt hardgelopen?
R: Klopt ja, vroeger deed ik dat ook wel regelmatig, in de eerste en tweede klas.
I: Oke, hoe kwam dat zo dat je bent gaan hardlopen?
R: Ja, het was gewoon uh, voor de conditie voor het voetbal, bij voetbal ren je en sprint je ook regelmatig, dus met een goede conditie kan je beter presteren. Dus vandaar, dan ga ik wel één of twee keer per week een rondje hardlopen.
I: Oke. En dat kwam eigenlijk helemaal vanuit jezelf zeg je dan? Maar ook omdat je dus, conditioneel fit wilde zijn voor het voetballen?
R: Ja, klopt.
I: Maar je hoefde niet echt door iemand gepushed te worden ofzo om te gaan hardlopen?
R: Nee, ik deed het altijd zo.
I: Oke. En wanneer deed je dan hardlopen? 'S avonds of 's ochtends?
R: Uh, ja meestal een beetje na eten, uurtje of ander half uurtje na eten dat het gezakt is zeg maar en dan gewoon een klein blokje om, zeven kilometer vijf kilometer zo iets. Dan ga ik langs twee dorpen bij ons en dan ben ik weer thuis na vijf, zes, zeven kilometer. Dat deed ik dan altijd.
I: Elke avond, elke dag?
R: Nee, dat niet. Het was een beetje onregelmatig, beetje kijken hoe het weer is en uh, of ik het druk heb met school. Maar uh, meestal één of twee keer per week sowieso.
I: Dat hield je ook wel aan, zeg maar. Want stel nou dat het bijvoorbeeld heel de week regent, dan toch had je zoiets van he, ik ga toch wel uh, nu ga ik dan maar, want ja anders kom ik niet aan de

twee keer per week hardlopen.
R: Ja, ja.

I: **En denk je dat je goed bent voorbereidt voor deze opleiding?**
R: Uh, nou met hardlopen wel, of uh, conditioneel wel. Maar ik denk dat ik fysiek qua gewoon lompe kracht, zeg maar, denk ik een heel klein beetje te kort kom, maar dat kan altijd nog bij gebracht worden.
I: Hoe kom het dan zo, dat je fysiek zo te kort komt? Waarom komt dat denk je?
R: Nou, ik ben nature, of nou ja van nature, maar uh, ik kan heel goed gewoon langdurig lopen en dat soort dingen. Maar ja, dat zit zeg maar in mijn aard, sommige mensen kunnen dat minder, maar die hebben wat meer kracht. Dus dat is een beetje de genen die ik heb geërfd. Maar echter, ik heb wel eraan gewerkt, de afgelopen tijd in de sportschool en dat soort dingen. Eerst van oh, dat is niet mijn sterkste punt, dus moet ik iets doen om het op te krikken als het ware.
I: Oke, dus dat deed je dan ook echt. Dus je hebt echt gefitnesst voordat je hier uh, oke. En dat kon je ook wel, zeg maar, in je wekelijkse routine inbrengen, daar had je weinig moeite mee?
R: Ja, nee, daar had ik heel weinig moeite mee.
I: En hoe zou je dat kunnen verklaren dan, dat je dat eigenlijk toch makkelijk oppakt om te gaan fitnessen, om inderdaad te gaan hardlopen?
R: Uh ja. Ten eerste ik vind sport leuk, dus dat is al he. Ja dat schilt. Ja misschien is het ook stress verminderend zeg maar, he, als jij bijvoorbeeld, laat ik zeggen, een rot of kut dag hebt gehad op school en je kunt jezelf helemaal uitleven op een sprintbaan of je kunt je uitleven op een gewicht ofzo, je moet iets trekken of optillen, dat je dan een soort van uh, ja hoe zal ik dat noemen, dat het weer in balans komt als ware, dat je de stress eruit sport.
I: Dat is heel mooi. Dus je zegt uh, ja een soort van rustpunt eigenlijk zou je kunnen zeggen.
R: Uh, ja, eigenlijk wel.
I: Terwijl sport toch best wel fysieke bezigheid is.
R: Ja klopt, maar ja je bent dan met je gedachten ergens anders, want je bent dan daarmee bezig en dan ben je in ieder geval niet bezig met huiswerk of dat soort dingen.
I: Vond je dat ook moeilijker, zeg maar, een voorbeeldje, om je te concentreren. Bijvoorbeeld op huiswerk dat vond je niet zo leuk en sport wat makkelijker, dat je je daar beter op kon focussen?
R: Ja, toch wel. Komt ook wel, dat zei ik daar net ook al, vind ik toch leuker, dus dan ga je gemakkelijker eerder sporten dan dat je aan je je boeken openslaat. Ja, dus, ik vond sport wel makkelijker om, als ik mocht kiezen of was het huiswerk of was het sport, dan zal ik altijd sporten, gewoon voor mijzelf, mijn eigen tempo, mijn eigen wereldje. Dan zou ik dat boven huiswerk of iets anders kiezen ja.
I: Ja precies. Zou je kunnen zeggen dat je op mentaal gebied goed bent voorbereidt voor deze opleiding?
R: Uh, ja. Ik ben, ja.
I: Waarom dan denk je?
R: Nou ja, hoe heet die documentaire, de Uitverkorenen, als je die ziet dan weet je ongeveer hoe er met gehandeld gaat worden in de opleiding. Dus dan kan je daar ook op gaan instellen dat iemand die tegen jou zegt, niet wil je alsjeblieft, maar je moet of ga nu dat doen. Dus dan kan je in je hoofd, zeg maar, dat of omschakelen of uh, al een beetje een filmpje gaan printen in je hoofd van hoe dat eruit gaat zien en hoe dat gaat klinken. En dan kan je vervolgens dat dus gaan bedenken, dus dan weet je in je hoofd van ja, dat gaan ze tegen mij zeggen of zoiets in de buurt daarvan.

I: Oke. **En denk je dat je van jezelf discipline hebt?**
R: Bedoelt u daarmee regelmaat uh, zo soort iets?
I: Wat jijzelf onder discipline verstaat.
R: Uh. Ja. Vooral in het gebied van sporten heb ik dat wel, met huiswerk maken, omdat ik dat minder leuk vind, minder. Maar sporten was ik al regelmaat van nou ja, ik eet gezond, daar hou ik mij ook aan. Nou af en toe frituren enzo, dat gebeurt ook wel af en toe, maar ik eet gezond, ik probeer goed te drinken, goed te leven. Ja, dat was het ja.
I: Ja, en dat komt ook echt met dat sporten mee.
R: Ja met sporten had ik echt de discipline om uh, ja hoe zal ik het zeggen, mijn ding voor elkaar te hebben, zeg maar.

I: Precies, precies. **En kan je ook voorbeelden geven dat, bijvoorbeeld nog in je schooltijd dat je bijvoorbeeld nog wel discipline kon tonen?** Als je bijvoorbeeld ergens slecht voor stond dat je toch zoiets had van, nu ga ik er echt vol voor zitten.
R: Nou uh. We hadden altijd Engels en ik heb geen talenknobbel, zeg maar, meer een wiskunde knobbel. Dus op een gegeven moment stond ik daar net een onvoldoende voor en toen had ik nog twee periodes en toen heb ik tegen mijzelf gezegd, nou dan doe je daar nu even wat extra voor en dan haal je het en dan kan je net met een voldoende en dan ben je over. Toen heb ik dat voor mijzelf gedaan en ben ik vooraan gaan zitten of dichterbij de docent gaan zitten bij de lessen weet je wel, zodat je alles mee pikt. Dat heb ik gedaan.
I: Oke. En dat kwam ook echt vanuit jezelf, begrijp ik eruit. Niet dat de leraar zei van, nu ga je dit of dat doen.
R: Nee dat niet.
I: Je had wel zelf op tijd door, wat je moest doen.
R: Ja, de leraar zei, want je hebt dan drie minuten gesprekken en we moesten altijd met onze mentor op gesprek en die ging dan onze cijferlijst doornemen. Dus die zei, op een gegeven moment, van he, zes zeven, zeven, zeven, zeven, zes en Engels vijf. Dus dan zegt zij, doe er wat aan, want je hebt nog twee periodes, meestal als je het in de laatste periode doet, dan ben je te laat. Dus toen dacht ik van ja, ze heeft wel gelijk, want het zou wel mooi zijn als ik alles voldoende heb.
I: Oke. **En kan je ook voorbeelden geven dat je, uh, waaruit blijkt dat je bijvoorbeeld eventjes geen discipline had?**
R: Uh. Ja even kijken. Uh, uh. Met mijn kamer bijvoorbeeld schoonmaken, dan uh, zeg ik tegen mijzelf, nou dan ben ik vanavond vrij of vanmiddag vrij en dan ga ik dat doen, maar dan denk ik van ja, nou ja, een ander keertje kan ook. Dan ben ik een beetje laks achtig. Dat je als ware niet doet, ja die afspraak met jezelf die je hebt gemaakt nakomt, zeg maar.
I: Oke. Maar zou je ook kunnen zeggen dat het misschien makkelijker is om dan een afspraak, bijvoorbeeld, met je vriendin te maken ofzo? Dat je dat makkelijker nakomt?
R: Ja, ik denk dat dat wel makkelijker is, want dan, ja uh, jezelf, vind ik tenminste, je kan jezelf moeilijk teleur stellen, maar als je met een ander persoon een afspraak maakt dan stel je hem teleur. En ja, als je eenmaal iemand aardig vind, dan wil je niet iemand teleurstellen neem ik aan, dus. Ik denk dat ik uh, als ik bijvoorbeeld een afspraak zou na moeten komen met mijzelf om mijn kamer op te ruimen of om uh, mijn vriendin ergens naar toe te gaan of om dan er op tijd te zijn, zou ik het makkelijker vinden om de afspraak met mijn vriendin na te komen in plaats van dat van mijn kamer op te ruimen.
I: Oke, oke. Nou, ik denk dat ik het hierbij laat. Ik ben een beetje door mijn vragen heen en ik heb

best wel een goed beeld van je verleden eigenlijk. Helemaal goed. Ik vond het een fijn gesprek eigenlijk. Jij ook?
R: Ja, ik vond het helemaal prima.
I: Helemaal prima. Kijk is aan. Super. Er komen als het goed is nog twee momenten dat ik interview zal houden, dat zal dan midden oktober zijn en eind november, uit mijn hoofd. Dan zijn jullie als het goed is weer hier op de kazerne, zeg maar, na Texel en na de bossen en dan in november ook weer hier op de kazerne. Dus dan hoop ik je weer te spreken.
R: Is goed.
I: Helemaal goed. Dan wens ik je nog een hele fijne avond en dan wou ik je nog hartstikke bedanken voor je tijd.

Een heel lastig interview. Ik kreeg moeilijk antwoorden uit M7 en als hij antwoord gaf was het vaak kort en omslachtig. Ik moet ook zeggen, ik was ook niet op mijn top interview niveau tijdens dit gesprek. Misschien had ik er meer uit kunnen halen. Hij komt bovendien over als een simpele jongen.

M8
Zaterdag 20 september 2014, 18:00 uur

Naar aanleiding van de introductie wordt het volgende gezegd

R: Ja, dat gaat wel lukken, als dat de voorwaarden zijn inderdaad. Dus alles wat ik zeg, is eigenlijk alleen door u krijgt dat een gezicht. Ik bedoel niet door iemand anders.
I: Klopt helemaal. Heb je verder nog vragen over de informatiebrief? Vragen die je te binnen schieten. Neem rustig de tijd.

Informatiebrief wordt nu gelezen

R: Ik mag dus ook naderhand mij terugtrekken uit het onderzoek.
I: Ja, dat is een voorwaarden, ja, vond je het eigenlijk niks, heb je zoiets van nou ik zag de meerwaarde er niet van of dat soort dergelijke of je ziet het gewoon helemaal niet meer zitten. Dan ben jij vrij om daar je eigen besluit in te nemen.
R: Oke, dan top. Daar ben ik blij mee.
I: Snap ik, dat is ook belangrijk.

I: Ja? Goed, als voor de rest alles duidelijk is dan stel ik voor om te beginnen met het interview. Ik ben zeer benieuwd naar jou verhaal, eigenlijk, en daarom wil ik meteen met de deur in huis vallen eigenlijk. **Waarom je voor het Korps Mariniers hebt gekozen?**
R: Nou ja, uh, het is natuurlijk mooi om de beste te zijn, vooral. Je kan jezelf onderscheiden van de rest, bij het Korps Mariniers. Tevens is het hoogst haalbare voor mij bij de krijgsmacht aan openstaande vacatures wat ik kon bereiken. Dus, uh, ja, ik had helaas geen VWO gedaan, dus ik kon niet voor de officieren opleiding gaan. Ik had wel HAVO, maar alle onder officiersrangen waren vol. En ik was te jong voor het Korps toen. Dus toen dacht ik nou ja, dan is Korps Mariniers het best wat ik kon doen. En daarom heb ik ervoor gekozen.
I: Oke, dus het is echt die, uh, dat je echt bij de beste wil horen?
R: Ja en het avontuur trekt mij ook, ik hou erg van avonturieren.
I: Ja, hoe zie je dat dan binnen het Korps Mariniers?
R: Nou ja, het vertrekken naar verre landen. Onder uiteenlopende omstandigheden. Exotische plekken, verre landen, dat trekt mij heel erg aan.
I: **En kan je dat niet vinden de landmacht of luchtmacht?**
R: Ook wel, het is meer dat ik er een beetje ingerold ben. Het duurde erg lang, dat zal je misschien wel weten enzo. Voor mij begon het een jaar geleden al en dan werd ik weer een lichting uitgesteld, van vorig december naar nu. Dus dat scheelt ook al een hele boel en dan uh, ja, ik bedoel, ik dwaal een beetje af, wat was uw vraag?
I: Waarom, zeg maar, het avontuur binnen het Korps Mariniers dat dat je heel erg trekt, dat snap ik, maar waarom dat niet kan vinden zeg maar in de landmacht of luchtmacht? Maar dus specifiek het Korps Mariniers.
R: Dat is meer dus een combinatie van de beste willen zijn en het avontuur zoeken. Dat kan bij het Korps Mariniers het best gecombineerd worden natuurlijk, omdat je, ik weet niet wat meer, uh, ja, wat meer elite zou ik zeggen, het Korps Mariniers. En daarom en dat is meer die combinatie, al zou ik denken dat ik dat avontuur ook inderdaad kan vinden bij andere delen van de krijgsmacht.

I: Precies, precies. Dus het is echt de elite wat echt uh.
R: Dat trok mij in ieder geval heel erg.
I: **En wanneer zou je kunnen zeggen dat je de knoop hebt doorgehakt zeg maar, om echt voor het Korps Mariniers te kiezen, te solliciteren?**
R: Ik denk een jaar geleden, toen ik het op knopje solliciteren drukte, echt definitief, dan gaat er ook echt in je hoofd iets om. Nou is het aan de gang, nou is het aan het rollen. En toen dacht ik daar wil ik bij horen.

Vanaf hier vindt er in het interview een belangrijke wending plaats. M8 heeft voor zichzelf besloten om te stoppen met de opleiding. De rest van het gesprek zal voornamelijk hierover gaan en daar waar mijn vooropgestelde vragen relevant kunnen zijn, heb ik ze gesteld.
Aan het begin van het interview vond ik M8 zeer afwezig, onoplettend en iets geagiteerd. Nu wordt ook duidelijk dat hij daar zijn redenen voor had. Naar mate het interview verder gaat stelt hij zichzelf steeds meer open en verdwijnen deze emoties naar de achtergrond. Hij ziet, bovendien, in mij een klankbord voor zijn verhaal en ook vragen in de rest van het interview.

R: Ik wil u wel van te voren iets zeggen, uh, momenteel heb ik, uh, eigenlijk heel weinig motivatie. En ik zelfs al aangegeven dat ik wil stoppen met de opleiding.
I: Oke, zo snel al?
R: Zo snel al inderdaad. Het is een combinatie van mijn thuissituatie die niet zo heel prettig is en het is mij toch tegen gevallen, ik denk niet dat ik, uh hier perse voor gemaakt ben. Is mis erg mijn burgerlijke vrijheid, ik ben een beetje te vrije vogel voor dit denk ik.
I: Oke, oke, goed, nou ja goed, daar kunnen we nog gewoon over spreken. Nogmaals het is volledig vrijblijvend en uh, oke. Dan ben jij de eerste eigenlijk die al meteen vooraf heeft gezegd om op korte termijn ermee te stoppen.
R: Ja, nou ja er zijn anderen die hebben het aangegeven, maar, uh ik zal u iets zeggen, natuurlijk vertrouwelijk.
I: Ja, zeker, zeker.
R: Niemand krijgt eigenlijk toestemming om te vertrekken. Dat is heel raar en dat is me een beetje tegen gevallen ook. Ik snap dat niet echt.
I: Je bedoelt van, zeker ook maandag zag ik dan ook inderdaad, dat je een brief moet tekenen van, he, als je stopt binnen een maand of zo iets dergelijks dan moet je ook een bepaald bedrag terugbetalen of bedoel je dat niet?
R: Nou ja dat, dat heb ik niet helemaal zo gelezen. Maar ja, je krijgt het formulier en die moet je tegelijk daarna inleveren, dus iedereen tekent dat zonder ernaar te kijken eigenlijk. En dat heb ik ook gedaan, ik heb geen idee wat ik getekend heb en dat is dom geweest van mij. Want nu zeggen ze dan ook inderdaad, dat ik gewoon verplicht ben hier drie weken sowieso uit te zitten, dus drie weken. Uh, al heb ik daar absoluut geen zin, maar mijn verzoek tot uittreden zeg maar, wordt gewoon afgewezen, de eerste keer. Toen heb ik het nog een keer aangevraagd, gewoon gezegd ik stop, waar kan ik mijn spullen inleveren. Toen kwam de luitenant met mij praten, uiteindelijk weer, de tweede. En, uh, die heeft voor mij mijn vertrouwenspersoon gebeld, want ik weet niet wat mijn rechten zijn, ik weet niet wat ze me kunnen maken. Die heeft mij iets meer verteld, dat uh, dat ze mij eigenlijk, ja, uh, hij zei iets van in de zin van je kan mij niet tegenhouden tegen mijn wil in al lijkt het er wel erg op dat dat gebeurd. En hij heeft mij nog proberen warm te maken ervoor, soort van, slaap er nog een nachtje over. Dat heb ik nu intussen gedaan een paar nachtjes, maar ik wil nog steeds stoppen met

het Korps Mariniers. Al heb ik van de luitenant de orders gekregen om de verdere gang van zaken te volgen en misschien zouden ze maandag mijn zaak nog een keer bekijken, maar zoals het er nu op lijkt, uh, ze gaan me gewoon naar Texel, ja, want die vertrekken gewoon heel erg vroeg. En ja, ik moet gewoon mijn spullen inpakken, dus wat er lijkt te gebeuren is dat ik gewoon een soort van uh, verplicht wordt naar Texel te gaan.
I: En dat is aanstaande maandag?
R: Dat is aanstaande maandag.
I: Dat lijkt mij best wel een rot gevoel eigenlijk?
R: Dat is een heel erg rot gevoel. Ik denk dat ik dat weiger. Ik denk dat ik gewoon, ja, weet je, ik ben geen gevangenen, uiteraard.
I: Nee dat lijkt mij ook niet.
R: Dat ik toch het recht heb om gewoon te kunnen zeggen dat ik stop. Ik weet niet, uh, zou ik u, uh, weet u daar iets over, wat ik dan voor rechten heb om dat te zeggen?
I: Uh, niet specifiek. Soewieso, nogmaals, ik ben niet werkzaam binnen defensie, maar het lijkt mij wel het geval, ik snap best wel dat de luitenant, inderdaad wat je zei, je warm wilt maken voor de opleiding van ja, denk er nog even over na, weet je wel, he, je ben al zover gekomen en, he, we zien echt wel potentie in jou. Maar als je zelf er de, uh ja, zelf de eigen wil hebt om uh, volgens mij moet je kunnen zeggen van, uh, dat je inderdaad van joh, dit is niks voor mij. En je hebt misschien wel een paar dingen getekend, ja zou ik dan nog even terugvragen of bij de luitenant van joh, wat heeft er nou specifiek in die formulieren gestaan en dat je dan de schade, zeg maar, voor lief moet nemen. En de enige schade ik dan zou kunnen, waarvan ik weet dat zou kunnen, dat je dan een deel van de opleiding, zeg maar, terugbetaalt. Omdat het allemaal geld kost natuurlijk om militairen op te leiden. Dus dat zou kunnen dat ze dan zeggen, van joh ja, als je wilt stoppen, nou ja, dan moet je een bepaald deel terugbetalen. Dat is zonde geld, maar goed als echt zo iets hebt van ja, goed het licht mij echt helemaal niet, dan moet je dat voor lief kunnen nemen lijkt mij.
R: Ja, maar als het me duizenden euro's gaat kosten heb ik toch liever die week Texel snapt u. Die twee weken.
I: Precies, precies, dat je de proeftijd, zeg maar, voor lief neemt als ware.
R: Maar dat is toch apart dat ze je voor het blok zetten zonder echt zulke voorlichting. Dat vind ik wel heel jammer dat dat zo moet.
I: Ja, dat kan ik heel goed begrijpen.
R: Ja, dus dat is een beetje mijn ding, maar gaat u vooral verder met uw lijst misschien kan ik nog wel, uh.
I: Nee, goed, het is volledig open hoor wat dat betreft, je mag ook spreken waarover je wilt spreken wat dat betreft. Maar ja, dit speelt wel heel erg.
R: Ja, ja, het speelt ook onder andere mensen, ander mensen hebben ook al aangegeven dat ze willen stoppen. Sommige verzoeken zijn gewoon afgewezen net als bij mij. Het is net hoe erg je het volhoudt en hun zien het als ontwenning. En hun gaan er vanuit dat het wel over gaat. Bij heel veel mensen. En ze vinden het natuurlijk zonde, zonde van de investering, vind ik zelf ook. Maar ja, ik ga niet tegen mijn wil in blijven, anders stop ik over drie weken en dat kost alleen maar meer geld, snapt u. Het is zonde van mijn en hun tijd. Dus daarom zie ik geen andere keuze dan maandag mijn poot stijf te houden en te blijven op de kazerne. En gewoon wachten tot dat ik gewoon, ja, de mensen spreken die ik moet spreken wat niet meer vruchteloos wordt.
I: Want je hebt tot nu toe, uh, denk ik dan, je korporaal heb je gesproken en je zei als de luitenant.
R: Ja, de sergeant en de majoor en de adjudant van de vertrouwenspersoon. Dat is wel fijn, dat is een

soort derde partij, dat is goed geregeld. Waar je ook vertrouwelijke dingen tegen kan zeggen zonder dat het het gelijk met naam en toenaam doorgegeven wordt. Ik heb daar wel een beetje mijn twijfels daarbij, maar zo staat het er wel. Dus dat is wel fijn dat je daarmee kunt spreken, zonder dat het echt gelijk een hele impact heeft. Maar ja, die mensen spreek je allemaal maar de majoor en de luitenant die wijzen het af en de korporaal, nou ja, je hebt maar te luisteren naar wat de luitenant zegt. Dus dit is een hele, hele, vreemde situatie. Ik had het nooit verwacht dat het zo zou gaan.
I: Precies, dat kan ik me voorstellen. En de adjudant, wat je zei, dat is, zeg maar, de derde persoon. Wat zei die dan?
R: Die zei, die is meer om aan te horen en advies te geven, hij zei, hij vroeg me om de echte redenen en hij liet mij mijn ouders nog bellen. Enzo. Ja, nee, nou ja, hij liet mijn ouders bellen, daarmee heb ik overlegd, uh, die, ja, die geven mij een beetje eigenlijk mijn eigen verantwoordelijkheid daarin, uiteraard. Je kijkt maar, zeg maar meer. Dus ik ging terug en toen zei ik dat tegen hem. En toen heeft hij in dezelfde, gewoon, nog meer geprobeerd warm te maken en ik moest er nog maar even over nadenken. Dus dat was wel fijn om te horen, maar het leek wel alsof hij iets voor elkaar zou gaan krijgen, maar ja, vervolgens spreek ik met de luitenant. Kwam eigenlijk op hetzelfde neer als dat gesprek ervoor met de luitenant, dat ik gewoon moet blijven. Ik zeg, wat gebeurt er nou als ik gewoon wegloop? Dat vroeg ik eerst aan de korporaal, die zei dan komt de marechaussee je halen, ofzo. Nou ja, dat zal toch wel niet. Dus ik vraag het aan de luitenant nog een keer en dat is gewoon echt zo zegt hij, ja, je staat onder de krijgstucht, als je gewoon weggaat, dan komen ze je halen. Dan heb ik ook geen keus meer. Ik kan niet de poort uitlopen, ik krijg geen toestemming om de dienst te verlaten, wat uh, dan voel ik mij echt een gevangene. Dat maakt het gevoel van die vrijheid kwijt nog erger en daarom wil ik absoluut stoppen. Nou heb ik afgesproken dat ze maandag nog een keer mijn zaak zouden bekijken, al betwijfel ik erg of dat ook zijn intentie was, om me niet stilletjes door te schepen gewoon naar Texel. Ik denk dat hij dat wilt doen. Dus dat is mijn enige optie, om maandag gewoon op de kazerne te gaan staan en zeggen dat ik gewoon mijn burgerkleding aantrek en naar huis ga. En ik vraag waar ik mijn spullen kan inleveren. Dus ik denk dat dat mijn oplossing zal zijn, ik zie geen beter alternatief.
I: En denk je dan dat ze je waarschijnlijk nog gaan houden op de kazerne, zeg maar, dan, voor die maandag, of?
R: Het zou kunnen, ik moet natuurlijk een paar zaken afhandelen. Maar dit is wel een beetje spannend, ik ben heel erg benieuwd hoe ze gaan reageren.
I: Dat kan ik me goed voorstellen ja. En sinds wanneer heb je, zeg maar, gezegd van joh, ik stop er gewoon mee, was dat maandag, of?
R: Nee, dat was donderdag. Ik dacht, ik kijk het eerst even aan. En je weet nooit hoe het gaat. Ik twijfelde al bij de, nou ja snapt u, als je begint aan die keuringen en dingen. In het begin heb je er heel veel zin in en dat ging goed. En toen dacht ik december komt eraan, die lichting zou komen en ik denk nou, nou gaat het gebeuren. Gaaf. En toen krijgen een lichting uitstel, ofzo, ik werd in ieder geval niet in die lichting toegelaten. Dan zakt het af. En dan heb je af en toe nog een beetje warm maken, vooropkomst en dan denk je weer even, je gaat gewoon door en dat gevoel komt vanzelf wel weer terug als dat ik had een half jaar geleden. Maar dat komt dan niet terug en je blijft er op hopen en het is absoluut niet teruggekomen. Snapt u. Het zakt af.
I: Precies, je hebt denk ik, als ik het zo hoor heb je wel het gevoel, als je in december was gestart, dat je dan wel waarschijnlijk de motivatie.
R: Stuk gemotiveerder. Ik was er gewoon helemaal klaar voor toen. En dan is het heel vervelend als dat wordt uitgesteld.

I: Ja, dat kan ik me voor stellen. Waarom, waardoor is dat gebeurt dan?
R: Ik had volgens mij, uh, mijn medische keuring, dat ging dan gewoon goed, maar toen was er iets met de apparatuur, waardoor het leek alsof mijn hartslag zo, pfuf ging, echt een piekje. En toen werd ik doorverwezen naar het centraal, in Utrecht. Toen zou ik dat eerst, eerst zou dat waarschijnlijk te laat zijn voor mijn keuring, omdat ik vanzelf een afspraak kreeg toegewezen. Toen heb ik en vooral mijn vriendin heeft heel veel afgebeld en uiteindelijk kon ik een hele tijd eerder. En dan was ik nog ruim op tijd voor die lichting, dus dat was echt een hoop gestress.
I: Maar je hebt er wel werk van gemaakt, want je wilde in december gewoon beginnen.
R: Ja, dus, nou ja, dat kreeg ik voor elkaar, dat was mooi. Dus dat heb ik doorgegeven allemaal aan de sergeant-majoor die toen dat begeleide. En uh, die belde op ten duur, gewoon van, ja, dat wordt hem niet meer. Je moet maar gewoon de volgende lichting halen. En dan krijg je al die onzin weer opnieuw, fitheidstest en veiligheidsonderzoek. En dan, ja, je kan niks er tegenin brengen. Dus toen heb ik maar een baantje gezocht.
I: Want je was al klaar met de HAVO.
R: Ja, ik was al lang klaar. Dat was jammer. En dan nu dit. Dat is erg jammer dat ik dan niet gewoon kan weg stappen. Ik weet het niet, het valt erg tegen.
I: En had je niet het idee, omdat wat je zei, na december had ik zoiets van de motivatie wordt steeds minder. Had je misschien toen al een besluit kunnen nemen dat je zegt, misschien moet ik er mee kappen? Niet eens beginnen zeg maar.
R: Had ik kunnen doen, maar het is meer als je dan heel de tijd zo er op hoopt dat het gebeurt en dan kan het eindelijk gebeuren en dan denk je, hier hoopte ik al heel de tijd voor, als ik het nu weg ga gooien dan baal ik daarvan, snapt u wel. Maar uh, dan ga je er gewoon mee door en dan ga je er gewoon vanuit dat je op ten duur wel weer verschrikkelijk enthousiast wordt. Maar dit is gewoon niet, uiteindelijk, het beroep voor mij, gewoon niet.
I: En is het dan het fysieke heel erg tegenvalt of echt het mentale?
R: Nee, mentaal. Ik voel mij verschrikkelijk opgesloten en daarnaast heb ik, uh, een beetje privésituatie, die aandacht vraagt. En ik heb ook nog op mijn oude werk, hebben ze het druk, toen ik weg ging. Dus ik hoop als ik nog op tijd terug ben, dan kan ik gelijk weer aan de slag. Maar als ik te laat ben, dan is mijn plekje weg snapt u. Dus daarom wil ik nu weg en niet over twee weken, dat is ook een belangrijke reden.
I: Ja, ja. Ik vind dat ook inderdaad wel, uh, he, wat je zei van dat je er zelf achteraan bent geweest met die medische keuring. Dat je inderdaad een mooie baan hebt dadelijk in de burgermaatschappij, zal ik dan maar zeggen, waar je op terug kan vallen als je hier stopt. Dat zijn wel echt belangrijke punten die zou ik inderdaad ook gewoon aanstellen, van he, ik ben zelf achter die medische keuring geweest, ik wilde gewoon in december beginnen en in principe was dat allemaal de bedoeling en toen is dat van hier dus is dat tegengehouden, want ze vonden het niet goed dat jijzelf, uh.
R: Ik denk dat ze het, uh, misschien vonden ze me te jong, of ja, Ik weet niet. Op zich waren mijn resultaten gewoon goed.
I: Want toen was je nog zeventien?
R: Toen was ik nog achttien. Ik ben nu negentien. Uh, ja, ik weet het ook niet precies wat het was. Maar ja, ik denk wel op ten duur doen ze de meest belovende mensen doorstromen en misschien behoorde ik daar niet bij. Of het is puur dat het gewoon vol was. Het is een vaag verhaal, ik krijg er geen informatie van. Het is gewoon, dit kan niet. Accepteren.
I: Ja, daar heb je dan maar mee te dealen.
R: Ja. Al kunnen helemaal niet dealen als ik nu zeg van he. Ik begrijp het wel voor de investering, wat

u ook zei, dat is logisch. Maar ja, om mij zo tegen te houden dat vind ik ook fout.
I: Ja, precies, goed, je bent geen crimineel of geen delinquent die iets verkeerds heeft gedaan, ja goed je hebt een verkeerde keuze gemaakt, wat dat betreft, maar niet met grote consequenties voor de maatschappij lijkt mij.
R: Nee, zeker niet met opzet. Dat is het vervelende.
I: Maar het is echt dus, uh, dat je het gevoel hebt dat je gevangen zit, zeg maar. Is het dan door het strakke programma of uh?
R: Dat ook. En om een voorbeeld te noemen. Je ziet, het hek om de Van Ghentkazerne zijn naar de binnenkant afgeschermd, met prikkeldraad, snapt u. Je hebt hier het hek en dan heb je hier de kazerne, hier de buitenwereld. En dan staat, dat prikkeldraad, dat schuine stukje met dat prikkeldraad, dat staat naar de binnenkant.
I: Dat is mij nog niet opgevallen.
R: Nee dat is een goed voorbeeld van hoe het is. Het is, ja, alles is van minuut tot minuut bepaald. Iedereen stelt mijn rooster vast en dat kan ik niet zo goed trekken als ik had gedacht. Ik ben erg gehecht aan mijn vrijheid.
I: Je was wel, zeg maar, op de hoogte van dat het strak programma zou zijn en je heel erg geregisseerd zou worden gaan worden, zeg maar.
R: Ja, maar mentaal is het gewoon tegen gevallen wat dat betreft. Ik dacht dat ik dat beter zou kunnen pikken, maar als ik dat niet goed kan pikken, dan is dat niet anders.
I: Nee goed, ja, als die motivatie er niet is.
R: Nee, gewoon weg ja. Ook door die houding, van ja. Het is niet mijn wereldje. Nee.
I: En je had het er ook over dat je thuissituatie wat aandacht vraagt, wil je daar nog over praten?
R: Ja, ik weet niet precies, want natuurlijk als al die puntjes bij elkaar komen in een verslag dan heb je toch al een mooi persoonsbeschrijving snapt u. Dus als ik dat ook nog vertel, dan is het gewoon een heel plaatje van mijn persoon en dan kan iemand dat gewoon plaatsen met mijn persoon natuurlijk.
I: Oke, als je daar niet over wilt praten, dan sta je daar ook volledig vrij in, wat dat betreft hoor, maar ook omdat het waarschijnlijk bij één interview blijft met jou dus, he. Dat het ook, uh, de kans groot is dat ik hier ook, uh, op later termijn niets mee kan, zeg maar. Want ik moet wel drie interviews wil ik dan op drie verschillende tijdstippen wil ik dan gaan doen en dan wil ik verschillen, zeg maar, gaan zien. En omdat het bij jou bij één interview blijft, zeg maar.
R: Ja, dat wil ik ook.

Wordt gelachen

I: Ja, dan is het waarschijnlijk voor mij ook, uh.
R: Nou dat is fijn, ik vind het fijn in ieder geval dat ik in ieder geval wat kan vertellen tegen u.
I: Ja en nogmaals ook als je er liever niet over wilt praten dan, uh.
R: Nee, ik wil er wel over praten, dat kan wel. Ik vind het wel fijn een vertrouwelijke sfeer. Nou ja goed, mijn vriendin is depressief. Al een hele tijd, het ging weer een beetje beter, maar ik ben toch liever thuis bij mijn vriendin, dat is een bijkomend dingetje, snapt u. Dat is eigenlijk nog een derde goede reden vind ikzelf. Mijn motivatie is weg, ik ben bang dat mijn oude baantje kwijt is en mijn vriendin zit depressief thuis.
I: Wonen jullie samen?
R: Nee, zij woont gewoon thuis, ik ook gewoon.
I: Maar het is toch ook wel iemand ook, uh, haar ouders, uh.

R: Ja, haar ouders hebben zeker wel controle op haar. Maar ik vind het gewoon dat, uh, ik ben liever, ik weet niet, die zet ik liever op één. En dan, uh, ik heb thuis ook een beetje compleet plaatje om dan hier aan de slag te gaan, nee, het is niet dat ik het niet eens leuk vind, geen motivatie, terwijl ik thuis gewoon, whop, in mijn mooie leventje met baan en vriendin kan stappen. Ja, mijn vrijheid. dat is een belangrijk voor mijn vrijheid voor mij. Ik voel mij snel opgesloten.

Langere stilte dan gebruikelijk

I: Ik heb allemaal vragen natuurlijk die je, van ja, dit trekt toch meer de aandacht in deze situatie natuurlijk. Uh, dus maandag ga je weer echt spreken met luitenant dan?
R: Ik hoop het wel. Ik zal waarschijnlijk wel, uh, ziet u weet u hoe het gaat, nou doen ze net alsof ze mij maandag gaan spreken en dan moet ik gewoon de handelingen volgen enzo, doe dan een beetje voor de rest alsof je gemotiveerd bent, snapt u wel. En dan hopen ze dat ik gewoon weer inval en dan gewoon, pfuf, als de groep gaat bewegen. Dus ik doe gewoon de groep na en dan is het 's ochtend heel vroeg en dan ben je al een beetje ontzag voor de leidinggevende, dus je spreekt ze niet zomaar aan, van he, wat is het nou. Dus dan ga je met de groep mee, je doet met hun mee, je gooit, op ten duur, je spullen in de bus, dat is dan het punt waarop ik in moet grijpen, omdat mijn spullen dan in die bus zitten, dan ben ik half verplicht al om mee te gaan, want ik moet toch mijn spullen inleveren. Dus dan moet ik mijn spullen oppakken en naast de groep gaan staan, naar de korporaal toe lopen om te zeggen, ik zou eerst de luitenant spreken. Dat zou het beste zijn, dan. Maar dat is nog erg vroeg, dus wat er gebeurt, is nee kan niet, die spreek je wel een keer op Texel, want die luitenant is nog niet binnen. Dan wordt ik daar weer afgezeten en dan zal ik, ja, dan zal ik moeten blijven staan en gewoon moeten zeggen, nee, de luitenant spreken, ik ga naar huis. Dus dat is moeilijk, heel erg.
I: En dat kan ook niet morgen ofzo, of vanavond nog?
R: Het is ook, ik heb tegen die luitenant gezegd dat maandag, ik wil wel, ik wil me wel aan mijn woord houden, ik blijf gewoon tot maandag en ik doe gewoon voor de rest alsof ik gemotiveerd ben. Maar dan moet ik maandag ook gewoon te woord gestaan worden en op een normale manier en anders dan blijf ik daar gewoon staan, tot dat het gebeurt. Dat is moeilijk, snapt u, je wordt in een groepje gewrongen en het groepje gaat allemaal één kant op en dan is er best wel wat voor nodig om uit het groepje te komen. Dus ja, het is een beetje, ja, een rare emotionele muur ook, om toch ineens met veel minder, uh, ontzag om te gaan met die leidinggevende allemaal. Want je moet toch iets eisen. Dat is moeilijk.
I: Ja goed, dat is ook inderdaad iets waarmee direct wordt geconfronteerd inderdaad als je solliciteert voor het Korps Mariniers natuurlijk, van ja, shit, ik krijg wel een, uh, fikse korporaal natuurlijk voor me die je me flink drillt, zal ik maar zeggen.
R: Ja inderdaad, dat is ook echt wennen.
I: Maar je denkt wel echt dat als je in december was begonnen dat het dan wel waarschijnlijk beter was geweest?
R: Ja, ik had toen ook, ja, ik weet het niet, ik was er gewoon klaar voor. Ik had een baantje als lasser eventjes, via een uitzendbureau, dus daar kon ik zo snel mogelijk weg, snapt u. Ik was er gewoon helemaal klaar voor en dan werk ik er naar toe en dan gebeurt het niet en dat is een tegenvaller. En dan wil je toch vasthouden wat ik zei, dat je gewoon denkt dat die vanzelf wel weer die motivatie vindt, het is zonde om weg te gooien.
I: En welk baantje kan dadelijk misschien weer oppakken dan?

R: Ik was machinebouwer, monteur. De oudste broer van mij heeft zo'n bedrijf en er werkt een andere broer van mij dus ook, dus het is wel leuk met drie broers in hetzelfde bedrijf. Ik weet niet, het voelt ook echt dat je iets opbouwt waar iemand wat aan heeft. Als ik daar hard werk, dan heeft mijn broer er wat aan. Maar als ik hier hard werk, ja, dan heb ik er zelf wel wat aan, maar voor de rest.
I: Ja, het is een groot plaatje natuurlijk wel de veiligheid van Nederland en van andere landen in de wereld.
R: Ja, dat is op zich wel heel belonend werk uiteraard. Maar ik denk niet voor mij eigenlijk.
I: En uh, nou ja, ik zal toch maar dan een beetje open zijn dan, omdat dit waarschijnlijk het laatste gesprek kan zijn. Ik wilde vandaag, zeg maar, een beetje gaan kijken van hoe je, zeg maar, discipline van huis uit hebt meegekregen. Als je het goed vindt dan wil ik daar nog een paar vragen over stellen.
R: Natuurlijk, ik heb alle tijd.
I: Dat vind ik nog wel leuk om te horen, zeg maar, misschien geeft dat ook nog, toch nog een beetje leuke wending aan het gesprek dat het niet alleen maar kommer en kwel is.
R: Natuurlijk fijn.

I: Helemaal goed, **want ik ben best wel benieuwd eigenlijk hoe je opvoeding was, ben je vrij streng opgevoed of vrij neutraal?**
R: Vrij losjes. Ik was wel gelovig opgevoed, ben nog steeds wel gelovig van mezelf, maar thuis uit. Dus dan heb je wel strakkere normen en waarden, denk ik, dan openbare families, meestal. Tenminste je leeft bij de Bijbel en daar staan toch wel strakke dingen in. Maar we hadden wel een losse invulling thuis, erg vrij. Ik woonde op een boerderij, dus veel vrijheid op het erf, heel groot erf. Iedereen had een eigen schuurtje om te sleutelen en te doen. En uh, iedereen reisde er aardig op los, ik heb zelf ook heel veel gereisd, best veel. Dus heel erg vrij. Misschien wel een beetje te vrij.
I: Te vrij?
R: Nee, niet te vrij, maar te vrij voor dit, dit heeft consequenties natuurlijk op een gegeven manier.
I: Terwijl je wel inderdaad zegt, van he, ik ben wel gelovig opgevoed en dat gaat misschien strenger inderdaad dan bij niet gelovige gezinnen. Hoe valt dat te rijmen dan, toch de vrijheid en heel erg?
R: Dat gelovige met de vrijheid bedoelt u? Nou ja, op zich als gelovige kan je ook bepaalde vrijheid aan andere grenzen gebonden dan een strenge opvoeding. Je kan ook gelovig zijn en toch zat leuke dingen doen, reizen en gek doen, heel vrij zijn. Uh, ja, het is streng, het is ook een eigen, het is net hoe streng je het jezelf maakt. Je kan alles volgens het boek doen, dus uh ja. Twee keer naar de kerk op zondag. Dat deden we wel, dat was bijvoorbeeld redelijk streng. Nou ja, dat deed je meer uit respect, het is ook veel met respect, wij gaan naar de kerk. Ook als we geen zin hebben, voor onze ouders, gewoon voor mijn moeder voor mijn vader, gewoon uit respect. Dus uh, even denken.
I: Maar was dan bijvoorbeeld op doordeweekse dagen, he, op de maandag tot en met zaterdag, kon je dan inderdaad gewoon vrij je gang gaan, zeg maar?
R: Nou ja, we hadden het vooral toen we jonger waren, ik nu niet echt meer, niemand meer. Je had gewoon tijden, zeg maar, op zaterdag omdat de zondag volgde. Dat bijvoorbeeld dat is wel een vrijheidsbeperking, maar op ten duur geven ze je zelf het recht in je handen, dat begint op je zeventiende tot negentiende ongeveer denk ik. Achttien, zoiets. Dan wordt je daarin wat vrijer ingezet en dat hoeft niet altijd gepaard te gaan met geweld zoals van he, het kan niet zo laat thuis en ruzie en confrontatie. Maar dan geven ze je dat recht in eigen handen. Dus dan kan je dat wel overnemen. Dus je krijgt die vrijheid vanzelf en dan kan je het zo invullen zoals jezelf wilt. Maar als je

jonger bent dan is het inderdaad wat strenger al scheelt het wel als jij uit een gelovige omgeving komt, van het hele dorp, dan valt het niet op, dan is iedereen zo.
I: Precies, precies. Maar je voelde, ja, je had wel in ieder geval wel het gevoel dat je heel erg veel vrijheid kon ervaren, zeg maar.
R: Jazeker, ik had ook zeker wel veel vrijheid in aller daagse dingen, behalve het geloof uiteraard was belangrijk, maar dat vond ik ook geen last, zeker geen vrijheidsbeperking.
I: Misschien zelfs iets dat die vrijheid misschien kon bevorderen misschien wel.
R: Ja, op andere vlakken misschien wel. Ja, nou ja, ik denk dat je dat niet perse zo moet zien.

I: En hoe, uh, dus je was ook heel erg, he, op zaterdag moest je dan op tijd thuis zijn weliswaar, maar kon je ook doordeweeks, uh, had je dan ook een strikt, **was je punctueel in het op tijd naar bed gaan of ja, verschilde dat, zeg maar?**
R: Helemaal niet eigenlijk. Ik heb afgelopen anderhalf jaar, nee, het begon op mijn zestiende of vijftiende, ik had een schuurtje gebouwd, je weet wel, van die plattelands keten. Ik had een werkplaats en daar had ik een verdieping opgezet, een schuurtje voor met mijn maatjes. En daar deden we dan een biertje drinken, en uh, eigenlijk was dat gewoon, daar was ik heel vrij in, dat kon vijf zes dagen per week. We deden we ook wel verschillende maanden gewoon, van de zomerperiode. Dus dat was hartstikke vrij. Ik kan overdag gewoon, uh, ik heb een tijd gewoon, dat ik zei, dat ik niet werkte een paar maanden. En ik kon daar gewoon voor kiezen, want ze wisten toch wel dat het goed komt en op ten duur, ze dachten wel dat ik die eigen verantwoordelijkheid kon nemen om gewoon een tijdje niet te werken en me te oriënteren op een studie of iets. En dan gewoon weer werk te zoeken en werk goed te verrichten. Dus het was heel vrij, ik werd niet verplicht om dingen te doen. Behalve een paar lullige klusje in feite, landwerk enzo, dat hoorde er een beetje bij uiteraard.
I: En wat je zei, he, lekker een paar pilsje met je maatjes, hartstikke leuk. **Kan je zelf ook makkelijk een grens stellen van vanavond drink ik drie biertje en daarbij hou ik het bij, of kan je je ook echt helemaal los laten gaan?**
R: Nou ja, het was, ik kan het makkelijk een grens stellen. Als ik zeg van nou, ik drink er vanavond drie, dan doe ik dat. Al heb ik dat heel zelden gedaan voor mijzelf eigenlijk, omdat ik daar te vaak het nut niet van inzag. Ik was niet op school ook nooit echt gemotiveerd. Dronk gerust, ging ik uit voor een examen enzo. Dat is een beetje slechte instelling van mij. Jazeker. Ik heb wel een beetje spijt dat ik niet zo goed mijn best heb gedaan op school. Dus dat is wel jammer. Maar voor de rest kan ik best grenzen stellen. Al is het moeilijk om het grote plaatje te zien vooral als je jong bent.
I: Ja, zeker. Soms heb je daar sturing in nodig. Moet je net het geluk hebben om de juiste persoon inderdaad, uh, te vinden. Maar je hebt wel de HAVO afgemaakt?
R: Die heb ik wel afgemaakt ja.
I: Maar had je het beter gekund dan vindt je van jezelf?
R: Ik had soweiso een jaar sneller gekund, want ik ben blijven zitten nog, in de vierde. En ik denk het wel, als ik kijk hoeveel andere mensen besteden thuis aan de studie, dan denk ik dat het toch wel beter had gekund. Ik deed zelden huiswerk enzo, dat is dom, maar dat zie je dan niet in. Dus dat is wel jammer.
I: Ja, wat je zegt, ja je hebt er wel spijt van, maar goed, HAVO is toch uh.
R: Ja je kan er wel dingen mee, dat is wel gaaf.
I: Dat wou ik net zeggen, van je komt niet helemaal in een zwart gat.
R: Nee ik kan nog wel hbo studeren natuurlijk, tenminste dat is mogelijk. Het kan.

I: Maar ook dus, uh, dat je af en toe moeilijk de motivatie kon opbrengen om huiswerk te maken dan. Hoe kwam dat dan, zou je kunnen zeggen? Of vond je andere dingen heel erg leuk?
R: Dat was het inderdaad, ik vond het niet interessant. Op momenten dat ik iets interessant begon te vinden op school, dan ging het echt, uiteraard, heel erg goed.
I: Bij bepaalde vakken ofzo?
R: Ja, een tijdje vond ik geschiedenis heel erg interessant en dan ging het verschrikkelijk goed. Of uh, ja, geschiedenis was een goed voorbeeld, ja. Vind ik nog steeds wel interessant, maar om het te studeren is dat wel, volgens mij, financieel soweiso geen goede keuze en qua arbeidsgelegenheid valt het ook wel tegen volgens mij.
I: Zeker met de nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs of uh, hoger onderwijs zeg maar, hbo en universiteit, is het inderdaad uh. Financieel wordt het steeds moeilijker gemaakt voor studenten om een studie, inderdaad, te gaan doen. Dat maakt het inderdaad ook niet erg aantrekkelijk. Daarvoor heb ik ook een paar keer flink voor geprotesteerd bij de overheid. Maar ja dat uh, daar doe je ook helaas niks aan, dat is ook een soort van overmacht waar je dan eigenlijk niks aan kan doen en dan moet je zelf inderdaad, een wijze keuze kunnen maken, van wat ga ik nou wel doen en wat ga je niet doen. Maar het belangrijkste wat ik je zou willen meegeven is dat je het beste kan doen waar je hart ligt. Als je iets leuks doet, of dat nou putjes scheppen is of dat je nou op de universiteit gaat studeren of wat dan ook. Ja, doen wat je leuk vindt en als dit niet is wat je leuk vindt, dan ja, dan houdt het op.
R: Ja, ik kan wel stomkoppig die twee weken volhouden, maar ik denk niet dat mijn gedachten veranderen.
I: Nee, maar zou het dan wel zo kunnen zijn, stel dat de luitenant zegt, van joh, je gaat nog mee naar Texel en daarna zeggen van uh, daarna mag je gewoon stoppen met de opleiding als hij dat als optie meegeeft.
R:Dat heeft hij al gezegd, inderdaad. Maar dat uh, ik wil gewoon weg. Op ten duur wordt het een principieel dingetje. He, je moet die twee weken weg, ik moet elk moment kunnen beschikken over mijn vrijheid vind ik. Niet dat ik, uh, dat ze me gaan vertellen dat ik twee weken iets moet doen wat ik niet wil. Ik voel mij er absoluut niet fijn bij, daar wordt ik zowat ziek van in het opsluiten.
I: Dat kan ik me goed voorstellen.
R: Dus dat is het een beetje waarin het stagneert, bij de opleiding.
I: **En hoe was je bijvoorbeeld in je jeugd met agressie? Heb je bijvoorbeeld een heel kort lontje of valt dat reuze mee?**
R: Valt heel erg mee. Ik heb eigenlijk nog nooit een serieus gevecht gehad. Alleen worstelen met mijn broers. Ik heb vier broers, dus dat was leuk worstelen, maar voor de rest niks, geen agressie. Ik heb wel kickboks beoefend, best een tijd. Maar geen agressie, nooit, ik ben nooit op de vuist gegaan.

I: Oke, nou dat is alleen maar goed om te horen lijkt mij. **En welke sporten heb je nog meer gedaan?**
R: Eigenlijk alleen dat. En een beetje hardlopen, een beetje gek doen. Beetje boerenjongens dingen misschien. Kattekwaad. Maar eigenlijk alleen officieel kickboksen.
I: Dus ook nog een tijdje wezen hardlopen. Heb je dat ook gedaan, zeg maar, voordat je hier kwam?
R: Ja, zeker, dat was voorbereiding.
I: En kon je daartoe makkelijk aanzetten?
R: Ja, dat ging eigenlijk best goed. Ik werkte een tijdje in Gouda en toen als ik dan ging trainen dan ging ik van werk naar huis lopen. En elke keer iets verder en dat twaalf kilometer ongeveer en op ten duur ging dat gewoon aan één stuk, zonder lopen zeg maar. Dus ik kon mijzelf er wel toe aanzetten om niet te stoppen, zeg maar. Dus dat is wel mooi.

I: Oke, dat ik ook best, uh, dat vergt ook wel wat kracht, zeg maar. Om naar je werk toe te gaan, rennend en dan weer naar huis gaan, rennend.
R: Ja, ja, dat was wel, daar moet je jezelf even overheen zetten. Dat kon wel, dat was wel fijn om van mezelf te zien dat dat gewoon allemaal mogelijk is als je maar wil.

Iets langere stilte dan gebruikelijk

I: Ja, dus. Ik wil nog eventjes terug naar je schooltijd. **Heb je ook veel steun gekregen van je ouders tijdens je basisschool, middelbare school?**
R: Zeker, ze waren er altijd. Al zou ik willen, maar meestal vind ik dat niet belangrijk, bijvoorbeeld ouderavond, formulieren, die vergat ik. Die propte ik in mijn tas, in de puinhoop. Ze waren niet heel erg betrokken, maar ze hadden er graag geweest. Dus thuis kwam ik er altijd wel bij aankloppen, maar bij school waren ze er niet zo vaak. Ik hou dat liever gescheiden, school en ouders. Ik weet niet ik had liever niet dat ze zo betrokken waren, ik doe liever dingen in me eentje, op mijzelf dus. Maar ze steunde me wel sowieso heel erg.
I: **Ook voor jou, toen je echt nog goed gemotiveerd was, zeg maar, om bij het Korps Mariniers te gaan?**
R: Jazeker, ze dachten als jij dat leuk vindt, dan moet je dat gewoon doen. Ja.
I: En toen ze je ook belde dan van de week, toen he, vertelde, dit is toch niet wat ik wil, toen zeiden ze ook van, jongen kom gewoon weer terug naar huis.
R: Mhah, het was meer, de majoor had ze ook gebeld, 's middags voordat ik ze kon bellen. Mijn moeder is een beetje vrouwelijk daarin misschien, die raakt dan erg springerig en beïnvloed. Ik weet niet echt goed wat de uitdrukking is, maar aardig vol van de majoors zijn woorden en de majoor had ook gezegd, dat ik getekend had voor die drie weken, dus, van dat ik sowieso zou blijven. Al kan ik mij daar, uiteraard, niks van uh. Ik had op moeten letten wat ik teken, ik weet niet wat ik heb getekend of wat, welk stukje eigen invulling is van hun, van zo gaat dat je blijft gewoon. Dus daar weet ik eigenlijk helemaal niks van, dus toen werd ze opgewonden daarvan. Een man en man, een woord een woord. Als jij dat getekend hebt, dan blijf je daar. Maar ik weet dus niet wat eigen invulling is van de luitenant en de majoor op dat gebied. Ze kunnen mij alles wijsmaken, ik weet niks. Ik heb geen kennis van niks, ik heb geen contract in handen. Dus dat is moeilijk.
I: Dat is ook een belangrijk punt, omdat inderdaad, mocht je maandag wel weer gewoon, volgens de afspraak de luitenant kunnen spreken, dat je dat inderdaad ook nog meeneemt, van joh, als jullie zeggen dat ik heb getekend voor drie weken, dan wil ik dat zien en dan stap ik gewoon in de bus en dan ga ik mee naar Texel en dan schei ik er daarna wel mee uit.
R: Dat zou een optie kunnen zijn.
I: Precies. Ik schrijf even wat belangrijk punten dan uh, voor je op.

Stilte waarin de punten worden opgeschreven

I: En denk je dat je, uh. Het is nou misschien een overtrokken vraag, **maar denk je dat je goed bent voorbereid, zeg maar, voor deze opleiding?**
R: Ja, dat denk ik wel ja. Ik had gewoon goede resultaten, DCP en fitheidstest. Gewoon goed genoeg, ik zou zeggen ruim voldoende.
I: En kwam dat dan dat je, he, goed bent gaan hardlopen en misschien een krachttraining ben gaan doen?

R: Ja en, uh, de voorbereiding zit niet alleen in spierontwikkeling, maar ook in je hoofd. Heeft te maken met fysiek, zeg maar, niet perse die mentale belasting, maar meer die fysieke belasting die je in je hoofd aan kan. Tot je hoofd zegt stop en dat moet je gewoon kunnen uitbreiden totdat je eigenlijk je lichaam al zegt van stop stop stop tegen je hoofd en dat je hoofd dan denkt van nee nee nog niet. Dus dat is het ook in je hoofd.
I: Precies, precies. En denk je dat je goed op de hoogte bent gebracht door wat er, uh, wat er bij kwam kijken, zeg maar, bij het Korps Mariniers, dat je genoeg informatie had van oh, dit en dat kan ik verwachten?
R: Ja, zeker wel. Al kwam een hoop van die informatie ook, uh, natuurlijk door de film Uitverkorenen die heb ik uiteraard gezien. Dat schept wel een aardig beeld, denk ik, van wat de opleiding inhoudt. En dat is wel, die hebben ze ook laten zien tijdens de vooropkomstdag. Dus ik denk dat ik, uh, best voldoende ben voorgelicht om toch wel een goed beeld te kunnen schetsten van de opleiding.
I: Dus dat toch wel?
R: Jazeker wel.
I: **En vindt je van jezelf dat je voldoende discipline hebt of genoeg discipline hebt?**
R: Nee. Ik kan die discipline, die wil ik niet opbrengen. Het is niet, ja, het is het willen. Ik wil het niet. Ik wil niet dingen doen. Ja, het klinkt een beetje maf misschien, maar ik wil gewoon mijn eigen baan trekken en dat kan hier natuurlijk niet. Daarin heb ik mij vergist.
I: Ja je wilt, ja bedoelt daarmee te zeggen, als ik het zo begrijp. Dat je gewoon, he, huiswerk ging moeizaam, het interesseerde je niet zo, ja misschien geschiedenis dan wel, dat je bijvoorbeeld voor geschiedenis dan wel de discipline kon opbrengen om het huiswerk te maken, dat vond je leuk. Zo is het ook met dit, zeg maar, van ja, dit vindt je niet zo leuk.
R: Nee, ja dan kan ik het niet opbrengen.
I: Precies. Dat heb je ook in, ja, in het dagelijks leven, zeg maar, als je iets niet leuk vindt, dan vindt je het ook moeilijk om het op te brengen. Bijvoorbeeld, je kamer opruimen.
R: Ja, dat inderdaad, als ik het niet leuk vind, dan vind ik het moeilijk om het op te brengen, vooral om er beter in te worden. Dan wil je jezelf niet ontwikkelen in iets wat je niet leuk vindt. Niet zoals u een studie kiest die u natuurlijk het leukst vindt, uiteraard en daar wil u in verdiepen. Wil je economie gaan doen, of weet ik veel wat, wat je niet leuk vindt, dan wil u daarin ook niet beter in worden. Dan wil je er toch zo snel mogelijk klaar in zijn. Dat heb ik.
I: Maar zijn er ook wel veel vlakken, zeker ook als je dan een studie kiest, dan zijn er ook een paar vakken die je wat minder leuk vindt, of wat minder liggen weet je wel. Dan is het ook zo van kan je daarover heen zetten. Goed, je hebt je HAVO afgemaakt, dus het zit wel in je.
R: Ja, het kan wel. Maar niet, uh ja. Als het moet dan moet het.
I: Oke, maar kortom. Je zegt wel waar je mee begonnen bent, nadat ik die vraag had gesteld, van vindt je van jezelf dat je discipline hebt, dan zeg je echt resoluut zei je nee.
R: Ja, dat trok ik vooral naar deze discipline die hier verwacht wordt. Die bezit ik niet. Ik, uh, ja, wat is bezitten, misschien willen. Ik wil het niet opbrengen, dus dan bezit ik het eigenlijk niet. Ik, uh, doe het wel, uiteraard, maar helemaal niet omdat ik het wil, van dat ik geen keuze heb. Anders worden mijn maatjes gestraft, met opdrukken of zulke dingen. Dus daarom is het ook een beetje verplicht om het dagprogramma door te lopen, je wilt geen onrust schoppen voor je maatjes, anders zijn zij straks de sjaak door mij, weet u. Dat werkt op zich wel heel goed, die groepsstraf, als één persoon iets verkeerds doet.

I: Ja. **En kan je voorbeelden geven waaruit blijkt dat je wel heel erg gedisciplineerd bent? Dat je**

wel discipline hebt getoond? Bijvoorbeeld uit je schooltijd of in je relatie.
R: Ik heb pas, misschien uh, discipline misschien doorzettingsvermogen. Pas had ik, uh, een wedstrijd. Ik weet niet of u het kent, The Man of Steel Run, dat was bij Rotterdam in de Zevenhuizenplas, daar om heen moest je veertien kilometer rennen en een hindernisbaan en dan zo snel mogelijk. Dat op ten duur, uh, kan ik wel de discipline voor op brengen om te blijven rennen bijvoorbeeld. Ik kan wel tegen mijzelf zeggen van ik blijf gewoon rennen. Dus dat is wel zelfdiscipline. Maar voor de rest kan ik er eigenlijk slecht mee omgaan als andere iets van mij verlangen. Daar kan ik moeilijk discipline voor op brengen.
I: Precies, maar je kan wel, misschien, vanuit jezelf, zeg maar, je ergens toe zetten. Maar goed dan is de voorwaarde eigenlijk voor jou, voor de meeste mensen denk ik ook wel, van ja ik moet het wel leuk vinden.
R: Ja inderdaad.
I: **En kan je voorbeelden geven, waarin je even iets aan discipline tekort komt?** Je hebt je schooltijd al je besproken van ja, dat is een goed voorbeeld, maar heb je ook nog iets anders misschien.
R: Hm, als het niet wat er nu gebeurt, uh. Niet echt denk ik, want de meeste dingen die ik in mijn burgerleven uitvoerde, die deed ik omdat ik ze zelf wou. Beroepen die ik heb gekozen en werkzaamheden, dat koos ik. Dus dan wil ik het wel en dan schiet het niet tekort, zeg maar.
I: Je hebt hier ook in feite voor gekozen.
R: Ja, inderdaad.
I: Dingen kunnen tegenvallen. Ook in de burgermaatschappij.
R: Zeker en dit valt gewoon tegen. Ik voel me heel erg lullig, dat ik de staat op kosten jaag of wat dan ook. Of dat andere hun kans mislopen, omdat ik in die opleiding wilde. Maar daar is het nu laat voor, daar schiet niemand wat mee op als ik me schuldig ga voelen of weet ik veel wat. Ik kan net zo goed zo snel mogelijk weggaan denk ik en iedereen verder laten gaan.

Einde van het interview. Hierna ben ik samen met M8 aan het doornemen wat zijn opties zijn en hoe hij nu verder zou kunnen handelen. Dit is een zeer persoonlijke aanpak. Ik had toch echt wel met M8 te doen en daarom voelde ik mij geroepen om hem zoveel mogelijk te helpen waar ik dat kan doen, zonder dat ik afvallig zou overkomen naar het kader toe.

I: Helemaal goed. Nou wat dat betreft, uh, ik ben in feite wel door mijn vragen heen. Dus voor de rest wil ik het nog een beetje open houden. Wat ik je dan nog wil meegeven, inderdaad, wat belangrijke punten zijn om, als je dan inderdaad dat gesprek krijgt, wat je gewoon moet krijgen, lijkt mij, daar heb je, uh, zou je tenminste recht op moeten hebben. Dat is dus dat je gewoon wil weten waarvoor heb je getekend, dat ze dat aantonen. Waarschijnlijk heb je dat formulier inderdaad maandag in de Johan de Witt zaal misschien, dat ze dat formulier tevoorschijn kunnen toveren, maar dat moeten ze kunnen aantonen. En daar heb je dan je handtekening voor getekend, nou dat wil je dan even nalezen, als inderdaad blijkt van joh, je moet, uh, je bent drie weken van ons, als ware, dan moet je dat maar als de schade meenemen en daarna opstappen. Of als het zo is, van ja, je bent bereid om op te stappen, maar je moet dan een bepaald fiks bedrag moet je betalen, dan kan je de overweging maken van ja, ik blijf bij me standpunt, ik ga weg, ik betaal het bedrag terug. Of je zegt van ja,misschien toch omdat het zoveel euro's zijn misschien ga ik dan toch maar eventjes mee, je je weet het niet. Maar goed, motivatie problemen dat is gewoon lastig natuurlijk. Dus dat is belangrijk, dat je gewoon vraagt van waar is dat formulier dat wil ik nu gaan lezen waarvoor ik heb getekend. En daar heb je je dan maar aan te houden, in feite, of de schade opnemen, of inderdaad drie weken dat

je hier moet blijven.
R: Want als ik daarvoor getekend heb dan is er geen andere weg?
I: In feite niet nee. Zo is het inderdaad wel. Goed, wat ze dan zullen zeggen, ja je weet in feite waarvoor je bent begonnen en je hebt die brief moeten lezen. Ja, dat zijn lullige dingetjes he, maar dat is ook bijvoorbeeld als een lullige verkoper bij jou aan de deur komt en die probeert je een flut product aan te smeren en die zegt van, ja dat is super goed en je hoeft alleen maar hier te tekenen en dan krijg je het voor een tientje, maar dan staat er bijvoorbeeld in kleine lettertjes, ja je moet er honderd euro voor betalen ofzo, weet je wel. Dat soort ongein en dat gebeurt wel vaker in de samenleving. Wat ik wel niet helemaal netjes vind is dat, inderdaad, een overheidsinstantie zoals het Korps Mariniers he, defensie, dat ze daar zo strikt in is. Dus dat is uh, maar goed. Als je inderdaad bij een officieel juridisch formulier een handtekening neer zet, dan is dat rechtsgeldig. Dus daar doe je in feite helemaal niks aan, maar goed, vraag gewoon ik wil mijn formulier zien waar mijn handtekening op staat en dat wil ik nu gewoon gaan lezen. Waarvoor je hebt getekend. Ik zou ook gewoon zeker aangeven dat je zelf in de periode december, vorig cluster zeg maar, dat je daarvoor wilde, in aanmerking wilde komen. Dat jezelf toen ook, samen met je vriendin er achteraan hebt gezeten, voor die medische keuring, dat dat sneller kon, zodat je gewoon in december kon beginnen. Dat je dat ook nogmaals oppert. Dat dat toen is tegengehouden door het Korps Mariniers. Waarom je dat moet doen, dat is gewoon omdat je laat zien van, ik wilde gewoon snel beginnen. Ik had er zin in, he. En dat is toen door jullie eigenlijk tegengehouden en daardoor kan je dan gaan hard maken van ja, toen der tijd is omdat het is uitgesteld mijn motivatie ging gewoon naar beneden. En dat is helaas niet terug gekomen. Dus dat is ook een belangrijk punt dat je dat ook zegt. En het derde punt dan is dat je gewoon kan terug vallen op een goede bijbaan in de burgermaatschappij, als je zo snel mogelijk stopt. Dus dat is ook gewoon wel iets, niet van, uh, ik stop omdat hier zo snel mogelijk weg wil, van nee, er is ook nog een back-up plan, ik kan gewoon op iets goeds terugvallen dadelijk in de burgermaatschappij en dat wil ik ook nog gewoon aanhouden, want dat ik ook gewoon een mooie kans voor mij. Uh, dus die drie punten dus, uh. Vraag van wat heb ik getekend en zeg dus dat jij zelf achter die medische keuring bent geweest in je periode december. Dat je daar toen eigen werk van hebt gemaakt, van ik wil gewoon in december beginnen, ik was toen heel erg gemotiveerd en dat heb ik toen laten zien, omdat ik achter die medische keuring ben aan geweest. En dat het toen der tijd dus helaas is gaan zakken, maar ja, kan gebeuren weet je wel. En dat je dus inderdaad een mooie bijbaan in de burgermaatschappij hebt waar je op kan terug vallen als je zo, op korte termijn kan stoppen.
R: Ja. Moet ik mijn thuissituatie of mijn gebrek aan motivatie, wat is belangrijker denkt u? Of telt dat niet zo zwaar?
I: Nou ja, zeker. Als je zegt van, het gebrek aan motivatie is een belangrijke reden. Sowieso. En dat werkt ook door in je werk, zeg maar. Als je niet goed genoeg gemotiveerd bent om een bepaalde baan te doen of dat nou het Korps Mariniers of putjesscheppen, zeg maar, ja dan kan je het gewoon niet goed. Dus dan uiteindelijk zal je toch door de mand gaan vallen, dus kan je ook meegeven, van ja, ik ben gewoon zo slecht gemotiveerd en als daar niet aan, als ze dat niet willen zien, dan zullen uiteindelijk toch wel zien, omdat je toch niet je best doet, zeg maar. Dus dan vind ik het best wel mans genoeg om te zeggen van, dat jij er eigenlijk vroegtijdig al van jezelf kan zeggen van, ik ben hier niet genoeg gemotiveerd voor, ik doe verdoe jullie tijd, maar jullie verdoen nu ook mijn tijd, we kunnen niks voor elkaar betekenen.
R: Dat is een goede.
I: Dus dat zou ik zeker opperen. Ik, uh, gezinssituatie, uh. Kan je misschien wel zeggen, maar ik denk

niet dat ze daar heel gevoelig voor zijn.
R: Oke. Ik kan het beter bij de feitelijke dingen houden.
I: Zeker, zeker. Dus nogmaals die drie punten. Dat je gewoon vraagt waarvoor je dus hebt getekend, dat jijzelf achter die medische keuring bent geweest en dat dat is tegengehouden door het Korps Mariniers onder welke redenen dan ook, weet je wel, van ja, onbekend. Maar daardoor kreeg je eigenlijk al meteen ook een slechte associatie eigenlijk met het Korps Mariniers, kan ik mij voorstellen weet je wel. Ik heb mijn best gedaan en ik wil graag beginnen en dan wordt het tegen gehouden en nou waarom dan. Zeg het maar, weet je wel. En dat je dus, inderdaad, een bijbaan hebt in de burgermaatschappij waarop je kan terugvallen en hoe sneller je daar weer aan de slag kan gaan, des te sneller kan je bijvoorbeeld de opleiding, de kosten hiervan betalen die je nu moet betalen, weet je wel. Misschien dat ze daar ook wel gevoelig voor kunnen zijn. En voor de rest, ja, zeg inderdaad van ja, motivatie problemen en ik kan er niks anders van maken, we doen elkaars tijd weet je, ik niks voor jullie betekenen op deze manier en jullie niks voor mij.
R: Dan zou het wel erg spijtig zijn als ik voor de kosten moet opdraaien.
I: Ja. Dat kan ik me goed voorstellen.
R: Nou ja, dan uh, hoop ik dat het tegen valt wat ze op papier hebben staan. En dat is uh, mijn grootste hoop. Dat het eigenlijk niet zo veel voorstelt.
I: Precies, het kan ook zo zijn he, dat het inderdaad uh, ze misschien wel zeggen van ja je hebt getekend voor drie weken. Ik weet niet of dat zo is, dat weet ik niet zeker. Maar ik kan het mij ook moeilijk voorstellen, dat je echt wordt opgelegd om drie weken, zeg maar, ergens aan moeten toe te wijden, zeg maar. Dat kan ik me moeilijk voorstellen, dus vandaar. Maar dan ik kan mij wel weer voorstellen van stel je stopt uit jezelf, dat je dan een bepaald bedrag moet terug betalen. Dat kan ik mij dan weer wel voorstellen, zeg maar.
R: Ze hebben soweiso die regeling, uiteraard, als je stopt na zes maanden na het slagen voor je Finex, dat je dan alles terug betaalt, dat sowieso. Maar je zou zeggen dit is gewoon proefperiode, dit kan door allebei de kanten doorbroken worden. Nou ja, dat denk ik.
I: Nee precies, maar volgens mij werkt dat wel zo.
R: Ja, ik hoop het en ik dacht het, ik denk het in ieder geval. Maar snapt u, ook als ik verder ga met die twee weken, dan is het een verschrikkelijke slechte start voor mij. Iedereen weet ervan, alle kaderleden, al mijn collega's mariniers of aspirant mariniers. Ik kan geen slechter begin wensen als ik mee moet gaan met die twee weken.
I: Dat snap ik ja, inderdaad. Volgens mij hebben ook je buddies, zeg maar, ook zo iets van ja weet je, je kan beter op de kazerne blijven of naar huis gaan, want ja, ja toch.
R: Ja, ze geven mij ook het advies van waar slaat het op ga gewoon weg. Dat is natuurlijk onverstandig vind ik, omdat ik niet de gevolgen kan overzien en niet kan weten wat er gebeurt als ik dat dan werkelijk doe, dus daarom blijf ik aan. Maar inderdaad ja, ik heb geen andere keus. Maar bedankt voor deze tips, dat helpt wel een hoop, denk ik. Zou u ze nog één keer kort kunnen.
I: Jazeker, nogmaals drie belangrijke punten die je dus moet zeggen of in ieder geval moet vragen, bespreekbaar moet maken in het gesprek maandag. Inderdaad, waarvoor heb ik getekend dat wil ik gewoon zien en dat wil ik dan nu op mijn gemak lezen en dat neem ik dan maar, omdat ik daarvoor heb getekend, dan doe ik dat gewoon. Laat je ook van je goede kant zien, van als dat zo is wat ik heb getekend wil ik dat zien en als ik dat heb gezien en gelezen dan doe ik dat gewoon, dan kom ik dat gewoon na, want daar staat mijn handtekening op. Laat je van je goede kant zien. Ook iets wat in je voordeel kan werken, waarvan je ook laat zien dat je je van je goede kant hebt laten zien is dat jijzelf achter die medische keuring bent geweest, zeg maar in het cluster dus, dat je in december kon

beginnen en niet nu in september. Dus dat je dat toen hebt gedaan en in feite dus bent geslaagd en hebt geregeld, maar dat het werd tegen gehouden door de Van Ghentkazerne onder onbekende redenen. Nou oke kan, maar daardoor werd wel mijn motivatie minder en daar heb jij niet zoveel mee te maken, want jij hebt je best gedaan om die medische keuring te verplaatsen, vroeger zodat je wel in december kon beginnen en zij hebben dat afgehouden en ja, het ligt in feite niet zozeer aan jou dat de motivatie dan ietsje minder is. Maar dat zou ik dan niet zo zeer zeggen, maar wel gewoon zeggen van toen was mijn motivatie heel erg hoog en toen werd het tegen gehouden, ja en toen der tijd is het minder geworden. Dus dat is belangrijk. En het derde punt is dus dat je een goede uitvalbasis hebt qua bijbaan of voor een vaste baan in de burgermaatschappij als je nu nog bijtijds kan stoppen. Dat is ook belangrijk, dat je gewoon ook al denkt dat je ook al vooruit denkt, zeg maar van, nee dit wil ik niet en dat daarna thuis gaat lopen kniezen, ja dat wil niemand natuurlijk, maar dat je ook al zegt van, joh ik kan dit niet ik wil dit niet ik ben er niet gemotiveerd voor, maar ik kan wel terugvallen op een mooie baan in de burgermaatschappij als ik nog op korte termijn kan stoppen. En daar moeten ze denk ik ook wel een beetje gevoelig voor zijn, want ja, dan laat jij je ook weer van je goede kant zien.
R: Oke, dat is fijn. Fijn dat het gebrek aan motivatie was dus een afsluiting in ieder geval. Daarnaast uh, toch. Dank u wel voor deze informatie.
I: Ja, ik hoop dat je er wat aan hebt.
R: Ik hoop het ook heel erg.
I: Ik hoop gewoon dat uh, dat je gewoon krijgt wat je wilt weet je, want ja op deze manier heeft het van beide kanten geen zin toch lijkt me.
R: Nee, niemand wint.
I: Precies, daarom.
R: Er zijn alleen maar verliezers als ik aan blijf.
I: Precies, precies. Nou ik vond het, ondanks dat, vond ik wel heel erg fijn dat ik even met je mocht praten, misschien heb ik he, wat ik zei, ik heb je toch een paar puntjes mee gegeven, hopelijk helpt dat ook. En hopelijk krijg je dan gewoon wat je wilt, zeg maar. Dat je gewoon kan vertrekken en dat het allemaal goed komt.
R: Ik hoop het ook heel erg.
I: Ik vertrouw er wel op dat het goed komt, of het nou op korte termijn is of over twee weken dat uh. Ik zie wel aan jou dat je best wel een goede jongen bent weet je. Die komen altijd wel op hun pootjes terecht, dus dat uh, vind ik altijd wel fijn om nog mee te geven.
R: Nou ja, hartstikke fijn, dank u wel.
I: Helemaal goed. En dan wou ik je nog bedanken voor het gesprek.
R: En u ook. Helemaal goed. Ik zal die andere kerel naar boven sturen, oh hij staat er al. Hartelijk bedankt.
I: Fijne avond.

M8 zal ik hierna niet meer spreken, dat betekent goed nieuws voor hem. Ik merk wel dat in het eerste interviewmoment de nadruk vaak ligt op de vraag of de mariniers in opleiding wel de juiste keuze hebben gemaakt. Dat blijkt dus, ook naar aanleiding van dit interview, niet altijd zo te zijn. Ik vond hem zeer intelligent overkomen en ik kon goed met hem praten. In heb begin was hij vrij gesloten en een beetje terneergeslagen, maar naar mate het gesprek verder op gang kwam opende hij zichzelf en ontstond er wederzijdse interesse. Aan het einde van deze interview dag hoopte ik wel dat ik er goed aan heb gedaan om hem advies te geven. Het voelde tijdens het interview het juiste om te doen.

Maar stel dat hij ons gesprek bespreekbaar maakt bij het kader, met naam en toenaam, dan kan het zo zijn dat het kader kritisch wordt op mij. Ik heb echter geen enkel probleem gehad in de toekomst en de gesprekken met het kader zijn mij altijd goed bevallen.

M9
Zaterdag 20 september 2014, 19:00 uur

M9 kwam zeer bezweet en vermoeid aan. Hij heeft zichzelf zojuist een work-out gegeven tijdens zijn vrije dag.
Er zijn geen bijzondere opmerkingen naar aanleiding van de informatiebrief, dus we konden direct door naar de eerste vraag van het interview.

I: Ik ben zeer geïnteresseerd in jouw verhaal natuurlijk, en om even met de deur in huis te vallen, **waarvoor heb je gekozen voor het Korps Mariniers?**
R: Waarom ik gekozen heb voor het Korps Mariniers, is omdat ik, uh, wil laten zien aan mensen dat ik iets kan, ik wil gedisciplineerd worden, in deze tijd, tegenwoordig, om het zo te zeggen met de jeugd, zijn we niet gedisciplineerd en niet gedreven om door te zetten, en ik wil dat juist in mijzelf gewoon veranderen. En uh, ik ben gaan solliciteren bij het Korps Mariniers, omdat een beetje zo te zeggen, om van mezelf een man te maken. Want ik ben opgegroeid zonder vader, met alleen mijn moeder en mijn broertje, dus ik wil eigenlijk een beetje, een mannelijk figuur tonen voor mijzelf en mijn broertje, omdat ik veel om hen geef ook.
I: En dat denk je echt, met het Korps Mariniers te vinden, zeg maar, dat je zeg maar een man wordt.
R: Ja, precies.
I: **Wanneer heb je precies de knoop doorgehakt?**
R: Nou vroeger was ik al een beetje van films, keek ik wel eens, van commando's en al die andere troepen uit Amerika, en uh, dat inspireerde mij altijd. Toen ik klein was had ik altijd mijn kamer vol met camouflage, behangcamoeflage, dat is echt iets, sinds ik tien ben, dat ik iets in die richting wil worden. Of landmacht, maar ik kwam uit bij het Korps Mariniers en uiteindelijk heb ik daarvoor gekozen.
I: Oke. **Waarom sprak het jou meer aan dan bijvoorbeeld de landmacht, of de luchtmacht?**
R: Ja kijk, uh, het sprak me meer aan omdat het Korps Mariniers is een elite team, landmacht en luchtmacht ja, daar kan ik mezelf niet zo snel vinden daartussen. Ja uh, het is bij de landelijke KCT's, Korps Commando Troepen, maar ja dat zijn meer mensen die individueel goed werken kunnen, en met Korps Mariniers ben je echt wel bezig met het team en in teamverband, ja dat wou ik ook heel erg gaan doen.

I: Goed om te horen. En uh, je had het niet je thuissituatie beschreven, je bent eigenlijk opgegroeid zonder vader. **Hoe is de verhouding met tussen jou en je moeder en**.
R: Tussen de verhouding met mijn moeder, zijn heel echt ook met elkaar, wij drieën. Dus eh, voor de rest hebben wij niemand in Nederland, alleen wijzelf, dus eh. Het is heel hecht bij ons thuis, doen ook altijd alles samen, zijn altijd bij elkaar.
I: Oke. Ja jullie helpen ook echt, uh, je moeder met het huishouden enzo.
R: Ja, alles.
I: En ik kan me zo voorstellen dat je bijvoorbeeld in de basis school minder moest helpen, moest je ook meer helpen.
R: Ja op de basisschool uh, hielpen we mijn moeder ook gewoon, ook in de achtertuin bijvoorbeeld met tuin opruimen, en als mijn moeder vroeg willen jullie helpen met opruimen dan deden we dat ook gewoon, want ja ze is eigenlijk gewoon ons middelpunt. En ook, een belangrijk iets in ons leven.
I: Ja, kan ik me voorstellen. **En wordt je ook gesteund van thuis uit?**

R: Ja mijn moeder steunt me ook in dit, ja heel erg in dit. En me broertje ja, ik wil voor me broertje een voorbeeld zijn, een beetje vaderlijk figuur, want hij kijkt natuurlijk tegen me op. En dat wil ik natuurlijk wel kunnen bewijzen natuurlijk. Dus vandaar allemaal.
I: Kun je zeggen dat je je vader heel erg hebt gemist? Een vaderfiguur?
R: Ja, ik miste het wel in mijn leven, een vaderfiguur geeft natuurlijk wel discipline, als jonge, als jonge zijnde, en natuurlijk moet je wel hoe noem je dat, gedreven worden door iemand, om het zo te zeggen.
I: Zou je kunnen zeggen dat je moeder je niet heel erg heeft gedisciplineerd?
R: Jawel mijn moeder heeft me ook gedisciplineerd heel erg, ze heeft me ook goed opgevoed, ik heb niets te klagen over de opvoeding, maar ja het is, in het leven is het, je hebt een vader en een moeder nodig natuurlijk, om het een beetje in evenwicht te houden. Een alleenstaande moeder hebben is ook niet verkeerd, maar ik mis wel een vader figuur er ook bij.

I: Je raakte net de opvoeding, ik wil daar nog wel meer over weten, **ben je heel erg streng opgevoed, zou je zeggen dat je vrij neutraal vrij bent opgevoed?**
R: Ja, een beetje daar tussen in, zou ik zeggen.
I: Wat bedoel je daarmee?
R: Ja, mijn moeder is uh vroeger voor ons toen we jong waren was ze wel streng, je moet je kinderen wel wat aanleren, om het zo te zeggen, maar ja naarmate je ouder wordt des te minder het wordt zo te zeggen, des te milder ze werd. We hadden natuurlijk geen vader figuur, dus zij moest de vader en de moeder spelen, vandaar.
I: Viel dat haar soms zwaar of viel dat reuze mee?
R: In mijn ogen viel dat soms voor haar wel zwaar, kom je helemaal uit een ander land, moet je hier een leven opbouwen, en dan uh, heeft ze natuurlijk geen man die haar kan steunen in alles, en dan heeft ze natuurlijk twee kinderen. En dan is haar man overleden, ja dat is nog best wel zwaar om doorheen te komen.
I: En heb je dus niet heel je leven in Nederland gewoond?
R: Nee ik heb uh, in St Maarten ben ik geboren, en ik ben opgegroeid in de Dominicaanse Republiek, en vanaf daar zijn we hiernaar toe gegaan, alles geregeld, paspoort, zodat wij hier konden studeren, want hier was de studie ook veel beter.

I: **Oke, wat uh, wat heb je gedaan qua studies, zeg maar?**
R: Uh ik heb , even kijken, voertuigtechniek gedaan, op het VMBO, na de middelbare school, heb ik afgerond, en ik heb in de horeca gewerkt, ik heb een horeca diploma.
I: Oke, leuk, leuk. En heb je daar nog wat, uh, zeg maar na die opleiding, die heb je gewoon afgerond, en heb je daarna nog, een tijdlang, gewerkt?
R: Ja, werken en leren deed ik
I: Oke, dus werken en leren gecombineerd
R: Ja, dus op het mbo, met mbo2 enzo kun je gewoon werken leren, je hebt de bol, en je hebt de bbl, de bol is vijf dagen in de week naar school, en op een gegeven moment krijg je bij een half jaar moet je drie dagen in de week naar stage en met bbl dan werk je gewoon vijf dagen in de week, nee even kijken, met horeca is het uh, je werkt in ieder geval vanaf maandag tot en met zondag, en dan ga je bijvoorbeeld woensdag naar school, dus een keer per week heb je school. En dan is het wel van 9 tot 5 uur
I: Ja. En ben je na het beëindigen van die studies meteen begonnen met de Korps Mariniers?

R: Nee in januari, dus ik was al bijna klaar met de opleiding, we waren al bezig met het voorbereiden van de examens, en ik zat me af te vragen wat ik verder zou willen doen. En ik uh, had vroeger al met defensie iets wou doen, was ik spontaan op internet gaan kijken, wat zou er misschien open staan en op een gegeven moment zag ik het Korps Mariniers, en op ik zei tegen mijn leraar ja ik denk dat ik een hele grote stap ga maken, van horeca naar defensie, en uh, sinds toen heb ik gesolliciteerd.
I: Dus je hebt eigenlijk je jongensdroom later opgepakt?
R: Ja, precies.
I: Hoe kwam het zo dat je niet meteen na het vmbo.
R: Ja, toen dacht ik uh, meestal uh, om het Korps Mariniers binnen te komen heb je een mbo diploma nodig, en natuurlijk met VMBO is middelbare school, dan heb je een toegang om met mbo te beginnen en daar een diploma te halen, dus ik had eerst, een diploma halen en daarna solliciteren bij defensie om het zo te zeggen.
I: Oke. Dus je zag het ook wel echt als tussenweg misschien wel.
R: Ja, een tussenweg, maar ik dacht, ik had in het begin gedacht dat ik er verder in zou gaan, maar op een gegeven moment begon ik erover na te denken en dacht ik dit is niets voor mij ofzo. Maar ik heb wel de opleiding afgerond, en wel de papieren binnen, dat was het belangrijkste.

I: Ja, precies. **Hoe ben jij van huis uit eigenlijk met bijvoorbeeld, op tijd zijn?**
R: Nou, als ik eerlijk ben, dan ben ik af en toe wel een beetje chaotisch met de tijd, dan kom ik wel eens te laat om het zo te zeggen, ik probeer wel altijd om op tijd te komen, maar ik uh, doe altijd dingen op het laatste moment, slechte eigenschap zal ik maar zeggen.
I: Oke, het zit meer in de aard van het beestje zeg maar,
R: Ja, precies, ja.
I: Oke. **En hoe zit het bijvoorbeeld met afspraken?** Zijn die eigenlijk voor jou heilig zeg maar, als je een afspraak hebt met je moeder, of met ene vriend of uh.
R: Ja uh, om eerlijk te zijn, ja afspraken je moet ze meestal wel nakomen, want het is een woord, en een woord is een woord en je moet je wel aan je beloften houden, maar af en toe hou ik me niet aan de afspraak, maar ik denk dat het wel menselijk is.
I: Ja, precies precies. **En, hoe zit het bijvoorbeeld, kan je zelf best wel makkelijk een grens stellen, wat bijvoorbeeld alcohol en drugs ofzo?**
R: Ja nou, ja, ik kan zeggen van uh, ik heb wel eens gedronken natuurlijk, en uh, ja je merkt ook gewoon aan jezelf, of je wel zo gezond bent, of je lichaam er wel tegen kan of niet, en uh, het is eigenlijk niets voor mij. Borreltje kan wel op z'n minst, maar uh, voor de rest, ik hoef niet helemaal dronken te zijn, eigenlijk, dus gewoon een paar biertjes zou wel lekker zijn, maar uh, helemaal dronken, is niet voor mij.
I: Je bent ook nooit echt helemaal los gegaan ofzo?
R: Ja, ik ben wel een keertje los gegaan, want je bent jong en je wilt natuurlijk dingen uitproberen, om het zo te zeggen, op een gegeven moment heb ik, ja uh, mijn limiet bereikt, en toen was ik een keer heel erg dronken, en de volgende dag dacht ik, dit nooit meer.
I: Oke, ja, je bent een keer dan misschien over de grens gegaan, maar daarna heb je er ook echt wel van, genoeg is genoeg.
R: Ja joh, op een gegeven moment bereik je je grens, dan weet je in ieder geval tot hoever je kan, en tot hoever niet.
I: Precies, precies. **En kan je zelf een limiet stellen aan geld uitgaven?**
R: Nou, ja bij mij, als ik eerlijk ben gaat het geld al snel, maar misschien komt het omdat ik jong ben,

dus, ik heb nu wel verantwoording natuurlijk dat ik dingen moet betalen, maar met het geld dat overblijft gaat het af en toe wel een beetje te snel, het gaat snel op, maar er zijn ook tijden dat ik denk nou even geld besparen, en uh, wachten tot het volgende salaris, zo kan ik dan weer een stukje uitgeven.
I: Precies, precies. En je zei net dat je verantwoording hebt, wat bedoel je daar precies mee?
R: Ja ik moet zelf mijn verzekering betalen natuurlijk, en mijn telefoonkosten, en kleding moet ik ook natuurlijk betalen, en af en toe moet ik boodschappen doen, dus ook eten kopen.
I: Ja, het is dan inderdaad soms, als je salaris gestort is, kan het best wel snel gaan,
R: Ja, dan gaat het soms snel ja, dan ga je dingen kopen, dan denk je ah das leuk.
I: **En hoe ben je bijvoorbeeld met agressie, kun je jezelf makkelijk in toom houden of heb je bijvoorbeeld een kort lontje?**
R: Nou, vroeger uh, was ik wel een beetje agressieve jonge, om het zo te zeggen, maar daardoor heeft mijn moeder me op een sport gezet, dat was eerst voetbal, dus als ik boos was dan moest ik gewoon me energie kwijt natuurlijk, en dat voetbal was, iets, en het ging goed met voetbal, ik kwam ook heel hoog, maar op een gegeven moment, was dat ook niks voor mij, ik vond daar mijn aard niet om het zo te zeggen, dus op een gegeven moment ben ik gestopt en op boksen gegaan, en toen voelde ik me echt uh, ja mezelf daar om het zo te zeggen, ik vond dat echt goed. En vanaf daar ben ik doorgegaan van boksen naar kickboksen en uiteindelijk ja, mixed martial arts.
I: Oh oke, dan echt van alles wat
R: Ja dan kon je vechten
I: Oke, dus je bent begonnen met voetbal en dat is zeg maar vier jaar, vijf jaar, zes jaar?
I: Ja even kijken, ik woonde eerst in Utrecht, vervolgens zijn we verhuisd naar Den Helder, ik was, ongeveer tien jaar ongeveer, tien elf jaar, en toen heeft mijn moeder me op voetbal gezet, en ik zat daar op vijf jaar op of zes jaar. En het ging goed met voetbal, ik werd ook geselecteerd, door de KNVB en uh, Poema en AZ. En op een gegeven moment dacht ik van ja, wil ik dit is niks voor mij, ik hield echt gewoon van voetballen zelf en niet dat strenge regels van op de bank zitten en je mag maar drie keer wisselen en noem maar op. Was niks voor mij, en uiteindelijk was ik op boksen gegaan, en dat vond ik helemaal te gek, mooie wereld.
I: En dat is ook meer vrijblijvend kan ik me voorstellen, dat je zelf kan invullen wanneer je naar de sportschool gaat.
R: Ja, nou het ligt er maar net aan van, als je het doet voor uh, ja ik wou echt wedstrijden doen met boksen, ik wou ook gewoon professioneel vechten ook, dan is het niet zo van nou dan ga ik die dag en die dag, maar dan moest je er echt gewoon voor trainen natuurlijk als je echt wedstrijden wou doen, dus voor mij was het echt wel vier keer in de week trainen.
I: En dat moest je van jezelf zal ik maar zeggen.
R: Ja van mezelf, ja ik ontspande eigenlijk met die sporten, met vechtsporten, en ja het voelde goed en uh, ja ik bleek er ook goed in te zijn om het zo te zeggen.
I: Ja ook daar had je best wel talent voor zeg maar. Dus wel een vrij sportieve jongen lijkt me. Dat is ook wel iets wat je zoekt bij het Korps Mariniers, zeg maar, die fysieke uitdaging?
I: Ja dat klopt, klopt, ja ik ga ook hierna nog 10 december meedoen met het boksgala van het Korps Mariniers, dus ik ben benieuwd hoe het gaat worden.

I: Kijk eens aan, kijk eens aan. **Denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding?**
R: Ik zelf vind wel dat ik goed ben voorbereid. Ik heb vrienden van mij die zitten ook bij het Korps Mariniers, en uh, van hun heb ik hints en tips gekregen, ik heb een jonge vriend ook, die heeft ook de

Korps Mariniers opleiding gedaan, en de VeVa, maar voor het Korps Mariniers is hij afgekeurd, medisch, in de opleiding zelf, en ja ik ben weer in contact met hem gekomen en hij zei tegen me dan gaan we samen trainen, we hebben gewoon allemaal spullen, en zo ben ik eigenlijk aan voorbereiden voor het Korps Mariniers
I: **En zou je van jezelf kunnen zeggen dat je discipline hebt?**
R: Uh, das een goeie, ja, ik heb wel discipline maar ik vind wel dat ik uh, wat gedisciplineerder moet worden. Bij het Korps Mariniers kan ik dat heel erg goed vinden.

I: **En zou je een voorbeeld kunnen geven waaruit blijkt dat je toch wel discipline hebt, waarin je dat toont.**
R: Uh, even kijken. Ja discipline is bijvoorbeeld altijd op tijd naar mijn sport, altijd me spullen klaar hebben voor me sport, en meestal afspraken nakomen. Ja dat is voor mij de discipline. Maar af en toe ben ik chaotisch met spullen, spullen in orde en noem maar op.
I: Ja wat je eerder zei, chaotisch in de tijd zei je inderdaad. Maar kon je bijvoorbeeld makkelijker op tijd komen voor de boks training dan voor school?
R: Ja eigenlijk, wel ja.
I: Hoe zou je dat kunnen verklaren?
R: Ik denk dat ik meer interesse had in boksen en me vechtsporten dan in school. Want het hield me eigenlijk bezig met uh, ja ik voelde me goed eigenlijk altijd, als ik in de dojo en de ring in stapte. En wanneer je natuurlijk naar de schoolbanken gaat, dan is het minder dan wil je natuurlijk niet in de schoolbanken zitten, dan is het leren leren leren.

I: Oke. **Hoe is school eigenlijk gegaan, hoe zou je, ben je bovengemiddeld of was het gewoon normaal weet je wel, qua prestaties?**
R: Ja, mijn prestaties waren gewoon helemaal, alleen met gym was ik wel weer, kwam het wel weer
I: Ja kwam het talent weer naar boven. Hoe zou je dat kunnen verklaren dat je gewoon normaal was? Was het gewoon het juiste niveau voor jou, of had je zoiets van nou ik doe meer dan genoeg maar niet meer.
R: Uh nou, op het VMBO, dus op mijn middelbare school, zat ik eerst op kade, je hebt bbl en je hebt kade, en mijn teamleider van me school die zei van als je wil mag je mavo doen, weet je wel, om nog een stapje omhoog, maar ik wou dat niet, want dat was meer leren uit boeken en ik ben meer bezig met me handen, eigenlijk, om het zo te zeggen.
I: Wat dat betreft zou je kunnen zeggen dat je hier wel echt op je plaats bent?
R: Ja, eigenlijk wel ja.

I: **Zou je ook voorbeelden kunnen geven waaruit blijkt dat je toch iets minder discipline hebt?**
R: Voorbeeld geven waar ik minder discipline heb
I: Ja, dat bijvoorbeeld is een keertje verkeerd is gegaan omdat je ja, om wat voor reden dan ook wat, ja, toch betrekking heeft op het gebrek aan discipline. Ja, je zei al eerder in het gesprek dat je, ja dat er misschien een gebrek heerst in de burgermaatschappij van discipline, en dat je dat hier wel hoopt te vinden. Dat je eindelijk discipline krijgt weet je wel, kan je daar voorbeelden van geven.
R: Uh, ja ik werkte vroeger bij een restaurant en ik kwam daar af en toe regelmatig iets te laat, dus dat vond ik echt niet gedisciplineerd en het koste me ook bijna mijn baan als ik het zo mag zeggen, dus daar zag ik ook de fout in. En uh, toen dacht ik van spullen in orde, maar meestal heb je te nonchalante gedoe eigenlijk in de burgermaatschappij, en uh ja, hier wordt het eruit gekickt om het

zo te zeggen.
I: Precies, precies. Komt die nonchalance zoals je dat mooi noemt, omdat je het niet echt leuk vond, niet echt geïnteresseerd was, of komt het misschien ergens anders door?
R: Nou ja, het was van, daar gaan we weer, naar werkday, het is uh.
I: Het is een moetje.
R: Ja, je moet het doen. Maar het is ook tijden waren ook, bijvoorbeeld mijn vrienden waren in het weekend vrij omdat horeca altijd open is, ja onregelmatige werktijden en je bent ook heel laat klaar, en op een gegeven moment om het een beetje grof te zeggen, kwam het een beetje mijn strot uit op een gegeven moment, dus vandaar.

Langere stilte dan gebruikelijk. Kijken of er nog vragen zijn die onbeantwoord zijn.

I: Oke. Ja ik denk dat ik het hier bij wil laten eigenlijk, ik heb best wel een beeld van je achtergrond, zeg maar, heel goed en het is wel leuk eigenlijk, want ook ik heb dat idee dat de burgermaatschappij een gebrek heeft aan discipline, daar gaat ook deels het onderzoek over.
R: Ja, het gaat achteruit , in ieder geval in mijn ogen hoe ik het zie gaat het een beetje achteruit, ze hebben niet leren doorzetten, alles, wat ik ken, dus die kinderen die nu opgegroeid worden, ja die krijgen een beetje van alles, worden een beetje verwend, alles is geregeld thuis, en het is niet meer doorzetten eigenlijk, en de discipline zit er ook niet meer in, regelmatig ook te laat komen of die kinderen om het zo te zeggen.
I: Ja precies. Denk je dat dat kan veranderen?
R: Het zou kunnen veranderen, ja in ieder geval uh, bij jongens om het zo te zeggen, in ieder geval ik weet vroeger, toen was het volgens mij in elk land zo dan had je dienstplicht en dan werd je hier naar toe gestuurd om gedisciplineerd, om een man te worden en tegenwoordig is dat allemaal niet meer zo.
I: Precies, en hoe zou dat dan bijvoorbeeld voor vrouwen of meisjes kunnen gelden? Of zijn die wat meer gedisciplineerd vanuit zichzelf?
R: Ja vrouwen zijn eigenlijk wel beter geregeld dan mannen om het zo te zeggen, eigenlijk in mijn ogen zie ik dat zo. Maar, dat is ook niet, het hele plaatje, om ook de vrouwen meisjes van tegenwoordig, die gaan ook een beetje achteruit, om het zo te zeggen, van als je kijkt naar vroeger, vroeger konden vrouwen koken, nu, als je een jongedame tegenkomt van 22 jaar, ja dan vraag ik of zei kan koken, dan is het een beetje ja ik kan net een eitje bakken, ja. Het is dat stukje inzet wat ze dan thuis niet willen tonen, van ga is een keer bij je moeder staan om even te kijken hoe zij dat doet met koken, het is meer, van lekker appen, van lekker met mijn vriendinnen naar buiten en noem maar op
I: Dus jij zegt eigenlijk dat ligt aan het doorzettingsvermogen, zeg maar.
R: Ja het is nu de cultuur wat de jongeren nu hebben, dus uh, discipline ja, als ze bij hun ouders zouden kunnen staan, bijvoorbeeld bij hun moeder, leren schoonmaken, leren koken, dan zou het een heel andere wereld zijn denk ik, nu, en uh, voor de mannen ook en jongemannen ook. Ja, anders gaan ze op straat, anders gaan ze veel drinken, of drugs gebruiken of iets dergelijks en dat is niet meer van hard werken voor je geld.
I: Denk je dat je wat dat betreft wel meer van huis uit hebt meegekregen?
R: Ja, mijn moeder was daar altijd van, ik moest ook altijd bij mijn moeder staan als ze ging koken, en ook altijd helpen met opruimen, dus dat heeft ze eigenlijk wel goed gedaan.
I: Denk je goed dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding, omdat jij nog wel een beetje de

discipline van huis uit hebt meegekregen?
R: Ja ik zeg over deze opleiding van goed voorbereiden voor deze opleiding is moeilijk want je weet nooit hoe het hier loopt eigenlijk. Als je discipline kent en je komt hier dan krijg je toch weer een discipline te leren dan dat je leert in de burgermaatschappij om het zo te zeggen
I: Precies. Heb je je voorbereid op deze opleiding ook op fysiek en ook op mentaal vlak?
R: Ja ik heb me meer voorbereid op deze opleiding op mentaal, het is meer een mentaal spelletje dan fysiek, dus uh, ja lichamelijk zou je het nog wel gewoon kunnen redden als je genoeg doorzettingsvermogen hebt. Als je genoeg doorzettingsvermogen hebt en je weet dat je het kan, maar het is natuurlijk je bent je eigen vijand van jezelf, als je denkt ik kan dit niet ik kan dit niet, en je blijft dat herhalen, dan ga je het ook niet redden en als je denkt van, ik kan dit wel, en gewoon die knop uitzet, en gewoon doorgaan.
I: Dat is meer het mentale vlak.
R: Ja, en dat is hier ook die mindfuck, al die korporaals hebben natuurlijk een maskertje op om het zo te zeggen, en uh, die doen ook gewoon hun werk, die willen ook gewoon mariniers hebben, en geen half werk.
I: Precies. Ik vond het, uh, ik wil het hierbij afronden. Ik vond het een heel fijn gesprek eigenlijk, ik hoop jij ook
R: Yes,

In mijn interview selectie zat een marinier in opleiding die kort na maandag naar huis is gestuurd wegens familieproblematiek. Hij zal niet langer doorgaan met de opleiding. Ik wilde daarom dat gemis opvangen met een andere marinier in opleiding die net buiten mijn selectie is gevallen. Ik wist dat M10 in dezelfde klas zit als M9. Ik zag mijn kans om het te vragen en hoogst waarschijnlijk zou dat geen enkel probleem zijn. Later die avond heb ik via de mail laten weten aan dhr. Romijn dat M10 bij het interview groepje is toegevoegd.

I: Helemaal goed. Ik had alleen nog een vraagje, een beetje informeel. Maar volgens mij, want jij zit in groep ... geloof ik he. Hebben jullie vanavond nog wat te doen?
R: Groep ...? Nee, we hebben geen programma staan.
I: Oke. Want volgens mij zit er ook bij jullie in de klas M10.
R: Klopt ja.
I: Zou jij hem tegen kunnen komen als jij terug gaat.
R: Ja natuurlijk.
I: Oke, zou jij misschien aan hem kunnen vragen of hij bij mij hier langs zou kunnen komen?
R: Dat is geen probleem.
I: Dan heb ik hem nog wel wat vraagjes te stellen. Als je dat zou willen doen, heel graag.
R: Is goed, dan neem ik ook even meteen dit blaadje voor hem mee.
I: Natuurlijk dan kan je dat meteen aan hem gegeven en als hij hier eventjes uh. Helemaal goed, als je dat wilt doen, heel graag. En dan wil ik jou hartstikke bedanken voor je tijd. En een fijne avond nog.

Bij de meeste interviews die ik heb afgenomen kan je zien dat de respondenten in het verloop van het interview iets verder in hun stoel zakken, opener worden en relaxter overkomen. Bij M9 was dat minder het geval. Hij leek erg zeker te zijn van zijn zaak. Hij gaf korte antwoorden en leek precies te weten wat hij wilde en wat hij kan. Heel het interview bleef hij strak en strikt overkomen. Ik vond het bovendien heel typerend en opmerkelijk dat hij begon over een gebrek aan discipline in de

maatschappij. Toch lijkt het heel paradoxaal. Hij is zich bewust van het gebrek aan discipline, maar tegelijker tijd heeft hijzelf ook moeite met op tijd komen en afspraken nakomen.

M10
Zaterdag 20 september 2014, 20:00 uur

M10 salueerde en melde zich op dezelfde manier aan als M5 dat eerder deze week heeft gedaan. Ik ga wat langer en uitgebreider in op de informatiebrief, omdat M10 niet eerder op de hoogte is gebracht door het kader wat dit interview betreft. Hij heeft ingestemd om mee te doen aan het onderzoek en hij heeft verder geen vragen naar aanleiding van de informatiebrief.

I: Ik ben zeer benieuwd naar jouw verhaal, en zodoende wil ik meteen met de deur in huis vallen van **waarom je voor het Korps Mariniers hebt gekozen?**
R: Ja het was op een uh, even kijken, ik was net van een andere opleiding gekickt eigenlijk, en uh, zonder reden trouwens, maar ja, toen ging ik op zoek naar een nieuwe opleiding, vond ik mezelf terug in sport en veiligheid, waar uh onder het kopje veiligheid zit natuurlijk defensie, dus ging ik een keertje kijken, en net voordat ik ging kijken uh, begon een vriend aan een matroos opleiding, en die zei van uh je moet naar het Korps, want dat past wel bij jou, en ik was ook al bezig, dus ben ik gaan kijken, en dan ging het heel snel, sportkeuring was heel snel, dan gingen we de rondleiding doen, en uh, voor mijn gevoel ging het daarna heel snel, toen ik de keuze eenmaal gemaakt had. Ja, op die manier dus.
I: **En wanneer zou je kunnen zeggen dat dan je echt de knoop het doorgehakt om voor het Korps Mariniers te kiezen?** Is dat eigenlijk bijvoorbeeld een half jaar geleden of speelde het al langer?
R: Eh, nee het speelde niet langer het was echt een half jaar geleden, ja , nee vorig jaar zomer ja, vorig jaar zomer, ben ik dus gaan kijken naar de verplichte, hoe noem je dat, kennismaking dag geweest.
I: Van het Korps Mariniers?
R: Ja, en daar zag ik dus wat het inhield, wat de taken waren en de functies en nou, toen ging ik voor mijn keuze, honderd procent.
I: Je hebt je dus echt wel goed ingelicht zal ik maar zeggen. Je wist wel precies waar je aan begon, begint zeg maar.
R: Ja, dat wel ja, vandaar ook die verplichte kennismakingsdagen volgens mij, voorlichtingsdagen, daar moet je verplicht bij zijn voordat je door de keuring mag. En daarom is alles meteen helder, en toen uh, ja toen was mijn keuze gemaakt.
I: En tevreden tot nu toe?
R: Ja zeker, zeker, ja.
I: Goed zo, goed om te horen. **En waarom heb je voor het Korps Mariniers gekozen, en niet per se voor uh, landmacht, of luchtmacht?**
R: Ja, ik heb een beetje rond zitten kijken ook natuurlijk naar andere keuzes, en eh, ik denk dat bij heel veel jongens is dan kom je uit bij commando's luchtmobiel en Korps, dat zijn de drie zware jongens zeg maar. En uh, ja luchtmobiel dat vond ik niks, daar had ik niet echt iets mee. De commando en Korps wel, kon ik mezelf in terugvinden, hard werken, bikkelen, fysiek, mentaal, en ja, met commando's kon je instromen, dat ik uh, mariniers goed bekeken, goed alle informatie gelezen, de functie en taken, en uh, dat klonk leuk. Veel actie, heel spannend, en kon ik mezelf weer in terugvinden dus ben ik voor het Korps gegaan.
I: Ja precies, het paste, je vond ook dat het voor jezelf goed paste?
R: Ja, zeker,

I: **En hoe is ongeveer, hoe zou je je gezinssituatie beschrijven? is die goed, zijn je ouders nog bij elkaar, heb je broertjes zusjes?**
R: Nee, mijn ouders zijn niet bij elkaar, ik woon thuis bij mijn moeder al 21 jaar, en uh, mijn vader die woont hier in Rotterdam, zie ik af en toe, ik heb uh, broertje en een zusje, en nog twee broertjes. En die zie ik, we worden nu ouder dus we zoeken mekaar ook, we kunnen zo appen en we kunnen zo op

facebook contact hebben en alles, dus, we worden ouder we zoeken contact ook met elkaar en alles dus uh op dat gebied is het goed geregeld
I: Ja, voelt goed. Maar woon je al lange tijd zo zonder je vader?
R: Nee nee, die zijn, hij is op vroege leeftijd weggegaan, en uh verder heb ik niet het hele verhaal kunnen horen natuurlijk, maar ja ik was heel jong, dus, na, veel weet je dan niet, ik ben dan zo gewoon verder opgegroeid met mijn moeder alleen en op latere leeftijd hij mij benaderd als een man, en uh, ja heeft hij gezegd van ja, man tot man, dat zit zo en zo, en uh ja, als jij wilt dan houden we lekker contact en als je dat niet wilt dan vind ik dat geen probleem. Ja, gewoon man tot man gesproken.
I: Precies, maar je vader, zou je kunnen zeggen dat je die hebt gemist in je kinderjaren, in je jeugd?
R: Op een of andere manier niet, nee, ik heb ermee leren leven, om uh, met de gedachte dat ik mijn moeder alleen heb, ik heb me er nooit aan gestoord, of ik heb er nooit last van gehad, ik had ook uh, misschien was het ook de omgeving waarin ik leefde, ja het was gewoon keihard doorbikkelen, voor mezelf opkomen, en uh, van jezelf een man maken, en uh, dat gedeelte vader missen of niet hebben, heb ik niet echt last van gehad nee

I: En de verhouding met je moeder is helemaal goed zeg maar. **En zou je kunnen zeggen dat je een strenge opvoeding hebt gehad of viel dat reuze mee?**
R: Ja, ik heb toch wel een strenge opvoeding gehad, maar heeft, dat is altijd goed voor mij geweest, ik ben altijd aangespoord om te gaan sporten, om keihard mijn best te doen op school, ik ben ook echt nooit blijven zitten tot, noem maar op, mbo, en ik heb constant gesport vanaf mijn vierde
I: Zo, dat is vroeg.
R: Ja, waardoor ik geen tijd had om domme dingen te doen op straat, anders dingen uithalen, politie in aanraking te komen, ik heb daar nooit tijd voor gehad, altijd gesport, altijd hard gewerkt op school. Dus mijn moeder heeft het dus heel goed gedaan.
I: Oh, te gek, dat is goed om te horen, en je bent er ook wel dankbaar voor geloof ik.
R: Zeker, als ik om me heen kijk wat er gebeurt en wat er met de rest gebeurt, dan ben ik daar zeker dankbaar voor.

I: Ja, **en wat voor sporten heb je allemaal gedaan?**
R: Ik begon op mijn vierde met karate als het goed is en dat heb ik tot me uh, tien of elfde gedaan, even gevoetbald daarna, en daarna heb ik acht jaartjes american football gedaan.
I: Oke, oh dus das wel echt fysiek uh.
R: Ja, daar heb ik de meeste discipline en al die dingen aangeleerd, ja vandaar dat ik zo, dat ik me hier wel thuis voel, dat ik niet echt problemen heb met de manier waarop het hier gaat. Ja ja, heel veel discipline, heel strak, heel, ja, het komt bijna overeen eigenlijk, een normale voetbal training komt bijna overeen met een normale dag hier.
I: Oh, maar zou je dat kunnen uitleggen, wat voor training je krijgt met american football?
R: Ja, als uh, als we een tactiek afspreken en we gaan dat doen en jij gaat op zo'n moment naar links en je doet dat niet dan onderbreken we het spel en gaan we rondjes lopen, tot we het goed doen, en dan doen we het nog een keer gaat het weer niet goed gaan we opdrukken, gaat het weer niet goed, onderbreken we het spel weer, krijgen we weer straf, en zo gaat het door tot je het goed doet, op een gegeven moment zit dat zo erin geprent dan gaat het als trein lopen, en dat is hier ook de bedoeling, doen we het niet goed, gaan we opdrukken. En om op die manier iets aan te leren is heel goed want, die fout maak je echt niet vaak, op een gegeven moment ga je dat niet meer doen, ja dat komt wel overeen.

I: Ja, kijk eens aan. **En hoe was je bijvoorbeeld thuis met uh, bijvoorbeeld op tijd komen?**
R: Ik was daar heel serieus mee,
I: Ja, heel strikt?
R: Ja, heel strikt ja, ik heb het altijd gehad, ik denk dat het rond de periode van voetbal is begonnen,

weet je, op tijd naar de training, anders ja, krijg je ook gewoon strafrondjes of wat dan ook, en op tijd op tijd naar sollicitaties, op tijd naar afspraken en alles, en, dat is gewoon erin gebleven, dat ben ik echt hoog gaan zetten, op het moment dat je afspraken maakt, heb ik dat echt hoog neergezet, op tijd komen is heel belangrijk, heel belangrijk, dus dat uh, dat ging wel ja, gaat goed.
I: Oke, en heb je dat echt een beetje van jezelf zou je kunnen zeggen, of heb je, heeft bijvoorbeeld je moeder je ook daar, een invloed op uitgeoefend.
R: Ja, toch wel, ja dat is bij mijn moeder begonnen, die zegt bijvoorbeeld, ja je gaat naar school en na school je bent drie uur uit dus je bent half vier thuis, dan ben ik half vier thuis, als ik vijf voor half niet thuis ben, dan begin ik te rennen, om te zorgen dat ik toch op tijd ben, ja, dat soort dingetjes, je gaat naar de winkel en jij bent met een kwartiertje terug, je gaat niet rondhangen je gaat niet naar de snoepwinkel, nee, je bent met een kwartiertje terug, en op die manier is het toch bij haar begonnen, tijd geven, jij bent zo en zo'n tijd terug, of jij gaat buiten spelen en jij bent zo'n tijd binnen, en ja, daar is het begonnen, al dat strakke tijd weet je.
I: Ja, ja. **En hoe ben je dan bijvoorbeeld met afspraken, zijn afspraken ook voor jou heel erg heilig zeg maar?**
R: Ja, toch wel, zeker zeker. Ik heb het uh, met belangrijke afspraken, dat is dan voor mij wat ik belangrijk vind natuurlijk, maar dan ben ik uh, als het kan een kwartier eerder aanwezig, en uh, zelfde geldt voor mijn werk, kom een kwartiertje eerder, ik zit rustig in de kantine, of. En dan ga ik om, uh, zeg maar, op tijd de werkvloer op, dat soort dingen, gewoon uh, belangrijke afspraken ruim van te voren,
I: Ja, ja. **En kan je zelf makkelijk een limiet stellen, als je bijvoorbeeld uh, drinkt of drugs gebruikt, of wat dan ook?**
R: J,a jawel. Ik ken me grens, en uh, de avond begint gezellig je gaat wat drinken, en als ik voel van ik zit tegen het randje aan, dan ben ik even zoet en dan stoppen we even. Ja, het is niet dat ik doorga tot ik eh, ik weet niet black out ga, of uh. Het is gewoon drinken en als ik voel van ja ik zit er weer, uh rustig aan doen, dan ben ik even goed.
I: Oke. Uh, ben je ook wel eens een keertje echt wel los gegaan, dat je een keertje over je grens bent gegaan?
R: Uh, ja vast wel, twee keertjes gekotst volgens mij, maar dat was, volgens mij met, een eetcombinatie denk ik, heeft met een eetcombinatie te maken. Maar voor de rest ga ik niet al te gek doen, altijd kijken hoe ik me voel.
I: Ja, in principe zou je wel kunnen zeggen dat je altijd wel de controle houdt
R: Ja, zeker, ja.
I: **En hoe is dat bijvoorbeeld met gelduitgaven, kun je daar ook een beetje mee omgaan?**
R: Gelduitgaven. Ja jawel, ja ik kan zo een kleine berekening maken van vaste lasten en dan weet ik van kijk dat gaat opzij, en uh, dat is dus voor vrije besteding en dan heb ik mij vaste lasten al van me salaris afgetrokken bijvoorbeeld, en dan pas gaan we kijken naar vrije besteding.
I: Oke, dus het is niet zo als je salaris bijvoorbeeld is binnengekomen aan het einde van de maand dan is het niet zo van zo ik ga eens even shoppen
R: Nee, het is altijd de gedachte van oke, laten we eens even kijken hoeveel er overblijft, dat is altijd de gedachte dus dan gaan we meteen kijken naar de vaste lasten en na de vaste lasten is het oh, dit heb ik over, leuk, dan gebruiken we de helft, en alsnog gaan we niet meteen, dan gebruiken we de helft, en dan zien we wel
I: Oke, kijk eens aan. **En hoe zit het, uh, hoe zit het bijvoorbeeld met agressie, heb je misschien een beetje een kort lontje of valt dat reuze mee, heb je zelf best wel.**
R: Nee, valt wel mee, ik heb het ook, ik hoor het van mensen om me heen dat ik, ik ben altijd vrolijk, je lacht altijd, en noem maar op, maar als ik boos ben dan ben ik boos en dan laat ik het weten, maar niet dat ik agressief wordt en vechtersbaasje wordt en noem maar op. Maar, als ik boos ben laat ik het wel meteen weten, en ga ik dat ook gewoon straight up zeggen, maar, ja tot die tijd ben ik gewoon een relaxt mannetje.
I: Ja, dat los je dan meer ook op gewoon met een discussie gewoon met woorden zeg maar dan he.

R: Zeker, dan laat ik het gewoon heel eerlijk weten en heel straight, dan zeg ik gewoon echt, ja, dat kan niet wat je doet, en uh, even niet uh,

Iets langere stilte

I: Dan wilde ik nog eventjes kijken naar je middelbare schooltijd, uh, **hoe was jij, welke leerling was jij zeg maar, hoe zou je jezelf kunnen omschrijven, was je bovengemiddeld of gewoon normaal?**
R: Uh, ja, ik was toch wel een harde werker, omdat ik altijd de uh, ik zat altijd op de middenweg tussen sport en school, dus dan werkte ik op het veld hard, maar, als ik thuiskwam wist ik dat ik gewoon aan me huiswerk moest, dat ik gewoon die 8 of die 7 of die 10 moest halen, want dus, ik was, ik zou mezelf als harde werker beschrijven zeker. Toch wel want eh, school moest altijd in orde zijn
I: Dus, de hoeveelheid die je aan sporten moest besteden, ook al was het super veel, dan nog kon je ook gewoon je huiswerk gewoon ook gewoon.
R: Zeker, als ik 11 uur thuiskwam van de training of 10 uur thuiskwam van de training was het uh, meteen huiswerk afmaken en dan naar bed, en morgen zelfde routine. Dus ja, dat was het ja.
I: **Hoe ben je dan bijvoorbeeld qua, met nachtrust ben je daar ook vrij punctueel in van, zo en zo laat ga ik naar bed, of verandert dat nog wel eens?**
R: Uh, als ik niks te doen heb dan kan ik een tijd voor mezelf neerzetten dat is geen probleem, als ik weet dat ik morgen om half negen op het werk moet zijn en 10 uur of 11 uur naar bed moet, dan kan ik dat. Maar als ik wat te doen heb, dan ben ik wel weer iemand die dat echt afmaakt, bijvoorbeeld huiswerk of noem maar op, en dan pas naar bed gaan, dus is niet altijd, niet echt strak meer, dus, ik maak meestal heel goed af wat ik moet afmaken en ga dan pas naar bed.
I: **Ja precies. En hoe zit het dan bijvoorbeeld met je vervolgopleiding**, dat je van school was gestuurd, hoe kwam dat dan?
R: Ik zou het niet weten eerlijk gezegd, ik zat in het derde leerjaar van mbo, niveau vier, vliegtuigtechniek, in Hoofddorp, en uh, ik zat met 25 jongens in de klas, en we hadden, even kijken, we hadden een waarschuwing gehad dat de resultaten niet zo goed waren en noem maar op, oke geen probleem gingen we keihard er tegen aan als klas, hadden we bijlessen gevolgd, alles eraan gedaan, en voor dat blok hadden we zeg maar, ja genoeg examens gehaald om gewoon naar het vierde leerjaar te gaan, en in de zomer kregen alle 25 jongens een brief thuis van eh, ja jongens jullie zijn bij deze alle 25 uitgeschreven
I: De hele klas? Wow.
R: Als jij als enige eruit ligt, dan ga je naar jezelf kijken, wat heb ik gedaan, waar is het fout gegaan, en noem maar op, maar als jij met 25 jongens, uitgeschreven wordt, is het wel een beetje raar.
I: Wel vreemd, dat is best wel raar eigenlijk, dat een studie zeg maar een hele klas uh.
R: Ja, zeker, ja. En ik kwam te laat binnen, dus ik kon nergens meer terecht, voor wanneer begint het jaar altijd, september ofzo, ja, kon nergens meer terecht dus dan moet je meteen weer voor februari gaan aanmelden,
I: Ah, waardeloos, ja
R: En dat ging ook even niet, dus toen werd het meteen een jaar later. Maar ik ben blij, ik heb wat gevonden.
I: Ja, je zit wel op je plek, heb je nu, uh, ondanks dat dan een jaar misschien hebt stil gezeten. Wat heb je in dat jaar dan gedaan, heb je misschien bijbaantjes gehad, of?
R: Ja zeker, ik ben meteen op zoek naar werk gegaan voor uh, ja omdat ik wist dat dat was gewoon nodig, want je gaat opeens hier en daar toch wat meer dingen betalen, je gaat meer reizen, je hebt je ov afgezegd, je studentenpas, dus je gaat meer reizen, meer reisgeld, dus werken was nodig, misschien meteen er achteraan, meteen werk gezocht, lekker werken, lekker geld verdienen, dingen betalen, en hard op zoek naar een nieuwe opleiding, dat waren de twee dingen die ik deed in dat jaartje.
I: En dat is goed gelukt?

R: Ja zeker, ja heel tevreden.

I: Mooi, mooi. **En heb je ook alle steun van je moeder gekregen voor je keuze bij het Korps Mariniers bijvoorbeeld?**
R: Ja, zeker zeker,
I: Ze steunt je wat dat betreft onvoorwaardelijk,
R: Ja, wat dat betreft is ze er altijd voor me, ups en down, blessures met sport, noem maar op. Even een downmomentje met school. Ze is er altijd voor me geweest, maar vooral met sport en blessures, is ze echt, is ze er altijd voor me geweest, van het komt goed, jij gaat revalideren, jij wordt weer fit, en je gaat gewoon weer spelen, en jij gaat gewoon weer meedoen met wedstrijden en noem maar op, ze was er altijd voor me, ja. Daar ben ik echt heel trots op.
I: Ja dat kan ik me voorstellen, wat je ook zei.
R: Dus achter deze keuze staat ze ook, ze staat, ze zag me echt hard werken om een nieuwe opleiding te vinden, eindelijk een nieuwe opleiding gevonden, en uh, ze was gewoon trots, ze was er blij mee dat ik eindelijk weer aan de bak kon, en ze stond er vol achter, ze was er tevreden mee, ze vond het goed.
I: Mooi. En waaruit blijkt die steun dan van je moeder, als je bijvoorbeeld geblesseerd raakt, kon ze je verzorgen, vertroetelen, naar de fysio therapeut brengen.
R: Nee, het was meer tips geven wat ik kan doen en wat ik moet doen, en toch, even achter me aan zitten van ga nou naar die fysio of doe nou , dus even, erop zitten, doe dat, doe dat, ga niet treuzelen, ga niet wachten, doe dit doe dat, en uiteindelijk ziet ze dan bijvoorbeeld dat ik weer het huis uit kan, weer kan trainen, en dan vraagt ze ja hoe gaat het, goed ofzo, ja ja, hoe gaat het met opbouw, ja oke.
I: Ze is er helemaal bij betrokken.
R: Ja, zeker, dan zeg ik bijvoorbeeld, oke ik ben weer ready, de volgende wedstrijd speel ik en dan staat ze weer aan de zijlijn. Ja, wat dat betreft kan ik echt niet klagen,
I: Dus ze was ook bij je wedstrijdjes.
R: Bij karate kende ze mijn moeder, bij voetbal kenden ze mijn moeder, dus zo betrokken, ze was altijd bekend op de club.

I: Oh leuk, goed om te horen, das alleen maar fijn. **En denk je dat je goed bent voorbereid voor deze opleiding voor het Korps Mariniers?**
R: Ja toch wel, ik heb hier en daar wat tips meegekregen van militairen die al in dienst zijn, en uh, ik heb een schemaatje van internet uitgeprint, hoe ik me fysiek kan voorbereiden, en op een gegeven moment kreeg ik nog een schemaatje mee ergens in de zomer van het Korps, dus ik heb me prima voor kunnen bereiden, het stond op papier en het enige dat ik moest doen is uitvoeren. Als je dat niet doet dan kom je onvoorbereid aan en als je dat wel doet kan je gewoon meedoen, dus ik heb het gewoon netjes gevolgd, elke dag elke week het schema gevolgd en, ik voelde mij ready lekker fit.
I: Precies. Kan je ook makkelijk van jezelf, zeg maar, aanzetten tot sporten?
R: Ja toch wel, ja ik ben iemand die thuis kan komen na een werkdag, achturige werkdag, maakt niet uit hoe moe ik ben, ik ga wat eten, ik kleed me om en begin te wandelen naar de sportschool, op de fiets naar de sportschool, me dag is nog niet voorbij totdat ik gesport heb. Dus dat is niet echt, dat is geen probleem
I: Ja precies, dat zit echt in je systeem zeg maar.
R: Ja in mijn systeem. Ik kom gewoon thuis van me werk, eten drinken, omkleden en wegwezen, ja.
I: Precies. En op mentaal vlak heb je je dus ook wel goed voorbereid, door die tips die je zei.
R: Ja, ja, toch wel, ja.
I: En wat moet ik me daar dan precies bij voorstellen?
R: Ja uh, gewoon kleine tips van kijk als dat gebeurt, reageer er niet op. Als je bijvoorbeeld, als de korporaal tekeergaat tegen je, reageer er niet op, ze bedoelen het goed, en dat is de manier waarop ze het jou aanleren, het is geen school, ze gaan jou geen strafwerk geven of noem maar op, dit is hoe

ze werken, accepteer het, en ze bedoelen het goed. Dus vat het niet persoonlijk op. Zulke kleine tips, die hebben toch wel geholpen en ook de tip, niet opgeven. Het klinkt heel makkelijk, maar, als je dat constant herhaalt in je hoofd, niet opgeven is de enige tip, ja de enige manier waarop je er door heen komt, ja dan gaat het wel werken als je het vaak genoeg herhaalt. Dat soort kleine tip, mentaal en fysiek.
I: Ja, dus echt dat doorzettingsvermogen, niet opgeven.
R: Ja, niet opgeven, wat er ook gebeurt, niet persoonlijk opvatten, ze bedoelen het goed, ze willen je gewoon door de opleiding sleuren en hoe ze dat doen, dat zie je wel, maar dat is een hele andere manier dan op school.
I: Ja dat is heel anders dan wat je gewend bent zeg maar
R: Ja, dat was de tip en uh, voor de rest moet je het over je heen laten komen want veel tips, kunnen ze je niet geven,
I: Nee, precies, je moet het ook ervaren zeg maar.
R: Ja natuurlijk. En het is steeds anders, het verandert volgens mij, de jongens die na mij komen die hebben misschien een hele andere opleiding, het verandert continu, dus ja dat waren de tips kort en krachtig.

I: Precies, precies. **En vind je van jezelf dat je discipline hebt?**
R: Ja, jawel, zeker.
I: **En waar blijkt dat dan uit, kun je een voorbeeld geven waaruit blijkt dat je discipline hebt, gedisciplineerd bent?**
R: Uh, ja, uit, even kijken, de manier waarop ik afspraken behandel, of bijvoorbeeld met sportwedstrijddagen, bepaalde trainingsdagen. De manier waarop ik mezelf moet, uh, ik zeg gewoon tegen mezelf man jij gaat nu van de bank op staan jij gaat nu gewoon trainen en je gaat gewoon naar de sportschool. Op die manier zit, zit het met discipline vrij hoog, zeker. Ja, dat zit zeker hoog
I: Ja, **en kan je ook misschien op voorbeelden komen, misschien is dat moeilijk voor jou, waaruit blijkt dat je even geen discipline had?**
R: Voorbeelden. Ja als ik toch hier en daar een slippertje maak, dat ik, als ik een half uurtje eerder uit huis ga bijvoorbeeld maar blijkt dat het niet genoeg is, en dan kom ik vijf minuten laat op mij afspraak, en dan vind ik het wel heel, dan ben ik in teleurgesteld in mezelf, omdat ik dan dacht dat een half uurtje genoeg was, en dat was het niet, dan denk van ja, kom op man, even serieus zijn, even gedisciplineerd, en gewoon op tijd uit huis gaan enzo.
I: Ja, dus dan zou je dus de volgende keer een uur of drie kwartier eerder uit huis gaan.
R: Ja, in zulke dingetjes dan zie ik wel even van, he, kom op, zelfdiscipline, dat moet even beter. Dus hier en daar, natuurlijk je maakt wel fouten, dus daar zie ik wel van he, dat moet strakker, ja.
I: Oke, nou, ik wil het hier bij laten, eigenlijk. Ik vond het een fijn gesprek eigenlijk nog. Hartstikke mooi, goed om te horen. En uh, ja, dan hoor je als het goed is weer over de volgende twee momenten, maar dat hoor je dus vanzelf. Daar zal ik voor zorgen, want is iemand deze week, zeg maar, al van mijn geselecteerde groepje al afgevallen. Vandaar dat ik jou nou nog wilde benaderen van, nou heb ik weer mij groepje compleet zeg maar, dus vandaar. Maar de volgende keer, uh, ik zal jou in het systeem zetten en dan wordt je op de hoogte gehouden wanneer het volgende moment weer plaats vindt en dat zal dus ergens midden oktober zijn, tussen zeventien oktober geloof ik uit mijn hoofd.
R: Ja is goed, dan hoor ik dat.
I: Helemaal goed toch. Super. Kijk is aan, dan ga ik je nog een hand geven en dan jou nog een hele fijne avond wensen.

Een heel goedlachse jongen. Hij komt heel positief en zeer gemotiveerd over. Een belangrijke reden waarom ik hem als opvulling heb gekozen is dat M10 niet op tijd was tijdens de eerste opkomst dag vorige maandag. Het is daarom wel typisch dat hij van zichzelf vindt dat hij zeer gedisciplineerd is en

zeer strikt is met tijd en afspraken. Al vanaf het begin van het interview komt hij zeer open op mij over. Ondanks dat zijn antwoorden soms aan de korte kant zijn heb ik wel het idee dat hij precies antwoordt en daar niets meer aan hoeft toe te voegen.

Tweede Interview Moment (week 4 van de opleiding)

Legenda: I = Interviewer (Wessel van Nimwegen)
R = Respondent (M1, M2, M3, etc.)
Dik gedrukt = Vragen van interviewer corresponderend met vooropgestelde vragen
Cursief = Bijgevoegde tekst

Bij het maken van het rooster van dit interviewmoment met dhr. Romijn is medegedeeld dat een aantal respondenten zijn afgevallen. Eén respondent, M8 , heeft bij mij in het eerste interview aangegeven dat hij wilde stoppen met de opleiding. Hij is inderdaad na de eerste week gestopt met de opleiding. Ook M6 en M7 zijn gestopt met de opleiding. De reden voor hun vertrek is dat zij beiden een verkeerde keuze hebben gemaakt en een totaal andere opleiding verkiezen en wel in de burgermaatschappij. Bovendien moet M9 stoppen met de opleiding. M9 kent veel bijzonderheden, de bewoording van het Korps Mariniers voor veel slordigheden en fouten. Hij heeft een plan van aanpak gekregen om zijn bijzonderheden te herstellen, maar dat heeft hij niet voldoende gedaan, waardoor hij niet verder kon met de opleiding. M9 was nog bezig met uit rouleren en daarom is hij nog aanwezig op de Van Ghentkazerne, maar doet hij niet mee met het programma. Aan het einde van de week krijg ik de kans om nog een laatste interview met hem te doen.

M3
Dinsdag 14 oktober 2014, 18:00 uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
In het vorige interview was M3 een gesloten boek. Ik kreeg moeilijk antwoorden van hem op mijn vragen. Ook kreeg ik de indruk dat hij een vrij simpele jongen is en geen hoog intellectueel niveau heeft. Hij doet wat van hem gevraagd wordt. Er is niets schokkends te melden over zijn achtergrond. Hij is wel al langere tijd geïnteresseerd in het leger en daarmee bezig.

I: Ik was, uh, zeker ook omdat je nou is het al vier weken natuurlijk dat je op de opleiding zit.
R: Ja, we zitten nou in week vijf.
I: Ja, week vijf. **En hoe heb je de afgelopen weken ervaren?**
R: Nou leuk. Veel uh erg leerzaam, je leert heel veel stof hier.
I: Oké.
R: Je leert best veel en dat uh ja ze hebben nu ook les in de mag. En we hebben, afgelopen week waren op bivak en die twee weken ervoor ook. Toen waren we naar Texel geweest twee weken. Zijn veel in het water geweest. Veel kleine lesjes gehad. En afgelopen week waren we op bivak, toen hebben we zeg maar PH betrokken. Staat voor Patrol Harbor, en vanuit daaruit ga je altijd werken nu zeg maar. Dus daar hebben we allemaal lesjes in gehad en ik kruip in sluipgangen en uh dat soort dingen. Dus wel echt veel leren.
I: Veel leren?
R: Ja veel, je hebt gewoon af en toe, je hebt gewoon op een dag heb je gewoon bepaalde lesjes, en dan heb je dan gewoon ja dat leer je dan gewoon aan zeg maar, en dat voer je dan uit in de praktijk.
I: Over wat voor lesjes heb je het dan? Over lesjes echt in de praktijk of uh?
R: Ja eerst meestal een theorie en daarna in de praktijk ga je het zelf uitvoeren.

I: Oké, dus je moet ook uh dingen uit boeken lezen zeg maar?
R: Nou, in het veld niet echt.
I: Oké.
R: Tenminste in de mag dan leren we wel uit het boek en dan uh ga je het daarna ook gewoon zelf doen.
I: Oké. En wat is dat dan precies les in de macht? Daar ben ik wel benieuwd naar.
R: Mag, dat is zeg maar een mitrailleur.
I: Oh oké, ja tuurlijk.
R: Ja.
I: Ah juist juist juist.
R: Is groepsuitrusting zeg maar uh.
I: Ja, oké en daar leer je dan over hoe het in elkaar steekt of uh?
R: Ja, uiteindelijk moet je de werking en moet je hem in en uit elkaar kunnen halen en alle namen kunnen benoemen.
I: Precies, precies. Oké ook de namen? Van de verschillende onderdelen?
R: Eh ja, van de hoofdgroepen.
I: **En viel het mee deze weken? Of viel het juist tegen?**

R: Ja het viel op zich wel uh, het gaat nu nog wel gewoon goed qua dingen doen en qua hoe zwaar het nu is, is nog te doen dus het gaat op zich wel goed.
I: Oké dus tot nu toe trek je het zeg maar uh?
R: Ja.
I: En je vindt het ook leuk zei je ook, dus uh dat is alleen maar een bevestiging dat je een goede keuze hebt gemaakt neem ik aan?
R: Ja zeker.
I: Oké. Dus je bent nog steeds tevreden dat je dat je er bent zeg maar?
R: Ja zeker, zeker weten.
I: **Oké dat is mooi om te horen. En waardoor komt het, zou je zeggen, dat het meevalt eigenlijk voor jou?**
R: Ja. Ik heb mezelf gewoon goed voorbereid. Dus daar heb ik al heel wat mee uh en hier wordt je ook gewoon fit. En ze trainen je hier ook gewoon ergens naartoe zeg maar dus je wordt alleen maar uh beter eigenlijk.
I: Alleen maar beter?
R: Ja sommige dingen vindt je moeilijk en dat lukt niet, ja dan ga je bijvoorbeeld 's avonds in je kamer ga je even wat leren of ga je het lezen of ga je met je buddy's oefenen, geef je elkaar aanwijzingen, daar wordt je ook alleen maar beter van dus.
I: Oké dus je kan echt nog uh dat je in de avond je buddy's aanspreekt van uh nu heb ik echt geen zin om mijn bed uit te komen of inderdaad om dat gat te dichten?
R: Ja, dat heb ik wel eens gehad in de bivak, als je dan uh, moet je 's nachts wacht lopen, dat is een uurtje, maar soms ben je echt moe dan weet je wel dan moet je eruit en daar heb je echt geen zin in, ja, je moet er toch uit maar dat gaat wel eens met moeite.
I: Precies precies, **en kan je je daar dan makkelijk overheen zetten?**
R: Ja als je er eenmaal uit bent dan gaat het wel, maar je slaapzak is bijvoorbeeld lekker warm weet je wel en als er dan een windje staat of wat frisser dan heb je gewoon geen zin weet je wel, maar ja, je moet er toch uit. Je moet toch je buddy's aflossen.
I: Oké, maar ja je hebt dan, heb je dan ook echt het gevoel dat je het voor je buddy's doet zeg maar? Omdat je hè het aflossen wat je zegt of?
R: Ja je hebt zeg maar een wachtschema, en bij ieder been is bij, is iemand zeg maar ander baasje, je werkt zeg maar scherfgewijs, je ligt dan een uh uur, je ligt een half uur met die, en dan los ik die weer

af en dan lig ik weer een half uurtje met die, en dan komt die er weer bij en dan gaat die weer weg. En uh ja degenen die op wacht liggen, die hoe zeg je dat, die beveiligen ook je PH zeg maar, als dat geen beveiliging is dan lig je gewoon niet veilig. Het is echt heel belangrijk.
I: Ja, en dat heb je dus, vorige week denk ik dan gedaan?
R: Ja.
I: En was dat heel de week lang?
R: Uh ja wel gewoon elke nacht voor de PH geslapen ja.
I: Elke nacht. **En denk jij dat het uh om je toch daar overheen te zetten, om je buddy even af te lossen tijdens die nachtwacht, dat het te maken heeft met discipline?**
R: Ja ook, want je kan ook gewoon denken van ik blijf lekker liggen en je zoekt het maar uit. Dus ja er is wel discipline bij.
I: Zou het voor kunnen komen dat uh dat bijvoorbeeld uh dat uh één van de mariniers in opleiding gewoon zegt van uh nou pff ik ga echt uh, ik blijf even gewoon in mijn slaapzak en bekijk het allemaal maar even?
R: Het zou kunnen, maar dan naai je wel je buddy's dus dat is niet uh. Het is iedereen, ja het eigenlijk ieder voor zich. Je kan niet zeggen over iemand of je dat wel of niet zou doen of, dat weet je nooit, als iemand echt helemaal moe is, kan je ook een keer een wacht van iemand overnemen bijvoorbeeld, dat is weer anders. Dan blijf je eigenlijk ook liggen.
I: Precies, precies, maar dat uh maak je wel bespreekbaar met elkaar?
R: Ja. Dat wel. Het is nog niet voorgekomen, maar het zou denk ik wel kunnen. Als iemand bijvoorbeeld echt ziek is weet je wel en uh bijvoorbeeld moet overgeven of zo, dat je die dan gewoon de hele nacht laat slapen, dan je dan gewoon onderling in de groep het uh gewoon een half uurtje extra pakt bijvoorbeeld, dat zou misschien wel uh kunnen.

I: Oké. **En heb je al eens uh ben je al ergens voor gestraft of heb je straffen meegemaakt?**
R: Ja.
I: En hoe zag dat er dan uit en waarvoor ben je gestraft?
R: Ja, ik heb mijn wapen een keer niet goed schoon. Nou dan wordt je, ja, dan moet je je gewoon opdrukken bijvoorbeeld of uh andere dingen doen.
I: Oké, en gebeurde dat, was dat één keertje? Hè, één keertje kan gebeuren of gebeurt het wel uh, is het vaker voorgekomen, niet alleen bij jou, maar misschien ook bij uh je groep?
R: Ja het gebeurt wel vaker hoor. Als jij je dingen gewoon niet in orde hebt bijvoorbeeld of de kader geeft de tijd en je haalt de tijd niet, ja, wordt jij gewoon gestraft zeg maar uh, tijden zijn gewoon belangrijk.
I: Precies, precies. Ja dat was al eigenlijk vanaf het begin van de opleiding?
R: Jawel.
I: Dat je je daar allemaal goed aan moet houden. En straffen is dus uh, dat kan dus opdrukken zijn. Zijn er ook andere vormen van?
R: Ja, uh, je kan bijvoorbeeld uh dat je je buikspieren moet trainen. Dat je een kicksprong moet maken. Dat je 90 graden tegen de muur moet zitten bijvoorbeeld. Er zijn allerlei soorten straffen.
I: Oké, echt meer fysieke straffen ook?
R: Ja, vaak, het is eigenlijk altijd wel fysieke straffen ja.
I: **En wat vind je van die straffen? Vind je ze rechtvaardig? Eerlijk?**
R: Ja het hoort gewoon uh bij de opleiding vind ik. Als jij gewoon dingen niet voor elkaar hebt of niet schoon hebt dan uh doe je het zelf zeg maar dus als je dan straft krijgt dan moet je dat gewoon doen. Kan wel heel zielig erover doen of uh maar ja je moet het uiteindelijk zelf doen, je hebt zelf je dingen niet voor elkaar dus.
I: Ja precies. Dus je vindt het eigenlijk best wel uh gewoon uh, ja het hoort er dus bij?
R: Ja ik zelf vind van wel ja.
I: Heb je ook al meegemaakt dat anderen moeilijk doen tegen de straf die ze hebben opgelegd gekregen?

R: Nou dat uh, nee eigenlijk niet. Iedereen die straf krijgt voert hem wel gewoon uit.
I: Oké, er wordt totaal niet moeilijk over gedaan?
R: Nee dat eigenlijk niet.
I: Je weet waar je aan begint?
R: Ja.
I: **En heb je ook wel eens een straf meegemaakt die je als groep moet uitvoeren?**
R: Uh ja.
I: Of zijn dat misschien alle straffen dat weet ik niet 100% zeker?
R: Uh ja, er was een jongen die uh had iets met zijn eten uh of zo, toen moest hij uh, toen moesten wij ons 40 keer opdrukken, toen moest hij tellen zeg maar, moest hij voor de groep staan, en moesten wij ons 40 keer opdrukken. Dat was dan met de groep, voor de rest heb ik nog niet echt uh dat we met de hele groep zo'n uh.
I: Nee precies, precies.
R: Ja als je 's ochtends bijvoorbeeld als je inspectie hebt, en dan is de kamer niet goed schoon, dan moet je gewoon allemaal in de forward stijl liggen, maar dat is niet echt uh.
I: En hoe voel je je dan? Als je zo'n uh groepsstraf zeg maar ondervindt?
R: Ja, het is wel eens vervelend. Ja het is niet altijd uh, kies je zelf niet voor, maar ja als je al weet dat je je eigen ding niet in orde hebt, bijvoorbeeld je kamer niet, je weet dat je kamer niet schoon is, ja dan zelf ook wel uh dat je gestraft wordt of dat er iets gaat gebeuren, dat kan je zelf dan ook eigenlijk wel invullen.
I: Precies, en helpt het denk je ook als je hè die kennis hebt van hè de kans zit er in als ik een beetje nalatig ben dat ik wordt gestraft of misschien wel heel mijn groep, helpt dat erbij dat je uh dat je dan toch zoiets hebt van nou ik ga me er toch overheen zetten, ik ga nu toch even alles op orde maken?
R: Ja, ja, je moet het eigenlijk ook voor jezelf willen en voor je buddy's ja. Allebei wel.

I: **En wat uh, is je verwachting die je vooraf aan de opleiding had zeg maar, van het Korps Mariniers, is dat een beetje uitgekomen?**
R: Ja. Jawel.
I: En in welke zin? Want ik kan me nog wel herinneren van het eerste interview dat je ook zei van hè uh het Korps Mariniers dat is echt de elite. En is dat echt uh waar geweest?
R: Ja tot nu toe, wij zitten nu echt in de opleiding zeg maar, ik denk dat je daar pas echt na de opleiding mee krijgt te maken. Dan wordt je ook operationeel geplaatst zeg maar, nu zitten wij gewoon nog in de opleiding. Dus daar hebben wij nog niet echt iets mee te maken gehad uh.
I: Oké, maar je heb wel een goed beeld gekregen van het Korps Mariniers en dat?
R: Ja ik zit er nou 4 weken in, ik zit nou in week 5 zeg maar. En ja elke week doe je andere dingen zeg maar. Ja eerst moet je veel dingen leren zeg maar, voordat je echt dingen kan gaan doen. Wat ik net ook al zei. We hebben ook uh een elements-test van de Gold CC gehad, die hebben we allemaal gehaald van mijn groep en uh ja je moet eerst weten hoe je met je wapen om kan gaan voordat je pas kan vuren of zo. Dat ga je dus straks zeg maar krijgen. Nu hebben we wel al een keer vanuit de PH zeg maar na, dingen allemaal gedaan, en uh volgende keer wordt het steeds uitgebreider, er komt steeds meer bij kijken zeg maar en op slot doen en uh moet je alles zeg maar weten hoe het werkt en dan uh ga je gewoon altijd vanaf daaruit te werk.
I: Precies, precies. Dus je zegt ook uh zoals ik het nu begrijp, pas eigenlijk als je echt helemaal klaar bent met de opleiding dan pas kan je zeggen van dat uh de verwachting was zoals die vooraf aan de opleiding was?
R: Nou, de verwachtingen zijn er nu ook wel hoor. Gewoon uh ja sommige momenten zijn gewoon pittig en zwaar en je doet allemaal dingen met een groep en zo dat had ik ook al voor de opleiding, dus je kan ook wel in de opleiding ook wel zien wat je ervan moet verwachten.
I: Zeker, zeker.
R: We zitten er nog niet zo heel lang in dus, kan nog niet heel veel uh. Ja dit is week vijf dus.
I: Maar goed, dus uh, dus je had wel verwacht dat het pittig zou worden en dat is tot nu toe wel

waar?
R: Ja, ja. Dat is wel zo ja.
I: En dat je inderdaad veel met je buddy's moet doen dat is ook uh?
R: Ja.
I: Dus al met al kan je best wel goed zeggen dat je verwachtingen wel zijn uitgekomen zeg maar?
R: Ja, dat wel.
I: Dat je niet uh, of uh **heb je ook momenten gehad dat je toch ook verrast bent zeg maar met uh wat er in de opleiding gebeurt? Of dingen niet had verwacht?**
R: Nee dat nog niet echt.

I: **En op welke momenten binnen de opleiding, hè uh hoe je daar zelf tegenaan kijkt, heb je echt discipline nodig gehad?** Net noemde je kort natuurlijk al uh de nachtwacht, dat je daar eventjes discipline voor moest opbrengen, kan je nog meer voorbeelden geven van waaruit uh binnen de opleiding waaruit blijkt dat je toch echt even discipline moest tonen?
R: Gewoon de inspecties, dat gewoon alles schoon moet zijn en niet uh dat je zelf dat oh dat is wel schoon weet je wel uh dat zit wel goed, maar ja kritisch zijn. Vooral met inspecties uh heb je veel discipline nodig vind ik.
I: Oké. En is dat dan moeilijk op te brengen?
R: Nou niet echt.
I: Of was het misschien de eerste keer, zat het al eigenlijk bij je er ingebakken zeg maar?
R: Ja. Je hebt met alles eigenlijk wel discipline nodig, vind ik. Alles moet gewoon goed zijn en je moet ook zelf willen, dus je moet wel eigenlijk gedisciplineerd zijn met alles. Bij het één misschien wat meer dan bij het ander, maar je moet er niet te makkelijk over denken of uh.
I: En dat doe je niet?
R: Nee. Ja. Nee niet echt nee.
I: En voel je je dan ook uh bijvoorbeeld meer gedisciplineerd dan bijvoorbeeld andere jongens binnen de opleiding?
R: Nou niet echt, ik denk dat iedereen die wil marinier worden die hier zit dus ja iedereen die wil het beste van zich laten zien. Gewoon het beste steentje voordragen zeg maar.

I: Precies, precies. **En voel je je meer gedisciplineerd sinds je met de opleiding bent begonnen? Zeg maar meer dan in de burgermaatschappij?**
R: Ja, ja. Thuis ook, je doet ook veel meer dingen zelf zeg maar nu ook, dan dat je eerst bijvoorbeeld deed.
I: Kan je daarvan voorbeelden geven?
R: Uh. Ja als bijvoorbeeld iemand iets vraagt zeg je ja doe ik wel weet je wel of ja. Hoe leg je dat ook. Bijvoorbeeld ik zeg maar wat hoor, bijvoorbeeld mijn moeder zegt kun je even de was aangeven dan zeg ik ja hoor dat doe ik wel weet je wel, dan pak ik dat, geef ik dat, gaat veel makkelijker allemaal.
I: Oké. Ja precies, dat je daar zeg maar voor voordat je aan de opleiding begon had je echt zoiets van ma zeur nou even niet aan mijn hoofd, ik ben even ergens anders mee bezig.
R: Ja, nou gaat het allemaal veel makkelijker ook.
I: Oké, en vind je dat een positieve verandering?
R: Ja op zich wel. Het is ook veel makkelijker ook thuis bijvoorbeeld dat je niet eerst 10 keer zegt ja dat doe ik wel, maar dat je ja hoor gewoon.
I: En dan doe je het meteen?
R: Ja, is veel makkelijker ook.
I: Makkelijker voor jezelf of voor omgeving?
R: Allebei eigenlijk wel, en voor mezelf en voor mijn thuisomgeving.
I: En waarom is het dan specifiek makkelijker voor jezelf?
R: Ja anders denk je, anders vergeet je het bijvoorbeeld of blijft het in je achterhoofd zitten en nu is het gewoon in één keer klaar en gedaan, dus dat is veel uh beter.

I: Oké, scheelt wat denkwerk misschien? Dat je inderdaad uh dingen niet vergeet. Oké. **En voelde je misschien een conflict zeg maar toen je vanuit de burgermaatschappij zeg maar hier naar Korps Mariniers kwam?**
R: Hoe bedoel je precies conflict?
I: Nou dat er een behoorlijk groot uh verschil in kan zijn weet je wel in uh wat er in de burgermaatschappij van je wordt verwacht en wat er hier van je wordt verwacht?
R: Ja hier wordt meer van je verwacht, je moet gewoon je zaakjes in orde hebben, je dingen ja alles moet gewoon altijd in orde zijn, je moet volle 100% inzet tonen. In de burgermaatschappij hoeft dat niet altijd, dan kan je ook gewoon lekker rustig aan doen en uh. Lekker relaxen zeg maar.
I: Precies, precies. Dus het is in de burgermaatschappij niet echt nodig soms dat je niet alles in orde hebt?
R: Nee. Je hoeft in principe niet, als jij gewoon thuis bent en het thuis een rotzooi of zo dat moet je zelf weten, hier moet het gewoon netjes zijn.
I: Precies, precies. En had je daar moeite mee met die verwisseling? Dat je hier alles echt goed op orde had of ging het best wel goed?
R: Nee niet echt. Ik wist wel van ja, ik wist wel een beetje van uh alles moet gewoon goed zijn en netjes, je kunt er moeilijk bijvoorbeeld een bende van maken en de kantjes ervan af lopen, dan redt je het gewoon niet. Dus ja.
I: Keert het dan ook echt weer uh, zoals ik het nu dan hoor, keert het ook echt weer terug dat je hè je hebt een goede voorbereiding gehad, je wist goed waar je aan zou beginnen en toen had je dat ook al van hè ik moet mijn zaakjes op orde hebben, dus?
R: Ja, je moet gewoon je dingen, je spullen op orde hebben. Gewoon goed zijn.
I: En je denkt wel, dat merk ik ook wel volgens mij aan jou, dat je je goed hebt weten aan te passen? Aan het Korps Mariniers? Aan alles op orde hebben?
R: Ja, tuurlijk heb je wel eens dingetjes niet in orde, maar ik vind het tot nu toe wel goed gaan.
I: Dat is goed om te horen lijkt mij. Maar het gaat niet altijd helemaal in orde, maar ja, foutjes mogen?
R: Ja, je hebt altijd wel een beetje foutjes, je kan niet altijd uh.
I: Perfect?
R: Ja je probeert het wel, maar altijd is wel een klein dingetje of iets dat niet goed is bijvoorbeeld.
I: Precies, precies. Baal je dan ook van jezelf? Dat je, fuck man, kleine, heel klein foutje, van shit net vergeten.
R: Ja, tuurlijk baal je dan wel eens, maar soms uh ja, ja je kan ook niet ja, hoe leg je dat uit?
I: Ja je kan ook heel erg boos misschien ook op jezelf worden, maar je kan ook zoiets hebben van ach man zeur niet zo, van ja uh ik heb toch, voor de rest is alles goed in orde, dat dit kleine dingetje nou verkeerd is, van ja oké, kan je ook boos om worden zeg maar, dan wordt je niet echt boos op jezelf, maar meer op, op ja.
R: Ja, is het allebei wel een beetje eigenlijk. Tuurlijk vind je, denk je shit kom op dat had beter gemoeten. Weet je wel en ja, soms denk je van ah dit weet je wel, zoiets?
I: Ja dat ze daarom dan moeten zeuren zeg maar? Dat gevoel ken je ook wel een beetje in jezelf zeg maar?
R: Ja.

I: **En uh ja er zijn natuurlijk al een aantal afvallers binnen uh de Korps Mariniers. En waardoor denk jij dat jij het wel tot nu toe uh dat jij het wel tot nu toe wel haalt en die anderen bijvoorbeeld niet? Waaraan zou dat kunnen liggen denk je?**
R: Ja ik heb nog geen blessures.
I: Oké, dat is voor de hand liggend.
R: Zij hebben blessures. Ja ik denk ja misschien uh geen goed doorzettingsvermogen als je het bijvoorbeeld zwaar hebt. Uh misschien te makkelijk erover denken. En mensen hebben misschien gewoon een verkeerde keuze gemaakt, dat ze toch niet hadden verwacht dat uh of dat ze het

misschien anders hadden verwacht dan dat ze zelf dachten, dat het gewoon totaal anders is uh. Ik denk dat dat wel een beetje de punten zijn.
I: Oké. Ja, dus echt geen uh doorzettingsvermogen bij misschien sommigen? Die dus zijn afgevallen? **En uh zou discipline daarmee te maken kunnen hebben?** Dat jij dat bijvoorbeeld uh, dat jij wel discipline hebt en die jongens die zijn afgevallen wat minder of gewoon helemaal niet? Of kan het daar niet echt aan liggen?
R: Jawel. Uh.
I: En kan je daarvan een voorbeeld geven?
R: Waar het aan ligt dat we nu dan zoveel afvallers hebben en dat ik hier nog zit bedoel je of?
I: Ja, ja en wat de rol van discipline daarmee te maken zou kunnen hebben?
R: Ja, gewoon met zware momenten gewoon doorgaan, gewoon niet opgeven, ook al kan je niet meer. Uh. Ja proberen uit de blessures te blijven, want als je eenmaal in een blessure zit daar kan je ook niet echt iets aan doen. Als jij gewoon uh goed op letten.
I: Ja. Goed opletten, is dat?
R: Ja, als je wel uh door je enkel gaat is dat zeg maar iets van goed blijven opletten ook. Ook gewoon als je moe bent, gewoon goed blijven nadenken.
I: Kan het ook zo zijn, hè nu je dat ook zeker zegt, van hè als je moe bent daar op letten, dat uh wanneer je wel moe bent dat je dan makkelijker blessures oploopt? Of valt dat mee?
R: Nou, dat valt denk ik wel mee. Uh, hoe zeg je dat. Kan je het nog één keer herhalen misschien?
I: Nou ja, wat uh, wat uh, toen je zo zei van uh dat uh niet te moe worden, daar moet je ook een beetje zelf op letten en ik denk dan van ja want stel nou dat je wel moe bent, dat je dan makkelijker blessures oploopt. Je bent niet zo oplettend, misschien ben je fysiek niet zo tiptop.
R: Ja, daar heb je ook je buddy voor, gewoon, je moet ook op elkaar goed letten. Elkaar ook controleren. Elkaar checken.
I: En uh zorgt bijvoorbeeld ook uh je buddy dan dat je bijvoorbeeld op tijd naar bed gaat?
R: Uh. Ja.
I: Of laat ik zeggen, hij let erop?
R: Ja naar bed gaan niet echt, dat heb je meestal zelf wel uh, als je erin gaat liggen, dan ga je er gewoon in liggen, want je hebt wel gewoon je rust nodig, als je je rust kan pakken, dan doe je dat zeker wel. Maar bijvoorbeeld met optoppen, als bijvoorbeeld, je thee moet je opgetopt hebben, daar let hij wel gewoon op, van vergeet je dit niet en wel dit nog doen, daar controleer je elkaar ook op. Of het wel goed is. Niet dat je bijvoorbeeld met een halve veldfles aankomt, maar dat hij wel goed gevuld is.
I: Precies, precies. En controleer jij dan ook jouw buddy dan daarop?
R: Ja.
I: Oké. Is dat dan ook, is dat makkelijk op te brengen? Hè je moet eerst je eigen zaakjes op orde hebben, maar is het dan ook makkelijk op te brengen om de zaakjes van iemand anders zeg maar te controleren en of dat allemaal op orde is?
R: Ja, want dan weet je ook van elkaar dat het gewoon goed is. En ja dat je gewoon gecheckt bent ook wel en als het niet goed is dan zeg je dat ook gewoon eerlijk en als je het wel goed vindt dat zeg je dat ook gewoon. Dus niet dat je half werk doet, maar wel dat je elkaar gewoon goed checkt. Dat is altijd beter. Kan je altijd nog elkaar foutjes aanwijzen of iets uh.
I: Precies, precies, echt het samenwerking uh dat is wel belangrijk?
R: Ja. Ik vind van wel.

I: **En om nog eventjes uh terug te keren, van waarom bijvoorbeeld afvallers dan afvallen en jij dus doorgaat waar dus anderen afhaken, en zou dat ook met uh met andere dingen te maken kunnen hebben? En daarom bedoel ik bijvoorbeeld met, met bijvoorbeeld je achtergrond?**
R: Ja zou misschien wel kunnen ja. Misschien het thuisfront, misschien dat je heimwee hebt of dat je je ouders mist of je vriendinnetje of uh dat zou ook goed kunnen. Dat ze daarom ook stoppen.
I: Dus heimwee dat zou wel een reden kunnen zijn dat sommige mensen zijn gestopt zeg maar?

R: Ja dat zou kunnen ja.
I: En waardoor kan je zeggen dat jij bijvoorbeeld dan geen heimwee hebt?
R: Ja je moet je gewoon eroverheen zetten. Ik bedoel je bent uh het weekend ben je alleen thuis, dus zondagavond ga je er alweer heen, dus je hebt gewoon een kort weekend zeg maar. Ja, en uh, ja misschien doet de één wat leuks met z'n ouders, de ander ziet z'n ouders amper en gaat alleen maar naar z'n vrienden, dat vult iedereen voor zichzelf in.
I: **Ja, en kan het ook te maken hebben met bijvoorbeeld uh gewoon de gezinssamenstelling?** Van uh stel je voor dat uh iemand een gebrokén gezin heeft, bijvoorbeeld vader en moeder gescheiden, dat dat van invloed zou kunnen hebben en dat je, dat jouw ouders nog bij elkaar zijn, dat dat wel goed gaat?
R: Nou beetje lastige vraag, ik uh, ja mijn ouders zijn nog zeg maar bij elkaar. Dus ik heb daar zelf geen last van. Ik zou niet weten hoe iemand zich voelt in die situatie uh.
I: Maar het voelt voor jou in ieder geval wel heel goed?
R: Ja, het is gewoon lekker uh, het is gewoon ook een lekker gevoel om naar huis te gaan, dan zie je je ouders weer, je broertje, je vrienden. Is gewoon ja, voelt gewoon goed zeg maar uh.
I: Precies, precies. Stabiele basis is belangrijk?
R: Ja. Is gewoon fijn om je ouders ook gewoon weer te zien en je broer en je vrienden en uh in het weekend.
I: Ja, dus dat uh steunt ook wel naarmate de opleiding ook vordert?
R: Ja ik denk het wel ja.
I: Kan je op uh kan je op uh vertrouwen, terugvallen?
R: Ja, op zich uh wel.
I: **En wat zou uh, zou ook de opleiding misschien een rol kunnen spelen?** Dat jij uh, dat het goed gaat met jou en het Korps Mariniers?
R: Ja uh. Ja je moet gewoon goed gedisciplineerd zijn en gewoon 100% inzet geven, je moet echt willen. Dat is gewoon, ja dat moet je gewoon altijd laten zien.
I: Precies.
R: En gewoon zo ver mogelijk proberen te komen in die richting.
I: Daar heeft zeg maar uh je opleiding niet echt heel veel mee te maken zeg maar met je achtergrond? Van het moet meer vanuit jezelf komen, je eigen mentaliteit?
R: Ja, als bijvoorbeeld je opa of je vader is marinier en jij wilt ook dan heb je wel een bepaalde achtergrond dus dan zou dat ook zo wel kunnen. Maar ja, het hoeft niet altijd zo te gaan. Eigenlijk allebei wel, denk ik.
I: Ja, want ik kan me nog van het vorige gesprek herinneren dat je uh dat je best wel een mooie cijferlijst ook uh had op school weet je wel. Ik kan me best wel voorstellen dat dat uh dat je daardoor ook gemotiveerd uh wordt?
R: Nou, ik ben niet echt heel slim uh, ik heb gewoon uh vmbo basis gedaan uh niveau 2.
I: Nou ja goed, ieder doet het voor zijn kunnen natuurlijk.
R: Ja dat is ook wel zo ja.
I: **En hoe zit het bijvoorbeeld uh, heb je bijvoorbeeld veel zelfdiscipline meegekregen van huis uit? Dat dat ook helpt bij de opleiding?**
R: Nou, ja. Op zich, als mijn moeder gewoon zegt uh ruim even op of iets of zo of mijn vader, dan doe je dat wel gewoon. Dus je leert het ook wel een beetje vanuit huis. Maar thuis doe ik het niet altijd en hier wel.
I: Oké, en waardoor komt dat? Komt dat misschien door het straffen? Of uh omdat je nu ja met een opleiding bezig bent en thuis niet?
R: Nou ik weet niet echt uh.
I: Moeilijk, ja het zijn moeilijke vragen soms hè.
R: Kan je die nog één keer uh?
I: Nou ja goed, waar zou het aan kunnen liggen dat je dus uh hier makkelijker die zelfdiscipline kan opbrengen om bijvoorbeeld alles op orde te krijgen en thuis wat minder? Zou dat kunnen komen

door uh door uh de straffen? Of komt het omdat uh een autoritair figuur zoals de korporaal het één keer heeft gezegd en dan doe je het en je moeder ja die kent je ook al heel je leven lang natuurlijk en die heeft ook zoiets van nou ik zeg het gewoon één keertje, maar ik hoef niet te brullen of zo weet je wel.
R: Nou, dit is ook echt wat je wil, dus hier wil ik ook echt vol voor gaan. Als je thuis zou doen en hoeft het niet, dan zit je gewoon thuis en je hoeft het niet te doen. En hier is het gewoon echt ja, gewoon echt waar je zelf voor hebt gekozen, dat wil je later toch als baan hebben dus. Dan moet je wel eigenlijk. Kan niet zeggen nee, je moet gewoon uh.
I: Geen half werk?
R: Nee. Half werk is eigenlijk geen werk.
I: Nee precies, dat is een mooie uitspraak. Ja hier heb je dus inderdaad voor gekozen, dus ja om nou dan half werk te leveren dat is inderdaad geen optie voor jou?
R: Nee.

I: **En welke rol spelen je mede mariniers in opleiding in het slagen zeg maar van jou door de opleiding heen tot nu toe?**
R: Ja goed. Het is uh, ja als je iets niet begrijpt of iets niet snapt dan helpen ze je gewoon. Ze leggen het gewoon vaak genoeg uit totdat je het wel gewoon begrijpt. En ja ze helpen je gewoon altijd en je kan altijd met ze praten als je niet lekker in je vel zit of uh je hebt iets of zo. Je deelt ook echt vet veel met ze gewoon uh, we hebben nu ook zo'n groepsapp met z'n allen aangemaakt en zo. Je hebt wel echt veel aan je buddy's ja. In je eentje redt je het bijna niet hoor. Heb je wel echt je buddy's voor nodig.
I: En op wat voor vlakken heb je ze dan uh onder andere dan nodig?
R: Nou als je er bijvoorbeeld doorheen zit, dan kunnen ze je toch weer oppeppen en je helpen. Of met de mars bijvoorbeeld als je het fysiek niet meer trekt dat ze je meesleuren en uh er doorheen slepen zeg maar. Uh met de, ja als je iets niet begrijpt, dat ze je helpen en dingen uitleggen. En ja gewoon van elkaar leren ook.
I: Maar ook echt inderdaad het mentale vlak is volgens mij ook een belangrijk punt als ik dat zo hoor van jou?
R: Ja.
I: Als je het inderdaad moeilijk hebt bijvoorbeeld als je dan aan het marsen bent en de gaatjes moet dichtlopen, wat zwaar is, dat je dan inderdaad wel uh je buddy's nodig hebt zeg maar uh?
R: Ja gewoon, als je het gewoon even helemaal niet meer uh, als je gewoon steeds achter raakt, dat je buddy's je gewoon oppeppen en komen helpen en je bij laten sluiten en uh je gewoon weer verder gaat zeg maar. Dat je het weer even op moet brengen zeg maar uh.
I: Heb je al uh zulke momenten meegemaakt tot nu toe binnen de opleiding? Dat je even achterop beng geraakt?
R: Ik zelf nog niet uh.
I: Oké, heb je wel al iemand anders moeten helpen?
R: Uh jawel.
I: En is dat dan uh, hoe zet je je daar dan toe? Of heb je zoiets van ja het hoort erbij of ik doe het graag voor hem?
R: Ja, ik wil mijn buddy's gewoon altijd helpen. Ja als ik ze zou moeten helpen dan help ik ze gewoon, dat uh, doe ik niet moeilijk over ofzo.
I: Nee, ook al kost het voor jou misschien dan extra kracht misschien op dat moment?
R: Ja, dan moet het maar gewoon even. Ja, je moet het ook gewoon met elkaar doen. Ik bedoel de ene keer uh bijvoorbeeld ik zeg maar wat, bijvoorbeeld de ene keer dan uh help ik hem en de andere keer dan is het wederzijds, je moet toch van elkaar op aan, de ene keer is het even zwaar en rot voor jou, de andere keer heeft hij het misschien wel heel uh zwaar of rot zeg maar. Zo gaat dat gewoon.

I: Precies, precies. **En op welke punten gaat het tot nu toe goed met betrekking tot de opleiding**

voor jou? Wat doe je tot nu toe goed?
R: Uh. Ja, sportlessen gaan gewoon goed. Ja ik heb mijn test al gehaald. Had ik in het begin ook wel moeite mee hoor, vaak uh dat ik het niet goed deed en zo, maar uiteindelijk toch wel goed gehaald. Uh. Ik heb nog geen toets of echt zoiets gehad. Ja, voor de rest heb je ook niet echt.
I: Ja ik bedoel ook niet echt specifiek qua testen hoor hè, dat je daarvoor goede cijfers hebt, maar meer van uh ja uh zit je lekker in je vel of ben je fysiek goed en uh?
R: Ja fysiek gaat het wel goed ja, ik zit ook gewoon goed in m'n vel. Dus.
I: **En heb je ook, wat kunnen verbeterpunten zijn? Wat zou nog beter kunnen?**
R: Uh sommige dingen schoonmaken.
I: Daar ben je een beetje nalatig in dan of?
R: Nee maar, als het echt blinkieblinkie moet, alles moet echt helemaal schoon zijn, is er altijd nog wel een bepaald plekje of puntje wat niet helemaal uh glimt zeg maar. Dus schoonmaken, gewoon onderhoud, schoonmaken zou misschien nog wel ietsje beter moeten. Soms misschien ook beter luisteren.
I: Oh? Oké. Hoe bedoel je dat dan?
R: Uh, ja als het kader iets zegt, dan uh pak je het bijvoorbeeld verkeerd op of dan voer je je handeling niet goed uit en als ze het gewoon zeggen moet je gewoon beter luisteren naar wat ze echt zeggen zeg maar, want als je iets moet doen en je moet hem naar voren trekken en hem eruit halen, dat je dan opzij gaat trekken. Dat soort dingetjes heb ik af en toe wel eens dat ik dan uh, oh ja shit denk je dan, zo weet je wel. Dat soort dingen bedoel ik meer met iets beter luisteren.
I: Oké, en hoe komt het dan dat je bijvoorbeeld niet zo goed meeluistert? Komt het omdat je dan moe bent of?
R: Ja dan zit ik misschien even in mezelf of zo ik weet het niet echt. Ik weet niet precies wat het is.

I: Oké, ja geeft helemaal niks. Uh. **Goed, ja een vraag nog eigenlijk uh die ik ook in het vorige interview heb gesteld en ik ben wel benieuwd hoe je daar eigenlijk daar nu zeg maar in staat, van uh, ik had toen gevraagd, nu dus weer ga vragen, van uh denk je dat je goed was voorbereid voor de opleiding?**
R: Ja zeker wel.
I: Nog steeds?
R: Ja.
I: Ook zeker ook omdat ik dat in het begin ook had gevraagd, van je verwachtingen zijn echt best wel uitgekomen. Je wist goed waar je aan begon?
R: Ja, ja. Voorbereid is gewoon goed geweest, gewoon veel gesport, veel gedaan. Ik merk wel dat je er gewoon profijt van hebt uh in de opleiding. Als je niet fit aan de opleiding begint, is het alleen maar zwaar en uh gaat het gewoon niet lukken.
I: Precies. En nu gaat het gewoon uh lekker?
R: Ja.
I: Nou goed om te horen.
R: Ja gaat wel gewoon uh lekker met dingen doen. Dus uh ja, wat ik net heb gezegd, als je gewoon niet fit bent dan gaat het ook niet lukken in de opleiding.
I: Nee.
R: Als je bijvoorbeeld wel 12 kilometer moet hardlopen of zo, of 10 uh, dan haal je het met vet veel moeite en als je gewoon goed voorbereid bent dan haal je het gewoon, dan is het natuurlijk ook wel zwaar, maar dan haal je het gewoon makkelijker dan dat je gewoon niet uh goed voorbereid bent.
I: Precies, precies. En uh wat zijn nog echt nog uh zware momenten binnen de opleiding waar je misschien wat minder goed op bent voorbereid? Ik bedoel meer misschien.
R: Wat we gaan krijgen nog of?
I: Nou ja, kan je misschien krijgen, maar dat weet ik niet, maar wat je nu nog echt binnen deze 5 weken zeg maar hebt ervaren, van dat vond ik toch wel echt moeilijk en daar heb ik me niet echt goed op kunnen voorbereiden?

R: Uh.
I: Op mentaal vlak misschien, misschien fysiek vlak.
R: Ja het uh touwklimmen. Dat je zeg maar je eigen vergrendelt. Allemaal knoopjes en dat snapte ik echt helemaal niet in het begin, ik deed het elke keer verkeerd om of niet goed of uh. Toen heb ik uh gewoon 's avonds op de kamer geleerd met m'n buddy en nu snap ik het wel gewoon dus dat is wel beter. Maar uh, zoals die knopen daar had ik in het begin wel echt moeite mee, dat gaat nou wel beter.
I: Kijk, dus dat waren verbeterpunten en dat heb je inderdaad uh ja samen met je buddy eigenlijk nog uh beter kunnen maken eigenlijk?
R: Ja.
I: Dat is goed om te horen. Nou ik wil het uh hierbij laten vanavond voor jou.
R: Ja?
I: Ja.
R: Is goed.
I: Ja, is nou drie kwartier, bijna een uur. Het is altijd maximaal een uur dus uh vandaar. Ik wil je weer hartstikke bedanken en uh hopelijk zie ik je weer uh over ongeveer 6 weken.

Na afloop was M3 zeer benieuwd naar mijn afstudeeronderzoek en studie. In het kader van het onderzoek kon ik niet te veel prijs geven. We hebben wel nog een tijdje gepraat over wat filosofie precies is en wat je met filosofie kan doen in de vorm van een beroep.
Ik heb het gevoel dat hij zich meer heeft opengesteld dan in het eerste interview. Hij blijft een simpele jongen, maar ik krijg wel meer tekst van hem. Ook het feit dat hij geïnteresseerd was in mijn bezigheid laat zien dat er een zekere band is ontstaan.

M10
Dinsdag 14 oktober 2014, 19:00 uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
Hij is opgegroeid met zijn alleenstaande moeder. M10 heeft een sterke band met zijn moeder. Hij kende een strenge opvoeding. Hij maakt een erg enthousiaste indruk op mij. M10 vertelt zeer punctueel te zijn, heel sportief en hij typeert zichzelf als een harde werker. Dankzij zijn opvoeding. M10 komt op mij over als zeer gedisciplineerd wat tot uitdrukking komt dat hij teleurgesteld in zichzelf is wanneer hij afspraken niet nakomt.

I: Dus ik wil gewoon direct beginnen. **Ik ben zeer benieuwd naar hoe je de afgelopen weken hebt ervaren?**
R: Ja was wel uh zwaar, hier en daar doorbijten. En uh ja, voor de rest uh heb je toch ook af en toe je momentjes dat je gewoon gezellig bezig bent met z'n allen. En dat je dan even denkt van ja oké, dit was even nodig, even een uurtje of een half uurtje zitten lachen en uh andere dingen zitten doen. Dus ook uh, ook sowieso een leuke kant. Ja voor de rest was het een beetje door blijven leren, door blijven bijten op zware momentjes en uh dat zijn eigenlijk de drie dingen die terug blijven komen. Hier en daar uh gezelligheid en een lachje erbij en het volgende moment even doorbijten.
I: Ja dus het is inderdaad uh, wel zwaar, maar het wordt een beetje verlicht door uh af en toe uh?
R: Ja ontspanning. Ontspanning kan je het noemen, toch wel. Is nodig. Je merkt ook dat je jongens meer uh zit te lachen af en toe, dus. Alle kleine beetjes helpen.
I: Ja precies precies. Het verlicht een beetje. **En viel het in jouw optiek mee of viel het juist soms wel tegen?** Over het algemeen gezien zeg maar?
R: Uh, tot nu toe. Ja tot nu toe is het nog niet echt tegengevallen. Ik heb wel gezien dat alles uh, ja ik heb een soort verwachting, daar voldoet het ook aan en zwaarder zelfs, maar uh ik leg me gewoon erbij neer dat het zo gaat en niet gaat veranderen en met die denkwijze dan uh ben je snel klaar met uh te lang nadenken. Dus dan ga je over op doen.
I: Dus over het algemeen uh viel het redelijk mee?
R: Ja tot nu toe wel, tot nu toe wel.
I: **En waardoor komt dat denk je?** Omdat je goed bent voorbereid of uh? Of heeft het andere redenen?
R: Ja uh kan, maar ik denk dat ik uh toch wel hier en daar heel goed de lessen oppik en de dingen uitvoer, waardoor ik het mezelf makkelijker maak. Kijk als je dezelfde fout drie keer maakt, van een lesje die je in week hebt gehad, ja dan maak je het jezelf alleen maar moeilijker. En dan loop je uh een beetje straf uh oefeningen te doen, dan maak je het jezelf echt alleen maar zwaarder. Dus om de stof snel op te pakken en uit te voeren dat is wel denk ik mijn grootste voordeel. Dat ik fouten niet echt vijf keer opnieuw maak, maar gewoon één keertje afleren en niet meer, en daardoor uh heb ik veel minder fysieke momentjes.

I: **Oké, en welke momenten uh, hè je noemde net al dat je af en toe leuk met elkaar kan lachen, welke momenten zijn er nog meer binnen de opleiding die echt uh naar je zin zijn? Dat je het naar je zin hebt?**
R: Ja het verschilt, sowieso de GV-lessen, dat staat bij iedereen sowieso hoog, de GV-lessen. We waren drie weken aaneen weg, dus uh wij hadden recht op zo'n lesje elk weekend. Ja zulke lessen dat is gewoon relaxen eigenlijk, twee, drie uurtjes.

I: Oké en dan heb je?
R: Praten, geestelijke verzorger zeg maar.
I: Ja, ja?
R: Gewoon gezellig praten, een kleine lezing, kaarsje aanmaken voor het thuisfront en noem maar op. En uh daar uh ja daar ben je gewoon even lekker jezelf. Even relaxen met z'n allen. En dat is ook de bedoeling van die les. Dat is zeker één van de lessen die helpt. In het mentale gedeelte. En het ontspannen gedeelte. En los daarvan uh, ja de avonduren met de jongens op kamer, met de jongens in de tent, ga je eventjes uh ja, op begeven moment ga je toch een beetje lachen hier en daar, praatjes vertellen hier en daar, dat soort momentjes uh doen toch wel goed. Ja relaxed.
I: Ja leuk, leuk, leuk. En heb je ook echt momenten van uh, echt lesstof van het Korps Mariniers, dat je het echt uh, wat je leuk vindt bijvoorbeeld hè ik noem maar wat bijvoorbeeld uh survivallen of uh de stormloop of dat soort dergelijken?
R: Nou even nadenken, we hebben daar echt zoveel van nu al, uh. Ja dingen als de touwbaan bijvoorbeeld of uh de hindernisbaan ja en uh zwemmen ook uh is ook allemaal leuk en uh de PT-momentjes, dan ben je bezig met van die grote balken, als je anderen bezig ziet dan denk je pff dat is niks, maar als je zelf bezig bent en je moet op begeven moment de sloot in en je bent gewoon keihard aan het werken met een groepje van 4, is toch wel, dat vind ik toch wel weer de leuke kant. Dan zie je dat je gewoon keihard aan het werk bent, niemand zit te klagen en dat zijn toch wel de leuke lessen ja.
I: Dus al met al kan je dan van jezelf zeggen dat je op je plaats bent hier?
R: Ja zeker ik voel me wel thuis, ik heb niets te klagen. Ik uh, alles wordt me aangeleerd, ik pas me aan en ik denk dat ik nu al langzaam op de juiste manier uh te werk ga. Dus tot nu toe uh voel ik me al bijna thuis, niets te klagen. Niets dat me tegenwerkt of zo. Nee.
I: **En van die goede momenten hè die je nu hebt ervaren, die je hebt beschreven, uh had je dat ook vooraf aan de opleiding zo uh verwacht?**
R: Nee, eerlijk gezegd niet. Het is niet dat ik ja, dat je dan 6 maanden hel verwacht of zo, maar op één of andere manier verwacht je wel echt 6 zware maanden weet je, dus ja, dat is het enige waar je aan denkt, aan hoe zwaar deze opleiding en wat moet ik allemaal doen en noem maar op. Ja op begeven moment zie je dat je dus, je bent in opleiding, dus dat houdt in dat je hier en daar tuurlijk gaat lachen, je gaat wat andere dingen doen onderling, en daar zie je wel van hé ja dat zijn toch wel die momenten dat je denkt van oké, het kan gewoon ja.
I: Precies, precies. Ja je was misschien wel voorbereid op het ergste?
R: Ja, te druk bezig met uh al het fysieke en alles dat bij het Korps en de militaire leven hoort en dan vergeet je dat je ook ooit gaat zitten lachen met al die jongens, gezellig uh. Daar denk je niet eens aan.
I: Precies, precies. Dus dat hoort er toch wel ook uh nu gewoon bij?
R: Ja zeker.

I: **En welke momenten waren in de opleiding echt uh die je wel kan bestempelen als zwaar?** Dat je het echt uh moeilijk had?
R: Uh. Ja toch wel uh twee weken Texel. Dat je even, dat was echt meteen twee weken het veld in, je bent net uh, je was net een weekje op de kazerne en dan ga je twee weken Texel meteen. Anders leven, slapen, buiten, noem maar op, constant de zee in, dat soort dingen, fysiek momentje elke dag, soms twee keer per dag. Dus ja, dat was wel even wennen ja, ja.
I: **En dan heb je het echt meer over het uh fysieke gedeelte? Of ook mentaal?**

R: Nee, mentaal niet echt. Mentaal is het gewoon eigenlijk op begeven moment zie je dat het letterlijk geen, geen, ja, er zijn niet echt dingen die het makkelijker gaan maken. Het is gewoon verstand op nul zetten en doen, uitvoeren en uh je ziet wel wanneer het afgelopen is. Dus mentaal niet echt nee. Dat is echt gewoon het fysieke.
I: Oké, dus echt uh fysiek heb je het wel zwaar gehad, maar op mentaal vlak kan je makkelijk de knop omzetten?
R: Ja, zeker. Ja, hoofd erbij gehouden dus, knop ook omgezet gewoon bijgehouden, dus wel heel belangrijk.
I: Precies, maar het hoofd wel weer erbij houden als je dingen moet leren?
R: Ja ook.
I: Van wat je zei van uh ik pik wel snel veel dingen op.
R: Ja tuurlijk nee maar dat is uh belangrijk, dat je die dingen oppikt en en elke dag op dezelfde manier blijft uitvoeren. Als je het één dag niet goed doet krijg je sowieso uh krijg je het wel te horen. En dat wil je niet uh vijf keer in de week hebben. Dus dan moet je er gewoon voor zorgen dat wat je leert dat je dat blijft uitvoeren. Op de manier waarop je het geleerd hebt. Ja, dan uh zijn er geen bijzonderheden.
I: Nee precies, en dat gaat tot nu toe gewoon uh zoals het zou moeten?
R: Ja zeker. Bijvoorbeeld de ochtendroutines of wat dan ook uh, gaat goed. Nul bijzonderheden. En dat is goed, dan begin je lekker aan de dag.

I: Ja, dat kan ik me goed voorstellen. Mooi, goed om te horen. **En heb je ook al momenten binnen de opleiding dat je je ergens moeilijk toe kan aanzetten?**
R: Dus echt om mezelf op te peppen om te beginnen aan iets?
I: Ja.
R: Uh nee, nee, nee niet echt. Het is, het is eigenlijk uh. Het is gewoon uh, je kan bijna zeggen blind uitvoeren. Ja, nee dat momentje heb ik nooit. Die zegt van jongens we gaan dat en dat doen, kleed je om in zo'n pak, ja dan ga ik het uitvoeren en we zien wel wat er komt. Ja, dat uh, nee heb ik niet.
I: Dus, dus je uh, ook uh, wat, ik zou dan willen zeggen van ja kan je je dan ergens makkelijk toe, **of is het makkelijk om je ergens overheen te zetten?** Volgens mij heb je dat net ook al uh?
R: Ja toch wel, ik ga er niet te lang bij zitten. Nee, anders ga ik mentaal achteruit. Dus uh, zeker niet te lang zitten met iets.
I: **En heeft dat te maken denk je met discipline?**
R: Uh, ja toch wel. Als je steeds tegen jezelf gaat zeggen weet je wat uh, jij gaat 5 minuutjes met je buddy praten, je raakt het kwijt en we gaan door, is het toch wel een beetje, ja een beetje die richting, zit toch wel in die richting, een beetje discipline.
I: En heeft het dan ook bijvoorbeeld, als je bijvoorbeeld op nachtwacht moet gaan staan, is dat ook makkelijk te doen voor jou?
R: Ja, toch wel. Op begeven moment, even kijken, de eerste keer was dat lopend, dus wordt je gewoon wakker gemaakt, je kleed je snel om, je pakt het en je gaat staan, is geen probleem. De tweede bivak was het liggend en dat was even wennen. Maar ja, als je eenmaal twee dagen wacht gelopen hebt dan uh, dan ben je gewend, dan weet je dat je na drie uurtjes eruit gehaald wordt en soms twee keer op een avond eruit gehaald wordt. Dus dan is het ook niet meer nadenken, omkleden, inpakken, op je post gaan staan.
I: Dus het gaat je vrij makkelijk af wat dat betreft?
R: Ja toch wel. Ik merk dat het aanpassen echt uh, dat gaat beter dan ik dacht.

I: Oké, ja had je niet verwacht dat je je zo goed eigenlijk zou uh kunnen aanpassen?
R: Nee, ja ik had gedacht ja het is een andere manier van leven en dat heeft gewoon tijd nodig, dat dat dat ja klinkt natuurlijk logisch, maar ik zie dat toch wel uh op een lekker tempo gaan.
I: Dus al met al ben je zeer tevreden zoals het nu uh gaat?
R: Ja, zeker, zeker.

I: Dat is goed om te horen. **En heb je al meegemaakt dat je bijvoorbeeld uh straffen hebt opgelegd? Of dat je bijvoorbeeld met je groep uh bepaalde straffen moest uitvoeren?**
R: Ja, vaak genoeg. Dat is normaal. Dat is heel normaal. Dat is uh, even kijken, dit is de eerste bivak-week, laten we zeggen vorige week, in het veld, nou dan kan het zo zijn dat we allemaal naar bed gaan, zes jongens op wacht en één van die jongens die heeft z'n tas niet ingepakt, die heeft van alles laten liggen in de tent, ja dan gaan we allemaal eruit, allemaal inpakken, allemaal opstellen, drie uur in de nacht of noem maar op, maakt niet uit. En dan gaan we als groep gewoon even, dan worden we even aangepakt. Want dat zijn dingen die horen er echt bij, je gaat eraan wennen, als één man zijn zaken niet in orde heeft, dan uh weet je hoe laat het is dus.
I: Maar het is uh, zoals ik het nu hoor, is er, heb je alleen nog maar straffen gekregen in de vorm van groepsstraffen? Je hebt nooit echt persoonlijk dat je iets niet in orde had uh?
R: Ja, uh, jawel, volgens mij drie weken geleden op Texel, had ik uh, ik was uh, ik was een keer bezig met m'n kompas, ik had een beetje, ik had hem slordig opgeborgen, ja en toen uh ja werd ik er op aangesprokén, kreeg ik ook straf toen we terug waren op het kamp. Ja en uh, zo uit het hoofd weet ik niet echt meer een momentje dat echt persoonlijk was. Nee.
I: Oké, nou dat is alleen maar goed toch?
R: Ja, daar ben ik ook blij om. Je moet niet teveel persoonlijke momentjes hebben, want ja, is belangrijk.
I: Ja, ik kan me ook goed voorstellen dat je best wel baalt als je uh hè dat je even een slordigheidje had?
R: Ja tuurlijk, tuurlijk, dat is zeker. Ja je wordt er meteen voor aangepakt, je leert het meteen. Dus als het goed is, doe je het niet meer.
I: Nee nee precies.
R: Dat is ook een manier van opleiden. Je gaat alles tot in de puntjes perfect doen op begeven moment. Omdat je weet wat erop staat. Ja, dat is wat nu goed gaat volgens mij. Dingen blijven herhalen, routine, noem maar op, dat gaat heel goed.
I: Precies, ja wat je al, wat je ook daarnet zei ja straffen hoort erbij natuurlijk hè, en je bent er dus op voorbereid, je wist uh hè dat het zou kunnen gebeuren.
R: Ja.
I: En hoe zien die straffen er dan ongeveer uit? Als je dan inderdaad dan hè, dat kompas niet helemaal oké was?
R: Ja gewoon fysieke dingen, misschien uh opdrukken, of binnen een bepaalde tijd een sprintje trekken, of uh een bepaald rondje kruipen in een bepaalde tijd. Toch wel hele simpele dingen, maar fysiek uh, fysiek ga je er wel aan. Dus, dat wel ja.
I: En hoe voel je je dan als uh de groep wordt gestraft voor iets wat jij niet hebt gedaan?
R: Ja dat uh, ja hoe voel je je? Ja je voelt er eigenlijk niet echt wat bij. Enige wat je hebt is dat je naar je buddy toe loopt en zegt van uh hé doet dat de volgende keer even zo en dan ben je er eigenlijk klaar mee, het is niet iets ergs of zo. Dat niet, maar je spreekt je buddy wel even aan op z'n fout en vertelt hem hoe hij het anders kan doen. En op begeven moment zie je dat je als groep dan steeds

minder uh straf krijgt, omdat iedereen op elkaar let, iedereen elkaar corrigeert. Dus ja. Je hebt er niet uh, ja geen gevoel bij. Niks uh, ook niet een bepaalde gedachte of zo. Hoort erbij.
I: **En vind je het ook uh rechtvaardig dat je fysieke straffen krijgt? Eerlijk zeg maar?**
R: Uh ja, ja, toch wel. Als ik kijk voor welk werk ik gesolliciteerd heb, welke opleiding ik mee bezig ben, dan zijn fysieke straffen logisch. Ik bedoel van ik kan niet, ik kan niet bijvoorbeeld een uh, ja alles kan natuurlijk, maar ik bedoel als ik voor straf een verslag moet schrijven over het Korps, ja, ik leer er wel wat van, maar dat zijn niet de straffen die je zou verwachten van een opleiding bij het Korps. Dus je verwacht sowieso fysieke straffen.
I: Precies, precies. Dus daar, ook dat was uh, zou je kunnen zeggen hè uh, dat had je ook verwacht toen je aan de opleiding begon?
R: Ja, zeker.

I: **Is over het algemeen gezien, zou je dan kunnen zeggen dat je verwachtingen voor deze opleiding bij het Korps Mariniers juist zijn gebleken?**
R: Ja toch wel. Zeker. Ik heb heel veel informatie ook gecheckt en uh doorgelezen, filmpjes op YouTube ook gekeken, een kleine documentaire, dus ja, alles wat ik tegen ben gekomen dat komt gewoon terug. Dus is niet zoveel gelogen, niets mooier gemaakt dan het is. Dus uh ja, het voldoet zeker aan mijn verwachtingen.
I: **En uh klopt het dan ook uh hè van welke punten horen dan bij die je had verwacht, die nu zijn uitgekomen? Kan je daarvan voorbeelden geven?**
R: Ja uh, bijvoorbeeld uh, dan heb ik het nu even over die documentaire, dat je daar echt ziet hoe het gaat, bijvoorbeeld de ochtendroutine in het veld daar zie je jongens die uh ja hun thermos bijvoorbeeld niet hebben gevuld, thermosflesje, ja, dan uh wordt je meteen aangepakt in de ochtend. Zulke dingetjes, alles wat ik gezien heb en gehoord heb dat komt echt terug ja. En uh ja, wat nog meer? Uh, ja het fysieke gedeelte is ook wel echt precies terugkomend zoals ik het verwacht heb, is echt uh dat je gewoon soms tot drie keer aan toe op een dag bezig bent. Ja, dat is ook wel precies ook wat ik verwacht had ja. Ja, dat zijn wel, dat zijn dingen die terugkomen ja.
I: **En welke punten, ben je toch nog, uh verrast?**
R: Verrast, uh, toch wel de theorie lessen.
I: Oké, dat had je niet bij voorbaat verwacht?
R: Ja wel gedacht, je weet wel dat je dingen gaat aan moeten leren. Uh ja, het blijft een opleiding, maar het is veel informatie die je soms krijgt in een lesje, heel veel aantekeningen maken, je krijgt hand-outs, noem maar op. En soms zit je gewoon op bed uh met je hoofdlampje aan even nog een uurtje door te leren om morgen die toets te kunnen pakken. Dus, qua theorie lessen was wel een klein beetje een verassing, want soms ben je echt keihard uh aan het leren en uh twee tot drie uurtjes bezig met een theorie les. Dat is ook zoiets dat je dan even vergeet, omdat je denkt van hé ik ga echt fysiek bezig zijn en noem maar op. Dan vergeet je even dat het ook kan zijn dat je heel veel theorie gaat krijgen.
I: Oké, dat is dan weer ietsje minder?
R: Ja maar ja, hoort erbij. Want ik leer er heel veel uit. Heel veel nieuwe dingen geleerd, heel veel. Uh dingen geleerd die je toe moet passen. En als je al die theorie toepast zie je dat uh dat het echt helpt, dus de theorie lessen zijn heel belangrijk.
I: Oké, en over wat voor theorie spreken we dan?
R: Ja bijvoorbeeld uh, een wapenles, theorie van de wapenles, of theorie van de kaart en kompas lopen, dan zijn van die dingen die je dan leert, maar je moet het echt uitvoeren, een aantal keer zelfs,

voordat je hem snapt, je kan het wel uitleggen, maar als ik het wapen niet voor me heb en de handelingen niet kan doen, dan snap ik hem nog niet. Dus de kaart en kompas en de wapenlessen, die theorie is heel belangrijk. En uiteindelijk uitvoeren en dan snap je hem helemaal.

I: **En op welke momenten van de opleiding heb je echt discipline nodig gehad?**
R: Uh.
I: Kan je daarvan voorbeelden geven?
R: Uh, ja ik denk in het begin met de ochtendroutine. Daar werd je discipline wel even getest. Dan is het zo van ja jongen jij staat om vijf uur op en uh zes uur sta je helemaal ready klaar en wat niet in orde is, daar heb je dan een probleem, daar heb je dan een probleem meteen. Dus daar, in de ochtendroutines in het begin, dat was echt een test van je discipline ja. Ja zeker.
I: Dat uh, dat gaat tot nu toe in principe wel goed?
R: Ja nu gaat het goed ja. Nu gaat het goed.
I: Dus dat was eerst iets wat je misschien, waar je ook weer even overheen moest zetten, wat even aanpassen was, maar?
R: Ja toch wel, toch wel, je staat bijvoorbeeld uh normaal half 7 op, ga je half 8 uit huis en dan uh ben je op het werk of school en nu sta je 5 uur op en moet je heel veel dingetjes doen en 6 uur uh ready staan. Ja tuurlijk, dat is even, even aanpassen ja.
I: En veel dingen doen, wat uh, wat bedoel je daar dan precies mee?
R: Ja bijvoorbeeld uh, je weet dat je morgen moet klaarstaan met uh zo'n tas, met dat soort spullen erin, dan moet je dat fixen, en je kisten die moeten altijd schoon zijn, je moet geschoren zijn, je moet gepoetst hebben, je moet gedoucht hebben, alles, kamer moet strak zijn, bedden moeten opgemaakt zijn, en dat dat moet je toch dan wel even fixen in dat uurtje. En dat moet echt in dat uurtje, want langer krijg je niet. Om zes uur is die inspectie. En dan zit je ook nog met zijn zessen op een kamer dus, gekkenhuis ja, gekkenhuis. Ja, wel even doorwerken in de ochtend. Routine, routine steeds.
I: Ja, maar dat is uh, kan je ook zeggen dat dat zeg maar in het begin, dat snap ik best wel, dat dat heel erg moeilijk was, vind je het nou niet zo moeilijk meer zeg maar? Stel dat je het morgenochtend weer moet doen?
R: Nee, nu is het automatisme, dan sta je op, je gaat lekker douchen, je komt uit de douche, meteen poetsen, meteen scheren, heb je dat gehad, je kleedt je aan, kisten aan, kisten even oppoetsen, en dan heb je een groot gedeelte al gehad. Bedje opmaken, wanneer iedereen zijn bedje opgemaakt heeft dan kunnen we beginnen met bezemen en dweilen. En dan ben je al bijna weer klaar, doe je de badkamer, toilet, dan staat het strak om kwart voor zes denk ik. En ja, nu is het echt automatisme. Dus uh ochtendroutine is echt geen probleem meer.
I: Nee precies, precies. Maar het was uh, het vereiste dus wel in het begin uh discipline zeg maar?
R: Ja, ja, toch even in je hoofd dat rijtje hebben elke ochtend. Dus in het begin vergeet je wat, dat is logisch, want het is een nieuwe manier van uh ochtendroutine zeg maar. En ja, op een begeven moment heb je dat rijtje in je hoofd en dan is het automatisme, dus ja.
I: En kan je uh nog een voorbeeld bedenken waarin uh discipline belangrijk is binnen de opleiding?
R: Uh. Ja ik denk toch wel het moment dat je met je wapen rondloopt, uh, dat is uh, dan wordt je ook wel getest op discipline, want dan moet het echt perfect gaan eigenlijk. Tot het moment dat jij het wapen weer opbergt moet alles echt perfect gaan. Dus ik denk dat dat ook wel een uh zo'n momentje is waarop je getest wordt ja.
I: Heeft het dan ook veel te maken met verantwoordelijkheid?
R: Ja zeker, zeker. Op het moment dat jij het kamp verlaat en je wapen moet laden, dan hou je echt, vooral de eerste keer, hou je echt in je hoofd van luister dan, jij loopt nu met een geladen wapen, even scherp zijn. Echt even scherp zijn. Dat is zeker ja, heel veel verantwoordelijkheid. Zeker, dat is het eerste waaraan je denkt. Nu is hij geladen, nu is het mijn verantwoordelijkheid en nu moet ik echt opletten wat ik doe.

I: En uh die scherpte die uh heb je dan ook wel vanaf dat moment?
R: Ja, zeker, zeker. Constant even checken of alles in orde is, misschien af en toe na een bepaalde handeling of wat dan ook toch even checken of je nog op safe staat. Dat soort kleine dingetjes toch wel, ja ja.
I: En uh heeft die ochtendroutine dan hè, heeft dat ook met verantwoordelijkheid te maken in jouw belevingswereld?
R: Uh ja, vind ik ook wel met verantwoordelijkheid te maken hebben. Het is jouw verantwoordelijkheid dat jij in de ochtend jezelf presenteert zoals het verwacht wordt. Als jij daar aankomt met een ochtendbaard, ongepoetst en uh modderige kisten van gister. Dat is jouw verantwoordelijkheid, dus uh, dat kan echt niet.

I: En waar ik ook wel benieuwd naar ben hoe je daar tegenover staat, is hoe uh, **vind je van jezelf dat je meer gedisciplineerd bent sinds je met de opleiding bent begonnen dan voordat je aan de opleiding bent begonnen zeg maar, toen je nog hè de burgermaatschappij zal ik maar zeggen?**
R: Ja nee zeker, ik denk dat het wel, zeker vooruitgegaan ja, ik was van mezelf al heel gedisciplineerd, maar uh het is hier wel, echt wel toch vooruitgegaan. Heel veel vooruitgegaan ja.
I: En hoe uh, hoe wil je, hoe kan je dat het beste omschrijven?
R: Uh, ja ik denk, ik denk dat ik toch, dat je dingetjes van hier tot meeneemt naar huis en op het moment dat je dat doet en het werkt en het pakt gewoon goed uit zoals je dacht, dan zie je van hé, dat wat ik daar geleed heb, discipline en al die dingen dat is gewoon perfect, dat is gewoon hoe het moet. Want als het thuis werkt, dan, meer hoef je niet te zeggen dan.
I: Nee precies, precies. En wat zijn dan voorbeelden of dingetjes die je meeneemt uh naar huis?
R: Uh, ja als je nu mijn kast opentrekt thuis dan staat hij strak. Kleren staan strak, kamer ziet er helemaal tiptop gewoon.
I: En dat was voorheen wat minder?
R: Ja dat was voorheen wel zo, maar voorheen was het ook misschien wel van ja ik heb het druk, ik heb gewerkt, ik doe dat morgen wel, of ik doe dat in mijn vrije uurtje wel. Maar nu is het zo van nee, nee, dat ga ik nu doen en dan zie je wel wat er later gebeurt, maar je gaat nu de klerenkast even fixen bijvoorbeeld. En dat merk je wel dat je die kleine dingen van hier meeneemt en thuis uitvoert en dat is gewoon uh discipline die je toch hier hebt aangeleerd ja, of toch hier erbij gekomen is eigenlijk.
I: Oké, erbij is gekomen ja. Bovenop de discipline die je al had?
R: Ja zeker, zeker. Zeker aangescherpt.

I: **En kan je zeggen dat je misschien een conflict hebt gevoeld dat je, toen je vanuit de burgermaatschappij naar hier naar het Korps Mariniers bent gekomen?** Dat het even wrong zeg maar, botste?
R: Uh, nee, niet echt nee. Nee.
I: Wat je ook al eerder aangaf, van ja hè, je kon best wel makkelijk eigenlijk aanpassen.
R: Ja daarom, kijk ik heb niet echt zo'n momentje gehad dat ik dacht van ja maar thuis doe ik dat zo en hier niet dus uh, het gaat niet werken en het gaat botsen, dat momentje heb ik niet gehad nee.
I: Oké. **En waardoor zou dat komen, dat je je eigenlijk best wel makkelijk kon aanpassen?** Was het omdat je goed was voorbereid of omdat je uh goed bent opgevoed zou ik maar zeggen, gedisciplineerd bent opgevoed?
R: Ja, ik denk dat de opvoeding en discipline veel ermee te maken hebben sowieso, maar ik heb ook het gevoel dat ik op bepaalde punten heel goed ben met aanleren en uitvoeren en, en niet meer fout doen. Ik heb, ik merk soms dat ik toch wel een soort drang heb om iets één keer uitgelegd te krijgen en het daarna uit te voeren en niet een last wil zijn om het 10 keer opnieuw te vragen. En die drang, zie ik dat ik toch wel uh, er heel veel aan heb.
I: Oké, is het dan ook uh dat je de behoefte, of dat je heel erg perfectionistisch wilt zijn of kunt zijn?
R: Dat is sowieso een eigenschap van mij. Dat uh, misschien is dat het. Ja, ja.

I: Nou goed, zoals je ook wel op de hoogte bent, **er zijn al een aantal afvallers zijn er binnen de opleiding, uh waardoor denk je dat sommigen met de opleiding stoppen waar jij eigenlijk gewoon doorgaat?**
R: Uh, ja. Ik denk dat het voor een groot gedeelte toch wel aan de verwachting ligt. Misschien lag hun verwachting veel lager. En dan kom je hier en dan maak je het mee en dan denk je van nee, dit uh, dit is het niet. Ik denk dat dat wel een grote rol speelt. En misschien toch wel het mentale ook, hoe sterk je mentaal bent van jezelf al. Ja, ik denk dat dat ook wel speelt. Weet je, als jij bijvoorbeeld te horen krijgt van maak 6 weken af en maak dan je keuze, dan is het voor sommigen heel makkelijk om in week 1 te zeggen hé weet je wat ik doe er nog 5 en dan zien we wel. En anderen die zeggen hé uh ik ga echt niet twijfelen, ik ben er klaar mee. Dus, ik denk dat uh, ja mentaal en verwachting, ik denk dat die twee dingen, toch een groot verschil zijn tussen mij en de afvallers.
I: Ja, dat jij veel uh reëlere verwachtingen had? Kan je dat zeggen?
R: Ook ja, en ook uh mentaal, dat ik me snel ergens bij neerleg, gewoon dat ik uh niet ermee ga zitten. En sommige jongens die gaan ermee zitten, die gaan er veel over praten, en op een begeven moment dan bereik je een punt en dan ben je er klaar mee. Ja.
I: **En denk je daar ook, dat daar een rol speelt van uh discipline, dat discipline zeg maar daarmee te maken heeft? Hè bij die jongens die afvallen, dat ze een gebrek daaraan hebben?**
R: Ja, toch wel. Je merkt ook in de klas bijvoorbeeld als iemand uh 10 dezelfde fout zit te maken, dan wordt het vervelend, dan zie je dat je een tekort hebt uh aan discipline. En dat uh andere mannen, dat uh wij zeg maar ervoor boeten en dan zie je wel dat er een tekort aan discipline is ja.
I: Oké. En kan je die persoon die dan 10 keer dezelfde fout maakt, kan je die dan ook helpen?
R: Ja zeker, zeker. Je blijft het proberen, je geeft niet op. Je wilt uh, je gaat hem niet eruit werken, dat is zeker geen optie. Je gaat uh meer praten, meer helpen, uh, als het moet dingen opschrijven, notities, tips en noem maar op. Je gaat hem eigenlijk blijven helpen tot je er moe van wordt. Tot je er gek van wordt. Omdat je gewoon wilt dat hij het haalt, net zoals jij. Dat is sowieso. Wat hij er verder mee doet dat is een ander verhaal, maar zeker helpen. Blijven helpen, tot je er moe van wordt.
I: Heb je ook al momenten uh tot nu toe beleefd, dat je anderen, je buddy's zes maar, bij de haren moest trekken zeg maar? Dat je ze echt keihard hebt geholpen? Of dat jij misschien eventjes wat hulp nodig had?
R: Nee, niet echt, nee. Ik heb niet echt iemand moeten, moeten, meesjouwen zeg maar. Dat is volgens mij ook omdat uh die jongens gekoppeld waren aan andere jongens met ervaring, en die moeten ze mee op sleeptouw nemen zeg maar. En ik was dus nieuw, dus ik werd niet aangewezen om zo iemand te helpen zeg maar. Natuurlijk kan ik altijd helpen, dat is geen probleem, maar die jongens met ervaring die werden echt gekoppeld aan zo iemand. Dus dat uh, ik denk dat ik daardoor niet echt uh, nog niet zo'n momentje gehad heb nee.
I: En je hebt nog niet zo ook uh, dat jij even keiharde hulp nodig had, dat je even achteraan liep of opgepept moest worden?
R: Uh ja, dat had ik wel even tijdens uh tijdens het marsen. Tijdens het marsen had ik dat ja, ja. Maar, met andere dingen, met gewoon met lessen en noem maar op dan uh dan niet, dan gaat het gewoon goed. Met marsen had ik wel zo'n momentje ja.
I: Ja, dat je even andere mensen ook uh nodig had om er doorheen te komen zeg maar?
R: Ja, die blijven ook met je praten, die blijven ook uh tegen je aanpraten en zeggen wat je moet doen en hoe je het moet doen en hoe je erbij moet blijven, kleine tips. En dat doe je gewoon, en die blijven achter je aan zitten, die blijven met je praten. Je blijft gewoon uitvoeren, je blijft gewoon zeggen wat ze doen. En uiteindelijk zie je dat het gewoon werkt, want je haalt het gewoon. Dus dat heb ik wel gehad ja.
I: Want uh, kan je alleen de opleiding halen?
R: Nee. Is onmogelijk. Nee, kan niet. Al is het met z'n tweeën, blijven er twee jongens in de klas, dan kunnen ze de opleiding halen. Maar een jongen die in zijn eentje overblijft die nooit, is onmogelijk.
I: Is gewoon niet mogelijk inderdaad, je hebt elkaar wel echt hard nodig?

R: Zeker.
I: En daarom ben je ook misschien wel zuinig op elkaar uh?
R: Ook, daarom ja. Tuurlijk, tuurlijk. Je wilt met z'n allen over de eindstreep komen en hoe dat maakt niet uit, maar je gaat elkaar keihard helpen. Omdat je de groep zo groot mogelijk wil houden. Ja tuurlijk.

I: Precies, precies. **Dan uh wil ik nog eventjes nog terugkomen op uh wat dan het verschil uit zou kunnen maken tussen de afvallers en jij die er nog bent hè, die tot nu toe uh waar de opleiding goed mee gaat, zou dat ook iets te maken kunnen hebben met de achtergrond eigenlijk?** Denk jij zelf?
R: Ja dat kan, dat kan ja. Als je ja gewoon een klein voorbeeldje, als jij thuis komt en je gooit je schooltas neer en voor de rest wordt alles eigenlijk voor je gedaan totdat je je bed induikt, kan ik begrijpen dat je hier heel veel problemen gaat hebben. Dat is logisch, dat begint op kamer al, als we in de ochtend met z'n allen gaan schoonmaken, bezig met dweilen en jij weet niet eens wat bezig met dweilen is, dan, daar begint het dan al. De achtergrond uh, zeker, zeker een belangrijk punt.
I: Precies, precies. **En uh, zou ook bijvoorbeeld je gezinssituatie daarmee te maken kunnen hebben?**
R: Ja ook.
I: Hè, dat je vanuit een goed gezin komt.
R: Ja toch wel, als jij uit een huishouden komt van uh bijvoorbeeld ik weet niet uh, 5 man of zo, en je bent met een paar broertjes en zusjes en de taken worden verdeeld, dan ben je wat gewend. Dan kom je hier, worden de taken verdeeld en dan is het normaal voor jou. Maar als je bijvoorbeeld thuis ben, enigst kind, ik ben enigst kind, maar ik heb dat probleem niet, maar en alles wordt voor je gedaan, dan begrijp ik dat je hier uh problemen krijgt.
I: Precies, precies. Ik kan me nog wel van uh van ons vorige gesprek nog goed herinneren dat je ook best wel redelijk, relatief streng bent opgevoed hè, dat je moeder wel echt achter je broek aan zat en dat je best wel taken kreeg ook thuis.
R: Ja zeker, zeker. Zeker, klopt.
I: En heeft dat geholpen denk je?
R: Ja zeker, heeft echt geholpen, want de dingen die je hier moet uitvoeren die doe ik thuis blind, dus als je dat van huis uit mee hebt is het alleen maar een voordeel.
I: **En heeft ook denk je, bijvoorbeeld uh, de opleiding hier iets mee te maken? Zeg maar de achtergrondopleiding, vooropleiding voordat je hieraan begon?** Zou dat kunnen helpen met het behalen van deze opleiding?
R: Nee, dat is een hele andere richting, dus ik denk niet dat het uh, nee.
I: **En bijvoorbeeld nog uh de zelfdiscipline die je van huis uit hebt meegekregen zeg maar, kan dat helpen?**
R: Ja toch wel, want je ziet dus het is hier en daar aanvulling, dus dat gaat zeker helpen. Liever een aanvulling dan een uh tekort. Dus ja die helpt zeker ja.

I: **En welke rol spelen jouw mede mariniers binnen de opleiding met het opbrengen van discipline op moeilijke momenten bijvoorbeeld?** Spelen je buddy's zeg maar een belangrijke rol daar in of moet het echt meer vanuit jezelf komen?
R: Nee die spelen een grote rol. Uiteindelijk moet je het zelf doen, als je bijvoorbeeld, ik noem maar wat, 10 kilometer moet hardlopen, moet je uiteindelijk zelf afmaken, maar die gaan uh tegen je blijven praten, tegen je aan blijven praten als het moet die hele 10 kilometer gaan ze tegen je aan blijven praten, zodat jij die gewoon haalt. Dus hun rol is zeker een grote rol.
I: Ja oké. En hè uh, zeker ook je mede mariniers in opleiding, uh, doen, kan je daar ook echt op vertrouwen?
R: Ja, toch wel. Dat is iets wat je wordt aangeleerd, dat is iets wat uh wat uh door de kader is verteld dat het heel belangrijk is dat dat voorop staat. En je gaat dat dus in de groep, ga je zo'n band beginnen op te bouwen. En op begeven momenten dan uh, dan is het gewoon blind vertrouwen, dat

moet kunnen. En dat is het nu ook, je uh vertrouwt gewoon blind op je mede marinier en uh dat moet op dit moment al kunnen. Ja, zeker, is heel belangrijk.
I: Ja, dus uh wat je ook zegt van het wordt eerst aangeleerd, maar is het, werkt het nu al voor jou eigenlijk van nature?
R: Ja toch wel. Ik kan heel makkelijk zeggen van hé uh jongens ik ga heel even snel naar de kader, ik heb dat en dat op tafel gelegd, let even erop. Dat kan ik gewoon uh zo zeggen, daar denk ik niet bij na, dat laat ik gewoon liggen en ik ga gewoon weg. Dus dat is een klein voorbeeldje van hoe ver ik al uh, hoe ver we al zitten.
I: Ja, dat is alleen maar goed om te horen lijkt me uh, dat je daarop kan vertrouwen.
R: Ja zeker.
I: En uh heb je dan al momenten gehad dat je bijvoorbeeld ook je buddy's ergens uh moest helpen? Ergens moest aan herinneren of?
R: Ja, vaak genoeg. Dat zijn kleine dingetjes of zo van uh, maar uh ja vaak genoeg. Je bent heel veel met elkaar bezig, je let heel veel op elkaar, op elkaars gedrag, op elkaars uniform. En op uh, ja op elkaars fouten. Dus je blijft elkaar corrigeren, zodat de kader dat niet hoeft te doen. Dat is de hoofdzaak, want als de kader het moet doen dan gaat het anders. Dan gaan we andere dingen doen, dus als het in de groep al begint uh dan heb je er veel meer aan met zijn allen.
I: En dat gaat tot nu toe uh goed eigenlijk?
R: Ja, zeker.
I: Als ik het zo bedenk, van misschien heb je nog de eerste week dat je misschien nog wel eens op je vingers werd getikt door het kader hè, maar neemt dat dan ook af, zie je dat ook afnemen?
R: Ja, toch wel.
I: Dat er minder foutjes ontstaan?
R: Ja toch wel, omdat je twee keer nadenkt over van oh ja hoe ging dat ook al weer en hoe moest dat ook al weer en hoe was dat ook al weer aangeleerd? En als je dat blijft doen dan uh ben je op een begeven moment niet meer te betrappen op fouten. Dat is waar je naartoe werkt.
I: Ja exact. En daar helpen de buddy's uh eigenlijk harstikke goed bij?
R: Ja zeker, want als jij een gewoonte hebt om iets uh linksom te doen en hij zegt jou twintig keer van uh luister nou doe het nou rechtsom, dan ga je het op begeven moment rechtsom doen.

I: **En waar gaat het tot nu toe goed volgens jou binnen de opleiding voor jou?**
R: Uh.
I: Waar doe je het echt goed?
R: Ik weet het eerlijk gezegd niet.
I: Ja je hebt ook al gezegd van uh het aanpassen was voor mij misschien wat makkelijker dan voor anderen misschien wel?
R: Ja, ja zeker.
I: Of uh wat je ook al had gezegd is dat je makkelijk dingen oppikt. Dat gaat heel goed. Kan je nog andere dingen bedenken waar je, wat gewoon goed gaat, wat goed werkt bij jou?
R: Uh, nee, niet zo 1-2-3.
I: Ik kan het ook anders zeggen: **wat zijn de verbeterpunten?**
R: Ja de verbeterpunten uh, misschien sneller werken. Of bepaalde dingen blijven proberen en niet een andere oplossing bedenken bijvoorbeeld uh gewoon als voorbeeld, als iedereen iets moet inpakken in zo'n vakje en iedereen krijgt dat voor elkaar en ik niet, dan klopt het niet, want iedereen heeft het wel voor elkaar gekregen. En dan moet ik dus niet zeggen van hé weet je wat, ik trek er één item uit, die zet ik ergens anders en ik vul hem op, dan heb ik het ook, nee. Dat is dus iets wel, ja dat is wel een verbeterpuntje dat ik niet moet zeggen van hé ik los het anders op, nee, ik moet het doen op de manier zoals het hoort. Dat is, dat kan wel een verbeterpuntje zijn. En uh, ja af en toe sneller werken, met de rest klaar zijn, in plaats van met de laatste groep klaar zijn bijvoorbeeld of dat soort dingen. Ja, ja.
I: En is het dus al een paar keer voorgekomen of meerdere keren voorgekomen dat je inderdaad uh

een andere oplossing biedt op een probleem? Hè dat je misschien net andere dingen ziet, dat je het op een andere manier doet, terwijl de rest het op de manier doet zoals het hoort?
R: Ja, toch wel, maar dat is voor zover ik me nu kan herinneren was dat echt met het inpakken van de tas. Dat ik dan zeg van hé, ik zet dat daar, omdat mij dat handig lijkt, dan zet ik dat weer daar en dan is het opgelost, dan kunnen allebei de zakjes dicht bijvoorbeeld. Dat heb ik toch wel uh hier en daar gedaan. Terwijl de rest het gewoon uh, volgens het lijstje doet.
I: Oké, en komt dat dan uh omdat je niet naar het lijstje hebt gekeken of omdat je denkt van hé ik zie iets beters?
R: Nee, misschien toch een klein beetje eigenwijs, dat je denkt van ik doe het toch maar zo. Ja misschien is het ook, ja hoe moet je dat zeggen, je wilt niet in de problemen komen, dus je denkt van ik fix het op mijn manier, maar dan is die tas wel dicht. En als ik het op de juiste manier fixt, dan puilt hij aan alle kanten uit en dan krijg ik het te horen. Dus, misschien is het ook een beetje zoiets ja.
I: Ja precies, ook met in je achterhoofd van uh ja daar kan een straf op komen, dus ja.
R: Bijvoorbeeld ja.
I: Is het datgene ook jou motiveert om iets bijvoorbeeld goed te doen, komt dat echt vanuit jezelf of komt dat misschien ook een beetje omdat je hier ook behoorlijk gestraft kan worden hè, fysieke straffen?
R:Ja, het is wel de combinaties. Je denkt bij jezelf ook van hé kijk de rest kan het, dus ik moet het ook, kom op. Weet je, dat is dan voor jezelf. En in je achterhoofd denk je soms wel van hé ik moet het wel echt even fixen, want als ik het niet fix dan uh dan uh ga ik het krijgen. Dus het is een combinatie van uh beiden.
I: Dus uh de gedrevenheid die komt en vanuit jezelf en ook een beetje van ja er kan wat gebeuren als ik het niet goed doe.
R: Ja zeker.

I: Mooi om te horen. En nog een uh eigenlijk een vraag die ik ook in het vorige interview toentertijd eigenlijk heb gesteld namelijk, en die ik ook nu wil stellen, **ik ben benieuwd hoe je daar nu in staat: van ja uh denk je eigenlijk dat je goed was voorbereid voor deze opleiding van het Korps Mariniers?**
R: Uh, ja, ja toch wel. Ik denk dat ik uh, op de rest, je kan niet op alles voorbereiden, dat is sowieso onmogelijk, maar fysiek en mentaal, ja, ja heb ik gedaan wat ik kon. En ik heb gemerkt dat het zeker aanvult en daar ben ik blij mee.
I: Ja en op welk mentaal vlak dan bijvoorbeeld heb je je voorbereid? Of heb je dan meer zoiets van ja ik heb informatie heb ik bekeken, gelezen?
R: Ook, ja ook. Maar ook dat ik tegen mezelf kan zeggen van hé even doorbijten of uh even niet eraan denken, nog 5 minuutjes en dan is het voorbij. En die denkwijze had ik bijvoorbeeld al in de burgermaatschappij, doorzetten, noem maar op. Dus ja, ja dat vult lekker aan hier als je dat zo meeneemt.
I: Precies, precies, dus uh ook nu zeg maar, 5 weken in de opleiding, kan je nog steeds goed zeggen dat je goed bent voorbereid en dat je verwachtingen eigenlijk uh ja toch wel juist waren?
R:Ja, zeker, zeker. Ze waren juist, ik heb alles nu meegemaakt wat ik gezien heb en gehoord heb. Dus de verwachting dat klopt helemaal. En uh ja qua voorbereiding ook uh gedaan wat je kon. En uh ik merk dat je in ieder geval niet uh, ja ik merk dat ik in ieder geval niet te kort kom. Dat is belangrijk. ja, dus de voorbereiding was goed.
I: Ja, ja. Nou helemaal goed. Ik uh, wil je weer hartelijk bedanken. En ik hou het hierop voor vanavond.
R: Oké, is goed.

Interessant is dat M10 in het interview laat blijken dat hij dingen snel aanleert en tot uitvoering kan brengen. Hij legt de lat voor zichzelf hoog, waardoor hij niet veel moeite ervaart met het aanpassen naar de eisen van de opleiding.

M4
Dinsdag 14 oktober 2014, 20:00 uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
M4 is de jongste marinier in opleiding. Hij komt over als een zeer timide jongen. Dit is niet ongegrond, Jeugdzorg heeft hem in het verleden geholpen om zichzelf te beschermen tegen pesten op school. Hij heeft een strenge christelijke opvoeding van thuis uit meegekregen. M4 is één van de weinige respondenten die van zichzelf vindt dat hij weinig zelfdiscipline heeft. Ter voorbereiding van dit specifieke interview wil ik extra vragen stellen over dit gebrek aan zelfdiscipline en of hij daarvan voorbeelden kan geven.

R: Tweeëneenhalve week terug of zo, langzaam uh is mijn knie overbelast geraakt. Een pees in mijn knie, is vandaag gebleken. En uh ik kan niet hardlopen en uh lopen is ook moeilijk.
I: Oké, ook gewoon lopen?
R: Ja op begeven moment wel, na een poosje wel. Gaat nu wel iets beter. Ik kan niet hardlopen en zo, niet marsen. En uh, mijn motivatie was een beetje weg. Gewoon omdat ik uh, Oirschot.
I: Ja?
R: Die was natuurlijk een beetje bijgetrokken, maar door het bericht van de fysio en de artsen was hij, is hij weer heel erg diep gedaald.
I: Ja precies, dat kan ik me voorstellen.
R: Ze zeiden dat ik, ik heb uh, in Oirschot heb ik al uh aardig wat dingen gemist en je mag maar een bepaald aantal percentage missen.
I: Ja, qua oefeningen bedoel je?
R: Ja qua oefeningen inderdaad en de activiteiten en uh had ik in Oirschot had ik al aardig wat gemist doordat mijn knie uh, doordat het niet ging zeg maar. En toen kwam hier het bericht dat ik uh nu uh deze week een mutatie heb, maar dat ik volgende week dat ik niet mee mag doen. Voorlopig deze week nog, waarschijnlijk volgende week ook, zodat mijn knie rust kan houden, dat hij kan herstellen.
I: Ja.
R: Maar de kans is dat het uh niet helemaal herstelt en dat het, dat het terug gaat komen. Dus sowieso, deze twee weken ga ik sowieso dingen missen en dan daarna ook. Dus dan had ik ook besloten om uh uit de opleiding te gaan. En dat uh, mag niet.
I: Nee?
R: Nee, van de sergeant en korporaal, dus.
I: Oké, ze willen eerst nog eigenlijk kijken van tot hoe ver je het nog wel kan trekken?
R: Ja, ze zeggen dat ik gewoon door moet gaan.
I: Ja.
R: Dat uh ja mijn redenen om weg te gaan zijn niet goed zeiden ze, zeiden hun.
I: Nee precies, precies. Oké.
R: Dus, dat is een tegenvaller vandaag.
I: Ja. Oh dat heb je ook echt vandaag uh aangevraagd?
R: Ja uh vanmiddag heb ik het uh te horen gekregen dat het niet mocht.
I: Had je het al wel eerder aangegeven dan? Dat je uh wilde stoppen met de opleiding?
R: Ja, vorige week al, ja toen zeiden ze nou probeer het nog even en heb het er even thuis over.
I: Ja?
R: En ja dat uh was wel goed gekomen op zich, dat ik er wat motivatie heb bijgekregen.
I: Oké dat is fijn.
R: Maar uh door dat ziekenboegbezoek, is het natuurlijk weer uh weg.
I: Ja omdat uh, de dokter, de fysio, zegt dat het blijvend kan zijn bedoel je?
R: Ja, ja.
I: En uh bedoelen ze dan ook echt uh blijvende schade in je knie?
R: Nou dat niet, maar meer dan in de opleiding. Dat je in de opleiding gewoon altijd belast uh, je

loopt ontzettend veel hier. En als je nou gewoon een weekje rust houdt, wel bewegen, maar niet teveel uh activiteiten doet, dan kan het gewoon over zijn. Maar als ik dan vervolgens de opleiding weer in ga, dan doe je weer zo veel dat het gewoon weer terug komt, want het zit het hem in de kracht van mijn benen, zeg maar. Ik ben nog jong, ik ben nog 17, dus mijn benen zijn nog niet helemaal volgroeid, de kracht, die is pas op je 24e, tussen je 24e en 28e is die pas volgroeid, dus eigenlijk kunnen ze het nog niet goed aan. En daardoor raakt mijn knie overbelast en bij de één is dat, kan het wel die 17 is en bij de ander niet. Is heel verschillend, ik bedoel, ik ben niet, dus de kans is groot dat dat weer terug komt.
I: Ja, ja, ja, maar voorlopig dus de aankomende twee weken dan hou je iets meer rust?
R: Ja, deze week sowieso.
I: Deze week sowieso.
R: En uh volgende week is nog uh bespreekbaar. Dat weet ik nog niet. Ik heb maandag uh een afspraak bij de fysio.
I: Volgende maandag?
R: Ja.
I: Oké, oké. En hoe zit het nou nog met de motivatie zeg maar van ondanks hè je bent dus weer thuis geweest bij je ouders uh hebben je misschien weer weten op te peppen?
R: Ja, ja, toen wel, maar nou heb ik gewoon geen motivatie meer.
I: Omdat je echt zoiets hebt van uh?
R: Ja nou weet ik het gewoon niet meer, nou is het gewoon niks meer voor mij zeg maar. En mijn korporaal en sergeant die zeggen dat het uh dat onzin is, dat ik uh, de weg van de makkelijkste, van de minste weerstand zoek zeg maar. Maar daar ben ik het zelf niet mee eens. Ik vind dat uh, ja ik wil gewoon uh weg, ik vind dit niks meer voor mij. Ik ga dit niet uh, ik ga dit niet 4 jaar lang doen zeg maar. Verplicht 4 jaar lang, anders moet je toch betalen.
I: Ja?
R: Dus uh ja, ik ga dat niet doen, dat zie ik niet zitten.
I: Oké.
R: Vind ik gewoon niks, ik ben meer eens mens voor uh thuis, blijkt nu. Is toch anders dan ik verwacht had.
I: Oké, meer een mens voor thuis, hoe bedoel je dat?
R: Ja voor uh, voor vaker thuis, een vast ritme in mijn leven zeg maar.
I: Ja?
R: Dus ja. Niet uh, niet helemaal verwacht, maar. Is toch wel uh, waar ik naar verlang zeg maar.
I: Ja precies, precies. Zeker ook omdat je nou inderdaad met uh een overbelaste knie uh loopt, en met de kans dus dat het inderdaad vaker terug komt. Hè uh het blijft een fysieke toestand natuurlijk die opleiding.
R: Ja ik hou heel veel van sport, maar dan moet ik het uh op een andere manier, dan kan ik het ook gewoon na school doen zeg maar. Of naast uh, naast werk, ik denk uh dat doe ik liever dan hier alleen maar aan het sporten. Alleen maar uh fysieke inspanning doen.
I: Ja.

Relatief lange stilte.

I: Maar heb je dan al echt dan voor jezelf dan al helemaal de knoop doorgehakt dat je denkt van uh nee ik wil er echt mee kappen? Of heb je zoiets van weet je als mijn knie over een week weer uh wat uh, hè heeft hij wat meer rust gekregen, uh misschien kan ik het dan wel weer uh oppakken?
R: Nee, nee dan wil ik het niet. Motivatie is echt weg.
I: Oké, en waardoor komt dat dan exact, want hè het is klote inderdaad dat je een blessure oploopt natuurlijk, maar speelt er ook nog iets, iets meer? Net zei je ook van uh ja ik ben meer uh, ik verlang ook meer naar thuis ook zeg maar, meer structuur, gewoon dat je weer thuis bent en?
R: Ja, ja. Dat is het eigenlijk wel ja, maar en, in de groep ligt het nog niet echt lekker, dus. Het is voor

mij gewoon een hele, een hele grote stap ben ik achter gekomen. En ik ben jong, kom uit de burgermaatschappij, ga je in één keer naar uh naar een andere wereld, de militaire, en iedereen is ouder. Zijn allemaal minimaal 2, 3 jaar ouder bijna. Dus en dat is gewoon echt een andere wereld, dat is gewoon heel erg wennen voor mij en dat lukt niet. Het wil nu nog niet lukken.
I: Oké, oké. En uh wat denk je dan weer op te pakken als je weer terug gaat zeg maar naar de burgermaatschappij?
R: HBO. Dan wil ik uh een HBO gaan doen uh ja.
I: Oké, oké. Dus zou je ook kunnen zeggen dat uh dat je eigenlijk uh, niet goed genoeg bent voorbereid zeg maar uh voor deze opleiding? Of had je het uh, verkeerde verwachtingen?
R: Verkeerde verwachtingen denk ik eerder.
I: Oké.
R: Ja, nee, het is verkeerde verwachtingen.
I: En wat waren specifiek dan eigenlijk je verwachtingen voor deze opleiding?
R: Ja uh een uitdagende opleiding uh, fysiek en mentaal, nou dat is het zeker, maar niet dat het zo erg uh door zou gaan uh, door blijft gaan zeg maar. Het is elke keer weer opnieuw uh alles. Je doet hier dingen die je later nooit meer doet, hoor je van andere mariniers.
I: Uh, wat bedoel je daarmee?
R: Nou uh zeilschip graven, een uh gat graven waar je in ligt zeg maar, ja zijn wel basis militaire vaardigheden dat snap ik, maar dat is soms dan uh, ja en ook uh van de gekste dingen dat je afgestraft wordt of uh gebeast zoals wij dat noemen, weet niet of je dat wel eens vaker gehoord hebt?
I: Ja.
R: Ja dat wordt gewoon op begeven moment wordt het gewoon teveel voor mij.
I: Oké.
R: Ja ik had het, ik had het niet verwacht zeg maar, ja ik vind het heel moeilijk te omschrijven.
I: Nee precies, precies. Je mag het allemaal in je eigen woorden doen natuurlijk hè. Maar en dan bedoel je meer dat je mentaal er niet genoeg op voor bent bereid zeg maar?
R: Ja, ik denk het wel ja.
I: Oké, oké.
R: Ik denk dat ik uh mentaal uh die opleiding gewoon niet aankan uiteindelijk.
I: Oké, ja, ja en dat het fysieke inderdaad om de hoek kwam kijken dat uh dat is waardeloos natuurlijk, maar dat kan gebeuren inderdaad.
R: Ja en daarvoor ben ik mentaal niet sterk genoeg om door te zetten. Denk ik.

I: Ja, ja. Oké. Uh, nou ja om toch nog eventjes te kijken van uh hoe, ja **hoe heb je de afgelopen weken eigenlijk ervaren zeg maar? Viel het mee, viel het tegen?**
R: De eerste weken waren leuk, die vielen mee.
I: En dan bedoel je tot en met Texel?
R: Tot en met Texel ja, de eerste drie weken. En uh de laatste week uh op Oirschot die was uh zwaar. Mede door mijn knie, maar ook mentaal zwaar.
I: Oké, op wat voor uh vlakken?
R: Dat we echt nu echt op elkaar zaten en uh gewoon ja, ja alles. Heel veel geleerd en dat moest je allemaal gelijk in praktijk brengen. Wordt gewoon heel veel uh, van je gevraagd mentaal.
I: Oké, doordat je echt op elkaar zat uh heel de tijd?
R: Ja, moe bent, niet veel geslapen.
I: Hmhm, en heb je ook niet zo uh zoiets van joh dat uh, daar kan ik me overheen zetten of dat is inderdaad heel erg moeilijk voor je?
R: Dat is heel moeilijk voor me. Ik heb het wel uh gehaald, ik heb het dus gedaan, vorig weekend, maar nou is dat uh, ja niet mogelijk. Het lukt gewoon niet.
I: Oké, nee precies.
R: Gewoon een knak eigenlijk.

I: Ja, en waar heb je, hoe zou je dat kunnen, **waar zou dat door kunnen komen denk je zelf zeg maar?**
R: Ja de opeenhoping van alles denk ik.
I: De opeenhoping van? Van alle moeilijkheden zeg maar? Hè het fysiek zware, mentale zware.
R: Ja uh daar waar ik op vastloop zeg maar.
I: Oké, dus het is eigenlijk uh ja toch te hoog gegrepen zal ik dan maar zeggen?
R: Ja. Dat heb ik ook genoemd tegen de sergeant en korporaal inderdaad te hoog gegrepen.
I: Ja, het is uh, het is allemaal zelfkennis wat je meeneemt hè, het is niet van uh goh je hebt nou allemaal uh tijd lopen te verdoen uh, je weet weer iets meer. Ja toch? Zo is het ook maar net. En wat voor HBO opleiding heb je in gedachten om te gaan doen?
R: Ja uh waarschijnlijk logistiek en technische vervoerskunde, dat was mijn uh B-keuze, voordat ik hieraan begon zeg maar. Anders uh weet ik het nog niet, maar ik denk die. Anders uh, ja ik denk uh International Business Management, Engelse studie. Dus. Maar voor de rest, weet ik niet.
I: Nee precies, daar heb je nog tijd uh voor.
R: Ja want uh ik kan toch pas in september weer beginnen. Dus dan heb ik toch nog een jaar om uh, half jaar om uh te zoeken.
I: Ja, en uh, hoe stonden je ouders erin dat je bijvoorbeeld vorige weekend hè met dat verhaal kwam van joh dit en dat en zus en zo, overbelaste knie, ik zie het niet meer zo zitten?
R: Ja die hadden meer zoiets van je even doorzetten, zet je erover heen. En dan uh kan het nog best wel leuk worden. Nou ja, dat heb ik gedaan, maar uh.
I: Ja, het uh, het werkt niet echt voor jou zeg maar.
R: Ja toen werkte het wel, totdat het bericht kwam van mijn knie. Daar was ik ook van in afwachting uh dat hele weekend. Maandagochtend zou ik naar de arts gaan en die zou verder uh, dus daarom had ik zoiets van uh ja even doorzetten, gewoon doorgaan, dan komt het wel goed. Maar ja, als die knie er bij komt dan komt het dus niet goed.
I: Nee, nee precies.
R: Dan is gewoon de motivatie gewoon weg.

I: **En uh heb je nog wel momenten binnen de opleiding gehad of zou je die kunnen noemen, waar je het wel ontzettend uh eigenlijk naar je zin had?**
R: Nou schiet me niet 1, 2, 3 te binnen.
I: Nee, nee.
R: Ja tijdens uh, toen op Texel, toen we met alle boten gingen varen.
I: Ja dat was uh, dat vond je hartstikke leuk?
R: Ja. Die ervaring dat was hartstikke mooi, dat was wel gaaf. En een keer een uh kaart en kompas les, dat was op een zondagavond was dat, het was hartstikke lekker weer en uh lekker door het bos wandelen, dat vond ik ook wel uh mooi. Beetje ontspannen setting.
I: Ja precies, precies, dat valt dan ook wel weer uh goed te doen.
R: Ja.
I: Ben je ook meer op zoek misschien naar uh naar toch iets meer uh ontspanner setting zeg maar?
R: Ja, ja, zeker.
I: Of dat nou je studie is of gewoon werk?
R: Ja dat denk ik zeker wel ja. Het is gewoon te gespannen voor mij, staat teveel druk op. Tijdsdruk en zo, ja daar kan ik, ben ik ook niet zo goed mee om uh mee om te gaan. Denk dat het beter is om een ontspannen uh setting aan te gaan inderdaad. Zoals school. Ja dat kan natuurlijk ook wel gespannen zijn, maar ja dat is minder. Heb je meer uh, meer uh eigen invulling in planning en dergelijke. Dat heb je hier gewoon niet. Hier maken ze expres spanning en daar moet je maar mee om zien te gaan. Dat vond ik heel lastig.
I: Ja, ja. Ja, ik kon me dat ook nog wel goed herinneren uit ons uh vorige gesprek, dat je daar uh, dat je dat toen ook al uh aanhaalde dat je daar best wel moeite mee had met die tijdsdruk, dat dat uh best wel zwaar was voor je, maar dat uh, dat geldt eigenlijk nog steeds?

R: Ja.
I: Ja, is het ook zeg maar uh, is het ook niet echt verbetert zeg maar, dat je iets sneller bent geworden met uh?
R: Ja in sommige dingen wel, in sommige dingen ben ik wel sneller geworden.
I: Oké.
R: Maar uh, nog steeds, er blijven natuurlijk nog steeds nieuwe dingen bijkomen met tijdsdruk. En dat is gewoon moeilijk.
I: Ja.
R: Heb ik nog veel moeite mee.

I: Ja, ja. Nee ja goed dat uh dat kan natuurlijk. Het is niet voor iedereen uh weggelegd wat dat betreft. **Wat uh, ben je er denk je goed op voorbereid, dat het zo zwaar zou worden?**
R: Nee, mentaal niet.
I: Nee. Waar zou dat aan kunnen liggen dat uh?
R: Ja weet ik niet.
I: Heb je, heb je je goed geïnformeerd zeg maar? Van wat het uh Korps Mariniers precies inhield, wat de opleiding inhield uh?
R: Ja dat wel, maar dat was meer, op dat andere mentale, meer op de, ik dacht meer dat dat op duur uh zou uitlopen zeg maar. Dat je een hele poos veel mentale inspanning had, maar niet dat uh een hele grote mentale inspanningen waren in één keer of, of, hoe moet ik dat uitleggen?
I: Ja, wat meer verspreidt was bedoel je?
R: Ja. Dat je mentaal zware momenten had wel eens, maar niet zo dat alles op elkaar komt en dat je het dan nog uh verder moet kijken zeg maar.
I: Ja, nee precies. Dus het is echt uh.
R: Nu ontstaat er zeg maar veel mentale, ontstaat er een soort muur en daar moet je overheen zien te kijken. Normaal zet je overal een stapje overheen, dat gaat wel, elke mentale moeizaamheid zeg maar, nou wordt gewoon een muur en daar moet je overheen zien te komen en dat lukt gewoon niet.
I: Nee, nee, nee. Een zware en hoge mentale muur bedoel je?
R: Ja.

I: Ja, ja. **Heb je ook momenten gehad binnen de opleiding dat je je ergens uh moeilijk toe kon aanzetten?** Dan heb ik het niet specifiek over uh over dat je ergens uh niet snel genoeg was, maar gewoon over ja gewoon basis dingen, kon je makkelijk uit je bed komen, kon je je goed opstellen, was alles in orde zeg maar met de bepakking?
R: Ja ik had nog wel eens bijzonderheden uh bij de ochtendinspectie, dat iets niet schoon was.
I: Hmhm.
R: Maar dat kwam dan meer uh bijvoorbeeld uh een ding waar je soep uit drinkt, dat maakte je dan 's avonds helemaal schoon van soep, stopte je in je, in je wrapping, en dat 's ochtends uh, je veldfles deed je daar in, en 's ochtends krijg je inspectie en dan zat er net wat onder aan je veldfles en dat blijft dan aan dat ding zitten.
I: Ja.
R: Ja dan uh, dan was het weer vies en daar kwam je pas achter als je inspectie had. Dat soort dingen. Veldfles, dan zat er net zo'n klein laagje uh, was er net uit, nou dan is het ook niet goed. Daar had ik af en toe wel moeite mee met de ochtendinspectie. Maar uh voor de rest, nee.
I: Oké. **Maar komt dat dan ook meer omdat je uh bijvoorbeeld dan uh niet de discipline kon opbrengen om alles goed op orde te hebben? Of was het meer een samenloop van omstandigheden?**
R: Meer een samenloop van omstandigheden. En discipline is, was ook wel moeilijk, maar dat ging op zich nog wel, dan werd je nog wel aangemoedigd uh door je buddy's zeg maar. Dat je dingen moest doen.

I: Dus daar heb je nog wel, hier en daar nog best wel veel hulp van gekregen, van je buddy's? Veel aan gehad?
R: Ja, soms wel.
I: Oké. Soms ook niet?
R: Nee, soms ook niet, dan waren ze meer demotiverend.
I: Oh op wat voor vlakken bedoel je dan?
R: Nou dat is uh, je hebt weer eens een spulletje niet voor elkaar en uh je doet dit niet goed en dan zeggen ze tegen mij uh je hebt dat verkeerd en uh ik weet het dan niet, ik heb het nooit gedaan en ja hoe moet ik het dan doen? Ja dat zoek je maar zelf uit zeggen ze dan. En vervolgens doe ik het nog een keer verkeerd, beginnen ze alleen maar harder te zeuren, maar ze helpen niet. Dat vind ik dan weer van die lastige punten, ik bedoel help dan, leg het dan een keer uit, en dan uh doe ik het de volgende keer ook goed.
I: Ja, ja, oké.
R: Ja er is dan niemand die zijn uh zijn mond open trekt of zijn handen uitsteekt.
I: Dus dat bleef inderdaad wel af en toe moeilijk uh, een moeilijk punt inderdaad. Soms had je er wel wat aan, soms ook uh inderdaad werkte het heel demotiverend wat je zegt. Van dat soort opmerkingen.
R: Ja.

I: **En heb je nog uh straffen gehad zeg maar tijdens de opleiding voor bepaald gedrag of nalatig gedrag?**
R: Ik persoonlijk?
I: Persoonlijk en ook uh groepsmatig?
R: Persoonlijk niet, groepsmatig wel een keer, ja wel meerdere keren, als er bijvoorbeeld bij de ochtendinspectie iets niet in orde was. Wordt gewoon de hele groep gepakt, als er meerdere waren. Of uh, we hebben één keer hier nog, in Rotterdam, de eerste week, hadden twee mensen hadden op hun telefoon gezeten, wat uh niet mocht, daar waren ze achter gekomen, dus toen hebben we ook met zijn allen het één en ander moeten doen.
I: Oké, en hoe voelde je je daar dan bij dat je uh hè bestraft werd voor het gedrag dat iemand anders uh gedaan had?
R: Ja dat is rot, maar uh ja doe maar gewoon mee uh, gaat vanzelf over.
I: Oké. En vind je de straffen of wat voor straffen worden dan uh uitgevoerd?
R: Ja toen moesten we uh ja van alles doen, we gingen naar de hindernisbaan en daar moesten we uh ja opdrukken, sit-ups, en uh super-tens noemen ze dat, dan doe je 10 dingen achter elkaar of zo en dan uh dan doe je dat 10 keer. Of uh even tegen de muur zitten met je benen 90 graden en dat je armen gestrekt voor je, boven je hoofd. Uh, uiteindelijk moesten we een zandkroketje maken, dat is eigenlijk in de waterbak springen, kopje onder gaan, dan door het zand gaan rollen, dat echt alles onder het zand zit. Nou dan was het weer niet goed, moest je het nog een keer doen. Zoiets. En dan terwijl je aan het opdrukken bent, bijvoorbeeld halverwege dat je moet blijven hangen. Je wordt gewoon fysiek uh uitgebuit.
I: Ja, ja, ja, ja. En voelde je dat ook zo uh?
R: Ja als je bezig bent wel, als je klaar bent dan ben je ook wel moe, maar dan denk je wel viel eigenlijk wel mee.
I: Oké.
R: Kan wel meer, zeg maar.
I: Precies, precies. Maar, kan je dan ook wel, inderdaad uh wat je zegt, kan je dan ook meer? Want nu loop je dan met een ja toch overbelaste knie?
R: Ja, ja, maar dat is wel meer van het lopen en zo.
I: Ja, ja.
R: Ik bedoel, lichamelijk qua spieren en zo kan ik wel meer. Maar, ja, de knie is puur omdat het niet gewend is. Die kan je ook niet trainen zeg maar. Ja, door heel veel te gaan lopen. Maar ik liep al heel

veel. Maar dat was dan zonder bepakking of zo, ja ik weet niet. Ik heb voordat ik aan deze opleiding begon heb ik nog uh 25 kilometer gelopen aan één stuk door, helemaal niks geen last. Lichte rugtas op mijn rug. Ja, niks geen last. Ik heb één mars uh, één mars bij Oirschot heb ik ook gelopen, ook niks geen last van mijn knieën. En daarna ja begon het. Het is heel uh frappant, maar.
I: En uh had je zeg maar voordat je knie nog oké was, had je toen nog geen uh problemen of uh gedachtes dat je wilde gaan stoppen met de opleiding?
R: Nee.
I: Was echt uh daarna?
R: Ja uh, tijdens, ja nee was daarna ja. Vooral daarna.
I: Nog niet helemaal?
R: Ja uh wel een beetje, zat ik wat te twijfelen, maar dat was meer van ah joh gewoon doorgaan en dan gaat het allemaal wel goed. Ja, die knie was eigenlijk de druppel die de emmer deed overlopen.
I: Ja precies, oké. Ja eerst kon je je daar dus nog makkelijk overheen zetten, over dat klotegevoel zeg maar van wat ben ik in godsnaam aan het doen?
R: Ja door mijn knie begon ik ook zeg maar steeds meer dingen te missen en uh toen kwam ik gewoon in een negatieve spiraal. En ja dat is, daar kan je gewoon niet uit komen.
I: Nee, oké.
R: En daaruit leer ik ook dat ik gewoon niet voor deze opleiding ben. Dat ik het gewoon niet aankan uh mentaal, dat heb ik daaruit geleerd.
I: Oké.
R: Is wel duidelijk voor mij, maar ja voor het kader nog niet. Probeer ik duidelijk te maken, maar dat uh is vrij lastig.
I: Oké, moeilijk, moeilijk, moeilijk. **En denk je dat je, dat de straffen die je als groep hebt opgelegd gekregen, vind je dat rechtvaardig en eerlijk?**
R: Ja.
I: Dat gewoon wel?
R: Ja hoor, dat zijn gewoon dingen die uh die niet goed waren, niet dat ze je je ding pakken en er zand in doe en dan zeggen dat hij vies is. Als hij gewoon vies is en je wordt gestraft, ja dan is het toch logisch. Dan is het gewoon ja streng, maar rechtvaardig.
I: Ja. En eerder uh, daarnet zei je ook nog dat uh je af en toe wel moeite had met uh met de ochtendinspectie, en uh ben je toen ook persoonlijk uh, ben je toen persoonlijk uit de groep gepakt of?
R: Ja, dat was één keer ja. Toen kwam ik erachter dat mijn kompas hier nog op de kazerne lag.
I: Oh.
R: Die moest uh op het vest zitten, toen werd ik wel even persoonlijk aangepakt.
I: Ja.
R: Maar ja, dat was ook maar even.
I: Ja. En toen vond je ook wel dat uh de straf die je kreeg, wat het dan ook was, dt dat gewoon wel rechtvaardig was?
R: Ja, ja het is gewoon dom om het hier te laten liggen. Ja niet gezien. Dan uh vergeet je het.

I: En uh de volgende vraag die ik zou uh die ik gewoon uh wel ga stellen ook uh in verband met, dat het waarschijnlijk ook uh dit je laatste interview natuurlijk zal zijn, maar ik wil hem toch uh stellen. **Van uh, of de verwachting van uh van de opleiding van het Korps Mariniers die je had zeg maar of dat juist was? Of dat je er te licht over hebt gedacht?**
R: Nou ik heb er te licht over gedacht.
I: En uh bedoel je dan fysiek of mentaal?
R: Mentaal.
I: Mentaal voornamelijk? Fysiek had je wel?
R: Ik had dit beeld wel gewoon ervan, dat het wel zo zwaar zou zijn, maar het is vooral mentaal. Ja, dat is wel echt uh zwaar, heb ik onderschat. Ja. Ik heb uh vroeger een beetje psychische problemen

gehad, met de jeugdzorg, ik weet niet of ik dat de vorige keer al gezegd had, vast wel.
I: Ja, ja.
R: Ja, ik dacht dat dat wel goed was gekomen, maar het blijkt dus toch nog een beetje laag te zitten bij mij. Of het ligt aan mij, of het is gewoon een hele hoge mentale eis, maar de rest kan het allemaal wel, dus het zal wel aan mij liggen dan. Dus dat heb ik onderschat. Van mezelf.
I: Ja, en komt dat dan ook uh, heeft dat denk je ook te maken met bijvoorbeeld discipline?
R: Ik denk het wel een stukje.
I: En kan je dat uitleggen?
R: Nou dat had ik niet echt, voordat ik de opleiding begon, en ja dat zie je nou weer terug toch. De dingen die, waar je discipline nodig hebt dat het daar wel moeilijk is.

I: **En wanneer heb je specifiek discipline nodig in de opleiding?**
R: Uh bijvoorbeeld in de ochtendroutine en uh dit soort momenten, ook wel een beetje, dat je hoop moet houden of uh doorzettingsvermogen moet houden. Niet dat je de handdoek in de ring gooit voordat er iets uh, voordat je iets weet. Veronderstellingen vermijden.
I: En hoe voel je je zeg maar nu? Hè het zijn toch best wel zware woorden die je zegt, van ja toch de handdoek in de ring gooien, van uh, hoe voel je je daarbij? Voel je dat je hebt gefaald of voel je zoiets van ik heb mijn best gedaan en?
R: Allebei wel. Ik heb wel uh een beetje gefaald in mijn discipline, in mijn doorzettingsvermogen. Aan de andere kant heb ik wel tot nu toe, heb ik wel mijn best gedaan. Mijn uiterste best gedaan, zeker in de eerste weken. Toen er met mijn knie nog niets aan de hand was, heb ik gewoon alles gegeven. Dus op dat punt heb ik niet gefaald. Maar wel op het punt van een beetje doorzettingsvermogen.
I: Oké, oké. Maar je kan ook zeggen van uh zeker als je zegt van hè uh ik heb misschien nu gefaald in mijn discipline zeg maar, maar als je dat niet echt uh, zeg maar al had, wat je net ook zei, van ja ik had het al voor de opleiding had ik al niet echt discipline zeg maar, voelde ik me niet echt gedisciplineerd, dan is het toch ook, ja, hoe kan je het dan nog falen noemen zeg maar? Wat er niet in zit dat uh?
R: Nee ja dat is ook zo, ik had verwacht dat het beter was, dus voor mezelf is het wel een beetje ja falen zeg maar.
I: Ja goed, je had er andere verwachtingen over natuurlijk. Dat kan ik heel goed begrijpen. Want had je ook wel verwacht dat je deze opleiding uh aan zou kunnen?
R: Ja. Ja, zeker. Ik had verwacht dat het wel zou lukken.
I: En heb je nou zoiets van als je echt uh één oorzaak zou mogen geven van dat je nu zoiets hebt van uh hè dat je moet stoppen of dat je misschien er in feite wel misschien wel mee in je hoofd al mee bent gestopt? Komt dat dan door je overbelaste knie of doordat je mentaal uh ja zeg maar geen doorzettingsvermogen hebt zal ik dan maar zeggen?
R: Allebei. Door mijn knie gaat mijn doorzettingsvermogen een beetje weg. En motivatie. Dus dat is mede de oorzaak.
I: Ja, het ene heeft met het ander uh te maken?
R: Ja, staat met elkaar in verband.
I: Dus zou je ook kunnen zeggen, als je niet die overbelaste knie had gehad vorige week, dan had je er waarschijnlijk nog heel anders in gestaan?
R: Ja, zeker. Dat was heel anders geweest. Denk dat ik dan uh, ja dan had ik ook wel een dip gehad vorige week, maar dan had ik wel nu met volle motivatie weer uh gelopen.
I: Oké, en uh waardoor kwam die dip dan vorige week wat je dan zegt, waardoor kwam dat?
R: Ja door de mentale uh, mentale zwaarheid, mentale hoe noem je dat, werd op de proef gesteld.
I: Hmhm. **En op welke momenten van de opleiding denk jij dat je echt discipline nodig had tijdens de opleiding?**
R: Ja, ochtendroutine weer. Voor de rest uh, ja weet ik niet, motivatie. Doorzettingsvermogen.
I: Ja.
R: Dat is het een beetje.

I: Ja, nou ja daar is niks uh verkeerds mee lijkt mij. Zeker niet als dat je eigen woorden zijn absoluut. En zou je kunnen zeggen dat je, hè je hebt nou toch uh, ben je toch met je vijfde week uh bezig, binnen de opleiding, **zou je kunnen zeggen dat je toch iets meer gedisciplineerder bent dan voordat je aan de opleiding bent begonnen?**
R: Ja dat denk ik wel.
I: Dat toch wel?
R: Ja, is toch wel ietsjes bij gekomen. Ja, dat zeker.
I: En kan je daarvan een voorbeeld geven, wat je dan bijvoorbeeld mee naar huis neemt uh wat je hier hebt geleerd?
R: Ja uh, routine ergens in brengen. Dat heb ik wel geleerd hier, met de ochtendroutine. Dat heb ik wel geleerd, dat als je ergens routine inbrengt dat het veel makkelijker gaat. En dat kan je thuis ook zeker gebruiken denk ik.
I: En wat gaat dan veel makkelijker? Wat bedoel je dan?
R: Thuis?
I: Ja bijvoorbeeld.
R: Nou bijvoorbeeld als ok uh verslagen moet maken voor school, ik noem maar een voorbeeld. Of uh dat soort dingen ja.
I: Ja dat je dan, als ik het dan goed begrijp, zeker in verband met die ochtendroutine hè waar je het over hebt, is dat je dan makkelijker het kan opbrengen om op tijd op te staan of?
R: Nou ja daar had ik geen moeite mee met dat punt, maar meer dat als ik dan een planning maak, dat ik me daar aan houd. Dat ik niet denk nou dat doe ik dan en dan wel, dan ga ik nu even dat doen en dat doe ik dan wel. Maar gewoon strak, houden eraan. Dat is wel wat makkelijker geworden denk ik nu.
I: Ja, ja, oké. Nou dat is alleen maar fijn dat je dat nog uh meeneemt lijkt mij?
R: Ja.
I: Volgens mij kan je daar ook uh veel baat bij hebben, ook in de burgermaatschappij lijkt me, toch? **En voelde je een conflict eigenlijk uh toen je hier bij het Korps Mariniers kwam, met de discipline die je zij vereisen en de discipline die je eigenlijk gewend was in de burgermaatschappij?**
R: Nee, geen conflict. Wel misschien een beetje moeite, maar geen conflict nee.
I: **Kon je je ook redelijk makkelijk aanpassen?**
R: Ja op zich wel.

I: Ja ik heb nou uh bijvoorbeeld dan in het interview, maar goed uh daar kan ik nou ook uh open en bloot in zijn natuurlijk, dan heb ik nou ook een **paar vragen over uh over afvallers en waarom andere mensen wel doorgaan waar andere mensen afhaken zeg maar, maar dat is bij jou niet echt van toepassing lijkt mij nou**.
R: Nee.
I: Dus uh, dat is een beetje lastig. Uh, wat nog wel misschien interessant is, wat ik dan nog van jou zou willen weten is **welke rol je mede mariniers in het wel, in het al dan niet opbrengen van discipline waar het nodig is? Spelen zij een belangrijke rol daarin?**
R: Ja, wel een beetje, in het pushen van dingen doen. Uh moet ik dat doen, of heb je dat al gedaan en je moet dat doen. Ja een beetje controleren. Elkaar controleren, buddy check zeg maar. Daarin wel, maar voor de rest uh bij ons niet.
I: Oké.
R: Gaat allemaal een beetje vanzelf.
I: Het komt al eigenlijk door, doordat je die routine krijgt, dat je het uh uit jezelf doet zeg maar?
R: Ja, ja, het groeit er een beetje in een soort van.

I: **En uh waarvan zou je kunnen zeggen dat uh bepaalde momenten, bepaalde punten binnen de opleiding, dat wel goed is gegaan bij jou?**

R: In routine bedoel je?
I: Uh nou gewoon, gewoon algemene punten bij de opleiding waarvan je denkt nou daar was ik echt trots op mezelf, dat heb ik goed geflikt uh dingen die je goed hebt gedaan?
R: Uh met PT-en, physical training uh, dus gewoon trainen op het strand met de hele groep. Op Texel. Dat vond ik uh heel goed gaan. Allebei de keren. Uh, wat nog meer? Even kijken.

Stilte

I: **En zou je ook, wat zouden nog verbeterpunten kunnen zijn bijvoorbeeld uh?** Hè het is misschien nu niet meer zo van toepassing, maar als je terugkijkt op deze 5 weken, wat zou nog beter kunnen in jouw optiek voor jezelf om de opleiding uh makkelijker te maken zeg maar?
R: Meer orde in mijn hoofd. Uh, niet per sé kalm blijven, maar echt alles op een rijtje houden. Denken aan de dingen die uh, die van belang zijn, niet vooruit gaan denken, dat weet je hier toch niet. Ik denk dat dat belangrijk is.
I: Oké, want dat had je niet altijd? Je was wel meer met de toekomst bezig zeg maar?
R: Ja, ik dacht van wat gebeurd er dan en dan en dan? Dat wou ik graag weten. En hier uh, hier weet je dat gewoon niet.
I: Nee, nee.
R: Dan ga je, dan ga je automatisch een beetje speculeren en zo. Dan wordt je spichtig zoals we dat hier noemen. Misschien gaan we wel dat doen, misschien gaan we dat doen. Allemaal zware activiteiten. Ja, druk om maken waar het helemaal niet nodig is zeg maar.
I: Nee precies, precies.
R: Mens lijkt uh meer dan de vrees uh, hoe gaat die uitspraak? Is een uitspraak van maar. Nou, het zal wel.

I: Spichtig. En nog een vraag die ook bijvoorbeeld in het vorige gesprek heb gesteld, waar ik ook zeker benieuwd wel naar uh naar ben hoe je daar nu in staat, van **denk je dat je goed was voorbereid op deze opleiding van het Korps Mariniers?**
R: Nee. Niet goed.
I: En dat komt dan echt met de kennis die je nu hebt, de ervaringen die je hebt gehad? En dan bedoel je echt wederom weer op puur op het mentale vlak bedoel je?
R: Ja.
I: Wat zouden daar dan, hoe zou je daarbij geholpen kunnen worden? Dat je uh wel beter was voorbereid? Uh op dat mentale vlak hè uh? Dat je bijvoorbeeld naar een informatieavond zou kunnen gaan en dat ze dat vertellen of uh?
R: Ja ik denk dat dat ervaring is toch.
I: Toch ervaring?
R: Ja, ik denk dat dat dan een gok is die je moet nemen. Dat kan iemand niet zomaar op een informatieavond vertellen.
I: Nee nee precies.
R: Dat verschilt per persoon. Ik denk dat dat gewoon een gok is van jezelf. Kan ik dit aan of niet? Ik denk eigenlijk dat je het een keer moet proberen, zoals ik gedaan heb.
I: En het pakt niet uh ideaal uit zullen we maar zeggen?
R: Nee.
I: En zou je kunnen zeggen, stel je was uh 23, toch iets meer levenservaring, uh stel dat je er net zo uit ziet als dan, maar 23 en toch wat meer ervaringen, zou je dan kunnen zeggen dat je misschien dan, dat je het misschien dan wel had aangekund op het mentale vlak?
R: Ik denk het wel ja, ik denk dat het wel verschil had kunnen maken. Zeker.
I: Oké. En hoe gaat het nu uh verder dan met jou? Hè nu dus deze week moet je dan wat meer rust houden, krijg je wat meer uh mutaties binnen je programma en uh hoe gaat het nu verder?
R: Nou voor de rest gaat het prima, voor de rest heb ik nergens last van. Alleen in mijn hoofd

natuurlijk uh een behoorlijke dip. Voor de rest uh, nergens last van.
I: Oké en stel nou dat uh, volgende week uh, je knie is weer helemaal goed, doet het weer goed, je gaat misschien weer even een stukje lopen, gaat weer helemaal goed, blijf je dan nog steeds vasthouden denk je aan je besluit om te stoppen of heb je zoiets van nou ja misschien kan ik toch nog doorpakken?
R: Nee, ik denk dat ik blijf bij mijn besluit dat ik ga stoppen.
I: Ja, oké. En zou je dan kunnen zeggen dat je dus een verkeerde keuze hebt gemaakt zeg maar?
R: Nou ik weet niet of ik een verkeerde keuze moet noemen. Want de keuze was wel gegrond, hij was wel goed. Ik heb de keuze goed gemaakt, maar het is gewoon het aankunnen, het uh, het is gewoon te hoog gegrepen zeg maar, dat kon ik niet van tevoren weten, dus dat kan je niet verwijten aan de keuze denk ik.
I: Oké, oké. Ja dat is een mooie uh gedachte, mooie zelfkennis lijkt mij. Geen verkeerde keuze, te hoog gegrepen. Ja dus nogmaals je hebt inderdaad uh, je hebt je wel verdiept in het Korps Mariniers en uh hè, je was redelijk uh, sowieso fysiek ben je goed voorbereid en op het mentale aspect had je zoiets van ja ik uh zie het wel. Ja, je weet pas iets over een bepaalde, of het nou een studie is of wat dan ook, of dit, wanneer je het natuurlijk gewoon uiteindelijk ervaart en doet.
R: Ja.
I: En hoe staan je ouders daar in, in je besluit?
R: Nou die weten het nog niet.
I: Oké. Ja ook inderdaad omdat het ook inderdaad gister pas echt uh?
R: Ik heb ze nog niet mogen inlichten dus
I: Nee precies, precies.
R: Ja die zullen achter me staan. Die zeggen ja jij voelt de pijn, jij weet hoe het zit, ze weten ook dat ik mentaal niet sterk ben dus als ik, ja je kan natuurlijk niet inleven in hoe ik hier mentaal loop, maar die zullen het wel begrijpen.
I: Ja precies. Is alleen maar fijn lijkt mij, dat je ook een stabiele thuissituatie hebt en dat je ook gewoon uh gesteund kan worden in dat wat je uh waarvoor je ook kiest.
R: Ja.
I: En wanneer hoor je dan weer meer dat je uh door moet gaan of uh gewoon kan kappen?
R: Ja uh ze zeiden dat uh dat ik moet kijken hoe het vrijdag gaat en dan het weekend even huis en dan maandag uh hebben ze het erover. Maar ik wil gewoon morgen al uh gewoon nog een keer zeggen dat het gewoon uh, dat ik gewoon stop. Ja vanmiddag waren de redenen niet goed en misschien nou wel. Ja gewoon beter even horen en duidelijker zijn van echt dit is niets voor mij, ik wil het niet en ik kan niet met dit leven omgaan zeg maar, ik heb een uh stabieler leven nodig.
I: Ja.
R: En ik hoop dat ze het dan wel begrijpen. Ik weet niet of jij dat een logische, een goede redenering vindt?
I: Nou goed ik heb al uh met uh dat was zelfs nog de eerste week heb ik ook iemand uh daarin uh geholpen, begeleid zeg maar, advies gegeven, laat ik het zo maar zeggen. Die uh, die voelde zich ook niet uh op zijn plek, die wilde ook uh, puntje bij paaltje stoppen en dat werd toen ook uh tegengehouden zeg maar. Ik merk nu ook uh, dat hoor ik nu ook bij jou natuurlijk, maar goed ze willen natuurlijk ook alle mannen bij elkaar houden, het liefst zo snel mogelijk en uh daar staan ze ook natuurlijk uh hartstikke sterk in. Maar goed, ja, als je niet op je plek bent dan houdt het ook een beetje op natuurlijk. Zo is het ook. Maar ik zou ook uh, zeker als ik jou was, gewoon nog eventjes uh een, nou ja goed je hebt het natuurlijk al gisteren dus besloten, uh, keuzes moet je natuurlijk niet uh over één nacht ijs uh laten gaan. Gewoon nog eventjes laten rijpen en als je er inderdaad morgen nog steeds achter staat dat het niks voor jou is, dan moet je dat gewoon weer melden. En inderdaad wat je zegt van uh, ja gewoon goed verwoorden, van wat je zegt, van ik uh ik heb het geprobeerd, ik heb mijn best gedaan uh, maar uh, het is niks voor mij. Uh, zou je het nog een keer herhalen, wat je zou willen zeggen zeg maar?
R: Nou dit leven dat uh is niks voor mij. Ik heb een rustiger uh leven nodig. Ik kan dit uh, ja zie je dan

raak ik het weer kwijt.
I: Ja rustig aan hè, gewoon rustig nadenken.
R: Rustiger leven nodig, met structuur. Wat had ik nog meer?
I: Want ik zou het ook zeker uh laten bij uh dat uh dit leven zeg maar uh voor jou niks is. Om nou te gaan zeggen van ik heb meer structuur nodig, eigenlijk uh, zeker het Korps Mariniers zal dan gaan zeggen van uh hier hebben we juist dé structuur van heel de wereld zeg maar.
R: Ja zie je dat soort dingen moet ik niet zeggen.
I: Dus uh dat moet je juist inderdaad uh niet zeggen. Wat je wel inderdaad kan zeggen is gewoon uh ja dit uh, ik heb me gewoon vergist, en uh ik heb het geprobeerd, ik heb uh doorzettingsvermogen heb ik getoond door toch hier in deze 5e week hier tegenover sergeant, majoor of wie dan ook waartegenover je moet gaan zitten, dat je hier nog wel bent, dus doorzettingsvermogen heb je wel. Maar uh dat je inderdaad een mentale tik hebt gekregen vanwege die knie. Het loopt niet zoals je wilt, zoals je zou willen. En dat is uh, dat is waardeloos, maar dat heeft je wel aan het denken gezet van ja wil ik dit wel echt. En toen heb je met jezelf een besluit genomen van nee, dit is toch niks voor mij. En dan moet je inderdaad uh gaan verwoorden van uh wat wil ik gaan doen in de burgermaatschappij. Dat je daarin iets goed kan zeggen van joh ik uh dit en dit staat in principe in de burgermaatschappij voor me klaar, of dat nou een uh leuke baan is, of een studie waar je wel echt uh, die je ziet zitten zeg maar, dat uh, dat is belangrijk dat je dat kan zeggen. Van uh
R: Waar je naar toe gaat?
I: Ja. Waar naartoe in de burgermaatschappij. En wat ook nog een belangrijk punt is denk ik uh, zeker ook uh hè nu we het gesprek zo hebben gehad, is dat ik uh dat het ook wel denk ik belangrijk is voor jou om te benoemen dat je niet echt lekker in de groep ligt. Waarschijnlijk zal ook de korporaal dat uh misschien hier en daar wel hebben opgepikt of gemerkt hebben, dat dat ook niet motiverend voor jou werkt.
R: Ja maar dan zeggen ze ja dan moet je, daar moet aan gewerkt worden of zo zeggen ze dan. Dat kan wel verholpen worden hebben ze het dan over, dus dat is weer geen goede reden noemen ze het dan.
I: Oké, nee dan laten we dat buiten beschouwing, dat uh is een goed plan van jou.
R: Even kijken wat was het nou, geen uh, geen uh, is niet het leven wat ik zocht, niet de verwachting die ik had. Nee dat moet ik niet zeggen want dan vragen ze wat voor verwachtingen had je. Uh.
I: Wat je ook kan zeggen is inderdaad van dat het uh mentaal gewoon te zwaar is geweest voor je. Hè ze hebben zelf dus al gezegd van hè te hoog gegrepen. Nou fysiek kan je het misschien nog wel redelijk aan ondanks je geblesseerde knie, maar zeg gewoon dat het mentaal te hoog gegrepen was, dat uh dat je inderdaad uh ja dat dat gewoon moeilijk was voor jou. Even kijken hoe kan je dat het beste zeggen?
R: Nou weet ik alleen nog dat het niet geschikt voor mij is, de opleiding, ik wil dit niet, deze opleiding. Dit is niet wat ik wil. Hoe zeg je dat nou? Uh.
I: Ja dit leven is niks voor mij en uh dat je met een goed argument komt waar je naar toe kan dadelijk in de burgermaatschappij en dat het mentaal gewoon te hoog gegrepen is voor je.
R: Dit is niks voor mij, het is uh mentaal te hoog gegrepen en ik kan beter een HBO uh studie gaan doen.
I: Ja, wat ook nog zoiets is. Want dit is natuurlijk uh, wat je nu doet is MBO niveau, toch?
R: Ja.
I: Zoals ik had begrepen. En inderdaad een havo-diploma, je kan hoger. Zeg maar, op intellectueel niveau wat dat betreft. Dus uh je bent eigenlijk al onder je niveau ben je nu aan het werken als het ware terwijl je misschien na het HBO iets hoger op je intellectuele niveau aan je trekken zou kunnen komen. Dus dat misschien, dat je dat zo kan verwoorden inderdaad dat je kan zeggen van joh, mentaal gaat het gewoon niet goed hier, mentaal is het te hoog gegrepen, fysiek gaat het allemaal wel, maar dat ik onder mijn intellectuele niveau niet aan mijn trekken kom, zoiets kan je ook zeggen. Dat je dat toch uiteindelijk liever doet dan die mentale uh problemen zeg maar die je hier ondervindt, want dat heb je niet op het HBO. Tenminste, moeten we niet vanuit gaan natuurlijk.

R: Ja, ik vind het wel een beetje een gekke redenering natuurlijk uh.
I: Nee, nee, nee, denk met me mee natuurlijk, dat mag.
R: Niets voor mij, mentaal te hoog gegrepen, ja wat moet ik zeggen? Dat vind ik zo lastig om te zeggen, want dan zeggen hun ja daar moet je aan werken of dan uh, je zit nou in een dip en daar moet je doorheen, dat zeggen ze dan, en daar pakken ze me op elke keer.
I: Hmhm. Ja goed, je weet voor jezelf dat het gewoon niks voor jou is. Ze kunnen zeggen daar moet je aan werken. Gewoon uh, nee daar kunnen we niet aan werken, want ik ben er gewoon klaar mee.
R: Ja.
I: Je moet ook inderdaad uh je mannetje dan kunnen staan, even voor jezelf dan kunnen opkomen, van nee dit is het besluit dat ik neem en uh daar doen we het maar mee en ik houd ook mijn poot stijf. Dat is ook uh de attitude die je moet kunnen verwoorden.
R: Ja. Maar dat is hier wel lastig.
I: Snap ik, snap ik, dat is heel moeilijk, dat is heel moeilijk.
R: Opeenhoping van alles kan ik mentaal niet aan, is dat wat?
I: Hmhm.

Stilte

I: En zeg gewoon dat je wel ontzettend veel hebt geleerd in de afgelopen weken die je hier bij het Korps hebt gezeten. En dat je daar uh daarmee je voordeel kan halen in de burgermaatschappij. Hè je hebt zelf net ook aangegeven in het interview dat we hebben gedaan, van ja ik voel me wel gedisciplineerder dan voordat ik aan de opleiding begon. Hè, dus dat is wel uh, dat geeft ook wel aan dat je wel wat hebt opgestoken van de opleiding, laten we het zo zeggen. En uh, dat kan je gaan gebruiken in de burgermaatschappij om weer verder te komen.

Stilte

Denk hardop hoor.
R: Ja, die knie laten we nu buiten beschouwing en ik denk dat dat wel goed is.
I: Hmhm.
R: Dat ze dan zeggen van uh ja dan moet je over twee weken kijken. Maar ze zeiden ook van uh ja je hebt al in gedachten dat je klaar bent dan je al uh kan gaan.
I: Nee maar dat is inderdaad niet zo, dat klopt.
R: Dat zeiden ze ook. Van ja, je hebt het al in gedachten, dus daarom is je motivatie ook weg.
I: Hmhm.
R: Ja daar hebben ze wel gelijk in eigenlijk. Wat moet ik daarmee doen? Wat moet ik daarop zeggen of uh?
I: Nou ja uh nogmaals van uh, als zij zeggen van je gaat nog twee weken doen, dan zeg jij van is goed en daarna stop ik. Klaar. En misschien uh, misschien, wat zij ook proberen en dat snap ik ook heel erg goed, van kijk het nog even deze twee weken aan, loop nog even uit, desnoods nog even alleen dat uitrouleren en uh misschien vind je opeens weer de motivatie, zou kunnen, maar zou ook zomaar kunnen van niet, dan hebben ze ook geen poot meer om op te staan. Van hé, ik heb me nou aan mijn afspraak gehouden die ik met jullie heb gemaakt, ik heb nou twee weken heb ik uitgezeten, ik uh blijf nog steeds bij mijn besluit, mijn knie is nog steeds helemaal naar de klote, uh het is nog steeds niks voor mij en uh ik vind het gewoon niet leuk meer.
R: Nee.
I: Je moet ze ook wat, je moet ze ook wat proberen te geven. Als zij inderdaad zeggen van joh blijf nog twee weken, als jij je inderdaad ook van je goede kant laat zien van hé is goed, maar uh goed uh mijn besluit staat vast. En als zij ook zien in die twee weken van ja zijn motivatie is helemaal weg, hij trekt niks meer op, dan is het voor hun ook klaar. Dus zo is het ook. Het is nog maar van uh van welke kant laat jij je zien zeg maar. Van het is inderdaad niet zo dat je meteen de poort uit kan lopen zeg

maar.
R: Nee oké, dat snap ik.
I: Maar, nou ja dat is alleen maar goed. Dus dat kan je ook zeggen van uh als zij dat zeggen van ja joh blijf nog even twee weken, dan zeg je van uh ja ik vind het prima, maar uh als uh naar mijn idee en dan zult u het zelf ook wel zien gaat er niks veranderen met mijn motivatie, want ik zit er gewoon doorheen.
R: Ja.
I: Want nu heb je alleen maar één keer, vandaag dan tweede keer, gezegd van uh ja ik wil stoppen met de opleiding. Ja dan denken ze ook uh ja hallo het zal allemaal wel. Maar als je inderdaad dan laat zien in die twee weken van de motivatie is weg, de zin is weg.
R: Beetje zeuren, beetje uh.
I: Precies, dan hebben zij ook zoiets van uh we kunnen niks meer voor elkaar betekenen weet je wel. Het is, aan beide kanten werkt het niet meer. Maar je moet ze ook inderdaad wel de tijd gunnen om dat te zien, zo is het ook.
R: Ja, dat is wel lastig.
I: Ja dat is zeker lastig, maar ja goed.
R: Ik kan het deze week wel volhouden omdat ik toch een mutatie heb, dus dat scheelt wel.
I: Ja, en heb je binnenkort weer een gesprek met uh met de sergeant volgens mij uh?
R: Ja uh nee met de sergeant niet, ja tenminste niet gevraagd.
I: Luitenant?
R: Nee ook niet, nee ik moet zometeen even langs om uh, ik vroeg of ik mijn ouders in mocht lichten, moet ik zometeen voor langs, misschien vraagt hij dan wat. Zou zomaar kunnen, voor de rest heb ik geen gepland gesprek uh zeg maar. Ja morgen met de arts en misschien ga ik nog even langs de GV'er. Geestelijk verzorger. Ben ik vandaag ook geweest. Dat heeft wel heel wat geholpen.
I: Oké.
R: Misschien ga ik daar morgen ook nog even langs.
I: Dat is, de GV'er is de geestelijk uh?
R: Verzorger, ja. Beetje persoonlijk uh, zeg maar uh. Dat helpt wel.
I: Dat is alleen maar fijn, dat is alleen maar goed dat dat uh dat is ook gewoon hier op de kazerne zeg maar?
R: Ja.
I: Ja, dat is helemaal top, dat is goed geregeld. Dat is inderdaad wel uh belangrijk, dat je af en toe met iemand anders kan spreken die van buiten defensie komt zeg maar. Zeker over dit soort zaken, van uh joh waar sta ik nou, wat kan ik het beste doen? Maar uh ja goed zolang je motivatie er bij jou niet is, dan houdt het naar mijn inzien houdt het een beetje op. Dat is het hem een beetje. Maar ht is alleen, je moet ook zelf uh zelfonderzoek doen zal ik maar zeggen, van waar is het exact verkeerd gegaan zeg maar. Van heb ik inderdaad uh, is heel de opleiding is het een beetje van het gaat, het gaat, het gaat, ik kan het wel opbrengen, hè het doorzettingsvermogen is er wel, die knie dat gaf inderdaad die druppel die die emmer deed overlopen, maar misschien was het al heel de opleiding al een beetje van mwah, mwah misschien is het niet helemaal wat voor mij weet je wel. Als dat bijvoorbeeld, dat moet je ook een beetje in jezelf ontdekken van uh waar is het precies misgegaan? Misschien is het al vanaf begin af aan al een beetje moeilijk en dat je dat uh door je knie eigenlijk nu uh, hè tot uiting komt nu.
R: Ja.
I: Wat je ook zegt van ja mentaal uh was dat, is de opleiding tot nu toe veel zwaarder voor mij dan fysiek, dus ja. Ga daar ook met jezelf in te rade, van wat zijn belangrijke punten van waar het op mentaal vlak inderdaad te hoog gegrepen is. En probeer dat zeg maar te verwoorden. In zo'n gesprek met een luitenant bijvoorbeeld. Als je weer op gesprek uh, als je weer mag uitleggen van uh joh uh dit en dat is er aan de hand en daarom kan ik niet meer door met de opleiding.
R: Hm. Ja, we gaan het proberen, lastig.
I: Ja, ja, maar denk uh, denk rustig na, denk ook hardop, schrijf desnoods wat, helpt ook mij wel uh

om uh gedachtes beter uh beter uit je hoofd te krijgen zeg maar, door dingen inderdaad op te schrijven.
R: Ja heb ik vanmiddag ook gedaan na mijn redenatie.
I: Ja heel goed.
R: Samen met de GV'er dingen opgeschreven.
I: Ja blijf dat zeker doen en ja uh dus morgen ga je weer naar de GV'er?
R: Ja misschien dat weet ik niet, ligt eraan hoe het morgenochtend. Ik ga het morgenochtend nog een keer proberen om te stoppen. Ligt eraan hoe dat gaat.
I: Oké. Nogmaals hou rekening ermee dat je inderdaad niet uh van uh oké uh je mag stoppen, dat je niet inderdaad direct uh.
R: De poort uitloopt?
I: Precies, precies.
R: Nee oké, dat snap ik.
I: Precies, precies, maar dat mag je ook tegen hun zeggen weet je wel. Van uh joh ik wil stoppen, maar ik wil best wel gewoon uitrouleren, dat uh doe ik allemaal wel, maar het is mentaal gewoon te hoog gegrepen voor mij en dit is niet het leven wat ik uh.
R: Wat ik zoek.
I: Wat ik zoek. En uh dat zijn uh dat zijn grotere beweegredenen dan maar gewoon door te zetten met iets wat ik niet wil. Hè zij willen doorzettingsvermogen zien, maar doorzettingsvermogen met iets dat je niet wil, ja, is lastig. Want uh sommige jongens hebben het er dan over van ja om door te zetten met een moeilijke opdracht dan of zo weet je wel, van ja niemand vind het leuk om uh 20 kilometer te marsen, ja dat snap ik, maar om dat dan toch tot een goed einde te maken heb je doorzettingsvermogen nodig, snap ik. Maar goed, maar om een leven wat je, hè wat je zegt ook dit leven is niets voor mij, om je daarvoor in te zetten dat is veel moeilijker, dat kan gewoon niet, dat is gewoon niet menselijk. Om iets te doen wat je niet wil.
R: Ja, duidelijk.
I: Heb je er wat aan denk je?
R: Ja, zeker.
I: Oké. Heb je nog andere vragen of dingen die je wil bespreken met mij uh? Nogmaals het is uh, heb ik ook in het vorige interview gezegd, het is allemaal volledig uh 100% vertrouwelijk wat tussen deze muren verteld wordt.
R: Nee ik heb uh verder niks.
I: Oké.
R: Nee, niks meer.
I: Nou ja uh ik zou zeggen hou je taai, doe rustig en uh blijf goed nadenken over wat je kan zeggen. Inderdaad van als je iets uh goed kan verwoorden kan dat vaak uh heel erg overtuigend uh overkomen.
R: Ja.
I: En gewoon uh goed bij jezelf uh, goed zelfonderzoek doen bij jezelf van uh, als ik echt zeker weet dat ik dit niet wil dan kan je ook zeggen dat je dat niet wil, dan kan je dat goed verwoorden, dat weet ik zeker.
R: Ja.
I: Dan ben ik er van overtuigd dat je uh echt wel weer op je plaats terecht komt of dat nou uh hier is, waarschijnlijk niet, gewoon in de burgermaatschappij, dat je gewoon uh een mooie studie gaat doen op het HBO dat uh misschien past dat jou veel beter. Zo is het toch ook.
R: Ja.
I: Sommige mensen passen heel goed bij het Korps Mariniers en sommige passen weer heel goed bij uh infrastructuur en uh transport.
R: Ja. Oké. Nee dat is duidelijk, ga ik over uh denken.
I: Ja, ja. Helemaal goed.
R: Ik denk dat ik het nu ook beter kan verwoorden inderdaad.

I: Oké, oké. Nogmaals uh slaap er nog een nachtje over, voordat je uh helemaal emotioneel zeg maar uitstort, van uh denk er nog eventjes een nachtje over en dan kan je jezelf hopelijk heel goed verwoorden.
R: Ja, je slaapt ook niet gek veel hier.
I: Nee dat geloof ik ja. Hoeveel slaap je dan ongeveer?
R: Nou, 6 uur per nacht.
I: 6 uur per nacht, elke nacht?
R: Ongeveer ja. Het valt wel mee uh.
I: Ook zaterdag en zondag?
R: Nee, dan uh slaap ik wel meer. Ik heb afgelopen vrijdag of zaterdag echt 12 uur geslapen, klokje rond. Toen had ik twee nachten niet geslapen.
I: En hoe was dat nou dan, want in Texel zijn jullie echt twee weken achter elkaar geweest toch?
R: Ja, ja, dat was uh uitputtend. Maar daar raak je aan gewend, dat is heel gek.
I: Ja? Oké.
R: Ja nu ook, ik ben niet gek moe of zo, maar ik zou wel een bed kunnen gebruiken zeg maar. Afgelopen bivak op Oirschot, twee nachten niet slapen, dat voelt niet echt goed, echt uh vrijdagavond als een blok in slaap gevallen en de volgende morgen pas weer uh, 12 uur later wakker.
I: Zo ja, dat kan ik me goed voorstelen.
R: Toen was ik nog moe.
I: Ja.
R: Toen zat ik nog zaterdagmiddag te knikkebollen.
I: Ja, ja, ja, nou gelukkig is het weekend dan twee dagen.
R: Ja, daarom.
I: Dat scheelt dan weer. En heb je dan uh weer aankomend weekend weer gewoon verlof?
R: Ja.
I: Nou ik wens je heel veel sterkte. En heel veel wijsheid.
R: Ja, dankjewel.
I: En nog een hele fijne avond nog.
R: Ja hetzelfde.
I: Dankjewel, dankjewel.
R: Bedankt voor de tips.
I: Ja graag gedaan, ik hoop dat je er wat mee kan en uh ik wens je veel sterkte nogmaals.
R: Ja bedankt.

M1
Donderdag 16 oktober 2014, 18:00 uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
M1 kent een stabiele thuissituatie. Hij heeft een vaste relatie en is vader van twee kinderen. Hij draagt zijn verantwoordelijkheid en dat vindt hij ook zeer belangrijk. Hij heeft een bewuste keuze gemaakt om met de opleiding te beginnen en hij wilt dit ten koste van alles tot een goed einde brengen, juist omdat hij een gezin heeft. Zijn opleidingsachtergrond is HAVO. Op jonge leeftijd, zeventien jaar, is hij op zichzelf gaan wonen en heeft hij een verantwoordelijke baan gehad.

R: We hebben een hoop te doen dus uh pfoe.
I: Ja, een zware? Strak rooster?
R: Ja Joh, kamers omwisselen en weet ik veel wat allemaal.
I: Oh, zelfs dat? Waarvoor is dat nodig?
R: Ja beetje opschuiven, er zijn heel veel man eruit, dus uh ja.
I: Ja, ja, ja, had ik al begrepen.
R: Ja, je zal het wel gehoord hebben. Waarschijnlijk ook een paar die hier een interview hebben, die zullen ook wel eruit zijn.
I: Ja, ja, ook dat.
R: Jammer.
I: Ja, zeker, ja. Ja, dat is onvermijdelijk. Wij hebben ook gewoon, als je een studie gaat doen op de universiteit dan zie je ook gewoon jongens afvallen die uh verkeerde keuze hebben gemaakt of het niet aankunnen. Hoort er helaas bij.
R: Ja, helaas wel ja.
I: Maar het gaat goed?
R: Ja, het gaat wel goed. Uh, gaat beter. Het ging eerst een beetje mwehh, weet je wel. Het gaat wel iets beter.
I: Oké.
R: Dus uh, ja je leert er een beetje in te komen hè.
I: En in het begin had je het moeilijk mee?
R: Ja, nou ja niet moeilijk, maar het is gewoon allemaal nieuw hè en uh ja, dit moet zo en uh thuis doe ik het heel anders weet je wel, dan heb je een andere manier, ik woon al 10 jaar bijna op mezelf. Dan heb je deze manier ervoor en dan hun willen dat je het zo doet, dus dat is wel even omschakelen is wel even, maar het begint te wennen.

I: Oké. Een vrij algemene vraag, **hoe heb je de afgelopen weken ervaren?**
R: *zucht* Ja.
I: Hè je zegt dan net van uh ja toch even aanpassen, maar het gaat goed, maar..
R: Ja, ja. Leerzaam.
I: Voel je je op je plek? Voel je je thuis?
R: Ja, nog niet helemaal denk ik. Weet ik niet. Ik voel me.. Ik heb deze week als leerzaam ervaren. Ik heb heel veel kunnen leren in deze vijf weken. Kun je nagaan wat er nog te wachten staat.
I: Ja, zeker.
R: Uh. Ja hoe moet ik dat zeggen? Ik heb wel zoiets van af en toe denk ik wat doe ik hier man. Het is echt, een kinderklas lijkt het wel, weet je wel van die kinderachtige ventjes die hier rondlopen. Ik ben iets ouder dan de meesten. Maar dan denk ik af en toe van hè? En ik wordt ook gewoon meegetrokken in dat niveau zeg maar. En ik merk dat heel erg als ik dan thuis kom, dan heb ik in één keer weer heel erg een omschakeling en dan af en toe zegt mijn vriendin ook van hè wat, waar ben je mee bezig? En dan denk ik van oh ja shit joh, doe eens even normaal man.
I: Oké.

R: Dus ja uh ik pas me heel goed aan, ik kan me heel goed aanpassen aan mensen en ook aan hoe hun denken en hoe ze zich gedragen, dat inlevingsvermogen dat heb ik wel, maar soms vind ik het ook wel moeilijk. En ik had met de majoor had ik het er ook al over. Die zei ook van joh, je bent wat ouder als de meesten, de meesten die komen net van moeders tiet af en uh die komen nu de opleiding in en uh ja, zo zei hij dat. En uh, ja bent al wat ouder, je hebt het al een keer gedaan weet je wel, dus jij bent al uh hè wat ervaren, laat dat niet uh een dooddoener zijn. Maar nou begrijp ik wat hij bedoeld. Af en toe denk ik echt van wauw, waar de fuck heb ik voor gekozen?
I: Ja precies.
R: Sorry dat ik het zo zeg hoor.
I: Nee, nee, zeker je bent vrij uh om te zeggen wat je wil in deze ruimte hè dat weet je.
R: Ja, dat denk ik af en toe, dan denk ik van wauw. Weet je en dan ga ik teveel op anderen, dan probeer ik anderen te corrigeren. En dan probeer ik dingen voor anderen goed te trekken en dan komt dat in het geding met mijn eigen dingen weet je, dan heb ik mijn eigen shit niet op orde, omdat ik dan anderen. Dan denk ik van je weet toch wel dat dit moet en je weet toch wel dat dat moet en je weet wel dat het zus moet en zo moet, je kan toch wel nadenken? En dan is het tijd en dan moeten we gaan en dan heb ik mijn eigen ding niet in orde, bijvoorbeeld een knoopje open of dit of dat.
I: Ja.
R: *Zucht* Zo dat is even eruit.
I: Nee, ja, ja, precies, precies.
R: Nee, maar het is wel zo. Wordt je af en toe even gek van joh. Ja.
I: Ja dat is waardeloos inderdaad. Maar het beïnvloedt niet heel sterk je eigen opleiding zal ik maar zeggen, je eigen progressie?
R: Nee, ja.
I: Het zit je niet echt tegen?
R: Nee, het gaat nu wel, ik vind dat het nu wel beter gaat. Uh, gewoon vooral gewoon omdat ik nu de laatste tijd iets meer op mezelf let en wat minder op anderen.
I: Oké, ja precies.
R: Uh, anderen die zijn ook wel een stukje bij, dus ik uh, ik denk dat het wel, ik heb deze week niet één keer iets gehad van hé uh je veters, of hé uh weet je wel, of uh ruim je kast op of doe je kast dicht of uh dat soort dingen. Dus het gaat wel, het gaat wel, vanaf maandag heb ik nog niks gehoord, dus wie weet vandaag is het of morgen, moet het nog komen. Maar uh ja ik heb gewoon dat ik wat meer op mezelf let en ik heb mezelf ook vorige week voorgenomen van uh weet je wat ja ik ga wat meer op mezelf letten en dat doe ik nu ook, dus uh, ja.
I: Ja, precies. Ook omdat je je jezelf misschien teveel hebt beziggehouden met uh ja het kinderachtige gedoe of zo of?
R: Nou ja niet zozeer het kinderachtige, maar meer uh weet je sommige hebben gewoon nog moeite met uh, ja noem eens een stom voorbeeld. Nou je staat op, ja en dan is het opstaan is voor mij opstaan, ik doe mijn ogen open, ik rek me een keer uit, ik knijp nog even in mijn ogen en dan sta ik op, hè dan stap ik uit mijn bed, want ik weet de moeilijkste stap is de stap uit het bed. En dan ben ik eruit en dan doe ik het licht aan en dan hoor ik van ohh fuck, doe dat licht even uit. En dan denk ik van ja je moet opstaan weet je, je hebt een uur, schoonmaken, je moet dit doen, je moet dat doen, je moet zus doen.
I: Precies.
R: En je hebt een uur. Weet je en hun, dan liggen ze nog een kwartier, dan gaan ze heel rustig gaan ze scheren, dit, dat. En dan denk ik als je nou eerst dit doet en dan dat, dan heb je tijd voor jezelf over. Maar dan doen ze eerst nog even iets voor zichzelf en dan gaan ze schoonmaken en dan doen ze weer iets voor zichzelf en dan gaan ze verder met hun eigen shit en dan op begeven moment is het nog maar 5 minuten en dan ja, het is wel elke keer onze kamer, omdat het elke keer dezelfde mensen zijn.
I: Oké.
R: Weet je en dan moet ik twee keer zo hard gaan schoonmaken om het niveau dan weer, om het bij

te trekken zeg maar, en anderen op mijn kamer ook. Ja en dan vergeet je je eigen dingen, weet je dan let je niet eens meer op je tenue, maar dan let je gewoon op dat je kamer schoon is, want je wil niet dat iedereen de lul is, je wil gewoon dat dat, ja, voor jezelf maakt het niet uit, ik kan wel pompen, ik doe wel 50 keer opdrukken denk je dan weet je wel, zo ga je dan denken. Maar ja, dat is fout. Dan kom je zelf dan in de problemen dan uh, ja omdat anderen niet, niet iets harder willen werken zeg maar.
I: Precies, precies. En heeft dat echt met het leeftijdsverschil te maken denk je?
R: Ja, ik denk het wel. Ja ik denk ook een manier van denken. Ik denk dat dat gewoon uh, ja, ik denk het wel.
I: Ja, een ander denken omdat ze nog jonger zijn?
R: Ja. Ja. Andere uh, prioriteiten stellen denk ik.
I: Oké, ja. **Kan je zeggen dat je de afgelopen weken uh, dat het meeviel of soms misschien meer tegenviel over het algemeen gezien tot nu toe?**
R: De opleiding?
I: Ja.
R: Hoe ik het eerst in gedachten had en hoe ik het in de praktijk heb ervaren?
I: Ja, hmhm.
R: Ja, dat is, weet je dat dat zo moeilijk is om te zeggen? Want uh, voordat de opleiding begon zei ik tegen iemand van ja ik denk dat ik helemaal kapot ga, helemaal kapot ga. En als je dan echt kapot gaat, weet je dan is dat anders. Ja ik vind het tot nu toe, vind ik het, ja, ik vind het best meevallen. Tuurlijk het is zwaar en je bent moe en weet je dit en dat. Weet je, wat ik het zwaarste vind, ik vind het fysieke niet eens zo zwaar, het mentale vind ik ook nog niet zo zwaar, uh, maar wat ik het zwaarste vind is toch wel de thuissituatie. Dat je die achterlaat, snap je. Ja.
I: Oké, ja dat, dat speelt ook voornamelijk denk ik bij jou hè, je hebt toch een gezinnetje.
R: Twee kindjes.
I: Je hebt toch kinderen, ja, precies.
R: Dat vind ik tot nu toe uh, dat is mijn uh mentaal spelletje, die ik met mezelf speel. Zij zegt ook van joh maak je niet druk en het gaat goed en, ja toch. Beetje moeilijk.
I: Ja, ja, het blijft moeilijk, maar het is, volgens mij is het dan, de eerste drie weken heb je echt voltijd in opleiding gezeten?
R: Ja, ik ging kapot.
I: Ja, ja.
R: Ja mentaal dan, naar hun toe, kijk uh, dat ze tegen me lopen te schreeuwen dat kan ik hebben weet je, dat heb ik zo lang al ervaren dat, ja dat, hier in, daar eruit weet je, dat kan ik wel. En op begeven moment denk je wel van gast, houd even je waffel weet je, doe even normaal. Maar ja weet je, daar denk ik niet eens meer aan. Weet je want waar ik wel aan denk is shit man, thuis.
I: Ja, rot dat je het achter moet laten bedoel je?
R: Ja.
I: Ook al weet je dan dat het in goede handen is?
R: Jawel, ja, het is vooral dat achterlaten ja.
I: Precies, ja.
R: Maar, komt wel goed. Ik had er in het begin had ik er veel meer moeite mee dan uh nu, moet ik eerlijk zeggen. Echt heel veel moeite, nou ja, niet echt héél véél moeite, maar uh dat ik echt dat ik gewoon verdrietig werd en ik kon er niet over praten, want dan dropen de tranen over mijn wangen heen weet je wel. En nu, ja nu kan ik gewoon zeggen van ja het is kut, zonder uh, zonder daar uh, tuurlijk je hebt er een beetje gevoel bij maar uh, ja logisch. Denk ik toch?
I: Ja, nee, lijkt mij ook.
R: Ik kan het met niemand hier delen, want niemand hier heeft kinderen dus uh.
I: Nee dat is lastig hè.
R: Het kader misschien wel, maar ja ik ga niet naar het kader toe en zeggen van hé uh hoe vind jij dat nou om uh, nee dat doe je nog niet, komt misschien nog wel.

I: Ja, ja, op lange termijn uh. Dat geloof ik wel. **En zijn er momenten die uh, welke momenten zijn er geweest dat je het ontzettend naar je zin had?**
R: Tsja veel!
I: Oh veel?
R: Ja echt, echt veel. Ja joh, ik heb het wel leuk hier weet je, er zijn ook wel leuke mensen. Uh, naar mijn zin, gisteren bijvoorbeeld. Ja op kamer, dacht je echt van, ja het meest recente voorbeeld dan, en dan eentje die uh, dat is echt een flapdrol en die, dat is echt één en dat is me er één, je kent het spreekwoord dat is me er één? Nou, dat is me er één. En dan zaten we grapjes te maken, en dan moesten ze zo, ja ik heb gejankt van het lachen echt. Ja joh en hij, dan zegt hij iets en dan geven wij daar een respons op en dan zegt hij weer van '..' en dan zeggen wij weer van uh jij bent gewoon een flapdrol weet je, zegt hij ja, uh nee, ja. weet je, ja iedereen ligt dan in een scheur, hoe hij overkomt, de manier van praten naar elkaar toe is gewoon uh ja is gewoon super.
I: Ja echt uh, ja toch uh de tijden dat je dan ja een soort van even vrij bent en dan met elkaar, dat het hartstikke leuk is?
R: Ja. Ook in het veld. In het veld hebben we ook leuke tijden gehad. Toen liep ik ook met een maatje, ja gingen we kako lopen, ik weet niet of het je wat zegt, kaart en kompas, en dan uh, ja dan doen we dan coördinaten, ga je een pad lopen. Ja dan loop je helemaal alleen, in een bos, waar geen lampen zijn en weet ik veel wat allemaal. En nou, en op begeven moment ééntje die moet dan gaan schijten weet je wel en die gaat dan zitten en dan pats en dan ja, dan ga je stuk van het lachen. Ja, dat zijn mooie momenten.
I: Ja, ja, dus genoeg mooie momenten dat je het echt goed naar je zin hebt?
R: Jawel, jawel. Al ben ik er nu wel even weer klaar mee hoor deze week, dan denk ik van oh, lekker naar huis, kleintjes weet je wel.
I: Precies, precies.
R: Toch, toch heb je het ook wel leuk.
I: Gelukkig.
R: Hoe gek het is.
I: Ja, ja, gelukkig maar. En zijn dat momenten die je eigenlijk vooraf aan de opleiding ook had ingeschat dat ze?
R: Nee, dat weet je niet.
I: Nee, nee.
R: Je weet niet hoe het loopt, je weet niet hoe het gaat, een maatje van mij die heeft er ook bij gezeten, die zegt ook van ja als je maar een leuke klas hebt weet je, dat scheelt echt een hoop. Dus ja daar hoopte ik eigenlijk wel op, dat het echt een leuke klas is. Ja, je kan het niet met iedereen vinden, dat is gewoon zo, er zijn gewoon karakters die botsen met elkaar dat besef ik ook wel weet je, dat heb je overal. Maar over het algemeen doen we het wel met elkaar. Nog niet hoe het zou moeten, maar ja het gaat wel.
I: Oké, en wat bedoel je daar dan mee uh?
R: Ja we lachen met elkaar uh, weet je kijk er zijn ook een paar lui, die dan, die dan, waar niemand wat mee heeft weet je, maar dan ben ik weer degene die dan denkt van ja weet je kom op hij hoort er ook bij en dan, dan keren ze zich weer tegen mij weet je, ja maar je moet het niet elke keer voor iemand opnemen en dat heb ik dus heel erg met dat leeftijd weet je, dat is, dan denk ik van doe niet zo kinderachtig weet je, dat deed ik op de basisschool weet je, oh ik ga niet met jou spelen, nap je? Oh jij doet niet mee, oh jij mag niet mee knikkeren. Ja daar kan ik boos om worden hoor, dat is echt uh, daar wordt ik link om.
I: Ja, ja, heb je jezelf al boos gemaakt over het één of ander?
R: Nee, ja ik zeg wel dan wordt ik link hoor, maar ik nee, maar nee.
I: Nou ja, je kan iemand best wel goed de waarheid vertellen zonder uh elkaar in de haren te vliegen toch?
R: Jawel, ja ik heb wel eens gehad dat ik denk van doe nou eens even normaal, begin nou eens even,

maar boos, nee boos dat doe ik heel zelden joh.
I: Nee, precies, precies.
R: Nee.

I: **En wat uh, welke zware momenten heb je al ervaren binnen de opleiding?** Dat je het echt uh zwaar had, of het nou fysiek is of mentaal, andere redenen?
R: Ja in het begin uh, de eerste week. Ik woon hier achter, dus voor mij is het echt uh.
I: Niet zo heel uh ver weg.
R: Nee, voor mij is het ik hoef maar de poort uit te lopen en binnen 10 minuten ben ik thuis. Weet je en dan denk ik oh mijn kindjes, oh mijn vrouw, ik kan daar zo zijn.
I: Ja, ja het is zo dichtbij.
R: Het is niet dat ik in Texel woon of dat ik in Den Helder woon, dat ik denk van ja maar als ik, als ik weg ga dan moet ik nog 5 uur weet je, dus ik zie ze toch minder. Nee, als ik hier eruit loop dan zie ik ze binnen 10 minuten.
I: Hmhm.
R: Maar uh, dat is vooral wat mij uh ja mentaal, ja dat is mijn uh, dat is mijn gevecht, zo zeg ik het maar even.
I: Ja.
R: Uh ja gevecht, ja dat is dan weer dat stemmetje die dan tegen mij zegt van ja maar je kan lekker thuis zitten met je vrouw en je kinderen weet je, je kan wat anders zoeken, je kan dit doen, waarom heb je hiervoor gekozen? Dit is toch niet wat je wil en dit is toch niet hoe mariniers werken? Maar ja, dit is alleen de opleiding weet je, en omdat je het zo zwaar hebt, je wordt moe, je lichaam put uit, geestelijk wordt je dan ook weer wat minder en dan komt dat stemmetje, dat komt dan knagen en dan ga je denken aan thuis en dan denk je ohhh nee, ik wil naar huis. En dan denk je van ja, ik ga naar huis, en dan zeg je tegen je buddy van hé ik weet het niet meer man. Ja ik begrijp wat je bedoeld man, ik heb het ook en ja ik weet het niet meer, heb je dat ook? Ja ik heb het ook. Ik weet niet of dit wel iets voor me is man. En dan zeg ik doe normaal man, kom op. Haha, weet je wel, dan hoopte ik eigenlijk dat hij dat dan tegen mij zegt weet je, maar dan ben ik weer degene die dat tegen een ander zegt.
I: Ja, ja, precies, precies.
R: Ja, dat. Vooral de thuissituatie, omdat ze nu zwanger is weet je, uh, ja ze is nu 4.5 maand, 5 maanden zwanger bijna.
I: Oké, gefeliciteerd.
R: Ja, dankjewel. Het wordt een jongetje.
I: Leuk, leuk, leuk.
R: Hebben we pas te horen gekregen. Maar ja dat uh, dat is vooral waar ik mee zit. En dat zegt ze van ja het gaat wel en ik redt het wel en ja dat weet ik wel, ze is sterk en ja, je wil er ook bij zijn, je wil die kleine van je ook zien opgroeien weet je, dus.
I: Ja, ja, precies.
R: Ja, dat is kut. Het is niet anders.
I: Ja, maar aankomend weekend of de aankomende weekenden heb je dan vaak wel weekendverlof uh?
R: Ja, tot nu toe hebben we gewoon uh, vanaf nu hebben we elk, alleen in februari nog een keer anderhalve week weg.
I: Hmhm.
R: En tot nu toe is het gewoon 4, 5 dagen hier zijn, that's it. Dan heb je het weekend heb je thuis. Maar ik moet daar heel erg aan wennen, want hiervoor heb ik ook vanuit huis uh heb ik gewerkt.
I: Oké.
R: Ik deed tatoeëren dan zeg maar en dan heb ik een studio, onder je huis, dat is super uh superrelaxt, maar uh ja dan zie je ze elke dag. De afgelopen twee jaar zijn wij elke dag onafscheidelijk geweest. Omdat het ook, ja we hebben een kindje erbij gekregen, die andere is nu al 10, hè dus daar

zorg je ook samen voor en uh ja er komt er nu weer één aan. En uh toen hij eraan kwam, toen we wisten dat ze zwanger was, moest ik nog beginnen, dacht ik van ja, is dat misschien wel verstandig? Is het misschien wel verstandig om dan alsnog wel die opleiding te doen? Ik heb anderhalf jaar geleden gesolliciteerd. Ik moest een jaar wachten. Is het wel verstandig? Ja je wil het en uh je gezin wordt er beter van uiteindelijk, je kan uiteindelijk een leuk huisje kopen met een mooie tuin voor de kids, elk jaar op vakantie, weet je wel, en dan ben ik misschien wel af en toe weg, maar je kan het ze wel geven.
I: Hmhm, ja dat is een beetje de overweging uh.
R: Ja, ja, je doet het voor hun hè.
I: Ja precies, dat zei je ook al in het eerste interview, kan ik me dat heel goed herinneren. Dat je heel erg uh verantwoordelijkheidsgevoel ook daarnaar hebt?
R: Ja, ja het is toch mijn gezin hè.
I: Ja, ja, tuurlijk.
R: Ja, zie je ik wordt al gelijk uh.

I: Ja, nee maar dat geeft helemaal niet, geeft helemaal niet. **En heb je binnen de opleiding al momenten gehad dat je je ergens moeilijk toe uh kon aanzetten?** Of dat nou uh dat je moeilijk uit je bed kon komen, of dat je echt geen zin had om die mars te doen uh ja?
R: Nee, ja, ik heb tot nu toe heb ik uh, ja ze maken je ook bang hè, OV'ers, lopen ze die gasten bang te maken oh speedmars oh je gaat helemaal kapot en oh dit en oh dat. Nou ja, we gingen gister dus speedmarsen en ja ik vond, ja tuurlijk het is zwaar weet je, ze hebben ook niet gezegd dat het licht is, maar om nou te zeggen dat ik niet meer kon lopen en dat ik zulke bloedblaren op mijn poten had? Ik heb nog geen één blaar dus ja.
I: Gelukkig, oké.
R: Ja alleen de mars, de uitmars, ik wist dat die zwaar zou worden en dan dacht ik wel van hmm. Weet je die tas was echt, oh die was zo zwaar joh, die was 55 kilo met opvest, en uh ja dan ga je over los zand, over de tankbaan, ja dat is zwaar.
I: Ja, dat kan ik me goed voorstellen.
R: Ja, dat is maximaal kapot gaan. Het was wel leuk, toch denk je van ja hoe ver kan ik gaan weet je en dan ga je toch, toch ga je dan, en vanaf het begin, toen we begonnen had ik al beenpijn, want de dag ervoor had ik een knoopje open en had ik straf gekregen en moest ik kicken, ik moest dit doen, ik moest dat doen, pff oh man. Ik was al kapot voordat ik eraan begon, dacht ik van shit man, hoe lang gaan we lopen, en op een begeven moment waren we een half uur aan het lopen en toen dacht ik van ohh we zijn nog maar een half uur bezig. Dat ik dacht van weet je wat, verstand op nul , aan mijn kleintjes denken, gewoon gaan man. Ik ga wel kapot, maar ja weet je, ja kapot moet ik niet zeggen maar, het was, het was op zich wel, ik heb nog nooit gemarst met zoveel gewicht dus het was nieuw voor me, maar ik heb het wel gered. En op begeven moment aan het eind had ik wel brandende poten, weet je dat je echt uh kloppende poten, maar ja op zich uh, ja het ging wel. Ja.
I: **Kan je daar dan ook moeilijk uh of uh makkelijk uh overheen zetten?**
R: Hoe bedoel je?
I: Nou dat je inderdaad van hè dat het uh dat het best wel zwaar is, maar dat je toch wat je zegt de knop om kan zetten? Gaat dat makkelijk voor jou?
R: Ja, ik denk dat het misschien bij mij iets makkelijker gaat dan bij anderen, omdat ik misschien wel iets meer heb meegemaakt weet je dus, ja, knop omzetten, ik weet niet of ik dat nog kan, ik weet niet of ik daarop al getest ben. Ja, vind ik moeilijk om te zeggen, maar ik kan wel denken van haha, fuck it, we gaan. weet je, ja dat kan ik wel zeggen. En of ik het nou wil of niet dan kan ik mezelf er wel toe zetten. Heel vaak wil je iets niet en dan doe je het ook niet, ken je misschien wel?
I: Ja, ja precies.
R: Maar uh, ja ik ben ook thuis weet je dan denk ik ik heb geen zin om af te wassen, en juist op het moment dat ik denk ik heb geen zin om af te wassen sta ik op, begin ik af te wassen, binnen een kwartier ben ik klaar en dan lig ik lekker op de bank. Denk ik van ah, dat is gebeurd. Ja en als zij dan,

zij is dan af en toe niet lekker weet je, zwangerschapsmisselijkheid of wat dan ook, dan doe ik het weet je, ik heb echt een bloedhekel aan afwassen, maar uh ja ook met uh stofzuigen en dweilen en weet ik veel wat allemaal oh nee geen zin en hop, aanpakken, dweilen en dan ga ik liggen en dan denk ik van ja.
I: De klus geklaard. Ja, precies. **En heeft dat iets te maken met discipline denk je?** Voor jezelf? Wat zou je daarop antwoorden?
R: Ja ik denk dat het meer te maken heeft met dat ik niet in een teringzooi wil leven. Dus ja, het is, of je kiest ervoor om in een rotzooi te leven, of niet. Ja als je er niet voor kiest, dan moet je opruimen, ja dat doe ik thuis heel erg, ja hier doe ik dat ook wel. Maar uh ja uh pff, ik ben op zich van mezelf ben ik wel iemand die uh ja gewoon netjes, schoon uh.
I: Ja alles moet netjes zijn.
R: En daarom is het zo, weet je ook met dat kleding weet je, dan zegt hij dat tegen mij, ja je ziet eruit als een vetvlek en, dan denk ik, dat trok ik me wel weer aan weet je, dan denk ik van ja, maar ja, thuis ben ik nooit zo weet je uh, als ik een blouse aantrek en er zit een vlekje op, ja dan trek ik een andere blouse aan, gooi ik die blouse weg weet je, hij komt net uit de was, vlekje gaat er niet uit, flikker hem gewoon weg. Ja, gek, heel anders. Misschien is het door de setting, uh gewenning, nieuwigheid, ja. Ja, ik weet niet waardoor dat zou komen.

I: Oké. **En daarnet noemde je dat je al moest kikkeren, toch al een paar straffen gekregen, van uh, ja wat, wat voor straffen heb je dan precies gekregen en voor welk gedrag dan uh of uh nalatig gedrag heb je die bepaalde straffen gekregen? En uh hoe zie ze eruit?**
R: Ja, één keer had ik dan, uh ja, daar was helemaal geen tijd voor, uh dan ga ik weer, uh, weet je dan was ik met een ander bezig en dan moest ik mijn eigen thermos ook nog op toppen. Maar ja, we hadden geen tijd meer weet je, dus ik had warm water in plaats van heet water. Dus die was niet op getopt, dus huppakee dan gooit hij zo dat ding over de baan heen en dan mag je ernaartoe gaan kruipen, snap je. Ja, en dan moet je gaan tijgeren ernaartoe en terug. Uh ja, wat denk je dan? Fucking kinderachtig weet je, je kunt het ook tegen mij zeggen, de volgende keer doe ik het wel. Dat denk je dan maar ja, moet je anders behandeld worden, omdat je iets ouder ben?
I: Nee lijkt mij niet en zeker niet in het leger.
R: Nee, lijkt mij ook niet. En dan is het uh, ja, hun houden wel rekening ermee als ik dan zeg van joh, kan ik even mijn vrouw bellen, dat mag dan ook wel. Dat hebben we de eerste dag ook wel met elkaar afgesproken. Ze hoeven er geen, ik zeg niet dat ik, nou moet ik het even goed zeggen, ik wil niet dat er rekening mee wordt gehouden, maar een klein beetje begrip dat vind ik wel op z'n plek, om het maar even zo te zeggen, weet je, want ik wist een jaar geleden dat ik nu nog een zwangere vrouw zou hebben in de opleiding, snap je. Ik weet van mijzelf ook niet hoe ik het ga doen als, dan zitten we al bijna in de laatste weken. Weet je en als de kleine dan geboren wordt weet je, ik weet niet ik daarop ga reageren.
I: Als je hier, uh.
R: Dan nog zit, ja. Dus dat weet je niet. Dat is moeilijk.
I: Maar goed, ze kennen ook je situatie en dat uh.
R: Ja, ik weet ook niet of ik uh ja, ze zeggen, de meesten zeggen van wel, ik durf het ook niet aan te kaarten weet je, omdat ik bang ben voor een 'nee' antwoord en dat ik denk weet je wat, *klapt met zijn handen,* ooit. Ja, ik heb tegen haar ook gezegd van ja, als ik niet bij de bevalling mag zijn dan uh, dan kap ik ermee. Ik wil wel gewoon bij mijn kindje zijn weet je, dat vind ik belangrijk, dat vind ik belangrijker als dit dan. Is dat verstandig?
I: Ja kijk, dat speelt zich natuurlijk in de toekomst af dus uh, ik zou je voorlopig hierop richtingen en uh.
R: Dat zeggen zei ook ja.
I: Dat is het belangrijkste is prioriteiten stellen in het nu en uh, pas in de toekomstig uh, kan je je daarop verheugen weet je wel, maar ik weet bijna wel zeker dat ze daar alle begrip voor hebben bij het Korps. Wat je ook zegt, hé dat het kader ook gewoon zegt van je mag gewoon je vrouw bellen,

dat is geen probleem. Bij anderen is dat al een heel moeilijk, een moeilijker verhaal als ze even willen zeggen van joh ik wil even mijn moeder bellen. Dus wat dat betreft, ze kennen je situatie en het speelt zich dus nog af in de toekomst en het is nou dus uh, je vrouw is vier en een half maand zwanger.
R: Ja bijna vijf.
I: Ja, nou ja, dan ben je toch weer vier maanden verder, in principe moet je dan al zover in de opleiding zijn dat je misschien al de baret op je hoofd kan zetten.
R: Over vier maanden? Hoelang duurt die opleiding? Duurt vijf tot zes maanden.
I: Uh vierentwintig weken.
R: Jah, vijf maanden ongeveer. Ja, ja, dan wordt het kindje net geboren en die maand loop ik dan de Finex. Wauw, dat wordt zo zwaar.
I: Ja, het wordt krap, maar misschien is het ook net afgelopen en dan ja, dan heb je een fantastisch gevoel lijkt mij, en misschien die laatste mars gedaan en uh.
R: Nee ik weet wel zeker dat die kleine er gaat zijn als ik uh, als ik de Finex loop, dat weet ik wel zeker. Want zij is zeven februari uitgerekend en we hebben ook nog een winterstop erbij hé, twee weken. Dus, eind maart lopen wij die Finex, ongeveer. Dus dan is die kleine is er dan al, maar ja. We zien het wel, ja toch.
I: Precies, dat zijn zorgen voor morgen zal ik dan maar zeggen.
R: Ja, je hebt gelijk, ik moet me daar nu ook niet te druk om maken weet je, anders ga daar, het is ook weer een stressfactor en dan uh.
I: Ja, zeker zeker, je moet jezelf ook niet al te gek gaan maken inderdaad. Ik wil nog eventjes terug over het straffen, dat noemde je inderdaad zo toch wel een beetje kinderachtig. **Vindt je de straffen die je krijgt rechtvaardig, eerlijk?**
R: Ja.
I: Dat toch wel?
R: Ja. Ik ben diegene die mijn thermos niet op topt. Ik ben diegene die een knoopje open heeft, weet je, ik ben diegene die dit doet, als ik dat niet doe dan krijg ik ook geen straf snap je. Als mijn kleintje, als die heel de kamer onderkliedert met verf, weet je, dan heeft hij dat gedaan en krijgt hij daar straf voor snap je. Dus je kiest voor iets om te doen ja en hun kiezen ervoor om daar hé consequentie of wat dan ook te ondernemen. Ik vind het wel terecht, weet je, maar af en toe denk ik van ja, weet je, moet je dat met zo'n geschreeuw doen en moet je dat met gescheld doen en geschreeuwd en weet ik veel. Het komt harder bij mij binnen als je zegt van M1 luister dan, dit en dat zus en zo, volgende keer even iets anders. Oké top, gaan we doen, weet je dat komt dat, bij mij komt dat dan harder binnen. Als je tegen mij loopt te schreeuwen dan denk ik van bekijk het lekker.
I: Oké. En hoe is het dan als je uh, ik kan mij ook voorstellen dat je misschien een groepsstraf hebt gekregen. Hoe ervaar je dat?
R: Ja, ik neem hem gewoon. Ik maak ook fouten, dus als een ander een fout maakt en uh, wij krijgen daar straf of ja *so be it.* En dan is het aan die persoon om daar beter mee om te gaan, om dat de volgende keer te veranderen. Dus ja, ik ga niet uh, kijk dat heb je wel heel erg in mijn klas, dat ze heel erg zeggen van ja jij bent het weer en fuck, ik ben er klaar mee je moet gewoon stoppen. En dan denk ik van gast doe even normaal man, weet je, waarom als jij wilt dat hij stopt waarom stop jijzelf dan ook niet, weet je, doe gewoon normaal. Sommige mensen denken in mijn klas denken ook dat ze deel van het kader zijn zeg maar. En ik vind wel dat je elkaar moet terecht wijzen van hé luister pik je doet dit verkeerd, weet je, doe het even volgende keer anders of wat de fuck ben je aan doen, doe even niet. Vind ik dat dat kan, maar ga niet lopen zeggen van je haalt het niet of je gaat het niet fixen je moet gewoon stoppen en ja dat vind ik bullshit. Dat vind ik echt uh, ik vind dat ieder die keuze voor zichzelf moet maken en ik vind niet dat iemand uit jouw klas die er al helemaal niet zeker niet is, weet je, die het ook nog allemaal moet gaan doen die gaat dat niet voor jou bepalen. En dat vind ik wel uh, dat vind ik ook weer kinderachtig weet je. Ja, trek geen groen pak aan weet en dan doe ik het zelf ook snap je. Ja, je moet stoppen, wie ben je dan om dat te zeggen weet je, zodra het kader niet zegt van hé we willen dat je stopt ja, wie is een ander dan om te zeggen van uh, ja.

I: Ja, precies. **En hoe waren je verwachtingen die je had van uh, toen je aan deze opleiding begon. Zijn die een beetje uitgekomen?**
R: Vind het nogal meevallen.
I: Ja, had je het zwaarder ingeschat?
R: Zeker in het begin had ik het hier wel iets zwaarder ingeschat. Ik had het dan weer anders ingeschat hoe ik het zou hebben met het thuisfront, ik wist niet dat ik daar zoveel moeite mee zou hebben. Uh, ik red het wel weet je, ik mijzelf ook wel daarover heen zetten van ja kom nog een paar daagjes, dan leef je met de dag op de dag en dan ja vrijdag zie je ze weer, leuk joh, dan kan je weer leuke dingen doen en kan je weer lekker gaan eten met z'n allen. Dat heb ik wel, maar af en toe dan zit je daar en dan kijk je zo naar die gasten en dan denk je van tering man, wat doe ik hier. Weet je wel, ik weet niet of je dat gevoel kent, en dan zegt de één weer wat en dan geeft de ander daar een reactie op en dan denk ik van doe niet zo kinderachtig, laat hem gewoon even uitpraten. Kijk dat is ook weer één van die dingen ook als de korporaal praat dan hoor je mensen er gewoon doorheen praten. In de burgermaatschappij als ik aan het praten ben en iemand praat door mij heen, dan zeg ik gewoon echt van hé gast ik ben aan het praten hou je bek. Dat vind ik zo aso weet je en hier doen ze dat ook. En dan wordt hij boos en dan krijgen we weer met ons allemaal straf en dan denk ik van ja terecht, ik zou ook boos worden en dan ben ik niet eens de korporaal en dan ben ik gewoon iemand uit je klas, maar ik wordt wel boos. Snap je, je laat iemand gewoon uitpraten en als je in discussie met iemand bent ja dan kan je het weerwoord geven en dat is oké. Maar als ik aan het praten ben dan hij, een derde persoon die gaat dan met die andere lopen praten van hé jah hoe uh, gast hou even je mond man. Het zijn van die kleine dingen. Maar die kleine dingen weet je.
I: Ja, die kunnen opstapelen ja, dat snap ik dat is heel vervelend. **En van welke punten had je verwacht dat ze echt tot de opleiding zouden horen zeg maar, wat je had verwacht en dat is echt specifiek uitgekomen?**
R: Ja dat schreeuwen dat uh, ja dat wordt gewoon ook gezegd van ja het wordt gewoon een eikel en hij gaat tegen je lopen schreeuwen en dit en dat, je gaat hem niet mogen nou en dat is ook niet waar, het is niet dat ik hem niet mag, kijk ik begrijp hem ook wel weet je, hij moet ons dingen bijleren en weet je, dat doet hij gewoon op zo'n manier, omdat dat ik denk dat dat zo moet, omdat dat dan helpt om jou sterker te maken.
I: Wat weer anders is dan uh, bijvoorbeeld je leraar op de middelbare school ofzo.
R: Zeker. Maar ja, dat is hoe het hier gaat, daar heb je voor gekozen. Maar om nou te denken net zoals sommige gasten in mijn kamer die denken ook van ja, ik haat hem joh, ik haat hem, ik heb zo haat voor hem. En als ze hem zien in de ochtend dat ze al denken van oh nee hé, dat heb ik niet. Dat heb ik gewoon niet, hij is ook een mens en weet je ja, dat heb ik niet. Dat komt ook misschien door de leeftijd, dat weet ik niet.
I: Maar je hebt wel het idee dat je wel je goed jezelf hebt uh ja, toch je verwachtingen juist waren dat je je goed hebt voorbereid op dat wat komen ging?
R: Jawel, jawel.
I: **Hebben je dingen binnen de opleiding je weten te verassen? Wat je niet had verwacht?** Je noemde daarnet dan ja, dat je het toch wel ietsje moeilijker had met het achterlaten van het thuisfront.
R: Dat vooral ja. In het begin, weet je, voordat je begint denk je van, ja dit is zo cool en dat wil, dat heb ik altijd gewild en je speelt militairtje toen je klein was. Hé, en dan ben je hier en dan is de opleiding is op zo'n manier en dan denk ik van ja, is dit wel wat ik wil. Ja.

Langere stilte

I: **Op welke momenten van de opleiding denk je van jezelf, of weet je van jezelf, dat je even discipline nodig had?** Wat je er dan ook onder verstaat.
R: Nou tijdens marsen. Door niet op te geven. Natuurlijk doen je schouders pijn en natuurlijk doet je

rug pijn en je poten doen pijn, omdat je heel de week al bezig ben met een paar uurtjes slaap. *Suck it up, suck it up* en gewoon gaan weet je. Dat was wel een moment. Wanneer nog meer, ja met de inmars. Dat is ook over de tankbaan met vijf of vier, vier of vijf, ja ze hebben mij verteld vier of vijf kilometer. Ah, dat was hel man. Daar krijg je voor eerst krijg je die rugtas op je rug. Dan moet je in hoog tempo moet je gaan lopen en zelfs diegene die het al heel vaak hebben gedaan die zeggen van wauw, wat was dat zwaar en dan denk van ja, ik zat te hijgen, slijm uit mijn bek, maar ik ben wel gewoon doorgelopen, gewoon lopen, niet ouwehoeren, gewoon lopen, ja.
I: En dat doorgaan daar heb je echt discipline voor nodig?
R: Ja, ik denk het wel. Om tegen jezelf te zeggen van uh, nu ga ik dit doen weet je en dat je je daar ook dan aan houdt, ja, denk het wel.

I: Ja precies. **En denk je van jezelf meer gedisciplineerd bent nu je dus vijf weken in de opleiding zit dan voorheen?**
R: Dat mijn discipline gegroeid is?
I: Ja.
R: Dat durf ik niet zeggen, dat weet ik niet. Dat kan ik niet van mijzelf zeggen, ja ik weet niet, misschien als ik morgen thuis kom en dat ze dan, dat ze dat dan tegen mij zegt ja dan, zelf zie je dat niet, je groeit er in mee, zelf zie je dat niet. Net als uh, je puppy weet je die je ziet opgroeien, oja is tie al zo groot dan ja, ik zie dat niet weet je, maar ja je leert dingen bij en misschien heb ik wel wat bij de opleiding hoort. Je ziet het zelf niet, maar je wordt toch wel ergens gewoon veranderd zeg maar.
I: Ja, maar dan zijn het dan meer andere mensen zeg maar, die daar die verandering zien.
R: Zeker, die je al een tijdje niet hebt gezien.
I: **En voelde je uh, misschien een conflict toen je hier zeg maar bij het Korps Mariniers kwam die verwachten toch een andere, of u, een hogere vorm van discipline dan in de burgermaatschappij?** Dat je dat toen gewend was.
R: Dat ik daar problemen mee had?
I: Ja.
R: Nee. Nee, nou mijn vader was vroeger best wel streng, dus uh ja, ik kende het wel. Hé ga naar je kamer, als ik iets deed weet je. Ja politieagent hé. Dat moet gewoon goed gaan.
I: Precies. Dus je had ook geen problemen ermee om met het aanpassen eigenlijk?
R: Nee, ik heb daar geen, dat zeg ik ook, ik kan wel, ik heb wel een aanpassingsvermogen en een inlevingsvermogen.
I: Ja, wat je eerder al zei.
R: Dat heb ik wel, maar ja, nou dat heb ik wel. Ik kan mij wel goed aanpassen en daarom dat ik ook misschien wel af en toe zoiets heb van, joh, wat is dit man, weet je. Dan ga ik mij aanpassen aan die lui en dan op een gegeven moment besef dan van jezelf, kijk hoe ik doe weet je, zo kinderachtig, dan lijkt het net alsof je vijf stappen terug hebt gedaan. Weet je wel, ik ben nu zesentwintig en ik wordt deze maand, even kijken, nog vijf dagen en dan wordt is zevenentwintig, kijk ik ben de opa van de groep. Dan lijkt het net alsof ik uh, alsof ik vijf jaar al die vijf jaar dat ik nu zeg maar hé, de laatste vijf jaar, alsof ik dat, alsof dat teniet gedaan wordt weet je. Je leert heel veel door op jezelf te wonen, je moet je eigen zaken regelen en op een gegeven moment wordt het een routine, maar het lijkt net alsof dat dan, weet je, ook je manier van denken en je manier van doen, het lijkt net alsof dat dan teniet wordt gedaan, omdat je je dan aanpast aan hun zeg maar, want ik durf te wedden als je de helft een eigen huis geeft, nou dat komt niet goed hoor, nee dat komt echt niet goed. Niet dat ik zeg dat het bij mij in één keer goed ging, maar het komt echt niet goed.
I: Nee. En ja dat zei je ook al eerder van uh, dat je eerst misschien wel vaak aan hun ging aanpassen, wat kinderachtiger misschien werd, maar dat je nu toch wat meer voor jezelf kiest wat dat betreft.
R: Ja, en ik ben ook wel iemand altijd die, als hun dan dat haantjes gedrag weet je proberen te doen. Dan denk ik echt van het zal wel, hier erin en daar eruit. Maar ik merk dat ik de laatste tijd dat ik toch wel, dat ik wat meer mijn tanden ook laat zien van gast houd gewoon je bek en laat die gast met rust, weet je, ga niet de hele tijd op hem lopen fitten of praat normaal tegen mij weet je. En je hebt er ook

eentje bij tussen die praat niet als hij erlangs moet duwt hij je opzij. Gister gaf ik hem een zet terug, kijk als je mij nog een keer duwt dan ga je liggen. Jaja, sorry hoor, sorry hoor, ik zeg nee, je moet gewoon praten weet je, ik praat ook met je, ik raak jou niet aan je hoort gewoon netjes te praten, als je er langs moet, dan vraag je dat hé. Het zijn die kleine dingen, geen manieren. En dan uh, de eerst volgende keer kwam hij langs, mag ik er heel even langs, ja dan weet hij gewoon weet je.
I: Voel jij je dan ook verantwoordelijk, misschien ook voor de klas of voor die jonge jongens?
R: Ja, maar dat wil ik niet. Ik weet niet of ik dat wil.
I: En helpt het dan ook voor jou, misschien dat je dat dan deze week wel ziet nu, wat meer voor jezelf kiest, dat je dat ook meer ruimte geeft, hé in het hoofd of?
R: Dat ik het niet wil? Dat ik niet de verantwoordelijkheid wil nemen?
I: Ja, misschien kan er een last van jouw schouders afvallen?
R: Jazeker, die is er zeker vanaf gevallen, omdat ik nu wat meer op mijn eigen spul let. Maar die verantwoordelijkheid niet willen nemen, dat ik neem graag een verantwoordelijkheid van ja, dat heb ik thuis ook weet je, dat heb ik thuis ook heel erg, ik heb een verantwoordelijkheid en ik moet ervoor zorgen dat hun dan en dat hun het hebben. En dan wat? Ja alles, weet je, wat ze willen, dat moeten ze hebben van mij. Uh, of ik dat hier ook had, ja in het begin wel, maar ik merk gewoon heel erg dat wat vaak niet gewaardeerd wordt.
I: Oh, oké.
R: Want iedereen is oud, ze zijn al twintig, en ze kunnen het allemaal wel en uiteindelijk kunnen ze het allemaal niet en ik zeg niet dat ik het perfect doe, ik ben verre van perfect dat besef ik ook, dat weet ik ook, dit is ook allemaal nieuw voor mij, maar dat is misschien wel de redenen waarom ik denk van ja, ik wil die verantwoordelijk niet nemen, want de keuze of de kans om die verantwoordelijkheid te nemen die krijg je denk ik toch niet, snap je. Want ja, een OV'er die hier al een jaar loopt, weet je, die uh, ik ben een spijkerbroek, ja, die laat het zich niet vertellen door iemand die net uit de burgermaatschappij komt. Snap je, dus zo wordt er een beetje gedacht dus, ja voor nu ik denk dat ik voor nu die verantwoordelijkheid niet wil nemen, uh gewoon puur omdat dat te maken heeft met hoe hun erin staan. En ik zou het wel kunnen nemen en ik zou mij er wel op een gegeven moment als je dan, ja weet je, het kost zoveel energie, dat kost zoveel energie en het kost al heel veel energie om je dan aan te passen aan hun weet je, op een gegeven moment. Het kan demotiverend werken weet je, dat merk ik nu ook al heel vaak, als ik dan, ik merk gewoon ja, ik kijk niet op tegen, ja kijk ik op tegen het kader, ik weet het niet, maar ik heb er wel respect voor. Als hij iets zegt, ja korporaal, nee korporaal, dan weet ik wel dat ik misschien net zo oud als sommige ben, maar ja korporaal en nee korporaal, weet je, zo hoort dat gewoon snap je. Ik weet niet meer wat ik moet zeggen.
I: En zijn er al, nou ja wat je ook daarnet al zei, van er zijn al een aantal afvaller natuurlijk in de groep, over het algemeen.
R: Dertig.

I: Dat zou zomaar kunnen, uh, **waardoor zou het komen dat zeg maar sommige met de opleiding dus stoppen waar jij eigenlijk dan door gaat?**
R: Ik denk dat het ook wel een beetje te maken heeft met, weet je kijk, de één is twintig en die denkt van oja, ik ga wel naar de landmacht ik zie wel waar ik eindig, hé ik woon nog bij papa en mama en voor mij is het makkelijker om te zeggen van nou nee. Bij mij hangt het toch nog wel een kaartje met ..., ... en ... *de namen van zijn vrouw en twee kinderen* eraan. Daar hangen gewoon drie dingen die ik ook mee moet nemen in die beslissing en als ik de keuze maak om te stoppen dan heb ik dat eerst met haar daarover. Want ik heb echt wel gedacht van een keer op Texel dat ik dacht van schat ik kom gewoon naar huis, want ik wil bij je zijn, je bent zwanger en je hebt moeilijk en het is zwaar. Nee, nee, en dat ga je niet doen, ja hoezo niet, ja het lukt wel. Ja, ik heb deze keuze gemaakt ja en dan moet je het ook afmaken. Ja dat weet ik wel, maar weet je, nu is de situatie gewoon anders zeg ik dan en dan zegt ze van ja, maar het is gewoon nu hoe het is en uh, je moet het gewoon accepteren. ja weet je wel, kinderachtig gedoe en ja M1 en je weet waarom ze dat doen, dat doen ze om je te

testen en dit en dat. Maar straks wordt het anders, want straks als je er bent en je hebt de Finex hebt gelopen wordt het heel anders. Ja, dat weet ik wel, maar straks duurt nog negentien weken en jij bent nog maar twintig weken zwanger of achttien, of zestien weken is ze nog maar zwanger en daar kan ik dan nu niet bij zijn weet je en dan ja, dat is kut. Ja, je moet het toch doen hé, je moet niet aan mij denken, met ons komt het altijd goed, ik heb die oudste die helpt mij ook wel. Ja, zo motiveert zij mij dan ook wel weer.
I: Oké. En dat hebben die jonge jongens zeg maar, zoals ik het nu begrijp, die hebben dat niet.
R: Sommige misschien wel, sommige hebben dan wel een vader of een moeder die zegt van kom op zoon, of kom schat je moet gewoon even doorzetten en je kan het en dan denkt hij van ja ik ga toch aan mama laten zien dat ik het kan, weet je wel, ik kan wel op mijn eigen benen staan. Sommige hebben dat wel en ik denk dat sommige ook gewoon sterk van zichzelf zijn, dat ze denken van fuck it ik ga het gewoon doen. Maar ik denk dat sommige ook gewoon niet een thuisbasis hebben om op terug te vallen of iemand waar ze erover mee kunnen praten, ja en ik denk dat dat dan dat die lui toch de keuze maken om te stoppen.
I: Ja, omdat ze geen achtergrond hebben waarop ze kunnen terug te vallen bedoel je?
R: Ja, juist, want uiteindelijk, kijk, dat marinier worden weet je, dat moet je echt, dat is iets waar je trots op kunt zijn, als je daar eenmaal bent en je hebt die pet op je pets, dan is dat gewoon supermooi, dat is gewoon zo. Je moet er gewoon heel veel voor doen.
I: Ja precies.
R: En als jij niemand hebt die jou kan, uh, als je er even doorheen zit en je hebt niemand die even dat slootje over trekt, dan ja, dan denk dat dat dan echt wel stuk zwaarder is als wanneer je dat wel hebt. Iemand die zegt van kom op pik, weet je, we doen het samen ook wel met elkaar, dan zeg ik tegen de één ik weet het niet meer man en dan jawel kom op man of dan zegt hij van ja ik ook niet man, ik weet het niet meer, ik kap er mee man, dan doe normaal man, dan ben weer diegene die dan de rollen om gaat draaien. Dan hoop je eigenlijk weer uh, volgens mij zei ik dat daarnet ook al, maar dan hoop je dat hij dan tegen jou zegt van jawel jongen dit wil je en straks zijn we samen. *Zucht* Ik weet het niet.
I: **En kan het ook met discipline te maken hebben zeg maar, waardoor die jongens uitvallen?**
R: Denk het wel. Geen doorzettingsvermogen ja, discipline. Uh, ja. Discipline, weet ik niet of dat met discipline te maken heeft. Gewoon kiezen voor het makkelijke denk ik, waarom moeilijk doen als het makkelijk kan. Of ik ga hier kruipend door de modder heen of ik zit vanavond lekker op de bank met een zak chips. Maar ik weet wel waar de meeste voor kiezen, dus ja, de keuze is er, het is niet zo dat je door modder moét kruipen. Maar als je blijft wel, dan moet het wel, maar als je niet blijft ja dan ben je vanavond thuis hoor hé. Dan ben je lekker thuis.

I: **Ja. En uh ja, daarnet zei je ook al van hé, de stabiele gezinssituatie die je die zorgt er ook heel erg voor dat je toch misschien wel redt, waar sommige dan afhaken weet je wel. En kan het ook zo zijn dat het uh, dat bijvoorbeeld je opleiding daar misschien ook een rol in heeft kunnen spelen?** Dat je misschien wat hoger opgeleid bent dan anderen.
R: Nee, dat maakt niet zoveel uit. Ik denk dat het gewoon te maken heeft met je mentale stand. Iemand kan wel, iemand kan een VWO opleiding hebben, maar is hij mentaal zwak, dan ga je het hier ook niet redden en zeker niet op de POTON of wat dan ook.
I: **En kan het dan ook, kan het misschien een rol spelen dat je uh zeg maar, discipline heb meegekregen van thuis uit?** Je hebt een strenge vader gehad, kan dat ook meewerken?
R: Hij was op momenten wanneer het moest was hij wel streng, maar hij was ook gewoon, ja ik heb het leuk gehad ook. Ik was gewoon een kwaaie jongen vroeger, ik kreeg iets meer straf, maar ja, ik weet het niet.

I: **En welke rol spelen je mede mariniers eigenlijk binnen de opleiding?** Zijn ze echt belangrijk op momenten als jij het bijvoorbeeld moeilijk hebt om iets op te brengen of wat dan ook, speelt dat een belangrijke rol je buddies?

R: Mijn buddies, dat zij dan, uh, hoe bedoel je dat?
I: Nou dat ze, als jij bijvoorbeeld even op een doodpunt zit even wat moeilijk je ergens toe kan aanzetten, dat ze je dan toch kunnen overtuigen van uh.
R: Nou, ik had wel op Texel had ik even, weet je, dan krijg je zo'n GV-les en dan mag je een kaarsje branden en dat doe ik dan ook. Ik ben ook gelovig en dan denk ik van ja, lieve God als je maar voor ze zorgt. Dat was gewoon even een knak momentje voor mij. En toen uh, ja, ze zagen dat, en toen opeens voelde ik vier armen om mijn schouders en één pakte me vast en het komt goed M1, komt goed, komt goed. Ja, ja. Dat was wel fijn weet je, dat je dan niet er alleen voor staat, niet alleen jij hebt het zwaar, je hebt het met z'n alle zwaar. Hé, dan heeft de andere keer heeft de andere die, ja krak gewoon, die brak ook helemaal weet je. En die zat echt, nou ja, de laatste keer dat ik zo iemand heb zien huilen was toen die kleine van mij gevallen was, hij zat echt te janken als een klein kind en dan ben ik daar weer en dan had ik wel weer een moment van jawel kom op man, dan ben weer diegene waar die even op kan leunen snap je.
I: Dus echt meer als uh, als de groep of een bepaalde jongen van de groep of jij dat nou bent of iemand anders in de groep het even mentaal moeilijk heeft dan zijn jullie er ook voor elkaar als ik het zo begrijp.
R: Ja, dat is gek, want het gaat niet met iedereen goed, het gaat niet altijd goed in de groep, maar op het moment als het even tegen zit, ja dan merk je toch wel, je merkt ook wel dat sommige meer naar anderen trekken, dat is niet zo gek, hé dat heb je gewoon, maar je merkt wel dat het uh, als het eenmaal zover is dat ze wel voor elkaar klaar staan.

I: **En waar gaat het uh, wat vindt jezelf waar het binnen de opleiding voor jou wat goed gaat, waarin je echt uh ja, waar het goed gaat?**
R: Nou ik heb drie toetsen gehad tot nu toe en uh, één had ik een negen komma zeven en de andere twee een tien. Dus op dat vlak ja, vind ik dan weer positief, mag ook wel gezegd worden. Laatste tijd gaat het ook wel gewoon goed met me, ik heb me shit op orde, het zit allemaal goed en ik blijf een beetje uit de bijzonderheden nu, althans deze week dan. En uh, dat is omdat ik meer op mijzelf let en ik probeer het gewoon allemaal een beetje gewoon hé, naar mijzelf te maken en wanneer ik het allemaal wel heb weet je, dan komt die wel weer weet je. Ja af en toe doe ik het ook nog steeds dan ga ik even bij een ander helpen, maar ik kijk vooral naar mijzelf.
I: Ja, precies en dat is een wijs besluit wat je hebt genomen.
R: Jazeker, vind ik van wel, want uiteindelijk als hij het wel elke keer goed heb en ik ben elke keer de sjaak omdat ik mijn shit niet op orde heb, dan krijg ik een plan van aanpak en dan ga ik door en uh, een plan van aanpak daar wil ik al niet komen hé, ik wil dat gewoon voorkomen. En ga ik door dan is het voor mij einde verhaal en dan ja, terwijl die andere dan, is er dan nog wel, omdat ik heb dan geholpen heb, dus uiteindelijk ja, ik moet gewoon oppassen daarmee.

I: Ja, precies, precies. **En een vraag die ik eigenlijk nog ook in het vorige interview heb gesteld waarin ik best wel benieuwd hoe je daar nu in staat, van vindt je van jezelf dat je goed was voorbereid voor de opleiding van het Korps Mariniers?**
R: Ja, ik weet niet eens meer wat ik vorige keer geantwoord heb. Uh, ja was ik goed voorbereid, weet je, ik denk dat je nooit, volgens mij zei ik dat de vorige keer ook, ik weet, ik denk dat je niet goed voorbereid kan zijn. Ik denk dat je een verwachtingspatroon hebt en ik denk als je een rode lijn hebt, dat je daar een beetje golvend over en heen, sommige dingen verwacht je gewoon veel meer en vallen dan weer reuze mee en sommige dingen ja, dat is wat ik nu heb ervaren zeg maar weet je, ik denk ook met speedmarsen van ah, je gaat kapot en je kan vanavond niet meer lopen weet je, nou ja we hebben hard gelopen, we hebben gewoon gesport, dus ja het was zwaar, maar dat was dan weer, ik dacht dat het hier zou zitten, maar dan zat het hier en dit was de lijn. *Gaat met zijn hand van boven naar beneden* En bij sommige dingen, bij drie weken Texel dacht ik wel van oh dat red ik wel, maar toch had ik het zwaar en dan zit hier die rode lijn, dus dan zat net weer onder die rode lijn, dus ja. Kan je je goed hierop voorbereiden, ik denk dat praktijk iets heel anders is dan hoe je het uh, hoe je

denkt dat je het ervaart. Dat is wel iets wat ik hier ook wel geleerd heb zeg maar.
I: Ja, dat praktijk heel anders is dan.
R: Ja, je kan nergens rekening mee houden, want je weet je kent de schema's niet. Dus je moet maar afwachten van oh, wat gaan we nou weer doen. Ik heb zoiets de laatste weken denk ik van ja, weet je ik zie het wel en laat maar komen. Oh moet ik honderd meter rennen, dan ga ik honderd meter rennen, moet ik honderd meter kruipen, nou dan ga ik wel honderd meter kruipen. Oh, moet ik twee kilometer lopen, dan ga ik twee kilometer lopen. Ik zie het wel. Ik weet het niet, dat is hoe ik er nu insta, ik zie het wel. Ik laat het gewoon op me af komen en ik leef echt uit naar de vrijdagen jonge.
I: Ja, je leeft met de dag.
R: Ja, ik leef echt met de dag. Ik leef gewoon uh, ik zorg gewoon dat ik er zo min mogelijk aan denk en als ik eraan denk dan zorg ik gewoon dat het positief is en ja, als het dan eenmaal, net als nu donderdag weet je, dan denk ik van ja, hebben we straks, heb ik gehoord, *beasting night* nou, blijkbaar is donderdag altijd *beasting night*, ja weet je, ik zie het wel, ik weet het niet, ik heb het nooit meegemaakt, ik heb het nog nooit ervaren, dus ik zie het wel. Maar uh, ja dan denk ik wel van weet je, kom maar, het is morgen toch vrijdag en morgen zie ik ze weer.
I: Precies, precies, dat is een mooie gedachte om aan vast te houden lijkt mij. Dan wil ik het hierbij laten. En uh, ik vond het wederom weer hartstikke fijn dat je tijd voor me vrij hebt gemaakt.
R: Dank u wel dat u naar mijn gezeik luistert.
I: Wel nee joh, ik doe het graag zelfs en ik vond het weer een hartstikke fijn gesprek.
R: Ja ik ook wel weer. Ik kan lekker uh, het kan er even uit weet je. Dat ik er even met iemand op uh, die, uh, ik weet niet hoe oud je bent.
I: Ja, ook zesentwintig.
R: Echt waar, dat bedoel ik weet je, ik kan weer even op niveau praten man. Ik moet zo aanpassen man, ik moet zo uh, *diepe zucht*. Ja, kinderlijk weet je, moet gewoon, uh, ik kan het je niet uitleggen. Maar misschien merk je het wel als je met die andere jongens ook praat, ik weet niet of je daarin verschil in ziet in hoe ik praat en hoe hun een gesprek uh, nou ja dat zal je waarschijnlijk wel merken.
I: Precies, ja ik kan er geen uitspraken over doen uiteraard. Dat zal ik wel doen, ten opzichte van jou dan hé, aan het einde van het laatste interview, dat gaat weer over zes weken ongeveer plaats vinden.
R: De laatste keer?
I: Over zes weken is de laatste keer.
R: Jammer man, duurt lang man. Is het alweer zes weken geleden dat we de eerste hadden?
I: Nee, de eerste is vier weken geleden en de eerst volgend is over zes weken. Dus midden november volgens mij uit mijn hoofd, beetje eind november volgens mij.
R: Niet de achtentwintig november hé, want dan moet ik naar het ziekenhuis.
I: Ja, precies, ja klopt, dat had ik toen nog opgeschreven in de vorige aantekeningen. Nee, dat komt goed.
R: Ik moet achtentwintig november om elf uur moet ik naar het ziekenhuis en misschien kan je dat erbij zetten en dan kan je daar rekening mee houden. Als dat zo is, ja, ik weet niet of je hier elke dag ben?
I: Uh, deze week bijna wel, maar dan pas weer over zes weken ben ik er dan weer elke dag, tenzij het Korps Mariniers zegt van joh, er is weer genoeg aan de hand van kom maar eventjes of blijf maar weg. Dat kan allemaal natuurlijk. En uh, achtentwintig november, is welke dag?
R: Vrijdag. Even kijken hoor, ja dat is vrijdag. Maar ik mag daarna gelijk naar huis, ik moet om elf uur daar zijn, maar ik zorg dat ik uh, de auto van mijn broer fix, dus die rijdt iets harder. En ik ga daar naar toe, paar foto's maken en dan ben ik weer weg.
I: Oké. Dan schrijf ik nu nogmaals een keertje op met een uitroepteken.
R: Elf uur moet ik daar zijn, dus dat uh, daarvoor of op de donderdag.
I: Over het algemeen, ook het volgende interview zal waarschijnlijk ook weer uh, op de hoogte worden gehouden en waarschijnlijk weer op uh, in een avondtijdstip. Ja, ik merk ook uh, in de eerste week had ik veel jongens en nu wordt het steeds minder.

R: Ja joh. Maar je had hier ook geprobeerd te solliciteren toch? Hoever was je gekomen?
I: Ja klopt. Tot de medische keuring zeg maar.
R: Oké zo.
I: Toen was het zo, het geval dat uh, zeiden dat ze niet met mij door wilde gaan, omdat ik aan één kant van mijn gehoor zeg maar doof was en dat vonden ze toch reden genoeg om te zeggen van ja, dat durven wij niet aan. Want ja, zeker ook als je in een luidruchtige situatie komt dan ja, kan je moeilijk communiceren.
R: Maar stel dat je nu zoiets van uh, dat je nu zoiets hebt van het kan wel, zou je het doen.
I: Uh, nee, denk het niet meer. Het is ook uh, nou ja, het is niet van ik heb er afkeer tegen totaal niet, maar ja, ik zit nu eigenlijk ook goed op mijn plek.
R: Je staat er nu anders in.
I: Dat is het hem ook.
R: Ja, dat is dat stemmetje. Ja, vanmiddag zei ook iemand van joh hoe oud ben je wel niet? Zesentwintig, wat doe je hier man. Ja marinier worden, hij zegt ja goede zaak, de sergeant. Ja jongen komt wel goed man, hij zegt ja respect weet je, vol houden.
I: Ja, precies, je hebt uh, een wijze keuze gemaakt natuurlijk op een bepaald moment, dat je hiervoor hebt gekozen.
R: Ja, denk je?
I: Ja, dat lijkt mij wel.
R: Lijkt mij ook wel, maar het is goed om dat van de andere ook even te horen.
I: Zeker.
R: Top man.
I: Ik ga je heel graag weer spreken over een aantal weken.
R: Ja, ik kijk er alweer naar uit. Ja, en je weet het vrijdags hé.
I: Ja, komt goed, helemaal goed, bedankt weer en een fijne avond.

De eerst volgende respondent stond al in de gang te wachten, M1 en M2 kennen elkaar, omdat ze in dezelfde klas zitten. Ze groeten elkaar vriendelijk en lachen even met elkaar. In de eerste week was er nog sprake van afstand, maar nu zijn ze toch iets dichter naar elkaar toegegroeid, dat is goed om te zien. M1 praat graag. Ondanks dat hij wel antwoord geeft op de vragen, spreekt hij veel over onderwerpen waarmee hij zit. Heimwee lijkt een probleem te zijn, hij dwaalde in het gesprek vaak af. Vanaf het eerste gesprek klikt het heel goed tussen mij en M1, in dit gesprek lijkt hij een vertrouwd gevoel jegens mij te hebben en daarom voelt hij zich vrij om zijn verhaal, ook verhalen over zijn thuissituatie, aan mij kwijt te kunnen. Ik heb het gevoel dat deze gesprekken kunnen bijdragen aan de gemoedstoestand van de marinier in opleiding. In het vorige interview leek het wel dat hij veel mentale rust kreeg vanwege zijn stabiele thuissituatie, nu lijkt het om te draaien en zorgt zijn verlangen naar het thuisfront voor enige problemen.

M2
Donderdag 16 oktober 2014, 19:00uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
M2 gaf aan in het vorige interview dat hij het moeilijk had om zijn thuisfront achter te laten. Je merkt aan hem dat hij een groot verantwoordelijkheidsgevoel heeft. Gelukkig is hij nog in opleiding dus ik ben zeer benieuwd of het beter met hem gaat. M2 woont bij zijn moeder, zijn ouders zijn gescheiden en zijn vader is ex-marinier. Zeer opmerkelijk is dat Jeugdzorg bij hem thuis is geweest om ruzies met zijn zus aan te pakken.
Zowel met M1 als M2 had ik direct een klik en het voelde alsof ik direct een goede vertrouwensband met deze mariniers in opleiding had.

I: Maar, hoe is het met je?
R: Met mij gaat het helemaal top, helemaal top echt ja.
I: Helemaal top, kijk, dat is goed om te horen.
R: Geen bijzonderheden, echt niet. Ik zit er lekker in voor mijn gevoel.
I: Oh, mooi. Dat is goed om te horen. **Hoe heb je de afgelopen weken ervaren, in de opleiding?**
R: Uh, nah, eerste week ben ik hier geweest, donderdag, volgens mij.
I: Uh, was een maandag.
R: Oh, was tweede week maandag dat ja. Uh, toen zat ik een beetje in een dippie al, direct dan aan de thuissituatie en zulke dingen, beetje heimwee en uh jah, moeilijk over te praten en uh, toen uh, die week ging uh, die verliep wat. Maar ja, toen het weekend, dan ga je natuurlijk denken van ja fuck, iedereen is weg, iedereen mijn vriendjes zijn weg, iedereen is lekker in de kroeg of doet wat en ik zit hier maar een beetje te niksen. Of te niksen, ik laat mijzelf een beetje testen hier. Ja, en uh, het was een zwaar punt voor mij, echt een zwaar punt. Heel veel bij nagedacht, nagedacht. Met buddies gepraat, goede buddies. En uh, dat drempeltje over gekregen, met Texel begonnen, Texel ging super, geen bijzonderheden gehad. Goed naar voren gekomen ook in de groep, tenminste ik kreeg reacties erop, dat ik een goede pax ben zeg maar en uh moest de bivakvlag invullen ook elke vrijdag. Daarbij heb ik wel vaak mijn naam gehoord zeg maar, tenminste dat gaven ze aan van nou, ik heb jou bij positief opgeschreven, goede zaak, goede pax, geen OV'er, maar dan toch gewoon burger en ik doe goed mijn dingen, voorbeelden van leiding nemen, gewoon goed. Dat gaf mij extra een kik eigenlijk van nou, het is toch uh, het wordt een soort van beloond als ware dat ik mijn best ervoor doe. Ja, dat voelde gewoon fijn, dat geeft je elke keer een kikke van nou kijk, ik doe het niet voor niets, ik bedoel ik doe het voor mijzelf, maar daarbij steun ik ze wel. Nou, dat is gewoon niet alleen voor mij goed, maar ook voor de groep goed. En uh, tweede week Texel ging idem dito zo ook goed, geen bijzonderheden gehad. Wel zwaar gehad op sommige momenten, met uh, eerste week natuurlijk hadden we een beetje gekapseisde deel in het water. Je zit al een week op de kazerne en dan komt zo'n week, je gaat na een paar dagen Texel, je gaat je toch een beetje koud voelen, je gaat je een beetje zielig voelen en daar moet je je overheen zetten, dat zielige gevoel. En uh, dan is dat eigenlijk een beetje voorbij, dat zielige gevoel is voorbij en doen moet je het leuk gaan vinden, dat was mijn doel, ik ging het leuk vinden. Als de majoor ons 's morgens of 's avonds, 's middags zeiden we gaan BT'en, dat ging ik leuk vinden, ik ging lachend. Ik voelde mij goed, bij wat ik ging doen, niet spichtig van ojee, nu gaan we er helemaal aan, nu fucking hell, nu gaan we helemaal kapot. Ook al was het veertien graden, ook al was het achttien graden, ik keek er niet meer naar, voor mij gevoel was het van, ik ging met een warm gevoel weg en ik kwam ook met een warm gevoel terug. Het was niet

spichtig en ik had het koud en het was allemaal leuk, ik voelde me zielig, nee. Eerste paar keer was het wel zo, maar je weet dat je het daarvoor doet en dat groeide gewoon weer, op Texel is dat wel gegroeid bij mij, gewoon een gevoel van, ja fucking hell, je zal me ook aan mijn kont roesten, ik ga gewoon, ik doe het gewoon, ja als je het wilt worden moet je het ook doen. En anders wordt je ook niet, eens een marinier altijd een marinier, er is maar één manier en dat is een marinier. Ja, nu ik ook dat beastingen of ja, dat noemen ze beastingen dan uh, dat we dus dat we het op zo'n manier voor elkaar hebben dat we moeten gaan liggen, ja we hebben het er zelf naar gemaakt, dus we moeten het ook voor onze *blame* opdraaien, zodra je te hard gaat met de auto, dan krijg je een boete, nou waarom maken wij niet onze zooi goed in orde, nou dat moet ook beboet worden, ja tenminste, moet gepakt worden, ik bedoel, het zijn hele duidelijke ordes, wat heel duidelijk zegt maak alles goed schoon, nou ja en als het dan niet goed schoon gemaakt wordt, ja wat dan, ja inderdaad, dan vind ik het oprecht dat moet ook gebeuren. Natuurlijk, af en toe dan heb je een hoogte punt gehad en dan ben je er best sloom van en dan denk je van, ja maar dat ene zandkorreltje, fucking hell, ja maar ja, het blijft hetzelfde punt, schoon is schoon. En als er dan toch wat ligt, ja dan hebben ze wel gelijk, maar ja, men zelf zegt dan van fucking hell, dat kleine beetje, maar ja, dat is natuurlijk ja, ieder, het is een beetje mens eigen van nou, dat kunnen we toch wel overzien, even tussen de vingers door, maar ja, dat moet gewoon allemaal strak, als je het niet strak houdt dan gebeurt het ook niet goed. En het is gewoon heel belangrijk, klaar. En dat is bij mij wel gegroeid in die paar weken, zeg maar, dat het uh, ja het vertrouwen, het vertrouwen in de groep en uh, uh, het mentale, de knop vinden eigenlijk van uh, het zware punt en uh, even doorzetten. Dat is bij mij wel uh, doorgelopen. En dan de laatste bivak, dat was uh, *early night*, uh even zien, in Oorschot. Dat was een leuke bivak, veel geleerd, over het echte militaire gedeelte wat er echt bij inkomt. Natuurlijk we zijn hier militair bezig, maar daar komt het echt bivakkeren echt ter pas en dan op een andere manier als Texel. Uh Natuurlijk Texel was er wel ook een bivak, gewoon eerste week onder een tent en tweede week wel onder zeiltjes, maar zeiltjes lagen gewoon op de grond en nou ja, we hebben wel een beetje geprobeerd PH erin te betrekken, maar ja dat is allemaal nieuw en dat moet aangeleerd worden en het is, of het was ook een zwaar grasveld, ja, dat was niet echt in de bos of in het bos of echt een tactiek daarachter, nou dat hebben we dus in Oorschot wel kunnen uitvoeren, echt met de PH betrekken en uh, hoe het moet en uh 's nachts moeten wachten enzo, echt alles helemaal uit buiten en alles proberen nauwkeurig te werken, ja dan zien dan ga je echt een kik voelen van ja, je doet het niet voor niks, dat moet je ook kunnen als je ergens anders bent, niet alleen in Nederland, dat moet je ook ergens anders kunnen. En dan wordt het wel uh, iets pittiger als ware, er komen gevaren bij kijken, ik bedoel ja, gevaren zijn het eigenlijk niet. Nee, en dan wel, dus dan moet je, je moet je er wel in kunnen verdiepen, dat het dan ook echt moet gebeuren. En dan zie je ook wel dat mensen zodra iemand dus het ziet van nou, nu doe ik het zo, maar dat moet ook echt kunnen, dat mensen zich uh, tenminste zie ik buddies dat die dan serieuzer ermee gaan werken. Want het is vaak dat ze dan, ja, er loopt toch niemand voorbij, ik lig hier op wacht en er komt toch nooit iemand voorbij lopen, dus ik kan wel even een tukkie doen. Ja inderdaad, er komt nooit iemand voorbij lopen, je ziet tien keer dezelfde boom hé, je moet toch een uur liggen. En bij, als je ergens anders bent, ja dan gaat er natuurlijk er wat komen, er gaat wat komen. Het hoeft ook niet hoor dat er 's nachts wat komt, maar daar is de dreiging hoog, kijk nu voelen ze geen dreiging, dus nou dan kan ik wel even weg gaan. Even tukkie doen, ja maar dat gebeurt, ja en dan worden er allemaal uitgetrapt, heel ons PH werd er een paar keer uitgetrokken, omdat er eentje op snurken lag, hoppa. Ach dat gebeurt, dat heeft de korporaal al gezegd in ons kader, zodra het in het buitenland gebeurt, of tenminste op uitzending, ja dan ga je naar huis, doei, ja dat mag niet, ik vertrouw mijn buddies dat zij op post liggen. Ja, ze zijn dus niet te

vertrouwen.
I: Precies, ja, dat is niet de bedoeling. Heb je ze dat ook duidelijk gemaakt? Van joh, dit zou in het echt ook kunnen gebeuren van, neem het serieus.
R: Ja, ik heb het een paar wel verteld ja. Maar wel van mijn eigen klas, niet van andere, we lagen met twee klassen dan in PH, maar alleen van mijn eigen klas heb ik wel gezegd van nou lui, moet je goed luisteren het is niet alleen nu, maar het kan ook echt gebeuren hé. Maar ja, dat zagen ze niet in zeg maar, sommige zagen het gewoon niet in. En er zijn er ook een paar die er gewoon niet horen. Die uh.
I: Verkeerde mentaliteit bedoel je dat of?
R: Uh, ja. Want sterk zijn ze wel echt, er zijn er twee die zijn echt sterk, die lichamelijk gaan ze het gewoon fixen, alleen ja, mentaal niet. Aan de ene kant willen ze wel, ene kant ze denken van nou kijk, goede zaak en andere kant dan ja, dan hebben ze alleen minpunten en af en toe een stijgende en dan nok en dan gaan ze weer dalen en dan is het alleen maar weer één recht stuk naar beneden. Dat is gewoon echt jammer van die jongens en andere kant ook wel uh, wel beter dat ze misschien wel weggaan. Klinkt heel hard, maar uh, ik ben niet de enige die er zo overdenkt en het is gewoon uh, je ziet dat de groep er ook achteruit op gaat, iedereen gaat op elkaar fitten, want men krijgt allemaal irritaties, wij gaan, ik zeg er wat van, hij reageert, bij hem voegt er iemand bij, iemand voegt zich bij mij in, zo krijg je discussie in de groep, ja dat kan uren doorgaan, dagen zelfs, dat het nog elke keer nog steeds hetzelfde is, dus ook weer op elkaar fitten en dat hoef niet alleen ik te wezen, het zijn ook wel andere die elkaar heel de dag af lopen te fitten. En het zijn wel dezelfde, het valt wel op dat er gewoon een paar rotte appels inzitten.
I: Oke, precies, precies. **En over het algemeen gezien hé, zou je kunnen zeggen dat de afgelopen weken hier bij het Korps Mariniers je meevielen of misschien toch nog wel tegenvielen?** Over het algemeen gezien. Hé, als ik het zo hoor van nou ja, het gaat top met je.
R: Ja, eigenlijk zou ik me moeten uiten in onvoldoende, voldoende, goed. Dan is het bij mij gewoon uh, qua zwaar of niet zwaar, dan is het gewoon voldoende. Het is wel uh, mijn plichten voldoende, maar ik heb wel mijn uh, nou inderdaad, bij speedmarsen heb ik dan, of bij die BT's heb ik wel mijn grenzen moeten opzoeken en inderdaad daarna mijn grens verlegd en waarbij ik dus eigenlijk nu moet lachen als we op speedmars gaan. Dus het waren bij het begin inderdaad hele zware punten bij mij. Waar ik nu dan eigenlijk wat soepel tegen aan kijk, dus als ware, is het ja, was het zwaar, en daarbij is het nu voor mij een wat soepelere gewoonte geworden. Dat het bij mij ja, voor een andere zou het direct zwaar wezen als hij met mij mee zou lopen, maar voor mij uh, mijn lichaam gaat dat opbouwen, dus voor mij wordt het minder zwaar. Ik voel wel natuurlijk na een paar van die, als het een uurtje speedmarsen, of uh Bt-training bijvoorbeeld voel ik wel van nou, ik heb wat gedaan, ik heb mijn best, ik moet vooral inzetten. Maar niet dat ik zeg van nou, nu ben ik niet meer inzetbaar. Het is wel dat ik wel voel van nou, ik ken nu wel nog wat dingen, ik kan nu handelen ik ken nog dingen gaan doen. Maar ja, dat was wel voor mij wel uh, naar voren gekomen die vier weken zeg maar, dat het wel uh, verbeterd is al met al.
I: Ja, een stijgende lijn. Dus ook een beetje op dat mentale vlak als ik het zo begrijp hé, in het begin uh, eerste week was.
R: Fysiek zowel mentaal ja.
I: Ja, want de eerste week had je het nog een beetje moeilijk dan inderdaad.
R: Ja ik had het wel zeker zwaar ja.
I: En hoe komt dan, wanneer heb je die knop zeg maar, gevonden dat het, dat je er nu eigenlijk heel erg positief instaat?

R: Uhm, nou ik ben dan uh, ik heb die ene week heb ik toen uh ja, eigenlijk een beetje doorstaan zeg ik het dan zo maar, ik had het uh, klote en ik zat met twee man op mijn kamer en ik zat er altijd alleen of tenminste we zaten met z'n tweeën en hij zei nooit wat. Ja, we moesten onze kast inpakken, we moesten onze uitrusting klaar maken, eigenlijk alles was alleen maar op zaal eigenlijk, heel veel theorielesjes, maar ja, er wordt niet heel veel gepraat en dan kom je op zaal en dan is het weer stil. En dan was ik eigenlijk alleen maar aan het denken, denken, denken, denken. Nou ik schoot heel vaak schoot ik vol, dan ging ik even in de douche staan, schoot ik weer vol. Ik wist het niet meer en toen had ik dus een beetje, met een oude buddie, waar ik dus twee jaar eerder mee al gelopen heb bij de mariniers, maar dan via het VeVa, liep ik elke keer naar die kamer toe. Zodra ik wat moest doen, of als ik, ik had die kast klaar gemaakt, alla minuut, toen ben ik echt elke keer als we op zaal waren ging ik naar mijn kamer, deed die kast open, check, check, alles goed, ik heb alles keurig, ik kan zo weg. Hup, die kast weer dicht, op slot, dan ging ik naar die kamer. En dan hielp ik daar een paar lui, ja, dat ik dan aan het werk moest dat zou me niks verrotten, maar ik was wel bezig, ik kon praten, ik bouwde banden op met andere lui en dat ging wat soepelere, ik was niet te veel in mijzelf aan het denken, nou ja, toen ging die week natuurlijk over, de kazerne week was over en toen gingen we twee weken naar Texel. En toen was ik bezig, daar was ik op aan het verheugen, dat ik bezig zou wezen. Dat ik mijn geheugen, gedachten op een andere plek kon zetten zeg maar, nou en dat ging. Ik had het af en toe even zwaar, dat ik dan even een momentje dat we te lang zaten ofzo, dan uh, maar dan kon ik even snel bij mijn buddies terecht. Ik heb een paar goede buddies die dat gewoon van hé man, wat is er dan, je doet even wat anders dan normaal. Ja, ik zit niet lekker in mijn vel man, het gaat niet lekker. Oké. Nou je praat er even over, even een beetje babbelen, dan hebben we het even over en dan is het klaar. Ja, het ging direct goed, nou en dan ja, dan ging het ook gewoon en dat is eigenlijk een beetje mijn uh, mijn doel geweest van nou. Toen na die drie weken kwam ik thuis, nou helemaal trots natuurlijk, helemaal gelukkig dat ik mijn moeder weer zie natuurlijk. Ik had wat, nou er waren wat thuissituaties nou, die heb ik in dat weekend gewoon op kunnen lossen, tenminste rond tafel en het was goed, het was opgelost zeg maar. Iedereen had vrede en nou, dat was voor mij gewoon zo goed doel, ik had gewoon slechter, of tenminste ik kan wat meer met vrienden, uh, een vriend en een vriendin van mij die mot tussen elkaar, ja, dat trok mij heel erg, want ja het zijn mijn beste vrienden en beste vriendin en mijn beste vriend. Ja, die hadden een relaties en dat deed mij gewoon heel veel, zij zocht contact met mij, ik heb mij via een GV'er, de GV'er Mike, ken jij die.
I: Uh, nee.
R: De geestelijke verzorger, dat is een man die heeft voor mij nog gebeld naar haar om het uit te leggen dat ik er zo erg mee zat en dat zij wil graag contact met mij hebben, maar dat kon niet natuurlijk. Dus heeft zij het verhaal aan hem kunnen doen en hij heeft het verhaal weer door gebrieft aan mij op Texel. Hij is op Texel geweest toen, nou dat heeft mij ook heel erg geholpen. En toen het weekend alles uit kunnen praten en dat was gewoon uh, wel een kik van, ze zeiden tegen mij van jij moet het gaan doen, jij moet het fixen, ik vind het al heel wat dat jij nou, dat ik het dan geregeld had via de geestelijke verzorging dat ze even contact opnamen, dat maakte voor hun het beeld ook anders, van ja je bent misschien wel even weg, maar je bent er wel weer, je komt weer. En mijn moeder ook, ja dat was gewoon even een fijn gevoel we zijn weer bij elkaar en het is goed. Ja, ik ben misschien wel even weg, maar dat heeft nu een plek. Ik heb het opgebouwd waar ik het neer kan zetten. En dat is gewoon, nu kan ik gewoon knallen en ik weet ja uh, ik ga helemaal als stront misschien wel, ik ga misschien wel door de grond heen, ja ik ga kapot, maar toe ik ben er alweer vrijdag. Of ik nou helemaal stuk ben of dat ik nou helemaal fit ben, dat ken ook, maar ik ben er alweer. En ja.

I: Precies. Er is niks meer wat je tegen houdt op mentaal vlak.
R: Zo is dat. Ik ben uh, op dat moment, op dat plekje heb ik wel een knop gevonden zeg maar, ja.
I: Ja, dat is alleen maar goed om te horen.
R: Jazeker, nou daar ben ikzelf gewoon ook blij mee, dat ik heb kunnen vinden, want ik was, ik ben bang geweest bij het begin van de opleiding van, ga ik dat vinden dat knopje, want ze zeggen van je hebt het misschien al wel, maar ik had wel dat gevoel af en toe van nou, nu kan ik doorzetten en dan kan ik niet doorzetten. Maar doe het maar op het moment dat je het hebt, dat je het echt zwaar hebt, zoek het dan maar. Nou, en ik heb het wel, tenminste dat heb ik gevonden en dat voelt wel goed aan, daarom zei ik ook tegen u van ja, ik voel me echt super, ik voel mij positief.
I: Ja, dat is alleen maar mooi.
R: Ja, ik heb weinig bijzonderheden, tenminste tot nu toe hé, ik heb vanaf nu weinig bijzonderheden, dus uh, niet dat ik uitblonk dat ik slecht ben, maar ook niet uitblonk in goed ben. Dus ja, onder de leerlingen, tenminste onder de buddies zeggen wel dat ik goed dan, tenminste ze prijzen mij ook weer goed aan. Maar voor de rest, het kader enzo, die hebben nog geen uh, we hebben nog geen evaluatiegesprek gehad ofzo met het kader, dus uh, hoe hun over mij denken weet ik ook nog niet.
I: Nee, dat komt vanzelf.
R: Maar dat gaat komen natuurlijk. Daar komen we vanzelf wel achter, die kunnen mijn doen en laten ook wel zien van uh, hoe strak ze naar je kijken of hoe uh, globaal even snel. Dat is wel hoe ik het dan zien zeg maar.

I: Inderdaad. Precies. **En wat zijn echt, tot nu toe, je hebt er al een aantal genoemd natuurlijk, echt leuke momenten dat je het ontzettend naar je zin had hier?**
R: Leuke momenten dat ik het echt naar mijn zin had. Ik heb het echt leuk gehad op Texel, als ik eerlijk ben ja. Vooral uh, ja wij hebben niet echt een beste groep. Bij ons ik eigenlijk Bravo is de bijzonderheden klas, wordt elke keer gezegd dus uh. Wij proberen dan elke keer te verbeteren, dat vind ik leuk, nou ja leuk, ene kant vind ik het gewoon kut, echt gewoon klote, dat wij dus nu elke keer moeten, we moeten opbouwen, wij moeten laten zien dat wij het wel kunnen. En uh, dat was is Texel kwam dat zo mooi naar voren, wij waren elke keer een beetje de zieltjes, wij konden niks, wij kwamen altijd te laat, altijd bijzonderheden, nooit dingen schoon. Maar daarentegen, zodra wij moesten marsen, hadden wij één keer een normale mars, liepen wij iets om zelfs, kwamen wij als eerste binnen. Wij hadden een uh, normale mars, moesten wij marsen met uh, ik geloof tweede lijn was dat en we moesten derde lijn meenemen, twee stuks, dus twee van die grote jerrycans en we moesten, we moesten een gewonde meenemen, dat moesten we maken van twee pijpen en de dingen die je bij je had, dus een matje en ons touw moesten we weven tussen die. We moesten eigenlijk zelf zorgen en we moesten twee jerrycans meenemen. We liepen weer om, maar we kwamen weer als eerste binnen als groep, als Bravo. Toen moesten wij een botenrace doen en we moesten, van Bravo moesten we splitten, in twee groepen, één goed team en één slecht team, dus alle goede bij elkaar en alle slechte bij elkaar. En dan moest het goed team, moest tegen de andere goede teams. Nou, Bravo kwam na achtenveertig minuten binnen. We hadden alles ingehaald, ook Charlie ingehaald. Wij knalde als ik weet niet hoe, we gingen gewoon keihard. Dat zijn weer de dingen van fysieke momenten, voelde het gewoon tof om dan te laten zien wie we dan wel zijn, kijk ik praat heel vaak voor mijzelf op zulke, op de momenten dan. Ik zit in die groep, het gaat even over mij op dit moment, maar ik vind die groep, als groep hebben wij dat gefixt, wij hebben, dat vind ik leuke momenten, dat we dus uh, elkaar zo de mist in kunnen sturen als ware, maar met elkaar gewoon echt kunnen handelen en goed kunnen werken. Alleen het moet bij andere, niet alleen bij

mij, maar ook bij andere, moet het even doordringen, dat het wel kan.
I: En je bedoelt dan andere, gewoon de buddies in de groep?
R: Ja, andere buddies, want er zijn heel veel buddies die het wel zien hoor. En waar het ook gewoon kan, alleen er zijn er een paar die struikelen zeg maar, ja en dat maakt het vaak even, even net dat de groep weer, even allemaal gek wordt eigenlijk. En dan gaan we als groep onderuit. Terwijl als we allemaal sterk blijven en die andere misschien helpen dat het dan wel opbouwt. Ja, op het laatst, het wil eigenlijk, slecht, iedereen ketst, elke keer ketst het eigenlijk. Elke keer tegen elkaar en uh, heel vaak woordendiscussies, dus dat gaat gewoon heel snel elke keer. En uh, ja dat moet veranderen, dat is gewoon zo, maar we praten erover, we worden helemaal uit elkaar getrokken. Maar er is nog geen oplossing en we hopen nu, we hebben nu wel wat gevonden dan, we moeten, we hebben alle kamers nu verwisseld. Dus, er was één kamertje daar lagen dus drie op die eigenlijk, dat noemen we de drie musketiers, en eigenlijk altijd bijzonderheden hadden. Ze komen alle drie voor elkaar, alle drie bijzonderheden. Elke keer weer, keer op keer op keer op keer. Nu hebben we die uit elkaar getrokken, twee zijn alweer bij elkaar in, toevallig, die hebben dus stiekem onderling geruild van kamer, maar ja dat is hun eigen. Maar eentje, de ergste, gelukkig, die is apart. Die zit in een andere kamer. Dus dan proberen we met goede, proberen we hem te stimuleren om dus ook aan de gang te gaan. En we hopen dat het daarbij gewoon over is, dat wij nu echt een groep worden, want ze zeggen altijd de Alfa mannen, Bravo groep. Wij moeten gewoon gaan knallen. Wij hebben het in ons, dat hebben we laten zien bij de mars, bij de EHBO mars zeg maar en dan bij de botenrace enzo, zulk soort dingen, bij de BT laten we ook zien. Het zit erin, ja en speedmars ook zit er ook in. We hebben gister gespeedmarst, of eergister. Eergister gespeedmarst, ja het ging als de brandweer. Maar ja, we kunnen het wel, maar op de kazerne en als het op andere dingen aan komt laten we ons inkakken door een paar van die personen waar we allemaal op happen, we happen er allemaal op. En dat gaat gewoon fout.

I: Ja, op termijn ja. **En als je zou moeten zeggen welke zware punten je tot nu toe hebt meegemaakt, is dat er dan één of heb je nog wel meer echt uh, goede voorbeelden wat echt zwaar was binnen de opleiding?**
R: Wat echt zwaar was binnen de opleiding?
I: En dan bedoel ik niet van hé, speedmars is voor iedereen zwaar natuurlijk, maar het kan voor jou exceptioneel zwaar zijn voor een ander weer wat meer meevallen. Wat is specifiek voor jou een, ja, een zwaar moment? Op die ene week na misschien, dat kan ik mij ook goed voorstellen.
R: Het mentale was voor mij dan heel zwaar, ik heb het mentaal zwaar gehad en uh, ja daarbij uh, de mars, de laatste mars, de uitmars uit Oorschot. Dat was echt zwaar, dat was echt zwaar, daar dacht ik heb ik uh, zoals fysiek en zoals mentaal heb ik toch nagedacht. Lopend, al lopende heb ik wel nagedacht en toen heb ik ook, bijna gezegd die mars, ik heb echt te veel, heel veel nagedacht eigenlijk. Ik liep en ik liep en het ging wel, het ging wel, maar mijn clipjes achter gingen stuk, dus daardoor gaat, ja je snoert als ware je tas naar het rugdeel toe. Maar die clipjes waren dus stuk, dus ik kon hem niet meer aansnoeren, dus hij ging steeds verder slipte die weg en ging die naar achteren hangen, dus in plaats. Dit is je rugdeel en dat zit zeg maar zo tegen je rug aan en die tas die wordt aangesnoerd, maar die ging dus steeds meer dit doen. En ik moest zo gaan lopen, om die tas dus op mijn rug te laten hangen. Maar ja op het laatst, gaat het schommelen en het gaat wiebelen, ja en ik kon niet stoppen, want ja je moet toch door. En op het laatst uh, kon ik mijn heupband niet meer gebruiken, want zodra ik mijn nekband dan ging die wat hangen dus dan hing wel op mijn rug. Dus ik kon mijn heupband niet, alles droeg ik op mijn schouders, ja ik ging. Fysiek qua rug, of tenminste qua

schouders ging helemaal aan stront. Ik had mijn poten, mijn voeten had ik nergens last van echt nergens, ik had geen blaren, ik had nergens geen last van mijn knieën, benen niet, mijn kuiten niet, nergens. Ik kon er bijna mee hardlopen, dat gevoel had ik. Fysiek was het helemaal, totdat ik hier kwam, mijn schouders die gingen echt als stront, ik dacht dat ik kapot ging. Het begon te branden ik had geen gevoel meer in mijn schouders, het was helemaal wazig, ik had echt het idee van wat moet ik nu nog doen, wat valt er te doen. Dan kom je eigenlijk op het stukje mentaal. En dan kom je, of ik ga naar huis of uh, wat kan ik in de burgermaatschappij gaan doen, ja ik wordt automonteur, ik heb mijn papiertje toch al, of uh, ik wordt metselaar heb ik ook wel, of ik doe dit wel of ik ga dat wel doen, ik ga wel even met die werken en uh, waarom zou je eigenlijk marinier willen worden en dit en dat. En op dat moment dan loop je daar en loop je daar en af en toe dan schreeuwt de sergeant dus van uh, wil je nou marinier ja of nee, en dan komt dat stukkie op de één of andere manier, alles sluit je af onder dat lopen en je bent alleen maar aan het denken en dan komt dat moment komt, zoiets hoor je wel, dat de sergeant zegt wil je marinier worden ja of nee, niet alleen persoonlijk tegen jou, maar tegen de groep doet hij dat. En op de één of andere manier komt dat wel binnen en dan is het van ja, fucking hell wat ben ik toch dom aan het ezelen hé, het is net alsof een duiveltje, een goedaardige en een kwaadaardige zit en die heel de tijd aan het praten zijn. Nou, dan ineens flip ik als ware weer van, fucking hell, ik wil marinier worden, fucking hell, kom op, hé door gaan. En dan is het ook, voor dat je het weet is er een uur voorbij en dan is het tien minuten stop, dus dan knal je die rugzak af en dan denk ik van, fucking hell, ah heerlijk. Daar denk je dan even twee, drie seconden aan, want dan moet je dus je jas uitdoen, warme top aan doen, jas weer aan doen en je moet een theetje drinken, in tien minuten. Nou, dan is het in vier minuten heb je je jasje aan en je kopje thee. En dan denk je nog even van oja, mijn schouders daar zat ik mee, maar dan is echt heel je schouders is weg, daar denk je helemaal niet meer aan. En dat was voor mij echt een mentale stunt ja.
I: Ja, ja, van een mentaal zwak moment toch opeens weer helemaal.
R: Ja, het knopje. Dat je voor mij wel het knopje voelt, tenminste dat gevoel heb ik wel, dat het voor mij dan, dat is het stukkie, het mentale stukkie van, op het moment dat je het negatief helemaal hebt gehad en denk je van nou, nu is het eigenlijk klaar of bijna, nu is het bijna klaar, dat je dan denkt van ja, fucking hell, wie wil hier nou, wie wil het nou doen, ik kies er zelf voor hé. En dan moet je tegen jezelf, dan moet je als ware praten tegen mijzelf ja, jij wilt toch marinier worden of niet. Oja, pang. Het negatieve dat valt gewoon in het duister en het positieve bouwt zich weer op. En daarbij wordt je wel weer sterker, want nu als we dan zo'n mars gaan hebben en ik ga dus ook weer helemaal aan stront, denk ik van ja, maar dit is veel lichter als die andere keer, die heb ik ook gewoon uitgelopen en wat kan mij die kilometer nog verrekken. Ja, dat bouw je op.
I: Precies, precies. Je zou best wel kunnen zeggen, als ik het zo begrijp, dat je daardoor eigenlijk nog veel sterker bent geworden.
R: Ja en je voelt wel je kast uh, je kast gaat zeer doen aan het eind van de week. Alles gaat zeer doen, heel je kast doet zeer. Maar zodra je zo'n mars hebt uitgelopen denk je wel van fucking hell, ik heb het wel gefixt. Want het was niet niks, nee. Ik was niet de enige die dat zei, iedereen vond het moeilijk. Ja.

I: Inderdaad. **En zijn er momenten binnen de opleiding uh, dat je uh, dat je ja, je moeilijk ergens toe kon aanzetten?**
R: Uh, moeilijk ergens toe kon aanzetten. Uhm. Nou, ik heb wel zondags uh, zondags wel eens dat ik denk van nou, moet ik toch mijn huisje weer verlaten om uh ja, naar de kazerne te gaan zeg maar. Dat is voor mij, dat is wel uh, ik heb het eerst na die drie weken dan, had ik het er totaal niet moeilijk

mee, want dan had ik drie weken gehad, wekend thuis en dan denk ik van nou gaan we weer, huppatee, huppatee, vol aan de bak. En uh, vorige weekend had het er wel moeilijk mee. Ik was het weekend bij mijn tante geweest en uh, ja daar heb ik gewoon een hele goede band en met mijn tante en nicht dan, hele goede band mee en uh, ik denk dat ze mij iets te veel liefde, of tenminste iets te veel vertroeteld hebben als ware, waardoor ik dus iets te veel in een rustige setting kom, waarbij ik niet meer denk wat er moet gebeuren.
I: Nee precies, dat je eventjes te ver zeg maar, eruit bent geweest.
R: Ja inderdaad, iets te diep erin geweest ben. Als ik denk van nou, ik wil wel even rust pakken dit weekend, maar ik heb eigenlijk iets te veel mijn rust gepakt, waarbij ik dus gewoon weer een, ja wat ik zeg andere setting kwam, niet meer het militaire, wel ja, wel gedachten van militair, militair, maar uh, qua fysiek bezig zijn daags, gewoon echt lekker ontspannen, gewoon maximaal eten, een strootje roken, lekker koffie drinken, gewoon maximaal ontspannen. Ja en dan, terwijl je dat normaal, ja eigenlijk geen koffie drinken, je mag niet roken en je bent maximaal fysiek bezig daar. Ja, waarbij je dan eigenlijk dan gewoon je kop leeg hebt, dus dat is eigenlijk een beetje het tegenovergestelde. En dat twee, ja vrijdag was ik heel vroeg was ik daar, of tenminste vroeg, het is tien minuten rijden vanaf hier, ja, dat is gewoon ideaal, normaal moet ik drie uur, vier uur bijna. Dus dat scheelt sowieso ook al. Je bent vrij, je stapt erop en je bent er al, het is echt a la minuut ben je er, ja en dat is gewoon maximaal ontspannen direct, ontspannen, ontspannen, ontspannen. Hun vinden dat leuk, ik vind dat leuk, nou je voelt je rustig, douchen, badderen, bubbelbad, jacuzzi, ik ben er allemaal in geweest. Gewoon maximaal. Thuis doe ik dat niet, ja hier is dat wel gebeurt, ja en dat is dus, het fysieke punt of uh, het zware, wat ik zondag eigenlijk even had van. Maandagochtend ben ik zelfs gegaan, normaal ga ik zondags vanaf mijn moeder ga ik normaal zondags hier heen, maar hier ging ik maandag 's morgen, dus half acht moest ik beginnen en ik was hier om kwart voor zeven. Ja, dat was echt, dan moest ik ze uitzwaaien zeg maar, nou bedankt voor het weekend 's morgens vroeg om half zeven. Ja, dat was mentaal ook wel een klap, dat was echt zwaar.
I: Ja, dat is ook wel, hoe zou je dat volgend weekend misschien aan willen pakken?
R: Nou volgend weekend gaat ik sowieso niet maandags naar huis. Of maandag hier heen, ik ga gewoon zondags weer. Inderdaad, dan ook nog in een rustige setting, op mijn dode gemak hierheen. En niet dus maandag ochtend, hup ik moet die tijd halen, want om half acht moet ik op er staan, nee gewoon ik zie wel, ontspannen, huppatee, ik ruim mijn kastje in, heb ik nog tijd over dan ga ik nog even de wal op. Dat is gewoon hoe het kan nou, en dan uh, ja van het weekend gewoon wel mijn rust pakken, wel ontspannen, misschien dat ik wel even uiteten ga ofzo, dat ik wel even lekker mijn voeding heb, dat ik even een keer wat anders heb dan die standaard maaltijden. Maar wel gewoon op tijd naar bed en misschien dat ik zeg van nou, ik ga even één avondje uit ofzo. Maar ik wil wel gewoon ja, gewoon ontspannen, maar niet te veel ontspannen zeg maar, ik wil wel bezig blijven, ik ga niet zeggen, ik ga zaterdag, net zoals vorige weekend dan de hele week, heel het weekend lekker op de bank in mijn trainingspakkie, peukie roken, koffie drinken op de bank. Nee, ik wil wel uh, dat ik gewoon zaterdag even, ik zeg maar wat, vier, vijf bezoekjes heb dat ik daar even heen fiets van hé hoe gaat het hier, nou met mij gaat het goed hoor en uh, even naar die en even naar die, dat ik wel even bezig ben, dat ik wel heen en weer fiets of heen en weer rij, hoe dan ook, maar dat ik wel bezig ben.
I: Ja, dat je nog een beetje scherp blijft.
R: Ja inderdaad, dat ik wel op de been blijf. Dat is wel uh, zo ga ik het proberen te verbeteren, dan hoop ik dat het dan beter is. Wat het daarbij ook is, ik ben dan nu uh, dit weekend alleen bij mijn tante geweest, dus ja, dan praat je, je gooit je verhaal één keer op tafel bij iedereen, nou hoe is het

gegaan. Nou dat gaat misschien nog een paar dagen van hoe was dat dan, oja, dit en dat heb ik ook nog gehad van het weekend dan, dat komt af en toe een keertje boven. Maar zodra ik dus thuis ben zijn er heel veel mensen die geïnteresseerd zijn. Mijn buurman die komt altijd, dan sta ik een strootje, een peukie te roken zeg maar voor mijn huis en dan komt de buurman van hé, hoe is het gegaan. Nou dan loop ik de poort uit, dan komt de andere buurman aan, hé hoe is het met jou en hoe gaat het. Nou, en je moeder vertel je het, mijn zus die woont dan wel thuis, maar die is heel vaak bij haar vriend, dus van hé, dan kom je daar even langs van hé, hoe is het gegaan en dit en dat. Nou, dan kom ik bij opa en oma, maar dan vertel ik eigenlijk het verhaal, heel het weekend, misschien wel vijf, zes, zeven keer. Waarbij ik wel in die setting blijf, van ik moet er maandag weer heen, ik blijf in die setting. Ja en dan is het zondag van nou jongens, toedelledokie, ik ga weer even een weekie heen. Waarbij ik wel dus op, mentaal op het peil blijf van, vergeet het niet, want je gaat er gewoon weer heen. En dat heb ik van het weekend wel gehad, dat ik echt gewoon dacht van, eigenlijk gewoon niet aan dacht zeg maar, dat ik gewoon helemaal ontspannen was en ik deed mijn eigen ding en ja, waarbij ik dus andere dingen ging, wil onderzoeken zeg maar, dat ik uh, bezig was met emails omdat ik dat nog even moest regelen en nu denk ik ook ja, ik zit in nu pak, denk ik er ook aan. Het weekend dat ik dus wel een keer thuis was, dacht ik dus wel gewoon van hé, oja ik ben er wel mee bezig. Oja, ik ben er mee bezig en ja, wassen en dan komt het vaak voorbij, nou van het weekend werd er voor me gewassen en zulk soort dingen. Zo zie je het niet en wordt je eigenlijk een beetje afgezonderd en dan, dat is bij mij wel uh, dat dan het negatieve en hoe ik het wil verbeteren dan gewoon inderdaad dat het wel een beetje warm blijft, dat het vuurtje niet uit wakkert.

I: Ja, precies, anders kan het inderdaad weer moeilijk worden om terug weer terug te gaan naar de kazerne. **Op welke momenten van uh, binnen de opleiding, heb je, denk je, of zeg je voor jezelf heb je discipline nodig gehad?**
R: Discipline uh. Op de momenten dat jij dus, dat ik wel mijn kutzooi voor elkaar heb zeg maar. Wij hadden op Texel hadden wij dan elke ochtend gewoon inspectie. Eerste lijn dan en dan moest je dus, nou je moest dus je veldfles optoppen, je moet je thermos optoppen met warm water, met thee en suiker en je moet je cup helemaal schoonmaken, je moet je lepels moet je schoon hebben, je moet je wapenonderhoud hebben gedaan, geknipt, gepoetst en geschoren, je schoentjes gepoetst, nou, dat is gewoon routine zeg maar. En uh, ik deed er altijd echt mijn best op, ik wil gewoon dat dat, het moet gewoon, dat moet gewoon. Ik vind dat, het is voor je hygiëne, je pannetje, het gaat om je mok gaat het, het gaat om je schone drinkwater, het gaat om je thermos, lekker warm thee, als jij in het veld zit en het begint te regenen of wat dan ook je moet even zitten, heb je wel lekker thee, dat is wel lekker hoor. Gewoon je snackpack dat is nou gewoon je, af en toe voor het eten, je voeding moet je hebben nou, dat vind ik gewoon echt belangrijk, dat moet ook gewoon gebeuren, ook al heb je weinig tijd dat is het eerste wat ik doe, ik maak eerst mijn kutzooi voor elkaar en daarna ga ik ontspannen als er tijd over is. Niet eerst van ah, ik ben eindelijk terug, even vijf minuten zitten, oh kut, ik heb tien minuten, dan moet ik dit en dit en dit doen. Nee, eerst dit doen en misschien dat ik daarna zeg van nou, kijk ik heb in tien minuten dit gedaan, nu kan ik even zitten. Maar uh, dan hadden we dus 's morgens die inspectie en dan inderdaad dan uh, had jij alles goed, maar ja een paar niet en dan werd heel de groep gepakt. En dan dacht ik wel van ja, fucking hell, ben ik weer de sjaak, omdat hun het niet doen, dat gaf mij wel discipline van ja, ik doe gewoon mee, tenminste *save it*, laat het gaan, want ja, je moet het toch wel doen en de korporaal ja die, ja, die zegt toch dat wij allemaal slecht zijn op dat moment, terwijl ik van mijzelf dan weet van, ik heb het toch wel voor elkaar, maar die tijd komt wel. Dat is gewoon wel waar ik denk van nou, dat is discipline.

I: Ja, precies dat je gewoon.
R: Doorzettingsvermogen heb van, ik fix het de volgende dag gewoon weer. Ja, ik doe het wel, ja, en dat is wel zo, zodra ik dus tijd over heb is nu, heb ik nu ook dat ik, ik ga niet meer relaxen, nee, ik ga asap naar iemand anders en ik trek gewoon iedereen van zaal en ik heb ze gewoon. Ja, maar dan moeten ze niet tegen mij komen te zeggen van ja, ik heb geen tijd gehad, ik heb geen hulp gehad, nou dan is het gewoon dan kennen ze mij, want dan ben ik geen buddie voor hun hoor, dan lup ik ze er gewoon bij. Zodra ze dus mij gaan, want dan luppen ze mij eigenlijk, van ja, ik heb geen hulp gehad, terwijl ik dus eigenlijk in mijn vrije tijd, wat ik doe mijn best om snel klaar te zijn, ik heb tijd over, ga ik ze, ga ik hun helpen en dan gaan ze dus luppen van ja, ik heb geen hulp gehad. Oeij, dan ben je bij mij de lul, want dan zeg ik gewoon even van ja ho ho, je wilde geen hulp hebben of ik heb je hulp aangeboden en ik deed wat, maar je doet zelf gewoon niks. Ik kan het ook, dan kan hij het ook, klaar. Dat is gewoon, dat is hier boven, wil je het wel. Als ik het kan, kan hij het ook. Dat je een keer een foutje maakt, alla, maar het kan gewoon. Het is niet onmogelijk, het is niet onmenselijk, je moet gewoon vol erin gaan, bij elke opdracht.
I: Ja, en is het dan ook zo dat bijvoorbeeld dan die jongens die dat, uh dan lopen te zeggen van joh, ik heb geen hulp gehad met alles op orde maken, dat die dan minder discipline hebben? Denk je.
R: Ja, jawel. Of soms helemaal niet. Dat is één ding dat zeker is ja, dat klopt. Ik heb bij elk, ja, ik heb ook mijn dippies hoor overdag, maar ik heb wel dus, als er dus wat gevraagd, of tijden moeten gehaald worden, dan wil ik eigenlijk altijd de eerste zijn, gewoon knallen. Ik wil ervoor gaan, misschien wordt ik wel geen eerste, of tenminste eerste, misschien wordt ik wel, gaan we gewoon niet als eerste naar buiten, maar dat ik weet dat ik mijn doel heb, ik ga als eerste, weet ik zeker dat ik tijd overhoudt om andere te ondersteunen. En dat is weer iets wat mij wel zint en dan kan ik op dat moment kijken of het een keuze is voor mij van nou, moet ik ze gaan helpen nu, of hebben ze geen hulp nodig. Is het echt iets voor hunzelf, want als ik een tas moet in gaan pakken voor twee man, terwijl hij dat heeft ingepakt moet ik, ja dan gooien we of te veel erin of we missen onderdelen, ja dan kan je beter misschien een zeggen hé ik pak de lijst heb je dit, heb je dit heb je dit, check, check, check, ja goed. Nou daar kan ik hem dus mee helpen, maar ik kan niet en mijn spullen pakken en zijn spullen pakken, dan gaat het fout, dat botst gewoon. Maar, dan is er dus op zo'n moment als ik dus tijd heb, probeer ik te helpen. Of het uitkomt, als het uitkomt dan help, dat is wel mijn doel. Eerste paar weken had ik dat niet, tenminste eerste paar weken, eerste week ander halve week had ik echt van, dat moest ik dat wel opwekken zeg maar, van nou oja, gewoon knallen en zodra je dus tijd hebt, gewoon direct andere helpen. Daar moest je achter komen als ware, want ja, ik had wel een beetje ervaring, maar niet zo van nou, je moet het nu allemaal echt met z'n allen rooien en nou, dat is wel allemaal naar boven gekomen, dat je nu direct hebt van nou, oké, er gebeurt wat, actie, reactie, direct pang, oké ik ben klaar, hup helpen, boem. Hoe dan ook helpen, gewoon gaan. En misschien vind ik wel op dat moment van ja, fuck hij doet de hele tijd niks je zit heel de tijd in je neus en je zit heel de tijd met je telefoon stiekem, of zoiets. Hij doet elke keer iets, terwijl hij dus elke keer niks doet, moet ik elke keer mij haasten omdat ik hem wilt helpen. En dan op zo'n denk ik dat wel, maar ik help hem gewoon, maar ik spreek hem later daar wel op aan van, nu weer de zoveelste keer dat je weer te laat bent, dat ik je weer moet helpen, wij moeten weer, niet alleen ik, ook anderen moeten weer ondersteunen en je leert het gewoon niet. En zo zijn er wel een paar, dat we elke keer knallen moeten, elke keer moeten aansturen, elke opnieuw, maar er gebeurt niks, er komt geen verandering in, geen lichtpuntjes, ja, bij sport toevallig, dat hij in misschien iets beter is in iets dan ons. Dat is ook één punt, nou dan kom je er niet bij de mariniers. Je moet alles kunnen.
I: Ja, daarom. Voel jij je ook een beetje misschien verantwoordelijk voor de groep.

R: Nah, voor de groep niet nee. Ik uh, wordt ook wel gezegd, dat ik wel mijn steentje erin bijdraag inderdaad, omdat ik wel vaak, ja graag direct aansturing wil hebben, dat ik daar help bij aansturen en vooral bij de klasse oudste, van nou, moet ik even wat doen. Als ik klaar ben dan meld ik mij eigenlijk bij hem van wie moet ik ondersteunen, dat hij mij de opdracht geeft om mij weg te sturen, niet dat ikzelf me, af en toe dan doe ik even snel, ik heb hem al geholpen hij is al weg, ja oké, wie moet nu helpen. Ik wil het wel via hem doen, ik wil dan niet hem overtreffen om de leiding te gaan nemen om hem uit zijn rol te trappen als ware. Ik wil hem wel, nou, hij blijft het baasje, dus hij moet mij gewoon aan proberen te sturen. Dat is ook zijn doel. Dus dan probeer ik wel uh ja, dat probeer ik, maar ik mag wel graag leiding geven ja, dat wel. Ik mag wel graag uh, ja, leiding geven, aansturen vooral, dat mag ik wel graag doen ja. Maar dat moet je niet te veel overtreffen natuurlijk uh, je moet wel.
I: Nee precies, je kent je plek zeg maar.
R: Ik weet wel tot hoever ik kan gaan. En ik vind, zodra ik dus, in zulk soort dingen dus, of te ver ga, of wat dan ook, wil ik kritiek hebben, want dan weet ik, als ik kritiek krijg kan ik er wat mee doen. Ik kan er wat op reageren, maar ik kan ook even wachten en inderdaad van nou, sorry man, ja je hebt gelijk. Dan weet ik dat van mijzelf van nou, nu, dit is dus bij hun van nou, zo is het goed, zo mag je wel doorgaan, maar niet hoger, je moet niet nog erger gaan worden. Nou dan weet ik van nou, dat is voor mij ook een leer moment van kijk, ik wordt ook aangestuurd, dat ik niet de enige ben die aangestuurd of, dat ik niet diegene ben die iedereen aan moet sturen, nee, hun sturen mij ook gewoon aan. Je moet elkaar corrigeren zeggen ze de hele tijd. Dat ze mij ook gewoon kunnen aansturen op momenten dat ik iets te ver ga of ik iets te overdreven doe of zulk soort dingen. Ja. Maar ik ben ook aangestuurd dat ik dus inderdaad te veel wil doen met speedmars. Ik bleef te veel motiveren. En op het laatste werden ze daar dus gek van dat ik alleen maar, hé jongens blijf opgesloten hé, blijf opgesloten. Ja, dat is gewoon, vind ik motiverend als ze dat tegen mij roepen van, blijf lekker dicht tegen elkaar, dan vallen er geen gaten en dan wordt het alleen maar makkelijker. Dus ik bleef heel de tijd roepen van, hé jongen kom op hé we blijven opgesloten. Ja, wat blijven opgesloten, omdat hun dus of fysiek moe zijn, of mentaal op een punt zitten, en ja, dan horen ze dat, nou hou je waffel joh, ik ben al, ik kan niet dichterbij lopen. Ik bedoelde niet van, je moet opsluiten nee blijf opgesloten, jongens hou het gaatje dicht. Ja en dan zulke momenten, ja ik probeer mijn best te doen, ja, omdat er werd gezegd van motiveer elkaar, nou dat vind ik motiverend, tenminste ja, ik zeg het je, ik heel de twee rondjes gelopen en maar roepen en maar roepen, jongens blijf opgesloten hé, let erop, let erop. Ja, toen kreeg ik op het laatste op mijn sodemieter van ja, je moet misschien ietsje minderen, want ja ik bleef dus te veel doordrammen van jongens motiveren hé, ja dat was gewoon. Maar dat werd dus inderdaad tegen mij gezegd, nou daar heb ik van geleerd, zodra er nu wordt aangestuurd door iemand, dan hou ik mijn mond, maar als er niet aangestuurd wordt, ja dan trek ik mijn bek wel open, ja, dan stuur ik wel aan. Dus dat is wel uh, ja, zo sta ik een beetje in de groep zeg maar.
I: Precies. En ook heel leerzaam.
R: Nou ja, ik bedoel, ik kan hun misschien iets aanleren, zodra hun, ik hun kritiek leveren of gewoon hun corrigeren, dan leren hun ervan. Maar zodra ik het dus fout doe, dan corrigeren ze mij ook. Nou ja, dat is gewoon, meestal wordt ik gecorrigeerd door een OV'er ofzo, die hebben dan wel een vorige blok gedraaid, dus die zeggen van hé, je moet het even zo en zo aanpakken of dat gaat iets te ver, nou ja zo kan het wel maar als je het de volgende keer zo doet, ja, dat is gewoon voor mij ook goed gevoel van nou, dan weet ik van hoe ik de volgende keer moet reageren, of hoe ik de volgende keer moet handelen, dat is voor mij wel een top gevoel, ja.

I: **Vind je van jezelf dat je meer gedisciplineerd sinds je hier bij het Korps Mariniers zit, dan toen je, zeg maar, voor deze opleiding, nog in de burgermaatschappij?**
R: Ja, ik ben wel meer gedisciplineerd ja. Ja.
I: En kan je dat toelichten, heb je voorbeelden voor mij, waarin je dat kan, waarin je dat laat zien dat meer gedisciplineerd bent geworden?
R: Uh. Ja, gewoon elke keer als er wat gezegd wordt dan haal ik dat gewoon. Ik verzuim het niet en uh, zodra er dus uh, hoe kan ik dat het beste zeggen.
I: Is het dan bijvoorbeeld zo dat je uh, zeg maar voor deze opleiding nog wel eens dingen wel verzuimde of iets niet nakwam?
R: Niet bepaald zo'n verzuim, maar gewoon dat ik dacht van nou, ik kan ook wel tien minuten later komen zeg maar. Zo, want ik keek ruimer, ik keek soepeler het is nu gewoon allemaal, pats, strak, huppatee, knallen, strak, strak, strak, alles moet gehaald worden. En daardoor zie ik wel dat ik uh, de discipline wel heb om echt door te zetten, gewoon elke keer door te zetten, aansturen en gewoon uh ja, ineen te blijven zeg maar, gewoon uh. Dat ik niet alleen mijzelf ermee voldoe, maar ook andere ermee kan voldoen. Ja, dat is wel uh, vergroot zeg maar, sinds voor dan na, zoals nu dan. Zeker een helder punt geworden bij mij.

I: En, nou ja goed, je bent natuurlijk ook al uh, vrijwel op de hoogte van nou, er zijn al een aantal afvallers natuurlijk binnen de opleiding. **Hoe komt het denk dat sommige afhaken binnen de opleiding waar jij eigenlijk doorgaat, waar kan dat aan liggen, denk je?**
R: Mentaliteit, ja. doorzettingsvermogen ja. En fysiek niet op orde. Nee, gewoon niet voorbereid, misschien niet voorbereid, helemaal niet. Dat zie ik wel, dat is echt slecht. Je gaat fucking hell een mariniersopleiding doen, je gaat geen één of ander, je wordt geen keukenprinses, ja. Dan moet je gewoon jezelf te proeven stellen, voordat je hieraan begint, tenminste zo heb ik het gedaan. Ik stelde mijzelf op te proef, als ik ging hardlopen nam ik op het laatste een tas mee, ik had er gewoon gewicht in zitten, met kussens, zodat ik het gewicht hoog en laag kon verdelen en ik ging gewoon knallen. Ja, ik ging mijzelf op de proef stellen, mijn zusje fietste er naast, maar ik ging zelf mijn grenzen opzoeken. Ja, dat vind ik, dan ben je je aan het voorbereiden voor een mariniersopleiding. Zodra jij dus, zo was er nu eentje, die was gras, of uh, bestuurder van een grasmaaier op een golfbaan, ja, die heeft last van zijn scheenbenen. Nou ja, wat doe je daags op zo'n grasmaaier, ik bedoel, dan, hoe kom je er dan ook bij om marinier te worden. En dan vind ik bij mijzelf, ga dan naar de sportschool, ga dan hardlopen, ga jezelf prikkelen, zoek fysiek je grenzen op. Nee, gewoon niet, en dan kom je met zo'n open dag, ja en dan ga je onderuit. Zestien keer opdrukken, zesentwintig keer sit ups, ja fucking hell. Maar dat is dus dat fysieke, zulke zijn er ook die het fysiek gewoon niet aankunnen. Zo één hadden wij ook bij ons in de groep dan ook, ja, en wat doe je hier dan ook. Dan vind ik het ook niet gek dat je dan fysiek uitvalt en uh, en mentaal zijn er ook gewoon veel die uitvallen. Die zeggen dus dat ze fysiek niet kunnen, omdat ze dat mentaal denken, terwijl ze het mentaal wel kunnen, of als ze het fysiek wel kunnen, maar mentaal, dat het knopje niet omgaat, dat kunnen ze niet vinden. Want ze zeggen ook elke gezonde Nederlandse jongen kan dit. En daar geloof ik ook wel in, dat voel ikzelf ook wel. Ik heb dan al gesport en getraind ik weet het allemaal, maar ik weet zeker, als je mentaal dat knopje kan vinden, gewoon een gezonde Nederlandse jongen, fysiek kan een gewone gezonde Nederlandse jongen dit gewoon aan. Alleen, bovenin moet het zitten, dat is één ding dat zeker is.
I: Ja, dat is zeer belangrijk eigenlijk.
R: Ja. Tenminste zo ervaar ik dat hoor, zo ervaar ik dat, dat heb ik echt uh, dat mentale dat heb ik

nodig. Want fysiek heb ik uh, niet echt het gevoel van nou, pfoe, nu moet ik er echt uh, nu moet ik er of aan gaan werken, nee.

I: En uh, ook een vraag die ik nog wil stellen die ook nog, die ik ook nog in het vorige interview heb gesteld, ben ik wel benieuwd naar hoe je daar nu eigenlijk tegenaan kijkt. **Denk je dat je van jezelf goed bent voorbereid voor de opleiding van het Korps Mariniers?** Hé, je zei daarnet al, ja fysiek heb ik al eigenlijk mijn grenzen al weten te verleggen.
R: Ja, inderdaad, van de vooropleiding heb ik ze al opgezocht. Tenminste dat ik wel dacht van nou, kijk dit is een grens bij mij en uh, nou of ik kan het zelf inderdaad of gaan verleggen of dat nou, niveau goed is. Ja, inderdaad ik heb uh, ik heb het bij het Korps wel verlegd al.
I: En had je het ook nodig denk je, hé die voorbereiding en was dat goed?
R: Ja, dat was wel nodig ja en het was ook inderdaad wel goed ja. Ik ben er wel op vooruit gegaan ja.

I: Ja, precies. Zou het ook kunnen zijn, zeker ook uh, als we kijken, nog even een terugkoppeling maken naar die afvallers, uh, waar jij dan wel doorgaat, **zou het ook kunnen zijn dat je het wel trekt, omdat je een andere achtergrond hebt?** Zeg maar de gezinssituatie bijvoorbeeld, zou het daaraan kunnen liggen dat sommige jongens wel afvallen en jij dan niet?
R: Ja, hangt misschien wel, het zal misschien inderdaad wel mentaal een breekpunt kunnen wezen voor die jongens, dat de andere dus, uh, klinkt misschien raar, maar een softer thuis heeft en die ander misschien iets harder aangepakt is vroeger, dat die denk van, je zorgt maar voor je eigen brood, hé en die ander zegt van nou, als je lekker thuis komt krijg je van mij wel wat geld om uit te gaan, bijvoorbeeld hé. Dat ik gewoon moet zeggen ik moet mijn eigen brood verdienen en hij moet, hij krijgt het allemaal wel. Dus, dat hij dus mentaal ook anders gaat denken, want hij denkt dan van, ja maar thuis krijg ik toch wel wat. Kijk als ik denk, als ik bijvoorbeeld zou denken, nou je moet het toch zelf verdienen dus of, ik moet toch wat, dus als ik het dan niet meer zou willen, ik moet toch wat, dus kan ik net zo goed doorgaan. Ik wil het sowieso, dus, maar dan, zou bij mij geen breekpunt wezen en misschien bij een ander inderdaad wel, omdat hij dus thuis, op een roze wolk gaat, of op een witte wolk, dat het bij hem thuis helemaal zo is, ja, dat is misschien wel een breekpunt, dat ik denk van ja wat doe ik hier dan eigenlijk.
I: Ja, ja. Dat is denk ik ook zoiets van uh, zeg maar, de zelfdiscipline die van huis uit hebt meegekregen, die speelt daar ook een rol in hoor ik hier.
R: Ja, ja. Wat ik toen bij het eerste gesprek had bij aangegeven had, nou mijn zusje, altijd voor mijn zusje verzorgd. Inderdaad, zulke dingen, dat is thuis, uh, is wel je thuis maar uh.
I: Maar je moet ook dingen doen.
R: Ja, inderdaad, je moet natuurlijk je dingen doen daar, het is niet dat ik thuis kom ik, mijn poten op de bank ga zitten en klaar. Dan gaat gewoon het leven door en kijk, bij andere is misschien inderdaad, dat het bij hun echt stopt van nou, hé heerlijk, nu ben ik even, nu wordt ik vertroeteld op mijn roze wolkje, mama komt met het beschuit met muisjes, nou zo. Gebeurt niet bij mij, klaar. Dat is misschien dat verschil wel. Dat andere er eerder mee stoppen.

I: Precies, precies. **Welke rol spelen je mede mariniers eigenlijk in de groep als je uh, in het wel of niet halen van je grenzen zeg maar?** Dat ze je over dode punten kunnen heentrekken of mentaal steunen, wat is de rol specifiek van uh?
R: Uh, mijn mede mariniers steunen mij vooral gewoon op momenten dat je het fysiek zwaar hebt, mentaal zwaar hebt, dat zie je duidelijk. Gewoon zodra ik dus een inkak moment heb en ik zeg van,

fucking hell hé, ik weet het niet, ik weet het niet of ik het wel ga fixen. En dan zeggen die andere lui gewoon van, jij gaat niet naar huis, of jij gaat niet huis of iets van, nee man dat moet je niet doen, je moet echt hier blijven gewoon fucking hell, waar ben je mee bezig M2. Dan geven ze je het liefst een klap tegen je schouder ofzo, van hé, even wakker worden, jij gaat niet naar huis, jij blijft hier, jij gaat het met ons ga je het fixen. Dat geeft mij meer een kik dan dat ze zeggen van, hé man maar uh, ik denk dat het toch wel beter is dat je blijft, maar ja het is toch je eigen keuze. Nee, dat doen ze echt niet, het zijn wel mannen, het zijn wel echt van nou, fuck, jij gaat gewoon blijven, klaar. En ik help iedereen, want zodra, hun willen ook, zodra hun wat hebben, dat jij ervoor ze kan staan. En zo moet je dan inderdaad allemaal kunnen handelen en ze trekken je gewoon mee, allemaal. Misschien een paar zullen dat eens nalaten, maar er zijn er heel veel die nemen mij gewoon mee, ja.
I: Precies, ja. Dus zeker ook bij het slagen van bepaalde opdrachten of dat soort dergelijken, dan heb je elkaar echt altijd nodig.
R: Ja, ja, bij sommige dingen, sommige punten te halen heb je elkaar één ieder nodig ja. Je kunt het alleen niet fixen en sowieso dit fix je helemaal niet alleen, mariniersopleiding kan je niet alleen fixen, dat doe je met elkaar.
I: Precies, altijd een teamprestatie.
R: Met team ja, je kan ook gewoon anders niet redden. Echt niet. En je ziet ook wel dat het veel gemakkelijker wordt, zodra je dus met lui onderling bent. Dat je het met elkaar kunt doen, dat scheelt gewoon veel meer. Op de één of andere manier is het in teamverband en je krijgt steun en toeverlaat, zonder dat je het wilt geven en zonder dat je het door hebt. Dat gaat gewoon.
I: Ja, zat dat er al vanaf het begin eigenlijk al in?
R: Nee, we moesten wel opbouwen. Moesten we wel opbouwen. Kijk, ik en dan die OV'ers en nog één jongen, die kwamen dan uit VeVa, ik dan en nog één en die OV'ers, kijk die hadden die *feeling* al, die wisten al van elkaar, van nou, zo op zulke momenten moet je elkaar door, ja, door elkaar schudden of meeslepen, of aansturen. En bij andere is dat niet zo, die andere die moeten dat dus gaan opbouwen, die moeten dat gaan zien, die moeten dat ruiken van, kijk dat is, dat moet ik hebben, zo moet je dat doen. Die moeten eerste dat lichtpuntje even hebben en dan gaat het van zelf en dan inderdaad, na een paar weken, ga je dat zien dat het gewoon automatisch gaat, zonder dat je het door hebt onder het werken door gaat het gewoon. Hoef je niet meer op te zoeken van oja, nu moet ik hem gaan aansturen, nee, dan stuur je hem al aan, dan gaat het al, dan ben je al bezig. Dat moet, dat is die groep waar je het voor doet.

I: Precies. **En wat zijn echt hele sterke punten van jou specifiek binnen de opleiding, wat kan jij heel goed of wat gaat heel goed?** Je hebt al een aantal dingen natuurlijk genoemd. Hé, je wordt vaak positief gevonden door de groep.
R: Ja, inderdaad ik wordt positief opgeschreven altijd ja. Wat ik goed kan, ik uh, mijn eigen tijden zo snel halen en daarbij dan direct iemand ondersteunen en helpen.
I: Ja, dat vindt je dus echt wel belangrijk dat je dat goed kan.
R: Ja, inderdaad, ik vind dat leuk en belangrijk. En ik laat zien dat ik dat kan. En ik ben goed fit, ja, goed fit ja.
I: **En wat zouden nog verbeter punten kunnen zijn?** Wat kan nog beter zeg maar.
R: Voor mij, wat ik dan deze week ook een beetje naar voren kwam dat ik dus uh, mijn grens leer zoeken in het aansturen. Ik mag graag aansturen, kijk ik kan goed aansturen, daar wordt ik ook wel eens op benaderd van nou, je kan goed aansturen, je bent goed bezig op het moment van aansturen of uitvoeren van dingen, maar weet wel je grens. Nou dat is mijn doel wat ik nu eigenlijk een beetje

wil bereiken om mijn grens te vinden daarin, dat ik wel mijn grenzen weet binnen het aansturen en de kar aan trekken. Dat is wel een nadeel wat ik dan bezig, wat ik heb gezien zeg maar.
I: Precies, precies, dus dan probeer inderdaad nog toch met feedback van of je mede mariniers.
R: Ja, met kritiek van mensen, daar wil ik wel wat mee doen. Ja, ze schrijven mij positief op en ze praten redelijk positief over mij en dan komt altijd het negatief. Nou dat wil ik dus niet hebben, ik wil gewoon dat ze positief over mij blijven denken. Dat is mijn *feeling*, ik wil gewoon positief blijven. En natuurlijk nou ja, dat ik te vaak mijn bek te ver open trek of wat dan ook, daar kan ik aan werken. Daar hebben ze mij kritiek op gegeven, nou dan weet ik dat en dan kan ik daar aan werken. En uh, ja dat was eigenlijk mijn minpunt wel, ja. Voor mij voelt het ook heel groot eigenlijk, dat het kritiek, dat ja, ik *save* het gewoon, ik reageer er niet zo veel op, maar ik heb wel het gevoel van nou, het zit wel hoog, dat moet ik wel echt gaan verbeteren, daar ga ik gewoon echt aan werken, ja, dat wel.
I: Ja, zo groei je ook in de opleiding lijkt mij.
R: Ja, en zeker, zodra ik kritiek heb gehad, laat ik het altijd even bezinken en misschien dan om uh, na zo'n kritiekpunt dat ik wel zo keer op hap of dat ik er wel een reactie op geef, maar daarna kom ik altijd elke avond of middag of volgende dag kom ik even terug van, ja pik, ik heb het begrepen, ik snap het, ik heb mijn punt erin gevonden ik weet wat ik fout heb gedaan, ja *thanks*. Gewoon goed met elkaar praten en dan is het gewoon weer helemaal rond, gewoon hetzelfde als 's middags voordat het gebeurde, zo gaat dan eigenlijk steeds, alleen ik heb er wat van opgestoken. En zo vind ik, zo hoort het ook te gaan.
I: Ja, dat lijk mij ook, ja, het blijft een opleiding natuurlijk waarin je dingen moet leren.
R: Ja, uiteraard.
I: Dus zo doe je dat. Hé ik vond het weer een hartstikke fijn gesprek wat we hebben gehad.
R: Ja, ik ook.
I: We zitten weer aan de tijd.
R: Super.
I: Ja, de eerst volgende keer wordt dan weer uh, dat is dan ook tevens de laatste keer, dat is over zes weken ongeveer. Dus uh, ik hoop je dan weer te zien, maar ik vertrouw erop dat dat wel goed gaat komen.
R: Ik denk dat dat helemaal goed gaat komen ja.
I: Als het zo top blijft gaan dan moet dat goed gaan komen lijkt mij.
R: Zeker. Nou bedankt.
I: Hele fijne avond nog.
R: Hetzelfde.

In vergelijking tot het vorige interview is de toon helemaal omgeslagen. Waar M2 eerst het moeilijk had, heeft hij nu zijn draai weten te vinden. Bovendien neemt hij verantwoordelijkheden op zich, omdat hijzelf alles op orde heeft en graag voor andere wilt zorgen. Wat wel op viel was dat M2 zijn naam officieel op zijn uniform stond. Iedereen van mijn interviewgroep heeft een stikker met zijn naam op zijn uniform geplakt. M2 heeft dat niet meer. Ik heb er niet naar gevraagd, maar dit kan een teken zijn van het kader om positief of uitblinkend gedrag te belonen.
Omdat M2 gemakkelijk praat, heb ik geen tijd gehad om al mijn vragen te stellen.
Na afloop ontvang ik M5 voor het volgende interview. Hij vraagt aan mij of hij een koffie mag pakken uit de automaat naast mijn kantoor. Daar heb ik geen probleem mee. M2 vroeg ook meteen of hij mocht pakken. Natuurlijk mag dat van mij. Het is typerend dat ze het eerst vragen voordat ze het pakken.

M5
Donderdag 16 oktober 2014, 20:00uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
M5 is al sinds zijn jeugd gefascineerd over het leger. Van jongs af aan is hij in aanraking gekomen met de krijgsmacht via het orkest. Hij 'trommelt' binnen het orkest. M5 heeft een afgeronde HBO opleiding lichamelijke opvoeding. Bovendien is hij relatief gezien ouder dan de gemiddelde marinier in opleiding en hij heeft een vaste relatie. In het vorige interview kwam hij niet zozeer gesloten over, wel waren zijn antwoorden kort, maar wel zakelijk.

I: Het is weer een beetje hetzelfde idee zoals bij het eerste interview.
R: Sneller dan gedacht eigenlijk toch, want je wilde het eigenlijk toch pas later doen, de nieuwe interviews of was dit allang bepaald.
I: Nee, deze is de tussenperiode inderdaad, tenminste gewoon uh, vier weken nadat we elkaar hebben ontmoet en de laatste is dan weer over zes weken op termijn.
R: Oké. Het is wel jammer dat je het dan niet helemaal kan doormaken naar het einde, maar dat heeft natuurlijk met je je loopbaan met je thesis te maken of niet.
I: Zeker, dat ook natuurlijk, waarschijnlijk ga ik nog wel, op te voet ga ik nog wel een beetje volgen en toch nog even kijken hoe het met jullie allemaal goed natuurlijk. Maar ja, zeker de eerste tien weken dat is het meest interessant eigenlijk.
R: Ja, is dat zo?
I: Voor wat ik wil gaan doen.
R: Zijn dan de meeste afvallers eigenlijk, de eerste weken?
I: Uh, daar kan ik in feite niet zoveel uitspraken over doen, zeker niet over het onderzoek, dat kan ik wel doen in het laatste interview. Dus wat dat betreft uh, dan kan ik alles beantwoorden wat je wilt natuurlijk.
R: Oké, top.
I: Maar in ieder geval. Ja, voor vandaag. **Hoe heb je de afgelopen weken ervaren?**
R: Uh. Ja, het begon natuurlijk met een periode van enorm wennen, wat ik vorige keer ook al aan gaf. Uh, ja, toch steeds meer wel die gewenning gevonden en natuurlijk ook wel sociaal, sociaal je plekje vinden is natuurlijk ook wel belangrijk, in zo'n groep, vind ikzelf. Dus dat merk je wel na drie vier weken dat je toch wel een beetje plaatsje weet en uh, toch wat meer gaat kennen wat je aan elkaar hebt enzo. En ja, natuurlijk wel gewoon uh, bivak. Die twee weken Texel was wel te doen, was wel natuurlijk even wennen met wacht 's nachts, korte nachten uh ja, korte nachten viel op zich dan wel mee, maar gewoon wachten 's nachts, midden in de nacht moeten opstaan en dat soort dingen. En toen vorige week voor het eerst echt op bivak en de eerste twee dagen viel nog mee met slaap, maar de twee laatste nachten waren iets minder.
I: Heel zwaar.
R: Ja, dat waren uh, één nacht een half uurtje geslapen en één nacht een uurtje volgens mij.
I: Dat is niet veel.
R: Nee, dat is niet veel. En ja, zeker uh, je moet als je 's morgens opstapt moet je altijd ochtend routine doen. Dan zit je in je tentkoffer en moet je je slaapzak gewoon opruimen, matje opruimen, tentkoffer weg, blik gaan verwarmen, water gaan koken, scheren, camouflage op doen en daar tussen moet je ook nog periodes van wacht houden, dus dat is zeg maar, allemaal best wel krap op, in de tijd zeg maar. Dus dat is voor mij wel enorm wennen. Dat vooral.

I: Oké, echt die tijsdruk bedoel je dan?
R: Nee, ja, gewoon meer de automatisme en de structuur vinden in de handelen in de ochtend routine.
I: **Kan je over het algemeen zeggen dat het uh, tot nu toe meevalt of dat het toch wel tegen valt zeg maar, qua wat je verwacht had, zeg maar in week één?**
R: Wat ik voor week één bedacht of hoe ik tegen de opleiding aan keek voordat ik begin?
I: Meer het tweede dan inderdaad, voordat je aan de opleiding begon van, had je een bepaalde verwachting natuurlijk en zo stap je er als ware in en valt het dan, na vijf weken zeg maar vanaf nu, valt het dan mee of valt het dan tegen?
R: Ik denk dat in mijn beeld, dat het toch wel meevalt, in geringe wijze. Uh, maar op hele vlakken is het zwaarder dan ik dacht, ik dacht ja, ik dacht dat ik uh, waarschijnlijk wel dat ik het lichamelijk zwaar zou krijgen, maar dat is tot op heden nog niet heel erg gebeurt. Maar vooral het uh, lang van huis weg zijn, dus dat je op zondag, dat vind ik het vervelendste dat je dus op zondagavond al terug moet naar de kazerne, dat is wel hetgeen wat mij is tegen gevallen. Want normaal heb je natuurlijk gewoon uh, dan ga je op zondagavond, dan kan je nog even relaxed op de bank zitten ofzo, of tv kijken of iets wat gaan drinken ofzo, en nu moet je gewoon na het eten zo snel mogelijk weg en dan is eigenlijk je hele zondag is, zit je al te denken van, ah straks moet ik naar de kazerne en straks ben ik weg en dan heb ik de hele week niks meer. Dus dat is wel tegen gevallen. Maar de handelingen zelf en de lessen dat is mij wel meegevallen.
I: Ja, precies, precies, je had het zeg maar, op fysiek vlak zeg maar wel zo hoog ingeschat dat het eigenlijk ja, naar mijn verwachting.
R: Ja, ja.

I: **Wat zijn specifieke momenten binnen de opleiding dat je het uh, echt eigenlijk ontzettend naar je zin had, dat je je best wel op je plek voelde hier?**
R: Uh. Uh ja, dat zijn natuurlijk gewoon vooral de momenten waarin je succesbeleving hebt. Ja, en uh ja, dat is dan bijvoorbeeld, zwemmen kan ik goed, dus daar heb ik heel veel uh, daar voel ik mij altijd wel op mijn plaats. Moet ik even goed nadenken hoor. Ja, met dingen, net zoals lopen, hardlopen, dat kan ik gewoon goed, dus dat vind ik fijn. Maar daarnaast ook gewoon, als je uh, als je iets samen moet bereiken, met je groep of je klas in een korte tijd en je gaat gewoon met z'n allen de schouders eronder zetten en iedereen gaat er gewoon voor en uiteindelijk lukt dat, dat is natuurlijk gewoon heel vet, heel gaaf. Dus dan uh, voel je je wel thuis.
I: Precies, precies, dus echt die groepsopdrachten, dat spreekt jou echt wel aan?
R: Ja, het heeft ze voor en z'n nadelen natuurlijk. Je hebt uh, je bent heel afhankelijk van je groep, dus het ene moment kan je heel goed samenwerken en lukt het om je doel te bereiken, maar ja soms is er iemand in de groep die misschien iets minder functioneert of iets andere pet op heeft, die dag, waardoor je als hele groep wordt afgestraft, omdat één iemand het niet fixt.
I: Oké. En kan het nog wel verschillen? Echt dat je per dag misschien verschil ziet in iemand, misschien ook wel in jezelf dat je dat hebt meegemaakt?
R: Jazeker. Dat hangt denk ik ook wel samen met vermoeidheid en uh, energielevels misschien. Als je wat moeier bent of je moet, of je weet dat je nog een hele week moet bijvoorbeeld, dan pak je misschien minder snel iets van de groep aan dan dat je aan het eind van de week zou doen als je weet van, ah hierna is het klaar, dan ik doe het wel even. Snap je wat ik bedoel.
I: Ja, ja. Op die manier. Precies, precies.
R: Maar over het algemeen zijn het wel natuurlijk wel vaak dezelfde personen die uit knijpen. Die

toch wel zoiets hebben van nou, ik doe wel mijn eigen dingetje, die dan uh, ja dat die uh, dat zie je vanzelf die vallen gauw vanzelf opvallen.

I: Ja, precies. **Welke momenten waren voor jou echt fysiek zwaar, of mentaal zwaar of andere zware momenten die je al bent tegen gekomen binnen de opleiding?**
R: Echte momenten waar ik ben gaan twijfelen of ik hier wel goed op mijn plaats zit zeg maar?
I: Ja, ja, dat zouden goede voorbeelden zijn voor hele zware momenten.
R: Uh. Uh, het zijn uh ja, het zijn niet zozeer de fysiek of mentaal zware momenten voor mij, ik heb nogal het gevoel dat ik uh, mijn kwaliteiten hier niet optimaal kan benutten zeg maar. Snap je wat ik bedoel.
I: Oh, oké.
R: Ik heb HBO gestudeerd, dit is eigenlijk een opleiding die je met VMBO kan doen en als je dan POTON ziet lopen, bijvoorbeeld, dan heb ik wel eens de gedachte van, ah daar had ik eigenlijk moeten zitten, dat ik soms een beetje de theoretische achtergrond en de, meer zelfredzaamheid mis binnen de opleiding. Omdat alles wordt gewoon voorgekauwd en uh, je hoeft ja, je hoeft zelf weinig initiatief te tonen, zelf weinig te denken eigenlijk.
I: Zijn er uh, zullen toch best wel doorgroei mogelijkheden kunnen zijn?
R: Natuurlijk die zijn er ook, maar daar heb je op dit moment, in de opleiding heb je daar niks aan.
I: Nee, precies. Maar zet je dat ook echt aan het twijfelen van, shit waar ben ik aan begonnen, ik had gewoon meteen al daar moeten beginnen. Of heb je zoiets van, weet je, misschien is het zorgen voor morgen, voor later, dan ga ik het nog wel doen?
R: Ja, ik probeer er sowieso zo weinig mogelijk aan te denken, want ik ben deze opleiding niet begonnen om het niet te halen. Dus ik uh, ik probeer daar gewoon uh, zo snel mogelijk langs te denken, zeg maar en mijn doel in het oog houden.
I: Dus eigenlijk wat je zegt is van ja dus, fysiek en mentaal ja, zeker fysiek haal je het gewoon, dat gaat gewoon super, dat gaat gewoon goed, heb je geen super zware momenten gehad. Maar inderdaad dat je af en toe dan ja, toch in het koppie soms zwaar kan zijn, dat merk je wel aan jezelf?
R: Ja, maar dan niet zozeer op de momenten dat je ze zou verwachten zeg maar. Ik had zelf verwacht, toen ik met de opleiding begon, dat je echt ja, we zijn nog niet helemaal uh, ik weet nog niet hoe het voor de rest met de opleiding gaat natuurlijk, maar tot en met nu, dat je bijvoorbeeld echt zo'n breekmoment zou hebben dat je 's nachts wordt uitgetrokken ofzo, dat je met de bivak en iemand heeft iets verkeerds gedaan en je wordt er allemaal uitgehaald. Dat dat zo moment zou zijn, maar dan voel ik dat helemaal niet, ik heb meer de momenten dat ik even ja, even niks te doen heb, dat ik mij eigenlijk een beetje, ja, dat kan hier niet, maar een beetje aan het vervelen, dat die twijfels een beetje opkomen.
I: Ja, precies, dan gaan toch uh, nemen je gedachten een loopje met je.
R: Dan krijg je daar tijd voor zeg maar, om daarover na te denken.
I: Precies, precies, hoe kan je dat of hoe doe je dat, zeg maar toch ja, tegen houden?
R: Wat ik uh, ik praat veel ik heb uh, ik heb wel een buddie die een beetje hetzelfde is als mij, dus het uh, daar heb ik het wel eens met hem over. Van ah, voel jij dat nu ook en dan voelt hij dat ook en dan weet je weer, van ah oké hij voelt dat ook dan is het goed, weet je. En gewoon denken ja, iedereen vind het kut, voor niemand is het leuk geweest en al die mariniers die hier rond lopen hebben ook deze kut momenten doorstaan, dus dan kan ik dat ook.
I: Ja. Heb je je hier ook op voorbereid op die klote momentjes dat je?
R: Nee, ja ik denk niet dat daarop op kan voorbereiden. Goh ja, ik denk dat je enige manier is om je

daar op voor te bereiden is gewoon je zo goed mogelijk uh, ja gewoon zo gemotiveerd als mogelijk te beginnen, denk ik. Gewoon veel zelf nazoeken, veel dingen op internet kijken misschien, dat soort dingen, dat jijzelf maximaal gemotiveerd bent als je hier komt.
I: Precies, precies en was je dat?
R: Jazeker, wel veel dingen nagekeken op internet.
I: Precies, dat je echt maximaal gemotiveerd bent begonnen hiermee.
R: Ja. Maar ja dat is aan de ander kant ook wel weer lastig, want dan zie je bijvoorbeeld, ik heb dan heel veel dingen van Roaring Marines gekeken bijvoorbeeld, in Afghanistan bijvoorbeeld. En dan kom je hier en dan, dan, dat zit is nu nog niet in zeg maar, echt dat mariniers zijn, je bent nu in ieder geval met je klas bezig en je schoenen poetsen, dat alles precies goed is en dat komt allemaal later wel.
I: Precies, het blijft een opleiding waarbij je dingen eerste moet leren.
R: Ja, precies, je moet ergens beginnen.

I: Ja. **En zijn er momenten binnen de opleiding geweest voor jou, dat je je ergens moeilijk toe kon aanzetten?**
R: Uh. Ja, ik heb wel toen we vorige week terug kwamen van bivak en dan uh, kom je donderdagochtend, heb je donderdagochtend moesten we om drie uur opstaan ofzo, moest je eerst het hele tentenkamp van het kader gaan afbreken met alles, met kachels erin enzo, allemaal weg doen. En dan moest je daarna nog die mars gaan doen, die eindmars en die was best wel pittig, vond ik. Ja, die vond iedereen trouwens en dan moet je vervolgens hier nog alles gaan opruimen en toen had ik wel zoiets van pff, nou ik ga hem wel even wel een beetje uitknijpen hier zo hoor. Dus niet zo heel actief, om elke keer maar weer zo snel mogelijk in de rij aan te sluiten. Dat waren wel van die momenten ja.
I: Nou ja, als het bij één moment of bij één dag is gebleven dan uh, valt dat nog te overzien.
R: Ja, dat denk ik hoor, dat is het moment waarop mij nu het meeste bij staat.
I: Precies, dat is alleen maar goed dat je dat zegt wat direct in je op komt natuurlijk. En ja hé, je zegt dan ook van joh, ik had niet zo zin om dan de voorste in de rij te zijn inderdaad, wat minder aansluiten zeg maar, kon je daartoe toch wel makkelijk dan weer overheen zetten om dan toch nog even dat opruimen toch wel te doen uiteindelijk?
R: Ja, het moet gewoon gebeuren. En uh, je kan pas naar huis als het is opgeruimd en als je taak voorbij is. Ja, dan moet het gewoon gedaan worden.
I: **Komt daar ook discipline zeg maar, om de hoek kijken bij jou, volgens jou?**
R: Jazeker.
I: Op wat voor manier?
R: Ja, je moet gewoon uh, zelf, ook op die momenten dat je het zwaar hebt en dat het misschien een iets minder leuke taak is of, zelfs geen helemaal geen leuke taak, dan moet je het ook gewoon doen, want anders moeten je buddies het allemaal voor je gaan oplossen.
I: Oké, ja ja, en dan voel je je tekort geschoten bedoel je dan of?
R: Nee, maar ja, nee ik bedoel van ja, je, zij, het werk moet gewoon gedaan worden, dus als jij iets laat liggen moeten hun harder werken.
I: Oké, ja.
R: Dus, je kan beter allemaal uh. Je zou het ook niet fijn vinden als iemand anders uh, het zou laten liggen zeg maar.

I: Ja, precies. Ja. Zo is het maar net. **En is het al voorgekomen binnen de opleiding dat je bepaalde**

straffen hebt gekregen voor bepaald gedrag of nagelaten gedrag?
R: Ja, jazeker.
I: En hoe zag dat er dan uit?
R: Veel uh, veel ja, ik heb nog niet over het algemeen nog niet zo heel veel bijzonderheden gehad. Maar stel er gebeurde wat, dan was dan wel de hele groep weer de sjaak, zeg maar. Dus stel uh, zoals ik zeg die ochtendroutine daar had ik af en toe nog wel eens moeite mee, dus dan was mijn thee bijvoorbeeld niet perfect of veldflessen waren niet op getopt en dan ja, dan moet je met z'n allen in een vooropstelling gaan liggen en gaan pompen. Wel op handen en voeten ergens naar toe lopen of, ze verzinnen elke keer wel wat leuks. Ja, ze zijn wel redelijk creatief.
I: En dan zijn het voornamelijk, als ik het dan zo hoor, voornamelijk fysieke straffen, zeg maar.
R: Ja. Natuurlijk ja, komt er wel mentaal dingetje om de hoek kijken. We hebben wel eens dat twee man, ja nou ja, niet altijd trouwens dezelfde, dat gaat niet over mij dan, maar er waren twee man in slaap gevallen op wacht, afgelopen bivak, en als straf was het dan dat hun die nacht geen wacht meer mochten houden, omdat ze niet te vertrouwen waren. Dus moeten wij al buddies, moeten hun wachtbeurten overnemen, terwijl het eigenlijk hun schuld is, dat wij uit ons bed werden gehaald. Dus dat is wel heel mentaal van ja oké, het is eigenlijk jullie schuld, maar wij moeten nu eigenlijk meer werk gaan doen, omdat jullie het fout hebben gedaan. Dus dat is wel uh, dat zijn zeker wel mentale dingetjes.
I: En hoe voelde je daar dan bij? Zeg maar dat hé, zij hebben het verkloot eigenlijk, hoe voelde je daarover, hoe voelde dat?
R: Ja, iedereen verpest het weleens. Iedereen uh, niemand kan zijn zaakjes altijd perfect in orde hebben.
I: Nee, precies, dus dan moet je, ja, deze keer moesten jullie het opknappen en de andere keer moeten zij het weer uh.
R: Precies.
I: Op die manier. Oké.
R: Natuurlijk is het wel kut hé, daarbuiten, maar, je moet je gewoon bij neerleggen en moet gewoon gedaan dus.
I: Precies, precies. **En wat vindt je van de straffen, vindt je ze rechtvaardig en eerlijk?**
R: Over het algemeen wel, maar je weet wel dat ze af en toe gewoon aan het zoeken zijn. Je kan uh, de ene dag kan je je kamer gewoon prima in orde hebben en zegt tie er niks over en dan de volgende dag komt de korporaal bijvoorbeeld binnen en die kijkt naar je kamer en die is precies hetzelfde en dan is er opeens, zijn er drie dingen fout en dat is het ergste van de wereld. Dus soms, over het algemeen wel uh, zeker rechtvaardig als je iets verpest dan uh, dat moet je, dan moet dat ook gewoon gebeuren. Maar je weet wel dat ze af en toe gewoon aan het zoeken zijn.
I: Oké. En vindt je dan een straf dan niet op zijn plaats bedoel je dan?
R: Ja, niet op zijn plaats, ik weet ook uh, dat uh, dat het ook niet goed zou zijn als je het, al zou je het in de week goed doen, dat je lichamelijk helemaal niks zou moeten doen zeg maar, dat kan ook niet gebeuren. Snap je wat ik bedoel? Er moet gewoon een bepaalde mate van discipline worden geëist en uh, dat je gewoon luistert naar hetgeen wat wat wat, zo, wat wordt gezegd, dus dat je het gewoon moet uitvoeren. En er is soms een moment voor nodig om dat uit te drukken, om dat moment te creëren, zeg maar.
I: Precies, precies, en dat gebeurt door die straffen?
R: Ja, denk het wel. Denk dat wel het doel is. Ook al weet je misschien ja, natuurlijk het kan altijd beter, alles kan perfecter, maar ja, je weet ook wel gewoon oké, het was eigenlijk wel een horde,

maar hij heeft gezegd dat ik mij moest opdrukken, dus ik ga gewoon opdrukken.
I: Ja, precies op die manier. Ja, nu snap ik precies wat je bedoelt.
R: Ja, het is een beetje warrig allemaal hoor.

I: Nee, dat geeft helemaal niks, het is al 's avonds laat hé. **En was je verwachting die je vooraf had van deze opleiding, van het Korps Mariniers, is dat een beetje uitgekomen, denk je?** Was dat een juiste verwachting die je had?
R: Ja, aan de ene kant wel, uh. Maar andere kant niet, je weet niet hoe die sfeer hier is en uh, ja gewoon hoe alles wordt gehandhaafd daar kan je je gewoon niet op voorbereiden of kan je niet, dat kan je niet van te voren weten, dat is gewoon, dan moet je hier gewoon naar toe komen en dat ondervinden, zeg maar. Maar ja, aan de andere kant ook wel gewoon, als je iets verpest dan wordt je daar gewoon voor gestraft.
I: Precies, daar was je op voorbereid.
R: Ja, en als één iemand in de groep iets verkeerds doet dan wordt de hele groep daarvoor gestraft, dat uh, dat soort dingen wist ik allemaal wel. Maar ja, net zoals ik zei, die sfeer enzo dat is uh, niet uh, daar kan je niet op voorbereiden.
I: **En op welke punten ben je dan uh, ben je nog meer verrast?** Je noemde daarnet al uh van ja, die sfeer ja, daar kan je je niet echt op voorbereiden, dus dat kan iets verrassend zijn, zijn er nog andere aspecten binnen de opleiding die je niet zozeer had verwacht, waardoor je toch wel even versteld deed staan van oh, ging dat zo of, dat had ik echt niet verwacht dat dat erbij zat bij de opleiding?
R: Uh. Moet ik even goed denken hoor. Ja uh. Nee, volgens mij niet. Ja, het is gewoon uh, je kan wel dingen verwachten, maar als je ze zelf meemaakt, dan voelt dat altijd anders, snap je wat ik bedoel? Je kan wel van te voren weten van oké, ik wordt van 's morgens vroeg tot s' avonds laat wordt ik bezig gehouden en dat wordt zwaar. Dat kan je weten, in je hoofd, maar dan voelt het nog, dan kan het nog steeds anders voelen dan je eigenlijk dacht dat het zou zijn. Dus veel zwaarder. En natuurlijk wat ik zei dat het uh, dat verre van huis, dat lang van huis zijn dat uh, dat heeft mij ook wel verrast, maar dat is meer, niet in de opleiding, maar dat is gewoon hoe ik dat zelf voelde.
I: Nee maar goed, ja het is wel een aspect natuurlijk die wel speelt, die je ook door de opleiding natuurlijk komt, in feite. Dus echt dat ja, dat valt dus een beetje tegen wat je ook al eerder zei.
R: Ja, maar dat is vooral uh, in, als ik hier naar toe ga, zeg maar. Dus als ik er eenmaal ben en ik doe dingen en we zijn bezig, dan denk ik er niet aan en dan ga je gewoon de week door. Maar als je dan weer op uh, dan kom je weer vrijdag thuis en dan weet je weer hoe fijn het is gewoon thuis, gewoon lekker, met je vriendin. En dan moet je op zondag weer terug en dan weet je weer van oké, dan moeten we weer vijf dagen. Maar als je dan eenmaal begonnen bent dan is het wel weer gewoon prima.
I: Oké, ja precies. Je kan best wel dan uh ja, het is dan wel inderdaad even klote als je dan thuis zit, maar als je hier weer bent dan kan je ook weer makkelijk de draad weer oppakken.
R: Ja.

I: **Heb je momenten gehad binnen de opleiding waarvan jijzelf zegt van, daar had ik echt discipline voor nodig om daardoor heen te komen of datgene te doen?**
R: Uh, uh ja uh. Wacht houden is gewoon één groot discipline punt, vind ik. Ja, dat is gewoon uh, je bent, zeker als maar uh, in de nacht zo weinig slaapt, je bent zo moe en je ligt op de grond, als het goed is heb je wat warms aangetrokken, dus je hebt het ook lekker warm en je voelt je heel de tijd wegzakken, maar je moet toch gewoon wakker blijven, dus dat is gewoon echt discipline om jezelf

ertoe te blijven zetten dat je je ogen open houdt.
I: Precies, oké.
R: En niet te lekker te gaan liggen, maar meer op een manier te gaan liggen dat het meer, moeite kost zeg maar, dat je meer energie erin moet steken, waardoor je makkelijker wakker blijft. Dus ja, dat is dan wel een groot discipline punt denk ik. Ja, specifiek voor mij bedoel je toch?
I: Ja, wat jijzelf, zeg maar, voelt van uh, hoe jijzelf ook discipline zeg maar, zelf invult. Mag je helemaal zelf bepalen natuurlijk. Maar goed, dat wacht houden is inderdaad, lijkt mij, een uitstekend punt wat je zegt van hé, niet willen wegzakken inderdaad en kan je dat dan ook op bijvoorbeeld toepassen als jullie een fysieke mars moeten doen of?
R: Ja, daar zat ik daarnet ook al aan te denken, dat is wel uh, ook wel zeker een discipline puntje. Afgelopen vrijdag hadden we dus onze eerste echte mars. Met volle bepakking en alles erop en eraan. Ja dan uh, dat is gewoon uh, een mentaal spelletje eigenlijk, dan ben je gewoon mentaal, fysiek, fysiek is het zwaar, zeker, maar je bent dan meer in je hoofd bezig dan met je lichaam, voor mij dan.

I: Ja, precies. **En voel je je eigenlijk sinds je bij het Korps Mariniers bent gekomen zeg maar, meer gedisciplineerd dan toen nog in de burgermaatschappij?**
R: Uh, denk het wel. Denk wel dat, ja dat is natuurlijk, je leert hier gewoon een heel andere manier mate van discipline. Dus je kan je, misschien heb ik mij voor deze opleiding ook wel gedisciplineerd gevoeld, maar dat staat, denk ik, in de schaduw van hoe ik nu ben zeg maar. Terwijl ja, als ik nu thuis ga zitten dan uh, ben ik misschien ook niet even gedisciplineerd als wat ik hier rondloop. Dan heb ik misschien ook wel iets minder van, 's morgens moet mijn bed perfect liggen, maar ja, dat zou denk ik ook niet gezond zijn als je dat thuis ook zou doen.
I: Oké, dus thuis kan je dat ook uh, doe je dat later zeg maar.
R: Ja, maar het blijft wel in je hoofd rondspelen heb ik tenminste het idee. Als ik ergens vuil zie liggen of op de tafel is niet schoon, dan denk ik van oh, dat zou ik eigenlijk moeten opruimen.
I: Oké. Terwijl je dat zeg maar, voordat jij hier aan de opleiding begon had je daar misschien wat minder moeite mee?
R: Ja, het viel mij minder op. Denk ik.
I: Ja, ja. **En heb je misschien ook een conflict gevoeld, zeg maar, toen je hier bij het Korps Mariniers kwam die hé, een behoorlijk discipline vragen, terwijl misschien van thuis uit een wat lichtere vorm van discipline hebt meegekregen?**
R: Nee, dat gevoel heb ik niet.
I: Nee, je kon je best wel goed aanpassen eigenlijk?
R: Ja. Maar weet je, ik heb ook wel een beetje het idee en dat is niet om arrogant over te komen ofzo, maar ik heb ook wel over het algemeen het idee dat ik mij wel redelijk goed ben in het aanpassen naar een bepaalde situatie, dus als er een situatie om andere kwaliteiten vraagt, dat ik daar wel makkelijk naar kan veranderen zeg maar.
I: Ja precies. Of dat nou in, gewoon in omgeving is of aanpassen op een persoon.
R: Ja, precies.

I: Ja, precies, oké. Nou ja, je bent natuurlijk ook op de hoogte dat er ook al een aantal afvallers zijn hé, binnen de opleiding. **Waaraan zou het, volgens jou, kunnen liggen dat zij afvallen waar jij eigenlijk doorgaat?**
R: Uh ja, wat bij ons vooral uit de klas is, zijn er dat er veel mensen met blessures zijn afgevallen, dus

dat sowieso een ander *issue*.
I: Dat is onvermijdelijk.
R: En ja, ik heb eigenlijk nog niet, ik ken, nou ja uit de klas hebben we nog helemaal niemand die uit gedrag, die zeg maar, uit motivatie heeft gezegd van nou, ik stop ermee. Dus ja, ik zou het eigenlijk niet zo goed weten, ik denk dat toch wel uh, over het algemeen dat er wel een beeld is wat je, oja, we hebben één iemand. We hadden, één klasgenoot van mij die is gestopt omdat die uh, toch nog eerst een studie wilde doen voordat hij dit ging doen.

M5 kan hier verwijzen naar M6 die eerder is gestopt met de opleiding.

R: Maar ik denk toch wel dat, als het ergens aan ligt dat het dan toch wel de motivatie is. Ik denk dat motivatie alles is in deze opleiding.
I: Ja, toch uh, oké.
R: Als je dit wilt, dan kan je gewoon, dan kan je dit halen. Uitgezonderd blessures natuurlijk. En iedereen wilt natuurlijk speciaal zijn en het Korps is daar natuurlijk perfect voor, want het Korps is speciaal. En dat mensen zich misschien vergissen in hun eigen kwaliteiten en dan zoiets hebben van nou, ik weet niet of dit hem wel is. Dat ze te veel tot een bepaald punt worden gedreven waar ze niet willen komen.
I: Oké, dat je uh, dat een bepaald uh.
R: Uit hun comfortzone zeg maar.
I: Ja, ja. Ja, precies, dus dat je, wat ik dan nu hoor is dat ze dan eigenlijk uh, of het niet hebben verwacht dat ze uit je comfortzone werden gehaald of dat ze een verkeerde keuze hebben gemaakt.
R: Ja, ik denk dat ze een verkeerde keuze hebben gemaakt doordat ze dat niet konden inschatten. Dus dat ze uh, dat ze dat gevoel bijvoorbeeld niet gewend zijn en daardoor zoiets hebben van nou, ik weet niet of ik dit nog wel wil.

I: Nee, precies. **En wat zou een rol kunnen zijn van bijvoorbeeld de gezinssituatie dat bijvoorbeeld bij jou in je voordeel kan werken en bij bijvoorbeeld afvallers die inderdaad dan hé, de motivatieproblemen hebben, dat uh, zou daar verandering in kunnen zitten?**
R: Ik denk wel dat je bepaalde mate van discipline en misschien ja, normen en waarden. Dat, als je die van thuis hebt meegekregen dat dat wel helpt. Dat je dat al als een soort beginsituatie hebt. Als je ja, als je uh, niet gewend bent om bijvoorbeeld beleefd te zijn of met iemand 'u' aan te spreken en hier moet het wel opeens wel allemaal, moet je netjes zijn en twee woorden en moet je dit doen, moet je doen, huishouden. En je hebt dat thuis nog nooit gedaan dan is het misschien nog wel wat meer zo klap in je gezicht, dat je daarvan schrikt of dat je dat niet had verwacht.
I: Precies, precies, dus dan zou het inderdaad een rol kunnen spelen bij het afvallen ja.
R: Ja.

I: **En welke rol spelen je mede mariniers in het al dan niet halen of opbrengen van uh, bijvoorbeeld discipline of van een opdracht?**
R: Veel denk ik. Ik uh, ik denk als je je plaatsje binnen de groep hebt gevonden, dus ook gewoon het sociale proces, dat je daar gewoon goed in zit, dat dat je enorm veel kan helpen. Want ik heb de eerste twee weken wel gehad, zeker omdat ik ook natuurlijk misschien een iets ander opleidingsniveau heb dan de gemiddelde marinier uit mijn klas, dat ik mij af en toe niet helemaal op mijn plek voelde. Maar dat ik nu meer mijn plaats heb gevonden dat ik ook wel uh, meer

gemotiveerd, nou ja, niet meer gemotiveerd, maar gewoon uh, dat je, uh, dat je wel gewoon ook meer je ontspanningsmomentjes kan vinden, omdat je voelt dat het goed zit.
I: Onderling zeg maar, bedoel je, tussen elkaar?
R: Ja, anders moet je natuurlijk van, als je weet van oké, het zit niet lekker of het zit niet goed, moet je fulltime daar energie in blijven stoppen om dat gevoel toch een beetje te krijgen. En als je dat, en als je dus voelt dat het goed zit, dan kan je dat een beetje laten rusten en dan kan je meer ontspannen.
I: Juist, juist. En heb je dan ook het gevoel hé, wat je daarnet ook zegt van hé, omdat je toch wat intellectueler, wat toch wat meer opgeleide jongen bent, dan de gemiddelde marinier in opleiding dan, heb je dan ook het gevoel dat je hebt moeten verlagen ofzo, of, hoe moet ik dat zien? Hé, dat je moeite had met een plekje vinden.
R: In het sociale proces, bedoelt u?
I: Ja, ja.
R: Uh, ja, ja. De gesprekken die ik met mijn uh, met mijn mede klasgenoten heb dat zijn op hele, is wel op een andere niveau dan ik bijvoorbeeld met mijn vrienden heb. Dus dat was wel even wennen. Maar uh, daar heb ik op dit moment niet meer zo heel veel moeite mee, in het begin wel, maar nu niet meer zo.
I: Oké, dat scheelt, dat is alleen maar mooi. En pas eigenlijk als je dan inderdaad uh, binnen die groep zeg maar, je plekje hebt gevonden, dan is die groep ook heel erg waardevol begrijp ik er dan uit?
R: Denk het wel. Je hebt natuurlijk uh, ja ik denk wel dat het je enorm kan helpen. Ik denk als je, als het misschien iets minder lekker gaat en uh, er wordt een keer een fout gemaakt door iemand, waardoor iedereen weer gestraft wordt dan, en het gaat niet lekker, dan kan dat echt als een straf voelen. Terwijl als het lekker gaat en de groep voelt goed en je moet een keertje gaan liggen met z'n allen, dan denk je van nou ja, nu is hij het, de volgende keer ben ik het weer, toch meer bereid om het gewoon uh, te laten liggen zeg maar.
I: Precies, precies, dus dan is in ieder geval toch ook makkelijk om die straffen te ondergaan. Inderdaad wat je zegt, oké.
R: Ja.

I: **En wat zijn echt, specifiek voor jou, wat je van jezelf vindt, echt hele sterke punten binnen de opleiding, wat je echt goed kan?** Hé, je noemde al zwemmen ben je goed in, hardlopen gaat goed.
R: Ik denk toch wel dat uh, sowieso leren enzo. Net zoals wapenhandelingen, dat is gewoon eigenlijk gewoon hele droge kost en dat moet je gewoon honderd keer doen en dan weet je het. Nou ja, daar ben ik wel redelijk snel in.
I: Ja, zou je kunnen zeggen dat je makkelijk dingen ook oppikt?
R: Ja, zeker. Ja, als ik in mijn, vergelijk met mijn klas kijk. Denk ik ja. Ik pik wel alles snel op. Ik probeer uh, uh, denk ook wel dat ik uh, goed kan meedenken. Dus als er bijvoorbeeld iets wordt gevraagd wat je eigenlijk nog niet hoort te weten, maar stel er is een vraag en dan van oké, gewoon logisch nadenken, dit en dit moet gebeuren en wat zou er dan kunnen. Dat soort situaties, ik denk dat ik dat ook wel goed kan. En maar ja, toch wel die sociale dingen toch, het begeleiden binnen de groep. Als je, van die stressmomenten heb en we hebben één klasgenoot die op dit moment niet zo heel goed binnen de groep ligt, waardoor er nog wel eens tijdens die tijdsdruk momenten, nog wel eens een kibbeling kan ontstaan zeg maar, van uh oké, jij hebt dit gedaan en nu moeten we dit doen. Dat je dan probeert te vertellen van oké, klopt maar nu is het klaar, want we moeten met z'n allen gewoon gaan rammen, want anders halen we dit ook niet. Dus dat soort dingetjes.

I: Voel je je dan ook uh, misschien ook zelf een beetje verantwoordelijk voor de groep?
R: Ja, ja, denk het wel.
I: Waardoor komt dat denk je?
R: Omdat ik toch uh, het idee heb dat ik daarin meer ben onderlegd dan misschien de gemiddelde persoon. Zeker sociaal gezien heb ik bij mijn studie ook veel dingen moeten aanpakken. En ja, daar heb ik gewoon meer kennis over, dus ja, ik denk dat ik uh, wel verplicht ben om daar misschien een iets meer prominente rol erin te vervullen dan misschien anderen.

I: Oké op die manier, juist. Een vraag die ik je in principe nog ook in het vorige interview heb gevraagd aan jou, ben ik toch wel benieuwd ook hoe je daar nu, zeg maar, na vijf weken ongeveer tegenaan kijkt. **Denk je dat je goed was voorbereid voor de opleiding van het Korps Mariniers?**
R: Ja.
I: Nog steeds ook gewoon uh, goed voorbereiding gehad?
R: Ja, hetzelfde wat ik eerder ook zei, lichamelijk ben ik denk ik, ja, volgens mij heb ik dat vorige keer ook gezegd, misschien de bovenkant van mijn lichaam had ik misschien wel iets meer kunnen trainen. Maar zeker qua lopen en de conditie uh, gaat het goed. En ja, mentaal, wat ik de vorige keer ook zei, dat kan je gewoon, valt niet op voor te bereiden. Maar wel gewoon qua motivatie veel dingetje bekeken en uh, mijzelf zoveel mogelijk oppeppen, om dit gewoon te kunnen doen. Dus ja, ik denk het wel.
I: Oké. Nou dat is alleen maar goed om te horen. Helemaal top, dan wilde ik het hier bij laten eigenlijk.
R: Dat is prima, helemaal goed.
I: Helemaal goed en dan wil ik je weer hartstikke bedanken voor je tijd.
R: Tot de volgende keer.
I: Zeker. Volgende keer gaat ongeveer over zes weken zeg maar, plaats vinden en ja goed, dan wordt je natuurlijk weer op de hoogte gebracht en ik hoop je dan in ieder geval weer te zien in ieder geval.
R: Nou daar gaan we voor toch.
I: Ja toch, dat lijkt mij ook, lijkt mij een mooi streven.
R: Hartstikke goed. Nou hé, succes met verwerken.
I: Dank je wel en een fijne avond nogmaals.
R: Dank je wel.

Wat opvallend is bij M5 in vergelijking tot de anderen is dat hij vaak bij vragen langer nadenkt voordat hij een antwoord geeft. Hierdoor ontstaan korte en adequate antwoorden.
In vergelijking tot het vorige interview heb ik wel het gevoel eraan overgehouden dat hij meer het achterste van zijn tong laat zien. Ik heb tijdens het interview meer stiltes laten vallen dan in het vorige interview en dat heeft ervoor gezorgd dat M5 vaak zelf de stilte doorbrak en zijn eerdere antwoord verder toelicht of verbreed.
M5 maakt een sterke indruk. Ondanks dat hij aangeeft dat hij op sommige momenten zichzelf niet op zijn plek voelt, of niet op zijn niveau wordt uitgedaagd, krijg ik wel de indruk dat hij koste wat het kost af wil maken, waarmee hij begonnen is.

M9
Vrijdag 17 oktober 2014, 13:30uur

Opmerkingen uit het vorige interview:
In het vorige interview maakte M9 een zeer sterke indruk. Hij wilde van zichzelf een echte man maken. Ook sprak hij over meer gedisciplineerd worden.
Desondanks wordt dit zijn laatste interview, M9 moet stoppen met de opleiding. M9 is in die zin anders dan de andere afvallers die ik tot nu toe heb gesproken. De andere afvallers wilde zelf graag stoppen, verkeerde keuze gemaakt, andere verwachtingen van de opleiding, fysieke en mentale problemen om met de opleiding door te kunnen gaan. Maar M9 mag niet door van het kader. Van het kader heb ik gehoord dat hij te veel slordigheden heeft gehad. Hij heeft een plan van aanpak gekregen, maar helaas niet voldoende verbeterd. Ik ben zeer benieuwd naar zijn eigen verhaal. M9 is in deze week uit gerouleerd en vandaag, vrijdag, mag hij naar huis. Van dhr. Romijn heb ik gehoord, vooraf aan dit interview, dat M9 had gevraagd of het interview eerder kon plaats vinden. Romijn heeft hem duidelijk gemaakt dat er afspraken zijn en dat hij die moest nakomen en dat het voor mij, de interviewer ,niet mogelijk was om eerder op de kazerne aanwezig te zijn.
Daarnaast heb ik voor dit interview een andere kamer toegewezen gekregen, omdat mijn eigen kantoor bezet was. In deze kamer staan twee stoelen tegenover elkaar met daartussen een bureautafel.

I: Nou, iets andere setting maar uh, dezelfde regels in feite nog steeds van uh, je kan hier nog steeds gewoon alles zeggen wat je wilt zeggen en ja, ook omdat het je laatste keer is wil ik je toch nog een aantal vragen nog stellen en kijken wat er uh, hoe het is gegaan eigenlijk.
R: Ja, is goed.
I: **Want ik ben zeer benieuwd hoe je ja, de afgelopen weken hebt ervaren?**
R: Ja, het was echt uh, een leuke ervaring geweest, ook heel leerzaam ja.
I: Heel leerzaam.
R: Ja.
I: Op wat voor vlakken?
R: Ja op punten bijvoorbeeld hier een militaire leven waar je op moet letten, je nauwkeurigheid. En uh, natuurlijk allemaal dingetjes geleerd, *skills and drills*, kaart lezen, plaatsingen, ja noem maar op, alles wat erbij hoort.
I: Oké, en over wat voor militaire dingetje bedoel je dan precies?
R: Ja, KAKO bijvoorbeeld, kaart en kompas, en uh, PH opstellen, Patrol Harbor, dus wanneer je ergens binnen komt, ja en uh, al die andere kleine dingetjes van het militaire leven.
I: Ja, precies, oké. **En vond je het over het algemeen gezien, vond je het meevalleen of juist eigenlijk toch wel tegenvallen, had je er iets ander van verwacht?**
R: Nee, ik vond het wel meevallen eigenlijk, in principe.
I: Hoe komt dat zo dat het wel meeviel, had je je op iets?
R: Ja, iets zwaarders verwacht ja, dat had ik zeker.
I: Oké, toch zwaarder ingeschat zeg maar.
R: Ja.
I: En hoe komt het dan zo dat je toch hebt besloten om met de opleiding te stoppen?
R: Ja, ik had een plan van aanpak gekregen en uh, het was mijn verbeteringsperiode, uh, die had ik niet voldoende om het zo te zeggen. Ik had er een onvoldoende voor gekregen.

I: Oké, en dan was het over en uit zeg maar?
R: Ja, het was over en uit ja. Ja, heel jammer, maar ik kan er niks er meer aan doen, ik kan de tijd niet terug draaien.
I: Nee, precies. Heb je er ook vrede mee zoals het nu is gegaan of voel je toch wel klote man?
R: Ja, dat voel ik mij zeker.
I: Ja, toch wel klote.
R: Ja, nog steeds klote, ja.
I: Had je er toch wel graag mee door willen gaan?
R: Ja, ik wilde echt zeker graag ermee doorgaan, ja zeker weten.
I: Oké, en over dat plan van aan pak, hoe zag dat dan er precies uit?
R: Ja, dat was uh, dan krijg je, hoe noem je dat, minimaal twee weken krijg je verbeteringsperiode. En in die twee weken mag je geen bijzonderheden hebben, om het zo te zeggen. En bij mij uh, in mijn eerste week had ik al een paar bijzonderheden, en uh, ze hadden het al over dat ik uh, niet beter was, dat ik moest stoppen en uh et cetera.

I: Oké. Hé je had het dan, je hebt het dan over die bijzonderheden uh, **wat voor straffen heb je gekregen?** En voor welk gedrag of nalatig gedrag?
R: Nou uh, ja, het was niet uh, qua zo zeer mijn gedrag, het was zo zeer mijn spullen gewoon op tijd in orde hebben en uh ja, dan krijg je beastings, mag je rondjes gaan rennen om iets, binnen een bepaalde tijd, of uh, met jerrycans lopen boven je hoofd, of uh, met zandzakken heen en weer rennen of rondjes ofzo.
I: Dus het was meer van dat je inderdaad uh, vaker je spullen niet op orde had, als ik het zo begrijp.
R: Ja, ik was net te laat of uh, voor hun was het in hun ogen was het net niet goed genoeg.
I: Oké. En hoe uh, is dat ook niet echt verbeterd met dat plan van aanpak van joh, we gaan daar en daar aan werken?
R: Ja nou, het was echt uh, mijn nauwkeurigheid vonden hun ja, ik had ook aangegeven dat ik uh, nog een keer een checklist wilde hebben om mijn spullen gewoon al bij mij te hebben en in orde te hebben. Nou dat ging allemaal goed, maar het enigste wat gewoon echt fout ging was uh ja, op toppen van de veldflessen, ja op toppen van de thee en uh, sommige dingen snapte ik niet en uh ja, daar waren ze ook niet blij mee.
I: Nee. En hoe kwam het dan dat je dan inderdaad vaak je thee niet kon op toppen?
R: Ja, te weinig tijd eigenlijk. Ja, ik had gewoon eerder mijn bed moeten uitgaan om uh, tent moeten uitgaan om het zo te zeggen. Maar ja, je hebt maar één brander natuurlijk en het is niet dat je een brander per persoon hebt, maar dan moet je natuurlijk weer wachten op je buddie, tot dat die klaar is met zijn thee op toppen. Je doet er wel water in, ze zeggen ja, je kan dan voor twee op toppen, maar dan uh, top je maar een halve thermosfles op, weet je. Dus het het is een beetje onmogelijk vond ik. Daardoor ook eigenlijk een beetje.
I: Oké, dus vaak inderdaad dat je net even te laat op stond zeg maar en daardoor kwam je eigenlijk met de voorbereiding om alles in orde te hebben elke keer in de problemen zeg maar.
R: Ja, precies, of dan was mijn buddie die was als eerste en dan dacht ik van ja, ga jij maar dan als eerst weet je wel. En bijvoorbeeld met het water top je de jerrycans op, ja dan moet je water op gaan toppen en dan moet je gaan opstellen en dan mag helemaal niks meer doen, dus het is een beetje dat onlogische ja.
I: Ja, voelde het voor jou onlogisch?
R: Ja, af en toe vond ik het wel onlogisch ja.

I: Oké. **En wat vindt je dan bijvoorbeeld van de straffen die je dan hebt gekregen?** Voornamelijk dan fysieke straffen als ik het dan zo hoor, vond je dat rechtvaardig en eerlijk, of vond je dat misschien ook wel onlogisch?
R: Nee, de meeste vond ik wel rechtvaardig, maar af en toe was het echt niet van uh, dat je dan even, moet je dit doen, vond ik van uh, slaat eigenlijk nergens op.
I: Oké, kan je daar een voorbeeld van gegeven?
R: Uh, ja dan uh, heb je bijvoorbeeld, ik had mijn vest uitgedaan om te graven, die had ik gewoon binnen handbereik gezet en uh, dus ze zeiden, de sergeant zei op een gegeven moment van nou, voor deze ene keer mogen jullie je vesten uit om te graven, maar voor de volgende keer zou die aan moeten. Nou, toen kwam de andere sergeant aan, die vond het dan weer niet goed, toen mocht ik uh, rondjes gaan rennen enzo, met zandzakken.
I: Oké, terwijl de ander had gezegd van, het is goed.
R: Ja, beetje onduidelijk maar ja.

I: Ja, dat kan ik mij goed voorstellen. **En zijn er ook uh, kan je momenten noemen dat je binnen de opleiding het echt ontzettend naar je zin?**
R: Ja, ik had het uh, bijna altijd naar mijn zin in de opleiding. Behalve als je bijvoorbeeld onrechtvaardig wordt gestraft ofzo, of wanneer ik mijn spullen niet in orde had dan dacht ik van, ja dit is een beetje kut. Maar voor de der rest was het wel echt een leuke opleiding enzo.
I: Oké en bedoel je dan echt uh, gewoon ja, de fysieke uitdaging die elke keer krijgt, vond je dat heel erg leuk?
R: Ja, dat vond ook leuk en natuurlijk met je buddies. Dan zit je natuurlijk ook wel met z'n allen in het bos een beetje met die uh, met die headset te praten natuurlijk, ja dan zaten we een beetje te grappen.
I: Ja, precies. En zijn dat momenten hé, die leuke momenten die je ook vooraf had ingeschat voordat je aan de opleiding zou beginnen van?
R: Ja.

I: **En wat zijn de meest zware momenten die je binnen de opleiding kende?**
R: Uh, voor mij dan was het uh, spullen in orde hebben op uh, binnen een bepaalde tijd. En uh, het marsen. Dat waren een beetje zware momenten voor mij.
I: Oké, ja precies, ja de marsen is altijd fysiek zwaar, lijkt mij. En inderdaad, had je moeite met die tijdsdruk?
R: Uh, af en toe niet, af en toe wel, was echt wel een beetje schommelend was het.
I: Oké. En wanneer had je er wat minder moeite mee? Is dat dan bijvoorbeeld niet in de ochtend zoals je dan daarnet zei.
R: Ja, in de ochtend uh, meestal in de ochtend dat ik wel uh, is het uh, het meest moeilijk wel. Om alles klaar te hebben om het zo te zeggen. En dan uh, van de loop van de dag is het alleen maar beter. Want dan ben je net wakker, in de ochtend natuurlijk, en dan moet je nog opstaan dan. En hun willen natuurlijk wel dat je snel werkt en dat had ik af en toe niet. Maar bijvoorbeeld als je in de middag dingen moest doen dan was het zo klaar.
I: Oké, dan had je er inderdaad, oké. Had je dat ook al in uh, zeg maar, voor de opleiding, in de burgermaatschappij als ware van, dat je soms moeite had met uh, opstaan als ware?
R: Niet met opstaan, af en toe wel, af uh ja hier, of bedoeld hier?
I: Nee, nee, echt voor de opleiding.

R: Voor de opleiding, ja af en toe dacht ik van ja, ik blijf wel even liggen, heel dat nonchalante gedoe. Ja, hier is dat natuurlijk heel anders zeg maar, daar moet je je ook op aanpassen natuurlijk.
I: Ja, precies. En die moeilijke momenten hé, die zware momenten die je hebt beleefd binnen de opleiding uh, hé die mars die fysiek zwaar is, maar ook ja, toch de ochtendproblematiek als ik het dan zo hoor uh, is dat volgens jou te wijten aan bijvoorbeeld discipline?
R: Ja, een beetje wel misschien.
I: En hoe bedoel je? Een beetje wel.
R: Hoe ik uh, om het zo snel uit te leggen, de opleiding voor mij is uh, makkelijker dan ikzelf dacht, ik dacht dat het veel professioneler en veel moeilijker zou zijn.
I: Even kijken hoor, misschien kan ik even de ramen dicht doen.

In de tussentijd worden de ramen gesloten wegens lawaai

I: Zo, ga verder.
R: Nou, de opleiding had ik wel zwaarder verwacht, maar het is eigenlijk niet zo heel moeilijk, je moet alleen fysiek en een beetje snel kunnen werken en dan uh, zou je het zo kunnen regelen en een beetje gewoon op tijd je spulletjes in orde hebben. Dus.
I: Ja, dus het fysieke viel eigenlijk reuze mee, maar inderdaad het, de spullen op orde hebben daar had je moeite mee en dat heeft wel een beetje met discipline te maken vindt jij?
R: Ja.

I: **En de verwachting die je uh, voordat je aan de opleiding bent begonnen van het Korps Mariniers, is dat een beetje uitgekomen?** Was het een juiste verwachting?
R: Het was grotendeels wel wat ik had verwacht, maar uh, zoals ik zei dacht dat het wat strakker zou zijn dan normaal. En uh, wat professioneler aangepakt en niet die miscommunicaties natuurlijk
I: Nee, precies, wat jij daarnet ook noemde van hé, de één zegt dit en de ander zegt weer dat en daardoor krijgen we onrechtvaardige straffen.
R: Ja, precies en dan zeg je weer, dan zeggen hun uh, zou de sergeant liegen volgens jou weet je wel, dan krijg je dat dan. Dus dat vond ik een beetje van mwa.
I: En was je daarin teleurgesteld eigenlijk? Hé dat je vooraf dacht van hé, nou het zit heel erg strak in elkaar.
R: Nou, niet teleurgesteld het ja, ik denk dat uh, het is alleen maar makkelijker zo eigenlijk. Dus heel erg teleurgesteld was ik niet.
I: Nee, precies, precies. En uh, je zei daarnet al van, klote man dat ik moet stoppen met de opleiding weet je wel. Voelt het ook een beetje misschien voor jou dat je hebt gefaald?
R: Ja, het voelt dat ik heb gefaald ja. Zo voelt het ook echt
I: Ja. En wat zijn je vervolgstappen zeg maar als uh?
R: Ik denk dat ik uh, naar de marine zelf ga. Gewoon uh, op de vloot. Ik ga wel gewoon verder in defensie en ik denk dat ik uh, het over een paar jaar weer probeer. Of het is hier bij de mariniers of het is KCT.
I: En KCT is?
R: Korps Commando Troepen.
I: Oja, natuurlijk ja. Dus je hebt nog steeds eigenlijk wel, ondanks dat je hier ja, in feite bent weggestuurd, heb je nog steeds wel een warme band eigenlijk met de krijgsmacht van, dit is wel een goede keuze voor mij geweest.

R: Ja, ja. Dit is alleen maar beter, want zo kan ik mij beter voorbereiden, meer trainen om toch uh, alles goed te doen om het zo te zeggen.
I: Ja precies.
R: Ik heb nu een beetje het beeld gekregen van hoe ze te werk gaan en dat beeld neem ik zeker mee om mijzelf voor te bereiden.
I: ja, precies, ja wat je ook aan het begin van het interview al zei van ja, ik heb toch ondanks dat het maar vijf weken heeft geduurd, ik heb veel geleerd. Dat neem je dus inderdaad mee met de volgende stap.
R: Ja, zeker.
I: Kijk, dat is goed om te horen. Want ik kan me ook in uh, in het vorige interview uh, in ons vorige gesprek dat we hebben gehad, kan ik mij ook goed herinneren dat je daar ook zei van, ik ben hier bij het Korps Mariniers gekomen om een echte man weer te worden.
R: Ja, klopt.
I: Zo voelt het ook nog steeds voor van, daarom wil je dit blijven doen.
R: Ja, klopt ja. Het is één van die twee nu weet je wel, of het is de Mariniers of de KCT. Dus, ik ga er echt voor en uh, ik zie mijzelf wel in een gevechtsfunctie eigenlijk.
I: Ja. En ook natuurlijk, want uh, dat sprong er ook heel erg uit bij dat gesprek van, ja ik wil meer gedisciplineerd worden zeg maar.
R: Ja, klopt, klopt ja. En dat wil ik ook echt. Ja, het is een doel waar ik naar streef en uh, ik blijf gewoon hopen en ik ga gewoon mijn doel uh, naar leven om het zo te zeggen, en ik wil echt dat punt bereiken. Ja, dus uh, ik mag wel weg zijn eigenlijk om het zo te zeggen hier, maar het is niet dat je mij meteen uit het veld slaat. Ik blijf wel doorgaan.

I: Gelukkig. **Want voelde je, zeg maar, voordat je aan de opleiding hier begon, voelde je je minder gedisciplineerd?**
R: Ja, klopt.
I: Oké. En waar kon je dat aan uh, waar uitte ze dat zich in?
R: Ja, aan de levenswijze wat hier binnen de poorten, weet je wel, binnen defensie en dan de levenswijze gewoon in de burgermaatschappij, dat zie je ook echt van, wat discipline eigenlijk ook echt inhoudt. Echt gewoon goed te werk gaan, nauwkeurig en gewoon dingen doen wat je opgedragen krijgt om het zo te zeggen.
I: Precies, precies. En dat kon je hier wel, dat doe je hier wel zeg maar. En was het dan ook zo, dat je inderdaad niet op tijd opstond, zeg maar, hier binnen de opleiding bedoel ik dan, werd je daar ook in vrij gelaten zeg maar van hé, je mag ook vijf minuten van te voren, maar als je dan ook alles hebt, dan is het in feite ook goed? Moet er wel een wonder gebeuren natuurlijk maar.
R: Ja. Dat zou wel kunnen. Als je het gewoon regelt dat je spullen in orde zijn dan is er natuurlijk geen probleem, ja.
I: Oké, precies.
R: Maar het is in het veld dan, om het zo te zeggen, wel als je gaat op bivak dan was het voor mij echt heel wennen en op de kazerne had ik natuurlijk niet zo heel veel bijzonderheden, weet je wel. Ik hoor ook van veel mariniers ja, je hebt twee verschillende mariniers of je hebt een kazerne marinier of je hebt een veld marinier, eigenlijk. En dan de kazerne marinier dan, zag ik mij daar eerder in beeld om het zo te zeggen, dan in het veld.
I: Oké, hoe komt dat dan, wat is precies het verschil dan?
R: Nou, een veld marinier is echt een marinier die buiten gewoon uh, opereert om het zo te zeggen.

En een kazerne marinier is echt gewoon een marinier die hier op de kazerne blijft en is en hier het werk doet.
I: Oh, op die manier, ja, precies. Want van jij ziet jezelf ook wel liever uh, uiteindelijk hier?
R: Nee, niet op de kazerne natuurlijk wil ik wel gewoon in het veld zitten, maar in de zin van hoe ze mij aanzagen dat ik echt uh, meer een kazerne marinier is, dan veld marinier.
I: Oké, ja, precies ja. En je wilt eigenlijk liever uit dat beeld van hé, dat jij de kazerne marinier bent wil je uitbreken en je wilt echt het veld in. Wat je zegt van, ik ben klaar voor een leidinggevende functie of in ieder geval uh.
R: Ja, gewoon een gevechtsfunctie.

I: Ja, gevechtsfunctie, juist, dat woord zocht ik. **En op welke punten heeft de opleiding je toch nog weten te verassen, waar je niet op was voor bereid?**
R: Ja, het is echt uh, die spullen gewoon echt zo snel mogelijk in orde en echt alles gewoon goed geregeld hebben. En voor de rest uh, ja het marsen ook nog een beetje, op de tankbaan, was ook een beetje van dat ik dacht van wow, dit had ik misschien wel vaker moeten oefenen. Maar uh, voor de rest geen verassingen eigenlijk.
I: Nee, precies, voor de rest heb je je goed voor kunnen bereiden. Maar dat is dan meer echt alleen het fysieke vlak?
R: Ja.

I: **En heb je het gevoel dat je nu na vijf weken opleiding meer gedisciplineerd bent dan voorheen in de burgermaatschappij?**
R: Ja, klopt. Ja, want het is je natuurlijk aangeleerd en ik zit nu nog steeds in defensie om het zo te zeggen, ik zit hier nog op de kazerne en uh, de discipline blijft natuurlijk wel in je zitten, om het zo te zeggen.
I: Ja, dat zit er al ingebakken zeg maar.
R: Ja, ook al zit ik bijvoorbeeld niet in mijn klas, dat is dan mijn groep …, en uh, zit ik nu in de BROM, als nog moet je wel gedisciplineerd te werk gaan. Dus dat blijft er nog wel inzitten denk ik.
I: Ja, precies. En heb je dat ook al, zeg maar, heb je ook al verschil gezien toen je weer thuis was?
R: ja, dat was wel even anders na de eerste drie weken, thuis zijn ja, klopt.
I: En wat zijn daar dan uh.
R: Ja, structuur met tijd. Je moest daar heen dan was ik daar gewoon op tijd, dat deed ik gewoon. Ja, ik weet niet, het is heel raar, ze trappen het bij je in en zo ga je ook te werk in de burgermaatschappij. Dan wil je alles gewoon klaar hebben, geregeld, voordat je iets gaat doen, überhaupt.
I: Precies, precies. Dus dat heb je toch wel opgepikt, zeg maar van hier en dat ja, plaats je toch ook als je weer thuis bent.
R: Ja, ja.

I: Uh. Ja. **En welke rol hebben je mede mariniers binnen de opleiding uh, een belangrijke rol gespeeld in het wel of niet halen of het kunnen opbrengen vaan een bepaalde taak of discipline?**
R: Hoe bedoelt u dat?
I: Nou ja, hebben uh, zeker omdat je dan vaker uh, niet genoeg tijd had om je spullen op orde te houden. Hebben toen ook je buddies niet wat van gezegd, of heb jij misschien wel buddies juist meer geholpen tijdens een uh, een mars?

R: Nee, ze hebben er wel wat van gezegd, maar het is natuurlijk de eerste fase, dus iedereen moet uh ja, beetje hecht worden aan elkaar, wennen enzo, dus in het begin denk je eerder van nou, eerst mijn spullen voordat ik iemand anders kan helpen. Ja, dus dat uh, is er nog steeds in het begin, het is nu de beginfase en zo is het, zo gaat het dan te werk. Eerst wilt iedereen natuurlijk uh, alles zelf eerst en heb je bijvoorbeeld één brander die je moet delen, ja wie gaat er als eerst en natuurlijk wil jij als eerst, omdat jij gewoon als eerst je spullen klaar wilt hebben. Dus, ja, maar ze zeggen er wel wat van, maar ja ik kan het niet altijd voorkomen natuurlijk.
I: Nee, precies, het was inderdaad niet echt een uh, dat ze je echt bovenop hebben geholpen.
R: Ja, ja.
I: Oké, je moest het toch wel echt vaker, ja zelf doen
R: Ja, individueel, ja, het is natuurlijk de eerste fase. En uh, er zit verbondenheid natuurlijk en uh, je moet aan elkaar wennen en elkaar helpen enzo natuurlijk, maar het is het begin, het zal wel komen na de eerste fase, dus fase twee, maar uh, in de eerste fase gaat dat nog niet zo heel makkelijk.

I: Nee, precies, oké. **En wat zijn punten binnen de opleiding waar je echt bovenuit stak, wat zijn echt goede punten van jou binnen de opleiding?**
R: Mijn buddies meetrekken, in ieder geval, dat zag ik in ieder geval. Mijn buddies helpen, buddies meetrekken.
I: Oké, dat kon je wel echt, je kon echt goed uh, motiveren zeg maar, andere mensen?
R: Ja, andere mensen. Ook al was ik altijd natuurlijk, ik geef wel eerlijk toe, ik was ook niet altijd de beste, maar uh, altijd wel mijn buddies helpen. Dat was echt uh, iets wat ik wel goed deed volgens mijzelf, ja.
I: Ja, dat is goed om te horen lijkt mij. En nou ja goed, we hebben ook een beetje je iets minder sterke punten bewoord, dus dan uh, ja wat meer zwakkere punten of meer verbeter punten wat zou kunnen binnen de opleiding als ik het dan zo goed heb begrepen dat hé, je spullen op orde hebben.
R: Ja, spullen op orde hebben
I: Zijn er nog andere dingen die over het hoofd zie?
R: Nee, dat is eigenlijk, ja spullen in orde hebben en goed luisteren naar wat er gezegd wordt natuurlijk.
I: Ja, precies, wat je ook al net zei, ja af en toe uh, wist je ook niet meer hoe bepaalde dingen moesten ofzo?
R: Nee, ja, klopt.
I: En dat gaat dan ook over spullen op orde hebben, wat je zei, ook die checklist die je dan had meegekregen.
R: Ja, ja.
I: Oké. Stonden er eigenlijk alleen maar die punten of eigenlijk van ja, je moet je spullen op orde hebben, dat stond er in het plan van aanpak eigenlijk? Voor de rest was het wel, was het gewoon goed, je bent fysiek in orde, je bent mentaal was je sterk.
R: Ja, ook, stressbestendig ja. Ja, het is alleen een beetje kut dat dan uh, moet stoppen dan doordat eigenlijk. Maar ja, het maakt niet uit, ik uh, natuurlijk heb het wel kunnen verwerken deze week, gewoon goed over na kunnen denken en nou ja, het gaat wel steeds beter. Ik moet het nog even thuis aangeven, maar uh, het gaat wel goed gewoon.
I: Gelukkig. Want je voelt je gewoon wel in orde zeg maar?
R: Ja, ik voel me, ja in het begin was het wel gewoon echt kut, als ik het zo grof moet zeggen, maar ja. Je went eraan, je moet keuzes accepteren en wat er gebeurt moet je ook accepteren.

I: Ja, precies, je hebt het inmiddels met het uit rouleren heb je het wel een plaats kunnen geven zeg maar.
R: Ja, precies, ja af en toe denk je nog van, ah het is wel kut, maar dan denk je weer van, als het niet anders kan, dan moet het maar zo. Ik kan niet lopen piekeren over iets, mijn trein gaat door, om het zo te zeggen, mijn trein stopt niet.
I: Nee, inderdaad, zo is het maar net. Zo kom je ook heel erg over, ook al in het eerste interview, vond ik je ook echt zeer gedreven, zeer gemotiveerd ook, daarom was ik ook best wel verbaast dat je moest stoppen zeg maar.
R: Ja, ik was er ook verbaast over, maar als het niet kan en ik haal een onvoldoende ja, dan begrijp ik het ook, want je gaat ook naar school en je moet natuurlijk wel ook goede cijfers halen anders mag je niet over. Dus.
I: Ja. En hoe zit dat uit rouleren er precies uit? Wat moet je allemaal doen dan in die week?
R: Ja, je moet heel veel dingen regelen, dus spullen ook inleveren, gewoon je uitrusting dan, maar niet je kleding, je kleding hou je want je moet natuurlijk over de kazerne lopen nog. En uh, ja je gaat naar een PNO advies, dus uh, voor wat je wilt doen en wat je wilt vervolgen en of je bij defensie wilt blijven of niet. Dan krijg je rouleringen en noem maar op allemaal dingen, wat je moet doen in te rouleren naar de BROM. Iets wat ik in het begin zelf nooit wilde, ik zag al die jongens met die stickers en ik dacht van nou, daar wil ik nooit in terecht komen en uiteindelijk zit ik er dan toch bij.
I: Ja, waardeloos.
R: Echt waardeloos ja. Maar ik heb in ieder geval wel gehoord dat het uh, ja, ik dacht, het meeste wat ze zeiden dat was BROM waren ongemotiveerde jongen die stoppen met de opleiding, dat ze geen zin hadden. Maar ik hoorde dan weer van andere jonge mariniers die bijvoorbeeld hun baret hebben gehaald, weet je wel, dat het niet altijd zo is. Dat er ook jongens zijn met een plan van aanpak en dat die onvoldoende hebben gekregen en dat ze ook gewoon daardoor bij de BROM zitten, dus dat maakte het weer mij een beetje makkelijker, omdat ze dat zeiden.
I: Ja, precies, want je voelde je totaal geen ongemotiveerde jongen.
R: Nee, precies, echt niet.

I: En hoe komt het denk je dat uh, want ik denk dat ik deze vraag ook nog wel aan jou kan stellen, **van die jongen die bijvoorbeeld wel ongemotiveerd zijn, of in ieder geval uitvallen om die reden, waardoor zou dat kunnen komen, zou dat ook met hun achtergrond te maken kunnen hebben, ik bedoel bijvoorbeeld gezinssituatie of iets dergelijks?**
R: Ja, dat zou ook kunnen, maar er zijn zoveel redens, wat kan zijn dat jij gewoon bijvoorbeeld eruit wilt stappen of ongemotiveerd bent natuurlijk. Iedereen heeft natuurlijk een andere gedachte, je komt natuurlijk met een gedacht binnen het Korps en als het natuurlijk heel anders is dan dat je zelf had gedacht, dan is het natuurlijk ook een klap om het zo te zeggen.
I: Oké. Ja, dat uh, dat ze andere verwachtingen hadden zeg maar.
R: Ja, precies. Zoals ze zeiden ja, heel vele voelen zich geroepen maar slechts weinig zijn er uitverkoren. Dus uh, ja, dat ben ik ook gaan begrijpen ook, ja.
I: Ja, in principe wel. En ben jij uitverkoren, denk je? Ondanks.
R: Ondanks, ja, ik denk het wel, want ik stop niet, ik ga gewoon door, dus het kan zijn dat je mij over een paar jaar hier weer ziet of over een paar jaar bij de Korps Commando Troepen. Dus. Ik stop echt niet, echt niet, dat zit niet in mijn systeem.
I: Nee, precies, precies. En is het dan ook uh, wat zijn nog meer uh, wat zijn specifieke redenen denk je of zou je kunnen bedenken, waarom die jongens, waarom andere jongens wel, ook stoppen?

R: Nou, geen zin is één groot, ja, gewoon denk ik dat mentaal is het ook meer. Korps Mariniers is echt dat mentale spelletje, dat moet je gewoon een beetje door hebben of gewoon tegen kunnen. En uh, heel veel van die jongens die kunnen daar niet tegen of die kunnen het niet meespelen. Andere jongens die bijvoorbeeld in de OV-klas zaten, om het zo te zeggen, dus die mogen instromen in een nieuwe opleiding, die moeten natuurlijk drie maanden wachten en dan kom je weer in die opleiding en dan denk van ja, heb je zo lang gewacht, wil je dit dan nog een keer meemaken enzo. Dus daar zit ook een beetje, het is echt uh, dat mentale spelletje is het.
I: Precies. En dat mentale spelletje dat kan jij wel aan denk je?
R: Ja, heel makkelijk, ja.
I: Ook al uh van, stel dat ze zeggen van, ja je kan pas volgend jaar september weer uh, of bij de Commando's of weer hier komen?
R: Ja, ik denk dat ik mijzelf eerst even een beetje tijd geef om te trainen, echt goed voor te bereiden, weet je, voordat ik er weer instap. Want nu weet ik al wat ze verwachten van je natuurlijk, en uh, als je je daarop kan verbeteren steeds dan is het alleen maar mooi meegenomen.
I: Oké, en heb je voor jezelf het gevoel dat je ook nog moet verbeteren in bijvoorbeeld dat strikt zijn van op tijd opstaan?
R: Ja, ja.
I: Ik ga thee zetten.
R: Ja, precies, ja. Dat is zeker zo. Het enigste wat ik nu nog kan doen is mijzelf verbeteren. Ik kan mijzelf natuurlijk niet slechter maken, maar daarop alleen verbeteren.
I: Nee, precies. En wanneer kan je weer beginnen met een nieuwe opleiding?
R: Ik denk dat het pas over twee jaar kan zijn, of over vier jaar.
I: Oké, dat is toch best wel een lange tijd.
R: Ja, best wel lang, maar ik ben nog jong, dus tijd zat. Ik heb tijd zat.
I: Precies, oké. En wat ga je nog in de tussentijd doen?
R: Ja, de marine zoals ik zei. Dus daar ga ik even dienstjaren opnemen, om het zo te zeggen, dus ga ik daar werken. Als het allemaal goed is en er vacatures open zijn. En uh, na die contractjaren, om het zo te zeggen, probeer ik het nog een keer.
I: Ja, precies, dan wil je weer echt het veld in?
R: Ja.
I: En het duurt dan twee jaar voordat je weer opnieuw erbij mag komen?
R: Nou, het is meestal om het jaar, of om de twee jaar, dat ligt er maar net aan of het vol zit of niet vol zit.
I: Oh, op die manier.
R: Ja. Dus je kan het altijd proberen, maar ik denk ik ga eerst vier jaar bij de marine gewoon werken en in die vier jaar kan ik zat tijd hebben om te trainen en mij voor te bereiden op alles wat er zal komen. En meer informatie zoeken en kijken hoe het allemaal weer in te werk gaat. En wat ik nu allemaal heb geleerd gewoon meenemen ook.
I: Ja, terecht. Ik denk dat ik het hierbij laat, hé we willen allebei weekend neem ik aan.
R: Ja, dat is prima.
I: Dus je gaat nu naar huis. En dan blijf je thuis?
R: Nee, ik zit hier nog wel een tijdje op de kazerne. Je blijft natuurlijk wel op de kazerne als je in de BROM zit. Nou ik wil bij defensie blijven, dus ik moet hier blijven totdat er een nieuwe vacature open is.
I: Oké. Dus de aankomende weken zit je nog steeds hier, maar je doet niet mee met de opdrachten

ofzo?
R: Nee, ik doe niet mee met de groepen, nee, ik heb andere opdrachten.
I: Oké, ja, het is niet zo dat je neus loopt te eten zeg maar.
R: Nee, precies, nee. Klopt, ik krijg natuurlijk wel nog steeds betaald, dus ik moet er wel wat voor doen natuurlijk.
I: Oké, precies. En dan wacht je dus op een vacature bij de marine zeg maar.
R: Ja.
I: En waar is gestationeerd?
R: Den Helder.
I: Ow, ja, ideaal. Perfect. Nou dat is goed om te horen. Het is weer een totaal ander verhaal dan uh, dan wat ik van de andere afvallers te horen heb gekregen.
R: Ja?
I: Ja, ja. Ik heb uh, het is nou voor jou ook het laatste interview dus dan kan ik nou uh, gewoon open en eerlijk over zijn, wat dat betreft. Maar tot nu toe veel, toch vanwege motivatie problemen zeg maar, en dat zie ik bij jou echt totaal niet. Wel inderdaad slordigheidjes die er dan niet uitgaan, dus ja, dat is toch wel uh, een specifiek punt bij jou, maar qua, inderdaad uh, qua motivatie heb je geen gebrek. Dat is totaal iets anders, want andere jongens die zeggen of een verkeerde keuze gemaakt of totaal inderdaad niet verwacht wat dit was, zeg maar, of hebben verkeerd ingeschat inderdaad. En ook wel ja, toch een thuisfront ook missen. daar heb jij ook totaal geen problemen mee?
R: Nee, klopt. Ik moet natuurlijk ook aan mijzelf denken en aan mijn toekomst en uh, het is niet egoïstisch, maar je moet jezelf wel als eerste zetten, je wilt natuurlijk wel iets bereiken. En als je anderen steeds gaat helpen of aan anderen steeds moet denken, dan zal je er nooit komen eigenlijk.
I: Nee, precies, je moet eerst jezelf zover krijgen.
R: Ja, precies. En daarna als jezelf zover hebt gekregen, dan kan je weer anderen gaan helpen.
I: Ja, precies, oké. Heb jij nog vragen voor mij van joh, hoe zit dit of dat of zus of zo?
R: Ja, ik ben wel benieuwd hoe het zit met die interview, krijg ik nog iets ervan te weten ofzo?
I: In feite zou dat wel kunnen natuurlijk, maar goed ik ga natuurlijk een heel groot werk gaat ik hierover schrijven over alle informatie die ik heb verzameld, van jou en van andere jongens hier binnen de opleiding. Sowieso heb ik jullie emailadressen, dus ik zou bijvoorbeeld het stuk kunnen opsturen, ik weet niet of dat zeer interessant is voor jou.
R: Ja, ik zou toch wel graag wel uh, lijkt mij wel interessant.
I: Oké, dan ga ik dat sowieso wel opschrijven dat ik jou een mailtje stuur als het stuk af is. Maar dat gaat ergens pas, misschien volgend jaar pas zijn, in ieder geval wel begin, uh voor september, dus ik hoop een beetje in de zomer, hoop ik alles klaar te hebben.
R: Ik heb geduld, dus dat ik geen probleem.
I: Dat is goed. Nee, wat ik ga doen is uh hé, deze informatie of alle interviews moeten eerst allemaal uitgewerkt worden, allemaal uitgetypt worden en daarna kan ik analyses maken van, en van de verschillende tijdstippen van interview één zeg maar, tot interview twee, dat is deze week en dan komt er nog een laatste interview over uh, interview moment, over zes weken. En dan kijken wat uh, of er verschillen zijn ontstaan, met jongens die er totaal anders over zijn gaan denken, uh wie zijn er uitgevallen, waardoor zou dat komen. Zeker ook binnen mijn onderzoek staat zelfdiscipline en relationele discipline heel erg centraal, van waar moet de discipline vanuit jezelf komen of kan je de discipline ook uitbesteden aan bijvoorbeeld je omgeving of aan je mede mariniers. dat is een beetje de insteek van het onderzoek wat ik doe. En dat wil ik zo op deze manier door deze interviews te doen, verschillende vragen te stellen, toch inzichtelijk te maken.

R: Ja, mooi.
I: Dus, zodoende en uh ja, als het goed is komt uh, komt er ook als mijn masterscriptie, mijn afstudeeronderzoek zeg maar klaar is, dan kan ik ook samen met mijn supervisor van de universiteit en met iemand hier van de Van Ghentkazerne een artikel gaan schrijven en dat publiceren in de Militaire Spectator.
R: Dat is leuk ja.
I: Dat is zeker wel uitdagend om dat te doen, zeker als student zijnde, zeg maar.
R: Is alleen maar mooi.
I: Ja, zeker, het staat goed op je carrière CV, zal ik maar zeggen. zeker in de academische wereld om een artikel te publiceren, waar dan ook. Dus dat is wel uh, mijn doel en misschien dat is ook mijn grotere ambitie zeg maar daarachter, als ik echt antwoorden kan vinden van waar kan het dan dat het mis gaat en uh, het gebrek aan de discipline in de burgermaatschappij en discipline die ze hier vragen zeg maar, dat is ook een belangrijk thema wat wel speelt, als ik daar antwoord op kan vinden, waardoor misschien weer in de toekomst jongens minder snel afhaken.
R: Ja, precies.
I: Dat is wel echt, dat is mijn grote ambitie dat ik echt uh, toch het Korps Mariniers daarin kan helpen en misschien wel andere legerinstellingen, defensie instellingen. Dat is echt mijn grotere ambitie, dat ik daar echt antwoorden kan vinden.
R: Ja, ik denk dat dat wel goed gaat komen toch.
I: Ja, nou ja, ik hoop het in ieder geval en ik doe flink mijn best daarvoor en uh ja, ik krijg de medewerking ook van jou natuurlijk weer, gisteren ook weer drie jongens te woord gestaan, dus ja, wat dat betreft uh, ik ben hartstikke dat jullie tijd voor mij vrij hebben gemaakt en daardoor uh ja, kunnen we misschien op langer termijn wat betekenen voor defensie.
R: Ja, is goed, is geen probleem natuurlijk. Met hard werken kom je er wel hoor.
I: Ja, precies, het is een ander soort hard werken, maar ja het is uh, universiteit is zwaar.
R: Ja, dat weet ik. Nou ja, oké. Is goed. Als u het mij kan sturen als het helemaal klaar is, ik vind het wel leuk om te lezen, ja.
I: Is goed, ik zal je dan nog wel wat tips geven dan hoe je erdoor heen komt, want het is nogmaals, ik studeer filosofie, dus het zal anders beantwoord worden dan hoe ik nou tegenover je zit natuurlijk, maar je, de specifieke punten zal ik je nog wel aangeven en nogmaals ja, ik kan je dan bijvoorbeeld wel en tip geven van, misschien sta je hier of daar nog wel ergens. Want volgens mij heb ik jou M9 genoemd, volgens mij.
R: M9, top. Dan weet ik dat ook.
I: Maar dat hoor je dan ook wel in het mailtje, moet ik eventjes uit mijn hoofd volgens mij is het of M9 of M8, maar dat weet ik niet honderd procent zeker maar.
R: Dat is helemaal goed.
I: Maar op die manier anonimiseer ik het zeg maar, van als je dan inderdaad misschien zul je zien dat er een uitspraak van jezelf ziet terugkomen en ik denk dat die kan best wel groot is, want wat je zeker ook in het eerste interview heel erg treffend hebt gezegd is van, ja ik vind uh, dat er in de burgermaatschappij een gebrek aan discipline is en dat vind ik een tekort en dat wil ik eigenlijk hier bij het Korps Mariniers wil ik dat ophalen.
R: Ja, klopt.
I: Dat is ook wel, dat kon ik toen der tijd niet zeggen natuurlijk toen je dat zei, maar dat is exact zoals ik ook over denk en zoals ik zeg maar, in dat onderzoek sta. Dus dat is wel echt een te gekke uitspraak, die ik bijna zeker wel ga gebruiken, zeg maar.

R: Ja, dat is goed om te horen.
I: Dat is alleen maar leuk lijkt mij. Hé is goed, dan gaan we afscheid van elkaar nemen en uh, dan wens ik je nog heel veel succes eigenlijk.
R: Ja, dank je wel.
I: Met de verdere loop binnen defensie.
R: Ja, gaat goed komen.
I: Ja, daar ben ik ook wel van overtuigd als ik jou zo uh, zo met jou spreek. Helemaal goed.

Een heel ander verhaal dan van de andere afvallers. Toch is het opvallend dat M9 niet zozeer gebrek heeft aan motivatie, maar dat hij het blijkbaar niet voor elkaar krijgt om slordigheden op te lossen. Ondanks dat dit interview wel verhelderend was voor mijn beeld van hem, heb ik toch het gevoel dat ik niet de vinger op de pijnlijke plek heb kunnen leggen.
Opvallend was, M9 zat in zijn eigen burgerkleding, één knoopje van zijn overhemd zat los. Dhr. Romijn heeft verteld dat hij moest stoppen met de opleiding wegens de opstapeling van kleine slordigheidsfouten. Dit kan één van die slordigheidsfouten zijn.

Derde Interview Moment (week 10 van de opleiding)

Legenda: I = Interviewer (Wessel van Nimwegen)
R = Respondent (M1, M2, M3, etc.)
Dik gedrukt = Vragen van interviewer corresponderend met vooropgestelde vragen
Cursief = Bijgevoegde tekst

Net als in het vorige interviewmoment zijn er een aantal mariniers met de opleiding gestopt. M4 heeft in het tweede interviewmoment aangegeven dat hij zo snel als mogelijk met opleiding wilde stoppen. Hij loopt niet langer meer op de Van Ghentkazerne. Twee ander afvallers, M3 en M10, zijn nog wel aanwezig. Dhr. Romijn en ik hebben mailverkeer over en weer gehad om zowel M3 als M10 in te roosteren voor een laatste interview. M3 spreek in aan het eind van deze week. Hij is de eerste persoon die ik zal spreken die last heeft van een blessure. Ik ben zeer benieuwd hoe hij zijn toekomst ziet en of het voor hem mogelijk is om later de opleiding weer op te pakken. M10 is met de opleiding gestopt, omdat hij te veel bijzonderheden had. Volgens dhr. Romijn heeft M10 zelf aangegeven om te stoppen en het Korps Mariniers heeft zijn verzoek geaccepteerd. Vele pogingen zijn er ondernomen om ook hem een laatste keer te spreken, maar helaas heb ik M10 niet meer gezien.
In één van de eerste gesprekken met het hoofd van de opleiding dhr. Mastenbroek, hebben we interessante tijdsmomenten voor het afnemen van interviews bepaald. De week na Texel is interessant, omdat het de eerste periode is waarin mariniers in opleiding intensief worden getoetst. Het kaf scheidt zich van het koren na deze week. Mastenbroek gaf in dat gesprek aan dat de tiende week, dit interviewmoment, interessant is, omdat normaliter na tien weken geen, tot weinig, afvallers meer zijn. Ik ga in dit interviewmoment er vanuit dat de mariniers in opleiding het einde van de opleiding halen. Sommige vragen die in dit interviewmoment aanbod komen zijn eerder gesteld, getoetst wordt of in beantwoording van die vragen consequent zijn. Daarnaast worden toekomstgerichte vragen gesteld.

M2
Dinsdag 25 november 2014, 18:00

Opmerkingen uit het vorige interview:
Eerst had M2 het moeilijk, maar in het twee interviewmoment heeft hij laten overkomen dat het driehonderdzestig graden is gedraaid. Hij behoort nu bij de top van zijn klas. M2 voelt zich verantwoordelijk. Discipline is voor hem iets uit handen geven, niet nadenken maar doen. Hij heeft de spreekwoordelijk knop gevonden.

I: Zoals je weet het laatste interviewmoment.
R: Ja, klopt ja, ik had het begrepen ja.
I: Helemaal goed. Nog een aantal vragen waar ik nog benieuwd naar ben, ja hoe je ertegenover staat zeg maar. Dus uh, nou ja goed, daar gaan we dan. **Ja, een bekende leus eigenlijk uit de documentaire van De Uitverkorene is: Vele zijn geroepen slecht weinigen zijn uitverkoren. Voel je je als één van de uitverkorenen?**
R: Ja.
I: **En waardoor komt dat?**
R: Ik denk dat het deel te maken heeft met de vooropleiding die ik heb gehad, dat heeft mijn

opleiding, tenminste, tot nu toe wel een beetje versoepeld. Fase één is nu voorbij en uh, er waren heel veel enkele mandrills. En uh, ik vind nou ja, ik heb het, ik denk dat ik het soepel heb afgebracht. Het is niet veel dat ik uh, qua drills veel moest leren, dat zat er in in verband met de vooropleiding, dat heeft mij echt goed gedaan. Dat heeft mij meer tijd gegeven om mijzelf dingen aan te leren die ik nog niet wist, dus zoals theorieën van de wapens en zulk soort dingen. En theorieën van volle vaart springen en ja, eigenlijk de dingen die erbij kwamen, daar kan ik me meer in verdiepen, omdat ik de andere dingen al wist. Eigenlijk ben ik daarbij wel geholpen ben, voel ik mij wel uh, ja, één van de ja. Ik heb net een gesprek gehad, een evaluatiegesprek over de eerste periode, ja gewoon was ook gewoon gunstig, ik uh geen aanpassingen, ik sta altijd vooraan en uh, ze hebben gewoon gezegd van nou, probeer af en toe een keertje iets rustiger te doen, waarbij dus uh, een keertje, nou ja ik heb wel een paar foutjes, dat heeft iedereen wel eens, maar dat kwam dan bij mij dus tevoorschijn, omdat ik dan te snel wilde, omdat ik te snel mijn dingen wil klaar hebben.
I: Oké, te snel.
R: Ja, en dan inderdaad dan liep ik de fout in. Dan denk ik net even net iets niet na, dan ja, dan ging dat, dan heb ik een foutje, maar voor de rest was het een heel gunstig gesprek, positief dus. De sergeant zei ook van ik zie jou wel marinier worden dus ja, ja dat is gunstig om te horen, ja.
I: Ja, precies, ja geeft ook een opsteker, je weet waarvoor je het hebt gedaan zeg maar.
R: Ja, dat doet gewoon goed.
I: Mooi, dat is goed om te horen. En je zegt dus dat echt he, je vooropleiding, de VeVa dan, die heeft daar echt een belangrijke rol in gespeeld.
R: Ja, echt, dat heeft echt geholpen ja.
I: Omdat je dan al in die opleiding al bepaalde drills dan, zoals je dat zei, aangeleerd krijgt?
R: Ja nou, ik heb vooropleiding gelopen in Budels, dus bij de mariniers, ja, dat is gewoon uh, daar houden ze eigenlijk, daar beginnen ze eigenlijk ook met alle drills, alle enkele mandrills en daarna ga je pas andere dingen doen. En daar zie ik dus wel alles wat ik hier heb geleerd, ja eigenlijk is alles hetzelfde. Ik kwam hier binnen en ik wist dus, je veldfles optoppen enzo, iedereen, ja sommige wisten dat gewoon niet, wat is dat, ja, ik wist dat allemaal al en dat is eigenlijk alle enkele manwerk, je slaapzakken, het lopen, het marsen, dat had ik allemaal al gedaan en dat geeft gewoon een soepel gevoel, omdat je weet wat je te wachten staat. Kijk, het is juist nu, proberen ze je ook niks te zeggen en eigenlijk alles is een verassing. Ja, ik wist al heel veel dingen, dus ja dan weet je al, als we dan iets horen, dan weet ik waar ze het over hebben, dan weet ik direct waar ik aan toe ben, ja dat is gewoon een fijn gevoel, dan weet direct waarop je je kan voorbereiden.
I: Ja.
R: Ja, alle kleine beetjes helpen ook.
I: Juist, jazeker, sowieso. **En welke elementen hebben misschien ook nog een belangrijke rol gespeeld zeg maar, dat uh, voor het gevoel dat je denkt van ik ga het halen?** Of ligt het echt alleen maar aan de vooropleiding?
R: Nee, het is ook wel uh, de steun van buddies, dat je de buddies wel uh, dat je die helpt op zware momenten en aan de andere kant, daarentegen weer, als je mensen ziet afvallen dan denk je bij jezelf van ja, hun gaan weg en ik sta er nog wel, dat geeft aan de ene kant ook wel motivatie van ja, hun stoppen er mee, hun doen niet verder, maar ik ga wel door. Bij mij is het hier nog lang niet, ik ben er nog niet, ik ben nog niet op mijn grens. Dat is uh, dat geeft ook een heel goed gevoel, waarbij ook, ja wel denk van nou kijk, nu zijn we met zo weinig over, dan wordt ik er één, dan ga ik er eentje worden.
I: Precies, precies. Je voelt ook, als ik het zo hoor, ook echt als ware van ik ben er ook bijna, de

eindstreep is bijna eigenlijk als ware in zicht.
R: Ja, het is nog, deze week voorbij en dan is het nog één week hebben we verlof. Ja, dat is gewoon uh, daar werk je natuurlijk naartoe, dan heb je drie weken gewoon uh, tot jezelf. Je kunt heel veel dingen verwerken, dat is ook een deel, dat is ook, vind ik wel, nodig. En uh, daarnaast kan je je weer echt gaan voorbereiden op de volgende periode, die periode gaat wel zwaar worden, vooral het einde, maar daarentegen weet je dat je er dan bijna bent. Ja, en uh, ik ben negentiende maart ben ik jarig en twintig maart krijg ik mijn baret dus.
I: Kijk.
R: Met de FINEX ben ik jarig, ja dat is ook een ja, extra pluspuntje waar ik aan denk van ja, zodra ik jarig ben dan weet ik zeker dat ik de dag erna mijn baret krijg, dan hoef ik nog maar een nachtje door te halen en dan ben ik het. Ja, dat is gewoon, ja het geeft gewoon kippenvel eigenlijk, gewoon doorgaan. Dat geeft gewoon, elke keer weer een kik, als ik daar aan denk ja.

I: Tof. Goed om te horen. He, je zei het al zelf al dat je ook wat motivatie krijgt eigenlijk van mensen die afvallen waar jij eigenlijk toch door gaat weet je wel, **welke factoren en eigenschappen spelen bij jou zeg maar, een rol waarom jij dan niet stopt en andere dan wel, denk je?** Kan het echt alleen maar aan die vooropleiding liggen dat jongens die de vooropleiding niet hebben gehad of?
R: Nee. Het is uh, lichamelijk kan je er niks aan doen natuurlijk, blessures ofzo, daar kan je niks aan doen.
I: Zeker waar, ja.
R: Daar vallen er redelijk wat door uit, maar daarentegen zie je wel heel vaak dat mensen niet hun best willen doen, het af proberen te spelen op een blessure.
I: Ow, oké.
R: Dat ze dus eigenlijk gewoon uh, mentaal er doorheen zitten, dat het gewoon mentaal niet meer wil en dat ze dat dus afschuiven op een blessure, dat zie ik heel veel.
I: En hoe ziet dat precies er dan uit, hoe moet mij dat voorstellen?
R: Ze beginnen bijvoorbeeld een week van te voren al een beetje van nou, ik weet het niet, ik weet het niet, ik voel me kut en ik wil het niet zeggen ze. Ja maar, gewoon van uh, nou hebben ze een paar keer bijzonderheden gehad, ja het kader mag mij niet en ik zit er doorheen ik wil niet meer, maar ik beslis het na het weekend. En dan ineens na het weekend hebben ze bijvoorbeeld last van hun knie en dan moeten ze naar de ziekenboeg en zo bouwt dat op, ziekenboeg, ziekenboeg, ziekenboeg. En dan op het last, dan is het van, ja maar zo wil ik het niet verder, nu ga ik voor mijn rust, nu ga ik er bij weg, want anders dan verneuk ik mijn eigen lichaam. Terwijl ze eigenlijk dan, voor mijn gevoel, gewoon eigenlijk ernaartoe werken om eruit te gaan, maar dan met het excuus dus zelf hoog houden van nou, ik ben in principe tot het eind gegaan, ik wil het, ik had het wel gekund, maar door de blessure kan het niet. Eigenlijk, zo proberen heel veel met hun eigen eer hoog te houden gaan ze eruit. Dat ja, sommige zeggen dat ook wel hoor, van ja, ik vind het laf om in de buitenwereld te zeggen van ja, iedereen weet dat je mariniers gaat doen, iedereen weet dat de mariniers ja, op een houtje bijten is en gewoon doorgaan, dan zijn ze dan wel trots op je en dan daarna val je uit ja, dat vinden heel veel mensen voelen zich dan ja, nu ben ik drie keer niks en ja, hoe zullen ze nu ermee omgaan en dan zeggen ze daarentegen dus van ja, ik ben met een blessure eruit gegaan, had ik niks aan kunnen doen. Ah, dan vind ik je toch nog wel een bikkel zeggen die anderen dan, om het toch een beetje af te schuiven dan, terwijl het aan hunzelf ligt, ja.
I: Precies, precies.
R: Het is een mogelijkheid natuurlijk, maar ik vind nee, ik vind het niks.

I: Nee, precies, zo zit jij niet in elkaar. **Maar het heeft dus echt meer het mentale vlak?**
R: Ja, het knopje. Ja, die knop moet je hebben, als je die knop niet hebt dan, is het een hele moeilijk probleem, ja. Ja, dat ken ik wel, ik heb, bij het begin heb ik die knop eigenlijk ook niet, was bij mij heel zwaar en ik heb die knop gevonden en ja, dan is het gewoon ja, doorgaan, gewoon eigenlijk gewoon opvolgen wat ze zeggen, gewoon niet bij nadenken, gewoon doen, echt gewoon doen. Denk wel aan je lichaam, maar gewoon doen, het is niet onmenselijk het is gewoon te doen. Alleen je moet het uh, je moet het inzien dat je jezelf moet opbouwen daar uh, nou bijvoorbeeld speedmars, dat moet jij jezelf opbouwen, ik heb de eerste speedmars denk ik van oh, oh, wat is dit en ik wist het allemaal, maar ja, je gaat kapot, dat is gewoon zo, je gaat kapot, het is eigenlijk nog niets, maar ja het slaat eigenlijk nergens op. Ik denk dat je het ook nooit zal doen, echt speedmars ofzo, op uitzending. Je bouwt op, één keer, eerste keer met wapen en twee rondjes hieromheen, nou de tweede keer ga je er drie rondjes omheen, derde keer ga je twee rondjes eromheen, maar dan met wapen en webbing, ja en de derde keer, of uh vierde keer dan ga je met drie rondjes met webbing en wapen, ja vierde keer ga je twee rondjes met webbing, wapen en tweede lijn en de zesde keer ga je dus met webbing en met tweede lijn en met wapen ga je dus drie rondjes. Nou en de laatste keer is het gewoon acht klik, acht keer eromheen met eerste lijn wapen en tweede lijn. Ja, dat bouw je op en uh, als je dat niet leuk vindt, kijk de eerste keer en tweede keer is het kut, als je dat, dat moet je leuk gaan vinden. Als je het leuk gaat vinden gaat het veel soepeler. Je moet denken van ach, het is misschien een uurtje, nog niet eens, ik ben wel kapot aan het eind, maar ik heb het wel weer gefixed, ja en dan, dan ga je het leuk vinden, vind ik wel, ik ga het leuk vinden. Ik ben wel spichtig van als we naar die wapenkamer gaan en we hebben die webbing al om, dan ben ik al, dan wordt ik al spichtig, want als we naar die weg toe lopen dan weet ik dat het gaat beginnen. Als we daarna eenmaal een rondje gehad hebben dan denk ik van nou, dan moet ik nog anderhalf of twee rondjes en dan ben ik klaar.
I: Ja, precies precies.
R: Eerste rondje ging soepel ja, tempo gaat misschien wat omhoog, maar je moet gewoon wel blijven denken, maar gewoon doen.
I: En heel veel jongen die dan afvallen die denken dan te veel na of doen het gewoon?
R: Nou ja, ik heb, een paar van mijn buddies, mijn buddies zeggen vaak van uh, die gaan in zichzelf denken van oh, als ik net doe als ik een blessure heb dan kan ik eruit. Dan kan ik eruit en dan hoef ik heel die speedmars niet te doen. Ja, oké, daar denken hun dan aan. Is misschien een goede reactie of een goede reden omdat ze geen zin hebben, dat is dan het feit, ze hebben geen zin. En dan komen ze, dan gaan ze er dus uit en wat heeft dat dan voor meerwaarde? Dan krijg je weer een kruisje krijg je op je naam, want je hebt de speedmars niet gefixed, ja, dat is ook niet gunstig. Dan haal je de andere keer haal je iets niet, ja en dan wordt het ernstig, want je hebt al meerdere dingen gemist, terwijl je de tweede keer niks kon doen, want dan had je wel een blessure, ja en dan ja.
I: Dan kan het hard gaan.
R: Ja, ik heb liever dat ik die speedmars uitloop en dat ik kapot ben aan het eind, dat ik daarna als ik een keer wel echt wat heb, dat ze dan zeggen van ja, oké nou ja, je hebt een keertje wat gemist nu, dat maakt niet uit. Gewoon proberen, gewoon, ik probeer met alles mee te doen en inderdaad je gaat gewoon vaak kapot, maar dat is nu gewoon zo. Ja, je wilt marinier worden dus moet je er ook wat voor over hebben. Ja en dan komt, dan begint het ook natuurlijk van ja, wat moeier en moeier, en je loopt ja het is wel zwaar het is wel zwaar, maar ja als je gewoon doorgaat dan komt het wel.
I: Precies, precies. **En wat is de rol denk je van bijvoorbeeld discipline daarin?**
R: Wat de rol van discipline daarin is.

I: Hé, zou je dan bijvoorbeeld meer kunnen zeggen dat jij dan uh, wel die knop hebt gevonden wel die discipline kan opbrengen en dat andere jongens die die knop niet hebben kunnen vinden uh, dan geen discipline hebben?
R: Nee, er zijn ook inderdaad, ik ken wel een paar die geen discipline hebben. Want inderdaad dus zulke dingen uh, niet leuk vinden, ze willen het niet. Nou ja, je hebt deze opleiding gekozen, omdat je iets wilt en dit komt erbij, dit hoort erbij. Als je dit dus niet wilt, dan is het niets voor jou. En natuurlijk ik vind het ook kut, maar ik doe het wel en ik ga de lol ervan inzien.
I: Ja, precies.
R: Nou dan vind ik, ik heb discipline daarvoor om het dus gewoon een plek te geven van nou, ik wil het of ik wil marinier worden, moet ik dit ook erbij nemen. Dat is voor mijzelf, dat zeg ik aan mijzelf van nou, beviel het nou? Je wilt toch marinier worden, nou dan hoort dit er gewoon bij, klaar. Om mijzelf eigenlijk uh nou, neer te zetten even. En ik ben bij anderen die hebben dus inderdaad, bouwen die discipline niet op voor hunzelf om tegen hunzelf te zeggen van ja, je wilt toch dit worden dan moet je dit ook fixen. Want die hebben die discipline niet om dat te denken, die denken dus alla minuut van nou, ik voel mij misselijk en ik kan niet meedoen. Ik ga mij nu blesseren of ik doe net alsof ik een blessure heb, dan kan ik eruit.
I: Precies. Dus als ik het zo dan hoor dan is het echt meer van, als je iets niet leuk vindt en het dan toch doen, daar gaat het eigenlijk om.
R: Ja. Ja.
I: Nou goed, je bent fysiek ben jij natuurlijk goed voorbereidt voor deze opleiding, maar goed dat waren je mede mariniers natuurlijk ook in de opleiding. Is dan toch de doorslag, zoals je toch al, zoals ik het ook zo merk, toch het mentale vlak?
R: Ja, het mentale vlak is het zwaarst. Elke Nederlandse gezonde jongen kan dit, echt. Dat zeggen ze in voorspotjes, in reclames over de mariniers, elke gezonde Nederlandse jongen die kan dit. Alleen, je moet die knop vinden en je moet echt mentaal sterk in je schoenen staan. Je moet weten, honderd procent zeker weten ook, dat je het wilt. En je moet heel veel dingen kunnen verdragen, gewoon commentaar en uh, reacties, botte reacties, chagrijnige reacties, noem maar op, maar je moet ook weer vrolijk kunnen wezen onderling. Na bijvoorbeeld na vijf minuten als ik dikke ruzie heb gehad met mijn buddies, na vijf minuten staan we buiten en dan is het gewoon weer normaal, dat is gewoon even het moment, je geeft elkaar even een paar minuten de rust, even een paar minuten zie je elkaar niet of wat dan ook. En je komt bij elkaar, geeft elkaar een klauw bijvoorbeeld, of een hand en daarna is het gewoon weer goed. Ah oké kut man, ik was verkeerd sorry. Ja, nee goed man. Nou ja, dan ga je gewoon, dan moet je ook weer verder. Op uitzending net zo. Oké, dan schiet je buddie, die schiet bijvoorbeeld mis en jij ziet dat, godverdomme had jij nou raak geschoten, dan had die nu niet terug gevuurd. Maar daarna ben ik aan het vuren en ik schiet hem door zijn porem en klaar, bijvoorbeeld. En dan heeft hij ook zoiets van ja, oké, nee super man, sorry dat ik niet direct, maar. Dat moet ook, dan moet je ook, in zulke situaties moet je ook gewoon boos op elkaar kunnen worden, maar ook daarna gewoon dat het goed is.
I: Precies, precies. Echt mentaal en sociaal eigenlijk zijn zij misschien nog wel dingen die nog belangrijker zijn dat je dat in je hebt, dan misschien het fysieke.
R: Ja, inderdaad, je moet gewoon heel snel kunnen schakelen in verschillende emoties. En je moet uh, daar moet je de discipline voor hebben om inderdaad gewoon te kunnen schakelen van het ene moment naar het andere moment, moet je gewoon echt discipline kunnen opbrengen om te schakelen qua emoties ik bedoel, dan ben je boos op hem, maar dan moet je toch weer met hem samen dat doen, dus moet je wel weer vrolijk of tenminste vrolijk hoeft niet, maar dat je wel elkaar

helpt dat je niet zegt van, nee ik heb daar ruzie mee dat doe ik niet, doe ik niet. Nee, dan moet je, als hij bijvoorbeeld de mag heeft en ik heb die munitie en dan heb ik ruzie met hem gehad en dan neem ik die munitie zelf wel mee joh, donder op. Nee, dan moet je gewoon even goed die munitie doen en daar moet je het na tien meter moet je er naast gaan liggen en dan moet je die band weer aansluiten voor hem, die munitieband, en hij gaat vuren, dat hoef je niet zelf te doen, nee want ik ben hem maar aan het helpen, oké ik heb ruzie met hem gehad, maar. En misschien later dat je dan kan zeggen, achteraf als je een keer thuis zit met hem of weet ik het wat, dat je dan een keer zegt van he pik, vorige keer ging het niet zo lekker, moet je goed luisteren, maar dan kan je het uitpraten. Maar op dat moment moet je gewoon kunnen schakelen, dan moet je de knop om kunnen zetten van, ik ben niet meer boos op hem, ik ga gewoon samen met hem dit fixen, met mijn buddie, ja klaar. En dat uh, ja daar moet je echt discipline voor hebben, om zulke dingen te kunnen doen.
I: En is dat een mentaliteit die he, die knop nogmaals, is dat iets wat je hier hebt geleerd of zat dat toch al in je, denk je?
R: Je moet wel begin ervan hebben ja. Nou ja, met die vooropleiding heb ik die, dat begin zeker gekregen, maar ik had het nog niet echt gevonden. Want, daarom heb ik het de eerste paar weken ook zo zwaar gehad, toen ik kon het niet vinden. Toen was ik altijd maar het zielige mannetje, vond ik zelf, of ga jij jezelf zielig voelen. En daarna toen wel het knopje gevonden en toen wist ik waar ik mee bezig was en toen kwam het meer tot mij door, omdat ik die knop gevonden had. Van ja, jij wilt dit. Als ware is het een knop, waar je tegen jezelf gaat praten. Die knop zet om en dan ga je tegen jezelf praten, waarom je dit wilt en jij wilt dit, nou dan moet je dit erbij doen. En dat zijn meestal de dingen, omdat op zware momenten dan ga je dus veel nadenken, heb ik tenminste, ik ga veel nadenken op een zware mars ga ik veel in mijzelf denken. Maar daarentegen denk ik wel al zeg ik dus wat zieligs tegen mijzelf, alla minuut komt dat duiveltje op mijn schouder en ik ben niet zielig, nee je gaat gewoon door, klaar. En dat is dus dat knopje, ja dat mijzelf weer er doorgaan. En misschien denk ik wel heel de weg aan dat knopje, misschien gaat het knopje wel heel de tijd aan en uit onderweg, dus dat ik mij zielig voel en dat ik weer door ga, zielig voel. Maar aan het eind sta ik wel aan de eindstreep en dan heb ik dat knopje misschien honderd keer op en neer gehad, onderweg, maar ik ben er wel. En toch heb ik die knop al omgezet, dus.
I: Ja precies. Ja goed, het gaat erom dat je de eindstreep haalt lijkt mij. Dat is belangrijker dan de manier waarop.
R: Ja, ja. Voor een bivak heb ik heel mijn poten kapot gelopen. Ja, eigenlijk wilde ik ook niet lopen, maar ja, ik ben toch begonnen met hier, hier een blaar zelf, en hier een blaar, ja ik ben gewoon doorgegaan, ja dan denk je bij jezelf ook van, onderweg denk je van jezelf van ik stop ermee, ja het doet gewoon zeer, het doet echt gewoon zeer, het brand, het schuurt, het loopt niet lekker, maar ja je moet toch door. Ja, dan ga je dus ook denken van, als ik nu zeg kan ik stoppen? Dan kan ik inderdaad zeggen van nou, ik heb mijn poot kapot, ik kan niet doorgaan. Aan de andere kant zeg ik ook wat ben je nou voor puppy, loop gewoon door. Maar aan de andere kant denk je van ja, misschien zeggen ze wel van ja inderdaad, je moet aan je lichaam denken, ga er even uit, doe de volgende keer maar mee. Maar ik denk gewoon van ja, we gaan gewoon door. Dan kom ik misschien aan het eind helemaal kreupel aan, maar ik heb wel bewijs waarom ik kreupel ben en ik heb ook bewijs dat ik het wel gefixed heb met zo iets. En dan hoef ik mij niet groot te voelen, hoef je niet stoer te voelen, nee maar, ik heb het voor mijzelf heb ik het knopje kunnen omzetten om het toch door te gaan en dat sterkt mijzelf alleen maar aan, daar hoef ik niet eens commentaar of complimenten voor te hebben dat je zo doorgaat, nee, het gaat mij erom dat ik mijzelf daar een plekje in kan geven. Dat geeft mij gewoon een goed gevoel.

I: Juist, ja precies. Je wilt het zelf en je geeft jezelf eigenlijk daardoor een goed gevoel.
R: Ja.
I: Van dat je het weer gewoon hebt geflikt.
R: Ja. En dan dat het op zo'n manier ook kan. Dus dat ik geen blaren heb, het ook gewoon moet kunnen. Dat kan je ook weer zo, zo kun je het ook bekijken. Oh die mars was zo en zo zwaar, vond ik bij mijzelf, zo heb ik het ervaren, nou dit is soepel, dit is zo soepel ja. Zo kan je dat, dat is dan weer op momenten dat je denk van, ik wil niet. Ja, maar moet je is even goed bij jezelf nadenken, vorige keer was het zo zwaar en nu is het dit, ja dan moet je dit ook kunnen fixen.
I: Inderdaad.
R: Ja, en het is bij mijzelf gewoon vaak dat ik denk van nou, als ik het een keer zwaar heb dan denk ik bij mijzelf gewoon van ja, hallo ik ben al zo lang bezig als ik nu stop heb ik alles voor niks gedaan, dus heb ik mijzelf voor niks door het waterpak laten trekken, voor mijzelf honderd duizend rondjes pinda gelopen in Budel en ik heb in Oorschot heb ik zoveel en zoveel gelopen ik heb zoveel mijn best moeten doen en dan allemaal voor niks? Ja hoho, nu moet ik door. En het is nu, ja, nu nog wat lastiger. Omdat uh, je zit niet op de helft, kijk als je eenmaal op de helft zit dan is het natuurlijk kijk je anders tegemoet, nu kijk je eigenlijk uit een helft, maar zodra over de helft ben ja dan.
I: En dat is dan na de uh.
R: Na het verlof.
I: Ja, ja.
R: Ja, na het verlof heb je twee weken dat we naar Duitsland gaan en we gaan een week Texel en uh, we hebben twee kazerne weken eerst, nou gaan we ook weer naar Beukbergen, ik weet niet of je weet wat Beukbergen is?
I: Nee.
R: Nou dan heb je dus zeg maar gewoon eigenlijk een dagje groepsvorming. Met elkaar praten en zulk soort dingen, ja, dat is gewoon relaxed, daar slaap je een nacht ja dat is gewoon, ontspannen, lekker eten, rust, je wordt iets vrijer gelaten er gaat geen kader mee, dus ja dat is gewoon, dan kan je even ontspannen en met elkaar praten en dat is gewoon goed voor een groep. Om met elkaar te communiceren en met elkaar een keertje neer te zetten waar je staat, elkaar op de sodemieter geven of misschien elkaar ook juist een goed compliment geven die ze nog niet gehoord hebben. Ja en uh, ja, dan is het, gaat het zo snel, kazerneweek gaat redelijk snel en dan de bivak, volgens mij komt er nog één bivak Texel. En twee weken Duitsland en dan zitten er nog een paar kazerneweken tussen en dan is het alweer FINEX. Nou dan is het alweer FINEX en dan begin je op zondag en uh, ik kan je echt vertellen, dat is vijf daagjes, het is wel vijf daagjes misschien geen snurk en maximaal aan het gas, maximaal je best doen, kapot gaan, maar je weet wel dat uh, als je vrijdag door dat poortje door komt, wat jij krijgt. Dat alle, dat geheel, wat alles ervoor gedaan hebt. Ja en dat is juist het moment waarop je moet wachten, dat moment daar moet je voor strijden.
I: Ja, zeker.
R: Als je in Afghanistan loopt te knallen bijvoorbeeld om je zelf te beschermen, zo moet je nu knallen om je baret te halen, dat vind ik, je moet echt gewoon vechten.
I: Ja, dat begint eigenlijk hier al meteen in de opleiding in feite.
R: Ja, en dat vechten moet je niet alleen doen, dat moet je met je buddies doen, want dat doe je daar toch wel, ja.
I: En daar net noemde je ook al dat, zeker dat mentale vlak, dat moet je toch ook een beetje in je hebben he.
R: Ja.

I: En uh, **is bijvoorbeeld de rol van je achtergrondsituatie eigenlijk daarin belangrijk he, dus je ouders?**
R: Mijn thuissituatie bedoel je?
I: Ja.
R: Uh, ja, dat geeft wel een uh, een uh, hoe moet ik dat zeggen, dat heeft er wel wat mee te maken ja. Ja, dat zie ik dus bij een paar jongen, nou je leert elkaar, je buddies, steeds meer kennen. En dat zie ik dus bij een paar die wonen zelfstandig, die zijn zelfstandig, en die kunnen eerder zo'n knop vinden dan dat eentje dat doet die nog thuis woont, of een andere opleiding heeft gedaan. Bijvoorbeeld een, nou ja ik ken er dan één die een sportopleiding heeft gedaan, ja die kunnen die knop minder goed vinden dan dat ze uh, mensen zijn die meer zelfstandig zijn. En ik heb nou, ik heb van jongs af aan mijn zusje moeten opvoeden, dat heb ik in vorige gesprekken wel gezegd nou ja, dat heb ik wel, dan zie je veel dat je je zelfstandigheid erin hebt en uh, je voelt je iets volwassener en ja dan kan je wel makkelijker die knop hebben. Want ja je moet je zusje die krijst ook wel eens, of tenminste krijst, die zeurt ook wel eens tussen de middag en blablabla, ja dan moet je die knop ook kunnen omzetten dat je rustig blijft en uh, of gerust stelt of normaal behandelt van nou, doe nu gewoon even wat ik zeg en dan gaan samen zomenteen naar school, ik zeg maar wat, maar dan ja, moet je ook de knop vinden om rustig te blijven. En dat is wel een gedeelte ervan, een gedeelte van het knopje. Want dat heeft meer componenten, dat knopje, dat heb je niet alleen, dat moet je opbouwen en dan moet je meerdere dingen moet je gaan vinden, ondervinden en na het ondervinden kan je het vinden.
I: Juist. **En zou het ook misschien, ik ben meer aan het gissen nou hoor, van een rol kunnen spelen dat je nou uh, de plaats waar je bent opgegroeid zeg maar, stad of dorp?**
R: Uh, dat is moeilijk te zeggen voor mij, want ik ben namelijk geboren in Friesland en daar heb ik twaalf jaar gewoond en daarna heb ik uh, dat was eigenlijk boeren platteland, lang leve de lol eigenlijk, gewoon vrijheid. En uh dan kom je ineens in een dorp ja, groot dorp, en dan kom je in de bouw te wonen ja, dat is een hele schakeling. Omdat je ja, daar was ik wel een kwaai jongetje, want ik was altijd lekker bezig met mijn brommertjes, met mijn quad en ik had een crossauto ja, dat kan niet in de bouw. Je komt door steegjes heen en dan sloeg mijn buurman mij zo wat van mijn ding af met een bezemsteel ja, dat kan niet in de bouw. Maar dat was voor mij een hele schakeling, bijvoorbeeld, omdat eraan te wennen. En ik vind wel, op het platteland, ben je dan eigenlijk iets lakser, kijk je minder vooruit, dan dat je dat in het dorp doet, dan heb je toch meer, je houdt toch meer rekening met mensen.
I: Ja, precies. En dat heeft dat eigenlijk toch misschien ook wel een uh he, dat bewustzijn zeg maar, dat je toen hebt gekregen.
R: Ja, inderdaad. En dat is dus ook wel de uh, het puntje volwassener worden, dan zie je inderdaad wel dat je dus meer gaat denken aan mensen en niet alleen maar aan jezelf denkt. En dat je dan uh ja, rekenschap met anderen houdt, omdat uh, dat merk je wel inderdaad vooral, dat is wel het grote verschil zeg maar, tussen een dorp gewoon in de bebouwing zeg maar, of gewoon het platteland. Dat is wel een heel groot verschil ja.
I: Precies precies. En je noemde ook al daarnet he, de zelfstandigheid is ook iets heel ergs belangrijks, **heeft uh, kan uh, kan het ook zo zijn, omdat je misschien wat ouder bent dan andere binnen de opleiding, dat jij wel doorgaat en waar zij afhaken?**
R: Nou dat vind ik dus heel apart, ik ben de jongste uit heel het blok. Ik ben achttien jaar en uh, de rest is eigenlijk bijna allemaal gemiddeld tweeëntwintig jaar. Ja, daar heb ik het elke dag eigenlijk over, dan zit ik weer tegen iemand aan te kijken en dan denk ik bij mijzelf, als dat mijn zusje tegen mij

zeggen, die vier jaar jonger is als mij, en die zou zeggen tegen mij, doe jij dat even of doe jij dat even of kan je dit voor mij doen of dit voor mij doen, kijk als ze het vraagt, als het mij uit komt dan doe ik het. Maar als ze tegen mij gaat commanderen van je moet dit doen en je moet dit doen, dan weet ik het niet of ik zou gaan luisteren. Maar hun hebben wel te luisteren naar mij zodra ik hun iets opdraag. Want hier zijn allemaal even gelijk. We hebben er één er tussen zitten, nou M1, die is zevenentwintig. Die, als ik zou zeggen doe dat en dat, dan zou hij dat ook doen. Iemand gemiddeld luistert gewoon. Ja, en dan denk ik bij mijzelf, ik ben dan het jongste van het blok ja, dat vind ik dan toch wel knap dat ik bij mijzelf nog wel met twee pootjes in de grond sta en dan de rest soms als ze ouder zijn ziet vallen en dat ik bij mijzelf denk van nou, jullie zullen wel meer levenservaring hebben, jullie zullen toch iets sterker in je schoenen staan als mij, jullie hebben meer ervaring. Sommige hebben hun eigen bedrijf gehad, ik zeg nou, dan moet je toch echt sterk in je schoenen staan als je een eigen bedrijf hebt. Ik vind nou, vind ik zou je toch sterkere staan, ook hier, mentaal. Want je moet mentaal dingen kunnen verdragen als je een eigen bedrijf hebt, dat lijkt mij echt zwaar. Ja dat doet, dat zie ik hier niet vaak in terug, dat ze hier mentaal sterker zijn dan iemand die jonger is of uh, dat maakt geen verschil.
I: Nee, precies, dus leeftijd uh, wat je zegt, heeft er niet echt mee te maken?
R: Nee, leeftijd, ik heb het gevoel, zodra wij de poort binnen komen hier, is één ieder gelijk. En inderdaad zodra wij buiten zijn, dan hebben ze burgerkleding aan dan zijn ze misschien het mannetje, dan denken ze wij zijn het mannetje en ik ben nu ouder als jou dus even luisteren naar mij. Maar hier binnen, als we hier binnen komen, is één ieder gelijk.

I: Ja. Goed, we hebben zojuist hebben we eigenlijk wat factoren, wat eigenschappen besproken he, die hebben meegewerkt bij jou bij het tot nu toe halen van de opleiding zeg maar. **Denk je ook dat je de opleiding met succes gaat afronden?** Vanuit nu gezien, als je blessure vrij blijft, laten we het zo zeggen.
R: Ja, als ik blessure vrij blijft dan uh, ga ik dat met succes afronden.
I: **En welke factoren en eigenschappen zijn volgens jou van, eigenlijk het belangrijkste zeg maar, bij het afronden van de opleiding?** Voor jou persoonlijk.
R: Factoren en eigenschappen. Wat je zeker nodig hebt is uh, die mentale knop. Je moet fysiek voorbereid wezen. Uh, eigenschappen die je moet hebben, vind ik, zelfstandig, weten wat je doet. Uh, en uh, je moet niet twijfelen, je moet uh, nee, je moet echt niet twijfelen.
I: Niet twijfelen waaraan? Of je een goede keuze hebben gemaakt of je wel of niet geblesseerd bent of?
R: Ja, je moet niet te veel over, ja inderdaad, over de keuze en of je niet te veel aan jezelf twijfelt. Ja, je moet wel sterk in je schoenen staan. Je moet wel weten waar je staat, je moet weten waar je staat ja.
I: Ja, dat merk ik wel echt ook in datgene wat je zegt ja, je moet wel fysiek voorbereid zijn, maar dat is echt niet het belangrijkste wat dat betreft.
R: Nee, nee, nee, als je gewoon aan alle sportlessen meedoet, dan wordt je vanzelf sterk.
I: Precies ja. Dus stel dat je helemaal niet bent voorbereid, ja goed dat zal moeilijk worden natuurlijk maar.
R: Dan zou het begin een moeilijk verhaal worden, maar daarna ga je gewoon knallen ja. Als je gewoon honderd procent inzet toont, bij zulk soort lessen, bij sportlessen zulk soort dingen, dan is het gewoon haalbaar. Kijk, als je dus al sportief bent en je komt hier binnen, fysiek is je kast gewoon redelijk en je komt binnen en je hebt die sportlessen, kijk dan loop je gewoon in de midden en dan

bouw je vanaf de midden bouw je op naar het begin, of uh, naar de top. Kijk als je binnen komt en je hebt niks en je moet vanaf het einde, of vanaf het begin naar de top toe, ja dan val je ook op, ten eerste, en ten tweede ja, je moet gewoon maximaal inzetten elke keer en ook dat knopje, dan moet je dat knopje dan al hebben, want dat is gewoon zwaar, dat is gewoon redelijk zwaar ja.

I: Precies. **En denk je dan van jezelf dat je meer gedisciplineerd bent dan voor de opleiding?**
R: Ja, ja. Zeker.
I: En uh, nou ja goed ik kan wel speculeren waarover dat ongeveer is, en denk je ook uh, wat interessant is om te weten, **denk je dat je meer gedisciplineerd bent sinds de laatste keer dat we hebben gesproken?**
R: Zeg maar het verschil tussen toen en nu?
I: Ja, echt van zes weken geleden ongeveer was dat.
R: Ja, wel. Want ik heb uh, volgens mij hebben twee of drie weken, drie weken geleden van enkele man één ben ik of, ben ik enkele man twee ben ik hier geweest. Toen ging het echt helemaal super en toen die weken daarna ging ook weer helemaal super, kazerneweken, toen gingen we van enkele man twee. En uh, week thuis geweest daarvoor nog zelfs, ik heb een week diarree gehad, dus ik moest naar huis. En had ik een darminfectie, dus ja ik kon eigenlijk niks, ik mocht niks. Maar ja ik wilde wel bivak, dus ik kwam dat weekend, vijf, kwam ik terug en heb ik gedaan alsof ik weer helemaal beter was. En toen ja, kwam ik eerst, was ik goedgekeurd, en ik mocht maandag op bivak. Het kon maandag ook wel, maar ik was nog niet zo beter. En op het last kan je heel veel meedoen, tot dat je dingen moet gaan doen die je niet kan. Nou ja we moesten toen heel veel rennen, omdat we dus fouten hadden, we maakte fouten en moesten heel veel rennen. Ja, ik kon niet rennen zodra ik ging rennen, liep het gewoon mijn broek in. Ja, nou ja en inderdaad, op het last heb ik het gewoon moeten aangeven van ja, ik ben nog niet fit. En uh, ene kant krijg je dus een compliment van ja, goede zaak dat je toch meegaat, maar andere krijg je ook van ja, je had gewoon thuis moeten blijven. En op dat moment blijf je gewoon en toen zat ik erdoorheen, want ik kon niks, ik mocht niks, of tenminste ik mocht wel en ik deed het ook wel, maar ik voelde mij bezeten, ik kon voor mijn gevoel kon ik ook niks, ik voelde mij nutteloos, ik voelde mij zo klote. Toen ben ik naar de sergeant geweest, ik zeg sergeant als het zo moet dan ga ik stoppen denk ik. Dus ik heb het gezegd tegen de sergeant, dat ik, ik wilde bijna stoppen. En uh, toen heeft de sergeant gezegd nee je gaat niet weg M2, en dat heeft mij weer een beetje gemotiveerd en toen heeft hij inderdaad gezegd van, we praten vrijdag wel en inderdaad vrijdag heb ik excuses aangeboden en inderdaad gezegd van nou, ja bedankt dat u heeft gezegd dat ik moest blijven. Want inderdaad je gaat er spijt van krijgen zodra je zulke beslissingen maakt, op zulk soort momenten, daar moet je over nadenken en op dat moment had ik het klote alles is fucked en je weet niet wat je moet en inderdaad dan voel je je wel uh, gedisciplineerd dat je dan toch door bent gegaan, op zulke momenten, op zo'n zwaar moment, want ik voelde mij echt minimaal, echt ja. Dat uh, daar is mijn discipline wel voor doorgegaan. En dat is dus wat ik al eerder aanhaalde, zodra ik dus nu iets heb of het is allemaal wat, dan denk ik bij mijzelf van nou, dat heb ik doorstaan, zo heb ik een bivak kunnen afronden, dan kan ik het zo ook wel, als zodra ik mijn vinger verbrand of wat dan ook. Zo denk ik van ho even, ik kan het op die manier kan ik het, met een darmbacterie, dan kan ik het zo ook wel. Dat doet wel goed.
I: Ja precies. **En vindt je van jezelf dat je nu voldoende militaire discipline hebt, of valt er nog veel aan te verbeteren?**
R: Ik heb veel uh, ik heb wel veel militaire discipline, maar inderdaad, er kunnen wel dingen aangevuld worden ja. Maar die dingen die aangevuld moeten worden, die gaan echt zeker nog

komen in de volgende periode. Daarbij, of tenminste dat zie ik in, dat ik die wel kan gaan aanvullen.
I: En waaraan moet ik dan denken? Wat verbeterpunten kunnen er nog?
R: Het vasthouden. Het vasthouden van alles. Kijk we hebben nu enkele mandrills gehad, nu komen zomenteen de groepsvorming. Wij gaan zomenteen dingen doen, maar even goed blijven die enkele mandrills blijven, moeten er wel blijven inzitten, dat moet je wel voor jezelf allemaal gaan doen, terwijl dat andere ook moet gaan doen. Dus nu laten ze als het ware, nu wordt je zelfstandiger, nu moet je het allemaal zelf gaan doen, ze gaan je niet meer controleren. Dan dat stukje, dat moet, dat wil ik wel, daar wil ik nog wel aan gaan werken, dat ik het echt vast wil houden. Ik heb het nu wel, ik hou het wel vast, maar ik moet voor mijzelf nog nog even een extra keertje bewijzen dat ik dus echt alles voor elkaar heb.
I: Precies precies, ja, wat je ook zegt van ja, volgens mij heb ik wel voldoende militaire discipline, maar ik zie verbeterpunten, maar daar ben ik ook van overtuigd dat ik dat nog kan verbeteren.
R: En daar ben ik ook wel in de neiging dat om dat zulke dingen op te zoeken om mijzelf te verbeteren, ja. Ik wil wel uh, ik wil niet in Doorn komen zomenteen als halve marinier. Dat ik daar ben en dat ze zeggen, dat ze mij nog dingen moeten aanleren, nee. Als ik er kom en ze vragen mij wat wil ik ergens op kunnen antwoorden, dat ik weet waarover ik praat en weet wat ik moet doen.
I: En als je nu uh, zoals je al zei, je voelt je toch meer gedisciplineerd sinds je met de opleiding bent begonnen met het Korps Mariniers dan voorheen, en kan je, **heb je voorbeelden of kan je dingen bedenken waarin zich dat uit in de burgermaatschappij bijvoorbeeld?** Of gewoon thuis.
R: Ja, nou ja, ik ben nu eigenlijk om het weekend of om het weekend bijna, twee weekenden in Rotterdam of drie weekenden in Rotterdam en één weekend bij mijn moeder. En Rotterdam woont hier in Hendrik Ido Ambacht, Rijsoord zeg maar, wonen mijn tante en mijn nicht, of mijn oom en tante zeg maar. En met mijn nicht kan ik heel goed opschieten dus ja, daar ga ik eigenlijk er heel vaak heen, het is een kwartiertje rijden, ze halen mij op, ze brengen thuis dus, ik mag doen wat ik wil daar thuis ik uh, dus de relaxte setting, ik hoef niet naar mijn vrienden, ik heb daar meer rust dan dat ik thuis ben zeg maar. En uh, ik ging eigenlijk, vroeger ging ik wel veel naar de kerk en uh ja, mijn moeder vindt dat belangrijk en ik ging af en toe nog wel, de laatste tijd af en toe nog wel eens een keer mee en nu vind ikzelf, ik heb wel de discipline gekregen om nu gewoon elke zondag te gaan.
I: Oké, kijk.
R: Dat vind ik toch wel belangrijk en daar ga ik nu pas aan denken dat ik het toch wel belangrijk vind en uh ja, ik neem ook gewoon de discipline ook al ben ik moe, ook al wil ik mijn rust pakken, ga ik toch om half negen kwart voor negen mijn nest uit, om toch om half tien bij de kerk te zitten.
I: Ja, precies. Ook inderdaad van nu je zegt van he, eerst deed ik af en toe voor mijn moeder nu zit ik niet eens zo, niet elk weekend meer bij mijn moeder en nou ga ik toch nog gewoon elke zondag gewoon naar de kerk.
R: Ja.
I: Oké.
R: Dat is dan gewoon de discipline die ik dan voor mijzelf heb opgebouwd van nou, je gaat gewoon maar en je doet gewoon maar.
I: Precies, en dat heb je hier opgebouwd als ik het zo.
R: Ja, ja. Daarvoor ging ik af en toe eens een keer of als het moest dan ging ik, maar nu heb ik de discipline voor mijzelf van dat niet mijn moeder aan mijn bed staat van he, kom je er uit we gaan. Ja, dat is gewoon uh, nee, die discipline heb ik nu wel, dat heb ik thuis wel. En inderdaad de discipline bijvoorbeeld, er moeten dingen gebeuren, ik kom thuis bijvoorbeeld en ja inderdaad, ik wil wel even mijn rust ik ga even op de bank liggen, maar dan om acht uur wordt ik wakker en mijn moeder zegt

ja, dit moet eigenlijk even gebeuren, dit moet ik nog even eigenlijk doen, ja morgen moet dit nog even gebeuren. Dan neem ik wel discipline, heb ik wel discipline om dat gewoon te fixen, ook al wil ik dus mijn rust pakken. Dat ik wel even de dingetjes doe, dingetjes die moeten gebeuren, ja. En dat terwijl je, terwijl je eigenlijk thuis komt van het weekend om echt maximaal uit te rusten, dat is een doelstelling, zodra ik vrijdags naar uh, dat bedenk ik nu al, van wat ga ik doen, ik ga maximaal op de bank liggen, maximaal, maximaal slapen. Komt er niet altijd van, maar dat komt dus omdat je dus de discipline op dat moment weer opbouwt zodra er dus dingen moeten gebeuren, pang dat doe ik even. Het is maar even, als je het doet dan is het klaar. En daarna kan je dus je rust pakken en dan kan je beter discipline opzetten, opbouwen, van nou, ik doe direct, dan heb ik alles gehad, dan kan ik tijd voor mijzelf. En mijn moeder is blij en die is blij, kijk nou. En hun zijn blij dat ik dan mijn rust pak, nou dan ben ikzelf ook weer blij.
I: Precies. Wat je ook, wat ik ook zo hoor van het, je vindt het eigenlijk een, het is een positieve uitpak eigenlijk.
R: Ja, nou ja, je wordt er wel beter van. Hier wordt je echt niet minder van, je wordt er echt niet minder van, daar wordt je alleen maar beter van. Dat zouden meer mensen moeten doen, echt ja.

I: **En ben je te vrede over hoe het tot nu toe gaat zeg maar, binnen de opleiding binnen je thuissituatie?**
R: Ja, nou ja, contact is wel uh, in het weekend wordt je contact sterker met je ouders met je familie met je dingen, omdat je hier natuurlijk, je bent een kortere periode thuis moet je korter elkaar uh, dezelfde dingen beleven als ware, wat je normaal door de weeks doet ga je nu proberen in het weekend te proppen, om leuke dingen te doen bijvoorbeeld of uit te rusten en je vrienden te zien en je moeder te zien en je familie te zien, ja. Dat is uh, daar had de thuissituatie ook op zich wel op vooruit, je, je.
I: Ja, zelfs ondanks dat je ze minder vaak ziet?
R: Omdat je ze eigenlijk minder vaak ziet ben je eigenlijk alleen maar blij om ze te zien. Daarbij is het een hele fijne setting, omdat je minder op elkaars lip zit misschien, klinkt misschien raar, zou je ook minder snel ruzie kunnen maken. En omdat je er dan toch bent, blijf je het gehele weekend blij dat je elkaar ziet en het is altijd weer jammer natuurlijk ook zondags omdat je weer weg moet. Ja, anders is het in het weekend dat je elkaar wekelijks ziet en elke dag ziet ja, dan is het op het last ook een keertje, ja je blijft elkaar wel zien, maar op het last ga je ook elkaar frustreren natuurlijk, dat zie je hier binnen ook. Dat je een keer frustraties onderling krijgt, maar daarentegen is het dus in het weekend gewoon eigenlijk elke keer super nu, ja. En je ziet nu wat een weekend is, kijk vroeger of vroeger, eerder was het natuurlijk van uh, ik zit in de bouw ben vrijdag vrij, vier uur jongens pilsje. Ja en uh, ajoh dan gaan we morgen nog naar de kroeg, ja nou is het zondag ook, gaan we ook naar de kroeg. Ik ben nog nooit naar de kroeg geweest, ja ik ging wel eens, maar ik vond er geen zak aan om mij vol te gieten, maar het is wel, zo ging het wel. En nu is het gewoon ja oké, ik wil misschien wel even met jullie mee, ik loop, ik ga wel even mee een uurtje, twee uurtjes, maar daarna ga ik naar huis, want ik ga slapen of even een filmpje kijken, ik heb volgens mij nog nooit zo veel films gekeken.
I: Ja joh.
R: Ja. Ik zie ze nooit ook helemaal natuurlijk, want dan ben ik meestal weg, maar inderdaad ik kijk veel meer films, ik pak gewoon mijn rust. Je ligt op bed, je doet toch wat en uh, je kan het, je hoeft het niet alleen te doen, je kan ook gewoon met een paar vrienden kan je film kijken, je kan met je vriendin film kijken, met je moeder kan je film kijken. Ik vind het veel beter. En nou ga je een keer lekker eten met z'n allen ofzo, gezellig doen, gewoon echt gezellig doen en genieten van de kleine

periodetjes als het ware dat je met elkaar bent, dan moet je leuke doen. En je kan ook gewoon niks doen, gewoon met z'n allen om de tafel zitten, bak koffie erbij en gewoon een beetje bij babbelen en dat doet ook goed, gewoon praten dat is ook gewoon goed.
I: **En kan je ook zeggen dat je nu, voel je je gelukkig?**
R: Ja, ja, ik voel mij wel gelukkig ja. Ik heb wel een beetje een uh, een uh, hoe kan ik dat zeggen? Een beetje een naar gevoel, daar moet ik mij nog een beetje overheen zetten, ik heb, we hebben vijf examens, kaart en kompas en daar heb ik uh, in het verleden natuurlijk met die vooropleiding heel veel aan gedaan, altijd goed gedaan, nog nooit fouten gemaakt. En nu ineens wordt het op tijd en nu wordt het uh ja, toen was het ook op tijd, maar nu wordt het ook op tijd en uh ja, op de één of andere manier staat er iets meer spanning op. Hebben we vijf momenten en daar moet je er drie van halen, ik heb er nu één gehaald en ik ben de laatste twee keer ben ik twee keer achter elkaar gezakt op één dag. Ja, de eerste had ik gezakt en de tweede had ik toen ook gezakt, want toen lag ik er helemaal uit. Ja, en nu heb ik nog een beetje een naar gevoel daaraan over zeg maar, of ik die volgende twee momenten ga halen en die volgende twee momenten zijn volgende week. Ja, zodra je die niet haalt is het exit. Dus dat is gewoon reuze belangrijk en daar zit ik nu heel erg mee in mijn hoofd, dat ja is gewoon heel spannend. Ik weet dat ik het kan, maar omdat ik mij dus zo druk erom maak dan uh, of tenminste iets te druk om maak als ware ja, ga je het wel halen, ga je het wel halen, maar ik moet het eigenlijk gewoon uit mijn hoofd zetten maar ja dat doe je, dat doe ik het om met te praten en dan praat ik met mijn moeder van het weekend, morgen erover en uh, misschien dat ik van de week nog even naar de korporaal loop van nou korporaal, ik zit er wel eigenlijk mee dat ik, ik ben bang dat ik het niet ga halen. Ik weet dat ik het kan, alleen dat moet gewoon tegen mij gezegd worden en dat kunnen mijn buddies, dat kan door de korporaal, dat kan door mijn moeder en dat steunt dan weer. En inderdaad dan geef ik het misschien ook een plek van nou, je gaat het gewoon fixen. En je weet dat je het kan, dus, maak je er niet druk om. Alleen dat is nu een moment, ik maak mij een beetje druk om, om wat ze zeggen dus, omdat je af en toe te snel wilt dan ga je fouten maken nou ja, en dat komt bij de kaart en kompas ook terug. Want ik kom wel terug na anderhalf uur, dan heb ik alles gedaan, maar ik heb één fout en ja één fout mag niet. Ja inderdaad, als ik gewoon die vier uur genomen had die ik ervoor had, ja dan had ik het misschien wel gefixed, omdat ik dan, had ik misschien wel twee keer kunnen doen, maar dan weet ik wel zeker dat ik allebei dezelfde punten heb, dan weet ik zeker dat ik het goed had.
I: Ja, op die manier. **En voel je je ook beter in wat voor opzicht dan ook, dan je voelde voordat je met de opleiding bent begonnen?**
R: Uh ja, ik voel mij wel fitter.
I: Ja, fitter?
R: Ja. Ik voel mij gewoon uh, ik voel mij fitter, mijn lichaam zit lekker in elkaar nu, ik heb geen uh ja, op mijn voeten na dan, maar voor de rest voel ik me gewoon, ik zit lekker in mijn vel eigenlijk. Ik uh, nu zie ik, ik ga steeds meer inzien waarvoor ik het doe. En uh, ja thuis ook, ik vind thuis is er ook op vooruit gegaan. En contact met mijn familie is er ook op vooruit gegaan, want ik heb natuurlijk uh, ik zit nu bijna, om het weekend, bij mijn tante en ja, dat is gewoon leuk. Hun hebben een andere levensstijl dan bij mij thuis, hun hebben standaard dingen, kijk wij zijn wat soepeler thuis, hun hebben allemaal standaard dingen in het weekend wat ze gaan doen. Vrijdags gaat die gaat daarheen, en die gaat daar op de koffie en zaterdags gaat die daar nog even op de koffie, ja dat is gewoon leuk, dat is gewoon uh ja, dat gaat er gewoon op vooruit zeg maar, dat het, de familie gaat er op vooruit, vind ik, thuissituatie gaat er op vooruit, contacten worden beter en inderdaad uh, die discipline gaat vooruit. Het uh, hoe zeg ik dat, uh, zelfstandigheid gaat vooruit, ja, ja. En je maakt je

wereld wat groter vind ik, je leert veel en daarbij wordt het wel ruimer ja. Zou ik even een bakkie kunnen pakken?
I: Oja hoor is goed.

M2 pakt buiten het kantoor om de hoek een bak koffie. Ondertussen neem ik de laatste vragen door die ik nog wil stellen en waar ik nog geen antwoord op heb gekregen.

I: Bakkie koffie erbij. Ja, zoveel praten dat maakt de keel een beetje schoor.
R: Ja, klopt. Vandaag ook veel gedaan, veel gelopen, dus een beetje droge mond.
I: **En is de groep, je buddies, vindt je dat een geschenk of kan het soms ook wel tot een last zijn?**
R: Uh ja, een geschenk of een last, nee, ik vind het een geschenk ja.
I: Ja, toch wel, dat gevoel overheerst.
R: Ja. Je moet uh, je hebt elkaar nodig, alleen doe je het niet, je hebt elkaar echt nodig. Want zodra ik dus een keertje iets, ik ben iets te laat of wat dan ook, of ik vergeet een t-shirt, die mijn buddie wel twee paar bij zich heeft. Ja, heb ik hem nodig, maar zodra hij dus zijn tas nog niet ingepakt heeft, zijn schoenen nog moet aantrekken, maar we moeten wel weg voor sport binnen twee minuten, pak ik zijn tas in en ik doe zijn kut zooi opruimen en hij strikt zijn veters en we staan tegelijkertijd buiten en we hebben die tijd wel gehaald. Daar gaat het echt, je hebt elkaar echt nodig hier. Het is een klein voorbeeld. Grotere voorbeelden, vrachtwagen inruimen, uitruimen, de tent opzetten, dat kan je alleen niet gaan doen. Want ik kan niet en die tussen balk vasthouden en die andere balk erin drukken terwijl ik een kompalletje moet aan doen, dat kan niet, want ik heb geen drie handen. Mijn buddie, ik hou het vast en ik doe die dingetje en hij doet die paal erin. Je hebt elkaar echt nodig, je hebt elkaar gewoon nodig, het zijn hele kleine voorbeeldjes en dat is nou, nu bij de tent opzetten en bij je tas inpakken, maar zomenteen is het je rugdekking geven.
I: Exact ja. Dan gaat het toch om grotere dingen zeg maar.
R: Ja. En dat is, dat moet je gewoon beseffen dat je nu misschien elkaar wel eens wat affoeteld en zulk soort dingen, om bij hun timing, die haalt die timing niet, die blijft elke keer weer zitten of die heeft elke keer zijn tas niet op orde, dus moeten we elke keer die vent dan aansturen, die heeft elke keer zijn knoopjes open staan, moeten we elke keer wat van zeggen, of dan moeten elke keer voor opdrukken, ja maar zomenteen is hij elke keer diegene die jou rugdekking geeft, ja.
I: Precies, precies, dus dan kan je het ook maar eigenlijk toch maar blijven zeggen, ook al heb je er zelf geen zin in, maar.
R: Klopt, inderdaad af en toe, ben ik er helemaal klaar meer, dan denk ik van, flikker op doe dat, laat hem dat lekker zelf doen, laat hem het maar uitzoeken, maar tien minuten later dan help je hem toch. Dan help je hem toch, want dan heb je er, dan denk je er niet meer aan en dan weet je dat je hem nodig hebt.

I: Ook omdat het ja, het laatste interview is wil ik gewoon eens eventjes kijken ben ik wel benieuwd om, samen met jou eigenlijk vooruit te kijken in de toekomst, als ware. **Bijvoorbeeld van hoe zie jij jezelf over bijvoorbeeld een jaar?**
R: Hoe ik mij over een jaar zie. Ik hoop uh, dat mijn nou, ik wil daar naar werken dat ik uh, dan marinier één ben en uh, mijn monteurswerkboek af heb. Ik ben, ik heb mijn monteurspapieren al , maar ik moet het werkboek uitwerken, ik hoop dat ik die dan uitgewerkt heb en dat ik gewoon inzetbaar ben, overal ter wereld. En misschien dan al een uh, uitzending heb meegedraaid of een oefening, tenminste in het buitenland ben geweest, Amerika of Curaçao of Noorwegen. Dat lijkt me,

dat zou mij echt goed doen om dan al op korte termijn direct al een keertje ja, weg geweest te zijn zeg maar. En dan uh, inderdaad wel mijn monteurspapieren, want daar doe ik het echt voor, ik ben, ik mis het nu echt dat ik niet kan sleutelen en ermee bezig kan zijn ja.
I: Precies, maar die mogelijkheden die zijn er wel natuurlijk binnen de marine.
R: Ja, eigenlijk ben ik aangenomen als marinier monteur, dus ja, ik kan direct aan de gang.
I: Ja, dat is goed nieuws. **En hoe zie jij je bijvoorbeeld over weer vijf jaar, weer wat langer termijn?**
R: Uh, over vijf jaar dan uh, hoop ik misschien de VVO te kunnen gaan doen, de korporaalsopleiding, en daarentegen hoop ik uh, misschien te switchen, kunnen te switchen of het monteur bevalt mij zo goed nog steeds, dat ik dat wil blijven doen, of daarentegen dat ik misschien nou, een extra opleiding erbij wil gaan doen, misschien uh, wat mij heel erg leuk lijkt, maar wel heel erg zwaar is motorleader, dat is heel erg zwaar, maar dat lijkt mij echt een mijlpijl waar ik voorbij wil zeg maar. Het uh, en sniper lijkt mij echt wel een hele leuke opleiding, sniper dat ja, ik mag graag schieten dat schieten deed ik van jongs af aan, mijn vader is jager geweest en ik heb veel op de club gezeten enzo. Ja, dat spreekt mij wel aan, sniper.
I: Ja, maar allemaal wel echt binnen defensie gewoon.
R: Ja, ja. En als we nog verder gaan kijken, denk ik dat weet ik niet dat hangt ervan af hoe ik mij dan uh, hoe ik dan gestationeerd ben, maar ik ga tien jaar dat ik dan mijn vader ga opvolgen bij de marine. Dan zou ik naar de marine brandweer willen. Ja, mijn vader doet het nu, ik weet het niet precies ik kan het niet zo zeggen, maar hij doet het best wel lang, meer dan vijftien jaar geloof ik, zit hij bij de marine nu, bij de marine brandweer, hij heeft ook mariniers gedaan daarvoor en uh ja, eigenlijk altijd een goede baan gehad bij de marine brandweer. En brandweer is ook gewoon een uitdaging, dan moet je, dan moet je er wel staan zodra er wat is en uh, dat vind ik ook wel, ik vind de brandweer altijd wel wat hebben. Vooral omdat mijn vader erbij zit, ja dan uh, doet mij goed.
I: Precies, toch heel erg aantrekkelijk, ja precies. Mooi, mooi. **En hoe zie jij jezelf bijvoorbeeld in een oorlogssituatie?**
R: Heel alert, heel oplettend, ja, ja. Ik heb nu al bijvoorbeeld bij die oefeningen die we nu draaien, is het vaak dat ze zeggen van ja jongens, beeld je het in, beeld je in waar je mee bezig bent. Heel veel die doen maar, oja we moeten nu, komt zomenteen vijand, ja inderdaad we weten dat daar om het hoekje vijand ligt, want we hebben nu al twee keer heen en weer gelopen, we weten dat daar vijand ligt, maar we moeten het gewoon herhalen. We doen het om of het echt de vijand is, dat hij jou uit de voeding wilt schieten, bedenk dat. Nee, dat gebeurt niet, voordat hij mij door heeft, heeft hij hem al te pakken. Zo denk ik, ik wil, ik probeer direct alla minuut gewoon echt alert te wezen. Ik wil gewoon echt, het is nep wat hoe we doen nu, het is gewoon fake, maar ik probeer het wel zo echt mogelijk te maken, voor mijzelf. Dat ik zeker weet dat ik zo ook reageer als ik daar ben.
I: Ja, precies, dat lijkt mij ook wel belangrijk. **En denk je van jezelf dat je een beter mens bent geworden, van deze opleiding?**
R: Ja. Ja, hier gaat het ja, ik ben er op vooruit gegaan ja.
I: Ja, had je ook al eerder aangegeven in het interview inderdaad.
R: Zie ik in veel dingen ja. Niet alleen in uh, in uh van uh, nou moet je mij hier zien lopen, nee maar ook heel veel waar ik in denk van, vroeger ging ik het gesprek aan en dan was het van alles ontkennen. Maar nu het ook gewoon van nou, inderdaad dat ik het fout heb gedaan, dat kan je best tegen mij zeggen. Of ik er nu wat mee doe, of later er wat mee doe, dat is aan mijzelf, maar inderdaad als ik het fout doe, dan moet ik dat voor mijzelf nemen, inderdaad ik ben fout en dan geeft ik dat, dan wil ik dat ook wel toegeven dat ik het fout heb gedaan, of fout ben, ja. Merk ik nu wel vaak, ik heb het er toevallig laatst gesprek gehad over een maatje van mij en zijn vriendin, die zijn uit

elkaar, maar zijn vriendin dat is al heel lang een goede vriendin van mij. Nou ja en er waren direct de verwachtingen natuurlijk, omdat zij ook gewoon altijd vaak bij mij was, dat ik dus een relatie met haar had, of zou gaan krijgen en het daarom bij hun dus tussen hun uit is gegaan. En toen kwam die moeder die ja hun, zijn moeder zag ik ook een beetje als een moeder voor mij, want daar kwam ik heel vaak. En toen zei die moeder dus ook van, ja ik vind het wel fout dat jij dus zo vaak met haar omgaat, terwijl hun een relatie hebben. Maar ik zei ja inderdaad, dat klopt, dat is ook niet goed van mij, maar dat zou ik voor deze opleiding had ik gezegd van nee, vind ik niet, is niet waar, nee. En inderdaad ik zie wel zodra ik iets fout heb gedaan, zie ik mijn fout in en ben ik daar ook wel snel mee eens zeg maar, dus niet meer dat ik wegschuif of het moet gewoon echt helemaal niet kloppen, maar uh, en ik durf ook wel mensen op hun plek te zetten nu, zodra er dus iemand.
I: Ja, precies, maar goed, jij bent zelf ook al met jezelf dan zo bezig van he, je eigen fouten erkennen en die dan verbeteren en omdat je die ook erkent kan je dat snel handelen, maar dat kan je ook inderdaad van op andere.
R: Ja, zodra dus iemand uh, wanneer ik weet dat iemand dingen niet goed doet, of wat dan ook, of hoe dan ook, of wat voor situatie dan ook, ik durf ze wel op hun plek te zetten nu en durf er ook zeker wel wat over te zeggen, ik ben er echt niet meer bang voor. Eerder deed ik een stapje terug en laat ze maar lekker gaan, maar nu stap ik wel gewoon inderdaad er wat van zeggen van nou, moet je eens luisteren vriend, dat hoort niet zo he. Dat kan ook gewoon op een hele normale manier en ja, dat ben ik wel zeker op verbeterd vind ikzelf, of tenminste, meer zelfvertrouwen erin gekregen zeg maar, ja.
I: Lijkt mij alleen maar positief.
R: Ja, doet mij wel goed, ja, daar wordt je echt niet minder van.

I: Mooi. En uh ja, nog een uh, eigenlijk de slotvraag is, die ik nog voor je hebt, gewoon puur uit benieuwdheid eigenlijk waar je, hoe je daar uh, ja wat je daar van vindt eigenlijk is uh, zou je kort en bondig voor jezelf kunnen, wat jijzelf vindt, **wat discipline is. Wat is discipline voor jou? Hoe zou je dat uitleggen?**
R: Wat ja, ik vind dat moeilijk uit te leggen, wat voor mij de discipline is?
I: Ik snap het hoor, maar gewoon zoals het voor jou voelt.
R: Mijn discipline uh, doorzettingsvermogen. Ik ja, doorzettingsvermogen, knop vinden. Je beheersen en uh, daarentegen jezelf uiten.
I: Ja.
R: Ja.
I: Ja, er zijn geen fouten antwoorden hier hoor, nogmaals.
R: Nee, en ja openheid.
I: Ja.
R: Ja.
I: Mooi, mooi. **En denk je dat discipline een groot goed is dat we moeten koesteren? Of wordt, of moeten we discipline niet zo overschatten zeg maar, is het niet zo heel veel waard?**
R: Nou dat moet je wel koesteren vind ik. Het is echt heel veel waard juist, ja. Je hebt het uh, ja wat ik zei, ze mogen wel meer mensen hierheen sturen vind ik.
I: Ja, precies.
R: Dus uh, je gaat erop vooruit, dus discipline is heel erg belangrijk, ja.
I: Precies, precies. Nou helemaal top, daar was ik heel erg benieuwd naar eigenlijk, van hoe jij erin staat.

R: Discipline is een heel belangrijk onderdeel van defensie natuurlijk, binnen de mariniers, binnen de landmacht en dat zo alleen discipline ligt bij de mariniers ja, op honderd en bij de landmacht ligt het misschien op veertig, vijftig. Ja, dat is gewoon een verschil vind ik, ja dat zie je. Zoals wij over een kamp lopen en zoals zij over een kamp lopen ja, dat is gewoon een wereld van verschil. Hun lopen met hun blouseje en jasje open, die zouden zo, hun kunnen, ze lopen zelfs met het jasje in de broek, zo komen ze de vreetschuur binnen lopen. Dat zal je hier niet moeten proberen hoor, ze slaan je er rollend uit. Dat is discipline, discipline moet je opbouwen om gewoon, zoals het aangeleerd is moet je het doen. Die discipline moet je hebben.
I: Ja, mooi. Nou helemaal top, dan wil ik het hierbij laten.
R: Ja, nou.
I: En ja goed, dan, ja ik wil je nogmaals hartstikke bedanken voor je medewerking.
R: Ik ook.
I: Ik vond het hartstikke fijn dat ik je meerdere keren heb mogen spreken en ja goed, als jij nog vragen hebt over het verdere verloop van het onderzoek of wat dan ook, wat je te binnen schieten.
R: Ja, dat had ik toevallige, vroegen de jongens vanmiddag dan aan mij, wat is het eigenlijk, ja ik zeg het is een interview, dus meerdere malen vragen ze dingen en hoe ik erover denk enzo. Maar wat wordt er eigenlijk in het geheel meegedaan?
I: Ik ga ze, dit is uh, gaat een afstudeeronderzoek worden. Wat ik doe in uh, ik studeer het vak filosofie, en daarom vond ik het ook leuk die laatste vragen stellen, daarmee ben je heel erg bezig met concepten, met bepaalde woorden en dat ga je helemaal uitpluizen van ja, waarom vinden wij dat het zo moet betekenen en niet anders weet je wel, en dat soort dergelijken en ik heb het heel erg over de militaire discipline. Daarover gaat eigenlijk dit onderzoek zeg maar, over waar discipline van belang is zeg maar, binnen de opleiding van het Korps Mariniers en uh, waarom sommige jongens wel slagen en sommige jongens niet. En dat probeer ik een beetje in al die interviewmomenten die we hebben gedaan en jij bent er nog steeds en anderen zijn al afgehaakt, daarmee heb ik dan een laatste gesprek mee gedaan, weet je wel. Daarmee probeer ik een beetje te kijken waaraan zou te kunnen liggen en dan niet alleen maar van, ja ik wil eruit stappen, want ik heb een verkeerde keuze gemaakt, maar misschien kan het nog aan discipline liggen zeg maar.
R: Ja, ja.
I: En dat is een beetje waar die interviews goed voor zijn en zoals ik al zei van uh, uiteindelijk een afstudeeronderzoek in dat vak, ga ik een heel groot stuk schrijven waarin ook de interviews verwerkt worden en nogmaals uh.
R: Oké en kan ik dat later ook terug vinden bijvoorbeeld of?
I: Als je dat wilt, dan schrijf ik dat gewoon op en als ik dan klaar ben of ja, als ik nog meer wat vraagjes wil stellen ofzo, kan ik je gewoon mailen, ik heb je gegevens als dat goed is.
R: Nou dat is goed.
I: Als je bijvoorbeeld geïnteresseerd bent, mocht dat stuk af komen, dan wil ik het uiteraard naar je sturen.
R: Ja, dat vind ik wel interessant.
I: En dan geef ik ook aan welke geanonimiseerde quotes bijvoorbeeld van jou, waar waar staan. Want elke, elke persoon die ik heb geïnterviewd die heeft een bepaalde naam, M1, M2, M3, M4. Dus zoiets.
R: Oke, nou ja, dat interesseert mij ook wel weer.
I: Ja toch, dat is alleen maar leuk om te horen. Nee, dat komt goed dan, dan ga ik je sowieso als dat stuk af is, dan hoor je nog van mij. Maar ik ben ook zeer nog benieuwd of ik uh, dat probeer ik hier

ook nog wel te krijgen of ik misschien nog uh, of een dag met jullie ga meelopen ofzo, een dag een speedmars of weet ik veel wat, om toch eens te kijken hoe.
R: Speedmars.
I: Nou ja gewoon kijken voor mij denk ik.
R: Oké.
I: Ik weet niet of ik mee mag doen, dat weet ik niet maar. Maar ja, ik ben toch ook wel benieuwd hoe jullie het zelf zeg maar ervaren.
R: Ja, wat misschien dan inderdaad, als je dat zegt, wat heel interessant zou zijn, met onder een normale mars. Dus gewoon inmars of een uitmars, dat is, daar komen dus vaak, in ieder geval omhoog, in verband met stoppen of doorgaan. En dan zou het misschien interessant kunnen wezen om te vragen van, wat denk jij nu? Gewoon willekeurig langs lopen, langs die lui en waar denk jij nu aan? En dan inderdaad denk je dan te communiceren van nou weet je, gooi je mind open, gooi open waar je nu aan denkt. Dan zou het ook kunnen wezen inderdaad dat ze dus denken van ja, ik denk nu aan uh, hoe, ga ik dit halen, hoever zou het nog zijn, we lopen te hard, ik haal het niet.
I: Ja precies. Dat zijn interessante dingen, dat ga ik bespreekbaar maken. Ja, leuk. Hartstikke leuk. Nou heb je verder nog vragen?
R: Zie ik je twintig maart?
I: Ik hoop het wel, eerlijk gezegd. Ja, ik heb het, toen je het ook zei had ik het ook meteen genoteerd, twintig maart. Dat ga ik sowieso aangeven, dat ik daar wel bij wil zijn. Zeker voor de jongens die ik nou nog, tot het laatste moment dan nog kan hebben, nou ja dat uh, wil ik wel ook nog met jullie eigenlijk wel delen eigenlijk, dat geluk. Dus daar ben ik zeer benieuwd naar. En als het goed is, ik denk niet dat het een heel groot probleem is, maar jij moet het halen.
R: Ik ga het halen. Hartstikke bedankt.
I: Dan ga je mij sowieso zien, komt goed.
R: He hartstikke bedankt.
I: Een hele fijne avond nog.
R: Hetzelfde.
I: En dan wou ik je weer bedanken voor je tijd.
R: Ja, u ook.

Sinds het tweede interview is het vertrouwen heel erg groot bij M2. Hij maakt ook in dit interview een sterke en zelfverzekerde indruk. M2 heeft zichzelf bewezen en ik zal hem nog eenmaal spreken nadat hij zijn baret heeft gehaald in het vierde en laatste interviewmoment dat extra is ingepland in maart.

M1
Dinsdag 25 november 2014, 19:00

Opmerkingen uit het vorige interview:
M1 gaf in het vorige interview aan dat hij zich soms laat meeslepen door zijn buddies, door gedrag dat hij heeft bestempeld als kinderachtig. Hij gaf zelf aan dat hij meer op zichzelf moest letten en zich niet moest verlagen tot de groep. Toch heeft hij wel aangegeven dat zijn buddies een positief effect hebben op hem. Mentaal heeft hij het moeilijker dan in het eerste interview moment. M1 moet veel aan zijn gezin denken en heeft het moeilijk met het achterlaten van het thuisfront. Wanneer hij mentaal goed blijft, dat geldt volgens M1 voor iedereen binnen de opleiding, redt hij de opleiding.

I: Yes, laatste interviewmoment. Leuk dat je er weer bent.
R: Ja, ik vind het ook weer leuk om hier te zijn eigenlijk.
I: Top, het is wel leuk om te horen natuurlijk dat wel nog uh, ergens nog geapprecieerd wordt zeg maar, dat ik toch allemaal vervelende vragen aan het stellen ben.
R: Nou, zo vervelend vind ik ze niet.
I: Nee, valt het mee.
R: Kom maar op.
I: Nou, dan begin ik meteen met de eerste vraag. **De bekende leus eigenlijk uit de documentaire De Uitverkorene is' Vele zijn geroepen en slechts weinigen zijn uitverkorene'. Voel jij je één van de uitverkorene?**
R: Nee.
I: Niet?
R: Nee, ik ben er nog niet he, ik ben er nog niet, nog lang niet, nog veertien weken dus uh nee, nog niet.
I: En denk je dan, dat dat pas echt na die veertien weken, als je echt door de poort heen loopt zeg maar, dat het dan.
R: Ja, ik denk het wel. Kijk, natuurlijk wat je nu bereikt hebt is ook niet niks, maar uh, je bent er nog niet. Ik bedoel, als je twee jaar een opleiding doet wat vier jaar duurt en heb je diploma niet weet je dus, je kan het wel half half doen, maar dan ben je er nog niet.
I: Nee, precies.
R: We zitten nu ongeveer op de helft dus ja. Ja, nee, nee.
I: Nee, precies. Nee, precies maar dat is goed om te weten waar ja, hoe jij eigenlijk erin staat natuurlijk. **En wat zijn factoren die nog meer dan meespelen bij dat gevoel?** Is het echt alleen van ja, je kan het echt alleen maar bij het af hebben dan, dan hoor je er pas echt bij of speelt er ook nog wel wat meer?
R: Nou, je merkt er ook hoe het kader tegen je, tegen je bezig is zeg maar. In het begin, in de eerste paar weken is het echt schreeuwen en gezeik en ah dat wordt iets minder, steeds minder, steeds minder. En ik denk dat het over twee maanden, wanneer we de laatste andere halve maand ingaan, fase drie, ik denk dat het dan nog wel iets minder wordt.
I: Oké. Dus ook de manier waarop het kader zeg maar, met jou omgaat dat, dat helpt ook wel bij jou zeg maar.
R: Nou ja, met mij gewoon over het algemeen in de hele groep, tegen mij zijn ze, is de korporaal is tegen mij een beetje ja, ik lig niet goed bij hem. Ja, over het algemeen dan merk je toch dat meer uh, vrijheid komt en uh ja.

I: Ja, precies. En geeft dat een goed gevoel of een vertrouwd gevoel?
R: Ja, best wel.
I: Ja, oké. En meer vrijheid, waar moet ik dan precies aan denken?
R: Nou ja, ik denk dat het vooral voor die jongen die zeg maar ja, die komen net van mama en papa, van weet je, die komen net van huis uit en ja, die hebben al niet zo veel vrijheid als, als bij papa en mama zeg maar. Snap je, dus nu krijgen ze ook nog eens een keer de verantwoording erbij van, je moet je gedragen, want je wordt marinier. Ja, ik denk, dat het veel minder bij mij speelt, omdat ik al best wel een grote verantwoording buiten dit zeg maar, heb ik die al, dus ik denk dat het bij mij iets minder speelt dan bij iemand die net achttien, negentien, misschien twintig is, die net uit het nest komt zeg maar.

I: Ja. Precies, precies. Heeft het, heeft bijvoorbeeld ook he, we zijn nou toch al uh, toch al een eind op weg in de opleiding en veel jongens zijn ook al afgehaakt, **heeft dan ook zoals ik nou dan zo van jou te horen krijg, heeft leeftijd daar ook veel mee te maken?** Met jongens die wel doorgaan en jij bent wat ouder, jij gaat door en jongens die afvallen.
R: Nee, ik denk dat het meer met je mentale toestand te maken heeft. Ik heb ook wel even een moment gehad dat ik dacht van weet je wat, laat maar weet je, ik kan nu gewoon lekker bij mijn vrouw en kinderen zijn door de weeks. Dit hoeft niet eens, zit ik hier in de koud, wordt afgebeuld, omdat ik een knoopje heb openstaan, nou thuis heb ik dat niet, ja. Ja, ik heb ook zo mijn momenten gehad, maar ik weet niet of dat perse met leeftijd te maken heeft. Als iemand tien weken lang tegen je loopt te zeiken en tegen je loopt te schreeuwen, natuurlijk ik moet mijn shit op orde hebben, dat zeg ik niet, ik zeg niet dat dat dan niet hoeft, maar ik vind ook dat je soms kan overdrijven.
I: Ja, ja. Dat het kader overdrijft bedoel je?
R: Ja, en ik denk dat dat dan misschien soms wel een valkuil is voor velen die denken nou van shit, zo nog vierentwintig weken laat maar.
I: Op die manier, ja. **En wat zijn nog meer, wat zouden dan nog wel factoren en ook eigenschappen kunnen zijn, denk jij, waarom jij nog niet bent gestopt in de opleiding?**
R: Nou ja, ik ben niet zo'n stopper, ik kan wel doorzetten. En uh, omdat ik ook gewoon, er zijn meer die van mij af uh, weet je, ik kan niet thuis komen en zeggen tegen mijn kleine van ja, papa is gestopt, ja waarom? Ja, omdat ik een sukkel ben, dan stop je. Ja, zo voelt het wel, stoppen. Dan voel ik mij een loser, zo voel ik mij dan. Dat slaat nergens op, want die jongen die zijn gestopt zijn toffe jongens en bedenk niet dat het allemaal losers zijn, maar ik betrek het mij persoonlijk zeg maar ja, zo voel ik mij dan wel. Het gevoel dat ik gefaald heb. Dat wil ik niet.
I: Nee, precies. Maar goed, wat je ook al zei van ja, je hebt toch een soort van verantwoordingsgevoel wat andere jongens niet hebben.
R: Jazeker, dat is meer ook om te laten van kijk, als je ergens aan begint, maak het dan ook af. En uh ja, niet snel opgeven, dat is ook de boodschap weet je, die ik mijn kleine wil meegeven van, geef gewoon niet op ook al heb je het moeilijk, ah niet opgeven.
I: Nee, nee precies. **En speelt die discipline denk je daarin ook een rol?**
R: Zeker weten.
I: En hoe uit zich dat dan?
R: Ja, het uit zich door, door door te gaan, door tegen jezelf te zeggen van, doorzetten en de uiting daarvan is doorgaan.
I: Juist.
R: Ja, ik ben vandaag iets wakkerder als vorige keer dus uh.

I: Oh, mooi. Ik heb nog een aantal pittige vragen voor je dus uh. Nog met de koffie erbij, komt het helemaal in orde. Nee, is goed dan. Helemaal prima. Dus je voelt je ook wel beterder zeg maar, dan in het vorige interview, bedoel je?
R: Nee, dat niet. Nee, ik had vorige week vrijdag had ik echt een breekmoment, had ik echt een moment dat ik dacht van, dit wordt hem niet. Het gaat nu nog steeds niet goed, veel bijzonderheden, ah ik heb het gevoel alsof er echt gewoon gezocht wordt naar bijzonderheden. Bijvoorbeeld, ik noem een voorbeeld, er wordt net gezegd in een gesprek van ja, gisteren had je een vies wapen na ander half uur schoonmaken was het nog niet schoon. Dat wordt bij mij genoteerd als een bijzonderheid, terwijl de helft van de klas had zijn wapen niet schoon en die hebben niks gehoord. Dus, op een gegeven moment gaan ze gewoon zoeken en dan is het gewoon, omdat ik het ben, dan heb ik dus die bijzonderheden, terwijl bij een ander zou het niet zo zijn. Dus nou ja, boeie.
I: Ja.
R: Wat moet ik ermee, ik koop er niks van.
I: Nee, precies, maar er is wel uh, je hebt wel dus ruimte om je te verbeteren?
R: Jawel, zeker wel, maar ja weet je, verbeteren dat kan niet als, als je, als er continu op je gefit wordt, dan is er geen ruimte voor verbetering. Want dan ben je continu maar bezig met, oja, oja, oja. Dan is er geen ruimte voor verbeteren. En ik vind dat je dan op een gegeven moment moet je zoiets loslaten, dan moet je kijken hoe dat zichzelf weer oppakt. Maar dat gebeurt niet.
I: Oké, echt een beetje een negatieve spiraal hoor ik zo, zit je een beetje in.
R: Zeker. En die spiraal, dat heb ik aan mijzelf te danken, zeker weten ja, ik ben diegene die de knoop, ik kan niet iemand anders de schuld geven. Ik doe mijn veter niet in mijn schoen, kijk dit bijvoorbeeld weet je, ik doe mijn veter niet in mijn schoen, ik doe mijn knoopjes niet dicht ja natuurlijk, maar ja, is dat nou echt de reden om dan iemand helemaal kapot te maken? Weet ik niet. Je moet gewoon goed zijn, daar niet van, maar ik vind soms vind ik het wel en ik niet, niet alleen ik ook mijn klasgenoten die zeggen ook soms van wow, echt, de fuck he.
I: Ja, voel je dan ook echt soms dat de straffen die je misschien ook krijgt of de uitblaffers of he, dat het soms misschien onrechtvaardig is?
R: Ja, soms wel ja. Zeker weten. Kijk als ik uh, ik noem maar wat, had ik gister een zwarte veeg in mijn gezicht ja, als iemand mij erop wijst, ik ben wel naar de wc geweest, handen gewassen maar ja, als je snel bent, je weet je moet snel werken en ik was weg. Ah, ik ga niet even uitgebreid naar mijn gezicht staan kijken om uh he. Niemand die zegt van he, je hebt hier nog een vlekje, ja dan had ik het schoon kunnen maken, maar ja. Terwijl ik zou het wel voor hun doen, ik ben wel zo weet je, van he, je ding is los, ja maak even vast anders he.
I: Oké. Om nog even terug te keren op waar jij zeg maar, door gaat waar anderen dan bijvoorbeeld afhaken. Goed, fysiek ben je zeer goed voorbereid eigenlijk wel voor deze opleiding, maar dat waren de andere mariniers eigenlijk uh, die nu met de opleiding gestopt zijn, zullen dat ook ongetwijfeld zijn geweest. **Is dan toch de doorslag het mentale vlak volgens jou?**
R: Denk het wel. Denk het wel, ik heb heel lang heb ik ook in het begin heb ik gehad van, lul maar weet je, woorden doen geen pijn, ik weet in de burgermaatschappij had ik iemand misschien al lang op zijn kaak geslagen. En dat is misschien fout, maar dat is misschien ook wel weer als zo'n iemand in de burgermaatschappij zo tegen mij tekeer gaat, dan denk ik als eerst vrouw kinderen. Kom niet te dichtbij, komt tie te dichtbij ja, dan gaat hij neer, weet je. Dus dat is mijn reactie, heel vaak geweest of. Ja, en hier moet je het maar slikken. En de best manier om dat te doen is ene oor in andere oor uit. Enige waar je gefrustreerd van raak is gewoon dat ja, weet je, dat je dan denkt van ja, waarom dan weer ik weet je. Ja, dat is het enige. Af en toe gewoon een beetje van nou, waarom ik. Dan ga je

nadenken, is het toch achtergrond, is het omdat ik iets ouder ben? Verwachten ze meer van mij? Natuurlijk verwachten ze meer van mij, ik ben wat ouder maar ja, ik heb ook al honderd keer gezegd, ik kom in een heel nieuw, nieuw vak terecht weet je, voor mij is dit nieuw. Weet je, als ik iemand een potlood geef en ik zeg van nou, teken een gezicht he, een biologisch gezicht gewoon hoe het hoort, weet je, nou dat gaat ook nergens heen weet je, iemand die niet kan tekenen, nou prima. Moet je dan iemand kapot gaan maken, omdat hij nu niet het gezicht kan gaan tekenen en dan ga je zo iemand begeleiden nou en als het dan elke keer niet lukt, dan doe je dat totdat het wel lukt weet je, niet kapot maken.
I: Nee, nee.
R: Omdat dat niet lukt, maar ja, ik weet het allemaal niet.
I: Dat geeft helemaal niets, nogmaals, je bent gewoon vrij om te zeggen wat je wilt en nogmaals, alles wat binnen deze muren gezegd dat blijft ook hier. **Waar ik nog wel ook benieuwd naar ben is wat heeft bijvoorbeeld, heeft je achtergrond, je thuissituatie zeg maar, een belangrijke rol gespeeld dat je hier mee nog, dat je er nog bent, dat je hiermee doorgaat?**
R: Ik denk het niet. Ja nou ja, weet ik niet. Ik weet niet of dat bij mij geld. Nou ja, ik kom eigenlijk wel uit een familie van, vader politieagent, mijn oom heeft ook gezeten, bij defensie en uh ja, mijn andere oom dan ook weer, dus ik kom eigenlijk wel uit een familie waar best wel veel, waar ze best wel bij het Rijk dan zeg maar, bij de politie of defensie. Als ik dat dan zie ja dat is helemaal mooi, dat vind ik mooi. En als ik dan denk van ja, als ik stop, dan ben ik wel diegene die dan is gestopt zeg maar, wil ik dat? Nee, dat wil ik niet. Wil ik dit wel? Ja, dit wil ik wel, ik wil wel marinier worden. Oké, ongeacht hoe het nu gaat? Ja, ongeacht hoe het nu gaat, dat wel. Ja, ik denk dat als ik zou stoppen, ik denk als ik zou stoppen of als ik moet stoppen, ik denk dat ik mij wel rot zou voelen dan. Kijk dan zou ik mijn eigen leven wel weer oppakken, mooie zaak en mijn vrouw, die kinderen, dus dat komt wel goed, maar ja het is toch wel iets wat je al heel lang al wilt en ja.
I: Ja, precies, ja dan moet je even doorzetten zeg maar, over moeilijke punten heen.
R: Natuurlijk, dan heb je vijf cijfers van de lotto en dan is de laatste cijfer net niet goed, ah kut weet je wel, zo'n gevoel.
I: Ja, precies, net niet.
R: Net niet zeg maar. En wat is zes maanden op een mensen leven weet je, dat is niks.
I: Precies. Maar je zei ook daarnet nog dat je wel heel erg verantwoordelijk voelt voor he, je gezin, heel erg begrijpelijk natuurlijk, spelen zij ook niet toch ook een hele belangrijke rol hierin dat je er nog bent?
R: Zeker, nou ja zij steunen mij echt wel. Ik denk dat uh, er zijn een paar gasten hier waar ik mee in de vooropleiding heb gezeten, of vooropkomst en op de keuring enzo en dan zei die ook van ja, mijn vrouw die, of mijn vriendin ja die loopt te zeiken en die wilt dit niet en ik ben te vaak van huis en nou ja, hij heeft het drie weken volgehouden en ja, ik ga toch naar huis naar mijn vriendin toe. Nou ja, vindt je dat niet zonde? Dan heb ik liever een vrouw die echt achter mij staat ook omdat ze weet van, ik gelukkiger zij ook gelukkiger weet je wel, kijk om geld moet je het niet doen, nee. Als je dit doet om het geld kan je beter thuis blijven, maar je moet het gewoon doen, omdat je het leuk vindt. En dat is niet omdat ik het zeg, omdat mensen dat graag willen horen, maar het is gewoon omdat ik weet ik heb vier jaar, zes jaar lang heb ik op kantoor gezeten, vier jaar bij justitie, twee jaar bij binnenlandse zaken, daar wordt je gewoon niet gelukkig van. Heb ik de laatste twee jaar, heb ik een eigen zaak opgezet, tatoeëren en dat is ook hartstikke leuk, dat vind ik ook leuk om te doen en daar begon ik mij gewoon weer lekker te voelen en gelukkig te voelen. En ja, als jij gelukkig bent, dan zie je ook dat zij dan gelukkiger worden. Ja, de kinderen hebben er automatisch baat bij.

I: Precies, precies. En zijn zij ook gelukkig nu je dit doet, nu je hier bent?
R: Nou, ik denk het wel. Natuurlijk het is even moeilijk, ik ben er even niet, maar ja, ik denk dat zij wel gewoon een goed gevoel er aan overhouden, ik denk het wel.
I: Dat is alleen maar goed om te horen lijkt mij.
R: Althans ik hoop het wel, want ze zegt van wel. Ik geloof dat wel.
I: **En zou ook, zou het ook een rol kunnen spelen dat je in een stad zeg maar, bent opgegroeid, dat je echt een stadscultuur kent?** Toch een bepaalde mentaliteit die je toch nou ja, meeneemt hiernaar binnen als ware van he, niet opgeven, doorzetten.
R: Als ik kijk naar hoe ik ben opgevoed, dat merk ik ook hier als er tegen mij wordt gezegd van ja M1 waarom heb je, dan ga ik, dan ben ik heel erg defensief. Dus dan ben ik, dan schiet ik al heel gauw in de verdediging. Ik heb wel altijd al meegemaakt van joh, dat ik werd aangevallen en onterecht was of he weet je wel, dat soort dingen, dus ik merk van mijzelf dat ik dan heel gauw iets ga zeggen om mijzelf dan zeg maar, eruit te lullen. Terwijl, heel vaak is het ook niet nodig, als je gaat zeggen van ja, mijn fout sorry weet je. Maar nee, ik ben dan zo en dat moet ik afleren, dat weet ik ook wel, maar ik ben zo dat ik dan meteen in de verdediging schiet. Ja, nou ja, dat is niet altijd goed. Waarom, bijvoorbeeld, ik sliep op mijn matje, dat mag niet. Ja waarom slaapt u op uw matje? Dat mag niet, als je onderkoeld raakt ja dan ben je dood. Ja, weet ik, maar ik moest over tien minuten wachtlopen, of over een kwartier, ja vind ik zonde om dan mijn slaapzak uit te pakken, want als ik dan in slaap val, dan lub ik mijn buddie erbij, dus dan ga ik op mijn matje liggen, want mijn matje neem ik mee. Dat was ook de insteek, maar ja, het is wel gelijk meteen een antwoord om die uitweg weer te krijgen, snap je, wat een defensief antwoord is.
I: Ja, op die manier.
R: Nou ja, is niet altijd uh, dat kunnen ze niet altijd waarderen. Soms ben je eerlijk en dan wordt ook niet uh, dan lijkt het ook gewoon echt een lulverhaal. Het is soms zo, soms lijkt het zo, maar soms is het ook gewoon echt waar.
I: Oké, dus wat je ook echt probeert hier te leren, als ik het zo hoor, is echt je fout gewoon erkennen zeg maar?
R: Ja, ook wel, ik ben niet te beroerd om mijn fouten te erkennen. Ik weet wel dat ik gewoon fouten maak en uh natuurlijk, ik ben een mens, ik maak echt wel fouten en ik ben ook niet te beroerd om dat toe te geven. Ik vind soms ook wel dat het echt onterecht is, soms wel, niet altijd, maar soms wel.
I: Nee, precies, dat is vervelend, dat kan ik mij goed voorstellen. **Goed, we hebben eigenlijk zojuist wat factoren en eigenschappen besproken die ja, toch hebben meegewerkt binnen jouw opleiding als ware en denk je dat je de opleiding met succes, uiteindelijk, kan gaan afronden?**
R: Ja, ik denk het wel, als ik uh, als ik gewoon een paar stappen bij zet en gewoon een beetje uit de bijzonderheden blijf, denk ik het wel ja.
I: Oké. Je moet wat stappen erbij zetten zeg je.
R: Nou ja, niet erbij, maar gewoon, ik moet gewoon wat meer op mijzelf letten. Ik ben dan iemand dan ga ik dingen doen voor anderen, terwijl mijn eigen dingen eigenlijk niet eens kloppen weet je. Dus bijvoorbeeld veters in je schoen, tas inpakken, mijn spullen wegstoppen en dan ga ik iemand anders helpen, terwijl mijn eigen spullen en dan kom ik in tijd nood, omdat ik eerst een ander help. En dan, weet je, dan voor mijzelf uh, bezig ben eigenlijk.
I: Ja, precies dat je eigenlijk jezelf tekort doet soms.
R: Ja, maar eigenlijk wel altijd wel. Wel, ik ben altijd met anderen bezig, maar ja zo ben ik, dat is mijn aard ik uh.

I: Maar je bent ook al vader natuurlijk.
R: Ja, maar ik vind dat moeilijk weet je, ik vind het moeilijk om dat als iemand weet je ja, hoe moet ik het zeggen, ze hebben mijn hulp misschien niet nodig maar, toch vind ik het moeilijk om eerst naar mijzelf te kijken en dan aan een ander, zo ben ik niet. En dat begint misschien bij, dat is misschien tien jaar geleden begonnen bij die kleine, eerst die kleine aankleden en dan jezelf. Eerst die kleine eten en dan jezelf. Eerst hij naar school en dan ga jij je dingen doen. Eerst hij dit en dan jij. Misschien is dat uh, waarom ik zo ben, ik weet het niet ik uh. We hebben het weekend hebben we erover gesproken, we proberen eigenlijk een beetje te achterhalen waarom, maar ja het kan aan zoveel dingen liggen joh.
I: Het is ook moeilijk om het te ontnemen zeg maar, wat je zegt, het zit ook in mijn aard zeg maar, dus ja, kan ook niet heel veel aan veranderen. Dat is lastig.
R: Ja. Nou ja, veranderen, veranderen, ik denk dat het wel kan veranderen, maar ik denk dat het gewoon moeilijk is om te veranderen, omdat ik al heel wat jaren zo leef, ja eerst een ander en dan jij. Ja, dat vind ik wel lastig. En daar is eigenlijk niks mis mee alleen hier wel, hier moet je gewoon eerst jezelf even en dan ja.
I: Precies. Dat is nog een mentaliteit die je hier nog even erdoor heen moet slaan als ware.
R: Ja.
I: **En welke factoren en eigenschappen zijn volgens jou eigenlijk van groot belang om te slagen binnen deze opleiding?**
R: Doorzettingsvermogen. Je merkt dat ook met marsen en zo. Heb je een beetje pijn ja, boeie, zet gewoon door. En op een gegeven moment, het einde komt toch wel in zicht. Op een gegeven is het einde er toch wel.
I: Echt doorzettingsvermogen is uh.
R: Ja, doorzettingsvermogen. Bereid zijn jezelf over iets heen te kunnen zetten, denk ik, ja het doet even pijn maar ja, heel veel dingen doen pijn.
I: Precies, en daar moet je dan ook overheen zetten.
R: Vinger tussen de deur doet ook pijn, daar moet jij je ook overheen kunnen zetten, auw auw auw, ja wat ga je huilen of ga je door. Dus ja ik denk dat dat uh.

I: Precies, precies. **En vindt je van jezelf dat je meer gedisciplineerd dan voor de opleiding?**
R: Ja, vind ik een moeilijke. Ben ik meer gedisciplineerd dan voor de opleiding? Vast. Zie ik het zelf? Ik zie het zelf niet echt. Maar ik maak die verandering elke dag mee. Dus dan is het gauw van punt a naar punt b en die verandering, ja die zie ik minder dan een andere dat zal zien denk ik. En als je een puppie zie, ja ik kom altijd met die gekke vergelijkingen, als je een puppie ziet vanaf twee weken en je ziet hem zes weken later weer dan zeg je van wauw wat is hij groot geworden, ja echt is hij groter, oh dat zie ik niet. Weet je, dus zoiets ja. Ik weet het niet, ik weet niet of ik meer uh, ik denk het wel.
I: Maar het is ook meer iets dus, als ik het zo begrijp, meer iets voor anderen om dat te zien.
R: Anderen om dat te beoordelen, zeker zeker, ik denk het wel ja.
I: En misschien ook een moeilijk vraag voor jou om te beantwoorden, maar **vindt je van jezelf dat je op dit moment voldoende militaire discipline hebt?**
R: Nee.
I: Dat nog niet?
R: Nee, dat weet ik ook wel zeker dat dat niet zo is. En waarom niet? Als ik niet, als ik zo vaak bijzonderheden heb weet je, dan heb je dat gewoon nog niet en dan ja, daar kun we kort en lang over discussiëren, maar ja, ik zit toch wel elke keer in de bijzonderheden en waarom is dat? Ja, dat

kan dan zijn, dat werd ook gezegd van ja, ze zoeken het gewoon bij je. Ja, maar ja, als ik het aanbied, dan ben ik wel diegene die het aanbied. En als zij het zoeken en ze vinden het, dan ligt het probleem toch echt bij mij.
I: Ja, precies.
R: Kijk, ik kan niet overal aan denken, natuurlijk zal er een keer iets zijn of wat. Ja, kijk en als het dan ook meteen he, ja dat is dan lullig, maar ik kan niet overal aan denken. Ligt toch wel bij mij dan denk ik, uiteindelijk. Dus ik denk het niet genoeg, denk het nog niet. Misschien over veertien weken, maar nu nog niet.
I: Ja. Je hebt wel het idee van er is nog genoeg ruimte om te leren zeg maar.
R: Zeker, jawel. Veertien weken is lang. En opzich, ik ben er wel van bewust dat het, ik weet wel wat ik verkeerd doe en ik ben daar ook wel van bewust, alleen ja weet je, mijn probleem is gewoon dat ik heel veel met mijn hoofd thuis zit, denk ik. He, misschien, de ene zegt ja dat is niet zo gek, de andere zeg van ja maar dat moet je los laten, de andere zegt van ja, dat is gewoon gelul. Maar ik merk wel en daar zijn we het ook wel een beetje over eens, ik en mijn vrouw, natuurlijk ik zit gewoon met mijn hoofd af en toe gewoon daar en dan focus ik mij niet. Ik moet gewoon meer focus hebben, ja.
I: Nou wel ook goed dat je dat ook te horen krijgt zeg maar, dat je toch een soort van respons hebt van oh ja, misschien zit dat inderdaad te veel met mijn hoofd thuis.
R: Ja. ik denk dat ook dat dat het is. Zo, ik kak ineens helemaal in man.
I: Nog een bakkie koffie of uh?
R: Dan we zo even.
I: Is goed hoor. **En zie je misschien, of hier binnen het Korps mariniers, maar ook in de burgermaatschappij, dat je in bepaalde zaken misschien wat strikter bent geworden?** Sinds je met de opleiding bent begonnen.
R: Ja, ik praat veel minder.
I: Oké.
R: Voorbeeld geven. Twee jaar geleden als er iemand, je kent ze vast wel, nou je hebt van die gasten op de hoek staan en die vallen dan mensen lastig. Nou, daar loop je langs met je vrouw en he, dan kijken ze en dan roepen ze iets. Ik denk twee, drie jaar geleden was ik er op los gesprongen en dan zat ik te stampen, ja dat is ook niet goed. Weet je en nu, denk ik van.
I: Laat lullen zeg maar.
R: Laat maar lekker lullen. En ik wacht gewoon af, ik kijk. Maar ook in situaties van als mensen discussies hebben, dan luister ik ja, ik kijk eerst wat mensen te zeggen hebben, dat doe ik nu meer en dan pas ga ik een antwoord geven of ja of, een respons op wat hun zeggen. Dat is meestal dan wel heel kort, maar ja oké, als jij dat vindt, nou ik vind het zo, dus ja prima. Weet je, ik weet niet of je het herkent, ja.
I: Zeker, zeker. Dus dat is wel echt, toch wel een grote verandering zeg maar.
R: Ja. Je hebt meer te verliezen he, als ik iemand op zijn bek sla of wat dan ook, dan raak je dit ook weer kwijt. Kan niet weet je, dus ja je moet wel en dan moet je keuzes gaan maken, ja die vent en wat hij roept ja, hij kan zoveel roepen ik ben diegene die met haar loopt, hij niet dus ja. Denk je toch aan jezelf en dat is wel weer aan jezelf denken.
I: Jaja, precies.
R: Het komt wel.
I: Ja, inderdaad, zeker.
R: Indirect denk je dan aan jezelf, je doet het voor haar, maar en voor jezelf ook wel.
I: Ja. Maar daar zit wel wat in natuurlijk, in die bewustwording, nu je dat zegt.

R: Het komt wel.
I: Nee, zeker.
R: Zelfanalyse, ook wel af en toe belangrijk.

I: Ja, hartstikke belangrijk, zeker zeker. **En ben je te vrede over je voortgang tot nu toe?**
R: Nee, maar dat komt misschien ook, kijk weet je, ik zie soms, ik zie echt wel, er is echt lang niet meer tegen mij gezegd van ja je knoopje of ja je veter of dit of dat, ik let daarop. Weet je dus, ik vind dat het wel, wat dat betreft, daar is niks meer mee, dus dat vind ik wel, ik vind dat wel beter gaan, maar dan zijn er toch nog bijzonderheden en dan denk je bij jezelf van ja, dan krijg je gewoon echt het gevoel alsof het niet uh, alsof er geen voortgang in zit. Natuurlijk leer je bij en ik vind het wel leuk enzo, Patrol Harbours enzo, al die dingen die we leren dat vind ik hartstikke leuk. En daar doe ik ook enthousiast bij mee, omdat ik het leuk vind. Maar ja, om dan te zeggen van vind ik mij voortgang, nee, vind dat nog niet uh, misschien wordt dat gevoel ook een beetje gegeven.
I: Oké.
R: Ik weet niet of ik daar uh, voor de volle honderd procent zelf verantwoordelijk voor ben, voor dat gevoel, maar. Als ik antwoord moet geven op de vraag, nee niet echt.
I: Nee, precies, dat is helemaal prima, er zijn geen foute antwoorden hier. **En ben je op dit moment gelukkig?** Of het nou hier is, of gewoon thuis, over het algemeen gezien. Hoe voel je je?
R: Ja, als ik thuis kom en ik zie hun ja. De wereld kan mij gestolen worden echt waar, als ik dat zie en ik zie dat bekkie van dat ventje zie ik dan en mijn andere zoon komt thuis en dan vraag ik van hoe was het school? Ja, hartstikke goed. En dan zie ik mijn vrouw weet je wel. Mooi. Dan ben ik echt wel gelukkig, ik ben echt wel een gelukkige man, ik heb het getroffen hoor ermee. En of het nou hier wel of niet lukt, met hun ga ik verder, dus dat is het enige wat telt weet je, sowieso gaan we verder. En dan nog drie maanden en dan komt er nog één bij dus, ik kan zeggen ik ben echt wel gelukkig thuis. Ben ik hier gelukkig? Nog niet, ik ben pas gelukkig als ik te horen krijg dat het goed gaat en dat is uh, nu nog niet zo. Dan kan ik ook met een gerust gevoel kan ik gewoon, weet je kan je gewoon ook je dingen gaan doen. Nu ben je continu spichtig van oh ja, is dit wel oké, want als dat niet oké ja dan ben ik weer de sjaak en dan oh nee, oh ja, oh nee bijzonderheden. Je bent er wel continu mee bezig en als dat dan niet meer is, ik merkte ook, maandag, dinsdag, vond ik persoonlijk goed gaan, niks gehoord eigenlijk. Blijkbaar waren er wel bijzonderheden. Ja, dat er een veegje in mijn gezicht zat oké, is dat nou echt reden om uh he, maar ik vond, ik persoonlijk vond maandag, dinsdag vond ik wel beter gaan als voorgaande keren. Ik zag er wel verbetering ook meer omdat ik met mijn hoofd hier zat.
I: Oké, kijk.
R: We hebben het in het weekend hebben we het erover gehad. En ik was wat meer hier. Ja. Ik vond wel dat het wat beter ging en dan voel je ook gelijk weer weet je, dan komt die motivatie ook weer wat meer terug. Weet je, dan maandag denk ik van ja, dan de korporaal die praat dan weer gewoon normaal tegen je, andere korporaal die is af en toe negatief tegen mij geweest, die sprak ineens normaal, oh ja wat heb je van het weekend gedaan? Dan denk ik van oh oké.
I: Zo kan het ook.
R: Ja, zo kan het ook en ineens heb dan weer even een pomp van oja, het is toch wel leuk hier weet je, en motivatie oja, leuk ik heb er weer zin in weet je en dan yes. En dan is het dinsdag oh, we gaan Kako lopen, nou ik ga als een gek rennen. En dan heb je voortgangsgesprek en dan ja, dan is het toch niet goed en dan keldert het weer even, zo werkt dat.
I: Dat is dan een voortgangsgesprek van niet alleen je afgelopen twee dagen natuurlijk.

R: Nee, van de afgelopen tien weken.
I: Oké, ja. Ja, goed. Dat is dan ook zoiets van je hebt nu inderdaad een gevoel over wat je tot nu toe hebt gedaan van dat gewoon doorzetten.
R: Ja, dat is moeilijk hoor. Als je tien weken lang wordt afgesnauwd dan uh, op een gegeven moment weet je. Daarom als ik thuis kom joh, dan stort ik ook echt in weet je, ik kom, thuis is zo'n rust voor mij. En dan klinkt het misschien gek, want daar lopen daar kinderen te schreeuwen en daar te springen en daar te, maar dat is voor mij rust man, echt als ik thuis kom dan dan, pff. Dan laat ik alles vallen wat hier is en ja, dan zie ik hun en dan zijn er gewoon andere dingen waar je je druk om maakt.
I: Ja, lijkt mij ook wel belangrijk die scheiding van werelden zeg maar he.
R: Zeker. Maar het is makkelijker om werk los te laten dan om je gezin los te laten. Weet je, dat is iets wat gewoon ja, je bent geen mens als het niet zo is, laat ik het zo zeggen.
I: Nee, absoluut, ja dat kan ik mij indenken.
R: He, vindt je het goed als ik uh.
I: Pak maar hoor.
R: Anders ga ik slapen.

M1 pakt nog een bak koffie. Op de gang komt hij de korporaal tegen. De korporaal maakt een vriendelijke indruk. M1 zegt dat hij nog niet klaar is en pas dadelijk naar de kamer gaat. M1 vertelt verder over deze korporaal.

R: Hij was het dan, over hem had ik het. Eerst alleen maar snauwen weet je, snauwen, en nou heb ik het gevoel als of hij wat minder, misschien ook omdat dat gesprek met de luitenant is geweest van ja, weet je, doe wat normaal, doe wat rustig. Maar dan vind ik het ook gewoon leuker weet je, dan mag ik hem ook wat meer. Eerst had ik echt van ah, wat een lul zeg. Maar nou heb ik zoiets, ik lach zelfs om zijn grappen.
I: Dat was eerst nog niet het geval zeg maar.
R: Nee, maar dat kan ook niet weet je, ik ben niet zo van haha. Nee, ik zal nooit schijnheilig of wat dan ook, als ik iemand niet mag of als ik het niks vind ja, dan ga ik ook niet laten zien van oja, ik vind je wel leuk, dus.
I: Het is ook inderdaad van elke persoon wordt weer op een andere manier gemotiveerd he, dat is ook zo.
R: Ja.
I: Want misschien, voor de ene werkt het heel erg goed dat snauwen, van shit nu moet ik echt alles doen en voor de ander die kakt juist helemaal in.
R: Voor mij werkt dat echt niet. Echt, ik merk gewoon als ze normaal tegen mij doen, gewoon op een normale volwassen manier he, dat is waar ze naar toe willen, merk ik gewoon dat het bij mij beter gaat, dan wanneer er wordt gesnauwd. Want als er wordt gesnauwd dan denk ik van ja, weet je, dat ik dan. Misschien ben ik ook wel zo dat ik juist het tegenover gestelde ga doen, weet ik niet. Weet je ja, nee maar. Ik weet het niet, ik weet niet waaraan het ligt. Misschien heb ik daar gewoon meer baat bij als je het op een normale manier tegen mij zegt van he luister, zie je dat kastje als je het nou twee centimeter naar links schuift, heb je meer ruimte en dan stoot je je knie niet elke keer. Dan wanneer je zegt van he, vuile idioot, wat een mongool ben je zeg, schuif dat kastje nou terug, dan heb je die idiote poten van je. Dan ga ik alleen maar denken van he, hij zei dit tegen mij, hij zei idioot tegen mij, hij zei klootzak hij zei. En dan vergeet ik gewoon helemaal wat hij zei van kastje opzij schuiven weet je, dus moraal, dat wat hij wilt bereiken dat ja.

I: Dat komt dan niet over.
R: Is dat gewoon ja, misschien ben ik gewoon zo, misschien is dat fout, misschien niet, weet ik niet. Iedereen is anders he.
I: Ja, precies, zo is het maar net, zeker.
R: Ik weet niet of het fout is. Misschien is het fout voor hier, ja, weet ik niet.
I: Nou ja goed, zoals je dus een lange tijd dadelijk super veel gaat verbeteren dan ja.
R: Dat is nog maar de vraag, maar.

I: **En denk je dat je een beter mens bent geworden zeg maar, in wat voor opzicht dan ook, sinds je deze opleiding bent begonnen?**
R: Een beter mens.
I: Gewoon in het algemeen gezien he.
R: Ja, nee, ja nee. Nee.
I: Niet specifiek.
R: Nee, ik leef altijd op een manier van leef en laat leven. Zorg dat je een ander behandeld zoals jijzelf ook behandeld zou worden. Natuurlijk heb ik af en toe een uitspatting en natuurlijk heb ik af en toe dat ik denk van oh oh, maar ik zal nooit iemand onterecht, dat moet ik anders zeggen. Ik zal nooit iemand benadelen op een manier die die niet verdiend of waarbij ikzelf niet behandelt zou worden. Ja.
I: Dus dat had je al in feite ook een beetje in je eigenlijk.
R: Ja.
I: En dan komt misschien het snauwen inderdaad, misschien wat rauw op je dak.
R: Nee, maar ja, ik denk, voor als ik dat doe, bedoel je? Als ik iemand afsnauw?
I: Nee, als je wordt afgesnauwd.
R: Ja, nee, opzich kan ik daar wel tegen. Het ene oor en andere oor uit, alleen ja, het gaat er gewoon om dat dan de boodschap dan niet bij mij overkomt.

I: Oké. **En is de groep he, je buddies, voelt dat voor jou als een geschenk of zijn ze soms wel eigenlijk meer tot last?**
R: Ja, ze zijn gewoon kinderachtig. Ja, maar ja weet je, wat ik ook merk, ik merk ook als ik in de groep ben, dan wordt ik ook een heel ander persoon als dat ik werkelijk ook thuis ben. Kijk, nu kan ik gewoon vrij tegen je praten, maar dat kan je, ik kan dat, ik heb het gevoel alsof ik dat niet kan tegenover het kader zeg maar. Dan dat ja, kort maar bondig, geen lul verhalen. Ja, je zit toch in een opleiding, je bent net als hun, je bent, je staat even hoog als de rest, al is de ene achttien de ander he, zevenentwintig, maakt niet uit, je staat even hoog. Ik wil niet anders behandeld worden als de rest, absoluut niet. Dus ja, ik merk wel dat ik toch wel een beetje een ander mens ben, wanneer ik hier ben dan wanneer ik bijvoorbeeld buiten de poort ben. Dus buiten de poort ben ik dan, kan ik gewoon wat meer mijzelf zijn en hier moet ik mij gewoon aanpassen zeg maar. En dat aanpassen dat ja, dat vind ik af en toe wel moeilijk.
I: Ja, precies. Dus dat is eigenlijk uh, zou je kunnen zeggen dat de groep dan best wel lastig is eigenlijk. He, het aanpassen daaraan is lastig.
R: Nou ja, ik denk dat ik dan lastig ben. Ik denk dat het dan een beetje aan mij ligt, want ja, ik moet ineens vijf stappen terug doen, ik moet ineens weer gaan doen alsof ik eenentwintig ben. Manier van denken, hun denken misschien, ik zeg wel hun, niet allemaal, maar als ik bijvoorbeeld op mijn kamer, dan hoor ik, ja ik ga deze schoenen kopen, want dan ga ik naar de discotheek en dan chickies die

neem ik mee en ik hoor dat, ja die tijden heb ik weet je, dat is leuk en dat moet je vooral doen, heb ik ook gedaan. Maar ik kan er niet over mee praten weet je, van ja moet ik tegen mijn vrouw gaan zeggen ja, ik ga naar de discotheek en ik neem chickies mee. Nee, zo kan ik niet, zo ben ik niet weet je, dat doe ik niet. Ik ben niet zo. En als iemand wel zo is, prima weet je, als je je daar goed bij voelt, als je daar gelukkig van wordt moet je dat doen. We hadden het er ook over, we hadden het over merkkleding, ik heb ook merkkleding, maar ja voor mij hoeft het niet zo'n paard op te staan en laten zien van oh weet je wel, als ik iets mooi vind dan koop ik het, of het nou twee euro is, of tien euro, of honderd euro, als ik het mooi vind, dan koop ik het. Nee, ik moet echt iets hebben he, want dan voel ik mij daar zekerder bij. Dan denk ik wauw, dat heb ik dus niet. Het zal mij aan mijn reet roesten hoe iemand over mij denkt, wat voor schoenen ik aan heb. En dan merk ik wel dat dat, weet je, dat verschil dat dat toch wel.
I: Ja, **en heb je misschien ooit het gevoel gehad binnen de opleiding dat je misschien, dat je in steek gelaten voelde misschien door je buddies?**
R: Nou, heb ik wel een keer gehad. Wanneer was dat? Shit he. Ja, dat was in de bus, maar we gingen ergens naar toe. En ik had iets gedaan en dat was niet goed en daar waren we allemaal de lul van. We werden allemaal afgestraft en iedereen had op dat moment, ja dan ben je gewoon even klaar met iemand en dat begrijp ik ook wel. En dan denk ik bij mijzelf van ja nou ja, zo bedoelde ik het niet. En toen voelde ik mij wel even dat ik dacht van shit man, wat heb ik gedaan, toen voelde ik mij wel even niet, ik zat ook vooraan, ik zat alleen. Laat ze maar even afkoelen, ik zie jullie straks wel, ja voelde mij wel even in de steek gelaten ja. Als dat is wat je bedoeld, ik weet niet of dat uh.
I: Jaja.
R: Ja, toen voelde ik mij wel even uh, ja vond ik rot. Maar over het algemeen, ik hoor mij klasgenoten zeggen ook weet je, ze zeggen van ja ik kan goed met je praten, je bent ver, weet je. Als we advies nodig hebben, dan kan je dat ook geven. Nou ja, je luistert goed. Ja, ze zijn er wel blij mee. En dan vorige week vrijdag zei ik tegen eentje van, ik trek het niet meer, ik ga stoppen, ik ga stoppen. Je zegt het, ik ga stoppen en dan denk van, shit ik ga stoppen, nee ik wil niet stoppen, nee ik ga niet stoppen, kut ik ga niet stoppen, nee ik wil niet stoppen. Jawel ik ga stoppen. En dan denk je, dan krijg je zo naar gevoel van ja ik ga stoppen, nee ik ga niet stoppen, dan ga je in gevecht met jezelf. En dan kom je maandag hier en ah M1, hoe is het, beter dat je er nog bent man, ik ben echt blij dat je er nog bent. Dan denk ik van ja, dat is mooi om te horen dat is leuk om te horen, ja. Ik wilde dat het kader zo uh maar ja, M1 ja ben je er nog, ja wat goed dat je er nog bent man, wat leuk. Dat zou fijn zijn he.
I: Precies. Nou ja, wat je ook zei van he, misschien steeds, zeker weer ook na de kerst, als dan fase drie is, ja wie weet.
R: Nou, bijna kerst. Nu is fase twee en dan in januari, eind januari, volgens mij is fase drie, of begin februari. Ergens daar.
I: Afwachten dus.
R: Ja, we zien wel. Weet je, ik ben er, ik ga mijn best doen.
I: Ja, dat is het belangrijkste.
R: Meer kan ik niet doen en als hun vinden dat ik hier niet hoor en ze willen mij weg hebben ja, ik ga niet uit mijzelf weg. Ik zal tot op het laatste moment zal ik gewoon blijven vechten ervoor. Maar uh, als hun dat vinden ja, prima, dan had het niet zo moeten zijn denk ik dan.
I: Nee, precies, maar dan heb je wel het gevoel voor jezelf gehad dat je er alles, echt alles aan hebt gedaan.
R: Zeker. Weet je, dan kan ik in ieder geval zeggen van ja, ik heb niet opgegeven, dat vind ik belangrijk.

I: Ja, zeker. Dat snap ik heel goed. Jazeker ook omdat dit het laatste interview is wil ik toch een klein beetje met jou vooruit kijken eigenlijk van hoe jij eigenlijk jezelf ziet in de toekomst. **Want hoe zie jij jezelf misschien over bijvoorbeeld één jaar?**
R: Over een jaar? Dan hebben we net het boekje afgewerkt. En misschien net marinier 1. Waarschijnlijk hebben we dan winter en berg training gehad, ik weet niet hoe dat uh, of daar vaste data's voor zijn, dat weten wij allemaal nog niet, of ten minste ik weet dat nog niet, ik weet niet of de anderen dat weten maar, ik hoorde dat daar vaste tijdstippen voor zijn en één keer in de zoveel tijd gaat dan een heel groep gaat daar naartoe. Ik weet dan niet of we die dan al gehad hebben. Maar heb ik drie kinderen. Ben ik verhuisd als het goed is. Ben ik getrouwd, ook een belangrijke, want eenentwintig augustus ga ik trouwen.
I: Leuk, leuk.
R: Volgende zomer. Ben ik getrouwd en dan is het allemaal weer wat meer en echter, over een jaar.
I: Ja, kijk. Meer en echter.
R: Meer en echter. Mooi he.
I: Ja, die is mooi gevonden.
R: Mooie tattoe, meer en echter.
I: Ja, precies, je ziet het bijna helemaal voor je. **En hoe zie jij jezelf dan bijvoorbeeld over vijf jaar?**
R: Over vijf jaar, wauw, ik vind dat misschien wel iets te ver om vooruit te kijken. Ik denk in vijf jaar kan een hoop gebeuren hoor. Dat heb ik wel gemerkt de laatste acht jaar. Dat uh pff, weet je, er kan zoveel gebeuren in één jaar en dat keer vijf. Weet je, om dat te zeggen van nou, over vijf jaar, waar ik zou staan over vijf, zou willen staan over vijf jaar. Ik denk dat ik dan wel de korporaalsopleiding gehad heb dan, hopelijk. En sowieso een huis gekocht. De zaak die ook nog wel gewoon goed draait, dat dat gewoon door blijft lopen, dat zou wel fijn zijn. Toch wel een beetje een stabiele inkomen en uh ja, gelukkig met mijn gezin zijn. Dat hun nog steeds achter mijn keuzes blijven staan, dat ik achter hun sta. Dat we net zoveel van elkaar mogen houden als dat we dat ja, bij het begin deden wanneer wij elkaar zagen eigenlijk. En dat geldt dan voor iedereen, voor mijn kinderen en voor mijn vrouw, hopelijk. Je weet het maar nooit, you never know.

I: Precies, precies. Eigenlijk dan wil ik nog wel ja, wat slotvraagjes stellen. Toch uh ja, ben ik zeer benieuwd hoe jij in bepaalde zaken tegenover staat. **Zou je voor mij kort en bondig kunnen uitleggen wat voor, hoe jij denkt wat discipline is?** Nogmaals er zijn geen foute antwoorden, gewoon hoe denk jij hoe dat is, wat dat is? Mag ook gewoon wat woorden zeggen.
R: Ja, ik denk dat discipline jezelf uh, dat dat een bepaalde manier van leven is waarbij jij, waarbij je jezelf, even kijken dan moet ik het goed zeggen hoor. Een bepaalde manier van leven waarbij jij jezelf ertoe kan zetten, dat je dingen ook gedaan krijgt. Dus als ik, om een voorbeeld te geven, als ik zeg van nou he, gaf ik je vorige interview ook al, ik ga afwassen, dan ga ik afwassen. Laat ik het tot morgen staan, nou dan blijft het twee dagen staan, drie dagen staan, vier dagen staan en heb je ineens een hele berg. Als ik zeg ik doe dit, dan doe ik dat. Ja, discipline. ja, ik denk wel dat dat wel uh, ik denk wel dat ik het zo goed verwoord heb.
I: Ja, dat is hartstikke goed, zeker. **En denk je dat discipline een groot goed is wat we moesten, wat we moeten koesteren zeg maar, als maatschappij? Of wordt het misschien overgewaardeerd?**
R: Nee, juist niet. Ik vind dat discipline wordt ondergewaardeerd.
I: Ja?
R: Jazeker. Ook als ik bijvoorbeeld kijk naar de maatschappij zelf. Ik denk dat als de helft uh, als de

helft meer discipline zou opbrengen, ik denk dat we dan al heel ver vooruit zijn gekomen, want als jij uh, kijk ik kan niet in iedereen ze, kijk ik ken wel een verhaal en dat is dan van dichtbij, als jij geen werk heb en je bent te lui om werk te gaan zoeken, je kan niet de discipline opbrengen om die brief te tikken en op de bus te doen en dan wel met een mes een overval gaat plegen ja, dan vind ik dat je een te kort aan discipline hebt en daardoor ook weer een negatieve invloed hebt op de maatschappij, waardoor je toch weer kijkt naar de maatschappij, ja wat een kut maatschappij zeg ja, daar weer overval nou daar weer een overval. Het zijn toch wel soms factoren waar je zelf wel wat aan kan doen. Hij had een brief kunnen schrijven hij had hulp kunnen zoeken he, ik noem maar wat. Solliciteren of wat dan ook. Nee maar ja, hij kiest ervoor om uh ja, om een mes te trekken in een coffeeshop of wat dan ook.
I: Ja, precies.
R: Dan is dat door een tekort aan discipline, verpest hij een beetje de maatschappij.
I: Precies, precies, dus de maatschappij zou nog wel wat meer discipline kunnen gebruiken zeg maar.
R: Zeker weten, zeker weten. Dienstplicht invoeren, of terug invoeren.
I: Ja?
R: Ja. Ja joh.
I: Ja, want wat je hier leert is ook wel veel discipline.
R: Ja, zeker weten. Ja. ik denk dat als al die hangjongeren, dus dan al die in ieder geval maar gewoon een tien weken opleiding krijgt, waarbij zij gewoon helemaal worden afgebroken en gewoon weer worden opgebouwd, dat zij zichzelf echt leren kennen. Ik denk dat ze toch wel iets anders piepen.
I: Ja.
R: Petje half opgehouden, tand in zijn bek. Je ziet ze wel eens en ik, doe even normaal man. Als die kleine van mij zo wordt schop ik hem echt uh, krijgt hij een schop onder zijn reet, echt. Nee, zou ik zonde vinden.
I: Je hebt het ook in zekere maten in de hand natuurlijk met de opvoeding. En je leert hem normen en waarden bij waar jij voor staat en je vrouw.
R: Zeker, gelukkig maar.
I: Ja toch. Ik wilde weer ontzettend bedanken.
R: Graag gedaan.
I: Voor dit mooie gesprek en voor alle tijd die je, dat je hier bent geweest.
R: Ik moest hier toch zijn dus ja.
I: Ja, precies.
R: Erg eigenlijk. Nee man, ik vond het leuk weet je, jammer dat het de laatste is. Echt wel jammer, ik vind het wel leuk. En ik ben ook echt benieuwd naar wat er uiteindelijk mee.
I: Ja, ja, ook uh nu, als je wat vragen hebt over het verdere verloop he, wat ik met de interviews allemaal ga doen is uiteindelijk uh, ga ik uh, zullen ze onderbouwend zijn voor een afstudeeronderzoek, wat ik aan de Erasmus Universiteit doe, het vak filosofie doe ik daar, studeer ik daar. En dat gaat dus over militaire discipline of discipline in het algemeen zeg maar. Dus daar dragen deze onderzoeken bij om te kijken hoe, waar discipline zeg maar, binnen het leger, waar jongens wel doorgaan en waar jongens niet doorgaan en hoe zeg maar, wat de factoren kunnen zijn die uh, die daar in spelen en met name dan de discipline hoek.
R: Is dat uiteindelijk ook dat de baas zeg maar, hier iets mee kan? Dat ze daar hun voordelen uit trekken?
I: Dat is wel mijn ambitie ja. Dat ik echt goeie tendensen zie zeg maar, tussen sommige zaken dan dat ze daar ook inderdaad hun voordeel mee uithalen van, of bij de sollicitatie procedure of dat soort

dergelijken of misschien van, in binnen de opleiding zelf. Misschien een nieuw handvat krijgen om daarmee te werken, dat zou ik wel echt helemaal te gek vinden.
R: Oké, eigenlijk een beetje meer een adviserende rol in van nou ja, kijk weet je, hier heb je dit en dat en ja, als dat op een gegeven moment om wordt gedaan he, ik noem maar wat, als je dat nou zo en zo doet, dan zou je veel meer overhouden of?
I: Ja, dat is het idee van dat er minder jongens afhaken en dat meer jongens afstuderen zeg maar hier, dat is het grote idee en dat is toch wel een probleem binnen het Korps Mariniers van ja, ze willen zo graag nog meer jongens laten slagen, maar ze kunnen niet zeggen van ja, we gaan het makkelijker maken zeg maar, ze willen wel het beste uit het beste halen.
R: Begrijpelijk.
I: Dus dat is een beetje het probleem, maar misschien kunnen ze dan, of door voortijdig of tijdens de opleiding naar, op een andere manier naar discipline kijken, want dat is wat ik eigenlijk doe met mijn studie. Misschien dat dan hulp kan bieden.
R: Op een andere manier naar discipline kijken?
I: Ja, ja goed he, ik studeer dan filosofie en dan moet je denken aan filosofen die in de geschiedenis heen bepaalde denkstromen aanhouden zeg maar, en op een andere manier naar discipline kijken en dat is weer, dat kan zeg maar ja, je begrip van discipline verruimen.
R: Veranderen of verruimen. Oké.
I: Maar ja, wat ik je zou kunnen vragen van, als je geïnteresseerd bent om misschien het stuk te lezen.
R: Ja, dat wil ik echt wel.
I: Of als je daarvan op de hoogte wilt blijven, want dan schrijf ik je gewoon op dat ik je gewoon ga mailen wanneer die klaar is.
R: Ja, is goed.
I: En dan zal ik ook zeggen van uh, welke persoon zeg maar, als ik een quote van jou gebruiken, waarschijnlijk wel.
R: Je mag mijn naam erbij zetten hoor, prima.
I: Nou ja, is goed. Ik zal het in ieder geval erbij zetten waar je dan ongeveer staat.
R: Ja, leuk.
I: En voor de rest ja, ik vond het nogmaals, ik vond het ook hartstikke fijne gesprekken en uh, ik vind het ook jammer dat het uh, dat ik er al ben, maar het is niet anders.
R: Ja. Weet je hoe ze meer over kunnen houden? Dan misschien spreek mij nu uit ervaring die ik mee heb. Als ze nou, dus makkelijker gezegd, ze mogen het van mij twee keer zo zwaar maken, maar als de omgang in het eerste blok, het mentale vorming, als dat keihard is vind ik dat niet erg. Maar op een gegeven moment moet dat ook wel kappen.
I: Oké.
R: Dus ik denk dat dat vooral een uh, ik denk dat dat het vooral is. Ik denk dat een hoop daar echt op afhaken, het vernederen en het dit en het dat. Ik denk het wel, want ik hoorde ook een jongen laatst, die zei van ja, ik moest wel joh, ik werd zo vernederd en het ging niet meer en toen dacht ik ja, van ja, ze bouwen hier echt he, tot je neemt. De één is daar meer bestand tegen dan de ander.
I: Ja. Is goed.
R: Bedankt man.
I: Ja, graag gedaan.
R: Je hebt voor mij echt he.
I: Jaja, dat is alleen maar fijn.

R: Natuurlijk. Dat is toch mooi.
I: Ja en dan uh, ik ga nog kijken of ik nog een dag ofzo kom meelopen hier en dat ik uh.
R: Ja, ga je dat doen? Leuk.
I: Ja, dat zou me wel leuk lijken. Ik ga kijken samen met de sergeant majoor wat daar de mogelijkheden in zijn. Dus uh, en ik zou nog sowieso bij uh, twintig maart, was dan uh.
R: FINEX.
I: Ja. Daar zou ik wel bij willen zijn als jullie er nog zijn.
R: Dan zie ik je daar.
I: Ja, kijk, is goed.
R: Super bedankt.
I: Graag gedaan en dan wens ik je nog een fijne avond.
R: Ja, jij ook.

Interessant is het laatste wat M1 verteld, een pleidooi voor een minder harde en strengere aanpak en meer eigen verantwoordelijkheid. Uit de gesprekken met dhr. Mastenbroek en dhr. Romijn weet ik dat na de tiende week in de opleiding het kader een stapje terug doet en dat de pax'en het zelf moeten gaan doen. M1 geeft zelf in het gesprek aan dat het kader een minder afstandelijke houding tegenover hem heeft de laatste tijd. Waar hij achter zal komen in de resterende opleidingsperiode is dat het de norm gaat zijn en meer gevraagd wordt om op eigen benen te staan.
Soms blijf ik twijfel horen in M1. Ondanks dat hij al zover is lijkt de heimwee niet af te nemen en lijkt er nog steeds een geringe twijfel te bestaan of hij wel de juiste keuze heeft gemaakt. In dit interview verteld hij ook dat hij bijzonderheden heeft, in voorgaande interviews was dat nog niet het geval. Dat kan mogelijke gevolgen hebben.

M5
Dinsdag 25 november 2014, 20:00

Opmerkingen uit het vorige interview:
M5 gaf in het vorige interview aan dat hij eerst moeite had om zichzelf te situeren in de groep. Het verschil in opleidingsniveau is daarvan de mogelijke oorzaak. De stille momenten, momenten waarin M5 vrije tijd heeft en niets te doen, ervaart hij als zwaar. Discipline is voor hem ergens moeite voor doen, terwijl je het niet leuk vindt. Wat hem heeft weten te verassen is dat hij meer heimwee heeft naar thuis, hij mist het meer dan hij vooraf had verwacht.

R: He, hoe is het?
I: Lekker.
R: Een hele verandering hier joh.
I: Ja, er komt van alles en nog wat bij joh.
R: Het wordt steeds drukker.
I: Helemaal prima, zo. Dus het laatste interview.
R: Ja, ik had het gehoord ja, maar je had het natuurlijk ook wel verteld, week tien, elf dan nu.
I: Ja, klopt.
R: Dus je bent bijna klaar.
I: Ja, met gegevens verzamelen wel.
R: Dan nog alles analyseren, verwerken.
I: Dan komt het lastige, ingewikkeld, nou zo ingewikkeld is het niet maar meer geest dodende werk inderdaad. Maar ja, daar doe je niks aan, hoort er ook bij bij onderzoek.
R: Zeker, ik snap het. Ik ken het.
I: Helemaal goed nou, dan begin ik maar meteen. **Een bekende leus uit de documentaire De Uitverkorene is van, 'Vele zijn wel geroepen, maar slechts weinige zijn uitverkorene.' Voel jij je nu tot de uitverkorene?**
R: Ik denk dat het nog te vroeg is om dat te zeggen, er kan nog zoveel gebeuren. Qua blessures en uh, er moeten zeker nog pittige dingen komen, dus ja, ik denk dat dat nu nog te vroeg is om te zeggen.
I: Precies, precies ja. **En wat zijn ja, toch factoren die daarbij dan meespelen bij jou?** Van waarom durf je niet te zeggen van ja, ik ben gewoon een marinier en daar punt uit.
R: Nou ja, wat ik zeg, ik kan, ik vind niet dat je nu kan zeggen, ik ja natuurlijk, als het aan mij ligt, ik ga het gewoon halen en ik ben maximaal gemotiveerd om het te halen. Maar er kunnen nog zoveel dingen gebeuren die dat tegen gaan werken, dus dat het eigenlijk een beetje te overmoedig zou zijn om nu te zeggen, ik ga het halen.
I: Precies, dus je hebt echt nog die veertien weken nodig zeg maar, en dan pas kan je zeggen.
R: Ja, als je de baret krijgt dan ben je pas marinier.

I: Nee, precies, precies. En inmiddels is het he, daar ben je natuurlijk ook wel van op de hoogte, veel jongens zijn al gestopt met de opleiding, om verschillende redenen, of dat nou een blessure is of andere redenen. **Welke factoren en eigenschappen ja, spelen voor jou eigenlijk een rol in het wel halen tot nu toe van de opleiding?**
R: Goed je einddoel in de gaten houden, dus weten waarvoor het doet. Waardoor je dus gewoon max gemotiveerd blijft. Ook deels natuurlijk. Ja, ik denk toch een stuk doorzettingsvermogen en uh, als er iets kuts gebeurt wel even verder kunnen kijken dan alleen dat moment. Natuurlijk het is

gewoon af en toe kut, maar je weet ook dat er uh, dat is maar even en dat gaat van zelf weer voorbij, ja.
I: Precies, dus echt meer het toekomst perspectief, het verder kijken.
R: Ja, dat zeg ik nu, want als ik nu denk van oké, waarom zet ik door, is dat het maar, als je in zo'n rot moment zit, dan ja, dan trek ik daar net zo daaraan denk ik. Dan ja, je weet gewoon ja, hier moet je gewoon even doorheen, dit hoort erbij dus ja, dan doe je dat en uh, dan is het zo weer weg. Dan ben je weer verder.
I: Oké. Dus ook uh ja, dat doorzetten.
R: Ja, ik denk dat het heel belangrijk is.
I: Dat merk ik ook aan je ja.
R: Nou ja, dat zit natuurlijk ook heel erg aan elkaar verbonden denk ik, motivatie en doorzettingsvermogen. Als je iets niet leuk vindt, of je wil iets niet graag genoeg, dan zal je sneller iets zoiets hebben van uh, het is mooi zo, ik ga wel lekker post bezorgen ofzo.
I: Op die manier ja, precies ja. Maar goed als je daar uh wel uh.
R: Ja, als je dat leuk vindt, ja als je daar max gemotiveerd in bent moet je dat doen ja.
I: Precies, precies. **En wat is denk je voor jou de rol van discipline daarin?**
R: In het doorzetten?
I: Nou ja, in het dus tot nu toe het wel halen, wel fixen van de opleiding.
R: Alles denk ik.
I: Ja?
R: Ik heb wel in het begin momenten gehad dat ik echt dacht van, wat doe ik hier, zo heb ik echt wel sommige dingen van de opleidingen die gewoon niet leuk zijn en die je, waar ikzelf ook niet zo heel erg blij van wordt ofzo, maar ja, het hoort er gewoon bij je bent hier om die opleiding te halen, dus ja dan uh, moet je dat ook gewoon even doen. En ja, ik heb altijd zoiets, ik heb nog nooit iets niet afgemaakt zeg maar, dus ja, ik zou ook niet ja, ik ben gewoon, ik ben eraan gewend dit gaan we gewoon doen tot twintig maart en ja. Ik zie geen scenario in mijn hoofd dat het ook eerder stopt ofzo.
I: Nee, precies.
R: Het duurt gewoon tot twintig maart en daarna is het klaar, ja.
I: Jaja, dus je bent echt geen opgever zeg maar?
R: Nee. Nee, ik denk het niet.
I: **En zou de rol van uh, ja toch je achtergrond ook een rol kunnen spelen in uh, het slagen van de opleiding tot nu toe?**
R: Achtergrond bedoel je je karakter?
I: Gezinssituatie, dat het stabiel is en.
R: Ik denk wel, natuurlijk, als je in het weekend gewoon uh, als je weet dat het in het weekend goed zit en dat je thuis goed kan opladen, dat zal zeker helpen. En natuurlijk ook is het deels opvoeding, doorzetten, krijg je toch van thuis uit mee denk ik.
I: Oke, ja.
R: Ik denk dat het bij mij thuis dat ook wel gewoon belangrijk was, ook al is het uh, het was ook met hobby's vroeger, het is niet altijd even leuk, maar ja je moet het toch uh, je hebt afspraken gemaakt, dus dan ga je maar, je moet ze gewoon, je moet gewoon daaraan houden.
I: Precies, afspraak is afspraak.
R: Dus even door rammen, ja.
I: En waaruit uit het dan bijvoorbeeld als je dan, wat je zei, over bijvoorbeeld hobby's? Dat je naar de

training gaat, moet ik het zo zien?
R: Nou ik heb, ja bijvoorbeeld dus, ik heb heel lang op muziek gezeten, zit ik nog steeds trouwens, en af en toe, er waren iets meer leukere fases en iets mindere leukere fases. En dan had je wel eens af en toe, een keer op een vrijdag, want dat was repetitie avond, dat je niet zo'n zin had om te gaan repeteren. Maar ja, als ik dat dan zei thuis, dan zeiden ze ja, dat is dan maar pech, want club is club, dus je gaat gewoon.
I: Precies, precies, ja. Echt van thuis uit meegekregen. **En zou ook een rol zijn weggelegd voor uh, de plaats waar je bent opgegroeid?** De cultuur die daar omheen hangt?
R: Ja, dat vind ik moeilijk om te zeggen, omdat je, ik zou niet weten hoe het is om ergens anders op te groeien zeg maar.
I: Want je hebt altijd in Vlissingen gewoond?
R: Ja, en in Tilburg, heb ik als student gewoond. Ja, ik weet niet, ja, vind ik het lastig om te zeggen.
I: Maar je bent wel echt, volgens mij dan, een stadse jongen, denk ik.
R: Ja, denk ik wel. Ja, terwijl sommige mensen Vlissingen ook niet echt als een stad is, maar uh, zien. Maar het is het wel. Maar ja, het is niet dat we elkaar allemaal kennen ofzo. Ja, het is een lastige vraag. Ik denk wel dat uh, de Zeeuwen, in dit geval wel, over het algemeen redelijk nuchter zijn, dus dat zal dan wel meehelpen. Als je gelijk hoog van de toren gaat blazen enzo, dan wordt je natuurlijk hier al iets sneller geduwd, dan als je wat nuchterder bent en uh, je wacht misschien een beetje af.
I: Precies. **En kan het ook misschien, in jouw optiek, ook schelen aan het verschil in leeftijd dat jij wat ouder bent dan andere jongens dat die zijn afgehaakt en jij nu nog doorgaat?**
R: Ja, dat denk ik wel. Ik denk wel dat nou ja, deels omdat ik ouder ben en dat ik dus ook al andere dingen heb gedaan die mij stabiliteit geven zeg maar, dus ik heb een diploma dus, dat geeft wel, dat heeft wel iets. Want er waren ook gasten van mijn leeftijd die hadden nog niks en die kwamen er ook na vier weken achter van, het is toch wel zuur om zonder papiertje hieraan te beginnen.
I: Jaja, op die manier.
R: Dat ze helemaal geen backup meer hebben. Maar ik denk daarnaast ook wel, leeftijd denk ik wel zeker, dat je gewoon uh, als ik deze leeftijd op mijn zeventiende had gedaan, was dan had ik het denk ik niet gehaald. Dat je gewoon veel, ik kan nu veel makkelijker dingen aan de kant zetten zeg maar, dat gewoon, dat het mij niet doet en uh ja, natuurlijk neem ik het wel serieus, neem ik het mee, maar niet te serieus en blijft het ook bij een bepaald gehalte stopt het ook.
I: Oké, precies, precies.
R: Het is niet dat ik er wakker van lig, zeg maar, nee.
I: Nee, precies. Ja, wat je ook zegt, dat gaat wel goed samen met het nuchtere, ja. Oké, stabiliteit ja.
R: Ja, natuurlijk nuchterheid komt natuurlijk ook een beetje met die uh, over het algemeen.

I: Ja, goed. We hebben zojuist wat factoren en eigenschappen zeg maar, besproken die dus hebben meegewerkt binnen de opleiding voor jou. **En denk je uiteindelijk dat je de opleiding met succes kan gaan afronden?**
R: Ja.
I: **En welke factoren en eigenschappen zijn volgens jou van, het grootste belang geweest voor het succesvol kunnen afronden van de opleiding?**
R: Uh ja. Gewoon een aantal factoren bedoel je?
I: Ja, wat jij echt denkt van dat is super belangrijk voor mij geweest zodat ik deze opleiding kan fixen.
R: Ik denk sowieso, nuchterheid is denk ik wel belangrijk. Daarnaast uh, sowieso, doorzetting, doorzetten is echt heel erg belangrijk. En ook toch de discipline. Soms als je een hele dag dingen hebt

gedaan en ze zeggen 's avonds je moet onderhoud plegen, dan heb je daar ook niet altijd zin in, maar moet je dat toch gaan doen. En uh ja, ik denk ook wel gewoon snel dingen kunnen oppakken. Het heeft mij wel enorm geschild dat ik, ik heb natuurlijk wel redelijk uh, redelijk uh, hoe zeg je dat, redelijk educatieve achtergrond, dus ik pak wel dingen over het algemeen, pak ik wel snel op, wat mij in ieder geval heeft geschild dat ik niet heel veel, driehonderd keer heb moeten opdrukken, omdat ik dingen fout doe zeg maar. Dus als je het gewoon gelijk oppakt, is het gewoon gelijk goed en dan is het gelijk klaar. Maar als je het drie keer fout moet doen, moet je elke keer pompen en dan lig je drie keer in de waterbak. Dus ja, dus ik denk dat het wel helpt als je het gewoon, als je de dingen snel pakt. Ze zeggen ook je maakt de opleiding voor jezelf zo zwaar of leuk als je het zelf, zoals je het zelf maakt zeg maar. Stel je doet dingen fout, dan wordt het zwaar. En als je dingen gelijk goed doet, dan kan het allemaal meevallen.

I: Op die manier, oké, precies, ja. **En denk je dat je meer gedisciplineerd bent dan voor de opleiding?**
R: Ja.
I: **En waaruit uit zich dat denk je?**
R: Uh, gewoon in het dagelijks leven bedoel je dan?
I: Ja, ja.
R: Ja, sowieso, maar dat gaat dan even nu over dingen voor het werk toch al thuis uh, thuis die tas even gewoon goed inpakken. Vroeger je hebt, daar gebruik ik altijd nog van die vouwplakjes zeg maar, om alle shirts perfect te vouwen. En vroeger zou ik zoiets hebben gehad van oké, ik flikker het gewoon allemaal in een tas en ik doe het, het komt allemaal op de kazerne wel, maar nu heb ik dat, doe ik dat thuis toch al eventjes, zodat ik het op de kazerne alleen maar eventjes in de kast hoef te leggen. Toch uh, en daarnaast ook gewoon een beetje uh, meer ja, vooruit denken zeg maar. Dus als ik maandagochtend naar de kazerne kom, wat af en toe gebeurt, dat ik dan wel al opsta dat ik dan al een onderbroek van de baas aan doe. Zodat je dat op de kazerne niet meer hoeft te doen. Ja ook wel een beetje discipline vooruitdenken misschien een beetje verwisselend maar.
I: Het zijn mooie voorbeelden. Maar dat zijn duidelijk wel veranderingen die je eigenlijk ja, doorvoert sinds je hier in de opleiding bent gegaan toch?
R: Denk het wel ja. Ja ik denk dat ik daarvoor toch wel wat gemakzuchtiger ik nu ben.
I: Oké, ja. **En kan je bijvoorbeeld ook zeggen dat je al meer gedisciplineerd bent sinds ons laatste gesprek, zes weken geleden?**
R: Even kijken, uh, ik denk dat het op dit moment meer uit mijzelf komt, dat het al meer is geautomatiseerd is ofzo. Dat begin, wordt het natuurlijk nog heel erg gepusht door het kader er worden grenzen gesteld en uh, er worden consequenties aan gehangen. En ik denk dat op dit moment dat het al veel meer uit mijzelf komt en dat je het gewoon, dat je minder aansturing daarvoor nodig hebt.
I: Ja, ja, dus je hebt het echt je, ja jezelf gemaakt zal ik maar zeggen.
R: Ja, denk het wel ja. Maar ja, is natuurlijk nog maar afwachten hoe het is als ik eenmaal uit de opleiding kom of het dan zo blijft, want dat uh.
I: Ja?
R: Ja.
I: Ja, zou je denken dat het minder zou kunnen worden?
R: Nou ja ik kan wel uh, ik weet wel hier moet natuurlijk je kast heel netjes zijn, ik denk dat ik dat thuis toch iets minder noodzakelijk, dat ik het zo zou voelen, dat soort dingen.
I: Ja, precies, op die manier ja. **En vindt je dat je op dit moment voldoende militaire discipline hebt?**

R: Ja.
I: En waaraan ligt dat? Omdat je minder, geen bijzonderheden hebt? Of.
R: Ja, ook. Ik denk, ik heb bijna geen, niet of geen bijzonderheden dus, dat scheelt wel. En het is ook gewoon zo ja, niemand is perfect, iedereen heeft wel eens zijn dingetje. Dus ja, dat werkt er ook wel aan mee, natuurlijk maak ik ook wel eens een foutje. Dat maakt iedereen wel eens.
I: **En is er dan ook nog ruimte voor, om, voor jou om nog te groeien daarin?**
R: Ja, zeker.
I: Ja, je hebt wel zoiets van he, ik zit wel op een goed niveau, daar niet van, maar ik kan nog wel uh.
R: Ja, dat denk ik wel, in het begin ja, ik zit in een klas, op dit moment ben ik nog de enige burger in onze klas en voor de rest zijn het alleen maar OV-ers die dus de opleiding al een keer eerder hebben gedaan. Dus in het begin was ik mij vooral gewoon bij hun aan het optrekken, omdat hun al veel wisten en al veel konden. Maar ik merk zeker ook de laatste week dat, nu steeds meer op één level komen zeg maar, dat we even veel weten en dat we op een punt komen waar zij zijn gekomen dat ik ook meer een andere taak kan gaan vervullen zeg maar. Dus toch meer meedenken en uh, laten zien dat het ook makkelijker kan.
I: Ja, precies, precies. Echt meer een soort van adviserende rol.
R: Ja, misschien wel ja, ja denk het wel.

I: Uh, **en kan je op dit moment zeggen dat je te vrede bent, met je voorgang?**
R: Ja.
I: Dat dacht ik al, als ik het zo he, het is een vrij positief verhaal tot nu toe.
R: Jazeker.
I: **Ben je ook gelukkig op dit moment?**
R: Ja, gelukkig binnen de opleiding wel.
I: Ja, ook gewoon in het algemeen gezien.
R: Nou ja, je hebt natuurlijk wel eens momenten dat het kut is om hier naar toe te gaan. Maar als je, zoals nu gewoon, weer midden in die week zit dan is het wel weer prima. Natuurlijk heb je liever ook dat je nu lekker thuis op de bank zit en uh, met vrienden en familie gezellige dingen doet, maar. Als je hier bent is het toch allemaal goed.
I: Ja, je kan je er makkelijk overheen zetten.
R: Nou ja, zondag en maandag zijn meestal wat moeilijkere dagen daarvoor maar uh.
I: Ik snap het.
R: Als je, net zoals vandaag, dan ben je gewoon bezig en dan uh, morgen is het weer woensdag hebben we alleen nog maar donderdag daarna en dan gaan we vrijdag gewoon weer naar huis dus. Dus ja, ik vind wel, ik kijk wel altijd uit naar de vrijdag, maar ik ben, ik voel mij wel prettig als ik hier ben.
I: Ja, je zit goed in je vel.
R: Ja.
I: **En voel je je een beter mens geworden zeg maar, in algemene zin, sinds je met de opleiding bent begonnen?**
R: Nee, geen beter mens. Vind ik gewoon, ik denk anders vooral. Ik denk dat ik niet heel veel van mijzelf van mijn persoonlijkheden ben kwijt geraakt of juist heb bijgekregen sinds ik met deze opleiding ben begonnen.
I: Oké. Dat is allemaal vrij ja, gelijkmatig gebleven.
R: Ja, ik denk het wel, ik denk dat ik wel gewoon M5 ben gebleven. Ik heb wel een aantal vrienden

gehad die echt, toen ze met deze opleiding begonnen als een heel vernieuwd mens eruit kwamen dat je niet meer terug herkende wie ze waren maar. Misschien komt het ook wel door mijn leeftijd dat je dan toch wel iets meer met je persoonlijk ontwikkeling hebt doorgemaakt dan als je hier heel jong aan begint. Maar ik denk nee, ja, ik denk dat ik wel redelijk, natuurlijk zullen sommige eigenschappen zijn verstrekt en andere misschien zijn verzwakt. Ik denk over het algemeen wel dat ik wel redelijk hetzelfde ben gebleven.
I: Ja, precies. Je zei daarnet wel dat je het wel ja, het is misschien wel anders geworden, wat bedoel je daar dan precies mee?
R: Dat misschien andere persoonlijk uh, andere kenmerken zich dominant weergeven dus. Ik denk ook wel over het algemeen wel iets zelfverzekerder ben.
I: Oké, ja precies, op die manier.
R: Ja, dat gewoon sommige dingen meer tot uiting komen.

I: Precies. **Is de groep he, je buddies, spelen die, of zijn die voor jou, komen die echt voor jou over als een geschenk of soms misschien ook tot, als een last?**
R: Uh, ik denk vaker als geschenk dan als last, maar ook wel eens als last. Maar dat hoort er nou eenmaal bij denk ik, niet alles kan altijd in positieve zin uitwerken. Maar zeker als je dan uh, het is wel fijn als je even een rot moment hebt en je komt op zaal en dan wordt er weer een grapje gemaakt en uh, je humeur is weer weg zeg maar. En die momenten zijn wel echt heel fijn. En dat je gewoon met z'n allen kan lachen. Maar ja, als er dan weer wat gebeurt en uh, ja gewoon domme fouten dan denk je ja, dan denk je wel eens van ja, dat had eigenlijk niet gehoeven. Maar ja, dan leer je daar weer van en dan gaat het de volgende keer beter.
I: Oké. Dus het zijn echt die momenten dat je zegt van, dat ze misschien een beetje tot last eigenlijk misschien voor je he, dat zijn dan die momenten dat de één zijn spullen niet op orde heeft of uh.
R: Ja, precies, maar ja weet je, ik heb dat ook wel eens en iemand anders heeft dat ook wel eens, dus dan is het ook wel weer tegen elkaar weggestreept dus ja.

I: Precies. Zeker ook omdat dit ja, toch het laatste interview is ben ik ja, wil ik toch wel ook een klein beetje met jou kijken naar hoe je ja, toch jezelf ziet in de toekomst. **Want hoe zie jij jezelf ongeveer over bijvoorbeeld een jaar?**
R: Over een jaar. Dan ben ik sowieso marinier natuurlijk. En uh, ja ik ben uh, ik solliciteer op de functie tamboer, tamboer en pijper. Dus uh, dat zit ook hier in Rotterdam. En dan moet je ook wel veel muzikaal bezig zijn met het vertegenwoordigen van de Koninklijke Marinier, Korps Mariniers.
I: Ja. **En over bijvoorbeeld dan vijf jaar?**
R: Dan hoop ik toch wel richting de VVO te gaan, de korporaalsopleiding.
I: Jaja, oké. Dus je hebt wel echt, ja toch wel de ambitie of de ideeën van, ik zit goed bij defensie en daar wil ik ook blijven.
R: Ja, dat zal mijn ambitie natuurlijk moeten uitwijzen. Ik weet niet hoe het is. Ja, ik zit nu in de opleiding, dus ik werk nu bij defensie, maar nog niet helemaal, dus ja, zo moet je het zien, door die vier jaar moet je er zijn en doorlopen, maar ja het is wel mijn doel om sowieso bij defensie te blijven.
I: Helemaal prima.
R: Lijkt mij niks om deze opleiding van een half jaar te doen voor vier jaartjes. Zou ik zonde vinden.
I: Nee, precies. Je hebt wel nog grotere plannen daarbij inderdaad.
R: Jazeker.
I: **En hoe zie jij jezelf bijvoorbeeld in een oorlogssituatie?**

R: Ja, dat vind ik heel lastig in te schatten. Ik heb dat wel eens vaker al uh. We hebben ook al geestelijke verzorging gehad en dat ging ook over de eerste schot die een marinier lost en die ja, die iemand dood zeg maar. Ik vind dat heel lastig om bij voor te stellen. Dat je echt uh, dat je echt in zo'n situatie zit dat je, dat je gewoon een andere groep wil vermoorden. Ja, daar kan ik mij heel moeilijk in verplaatsen. Maar natuurlijk wel, ik denk wel als iemand zegt ja vuren, dan vuur je gewoon. Maar ik denk dat je achteraf dan wel rare gedachtes daar, dat het toch raar zou zijn.
I: Ja, precies. Dus bent ook als ik het zo merk van, ja daar toch een beetje behoedzaam in zeg maar. Je hebt zoiets van weet je, voorlopig zitten we hier en dit doe ik en uh.
R: Ja, maar dat is een beetje hetzelfde als met die opleiding denk ik. Van ja, ik wil daar nog geen uitgesproken mening over hebben, omdat je niet weet dat je daar geen zekerheid binnen hebt zeg maar. Dus ik kan nu wel zeggen van ah ja, het interesseert mij allemaal geen drol enzo, maar ja dat weet je niet van jezelf, dus dan kan je dat hier ook niet in gaan verkondigen.

I: Precies, ja. En uh, goed dan wil ik je nog een paar kleine slotvraagjes eigenlijk aan je stellen. Waar ik best wel benieuwd naar ben over ja, hoe je daar instaat zeg maar, gewoon totaal iets out of the box. **Zou je kort en bondig kunnen uitleggen wat voor jou discipline betekent?**
R: Dingen doen, zelfs als je er geen zin in hebt.
I: Precies.
R: Ja.
I: **En denk je dat discipline een groot goed is binnen de maatschappij en wat we moeten koesteren, of wordt het misschien overgewaardeerd?**
R: Ik denk dat uh, allebei wel uh, het heeft natuurlijk, je moet denk ik naar het vlak kijken waar je op dat moment over praat. Als je ja, discipline tegenover elkaar en tegenover de medemens denk ik dat het een groot goed is en dat je dat moet waarborgen. Maar ik denk dat ook in sommige situaties dat het wel iets minder zou kunnen en dat je, dat we als samenleving en maatschappij iets meer de touwtjes los zouden kunnen laten. Om meer een ontspannen sfeer te creëren tussen iedereen.
I: Oké. Dus het is een beetje een ja, wisselwerking zeg maar.
R: Ja. En natuurlijk heb je ook heel veel mensen die heel erg gedisciplineerd zijn en anderen die max niet gedisciplineerd zijn, dus ja, dat is natuurlijk ook nog een evenwicht in vinden.
I: Ja, op die manier.
R: Ik denk wel dat sommige dingen meer gedisciplineerd zouden kunnen en sommige misschien een tandje minder.
I: Oké. En wat zou bijvoorbeeld dan minder gedisciplineerd mogen? En welke dingen juist weer wat meer?
R: Ik denk toch over het algemeen wel uh, de uh, even kijken hoe ik dat, het leven, leven om te werken. Dat heel veel mensen die leven om te werken en die kijken niet meer verder dan dat. Die doen dat en ze denken dit is het en die blijven het doen. En ik denk als je, die zijn dus heel gedisciplineerd in het werken. Ik denk als je die iets meer los zou laten dat je er ook meer plezier in zou kunnen hebben en daarnaast ook gewoon veel meer plezier in het leven daarbuiten hebt.
I: Ja, precies.
R: Je werkt niet om te leven, je leeft niet om te werken, maar je werkt om te leven.
I: Precies, precies, dat is mooi gezegd. En kan je ook tot een voorbeeld komen waarin dan iets meer discipline mag?
R: Ik denk uh. Ik denk toch wel gewoon meer discipline hebben in het accepteren van elkaar. Iedereen zegt wel, we willen elkaar accepteren en we vinden elkaar, maakt niet uit welke kleur je

hebt. Maar als er dan weer iets gebeurt en er is maar een klein dingetje dan slaat het als ene, slaat het zo weer om zeg maar. Dus dan meer discipline hebben gewoon om dat te behouden en je daaraan vasthouden. Ja, het gaat meer eigenlijk over uh, we hebben het eigenlijk meer over iets anders dan discipline, maar. Het is meer over acceptatie, de discipline om te accepteren.
I: Ja, nou ja, goed er zijn nogmaals, er zijn geen foute antwoorden.
R: Nee, dat is ook zo.
I: Helemaal goed. Nou dan wil ik het hierbij laten en dan wilde ik je ontzettend bedanken voor je tijd, al die keren.
R: Is goed. Ja, ik heb er erg van genoten, vond het altijd wel fijn.
I: Helemaal top, helemaal goed. Als jij nog vragen hebt over het verloop of wat dan ook dan kan je dat nu nog kwijt en wat dat betreft kan ik nou helemaal open zijn over de interviews maar.
R: Ja, ik ben wel benieuwd. Wat zijn je grootste ontdekkingen?
I: Nou, tot nu toe niet zo heel veel, want nu heb ik jullie dan natuurlijk nog gehoord en ik ga deze week nog twee interviews doen. Dus dat uh, de grote ontdekkingen moeten nog gaan komen natuurlijk, maar wat me bedoeling wel is geweest is dat echt met die momentopnames zeg maar, dat je echt op verschillende tijdstippen, cruciale tijdstippen zeg maar, heb ik jullie geïnterviewd en daaruit hoop ik inderdaad wel iets te vinden. Zeker ook met betrekking tot het onderzoek waarin, waarin zeg maar discipline naar boven komt bij het wel of niet halen van de opleiding.
R: Ja, oké.
I: En dat is het grote idee erachter, daar ga ik natuurlijk nog een heel academisch verantwoord stuk uh, moet dat geschreven worden, maar ik hoop ook uiteindelijk dan, de ambitie is er wel om, dat ik iets heb gevonden inderdaad, dat er iets duidelijk is, een soort van tendens waar het Korps Mariniers wat aan kan hebben om dat op te pakken van joh, als we minder uitstroom willen binnen de opleiding, want dat is het probleem eigenlijk van, dan moeten we misschien hier en daar naar gaan kijken en dan misschien op een andere manier gaan tackelen.
R: Oké.
I: Dat is het grote idee eigenlijk erachter.
R: Nee, dat is wel goed denk ik hoor. En je onderzoek is dat ook openbaar of is dat uh?
I: Ja hoor, dat uh, mocht je geïnteresseerd zijn, dan zal ik gewoon opschrijven dat je mailtje van mij krijgt mocht uh, wanneer die afkomt. Zal nog wel eventjes duren hoor, want uh.
R: Nou ja, dat kost tijd. Ik heb zelf, maar het is je thesis toch of niet?
I: Ja, klopt.
R: Is dat van een master?
I: Masterthesis ja.
R: Dat is helemaal, dat wordt helemaal leuk dan, dat is helemaal veel werk.
I: Ja, volgens mij vijfentwintig duizend woorden.
R: Pff, nou ik heb, hoeveel moest de mijne zijn, mijn scriptie nou, nou in ieder geval geen vijfentwintig dat weet ik wel.
I: Zijn aardig wat woorden hoor.
R: Maar ja, je bent er al sneller, altijd sneller overheen dan jijzelf.
I: Ja, dat is wel zo, klopt ja, dat had ik ook bij mijn bachelor scriptie, toen moesten het tienduizend zijn, toen dacht ik ook aan het begin van nou, dat ga ik nooit halen. Maar op een gegeven moment zit je volgens mij al ver daarboven.
R: Zeker met een hele literatuurstudie enzo dan uh, tikt wel aan.
I: Ja, precies, precies. Dus ja dat is zoiets van ah, dat zal wel goed komen, maar het is wel inderdaad

ja, je moet het wel natuurlijk heel erg groot nemen, veel literatuuronderzoek doen, nu dan, dit natuurlijk met al die interviews dat moet er ook allemaal in verwerkt worden. Het is een vrij ambitieuze scriptie om te maken, maar ja ik heb er wel zin in om het te doen, zeker ook nu dat ik bijna klaar ben met alle gegevens verzamelen en als die uitgewerkt zijn dan heb ik zoiets van, kijk nou kunnen we.
R: Dan kan je echt, dan weet je waar je naar moet gaan zoeken zeg maar, ja precies.
I: Ja, precies, dan kan je aan de slag zeg maar.
R: Dat snap ik. Nou helemaal mooi.
I: Helemaal prima.
R: Ik ben benieuwd.
I: Is goed. Nou dan hou ik je sowieso op de hoogte.
R: Ja, dat zou ik gaaf vinden.
I: En uh oja, dan zal ik je ook nog toemailen zeg maar, welk persoon jij bent, welke quotes dat worden, want dat doe ik dan zo van uh, dan bijvoorbeeld nummertje, dan heb ik M1, M2, M3, M4 zeg maar, jullie allemaal onderverdeeld, dan zal ik in ieder geval nog wel aangeven wie jij bent.
R: Oké, graag. Leuk. He, hartstikke bedankt.
I: Graag gedaan. En jij heel erg bedankt.
R: Veel succes.
I: Dank je wel.
R: Gaat wel goed komen, daar ben ik van overtuigd.
I: Helemaal goed. En dan wens ik je nog een fijne avond.
R: Dank je wel, hetzelfde.

M5 komt over als een zeer zelfbewust persoon over. Hij staat achter zijn keuzes en maakt een zeer gedreven en sterke indruk.
Typerend in zijn interviews is dat M5 vaak eerst goed wilt nadenken voordat hij antwoord wilt geven. Daarnaast geeft hij vaak precies antwoord op de vraag en wijdt hij niet uit naar andere onderwerpen.

M3
Dinsdag 27 november 2014, 15:00 uur

Opmerkingen vooraf aan het vorige interview:
Wegens een blessure moest M3 stoppen met de opleiding. Ik ben zeer benieuwd of hij definitief met de opleiding moet stoppen of dat hij op een later moment weer in de opleiding kan instromen.
Een aantal vragen uit het interview kan ik wel aan hem voorstellen, maar veel vragen zal ik niet vragen.
We zitten in een ander kantoor dan normaal.

I: En hoe is het verders?
R: Ja, klote.
I: Ja hé, ik heb het gehoord, af moeten haken, wegens blessure. Wat mankeert er aan je?
R: Ik heb een wondroos huidinfectie, dat is een inwendige infectie in je knie. Daar kan je echt niks aan doen dus ik uh, lag vijf dagen in het ziekenhuis in Rotterdam, toen was ik opgenomen. Toen kwam ik hier dinsdag weer terug en toen was het uh, toen woensdag een gesprek met mijn majoor. En toen zou ik eerst maandag mijzelf moeten laten controleren mijn knie of ik mee kan doen op één komma drie. En toen hadden ze woensdag besloten om mij toch nog wel naar de OV-klas te sturen dus. Dat is wel kut.
I: Ja, kan ik mij goed voorstellen, want volgens mij was je heel erg gemotiveerd eigenlijk.
R: Ja.
I: Het is iets onvermijdelijks.
R: En nu moet ik in maart weer opnieuw beginnen.
I: Oké. Dus dan kan je gewoon weer verder met de opleiding?
R: Ja, wel vanaf week één weer.
I: Ja, oké. Baal je daarvan of heb je zoiets van nou, op zich ja, als alles weer goed is, gewoon lichamelijk, dan moet het wel lukken om te fixen de opleiding?
R: Als ik fit ben dan uh, ging ook gewoon goed dus. Zonde dat ik ineens die knie uh. Gister ook een controle, die dokter die zei ook wel dat het pure pech is dat iedereen die kan het uh, krijgen.

Wordt op de deur geklopt. Dhr. Romijn komt binnen. Hij heeft onderzocht of het mogelijk was voor mij om M10 een laatste keer te spreken deze week. Hij meldt dat M10 ziek is en door de ziekenboeg naar huis is gestuurd. Helaas lukt het daarom niet om hem deze week te interviewen.

I: Zei de dokter ook nog waardoor het zou kunnen komen? Overbelasting of?
R: Ja, je kan het van uh, als je een pincet had ik, heel overdreven manier, als je pincet in je knie steekt en je gaat over de grond heen wrijven, met zand zeg maar, dat je gaat tijgeren, dan gaat uh, ik had toen die uitmars, donderdagnacht, van tien kilometer of twaalf kilometer was dat, dat heb ik toen ook gewoon uitgelopen. Toen zat ik in de bus en had ik ineens een dikke knie en dat gaat naar, naar het zwakste gedeelte van je rug en toen ook al maar zeven uur geslapen ofzo, dus ik was best wel moe, maar uh.
I: Ja, ja. Ja, klote hoor, ja, waardeloos. Ja, dit is ook meteen dan ook gewoon het laatste interview deze week heb ik nog een paar jongens nog gesproken als laatste interview zeg maar, dus ik wil gewoon nog een paar vraagjes met je doornemen, misschien kan het nog wel iets interessants zeggen zeg maar, over uh ja, hoe je tegenover discipline staat en dat soort dergelijken. Maar goed,

wat dat betreft ja, een blessure is gewoon onvermijdelijk dus ja, wat dat betreft is het niet anders. En dan wil ik voorstellen van uh dan, dan wil ik zeg maar naar het moment toe dat je eigenlijk nog niet geblesseerd was zeg maar.
R: Ja, dat is goed.
I: Hé, dat we, dat je zo ongeveer moet denken van joh, ik zat toen nog goed in de opleiding, het zat goed. En dan wil ik kijken van hé, dat er toen al een aantal jongens ook al zijn afgevallen, hé, ook waarschijnlijk door blessures, maar ook door andere redenen. En als we terug gaan naar dat moment, **welke factoren en eigenschappen hebben toen voor jou een rol gespeeld om niet met de opleiding te stoppen?**
R: Ja, ik wil heel graag marinier worden, dus dan is stoppen eigenlijk geen optie. Ja, kijk door een blessure kan je uitvallen, maar als je het kut of zwaar hebt ofzo ja, moet je gewoon doorgaan, want anders wordt je het niet.
I: Nee, echt dat doorzettingsvermogen?
R: Ja.
I: Dat zat er al vanaf het begin ook al in dat uh, zo ben je ook in de opleiding gestapt, neem ik aan.
R: Ja, jawel.
I: Natuurlijk ja. En welke rol speelt discipline daarvoor, daarin?
R: Uh ja, als je het echt heel graag wilt worden, dan doe je er ook eigenlijk alles aan, om het te willen worden, zeg maar.
I: Ja, er echt alles voor doen.
R: Ja.
I: **En op wat voor vlakken moet ik dan zoeken, ook fysiek natuurlijk of ook mentaal of?**
R: Ja, natuurlijk voel je je wel eens klote of is het wel eens kut maar ja, als je dan weer iets hebt doorstaan, dan is het alleen maar weer een pluspunt, positief. Zo denk ik dan ook zelf.
I: Precies, dus als je ook iets moeilijks hebt gedaan of bijvoorbeeld zo'n eindmars en je hebt het toch maar weer geflikt dat uh.
R: Dat is gewoon goed.
I: Geeft zo veel goede ja, zo goed gevoel. En uh, hé nogmaals, dan zijn we weer terug in dat moment voordat je geblesseerd raakte, hé, fysiek ben je natuurlijk goed voorbereid voor deze opleiding neem ik aan, maar goed dat zijn ook, waren ook de jongens die ook met de opleiding zijn gestopt denk ik. **En wat is dan, denk je, de doorslag geweest, zeg maar, dat die jongens toch zijn gestopt?**
R: Misschien was het iets was ze niet wilden of hadden ze het anders verwacht of, hadden ze een ander beeld ervan, van de opleiding. Misschien was het te zwaar.
I: In wat voor opzichten te zwaar?
R: Bijvoorbeeld dat marsen of weinig slapen of uh, dat je bijvoorbeeld gestraft wordt, soms gebeast of. Of Als je iets niet voor elkaar hebt dan, dat je dan moet opdrukken of iets, dat ze daar niet van hielden of ik weet niet. Ik denk dat een beetje.
I: Ja, dat is helemaal goed. **En denk jij dat uh, bijvoorbeeld je achtergrond of dat nou hé, je gezinssituatie of de normen en waarden die je van thuis uit hebt meegekregen, hebben die ook een rol gespeeld dat jij zeg maar, toen nog niet bent afgehaakt?** En dat het bij andere jongens toch verschillend is, dat het een rol kan spelen?
R: Uh ja, het zou kunnen, maar ik ga altijd gewoon zondagavond er heen en dan wensen ze mij hartstikke veel succes en dan is het weer tot volgende week en dan spreek ik wel eens hoe het ging enzo en uh ja, vertel je thuis het verhaal en dan ga je zondag weer heen. Of dan blijf je weer een avondje thuis en dan ga je bijvoorbeeld even wat met je ouders wat doen, uit eten ofzo, of met je

broer naar de film of zelfs naar de kroeg, is gewoon altijd leuk.
I: Precies, precies.
R: Misschien ja, het zou iets kunnen, het zou mee kunnen spelen misschien. Als je thuis geen goede band hebt ofzo en je voelt, of je wilt over iets praten, dan kan dat niet. Dan krop je het misschien wel op en ja, dat zou kunnen.
I: Ja, precies, een stabiele thuissituatie dat heeft voor jou in ieder geval toen der tijd wel uh.
R: Ik had het gewoon naar mijn zin thuis, ik mis thuis ook wel, dus uh, het is ook altijd fijn om thuis te komen.
I: Dat is alleen maar goed. Is ook de, zeg maar, toen je weer hier met de opleiding bent begonnen, is het toen ook thuis misschien ook beter geworden, zeg maar, het contact met je ouders?
R: Ik had altijd een goed contact met mijn ouders dus het is niet uh.
I: Nee, ik bedoel ook meer van hé, toen der tijd zag je ze dagelijks en nu dan hé, alleen in weekend dan.
R: Ja, dat is wel zo, ja in het begin wel even raar. Want we waren ook de eerste drie weken weg, dan zie je je ouders ook twee weken niet, maar dan zie je ze weer en dan is het toch wel even hey, daar zit je dan met jezelf.
I: Ja, ja. Maar het was wel leuk zeg maar?
R: Ja, natuurlijk, is altijd weer leuk om je familie weer te zien.
I: **En zou het ook een rol kunnen spelen, bij jou, dat jij toen, nogmaals dan zijn we weer terug in de tijd voor je blessure, dat je toen niet afhaakte omdat je misschien uit uh ja, de cultuur waarin je bent opgegroeid?** Toch volgens mij vrij dorps toch?
R: Nou ja, gewoon goed opgevoed ben ik wel ja. Ja, dat zou ook ermee te maken kunnen hebben ja.
I: Op wat voor manier denk je?
R: Uh, als jij echt van God los gaat ofzo en je komt ineens hier dan is dit driehonderdzestig graden anders. Hier wordt je gewoon altijd bezig gehouden en hier zegt iemand wat je moet doen en buiten kan je zelf bepalen wat je wilt, dus dat kan een heel groot verschil uh, effect kunnen hebben ja.

I: Op die manier. **En denk jij dat je meer gedisciplineerd bent, dan voor de opleiding?**
R: Nu?
I: Ja.
R: Uh ja, voor de opleiding ook, maar nu ook, nu wil ik juist ook weer vet graag en dit is gewoon klote, maar je het duurt nog wel lang voordat je weer instroomt, vier maanden dus. Die discipline moet je wel kunnen vasthouden.
I: Ja, precies, de motivatie hoog houden. Is dat lastig denk je?
R: Ja, denk het wel. Als je het vier maanden moet vasthouden en daarna nog eens een half jaar, dat je toch wel een jaar weer uh, ben je bijna een jaar verder.
I: Ja. Hoe denk je dat je daarmee omgaat?
R: Nou, ik heb eigenlijk geen idee. Gewoon proberen gemotiveerd te blijven, de motivatie blijven houden en dat gewoon, daar gewoon naar streven en dan gewoon naar maart weer streven.
I: Precies. En hoe ga je de motivatie hoog houden denk je?
R: Gewoon fit, mijzelf weer fit trainen, sterker eruit komen dan dat ik begon. En gewoon zelfstudie op peil houden, gewoon je wapen, dat je heel de tijd van je wapen doornemen en dat soort dingen.
I: En dat lukt ook lijkt mij in die OV-klas, daar sta je ook vrij in zeg maar?
R: Ja, je krijgt ook lesjes, dus dat uh.
I: Oké, om alles gewoon op uh, peil te houden zeg maar.

R: Ja, dat is wel lekker ja.
I: **En zou je kunnen zeggen dat je misschien meer gedisciplineerd bent dan de laatste keer dat wij elkaar hebben gesproken, iets van zes weken geleden?**
R: Ik wilde even graag, dus discipline dat uh.
I: **En denk je, vindt je van jezelf dat je op dit moment of op het moment van, zeg maar, voor je blessure, dat je toen voldoende militaire discipline hebt gehad?**
R: Het kan altijd wel beter, altijd zijn er wel een paar puntjes dat je, bijvoorbeeld met je kast, dan ligt dat weer net niet goed en had je dat wat strakker kunnen doen, of met je kisten van ah, het kan er wel mee door, maar dan is het niet helemaal spik en span, het kan altijd wel uh, dat houd je eigenlijk altijd wel.
I: Precies, precies. Denk je dat je daarin jezelf kan verbeteren? Of denk je zoiets van, wat jijzelf ook zei, ja goed, dat soort dingetjes houd je altijd?
R: Dat heb je eigenlijk altijd. Natuurlijk kan je het wat verbeteren, maar je zal altijd wel iets niet helemaal goed zijn, je kunt nooit, je kunt nooit zes maanden lang honderd procent alles toppie hebben, dat gaat gewoon niet, dat weet je gewoon niet.
I: Nee, nee. **En kan je, merk je ook misschien van jezelf of misschien dat iemand anders dat heeft gezegd tegen jou, dat je uh, sinds je met de opleiding bent begonnen, dat je ook thuis zeg maar, in de burgermaatschappij, meer gedisciplineerd bent?**
R: Thuis wel meer ja.
I: Dus echt ja, anders dan voor dat je met de opleiding bent begonnen?
R: Ja. Thuis doe je gewoon veel meer, dus afwassen of zoiets of gewoon je bed opmaken en dat soort dingen.

Mijn telefoon gaat af. Ik excuseer en we gaan door.

I: Dus echt meer het huishouden, dat heb je echt meer uh, dat pik je meer op zeg maar.
R: Ik doe thuis gewoon iets meer dan voorheen.
I: En ben je ook strikter geworden met bepaalde zaken sinds je met de opleiding bent begonnen?
R: Wat bedoel je precies?
I: Nou in hé, daarnet noemde je al de huishoudelijke zaken, maar kan je ook zeggen dat je bijvoorbeeld meer belang legt aan een afspraak die je moet nakomen, of tijd?
R: Ja, dat soort dingetjes wel. Ja, op tijd moet je gewoon komen zeker weten, het liefst vijf minuten van te voren, dat hebben we hier ook altijd. Dus dat is gewoon een gewoonte en uh ja, afspraken daar moet je je gewoon aan houden ja dat uh, kan je, je kan hier ook niet op maandag een afspraak hebben en woensdag kreeg je te horen waar was je nou, dat uh, is niet handig.
I: Nee, precies. Dat heb je nou wel echt uh, tot je gemaakt zeg maar.
R: Jazeker.
I: Ja. Had je dat ook al voor de opleiding of was je daar wat meer wat soepeler in?
R: Oh, daar ben je wel wat soepeler.

I: Ja. Helemaal goed. En uh, ook omdat dit natuurlijk het laatste interview is, wil ik toch nog eventjes kijken van hoe je zeg maar, nu erin staat en hoe je over uh ja, eigenlijk over je toekomst denkt. **En dan wil ik vragen hoe zie jij jezelf, zeg maar, over bijvoorbeeld een jaar?**
R: Dan hoop ik dat ik marinier ben en dat ik dan die baret heb, daar ga ik vanuit, daar streef ik naar.
I: Juist. **En hoe zie jij jezelf, bijvoorbeeld, weer een iets langer periode, over bijvoorbeeld vijf jaar?**

R: Ja, dan hoop ik dat ik op Doorn geplaatst zit, maar ga je sowieso heen, operationele eenheid. Ik weet alleen nog niet precies welk specifiek onderdeel ik uitkies zeg maar.
I: Nee precies, maar je hebt wel het idee van joh, of de ambitie van ik wil nog verder stromen zeg maar, hoger opklimmen als ware.
R: Ja, dat wel. Maar eerst uh, marinier worden en uit de blessures blijven en de opleiding fixen.
I: Ja, precies, nee zeker, dat is het belangrijkste inderdaad, weer fit worden. Ja, precies. Helemaal goed. **En denk je dat je een beter mens bent geworden eigenlijk, sinds je met de opleiding bent begonnen?** In wat voor opzicht dan ook.
R: Je kijkt gewoon anders naar dingen, dus ja. Je kunt, een beetje raar om over jezelf te zeggen, ik weet niet echt uh, of mensen mij nu beter vinden of niet. Ja, ik weet niet.
I: Maar je zegt wel van ja, ik kijk wel anders naar dingen. Waar moet ik dan aan denken?
R: Bijvoorbeeld huishouden of afspraakjes, je kijkt gewoon anders naar dingen, je neemt het veel serieuzer, zeg maar.
I: Ja, veel serieuzer zeg je.
R: Ja.
I: Ook naar uh, relaties zeg maar, naar andere mensen, naar uh, of de korporaal of je ouders bijvoorbeeld, ga je daar ook serieuzer mee om?
R: Uh, ja. Ja, ik had toch thuis gewoon een goede band, dus dat is niet echt uh.
I: Nee, precies, de basis was al goed zeg maar.
R: Ja, zeker.

I: En dan nog een ja, toch een slotvraag die ik zeg maar, in de interviews deze week dan stel, ben ik toch wel benieuwd van ja, hoe jij zeg maar, naar bepaalde dingen kijkt. **En dan wil ik graag van je weten of je kort en bondig kan uitleggen wat voor jou discipline is?** En er zijn geen foute antwoorden hoor, dat voorop stellen, maar zeg gewoon van, als jij het woord discipline hoort, wat komt er dan in je op?
R: Nou dat je het gewoon uit jezelf moet, dat je gewoon zelf moet ondernemen, ondergaan, niet dat je het een ander laat doen of. Dat je gewoon zelf moet nadenken van dit moet doen, zo laat moet ik dat doen, zo moet het zijn. Zo zie ik dat.
I: Precies, echt zelf doen?
R: Ja.
I: **En denk jij dat uh, dat, zeg maar, de maatschappij in het algemeen, discipline moet koesteren of is het misschien iets waar we niet al te hoog van de toren moeten blazen?**
R: Nou uh, een beetje een lastige vraag.
I: Ja, is discipline, zeg maar, iets positiefs of doen we er mhah?
R: Ik vind wel, het zou misschien wel iets meer kunnen.
I: Ja?
R: Ja, maar niet dat het slecht is in Nederland, maar het zou altijd positief, uh, het is altijd, het is wel altijd gewoon goed zeg maar, als je discipline hebt, het is niet echt verkeerd. Dus dat, het kan alleen maar beter gaan om het zo maar te zeggen.
I: Precies, dus het is, als ik het zo begrijp zoals je het nu zegt van, het is niet slecht hé, maar het kan altijd beter.
R: Ja.
I: Precies, precies. Heel mooi. Nou helemaal goed dan uh, in principe zijn, of waren dat nog een paar vraagjes die ik aan je wilde stellen en was ik zeer benieuwd naar hoe het met jou ging zeg maar,

zeker ook met je blessure.
R: Ja, er zit nog steeds vocht in mijn knie nu. Ik mag nog steeds niet mijn onderlichaam trainen, alleen fietsen en roeien, maar uh, dat is ook niet alles.
I: Ja, ja. Zijn het dan lange dagen? Want ja, je kan niet zo veel.
R: Het is wel heel anders ja. Ik kwam toen uit het blok, toen had ik echt zo van wow, weet je wel, dit is echt totaal anders.
I: Omdat je nou, zeg maar, meer rust moet houden, bedoel je dat?
R: Meer vrijheid, meer rust gewoon. Gewoon wennen.
I: Oké. Meer vrijheid ook?
R: Ja.
I: Hoe bedoel je dat dan?
R: Nou, na vier uur wordt je bedankt in de OV-klas zeg maar en in het blok dan ben je ja, kan je gewoon bijvoorbeeld tot tien uur 's avonds bezig zijn of elf uur en dan uh, mag je slapen en dan begin je 's ochtend om zes uur weer. Wij kunnen dan na vier uur bijvoorbeeld gewoon uh, dingen op ons telefoontje bijvoorbeeld of uh, dat soort dingen, gewoon vrijheid.
I: Oké, op die manier, oké. En heb jij nog vragen voor mij, want ik hé, ook zeker omdat dit uh ja, het laatste interview is kan ik ook open zijn, ben jij nog ergens benieuwd naar of verdere verloop van zeg maar, met de gegevens die ik nu heb als ware?
R: Uh.
I: Of zijn er nog onduidelijkheden?
R: Eigenlijk niet echt, vorige keer toen uh, eigenlijk had je de eerste keer wel goed uitgelegd.
I: Ja, oké, nou hartstikke mooi.
R: Ik hoop dat je gewoon een voldoende haalt of dat je een goede beoordeling krijgt.
I: Ja, ja, dank je. Ik hoop het ook. En dan wilde ik eigenlijk nog vragen van of je misschien nog, als het stuk af is zeg maar, wat ik schrijf, mijn afstudeeronderzoek, dan kan ik ook het stuk naar jou sturen, misschien heb jij daar nog belangstelling bij over uh, om misschien eens in te kijken van wat er nou.
R: Ja, dat zou ik wel leuk vinden ja.
I: Ja, dan schrijf ik het gewoon op en ik heb je gegevens, dan kan ik gewoon uh.
R: Email hé.
I: Ja.
R: Dat is goed.
I: Dan kan ik gewoon een mailtje sturen als het stuk klaar is, het zal nog wel eventjes duren, maar goed. En kan ik ook aangegeven, zeg maar, in de mail, welke persoon jij zeg maar, bent. Van mocht er nog bepaalde quotes van jou in het stuk zijn opgeslagen zeg maar, dan kan ik ook aangeven van joh, dit ben jij zeg maar.
R: Ja, is goed.
I: Want ik heb zo geanonimiseerd dat elke persoon M1, M2, M3 et cetera zeg maar.
R: Hoeveel had je dan in totaal geïnterviewd eigenlijk?
I: Tien stuks.
R: Allemaal van dit blok?
I: Ja, van dit blok, ja klopt. En ik weet niet precies welke M jij bent, maar dat uh.
R: Ja, is goed.
I: Dus dat weet je dan ook dus ja, en wellicht zie je wel stukken van jezelf ook terug in uh, in het interview, of uh, in de scriptie die ik schrijf.
R: Ja, dat is goed.

I: En dan ja, ik wilde je ontzettend bedanken voor alle tijd die je voor mij hebt vrij gemaakt.
R: Ja, graag gedaan.
I: En ik hoop ja, dat je het ook hartstikke leuk vond ook, want ik heb er ontzettend van genoten van onze gesprekken. Zo. Helemaal goed.
R: Is goed, ja.
I: Binnen het half uur nog. Kijk eens aan. En dan wens ik jou heel veel strekte nog.
R: Ja, dank je wel.
I: Hoelang moet je nog rust houden, of heb je er last van, laat ik het zo zeggen?
R: Nou ik heb nog vocht in mijn knie en als die vocht er niet uit is, dan mag ik niet trainen met mijn benen zeg maar, dus ik mag nu alleen mijn bovenlichaam trainen met fitnessen, dus uh. En je fitnest twee keer per dag hier in de OV-klas.
I: Kijk, nou ja goed, bovenkast moet goed fit zijn lijkt mij dan.
R: Ja, dat is waar.
I: Kijk eens aan, dan ga ik je bedanken.
R: Graag gedaan.
I: En veel succes nog.
R: Dank je wel.
I: En een fijne dag.
R: Ja, hetzelfde.

Net als mijn vorige gesprekken met M3 loopt het gesprek vaak moeilijk en stroef. Ondanks dat ik wel het gevoel heb dat het beter gaat dan het eerste interview, blijft het lastig. Het is een moeilijke opgave voor hem om de tijd door te komen voordat hij weer mag instromen in het volgende blok. Mijn contact met het Korps Mariniers is gebleven, ook na het afnemen van alle interviews. Ik heb te horen gekregen dat M3 is begonnen in maart 2015 met het hervatten van zijn opleiding.

Vierde Interview Moment (eind van de opleiding)

Legenda: I = Interviewer (Wessel van Nimwegen)
R = Respondent (M1, M2, M3, etc.)
Dik gedrukt = Vragen van interviewer corresponderend met vooropgestelde vragen
Cursief = Bijgevoegde tekst

Na meer dan twintig weken opleiding zijn twee van de tien mariniers in opleiding die ik heb gevolgd erin geslaagd om hun baret te behalen. Bij het indelen van de interview momenten mocht er vanuit worden gegaan dat de mariniers die na tien weken nog bezig met de opleiding ook het einde van de opleiding zullen halen. Voor één van de drie mariniers in opleiding die ik in het derde interview moment heb gesproken is dat niet gelukt. Door privé omstandigheden kon hij, M1, niet langer door met de opleiding. M2 en M5 hebben de opleiding wel met succes weten af te ronden.
Het idee om een laatste interview in te plannen na het afronden van de gevreesde FINEX is spontaan ontstaan in een gesprek met dhr. Romijn. Dit interview is vooral retrospectief. Dit interview biedt daarnaast de kans om nog eenmaal onderwerpen te bespreken die eerder zijn behandeld zodat het verder wordt uitgediept.
Het karakter van het interview is relatief informeel.
Dit is de laatste week dat zij gestationeerd zijn op de Van Ghentkazerne waarna zij naar de kazerne in Doorn. Deze week is bedoeld om alles af te ronden. Samen met dhr. Romijn heb ik M5 en M2 opgehaald om een laatste gesprek te voeren.

M5
Dinsdag 24 maart 2015, 14:30

M5 vroeg aan mij of ik koffie van hem wilde vooraf aan het interview. Hij vertelt dat hij nu vrij is om dat te pakken en aan te bieden aan andere mensen wanneer hij dat wilt. Samen beginnen we aan het gesprek met een koffie.

I: Je bent geweldig, dank je wel. Hartstikke lekker, dank je. Zo, dus net klaar met de Finex. **Hoe is het gegaan?**
R: In het algemeen of de Finex?
I: De Finex specifiek. Hoe heb je dat ervaren?
R: Ja, was wel pittig. Maar het is op zo andere manier pittig dan je eigenlijk denkt, want ja natuurlijk, je bent wel bezig, het is gewoon ja, die marsen die gaan je na een tijdje zo tegenzitten dat je toch weer moet gaan lopen met die rugzak. Dat was wel echt zwaar.
I: Ja?
R: Ja, om steeds weer te beginnen zeg maar. Als je eenmaal weer bezig was, had ik tenminste, vond ik het wel weer meevallen. Maar gewoon weer steeds bedenken van ah, straks moeten we weer gaan lopen. Dat was wel zwaar.
I: Oké. Is dat heel anders dan wat je eigenlijk in andere weken van de opleiding eigenlijk hebt meegemaakt?
R: Jazeker, want meestal bij een normale bivakweek, dan hebben we misschien soms een inmars, dus gewoon op maandag als je bivak begint, even een mars, en de vrijdag als je klaar bent met bivak ook een mars. En nu was het echt één of twee marsen per dag, dus dat is wel heel verschillend.

I: Oké. En hoe ziet eigenlijk de FINEX, voor mijn eigen beeld dan he, hoe ziet dat er ongeveer uit? Wat hebben jullie allemaal moeten doen? Behalve dan inderdaad bijna twee marsen per dag.
R: Ja. Nou, zaterdag uh, zondag zijn we eigenlijk begonnen. Maar dat was meer een dagje voor media en uh, dat iedereen weer even kon zien dat wij er waren. Dus maandag begonnen we eigenlijk echt, zijn we, een aanval gedaan. Ze hebben het in LCU, dat is een groot landingsvaartuig, zijn we richting Biesbosch gegaan. Daar hebben we de bootjes opgepompt, zijn we, hebben we achttien kilometer moeten roeien met zeven of acht man in een bootje, dus was nogal proppen. En uh, dat was, zijn we vijf of zes uur mee bezig geweest. Kom je van het bootje af en allemaal natuurlijk eerst gewoon opruimen. Even gegeten, zijn we gelijk daarna vijftien kilometer gaan marsen met de crousader. Toen hebben we eventjes rust gehad, hebben we zelfs nog even kunnen slapen. En toen een aanval gehad, 's nachts, daarna onze spullen pakken en gelijk weer gaan marsen, zes kilometer was dat volgens mij. Zijn we daar opgehaald met vrachtwagens, toen zijn we ergens anders naar toe gereden. Even goed bedenken hoor, toen hebben we weer vijftien kilometer gemarst volgens mij, ja, en toen waren we weer ergens in Den Bosch. Zijn we daar even een PH graven, dus dat is hoe wij eigenlijk altijd bivakkeren, dat is altijd in een driehoek en dan moet je putjes hebben, zodat je, stel er wordt gevuurd dat je een beetje veilig ligt. Toen hebben we patrouilles gedaan in het bos, hinderlaag gelegd. Toen de volgende avond een aanval gedaan. Daarna zijn we gelijk weer in de vrachtwagen zijn gestapt om te gaan marsen. En dat was vijftien kilometer tweedelijns, dus dat is met een kleine rugzak en toen kwam weer een punt aan, na vijftien kilometer moest je van rugzak wisselen, dus moest je twee, kleine rugzak in je grote rugzak, en weer gelijk vijftien kilometer. En toen hadden we een grote aanval, op fort Sabina, dus dat is echt met rookgranaten, alles erop en eraan, ontploffingen echt uh, dat is echt heel gaaf. En dan is het voorbereiden voor de exfil, dus dan ga je weer vanaf je aanvalslocatie ga je terug naar een plaats waar je uiteindelijk opgehaald zou worden, dus dat was tien kilometer met tweedelijns, kleine rugzak dus. Toen gingen we met de vrachtwagen even drie kwartier rijden en toen was het de eindmars van zesentwintig.
I: Ja, precies. En toen kwamen jullie zeg maar, op de vrijdag weer aan?
R: Ja, en toen kwamen we, kom je op vrijdag, waren wij volgens mij rond half zes, kwamen onder de Brienenoord aan. Dus dan kan je nog even twee uurtjes slapen. Werd je wakker gemaakt met een broodje frikandel en een blikje cola.
I: Oh, lekker.
R: Nog even het petten af, baretten op oefenen en dan uh.
I: Oh, kijk is aan joh.
R: Ja, dat moet nog even geoefend worden natuurlijk.
I: Oké, ja precies, alles is strak georganiseerd zeg maar.
R: Precies. En dan uh, loop je om negen uur weg richting de kazerne.
I: Ja, ik ben er ook bij geweest, ik heb het gezien van een afstand.
R: Oh, echt waar. Oké, leuk.
I: Ja, het was leuk om mee te maken inderdaad hoe je het allemaal toch hebt ervaren. Ik zag wel dat jullie ook met veel moeite zeg maar, binnen kwamen, je zag wel echt dat jullie wel veel meters hebben gemaakt.
R: Ja. Nou ja het moment dat je zeg maar, binnen komt achter de muziek, dan gaat het allemaal nog goed en dan gaat allemaal nog soepel. Maar als je dan eenmaal die wapens moet gaan inleveren dan uh, voel je de voetjes wel weer.
I: Ja, precies, ja dat zag je wel heel goed er vanaf. **En kan je ook echt zeggen dat uh, de Finex zeg maar, de ultieme proef eigenlijk voor jullie is geweest?** Wat betreft uithoudingsvermogen, mentale

vermogen. Van heel de opleiding.
R: Ja, denk het wel.
I: En op wat voor manier dan?
R: Denk dat het vooral uh ja, fysiek is natuurlijk heel uitdagend. Het probleem is zeg maar, nou ja niet het probleem, het gevaarlijke is dat je altijd uh, je weet nooit zeker of je het gaat halen of niet. Natuurlijk, je weet wel van jezelf het gaat goed, ik haal mijn dingetjes wel, maar er hoeft maar één keer wat te gebeuren qua blessures of bij een eindmars gaat je tas kapot, ja dan ben je gewoon de sjaak zeg maar. Dus ja, die onzekerheid blijft gewoon. Dus dat vind ik wel het lastige, want als ik gewoon puur naar mijzelf had gekeken, het ging gewoon goed, ik wist wel dat ik het gewoon ging halen, maar er kan altijd wat gebeuren waardoor je uiteindelijk vrijdag niet binnen kan gaan lopen.
I: Precies, precies. En is het ook voorgekomen dat misschien nog één iemand is afgevallen echt op de Finex?
R: Ja, ja.
I: Ja joh.
R: Ja. In de eindmars is nog één iemand afgevallen. Maar dat was niet uh, ja dat was geen ongelukje, die is uh, die is toch niet, nog niet klaar genoeg geacht om marinier te zijn, dus die heeft op een andere manier even moeten ja, zeg maar begrijpen dat hij even nog een paar weken extra moest.
I: Oké, maar die hoeft dan niet heel de opleiding weer opnieuw te doen?
R: Nee, ja, ik weet niet wanneer hij weer moet instromen, dat is nog onzeker.
I: Ja. **En je kan dus echt wel zeggen of er vanuit gaan, ook weer voor mijzelf, dat de Finex wel echt het zwaarste, de zwaarste week is geweest binnen heel de opleiding?** Of heb je ook een ander, een andere week gehad van nou, dat was ook wel heel erg zwaar?
R: Ja, qua combinatie fysiek en mentaal was de Finex wel echt het zwaarste. Ik vond Texel, maar ja dat is meer omdat je, Texel, de tweede keer, dus dat is met uh, dat je heel de tijd een nat pak hebt en dat je heel de tijd met bootjes dingen moet doen, dat vond ik ook heel zwaar, maar dat is gewoon vooral omdat je ja, dat is gewoon niet leuk. Dat is gewoon niet leuk om de hele dag nat te zijn, maar het is niet echt fysiek zwaar zoals een Finex dus.
I: Precies, precies. De Finex die vraagt wel het uiterste fysiek eigenlijk van jullie.
R: Ja, zeker, zeker.
I: En komt dat dan echt door al die marsen die jullie moeten doen, dat is echt het zwaarste?
R: Ja. Gewoon ja, gewoon het vele lopen en het weinige rusten.
I: Ja, weinig rust ook?
R: Ja, wat wij normale burgers in een hele week slapen, dan slapen wij uh, nee, wat hele burgers in één nacht slapen, dat slapen wij in een hele week zeg maar. Ik denk dat wij en dan hebben wij nog redelijk wat slaap gehad volgens mij in vergelijking met andere jaren, ik denk dat wij tot aan, tot en met de eindmars, denk zes uur hebben geslapen ofzo. Dus dat zijn vier nachten.
I: Ja.
R: Zoiets, misschien iets minder. Maar ja, dat is gewoon uh, dat is gewoon zuur, want dan krijg je ook bijna geen tijd om te herstellen. Je hebt natuurlijk wel momenten gewoon dat je even wat kan eten, dat je even wat kan doen en dat is ook goed voor je lichaam, maar niks, je rust nooit zo goed als dat je gewoon even kan slapen.
I: Precies. En van het weekend waarschijnlijk ook wel veel geslapen?
R: Nee dat viel, dat was heel raar, helemaal niet.
I: Ja?
R: Nee, ik heb wel even in de auto terug geslapen. En toen kwam ik thuis aan en toen gewoon even

wat gedronken, wat gegeten en er kwamen nog wat mensen langs. Lag om acht uur, negen uur lag ik erin en om tien uur, half tien was ik weer wakker dus uh, ik snapte er al geen zak van en zaterdag precies hetzelfde.
I: Dan zit je in een soort van ritme lijkt het dan wel.
R: Ja, het is echt heel raar.

I: Ja, bizar. **En welke momenten binnen de gehele opleiding, kan Finex zijn kan ook in bepaalde weken daarvoor natuurlijk zijn, zou je echt kunnen zeggen van, dat is echt ontzettend zwaar geweest?** Dat vond ik echt het zwaarste eigenlijk, de zwaarste momenten van de opleiding?
R: De avond voordat we op bivakverdediging gingen.
I: Oké.
R: De avond voordat we op bivakverdediging gingen zaten we in het AMT, in het recreatiehok zeg maar, dat is zeg maar een soort van kantine. En uh ja, vanaf het begin van de opleiding heb ik al tegen dat bivak aangekeken zeg maar, daar had ik echt vanaf het begin geen zin in.
I: Hoe komt dat dan?
R: Ja, geen idee, sowieso de verhalen van iedereen. Het is natuurlijk, bivakverdediging ik weet niet of je het kent, maar dat is gewoon, de bivak waar je alleen maar in graaft. Dus de eerste drie dagen ben je alleen maar aan het graven en dan voordat het af is slaap je niet. Dus dan slaap je drie dagen niet en dan uh ah, daarna is het ook wel weer voorbij, maar al die spookverhalen maken je dan zo spichtig zeg maar, dat je er gewoon geen zin in hebt, terwijl het achteraf echt een hele leuke bivak is geweest. Dus dat is echt zo bizar, maar dat is wel echt een punt dat ik even naar huis moest bellen om te praten met mijn vriendin hoor, want uh, het was wel echt wel een pittig moment voor mij.
I: Maar dan spreek je dus wel, als ik het zo begrijp, wel meer de avond ervoor zeg maar, bivakkeren oké dat gaat dan, maar het is meer van ja.
R: De voor-angst, weet je wel, is het ergste. Maar dat heb ik toen bij alle bivakken gehad. Dan zit ik ook die avond van te voren praat ik ook tegen mijzelf, waarom vindt je het nou weer zo erg om te gaan, al die andere bivakken die zijn ook goed gegaan en dat viel ook allemaal achteraf wel mee, dus waarom kijk je dan hier weer zo tegen op. Ja, dat blijft gewoon zo.
I: Oké, ja, typisch. **En heeft ieder, heeft bijvoorbeeld meerdere mensen ook dat gevoel gehad binnen de groep?**
R: Ja, dat heeft iedereen.
I: Ja? Iedereen heeft uh, zou dat kunnen bestempelen als een moeilijk moment? De avond voor.
R: Iedereen, ik denk wel dat iedereen wel, ik weet dat iedereen opkijkt tegen een bivak, altijd. Natuurlijk zijn altijd wel mensen die daar misschien iets makkelijker overheen stappen als anderen, maar ik denk wel dat iedereen dat wel een pittig moment heeft gevonden. En er is bijvoorbeeld de avond voor bivakverdediging is dan zwaarder, in ieder geval voor mij, ik denk voor anderen ook, dan de avond voor de Finex. Dat je dan toch zoiets hebt van, ik heb wel zin om het af te sluiten dit is gewoon het laatste wat je doet, kan je echt naar het einde toe. Bivakverdediging dan, dan moet je daarna nog twee weken, dus.
I: Dan is het einde nog niet in zicht zeg maar, maakt het toch nog inderdaad toch wat moeilijker. **En zijn er ook andere momenten dat je zoiets hebt van, daar had ik het misschien zwaarder dan de rest?** Je zegt net dan bijvoorbeeld ook van he, ik had het misschien ook zwaarder de avond voor de bivak, maar ken je ook andere momenten waarvan je dacht van ja, nu heb ik het misschien wat moeilijker dan rest om wat voor omstandigheden dan ook.
R: Ja, bij de mars voor de eindmars in de Finex zelf. Toen uh, dan heb je dus zo'n marsje van tien, van

fort Sabina is het dan tien kilometer naar de bus en dan ga je van de bus naar de vertrekplaats van de eindmars. En in die tien kilometer toen had ik echt zoiets van, wat doe ik hier eigenlijk joh, moet ik straks weer die hele eindmars gaan lopen, waarom eigenlijk, waar slaat het eigenlijk op.
I: Ja joh. Zelfs nog op het einde.
R: Ja, maar ja, ja, ik weet het ook niet. Ik vond het ook zo raar van mijzelf dat ik dat dacht, maar, het is toch een beetje de angst ofzo van hetgeen wat dan nog gaat komen, want die eindmars natuurlijk die is zo lang en moet je zo lang lopen en het is uh, je weet wel dat je het gaat halen, maar je moet weer gewoon helemaal, naar de hemel kapot zeg maar, je moet weer helemaal kapot gaan. Misschien komt dat daardoor.
I: Oké. En uit je dat dan? Is het dan ook van, dat je misschien moeilijker gaat lopen of dat je, of praat je met je buddies van joh, ik heb het nou best wel lastig moeilijk van ja, wat doe ik hier nou eigenlijk weet je wel?
R: Ja, daarover praat je wel tegen elkaar we zeggen het wel gewoon tegen elkaar van nou, ik snap echt niet wat ik nou nog doe hier op dit moment. Nou ja, het is ook wel leuk dat je dan ziet dat iedereen, dat wel meerdere mensen dat hebben. En dan andere hebben juist zoiets van gast, het is bijna klaar joh, doe even normaal, kom we gaan gewoon. Ja dat doe je uiteindelijk ook wel, ik was ook nooit gestopt op dat moment, maar dan heb je wel loopt op, op dat moment dat je af en toe eens denkt van nou, als ik nu thuis lag naast mijn vriendin had ik dat ook prima gevonden.
I: Ja dat uh, precies, precies. Is ook wel ergens begrijpelijk.
R: Jazeker.
I: Ben je wel achteraf gezien te vrede dat je dit nu hebt gedaan, dat je deze opleiding hebt gehad?
R: Zeker.
I: Dat toch wel, je hebt geen spijt ervan?
R: Nee, helemaal niet. Nee, ik denk dat dit voor iedere, voor iedereen wel goed is om mee te maken.
I: Voor iedereen bedoel je dan diegene die hier de opleiding hebben gehad of misschien iedereen in Nederland ofzo?
R: Nee, ja gewoon iedereen. Dat je toch gewoon leert door te zetten, dat je leert samen ergens echt voor te gaan en uiteindelijk zo'n beloning krijgen als wij hebben gehad, dat is natuurlijk geweldig, om naar zo'n moment toe te leven met z'n allen.
I: Kijk. **En zou je ook momenten, of heb je ook momenten in de opleiding gekend dat je het misschien op een bepaald moment iets makkelijker misschien ook hebt gehad dan bijvoorbeeld de rest?** Dat dingen jou wat makkelijker afgingen dan.
R: Ja, ik heb sowieso qua leren enzo, ik heb natuurlijk een HBO studie gedaan dus daar heb ik gewoon qua leren heb ik gewoon een veel grotere, een hele grote voorsprong op anderen. En dat heb ik wel met meerdere dingen gehad. Sowieso met leren dan, maar ook andere dingen, dat dingen gewoon sneller begrijpen, sneller dingen oppakken, dat soort dingen dat gaat bij mij gewoon een stuk sneller dan bij de meesten. Ja, ik denk ja, ik denk sowieso dat ik wel uh, dat ik niet bij de onderste helft zat in ieder geval, ik denk wel dat ik het gewoon goed heb gedaan de hele opleiding door.
I: Ja nou, dat is alleen maar mooi, ja toch.
R: Ja, zeker.

I: **En op wat voor manieren heb je je eigenlijk weten door te zetten op moeilijke momenten?**
R: Bedoel je wat, hoe ik dat heb gedaan zeg maar?
I: Jaja, hoe heb je dat aangepakt? Heb je, ben je gewoon het verstand op nul gezet en ben je gegaan of heb je met je buddies gepraat?

R: Nou ja, alles een beetje denk ik. Je hebt, je zit, je hebt daar, natuurlijk soms heb je geen zin meer en heb je natuurlijk ook wel weer verschillende buien in en soms heb je zin om erover te praten en soms ga je inderdaad, wat je zegt, gewoon ga je gewoon op uit en dan ga je maar gewoon. En andere momenten ja, het is wel, hangt een beetje van het moment af. Dat was in ieder geval bij mij zo. Soms liep ik naast iemand in een mars en dan zei ik nou, ik heb echt geen zin meer hoor. En dan ga je gewoon samen bedenken hoe weinig zin je er nog in hebt en soms ga je juist alleen maar nadenken over hetgeen wat je wilt, wat je wilt halen, waarom je dit zo leuk vindt, waarom, waarom je hier bent. En ja, en andere momenten denk je gewoon nou ja, dan ga je maar gewoon.
I: Precies, precies, dus het veranderd nog wel eens.
R: Ja, er is geen uh, er was in ieder geval bij mij geen vast aanpak, nee.
I: Nee, oké. **En ligt dan de nadruk op fysiek doorzettingskracht, op een fysieke doorzettingskracht, of meer het mentale vlak misschien meer mentale doorzettingskracht?**
R: Ik denk meer mentaal.
I: Ja?
R: Denk ja, zeker. Natuurlijk fysiek is heel belangrijk, maar ja, fysieke dingen kan je eventueel nog wel compenseren, als je mentaal gewoon door zet. Snap je wat ik bedoel? Dat je, als je, natuurlijk het kan uh, ja, moet ik even bedenken hoe ik dat zeg, natuurlijk ik kan bijvoorbeeld een bepaalde afstand niet lopen of je bent te langzaam daarin. Nou ja, dat is vervelend, dan krijg je, ben je gewoon de lul, maar ja, als je daarna weer je weer makkelijk je koppie kan omzetten en gewoon weer met het volgende doorgaat dan is er niks aan de hand. Maar stel je, stel je kan dat knopje niet omzetten en je blijft ermee in je hoofd spelen dan ja, dan blijf je je kwetsbaar voelen zeg maar, waardoor je steeds, waardoor je weer fouten gaat maken en daar weer de lul voor bent.
I: Juist.
R: Ik denk wel dat het mentale, dat het mentale dan wel belangrijker is. Maar ja, zonder het fysieke kan je het ook niet redden natuurlijk.
I: Nee precies, het is een combinatie van twee natuurlijk. Maar uiteindelijk zeg je dan wel, zoals ik het dan nu van jou begrijp van joh, stel dat je op een dag ofzo even het fysiek misschien tekort komt dan kan je dat opvangen met het mentale doorzettingsvermogen.
R: Ja.

I: Ja. **En welke elementen, volgens jou, zijn eigenlijk bij groot belang voor het behalen van deze opleiding?**
R: Welke vaardigheden?
I: Ja.
R: Nog steeds doorzetten, volgens mij heb ik dat vorige keer ook gezegd. Doorzetten sowieso. Uh, iets verder kijken zeg maar, niet dat je naar bepaalde dingen apart kijkt, maar dat je het grote geheel probeert te zien. Dus ook proberen door te denken, want als uh, net zoals kamers schoonmaken, dat uh, of die kamers schoon zijn, uiteindelijk interesseer je, maakt dat geen reet uit, maar het laat wel zien hoe goed je bijvoorbeeld ook voor je wapen zou kunnen schoonmaken. Dat soort dingen, je moet wel, alles wat ze in deze opleiding doen, doen ze met een reden. En je moet wel verder kijken waarom dat zo is, want anders ben je voor jezelf helemaal doelloos bezig, dat zou ik tenminste wel hebben. En verder uh, sowieso wel uh, dat je moet leren dat je af en toe een stapje extra moet zetten. Natuurlijk iedereen doet zijn dingetje, maar net zoals bij de eindmars, soms hebben andere mensen het net iets zwaarder of die moeten net uh, die hebben iets met een blessure of die hebben ergens pijn, waardoor jij misschien één tikje meer moet zetten als iemand anders, door iets van over

te nemen.
I: Precies, precies.
R: Uh, heb ik er nog meer. Ja, doorzetten had ik al gezegd.
I: En dus doordenken he, het verder kijken naar het grote geheel en uh, dat je inderdaad soms stapjes extra moet zetten, heb je genoemd.
R: En je niet gewoon niet te snel van de wijs laten brengen denk ik. Dat je, dat je niet alles te serieus moet nemen. Zoals bijvoorbeeld het kader een keer los tegen je gaat.
I: Jaja, oh op die manier.
R: Dat ja, dat kan een keer gebeuren, maar dan moet je niet der helemaal van de wereld van zijn, maar wel gewoon door kunnen gaan daarna.
I: Juist, oké, niet van de wijs brengen. **En al die vaardigheden he, die je zojuist hebt genoemd uh, zou je daarvan kunnen zeggen dat jij ze ook allemaal beschikt, voordat je met de opleiding bent begonnen?**
R: Daarvoor?
I: Ja.
R: Nee, ik denk dat het laatste wat ik zei, dus niet te gauw van de wijs brengen, dat uh, ik denk dat ik dat wel tijdens deze opleiding heb geleerd. Ik was wel iemand die zeker als het uh, als ik ten onrechte ergens van werd beschuldigd kon ik daar uh, toen ik nog burger was, kon ik daar wel pissig over worden. En hier leer je gewoon van ja, maakt niet uit of je het nou wel of niet hebt gedaan, je bent toch de sjaak, dus dan kan je maar beter ook gewoon accepteren.
I: Ja. En die andere vaardigheden waar je het over had, dus het doorzetten, doordenken en het best wel willen dat je een stapje extra voor iemand anders kan willen zetten, dat had je al eigenlijk in je?
R: Ja, ik denk wel dat het wel beter is geworden tijdens deze opleiding, maar ik denk wel dat ik dat al wel deed, dat ik dat wel kon.
I: Precies. En dat zijn ook wel, dus volgens jou ook wel, hele belangrijke vaardigheden eigenschappen om deze opleiding te kunnen halen.
R: Ja, ik denk het wel ja.
I: **Zou je kunnen zeggen dat uh, dat bijvoorbeeld iedereen in Nederland deze opleiding zou kunnen halen?** Of is dat niet mogelijk? Los van fysieke beperkingen en.
R: Ik denk uh, gewoon echt alleen het mentale aspect zeg maar?
I: Ja.
R: Ja, als je iets heel graag wilt dan is er altijd een mogelijkheid. Maar ik denk wel uh ja. Ligt eraan, ligt eraan denk ik hoe graag jezelf ook wilt aanpassen. Als je heel, gewoon heel open bent, je graag wilt aanpassen dan kan je dit, dan kan iedereen deze opleiding mentaal wel halen. Maar je moet het wel, je moet wel bereid zijn om dan te veranderen en voor open te staan. Ik denk wel ja, ja.
I: Dus dat zijn belangrijke eigenschappen voor dat je met deze opleiding uh.
R: Ja, denk het wel ja.
I: Dat je dat eigenlijk ja, zou moeten kunnen.
R: Ja, denk het wel.

I: Kijk is eens aan. **En welke rol heeft discipline volgens jou gespeeld binnen deze opleiding?**
R: Groot. Zeker naar het einde toe. Vanuit, in het begin wordt nog veel erg discipline vanuit het kader opgelegd. Dus stel je doet dat niet, dan doen wij dit. En jij doet dat niet, dan ben je weer van ons. En zeker meer naar het einde toe is het gewoon je eigen verantwoordelijkheid dat je de dingen gaat doen en dan besef je eigenlijk ook pas hoe belangrijk dat is. Net zoals dat je elke dag je thee optopt

en echt zorgt dat die echt warm is, dat je je rantsoenen opeet. Dat soort dingen dat komen we bij de Finex en ook in de week daarvoor al komen die zo terug, dat je gewoon, net zoals die rantsoenen, als die niet allemaal opeet dan kom je gewoon energie tekort en dan merk je dat ook gewoon aan jezelf dat je het niet trekt. En warm, met hete thee, we hebben ook een keer een bivak gehad was het best wel, echt best wel koud ja, als je dan geen warme thee hebt dan wordt je helemaal niet meer warm, dus dat zijn echt van die dingen die je, die moet je gewoon echt uh, die worden, in het begin worden die echt door het kader aangeleerd, maar zeker naar het einde toe moet je wel discipline hebben om die zelf voor te zetten, want anders uh, fix je het gewoon niet.
I: Nee, precies, dus dan is het ook niet zo meer dat het kader daarop let of misschien een straf daartoe brengt, dan is het meer gewoon je eigen he, zoek het lekker uit.
R: Ja, het is je eigen schuld dan maar. Net zoals de laatste bivakken werden ook nooit meer onze tassen gecontroleerd, in het begin, we gingen altijd, moest je je tas uithalen, moest je één voor één alles laten zien dat je alles bij je had. Laatste bivakken niet meer en nou ja, als je dan wat was vergeten, dan ben je gewoon zelf de lul en dan is het je eigen schuld, dan heb je maar geen tentkoffer en dan regen je maar nat, dat idee. En naar het einde ja, dan krijg je gewoon steeds meer verantwoordelijkheid over jezelf.
I: Juist. En kon je daar goed mee omgaan met je, met zelf verantwoordelijk voor je eigen zaken?
R: Ja, ik denk het wel.
I: En hoe vond je dat anderen dat deden? Konden die dat aan? Makkelijk aan?
R: Ja. Ja, dat zijn uh, sommige, ik was wel vaak van oké, ik wil mijn zaakjes gewoon op orde hebben voordat ik al ga slapen bijvoorbeeld. Net zoals, je hebt soms keuzes van oké, zal ik dat 's morgens nog doen of doe ik dat 's avonds al. En een ander, ik koos er dan meestal dan voor om dat 's avonds al te doen en andere mensen kozen dan ervoor om dat 's morgens nog te doen. Ja, de vraag ja, dan heb ik ja, ik weet niet of dat een soort discipline is, denk het wel, dat ik mij ja, dan moet je het gewoon even aanpakken en dat eventjes gewoon doen en dan maar wat later inliggen. Maar dan zorg je wel dat je alles voor elkaar hebt. Maar ja, maar je vroeg of de anderen dat ook zo hadden. Ik denk het grootste gedeelte wel hoor, maar dat moet ook bijna wel, je wordt hier zo geconditioneerd dat, als je dat niet zou kunnen of je zou dat niet doen dan uh, had je er al niet meer gezeten.
I: Nee, precies, op die manier. En uh he, je noemde daarnet al bijvoorbeeld dat jij de discipline hebt om in de avond voordat je naar bed gaat eigenlijk al je spullen op orde te hebben, **waaruit blijkt nog meer eigenlijk dat je discipline hebt opgebouwd hier?** Kan je nog meer voorbeelden daarvan noemen?
R: Uh, denk toch gewoon, ook al worden dingen niet meer gecontroleerd ze toch uiteindelijk doen. Net zoals kamers werden we, bijvoorbeeld aan het einde toe, nooit meer gecontroleerd of ze nog schoon waren of er zaten geen consequenties meer aan en dan toch met z'n allen elke dag toch weer die kamer schoonmaken, dat soort dingen.
I: En dat lukte ook goed?
R: Jazeker. Maar dat is voor jezelf ook fijn om, als je met vier gasten of vijf gasten, zelfs zes gasten in één kamer leeft, dan is het na elk, als je daarna één middag met z'n allen zitten dan is het al een teringzooi, dus dan is het wel fijn als dat 's morgens elke keer weer opgeruimd wordt en dat we weer even vers kan beginnen. Uh, verder even denken. En ja ik denk, denk ook wel dat het een beetje met het andere te maken heeft, met het doordenken, na een tijdje ga je gewoon zo inzien waarom je dingen zo moet aanpakken, dat je die, dat je er graag wat extra energie in steekt om dat gewoon goed voor elkaar te hebben, net zoals, je kan gewoon alles voor de eindmars, hadden we de mogelijkheid om nog even te gaan slapen, nog even een uurtje te gaan liggen. Maar ja dan moet je,

ga jezelf ook weer van oké, vind ik dan dat uurtje slapen belangrijk of wil ik gewoon echt gewoon dat mijn tas goed in orde zit. Dus ook al past alles erin je kan nog steeds je tas nog beter inpakken zodat het nog fijner zit zeg maar. Dus dan uh, toen heb ik nog een keer mijn tas leeggehaald en weer helemaal opnieuw ingepakt alleen maar om te zorgen dat die gewoon helemaal goed zat. Dus ja, dat soort dingen zijn wel, dat komt denk ik ook wel omdat jijzelf gewoon hebt geleerd en hebt gevoeld wat de gevolgen zijn als je het wel even doet.
I: Juist, juist ja. En dat is toch echt meer de bredere visie inderdaad die jij van jezelf eigenlijk hebt van uh, even een stapje verder denken en dan is het misschien toch wel beter om nu eventjes een kwartiertje niet te slapen en wel gewoon de tas te doen.
R: Ja, precies.
I: Terwijl sommige denken van nee, ik ga plat en ik zie het wel.
R: Ja.
I: Is even kijken. **En zou je misschien ook momenten kunnen omschrijven dat je als ware de discipline aan het uitbesteden bent, dat discipline niet zozeer van jezelf komt, maar dat je zoiets hebt van joh, doen jullie het?**
R: Het is gewoon dat je de taken uitdeelt zeg maar?
I: Ja.
R: Jazeker, je hebt gewoon weken geweest en dat was, is voor mij nog niet zo heel lang geleden, Duitsland, denk ik vier weken geleden nu, vijf weken geleden, toen was ik nog klasse oudste ja, dan uh, dan doe je dat heel de week door, want je gaat niet alles zelf doen. En op de Finex was Two I See, dus dan ben je second in command, dus je bent niet baasje, maar ééntje daaronder. En ja, je hebt de taak, maar als je alles zelf gaat doen dan uh, ben je heel de tijd in het rond aan het rennen, dus dan moet je wel uitdelen, ja.
I: Ja. **En is discipline volgens jou dat uh, dat je eigenlijk van nature bezit of heb je het ook aangeleerd?**
R: Ik denk ook wel aangeleerd. Ik denk wel dat je een bepaalde vorm van talent daarvoor hebt, of meer aanleg, talent, meer aanleg. Dus dat sommige mensen misschien iets minder hardleers erin zijn dan anderen, die dat gewoon sneller oppikken.
I: En waar zou dat dan aan kunnen liggen? Die aanleg heb je dat misschien uh.
R: Van thuis denk ik ook wel. Als je gewoon uh, stel je moet gewoon elke avond, weet ik veel ik zeg maar wat, de afwas doen ja, dat is niet leuk, maar dat hoort er nou eenmaal bij en misschien worden uh, dat gebeurt tegenwoordig best wel vaak, dat gewoon de jeugd wat wordt vertroeteld en niet meer zo heel veel moeten. Dus die discipline dat blijft wel een uh, dat wordt dan ook niet zo heel goed meer aangeleerd misschien.
I: Oké, dat heb jij nog wel echt van thuis uit meegekregen?
R: Ja, ik denk het wel ja.
I: Ja. En zie je dan ook inderdaad van, wat je dan zegt, wat je dan zo hoort uh, dat het inderdaad vandaag de dag eigenlijk niet zo vaak meer voorkomt inderdaad, dat de jeugd misschien te veel vertroeteld wordt?
R: Ik weet natuurlijk niet hoeverre, hoe dat vroeger was. Ik kan natuurlijk, ik kijk ook niet bij iedereen thuis naar binnen. Maar ja, het is natuurlijk wel dat we steeds veel makkelijkere gereedschap in huis hebben net zoals een afwasmachine en een stofzuiger en dat soort dingen, dus je hoeft zeg maar, niet meer zo heel veel te doen, al het werk wat in huis wordt gedaan, als je dan even op die manier naar aanleren van discipline kijkt, dat kost dan veel minder tijd, waardoor er veel minder uitbesteed hoeft te worden. Dus op dat punt denk ik wel dat er uh, dat het thuis minder wordt aangeleerd en ik

denk ook wel dat uh, toen ik nog naar school ging, de basisschool, en ik had wat verkeerd gedaan, dan kreeg ik op mijn nek. Maar zeker omdat ik ook zelf in het onderwijs heb gewerkt heb je wel dat als er nu wat fout gaat met die kinderen dat er steeds vaker naar de leraar wordt gekeken in plaats van naar het kind. Omdat de omstandigheden dan voor de leerling niet goed waren gemaakt, dat hij niet optimaal kon presteren. Dat het steeds vaker wordt omgedraaid.
I: Oké, interessant, ja. **En is discipline volgens jou van groot belang om deze opleiding te kunnen fixen?**
R: Uiteindelijk wel.
I: Ja, in beginsel niet?
R: Je hoeft uh, ik denk dat uh, in het begin krijg je nog wel de mogelijkheid om dat aan te leren. Maar zeker naar het einde toe, als jijzelf die verantwoordelijk daarvoor moet dragen, is het wel belangrijk dat je dat uh, discipline hebt.
I: Precies, want zonder discipline dan uh.
R: Ja, zonder hete thee, even als voorbeeld hete thee, zonder dat je al je soepjes opeet, dan haal je het gewoon niet.

I: Nee. En uh, de laatste paar vragen van he, **je bent nou volwaardig marinier en hoe nu verder eigenlijk, wat ben je van plan om nu te gaan doen?**
R: Ik begin volgende week bij de Tamboers en Pijpers, hier in Rotterdam.
I: In Rotterdam.
R: Ja. Dus ik ga muziek maken hier.
I: Kijk. En dat is dan bij, als fanfare?
R: Nee, je hebt hier zeg maar, denk uh, hoeveel man zullen er zitten, twintig man, twintig man Tamboers en Pijpers. En die uh, die doen optredens van bijvoorbeeld hier 's morgens vlaggen hijsen uh. Die liepen ervoor toen jij uh, toen jij hier was komen kijken bij de baretten uitreiking.
En begrafenissen, dat soort dingen, maar ook grote shows, in Moskou zijn zij een keertje geweest of in Aruba. Die verzorgen, die vertegenwoordigen zeg maar, de Koninklijke Marine en de Nederlandse krijgsmacht zeg maar, overal.
I: Oké, dus het is eigenlijk gewoon uh, over het hele defensie apparaat zeg maar, van Nederland.
R: Ja, je hebt dan nog wel, je hebt ook orkesten bij de luchtmacht en ook bij de landmacht, maar bij de Tamboers en Pijpers is het heel speciaal, omdat dit de enige echte dienstplichtige mariniers zijn. Dit zijn de enige operationele mariniers uh, militairen bedoel ik. Dus de anderen zijn vaker ingehuurd vanuit het conservatorium, net zoals de marinierskapel ook, maar de Tamboers en Pijpers zijn dus de enige muzikanten die echt operationele militairen zijn.
I: Precies, precies. En zie je het dan ook, in de toekomst ook zitten om operationeel bezig te zijn?
R: Zeker. Lijkt mij echt wel uh, ik heb wel vaak momentjes in deze opleiding gehad dat ik twijfelde of ik nog wel, of de muziek nog wel de weg voor mij was.
I: Oja, serieus?
R: Ja, er zijn wel hele, echt hele gave dingen die je nog bij de baas kan doen. En ik denk wel dat ik dat in de toekomst ook zeker ga doen.
I: Ja, precies. Maar in ieder geval, dus volgende week begin je dus in de muziek eigenlijk, verder met trommelen.
R: Klopt ja.
I: Leuk, leuk. **En denk je je hele carrière bij defensie te blijven?**
R: Uh, weet ik nog niet zeker. Ik uh, ik ga gewoon eerste een paar jaar kijken hoe het is en hoe het mij

bevalt. En stel je wilt doorgroeien, bij het Korps, moet je toch weer de korporaalsopleiding gaan doen. En op dit moment moet ik daar nog eventjes niet aan denken. Dus uh, maar uh, het zou mij niks verbazen als ik de daar over drie of vier jaar toch weer in zit.
I: Bij de korporaalsopleiding bedoel je?
R: Ja.
I: Oké. Maar het is nog niet, je bent er nog niet volledig van overtuigd van dit blijft de rest van uh?
R: Ik zou heel graag, ik zou heel graag onderofficier willen worden, bij het Korps, maar moet je toch wel weer half jaar in opleiding en dat uh, daar sta ik nog even niet om te springen zeg maar. Dus dat gevoel moet nog wel even een beetje komen denk ik, maar dat komt vanzelf wel. Maar als ik denk ja, ik denk wel dat ik uh, dat ik nog wil doorgroeien hier.
I: Ja, leuk om te horen. Maar voorlopig eerst de muziek in.
R: Eerst nog maar eens even, even niet meer uh, even genoeg slapen.
I: Precies, nee. Ja, kan je dan ook gewoon een normale nachtrust krijgen zeg maar?
R: Ja, dan werk je hier gewoon, in ieder geval in het begin, ik weet niet hoe dat nu, hoe dat later is, maar ja dan begin je gewoon om half acht met werken, ben je om vier uur klaar en dan ga je gewoon naar huis toe. En dat dan vijf dagen in de week. En natuurlijk zal het met optredens die zullen vaak in het weekend zijn of 's avonds, dus ja ik weet niet precies hoe dat werkt, maar dat zien we allemaal wel. In ieder geval lekker thuis, thuis zijn, dus dat is wel echt heel fijn.
I: Ja, te gek. Nou leuk, en moet je deze, en hoe ziet deze week er dan nog uit? Want nu is het een soort van uit rouleren begrijp ik he.
R: Ja. Dus gisteren zijn we, moet ik even goed denken, zijn we begonnen met inleveren van spullen al, dus je, bijvoorbeeld, tentkoffer dus het zeiltje heb je ingeleverd, paar dingen al ingeleverd. Trucks hebben we bijvoorbeeld nog moeten uitladen van de Finex. Zijn we gelijk daarna wapenonderhoud gaan doen, dus ja, daar ben je gewoon eventjes mee bezig, zijn we gister heel de dag mee bezig geweest. Had die wapen, die moeten normaal uh, blijven die dus bij ons blok, maar omdat nu het blok voorbij is moeten dus die weer terug ingeleverd worden bij de wapenkamer, dus moeten ze echt helemaal perfect, limpie limpie zijn. En vandaag hebben wij vanmorgen geschoten de andere klas is nu aan het schieten en dan ondertussen is de andere klas weer wapenonderhoud aan het doen. Daar zijn we nu bijna mee klaar. En dan, ja wat er verder op het programma staat weet ik nog niet precies, maar in ieder geval morgen middag hebben we vanaf twaalf uur het eindfeest. Twaalf tot drie uur 's nachts, in Breda. En dan donderdag, denk ik, voor beoefenen voor de beëdiging, die vrijdag is.
I: Oké, nog een beëdiging?
R: Ja dus uh, wat we afgelopen week hebben gedaan, dat was gewoon binnenkomst, dat is dus zo, je krijgt je baret. En dan komende vrijdag gaan we dus onze trouw zweren aan de koning.
I: Oh, op die manier.
R: Gehoorzaamheid aan de wet en onderwerping aan de krijgstucht en dan ben je, dan zijn we officieel marinier der tweede klasse, want nu zijn we nog derde klasse.
I: Oké, juist. Hartstikke goed.
R: En dan heb ik mijn strepen.
I: Ja, nou te gek. Nou goed nieuws, nou dat was het wel eigenlijk voor mij.
R: Oké, helemaal mooi.
I: Ik uh, ja nogmaals eigenlijk hartstikke bedankt voor je tijd ook van de vorige interviews natuurlijk.
R: Geen probleem.
I: En ja ik wens je nog heel veel geluk en wijsheid toe eigenlijk in de toekomst.
R: Helemaal mooi. Moet ik uh, M2 voor je halen of niet?

I: Als je dat zou willen doen, als je hem kan vinden wel, heel graag.
R: Ik weet niet of ze al terug zijn, maar als ik hem zie zal ik hem wel sturen. Ja?
I: Ja, doe dat, dank je wel.
R: He, succes he.
I: Dank je, fijne dag.
R: Hetzelfde.

In een gesprek met dhr. Romijn na deze laatste interviews bleek dat het kader zeer lovend is over M5. Hij is altijd van een goed niveau geweest en heeft weinig misstappen begaan. Ze vinden het erg jammer dat hij zich aan gaat sluiten bij Tamboers en Pijpers, want ze zouden hem graag nog langer willen houden en hem verder willen opleiden. Ze zien in hem een veel belovende marinier.

M2
Dinsdag 24 maart 2015, 15:15

I: Ik kom nog eigenlijk de laatste keer met je spreken, ik was gewoon nog eventjes benieuwd eigenlijk hoe je de afgelopen tijd hebt ervaren en uh ja, zeker ook benieuwd naar **hoe de Finex eigenlijk voor je was?**
R: Ah ja, Finex was zwaar, maar dat is natuurlijk uh, iedereen ja hoe kan je dat zeggen, iedereen ervaart het op zijn eigen manier, eigen niveau van zwaarheid en ja, ze hebben eigenlijk allemaal, iedereen vind het Finex het zwaarst, maar uh, ik vond dat het een uh, leerzaam, of ten minste, een goede Finex was, waarbij je dus inderdaad niet alleen kapot gaat, maar ook inderdaad het gevoel hebt dat je een examen doet.
I: Juist.
R: Dat je bezig bent met dat examen van, wat je die afgelopen drieëntwintig weken allemaal geleerd hebt, dat je dat dan moet gaan bewijzen en dat het nu niet mee, naar de hold day brief, aan het einde van ah, dit had nog beter gekund, dit had beter gekund, nee, nu dat echt alles pico bello is. Dat gevoel had ik, dat ik echt die examens moest voldoen, moest volbrengen, met heel de groep, niet alleen, met z'n allen. Dat vond ik wel ja, dan merk je dat het zwaarder, het vak, het product echt erin zit. Maar dan kom je wel aan het einde tot het resultaat, dat de korporaal zegt van, ik ga met jullie naar Doorn, met jullie wil ik naar Doorn. Dat was ons compliment, nou dat was, dat was gewoon, we waren, hij had niks aan te merken ja dan, op een avond na een aanval was dat ja, dat is gewoon het, ja het gevoel wat je moet hebben en dan toch het gevoel hebt van nou, dit is een examen. En inderdaad, natuurlijk, dan komt dat stukje marsen erbij ja dan ga je denken oja, we zitten weer in die Finex. Waarom moet je dan zo veel lopen ja, dat is, dat is dan weer een beetje scheel in mij. Voor de rest vond ik de Finex zeer geslaagde week, wel heel intensief vooral qua afstand. Maar wel uh, wel echt het gevoel dat ik een examenweek heb gehad.
I: Oké. Ja dus, zoals ik het nu ook begrijp, je ziet wel echt die Finex als een ultieme proef eigenlijk van al die weken die je in de opleiding heb gezeten.
R: Ja, echt. Echt de ultieme beproeving. En dan echt dat het ook zwaar is niet dat het nou ja, soepel is, het is echt een belangrijke week. Dan ook weet je waar je naar toe werkt. Want er waren lui die zeiden van, ja we hebben geen blaren, die zeiden van nou ja, ja we hoeven ook niet te lopen, zal je dan ook volwaardig marinier voor worden, ik zei nee, die eindmars wil ik gelopen hebben, want anders voel ik mij geen marinier. Want die eindmars dat is juist het brekende, want dat is het laatste en het is allemaal zo zwaar al en ja, hij was dus ook heel erg lang ja dat is gewoon, dan breekt het, dan gaat het op het last breken en ja, dan moet je dus het puntje laten zien waar anderen stoppen ga jij door. Ja en dan, dan kom je dus om negen uur kom je binnenlopen en heb je je baret op je kop dus ja dat, elk moment.
I: Ja, ik heb het gezien, ik ben er ook vorige vrijdag bij geweest, van een afstandje alles bekeken ja, ik moet ook wel zeggen, je kon ook echt wel van jullie afzien dat jullie wel aardig erdoorheen zaten hoor.
R: Ja, we zijn leuk bezig geweest deze week. Ja, dat zeker weten.
I: **En zou je kunnen zeggen dat de Finex eigenlijk het, de zwaarste week is geweest van heel de opleiding?** Of heb je ook weken misschien gekend waarvan je dacht van ja, die vond ik zwaarder eigenlijk?
R: Ja, ik heb zware weken gehad. Uh, fysiek is deze wel goed zwaar, maar in verhouding kan ik deze wel een beetje aanpassen met de bivakaanval. Daar vind ik hem wel, maar daar zit die in fysiek,

overdag bezig zijn, zit die een beetje op één lijn, maar daar zit die daar, de Finex komt er weer bovenuit, maar dat komt puur door het marsen, dan ga je ook weer intensief. Kijk bij die bivakaanval heb je daarna gewoon routine 's avonds, misschien ook een keer moeten roeien, valt mee. Maar bij de Finex is het dan direct ga je gewoon door 's nachts, dan moet je dus, dat puntje ga je weer doorhalen, weinig slaap, gewoon doorhalen en wandelen. Of ten minste, met derde lijn, dat is gewoon fysiek zwaar en weinig slaap. Ja, dat gaat op het last gaat dat opstapelen en dan ga je er kapot aan, ten minste kapot aan, dan ga je er een beetje aan onderdoor en dan wordt het vrijdag en dan wordt het extra, extra zwaar met de laatste mars. Nou, bij een andere bivak zit het overdag op een zelfde schaal, vind ik, alleen dan zit het 's avonds het moment er niet bij van de routine, je hebt lekker routine, je kan 's morgens vroeg nou ja, 's morgens om zes uur even je wacht lopen, maar voor de rest niet. Dus dat is het verschil eigenlijk en, ik heb nog wel een paar leuke bivakken, waar ik denk van nou, dat zijn goeie, dat zijn echt zware bivakken geweest. Maar daarentegen, tegen de Finex, komt het eigenlijk niet mee mee. Er zijn wel heel veel punten waar je denkt van nou, was ook zo moe op dat moment toen ongeveer en ik was toen ook ongeveer zo moe, maar daarentegen denk ik soms wel van ja, dat vond ik zwaarder en dan ja, denk ik van ja, dit is wel de Finex en, ze zeggen dat de Finex altijd zwaarder is en.
I: Precies, en dat bleek wel?
R: Het is het wel ja. Ja, sommige momenten dacht ik van nou, nu zitten we ongeveer op één lijn, maar dan komt er zo'n ander momentje erbij dus daarna het marsen ja, dan zie je direct dat het de Finex is. Het is echt puur ja, een examen vind ik ook, zo heb ik het ook gezien, ja.
I: Zo echt ervaren ja. Lijkt mij ook wel meer dan terecht lijkt mij, dat je, dat het je als een examen mag ervaren toch?
R: Ja, zeker.
I: En je zei ook daarnet van, ook weinig slapen hebben jullie veel geslapen die week?
R: We hebben het mooi gehad, zondagavond, zondagnacht hebben we een aanval gehad op een brandweerkazerne net buiten Rotterdam. En daar uh, dat kwam eigenlijk een beetje mooi uit, want dan hebben we een aanval gedaan daar en daar mochten we daar binnen blijven slapen, in dat pand, daar mochten we in blijven. Dus hebben we daar nou wel, een schappelijk zes uur kunnen maken denk ik, zes uur, maar dan wel twee uur, twee keer wacht moeten lopen. Dus in totaal drie uur, drie en half uur, dat is wel lekker. En uh, toen hebben we dinsdag, nee maandag was het er al, maandag niet echt geslapen. Dinsdag wel weer even in de PH, we hebben een PH gegraven, even geslapen, ook drie uurtjes denk ik. Woensdag de hele dag routine kunnen draaien, de hele dag. En patrouilles, continu patrouilles eruit, zodra er een patrouille terug was, ging de volgende patrouille eruit. Gingen we patrouilles uitoefenen op de vijand, verkenningspatrouilles nou ja, puur om te controleren, gebied te zuiveren, kijken wat de best routes zijn, FMV's neerleggen nou, van alles en nog wat. En toen, om een aanval te gaan plegen op de vijand. En uh nou, daar zijn we dus weer woensdag heel de dag mee bezig geweest en dan hebben we 's avonds, woensdagavond, hebben we een aanval daarop uit gepleegd. Woensdag 's avonds een mars gehad van vijftien kilometer tweede lijns, vijftien kilometer derde lijns, dus dertig klik. En donderdag uh, 's morgens even geslapen, een uurtje ofzo, en toen uh, donderdag aanval op fort Sabina. En toen eerst tien klik tweede lijns en zevenentwintig klik derde lijns en dan richting kazerne en toen ongeveer de Brienenoord over gegaan pff, wat hebben gedaan, één uur of twee uur, volgens mij één uur ofzo, ja half zeven tot half acht geloof ik. En toen eruit, frikandel naar binnen werken en uh, beetje opkikkeren en een beetje een paar keer oefenen met de pet af baret op en dan uh, toen naar die kazerne. Nou ja, dat is uh, beetje, heel kort samengevat de week.

I: Nou ja, ja dit geeft mij wel een goed beeld van uh, dat het wel veel lopen is, veel lopen weinig slapen.
R: Ja, maandags ook nog acht kilometer geroeid.
I: Ook nog.
R: Ook nog, ja dat zat er allemaal tussen, we hebben best wel veel aanvallen gedaan ook, maar dat, beetje het grote gedeelte dat zit een beetje zo in elkaar dat roeien, marsen, dus we hebben heel veel gemarst, dus ja, maandag, dinsdag, woensdag en donderdag als ware. Zondag niet, zondag hebben we alleen patrouilles gelopen, gewoon puur om dus het pand zo op zicht te krijgen waar een vijand, welke beweging de vijand heeft. En dan zo denkende, een route te bedenken om zes uur 's avonds dat pand aan te vallen, omdat we weten we hebben alles gecheckt, die paar patrouilles daarvoor hebben we dus vernomen van nou, daar zitten ze, hoe kunnen wij dat het beste gaan doen en dan de aanval, huppakee boem. En dan gewoon tik tik, zes uur gaan we er heen en uh, ten minste zes uur staan we daar en zes uur vallen we binnen. Ja, dan is het zes uur is het zo, boem, dan gaan we naar binnen, gaat het eerste, dan wordt het eerste schot gevuurd, of ten minste dan gaan we echt de eerste drempel erover, eerste voet over de drempel, ja.
I: Oké, maar ook dus veel aanvallen hoe moet ik mij dat zeg maar, voorstellen hoe dat eruit ziet?
R: Ja, het begint eigenlijk bij de briefing. In de briefing wordt verteld van we hebben Kapozo, onze vijand is Kapoza, vijand en uh nou ja, we vernemen dus dat er veel agressiviteit hebben en we proberen hun moreel naar beneden te krijgen of hun logistiek te onderscheppen, dus hinderlaag te leggen en bobby's te leggen. En uh ja, wij worden dan opgedragen om hun uit te schakelen en uh, of ten minste of uh, hoe heet het, moet even, we moesten informatie winnen. Nou en ja, daar kregen we dus een briefing van nou, daar zitten zoveel en zoveel lui wordt heel veel in dat gebied gezien, ga daar patrouilles uitoefenen nou, dan gingen we patrouilles uitoefenen gaan we gewoon patrouilles lopen. En dan op het laatst kwam dan kwam er dus een keertje een man naar ons toe, die hoorde bij het kerkje was een kerkje, kwam een man naar ons toe lopen en die ja, waarom lopen jullie hier zo een beetje dreigend. En toen kwam er man naar ons toe ja, ik ben geschoten, ik hoorde net schoten in de kerk en toen ineens werden er twee schoten gelost in de kerk, nogmaals. Ja, wat doen we dan? Blijf je allemaal staan of hup, ga je allemaal een kant op, plat en neem je direct vuurdekking in of stuur je een QRF, een QRF komt voor ondersteuning en hup, laten we dat pand binnen vallen, kijken wat er aan de hand is. Ja dat is dus wat wij, hoe wij dus zo reageren, want in ja, zo meteen moeten we het natuurlijk ook zonder kader doen. Nou en uh, dat is dan één en we hebben toen in Rozendaal in het zijdeel hebben we gezeten, moesten we een PH graven en toen moesten we ook patrouilles uitoefenen, ook weer vernomen dat er vijand was, toen hebben we een patrouille gedaan, een verkenningspatrouille. En daar hebben ze dus een FMV neergelegd, dat is een punt om terug te trekken naar het snelste terug te trekken. Helemaal een omheining gemaakt en toen boven op een bult hebben wij kunnen waarnemen waar ze zitten nou, dan kan je dus alles direct alles opschrijven, ze hebben wapens, ze hebben, er roken er twee en wat hadden ze nog meer gezien ja, ze waren wapens aan het schoonmaken en aan het laden zelfs ja, dus dan. Oh weten oh, ze zijn nu met vier man en daar rijden vaak voertuigen langs kijk dan, kunnen wij er een schets van maken we hebben een grote maquette, in de PH, in waar wij snurken en dan nou, dan gaan we dus kijken van nou, hier rijden voertuigen langs, het meest, dit is noordelijke richting nou en uh, dan maken wij als ware al een schets voor onszelf van zo gaan wij lopen en dan gaat iedereen eromheen staan, want het is best groot, een grote maquette van één bij één of twee bij twee. Helemaal uitvergroot en dan kunnen wij er rond om en dan gaat de luitenant, of één van ons gaf dan de briefing van we gaan dit, we gaan zo zo omtrekken en we gaan we vanaf dat punt gaan FMV betrekken, dan gaan we om, dan leggen we

daar de sherra's, dus de vuursteun en daar gaan wij liggen. En zodra dus vuur, een is ouder, wanneer we aanvallen begint de sherra's te vuren en dan kunnen wij, springen voorwaarts over de vijand heen. Ja en dan, proberen we weer van alles uit te winnen. Ja en we hebben een ambush neergelegd, dus logistiek van hun onderschept, ook een ambush gelegd en wachten tot het voertuig kwam nou ja, zodra het voertuig kwam max vuren, afsluit groepen die maken het dicht en niks geen voertuig meer in of uit ja en ook weer informatie weer ingewonnen. En zo uiteindelijk heel de week aangevallen, onderzocht, alles bekeken hebben wij, compounds zeg maar gevonden, fort Sabina, die hebben wij ook uitgeschakeld donderdag als eindoefening. En daarbij kwam het ook ten einde ja en toen de terugmars naar de kazerne. Het is ook een beetje een klein verhaaltje.
I: Jaja, precies, ik merk het ja.
R: Dat is wel beter dan uh, rol je er meer in, dan heb je wel het gevoel dat je ergens mee bezig bent.
I: Ja, dat geloof.
R: Nou, als je zegt dat Tinkiewinkie op die berg staat en je schiet op Tinkiewinkie ja dan uh, dan is het ook ongeloofwaardig voor ons en nu maken, het wordt wel echt serieus gemaakt van oh, besef je van oh, ja er zit oefen vijand en ze hebben ook wapens, ze kunnen ook terug vuren, maar ja dat is dan gewoon met los, maar je hebt wel het idee van ja, ze zoeken, ze zitten misschien ook wel achter jou aan en uh, dan val je niet zo met je kop sneller in slaap, ook al heb je zo weinig slaap gehad, je valt echt niet om op post. Puur omdat je nu ja, omdat je in het verhaal zit en echt het besef hebt van oefen vijand en ja ze proberen jullie misschien wel een hinderlaag neer te leggen, ja dan ga je overal op letten en dan komt inderdaad, vind ik het besef van uh, je bent niet alleen een oefen vijand, of ten minste je bent niet alleen met losse flodders aan het lopen, we lopen in pak en je moet het nu wel echt, je moet het echt serieus nemen, omdat je dus weet wat er kan gebeuren en dat ze ons ook kunnen pakken. Nu is het niet ja, losse flodders, maar zo meteen is het real life. Als we weg gaan natuurlijk, ja.
I: Zeker, zeker. Ja, je beseft dan wel ineens waar je mee bezig bent geweest zeg maar, al die tijd he. Ja.
R: Ja, besef komt natuurlijk wel later, ik heb in de Finex ja, dan heeft iedereen een beetje uit gestaan, klinkt een beetje raar maar ja, dan sta je een beetje uit noemen ze dat, dan leef je niet helemaal.
I: Oké.
R: En uh, ja dan maak je het wel mee, je doet het allemaal wel, maar later, ik heb nu ook af en toe dan denk ik even ja, die aanval was hartstikke mooi. Ja dan zo, het was ook een vette aanval. Ja, ik ben natuurlijk donderdag jarig geweest heb ik niks van meegekregen, puur omdat je helemaal uitstaat, dat is gewoon uh ja, je doet je ding, er wordt gezegd van je moet een aanval plegen dit en dat ja, dan ben je daar puur mee bezig en uh, dan hoor je keertje van je buddie, he joh fuck het is negentien maart je bent jarig he, ah oké ja, helemaal niet in de gaten. Maar dat zit er gewoon in, puur met je werk bezig dan.
I: Ja. En dat lijkt, vindt je dat iets positiefs?
R: Ik denk op den duur ook, iedereen had het eigenlijk een beetje, maar dat is puur opleidingsmoe. En uh ja, je moet je examen afronden, dat wel, maar het is wel dat je uh, van al hetzelfde een beetje flauw wordt zeg maar, op een gegeven moment. Omdat het eigenlijk alleen maar marsen was ja, puur dan ben je aan het marsen en dan wordt je daar gewoon, dan ga je op uit, dan doe je het maar dan ga je voorwaarts, verstand op nul, blik op oneindig en dan ga je. En aan het einde van de mars dan ben je weer, dan wordt je weer, dan ga je weer aan. Dan kan je weer met elkaar praten, dan is het allemaal weer goed en leuk ja. Dan heb je die setting, ondertussen is het gewoon heel raar ja. Het is toch dertig kilometer, je moet toch zes uur lopen dus ja je weet, wat moet ik die zes uur gaan doen,

het enige wat je kan doen is links voor rechts zetten en misschien met elkaar praten. Maar ja, als je honderd keer het over het weekend hebt gehad, het weekend is ook een keer vol, het is achtenveertig uur. Dus ja, nou ja dan houdt het gesprek met je buurman ook een keer op en dan wissel je dertig keer van buddie, nou ja dan heb je dertig man gehad en dan ben je weer bij de eerste. Ja dan, omdat je dan zo veel met z'n tweeën bent, of tenminste met je buddie dan en dan zo veel loopt, ja op het last heb je niks meer te vertellen en dan wordt het dus tijd, valt het dood, ga je voor je uit stompen, ga je heel veel nadenken. Of nou ja, dat nadenken dat heb ik gewoon uitgezet, ik bedoel uh, ik wist dat ik nog vijf dagen moest, nou nog vier dagen, drie dagen, oh nog achtenveertig uur jongen oh, nog vierentwintig uur. Nou en dan die laatste mars ja jongens nog zes klik, of zes uur en dan zijn we marinier. En dan kom je hier bij de Van Brienenoord en dan denk je van, we zijn er bijna. Ja, en dan loop je dat lusje en dan lig je, dan sta je er onder en dan heb je het besef ineens van, of ten minste dan denk je van, ben ik er al, ja je bent er al. Pas af en dan denk je van, ik heb marsrust, nee, maar dan kan je even in je snurkzak gaan liggen en daarna krijg je je baret. En daarna ga je naar de kazerne, krijg je helemaal je baret, dan mag je hem opzetten en mag je hem op je kop op houden, hoeft je petje nooit meer op. Ja, dan is dan, dat is zo'n raar gevoel en dan kom je thuis ook ja, dat is heel apart. Ik heb nu het besef, ik heb hem al vaker eigenlijk ja, op zaal ook, dan zet ik hem weer even op en dan denk ik van ja he. Het besef is er nog niet helemaal, maar het voelt wel elke keer goed om hem op te zetten, ja.
I: Ja, dan weet je waarvoor je het hebt gedaan, denk ik.
R: Toch wel, inderdaad, ja je hebt er toch veel voor gedaan. Je bent ja, je hebt bepaalde grenzen moeten verleggen, knopje moeten omzetten en mentaal sterk moeten zijn, fysiek heel veel moeten doen. Je hebt je lichaam, je hebt veel energie en uh ja, veel van je lichaam gevraagd, vooral deze vier, drieëntwintig weken dan. Ja en dan merk je wel dat je dus mentaal sterk bent geworden, zeker weten. Dat uh, mijn moeder zegt ook, dat ik heel erg ben veranderd, gewoon puur ook uh, in gedrag en omgang met dingen, omgaan met bijvoorbeeld een opstandje of wat dan ook. Ik uh, de verstandigheid zit er meer in, gewoon puur het volwassene. Zodra er wat is dan ja, probeer het eens volwassen op te lossen en op een normale manier, het kan gewoon op een normale, het is niet meer altijd agressief of op een andere, emotioneel of wat dan ook, kan ook gewoon op een normale manier. Gewoon even babbelen of even, probeer de rust erin te brengen, dat is dan een klein voorbeeldje dat gewoon de heel volwassenheid wordt groter. Je wordt zelfstandiger zelfs nog ja, ik was wel redelijk zelfstandig, maar het wordt steeds groter. Je doet het, je gaat zelf meer doen, je gaat dat doorkrijgen van ja, ik heb nu gewoon een baan, je hebt gewoon een baan bij defensie. Zitten wel veel risico's aan in verband met uitzending, oefening, maar voor de rest is het gewoon ja, een baan, net zoals iedereen en ja, er komt meer geld in kas natuurlijk en ja, daar ga je ook anders op leven, je koopt een auto en ja, normaal had je geen auto normaal moest je moeders auto mee en ja, dan heb je ineens een auto. Dat dan, dan denkt je moeder van he, waar is die nou, was je met de fiets, nee, oja je hebt een auto. Ja, dat is helemaal anders, je ziet dan ook, dan krijg je ook een compliment van ja, je wordt nu echt volwassen en dat zien anderen ook van ja, hij gaat het, zelf wel weg, hij gaat vanuit zichzelf, hij redt zichzelf wel, daar hebben we, hebben ze geen omkijken meer naar en ja, dat voelt natuurlijk ook gewoon goed. Gewoon ja, die komt er wel ja, dat is gewoon goed om te horen ook en dat uh, vind ikzelf, zelf zie ik dat ook wel, maar ik krijg het meer te horen zeg maar, dus dat is wel goed.
I: Ja. Ja, ik denk zelfs dat toch je omgeving die zal misschien eerder een verandering zien dan dat je dat misschien zelf, van jezelf misschien wel merkt.
R: Ja, maar ja, omdat hun het dus ook vaak aanhalen dan ga ik het ook in mijzelf zien van oja, daar

hebben ze best wel gelijk in. Ja, eerst liep die uh, interesseerde het hem heel veel dat zijn haar er af lag en nu interesseert het niet meer. Ja, het is gewoon zo, so be it, ik bedoel, ik wordt er zelf als mens niet anders van, ja misschien mijn uiterlijk of wat dan ook, maar voor de rest, wat zou mij het boeie. Het zal mij echt niet roesten, het maakt mij niks uit.

I: Kijk eens aan, kijk eens aan. Ook nog zeker in het kader van dit uh, ja dit laatste gesprek wil ik ook nog wel eventjes kijken van hoe jij eigenlijk het, de volledige opleiding zeg maar, hebt ervaren. **En dan was ook nog wel benieuwd hoe uh, welke zware momenten heb je gekend binnen de gehele opleiding?** Dan bedoel ik he, dat kan de Finex zijn, maar het kan ook momenten nog voor de Finex zijn geweest, welke momenten vond je echt heel zwaar?
R: Eén moment toen was ik er helemaal klaar mee. Dat was Duitsland. Ik had een toetje gepakt 's avonds en uh, toen ben ik dus helemaal uit elkaar getrokken, toen was ik er echt goed klaar mee. Toen was ik er echt goed klaar mee.
I: Oké, hoe kwam dat dan?
R: Nou, ik had een toetje gepakt 's avonds en nog een paar jongens, maar ja dat mocht niet. Dat was door het Korps wel aangegeven, maar door het kader niet. Ja, dus waren wij de lul, toen werden we leuk door elkaar getrokken echt gewoon elke, elke avond. Kikkeren vijfhonderd meter, kangoeroe sprongetjes vijfhonderd meter en dan weer terug en met zandzakken drie keer vijfhonderd meter heen en weer. Ah ze hebben, ik denk dat we zes kilometer in de benen hadden elke avond, dus ik was helemaal naar de klote, ik kon niks meer, mijn benen deden zeer en we moesten gewoon marsen en ja, ik voelde mij zo min worden, ik voelde mij fysiek heel erg achteruitgaan, dan had ik bij mijzelf van ik ben er helemaal klaar mee. Maar toch, toch weer ja, één of ander iets waar je dan naar uitkijkt en waar je naar toe werkt, toen was het geloof ik, toen was het Neurenberg, was dan het uitgaan op zaterdag, keken we naar toe ja en toen begon het ja dan, doe je ook weer de beastings doe je maar en ja, sta je het mannetje weer in zaterdags en dan denk je wel ja, ik heb het wel weer gehad. Maar dat was echt een punt dat ik dacht van pff, dat was echt zwaar. En uh, Texel daar heb ik het echt ja, erg zwaar gehad.
I: Oké, hoe komt dat dan?
R: Dat was uh, we hadden een zo'n amfibische cross gaan doen. Het was windkracht acht geloof ik en golven van hier tot Tokyo en toen moesten we dus om een boei heen en dan vier boeien tegen de stroming, of ten minste schuin tegen de stroom in. Ja, wij hadden gezegd tegen de korporaal, dat gaat ons niet lukken, maar ja roeien, roeien, roeien en we kwamen tot inderdaad, tegen wind, tegen stroom, kwamen wij tot de vierde boei, maar toen moesten we helemaal tegen de stroom in, dat ging niet, we dreven gewoon af, we gingen, we bleven gewoon inderdaad twintig minuten hebben we op hetzelfde plekje naast de boei, twintig minuten. We kwamen niet vooruit, nou toen hebben we dus echt gezegd van nou, tegen de Korps, de wettige in functie en iedereen was lacherig, we waren één bootje, we waren ik met mijn bootje was er nog, andere drie bootjes waren al afgestrand. En die waren dus naar de Teso haven gestrand en toen hebben wij ook moeten opgeven, zijn we daar heen gegaan. En toen stonden we daar en het duurde maar en het duurde maar en wij stonden er al dertig minuten ofzo, maar het hagelde, het was verschrikkelijk koud, iedereen vond het, trillend met elkaar, we konden elkaar niet meer warm krijgen. Totdat ze na drie kwartier ofzo, kwamen ze ons oppikken, ten minste, moesten we eerst tot hier in het water, maar het water was geloof ik, drie graden, twee drie graden, nou we waren allemaal gewoon onderkoeld en uh, toen moesten we nog dieper, omdat de Vreskrediet moest komen, andere grote boot en toen heb ik last, hing ik aan die boot en toen voelde ik mijzelf ook weer wegzakken, ik was gewoon uh, ik ging helemaal gek,

iedereen ging gek. Het ging nergens meer over, ik had geen kracht meer in mijn armen, dus ik werd die boot ingetrokken en nog meer jongens, een andere buddie zat naast me en die zat helemaal te klapperkaken, helemaal rare bewegingen te maken, denk ik bij mijzelf wat heeft die nou weer. Ja, dat was heel, dat was nou, mentaal ook heel zwaar, want je weet niet wat je overkwam, echt een zwaar moment. Probeer jij jezelf te overleven, maar het was best wel zwaar. Gewoon het mentale en fysiek samen was het wel zwaar, niet dat ik helemaal naar de klote was, omdat ik moest zwemmen, nee, het was puur mentale van, oh wat gaat er nu gebeuren, dat ik iets wat je nog nooit hebt meegemaakt een beetje onwetend van, oe, beetje spichtigheid erbij ja, dat was uh, dat vond ik een zwaar mentaal moment.
I: Ja. **Maar zou je ook momenten kunnen noemen dat je het misschien, jijzelf zwaarder had dan misschien anderen?** Dat jij het echt specifiek moeilijker had dan de rest eigenlijk van de groep.
R: Uh ja, dat was uh, dat was mentaal wel een stukkie. Voor, volgens mij was het Duitsland. Mijn hond is ten minste overleden. Ik had mijn eigen hond, mijn moeder die had ook nog een hondje dan, maar die heb ik toen zelf gekocht, zelf aangeschaft. En uh, volgens was het, oh nee vlak voor diggyman was dat. Toen waren we twee weken binnen. En toevallig zondags ging ik naar of van huis, niks met de hond aan de hand en ineens krijg ik maandag of zondag 's avonds een berichtje, om twaalf uur. Het gaat hartstikke slecht nou en dat deed mij mentaal deed mij dat echt niet goed, deed mentaal echt niet goed. Sowieso al wetende van nou nog twee weken en dan heb je weer een week diggyman, dat is sowieso twee weken van huis. Van te voren wetende natuurlijk, altijd al wat minder. En dan ook nog eens horen van ja, het gaat slecht met je hond nou ja, toen kreeg ik maandag een berichtje we hebben in laten slapen. Ja, toen was ikzelf helemaal gebroken, toen moesten we hardlopen en gewoon normaal sporten, sport volgen zeg maar. Maar toen had ik, toen zat ik er helemaal doorheen, toen zat ik er gewoon puur mentaal van te denken van nee, ik zat alleen maar aan die hond te denken, klinkt heel raar, maar toch toen had ik het gevoel van, die lui die hebben helemaal niks, die helemaal niks, daar is niks mee en ik zit hier een beetje bij de pakken neer, ik zie mijzelf gewoon totaal uh, helemaal flut, helemaal leeg. Omdat je ja, alleen met je kop bij één ding zat en dat dat dat, toen had ik wel van nou, nu heb ik het zwaarder dan de rest.
I: Ja, goed voor te stellen, hoe heb je je daar overheen weten te zetten dan?
R: Uh ja, ik heb eigenlijk, ik heb er heel veel aan gedacht gewoon en daarnaast toen op het last, heb ik drie, vier dagen toen zat ik er zelf een beetje mee, toen denk ik van nou, nu moet ik, ik zit er zo erg mee zal ik dat melden bij de sergeant. Maar toen heb ik mijzelf de keuze gesteld van je kan even een keer een foto bekijken, dat het toch nog even hebt gezien of dat je, ga je toch naar de sergeant. Nou, toen heb ik gewoon mijn telefoon gepakt 's avonds, heb ik gekeken, fotootje gezien, moeder nog even een berichtje gestuurd en daarna de telefoon weg gedaan en daarna gewoon afgesloten. Gewoon direct met mijn buddies, veel met mijn buddies praten dat je gewoon bezig bent en zodra ik op zaal kwam praten of iets anders doen. En uh, bezigheid en zodra ik in mijn nest ging liggen dan uh, gingen mijn gedachten op de dag van de volgende dag of gedachten van diggyman, dan dacht ik van wat gaat mij allemaal overkomen en dit en dat ja, dat ik mijn gedachten daar bij houd. Zo heb ik het eigenlijk direct af kunnen sluiten, maar wel na een paar dagen, twee, drie dagen.
I: Ja, maar veel afleiding dus begrijp ik ook, dat heeft wel echt uh, bij geholpen.
R: Ja, direct ja, maar wel zelf, ik stond wel zelf achter het punt dat ik het dus wilde afsluiten, het is niet dat het uh ja, mijn lichaam die nou ja, ik heb zelf gezegd van ik wil er een punt achter zetten en hoe ga ik dat nu oplossen. En dat zo wel ja, wel mijzelf kunnen helpen.
I: Precies, precies ja. **En iets positievers, zijn er ook momenten geweest dat jij het misschien specifiek wat makkelijker had dan de rest eigenlijk?**

R: Ja, met marsen.
I: Ja, dat is iets wat uh, wat jou helemaal op je lijf is geschreven.
R: Ja, ik was spichtig van mijzelf, heel spichtig. Dat is puur, omdat er twee jongens in zaten die zijn allebei uitgevallen voor de Finex met zenuw knellingen in hun schouders. Nou ik ben zelf ook geen kast, dus ik denk van nou, als je hun ziet en dan mij ziet denk ik van nou, dan ga ik dat misschien ook wel krijgen. Daar ben ik alleen maar spichtig voor geweest, maar voor de rest ja, ik zet twee stappen en dan uh, moeten hun er zes doen dus ja, ik heb er echt, dat deed ik lachend. Ook geen last gehad van mijn schouders helemaal niet, heel de tijd soepel geweest. Ik heb jongens, die hebben zulke schaafplekken op hun zijkanten, die hebben blaren dat is tot hier tot in Jeruzalem nou, ik heb nergens last ja, ik heb dan een peesje gescheurd in mijn enkel, maar dat is dan ook alles. Ik ben voor de rest in de Finex lekker vooruit gelopen, op een normale manier. Ja, daar ben ik wel uh ja, dat is een teken van nou ja, daar had ik het veel makkelijker als anderen, daar liepen lui die liepen daarbij te pinken en die moesten drukken de Van Brienenoord op nog. Terwijl de motivatie dan meestal zo hoog is dat je eigenlijk niks meer voelt, nee maar die jongens die moesten gewoon nog drukken en ja, terwijl ze het daar nog gewoon zwaar hadden ja, dan denk ik bij mijzelf van ja, ik loop hier iemand te drukken terwijl ikzelf eigenlijk nergens van ja, last van heb. Hun hebben het nodig nu ja, en ik heb hun misschien weer nodig op een ander moment, dat dat ja, moet je wel kunnen verwachten, dat ze voor je klaar staan, ik bedoel ik sta voor hun klaar, hun staan ook voor mij klaar.

I: Ja, ja kijk eens aan. He, we hadden het er net nog over dat je eigenlijk zelf het besluit had genomen om te zeggen van oké, ik ben uh, moet er nou mee klaar zijn met al dat denken over het overlijden van mijn hond ik ga nou afleiding zoeken. **Heb je ook andere tactieken zeg maar, toe weten te passen wanneer je het moeilijk had?** En op andere momenten bedoel ik dan.
R: Nou ja, ik heb dat, wat ik net vertelde dan dat zo heb ik het wel een beetje gedaan en uh, voor de rest mentale, mentale dingen ja, dat verwerk ja eigenlijk gewoon een beetje puur, dat ik er een punt achter zet dat ik voor mijzelf wel wist van ja, het is kut, het is even kut, maar ja, zet er een punt achter. En dan kan ik het voor mijzelf best wel snel oplossen, maar zodra ik er zelf geen punt achter zet, dus dat ik erover na wil denken of met mijn buddies over wil praten ja, dan ga ik het opzoeken, dan ga het gesprek ga ik aanzoeken of uh, zoeken met een buddie van nou, kut man ik zit hier en hier mee. Of ik ging even naar Mike, dat is een geestelijke verzorger, daar kon ik ook wel even over praten ja, meestal als ik dat dan even gehad had of ten minste dat ik dan uh, of ik was het kwijt dat ik het echt eruit gepraat had zeg maar, of ik zet er direct een punt achter en dan dacht ik bij mijzelf van nou, ik moet het afsluiten en dan is het klaar dan, ja dan was ik wel uh, kon ik daarna wel weer zeg maar, mijn weg vervolgen op de normale manier. Dat ik niet nog een keertje weer ja, dat ik terug viel of wat dan ook.
I: Precies. **En heeft dat dan meer te maken met fysieke doorzettingsvermogen of meer een mentale doorzettingsvermogen?**
R: Dat heeft meer een beetje met het mentale te maken ja. Maar mentaal is ook veel belangrijker in deze opleiding dan fysiek.
I: Ja?
R: Ja. Elke nuchtere boer kan dit. Als ze bovenin maar slim zijn. Of slim, mentaal doorzettingsvermogen hebben ja.
I: Oké. En hoe moet ik dat dan, dan, dan zien? Want ja goed, fysiek moet je wel redelijk sterk zijn natuurlijk maar.
R: Ja, je moet fysiek wel fit wezen, fit, en het is niet dat je sterk moet wezen nee, je moet sterk

wezen. En fit betekent gewoon dat je lekker kan lopen, hardlopen slash marsen. En dat je inderdaad natuurlijk wel uithoudingsvermogen moet hebben qua spieren, maar belangrijkste is van dat je, mentaal het sterkst moet zijn, puur het doorzettingsvermogen. Dat is het belangrijkste, dat zo heb ik het wel een beetje ervaren.
I: Ja. En zou je dan ook kunnen zeggen dat he, je zei het daarnet ook al enigszins van, elke nuchtere boer zou dit eigenlijk moeten kunnen.
R: Ja, ja.
I: Maar zou ook elke Nederlander deze opleiding kunnen fixen denk je?
R: Als ze mentaal sterk is, als ze mentaal gewoon sterk genoeg zijn wel ja. Er zijn heel veel die hebben geen motivatie en geen kracht om mentaal zoiets vol te houden. En dan gaat het fysiek wat van hun vragen, omdat ze mentaal niet sterk genoeg zijn. Dat is denk ik dat het zo werkt, want er zijn genoeg lui die dit willen en die halen het niet, omdat ze dan wel een fysieke gesteldheid niet goed is, dus er is een incident of echt, echt een blessure. Er zijn zoveel lui die in zo'n opleiding uitvallen, die denken ik doe het wel even en er achter komen dat ze mentaal ja, lekker op de proef gesteld worden met beastings, het is één groot kaartspel. En daarna dan komen ze dus op de koffie van en dan denken ze van, oh nee we worden weer gebeast of we hebben dit of we hebben dat, dan komen ze op de koffie en dan is het klaar. Want dan zeggen ze dus, mijn knieën liggen helemaal in diggelen, terwijl er niks aan de hand is, nee er is niks aan de hand, ze willen gewoon naar huis. Maar dan hebben ze dus een af schuivertje als ze dus thuis komen, ik ben eruit gegaan ik heb mariniersopleiding gedaan, maar ik ben eruit gegaan want mijn knie is stuk. Ja, dat is gewoon één groot stront verhaal, want uh, ze lopen hier pff, pff, pff, en ze zijn uit gerouleerd en ze lopen dus de eerste poort binnen he pff hup, en ze lopen zo verder. Ja, dat is het, zo heb ik het, ik heb zien gebeuren.
I: Ja? Oei.
R: Ja, dan denk ik bij mijzelf van, dan ben je echt een laffe hond, ja. Dan kan je het inderdaad niet en het is dan puur het mentaal, het is niet het fysieke. Want ik heb kastjes weg zien, ik heb lui hier weg zien lopen, hij is twee keer zo groot als mij en dan denk ik bij mijzelf van, waarom? Dat is het, het is allemaal dit, bovenin. Ja, dan, het is gewoon doorzettingsvermogen, het mentale.

I: Oké, ja, precies, precies. **Om zeker daar nog eventjes ook op door te gaan he, welke elementen of vaardigheden eigenlijk kan ik beter zeggen, heb je nodig om deze opleiding met succes te kunnen afsluiten denk je?** Volgens jou he, dus echt het.
R: Fysiek fit goed, een fitte gesteldheid. Uh, mentaal doorzettingsvermogen. Uh, mentaal ja, discipline. Wat ik veel terug zie komen is hier uh. Omgaan met verschillende karakters, dat is ook heel belangrijk, ja.
I: Ook een beetje sociaal moet je zijn, zeg je dan?
R: Ja, sociaal en leergierig.
I: Leergierig ook ja.
R: Ja, dat uh, vind ik wel een belangrijk punt ja.
I: En je noemde ook inderdaad dan discipline. En hoe zie je dat dan ongeveer voor je, wat verstaat je daaronder zeg maar, wat je dus nodig hebt?
R: Nou, dat er dingen aangeleerd worden en dat je je daaraan houdt. Dat je die discipline op kan brengen om uh, als er gezegd wordt, je mag geen koekje 's avonds dat je dat koekje inderdaad niet pakt, ook al staan ze er wel, dat je discipline brengt om dat niet te doen. Dat uh ja, dat discipline is wel gewoon een belangrijk punt, heel erg belangrijk. Je moet gewoon gedisciplineerd zijn zoals één ieder van ons.

I: Juist. Ja, precies. Je zegt dan ook van, dat discipline belangrijkste is binnen de opleiding?
R: Nee, niet het belangrijkste. Om het te doen, vind ik discipline niet het belangrijkste. Om het te doen, als je loopt, dan vind ik dat mentaal, mentaal vind ik het belangrijkste ja. En hoe sterker je mentaal ervoor staat, hoe hoger de discipline is. Want als je mentaal gewoon sterk in je schoenen en alles een plekje kan geven en rustig met dingen omgaat, teleurstellingen, bijzonderheden, ongevallen en zulk soort dingen, kan je veel discipline je door te werk gaan, want dan weet je wat je doet. Als je dus mentaal best wel slap bent en dus eigenlijk niet wetend wat je doet ja, dan gaat de discipline ook achteruit, want dan ga je dus dingen doen die eigenlijk niet horen. Ja en dan ga je ook ten onder, of ten minste ten onder, dan ga je de bijzonderheden in. En dan krijg je het chaotische gewerk en bla, dan wordt het niks.
I: Nee, precies. Dan kom je eigenlijk in een negatieve spiraal terecht.
R: Ja en dan wordt je, dan ja, of ten minste, dan wordt opgevallen, door vallen val je op en ja als je opvalt ja dan ga je de bijzonderheden in nog bijzonderheden krijgen. En dan wordt je gebeast, uit elkaar getrokken, dan gaat je fysieke gesteldheid ook achteruit, omdat je dus naast wat we overdag doen qua sport, wordt je 's avond ook uit elkaar getrokken. En dat kost allemaal extra energie en misschien minder slaap, extra energie, je spieren gaan naar de klote, je kan niet herstellen ja dan uh, ja dan wordt het gaat het mentaal zwaar worden, want ja het is natuurlijk niet leuk en je moet wel door. Je moet en hetzelfde doen wat iedereen doet, maar jij krijgt even wat extra's bij ja, dan gaat het mentaal gewoon ook om dat te regelen.
I: Precies, precies. En dat moet je eigenlijk voor blijven?
R: Ja, ja. Dan moet je ook, of je wilt bijzonderheden hebben en heel sterk mentaal staan dat je gewoon alles gewoon met die beastings het zal mij wat, het zal allemaal wel, maar dan moet je echt sterk wezen om dat vierentwintig weken vol te houden, dat weet ik wel.
I: Ja, precies. Ja, dat kan ik mij heel goed voorstellen. **En van al die vaardigheden die je daarnet noemde, zou je ook kunnen zeggen dat je een aantal vaardigheden, of misschien wel allemaal, al vooraf had voordat je met de opleiding begon?**
R: Ik wist dat ik mentaal wel redelijk sterk was. Maar ik had niet verwacht dat ik zo sterk zou wezen. Ik ben echt, ik ben zelf wel uh, zelf wel gezien dat ik veel sterker ben geworden, mentaal, veel sterker, ja.
I: Maar je was uh, je vond toch van jezelf dat je al mentaal sterk was?
R: Ja, ik heb wel het gevoel dat ik mentaal best wel in mijn schoentjes stond, maar uh, ik heb nu echt mijn kisten aangetrokken net zoals mijn vader, ja. En ik uh, waar ik ook wel vind, dat ik beter met teleurstelling kan omgaan, dat is gewoon ja, je hebt vaak teleurstellingen hier dus ja, het is nu als je een teleurstelling hoort, ja het is niet anders voet voor de ander zetten ik kom er wel, ja. Dat uh, is eigenlijk een grote, het grote deel ja, wat bij mij is gegroeid, of ten minste, wat bij mij echt aangeleerd is in deze opleiding.
I: Ja, precies, wat ook heel erg belangrijk is om uh.
R: Ja, dat wat ja, wat je ook nodig hebt. En niet alleen nu, maar ook zomenteen als je in Schotland loopt met die crossader. Ja dan moet je ook gewoon die berg opstompen en dan moet je ook mentaal sterk staan.

I: Ja. **En volgens jou he, welke rol heeft discipline binnen deze opleiding?**
R: Welke rol die heeft? Ja, uh.
I: Ja, of hoe krijgt dat vorm zeg maar, hoe zie je het gebeuren?
R: Puur door bepaalde regels te stellen denk ik. Dat ze gewoon echt uh, gewoon veel regels zetten en

strakke regels en daar heb je aan te houden en laat maar zien dat je de discipline hebt om je aan de regels te houden. En dat je je militair waardig bent. Dat uh, dat is wel een beetje het ruime wat dan om discipline heen hangt.
I: Ja. En dat is een, dat is een heel groot ding zeg maar, binnen de opleiding?
R: Ja, dat is wel ruim, heel ruim genomen inderdaad en dat kan je op meerdere vlakken neerleggen.
I: Oké, ja. **En op welke manieren zie je van jezelf eigenlijk dat je discipline hebt?** Dat je van nature of hebt aangeleerd hier. Waarin uit zich dat?
R: Nou ja, dat is als bijvoorbeeld een buddie zou zeggen van, ah dat kunnen we wel weer doen ja en dat ikzelf zeg van, doe dat nou niet. Dat is toen gezegd, mag niet, doen we niet, kom op niet doen. Dat ik dus, nou mijn discipline toon van doe het niet en dat ik dan daarbij met mijn gevoel daarbij over ga halen om het niet te doen. Als hij bijvoorbeeld iets staat te doen op een punt dat niet mag. Dat, dat is, dat vind ik wel, dat merk ik wel eens aan mijzelf dat ik denk van nou jongen doe dat eens niet. En ja, dan probeer ik wel om inzet te tonen juist weer om hem uh, het niet te laten doen. En dat is een klein voorbeeldje dan, gewoon om het aan te geven ja.
I: Precies, precies. Dus eigenlijk wat je dan zegt, als ik het zo begrijp van, je kan er eigenlijk uh, voor zorgen dat anderen ook zich aan de regels houden dan?
R: Ja, ja, inderdaad ja.
I: Ja, je wijst ze in ieder geval erop van joh, dit hebben we afgesproken.
R: Toch ook een beetje de discipline om hun in de gaten te houden, of ten minste, het gevoel van hou ze in de gaten. En mijzelf die discipline aan te, aan te wennen van nou, hou ze in de gaten en iedereen moet elkaar in de gaten houden, ja.
I: Precies, precies. **En kan je misschien ook momenten of voorbeelden noemen waaraan je ziet dat je zeg maar, discipline als het ware aan het uitbesteden bent?** He, je noemde daarnet dus al van dat je jongens aan uh, wijst op de regels die er zijn, heb je ook nog andere, ken je ook nog andere voorbeelden daarin?
R: Uh, ja. Ik denk wel dat menig vrienden van mij ook zeggen van ja, waarom app je nooit doordeweeks, of ten minste, in de opleiding nu mogen we dat dan wel, maar waarom app je nooit? Nou, ik zeg dan van ja, ik heb mijn telefoon in de kast liggen en die staat uit. En dan zeggen ze van, hoe kan jij het voor elkaar krijgen om dat ding niet te pakken, terwijl hij gewoon naast je ligt, als ware? Hoe breng je dat op om niet even aan te doen even te appen? Want ja, die kaderleden zijn er 's avond toch op bepaalde tijden niet. En dan uh, dan heb ik wel uh, dan wordt ik toch wel uh ja, dan ben ik wel een type die gedisciplineerd in om het dan niet te doen. Gewoon dat je, ook al ligt die hier, niet te doen, niet te pakken, ja.
I: En kan je dan ook zeggen, of misschien heb je dat al gedaan, of misschien ben je dat van plan in de toekomst ofzo, dat je bijvoorbeeld ook tegen je vrienden zegt van joh, app me maar niet doordeweeks, want het heeft toch geen zin?
R: Ja nou ja, ik heb gezegd van, je kan me gewoon appen en je ziet het wanneer ik reageer. Als ik reageer ja, dan als ik dan een keer mij telefoon mag hebben ja, dan kan ik reageren. Alleen ik kan niet beloven wanneer. Ja, dat is dan uh, aan hun of ze het doen ja of nee. Stuur me dan een appje van bel me even wanneer je tijd hebt ja, dan kan ik dus bellen als ik de telefoon heb, dan lees ik dat ook dan.
I: Oké, ja. **En is discipline voor jou iets wat je van nature hebt? Of is het misschien meer aangeleerd?**
R: Het was wel aanwezig dat ik begon, omdat ik vooropleiding heb gehad, was het zeker wel aanwezig, maar het is wel gegroeid. Toch wel meer besef gekregen wat de opleiding inhoud.
I: Precies, precies. En waardoor was dat aanwezig, echt puur en alleen door je vooropleiding?

R: Ja, en ik denk toch wel vanuit huis mee gekregen. Gewoon ja, puur veel op mijzelf moeten doen nou ja, het verhaal, je weet het wel, dan nou mijn zusje natuurlijk moeten op, op kleine schaal, moeten opvoeden en uh ja, toch wel redelijk zelfstandig moeten wezen en ja dan uh, begin je ook anders te kijken, andere dingen. Vooral nu op latere leef, of oudere leeftijd ga je daar kijken.
I: Juist.
R: Mijn vader ja, mijn vader is militair dus ja dan uh, hij is toch van de regeltjes. Ten minste er wordt wel naar gekeken ja, dan probeer ik discipline op te doen om het allemaal naar de regeltjes te voldoen, ja.

I: Ja. Nou. En dan nog puur en alleen tot slot van ja, je bent nou dus volwaardig marinier.
R: Ja, vanaf vrijdag pas dus uh.
I: Oké. En hoe nu verder?
R: Hoe nu verder.
I: We gaan er niet vanuit dat het nou nog fout gaat natuurlijk. **En hoe nu verder ja, wat ben je van plan in de toekomst om te gaan doen?**
R: Ik ben aangenomen als monteur sowieso, en ik heb nu te horen gekregen dat ik een dubbele functie krijg, monteur slash kaste wagen. Dus dat is ook een soort ANWB slash takelwagen, dus als iemand op zijn kant ligt, ja dus dat ja, takeldoos. Dus dubbele opleiding of dubbele uh, functie. Dat is sowieso helemaal vet, daar ben ik echt zeer te vrede mee.
I: Ja?
R: Ja. Dat was zeker een motivatie om de Finex helemaal uit te lopen. En uh ja, nu wat ik wil is gewoon monteur eerst wezen en daar wel verder kijken wat er te doen is. Of korporaal kon worden zou ik graag wel, ik zou graag VVO willen gaan draaien. Uh ja, en monteur en misschien later de Marshof gaan doen, maar dat is niet uh, ik heb er wel over na gedacht, omdat we een keer een oefening met ze hebben mee hebben gehad, dat leek mij erg leuk, maar ik wil wel weten wat ik daarmee kan, in verband met mijn monteurspapieren. Omdat ik heel graag in de garage sta. Dus uh ja.
I: Ja, ja. En dat kan je dus nu ook doen binnen defensie.
R: En ik zou misschien willen kijken of er een mogelijk is of je nou naar Best kan en daar ook zo kan sleutelen, want ik hoor natuurlijk veel over normale voertuigen enzo, maar ik denk van daar uit meer iets misschien iets meer met boten te maken en dan toch overal voertuigen. Misschien is er een mogelijkheid dat je in Best ook zoiets kan doen. Dat ja, lijkt mij wel leuk.
I: Ja, leuk, leuk, kijk eens aan. Dus dat uh, daarvoor ben je dus aangenomen en wanneer begint dat dan?
R: Dat begint vanaf volgende week maandag.
I: Oké, kijk eens aan, netjes.
R: Ten minste, in rouleren in Doorn. En dan ja, ik denk halverwege de week dan gaan sleutelen. Dan krijg ik een werkboek, takenboek, keten. Ik ga waarschijnlijk wel de keten in, dus gewoon Schotland, Noorwegen. Ja, ik wil zeker groeien binnen defensie, ja. Ik wil wel hoger op, dus VVO, zal wel graag sergeant willen worden, dat lijkt mij zeker vet, ja.
I: **En zie je voor jezelf dat je eigenlijk je gehele carrière bij defensie bent?**
R: Ja, ik zie het wel voor mij ja.
I: Ja?
R: Ja.
I: Je hebt geen ideeën of, of ambities om daar buiten nog iets te gaan lopen zoeken?

R: Nou ja, ik wil wel misschien uh, dat ik, ik heb wel, misschien een handeltje buiten de baas om heb zeg maar. Ik bedoel, ik zou wel graag wat extra's willen, buiten om, buiten de diensttijd om. Maar dat moet ik kijken hoe dat past qua uren, qua werkuren gewoon doordeweeks. Kijk ook, ben ik dichter bij de kazerne bijvoorbeeld en dan kan ik 's avonds naar huis, ja dan kan je misschien wat starten buiten hier. Normaal werk dan. Maar dat hangt ervan ja, wat het leven hier brengt. Je krijgt wel toeslag, tegenslagen hebben, dus uh, daar gaan we niet vanuit dus uh.
I: Nee, zeker niet, maar je ziet wel voor je inderdaad van oké, dat doe ik er misschien naast, maar mijn basis is eigenlijk, blijft defensie.
R: Zeker wel.
I: Ja. Wat dat betreft zit je, ben je op je plek en uh.
R: Nou ja, ik heb er veel voor moeten doen en het is een droom van mij geweest en uiteindelijk heb je dat volbracht, dus dat is helemaal top.
I: Ja, nou top, te gek, ja. Nou fantastisch. Nou dan wil ik je nogmaals hartelijk bedanken eigenlijk voor al je tijd en ook weer nu eventjes het gesprek.
R: Geen probleem.
I: Zo. Helemaal goed. Nou, succes verder nog.
R: Ja, komt goed, dank u wel ook.
I: Graag gedaan, geen enkel probleem. En ja veel succes dadelijk weer met het sleutelen.
R: Ja, komt helemaal goed.
I: Helemaal goed.
R: He, bedankt.
I: Graag gedaan.